KELIONIŲ VADOVAI

PARYŽIUS

MENO GALERIJOS

MUZIEJAI

BAŽNYČIOS

ARCHITEKTŪRA

GATVĖS

RESTORANAI

VIEŠBUČIAI

TEATRAI

MUZIKA

VADOVAI, PARODANTYS JUMS TAI, APIE KĄ KITI TIK PASAKOJA

PARYŽIUS

Dar nėra buvę tokio naudingo vadovo po miestą – tereikia atsiversti pasirinktą rajoną

RAJONŲ SPALVOS

ILE DE LA CITE *ir* ILE ST-LOUIS
P. 76-89

MARAIS
P. 90-103

BEAUBUORG *ir* LES HALLES
P. 104-115

TUILERIES KVARTALAS
P. 116-133

ST-GERMAIN-DES-PRES
P. 134-147

LOTYNŲ KVARTALAS
P. 148-159

JARDIN DES PLANTES KVARTALAS
P. 160-167

LUXEMBOURGO KVARTALAS
P. 168-173

MONTPARNASSE
P. 174-181

INVALIDES *ir* EIFFELIO BOKŠTO KVARTALAS
P. 182-193

CHAILLOT KVARTALAS
P. 194-201

CHAMPS-ELYSEES
P. 202-209

OPERA KVARTALAS
P. 210-217

MONTMARTRE
P. 218-227

Montmartre
★ Musée du Louvre ⑥
Žr. p. 122–129.
★ Sacré-Coeur ⑤
Žr. p. 224–225.
★ Pompidou centras ⑦
Žr. p. 110–113.
Marais
Beaubourg and
Les Halles
St-Germain-
des-Prés
Ile de la Cité
Ile St-Louis
Latynu
kvartalas
★ Musée de Cluny ⑫
Žr. p. 154–157.
★ Musée Picasso ⑧
Žr. p. 100–101.
Luxembourgo
kvartalas
Jardin des Plantes
kvartalas
★ Panteonas ⑬
Žr. p. 158–159.
★ Sainte-Chapelle ⑩
Žr. p. 88–89.
★ Notre-Dame ⑪
Žr. p. 82–85.

Paryžiaus įžymybės

★ **Arc de Triomphe** ①
Žr. p. 208–209.

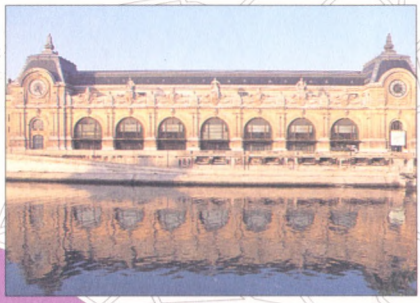

★ **Musée d'Orsay** ④
Žr. p. 144–147.

★ **Eiffelio bokštas** ②
Žr. p. 192–193.

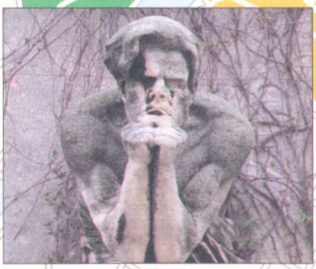

★ **Cimetière du Montparnasse** ⑭
Žr. p. 180–181.

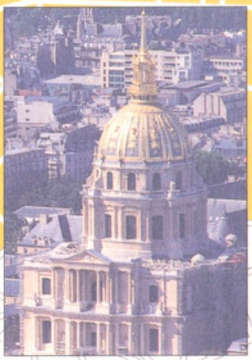

★ **Dôme bažnyčia** ③
Žr. p. 188–189.

★ **Musée Carnavalet** ⑨
Žr. p. 96–97.

S

Champs-Elysées

Chaillot kvartalas

Tuileries

Opéra

Montp

Invalides ir Eiffelio bokšto kvartalas

0 metrų 500

Atokesnės įžymybės

★ **La Villette** *Žr. p. 234–239.*

★ **Père Lachaise** *Žr. p. 240–241.*

★ **Euro Disneyland** *Žr. p. 242–245.*

★ **Versalis** *Žr. p. 248–253.*

← Viršelio atlankus panaudokite kaip žymeles ir užrašams.

Montmartre
★ Musée du Louvre ⑥
Žr. p. 122–129.
★ Sacré-Coeur ⑤
Žr. p. 224–225.
★ Pompidou centras ⑦
Žr. p. 110–113.
Marais
Beaubourg and
Les Halles
St-Germain-
des-Prés
Ile de la Cité
Ile St-Louis
Lotynų
kvartalas
★ Musée de Cluny ⑫
Žr. p. 154–157.
★ Musée Picasso ⑧
Žr. p. 100–101.
Luxembourgo
kvartalas
Jardin des Plantes
kvartalas
★ Panteonas ⑬
Žr. p. 158–159.
★ Sainte-Chapelle ⑩
Žr. p. 88–89.
★ Notre-Dame ⑪
Žr. p. 82–85.

KELIONIŲ VADOVAI

PARYŽIUS

alma littera
Vilnius 2000

KELIONIŲ VADOVAI

PARYŽIUS

Pagrindinis bendradarbis: ALAN TILLIER

DK

A DORLING KINDERSLEY BOOK

A DORLING KINDERSLEY BOOK

Versta iš: Eyewitness Travel Guides
PARIS
Dorling Kindersley, London 1997

PROJEKTO REDAKTORĖ Heather Jones
MENINIS REDAKTORIUS Janis Utton
REDAKTORIUS Alex Gray
DIZAINERĖ Vanessa Hamilton
DIZAINERĖS PADĖJĖJA Clare Sullivan

VYRIAUSIASIS REDAKTORIUS Douglas Amrine
VYRIAUSIASIS MENINIS REDAKTORIUS Geoff Manders
VYRESNIOJI REDAKTORĖ Georgina Matthews
SERIJOS APIPAVIDALINIMO KONSULTANTAS Peter Luff
REDAKCIJOS VADOVAS David Lamb
APIPAVIDALINIMO VADOVĖ Anne-Marie Bulat

GAMYBOS SKYRIAUS VIRŠININKĖ Hilary Stephens
ILIUSTRACIJŲ PARINKIMAS Naomi Peck
SPAUSDINIMO KOMPIUTERIAIS DIZAINERIS Andy Wilkinson

BENDRADARBIAI
Chris Boicos, Michael Gibson, Douglas Johnson

ŽEMĖLAPIAI
Andrew Heritage, James Mills-Hicks, John Plumer,
Chez Picthall (Dorling Kindersley kartografija)

FOTOGRAFAI
Max Alexander, Neil Lukas, Robert O'Dea

ILIUSTRATORIAI
Stephen Conlin, Stephen Gyapay,
Maltings Partnership

•

Pirmas leidimas Didžiojoje Britanijoje 1993
Dorling Kindersley Limited
9 Henrietta Street, London WC2E 8PS
Perspausdinta su pataisomis 1994, 1995, 1997 (du kartus), 1999, 2000

IŠ ANGLŲ KALBOS VERTĖ Margarita Bautrėnienė
REDAGAVO Diana Bučiūtė
KOREKTORĖ Zita Kutraitė
KOMPIUTERIU MAKETAVO Valdas Bautrėnas

Copyright 1993 © Dorling Kindersley Limited, London
Apsilankykite mūsų tinklalapyje adresu: http://www.dk.com

© Leidimas lietuvių kalba,
leidykla „Alma littera", 2000
ISBN 9986-02-762-4

•

Kiek įmanoma buvo stengtasi, kad šios knygos informacija neatsiliktų nuo gyvenimo ir atspindėtų visus pokyčius iki jos spausdinimo. Tačiau telefonų numeriai, darbo valandos, kainos, galerijų ekspozicijos ir kelionių informacija dažnai keičiasi. Leidėjai negali prisiimti atsakomybės už nesusipratimus, kurie galėtų kilti pasinaudojus šia knyga.

SL412. Išleido leidykla
„Alma littera",
Šermukšnių g. 3, 2600 Vilnius

TURINYS

KAIP NAUDOTIS VADOVU *6*

Henrikas II (1547–1559)

SUSIPAŽINKIM SU PARYŽIUMI

PARYŽIUS ŽEMĖLAPYJE *10*

PARYŽIAUS ISTORIJA *14*

ŽVILGSNIS Į PARYŽIŲ *40*

PARYŽIUS IR METŲ LAIKAI *62*

PARYŽIUS – MIESTAS PRIE UPĖS *66*

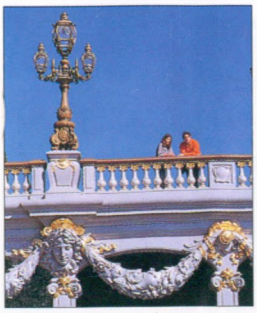

Pont Alexandre III

Paryžius: rajonas po rajono

Ile de la Cité ir Ile St-Louis *76*

Marais *90*

Beaubourg ir Les Halles *104*

Tuileries kvartalas *116*

Opéra de Paris Bastille

St-Germain-des-Prés *134*

Lotynų kvartalas *148*

Jardin des Plantes kvartalas *160*

Luxembourgo kvartalas *168*

Rodin. *Bučinys* (1886)

Montparnasse *174*

Invalides ir Eiffelio bokšto kvartalas *182*

Chaillot kvartalas *194*

Champs-Elysées *202*

Sacré-Coeur bažnyčia, Montmartre

Opéra kvartalas *210*

Montmartre *218*

Atokesnės vietos *228*

Penki pasivaikščiojimai su vadovu *256*

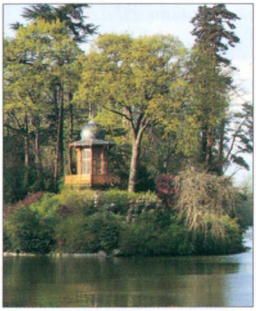

Sala Bois de Boulogne parke

Informacija keliautojui

Kur apsistoti *270*

Restoranai, kavinės ir barai *286*

Parduotuvės ir turgūs *312*

Pramogos Paryžiuje *328*

Vaikų Paryžius *344*

Ėriuko kukuliai

Gyvenimo reikmių vadovas

Praktinė informacija *350*

Atvykimas į Paryžių *360*

Transportas Paryžiuje *366*

Gatvių rodyklė *374*

Bendroji rodyklė *408*

Padėka *428*

Žodynėlis *431*

Panteonas

KAIP NAUDOTIS VADOVU

ŠIS KELIONĖS VADOVAS padės iš viešnagės Paryžiuje pasisemti kuo daugiau ir patirti kuo mažiau praktinių sunkumų. Pradžios skyriuje *Susipažinkim su Paryžiumi* apibūdinama miesto geografinė padėtis, papasakojama jo istorija ir paaiškinama, kaip Paryžiaus gyvenimas keičiasi per metų laikus. *Žvilgsnis į Paryžių* – miesto savitumų apžvalga. Pagrindinis knygos skyrius apie įžymybes – *Paryžius: rajonas po rajono*. Jame pateikiamos visos pagrindinės įžymybės su žemėlapiais, fotografijomis ir detaliomis iliustracijomis. Be to, penki planuoti pasivaikščiojimai jus nuves į tokias Paryžiaus vietas, kurių vieni galite nė nepastebėti. *Informacijoje keliautojui* rasite rūpestingai surinktą informaciją apie viešbučius, parduotuves ir turgus, restoranus ir barus, sportą ir pramogas, o *Gyvenimo reikmių vadovas* patars visais klausimais: nuo laiško išsiuntimo iki įsėdimo į metro.

PARYŽIUS: RAJONAS PO RAJONO

Miestas suskirstytas į 14 lankytinų rajonų. Kiekvieno poskyrio pradžioje aprašomos rajono ypatybės ir istorija, išvardijamos visos toliau aptariamos įžymybės. Jos aiškiai pažymėtos numeriais *rajono žemėlapyje*. Toliau matomas stambaus mastelio žemėlapis *Iš gatvės į gatvę*, apimantis įdomiausią rajono dalį. Visur naudojama įžymybių numeravimo sistema padeda lengvai rasti kelią. Ji remiasi jų aprašymų poskyrio pabaigoje eilės tvarka.

1 Rajono žemėlapis
Kad būtų lengviau rasti kiekvieno rajono įžymybes, jos sunumeruotos ir pažymėtos rajono žemėlapyje. Ten svečias ras ir metro bei pagrindinės RER linijos stotis, automobilių aikštelės.

2 Žemėlapis *Iš gatvės į gatvę*
Jis parodo kiekvieno lankytino rajono centrą iš paukščio skrydžio. Svarbiausi pastatai išskirti ryškesne spalva, kad vaikščiodami juos atpažintumėte.

Conciergerie ❸ vieta pažymėta ir šiame žemėlapyje.

Orientacinis žemėlapis parodo, kur esate aplinkinių rajonų atžvilgiu. Žemėlapio *Iš gatvės į gatvę* plotas pažymėtas raudonai.

Puslapio **spalvinis kodas** padeda lengvai rasti rajoną knygoje.

Pastatų fasadų ir išskirtinių detalių **fotografijos** padeda atpažinti įžymybes.

Žvilgsnyje į įžymybes išvardijamos rajono įžymybės pagal kategorijas: istorinės gatvės ir pastatai, bažnyčios, muziejai ir galerijos, paminklai ir aikštės, parkai ir sodai.

Rajono dalis, detaliau pavaizduota žemėlapyje *Iš gatvės į gatvę*, pažymėta raudonai.

Pasivaikščiojimui **siūlomas kelias** veda į patraukliausias ir įdomiausias rajono gatves.

Transporto nurodymai padeda kuo greičiau nuvykti į rajoną.

Numeruoti skrituliukai visas išvardytas įžymybes tiksliai nurodo rajono žemėlapyje. Pvz., ❸ žymi Conciergerie.

Raudonos žvaigždutės nurodo įžymybes, kurių joks svečias negali praleisti pro akis.

ŽVILGSNIS Į PARYŽIŲ
Kiekvienas šio skyriaus žemėlapis apsiriboja viena tema: *muziejai ir galerijos, bažnyčios, aikštės, parkai ir sodai, garsieji paryžiečiai.* Didžiausios įžymybės parodytos žemėlapyje, o kitos apibūdintos dviejuose tolesniuose puslapiuose.

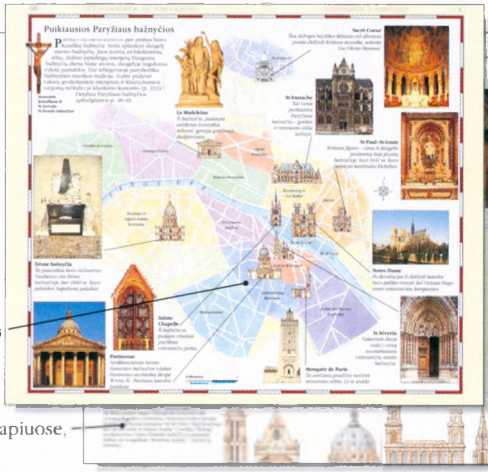

Kiekvienas lankytinas rajonas turi atitinkamą spalvinį kodą.

Tema smulkiau plėtojama puslapiuose, einančiuose po žemėlapio.

3 Išsamios žinios apie kiekvieną įžymybę *Šiame skyriuje nuodugniai aprašomos visos svarbios atskiro rajono įžymybės. Jos išvardijamos iš eilės pagal rajono žemėlapio numeraciją. Taip pat pateikiama praktinė informacija.*

4 Didžiosios Paryžiaus įžymybės *Joms skirta du ar daugiau puslapių atitinkamo rajono skyrelyje. Istorinių pastatų pjūviai parodo interjerus; muziejų ir galerijų planų spalviniai kodai padeda rasti svarbius eksponatus.*

PRAKTINĖ INFORMACIJA
Šiame skirsnyje pateikiama visa informacija, reikalinga ekskursijai planuoti. Vartojamų simbolių reikšmės – galinio viršelio atlanke.

Telefono numeris **Darbo laikas** **Įžymybės numeris** **Artimiausia metro stotis**

Conciergerie 8

1 Quai de l'Horloge 75001.
Žml. 13 A3 43 54 30 06 M
Cite. ***Atidaryta*** *bal.–rugs. kasdien 9.30–18.*

Nuoroda į *Gatvių rodyklės* žemėlapį knygos gale **Prieinamos paslaugos ir patogumai**

Adresas

Informacija lankytojui – tai praktinė informacija, kurios prireiks planuojant aplankyti įžymybę.

Kiekvienos svarbesnės įžymybės **fasadas** padeda greitai ją atpažinti.

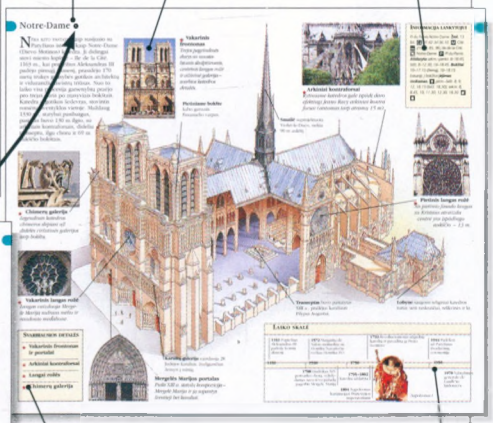

Raudonos žvaigždutės nurodo įdomiausias pastato architektūrines detales ir svarbiausius meno kūrinius ar eksponatus, esančius viduje.

Laiko skalėje pažymėti svarbiausi įžymybės istorijos įvykiai.

Susipažinkim su Paryžiumi

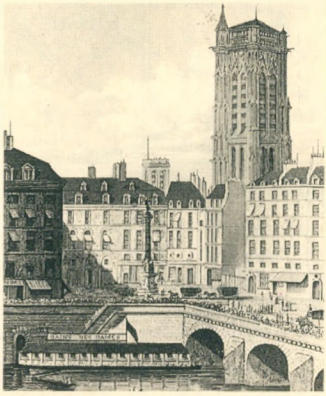

Paryžius žemėlapyje 10–13

Paryžiaus istorija 14–39

Žvilgsnis į Paryžių 40–61

Paryžius per metus 62–65

Paryžius – miestas prie upės 66–73

Paryžius žemėlapyje

PRANCŪZIJOS SOSTINĖJE Paryžiuje gyvena per 2 milijonus žmonių. Miestas užima 1200 km² plotą Prancūzijos šiaurėje. Jis išaugęs prie Senos upės, viduryje Ile-de-France srities, kur gyvena 10 milijonų žmonių – maždaug penktadalis Prancūzijos gyventojų. Paryžiuje ne tik sutelkta Prancūzijos šiaurės veikla, jis svarbus visos Europos verslo ir kultūros centras.

Vakarų Europa
Paryžius yra pramoninės šiaurės Prancūzijos centre. Daugybė kelių, geležinkelio ir oro linijų jį sieja su Londonu, Briuseliu, Amsterdamu, Vakarų Vokietijos miestais; į juos kelionė lėktuvu netrunka nė valandos.

Pietrytinis vaizdas į Eiffelio bokštą ir Seną

ŽENKLAI

- Didysis Paryžius
- Perkėlos uostas
- Oro uosto terminalas
- Greitkelis
- Pagrindinis kelias
- Geležinkelis

0 kilometrų 25

ŠIAURĖS JŪRA
Felixstowe
Harwich
Sheerness
Ramsgate
Zeebrugge
Oostende
Dover
Dunkerque
Calais
Šiaurės–Pietų tunelis
Dovero tunelis
Boulogne
Le Touquet
Lille
Abbeville
Amiens
Rouen
Beauvais
Compiègn
Chantilly
Evréux
Sena
Charles de Gaulle
Le Bourget
Euro Disney
Orly
PARYŽIUS
Chartres
Fontainebleau
Orléans
N1
N2
N5
N7
N13
N14
N15
N16
N17
N27
N28
A1
A6
A10
A11
A13
A26
A71

Ile-de-France

Ile-de-France apima Paryžiaus ir daugelio nuostabių vietų, tokių kaip Chartres'as ir Versalis (Versailles), konurbaciją. Centrinį Paryžių juosia Périphérique žiedinis kelias. Svarbios įžymybės, esančios už centrinio Paryžiaus ribų, aprašytos p.228–255.

Centrinio Paryžiaus vaizdas iš lėktuvo

Centrinis Paryžius

ŠIOJE KNYGOJE PARYŽIUS DALIJAMAS į 14 rajonų, kurie apima centrinį Paryžių ir atokesnį Montmartre'o rajoną. Dauguma knygoje minimų įžymybių yra šiuose rajonuose, kurių kiekvienam paskirta po skyrių. Kiekvienas rajonas turi įžymybių, bylojančių apie jo istoriją ir išskirtinumą. Pvz., Monmartre'o įžymybės skleidžia kaimišką žavesį ir pasakoja spalvingą menininkų valdos istoriją. Champs-Elisées (Eliziejaus laukai), priešingai, garsėja plačiomis alėjomis, brangiais stilingais namais ir prašmatniais rūmais. Daugumą miesto įžymybių lengva pasiekti pėsčiomis arba viešuoju transportu.

P. 202–209
Gatvių rodyklės žml. 3–4, 5, 11

P. 194–201
Gatvių rodyklės žml. 3, 9–10

P. 182–193
Gatvių rodyklės žml. 9–10, 11

P. 116–133
Gatvių rodyklės žml. 6, 11–12

P. 134–147
Gatvių rodyklės žml. 11–12

P. 174–181
Gatvių rodyklės žml. 15–16

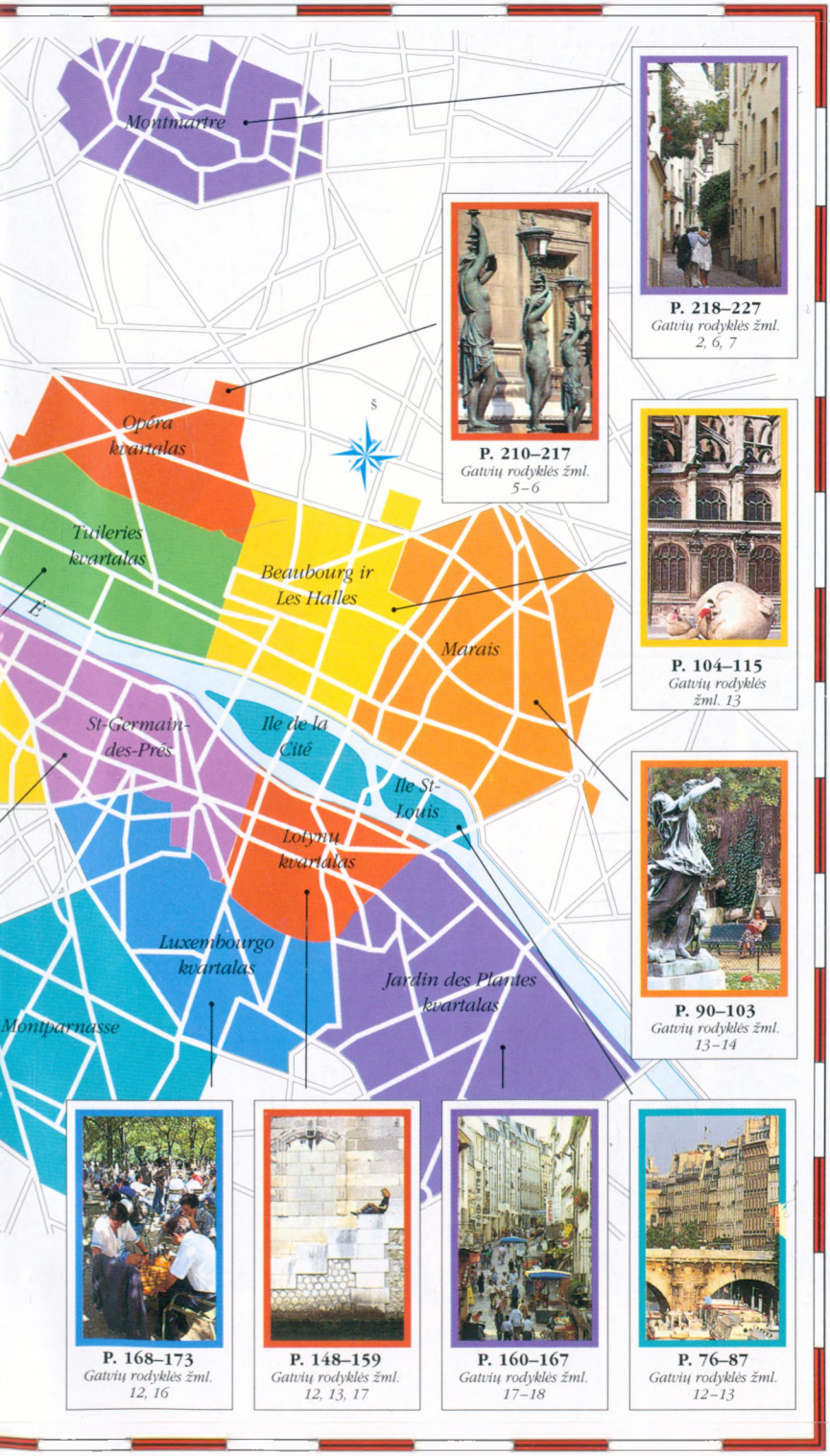

P. 218–227
Gatvių rodyklės žml. 2, 6, 7

P. 210–217
Gatvių rodyklės žml. 5–6

P. 104–115
Gatvių rodyklės žml. 13

P. 90–103
Gatvių rodyklės žml. 13–14

P. 168–173
Gatvių rodyklės žml. 12, 16

P. 148–159
Gatvių rodyklės žml. 12, 13, 17

P. 160–167
Gatvių rodyklės žml. 17–18

P. 76–87
Gatvių rodyklės žml. 12–13

EN PRESENCE DE L'EPUPLE FRANCAIS
REPUBLIQUE FRANCAISE
LIBERTE EGALITE · FRATERNITE

PARYŽIAUS ISTORIJA

KAI PARYŽIŲ 55 m. pr. Kr. užkariavo romėnai, jis tebuvo užliejamas žvejų kaimelis Cité saloje (Ile de la Cité), kur gyveno parizijų gentis. Romėnų nausėdija sparčiai suklestėjo ir plėtėsi kairiajame Senos krante. Po romėnų atėjo frankai, pavadino miestą Paryžiumi, ir šis tapo jų karalystės centru.

Fleur-de-lys – karališkoji emblema

Viduramžiais miestas klestėjo kaip religinis centras, iškilo architektūrinių šedevrų, pvz., Sainte-Chapelle (Šventoji koplyčia). Jis garsėjo ir kaip mokymo centras, Europos mokslininkus traukė didysis Sorbonne'os universitetas.

Renesanso laikais ir Švietimo epochoje Paryžius tapo svarbiu kultūros ir idėjų centru, o valdant Liudvikui XIV įgijo milžiniškus turtus ir galią. Tačiau per kruvinąją 1789 m. revoliuciją monarcho valdžia perėjo tautai. Kito amžiaus pradžioje revoliucinis įkarštis atvėso, ir puikusis karvedys Napoleonas Bonapartas, pasiskelbęs Prancūzijos imperatoriumi, užsimojo Paryžių paversti pasaulio centru.

Netrukus po 1848 m. revoliucijos miestas ėmė radikaliai keistis. Barono Haussmanno didysis urbanistinis planas Paryžiaus viduramžių lūšnų kvartalus pakeitė prašmatniais prospektais ir bulvarais. Amžiaus pabaigoje miestas tapo Vakarų kultūros varomąja jėga. Ji nesumažėjo ir XX a., išskyrus Vokietijos karinės okupacijos metus (1940–1944). Po karo miestas atsigavo ir smarkiai išsiplėtė, stengdamasis būti susivienijusios Europos širdis.

Tolesniuose puslapiuose Paryžiaus istoriją iliustruoja reikšmingų miesto plėtojimosi laikotarpių fotografijos.

Paryžiaus žemėlapis (apie 1845)

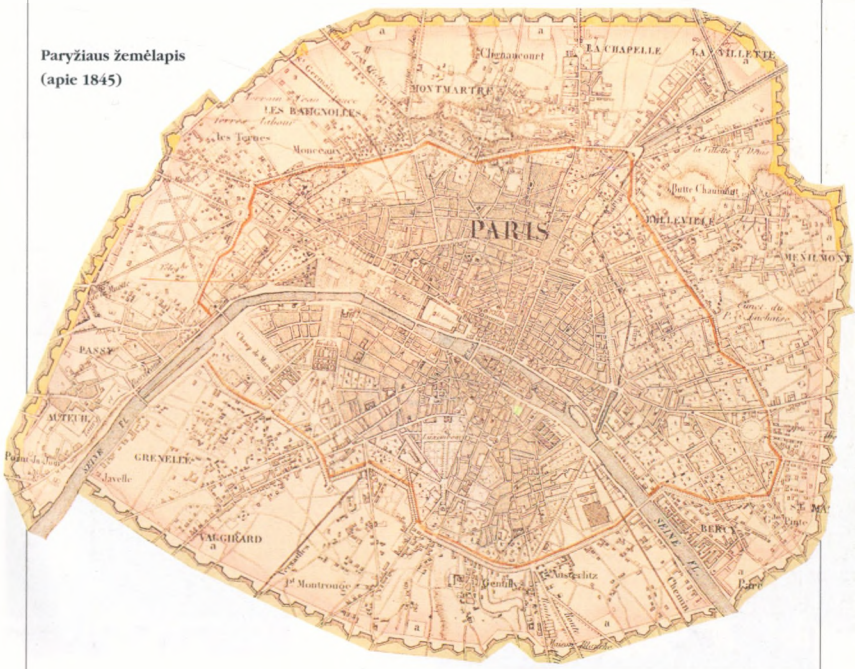

Dominique Louis Papety. *Respublikos alegorija* (1848)

Paryžiaus karaliai ir imperatoriai

PRANCŪZIJOS KARALIŲ valdžios atrama Paryžius tapo pradėjus valdyti Kapetingų dinastijai, kai Hiugas Kapetas įžengė į sostą. Paskesni karaliai ir imperatoriai paliko savo žymes, ir daugelis knygoje minimų vietų siejasi su karališkumu: Pilypo Augusto tvirtovė, Luvro (Louvre) rūmai, dabar yra vienas didžiausių pasaulio muziejų; Henriko IV tiltas – Pont Neuf jungia Ile de la Cité su abiem Senos krantais; Arc de Triomphe (Triumfo arka) įamžino Napoleono karines pergales. Ilga karalių linija nutrūko 1848 m., kai valdant Liudvikui Pilypui buvo nuversta monarchija.

768–814 Karolis Didysis

743–751 Childerikas III
716–721 Chilperikas II
695–711 Childebertas II
566–584 Chilperikas I
674–691 Tjeri III
558–562 Kloteras I
655–668 Kloteras III
447–458 Merovėjus
458–482 Childerikas I
628–637 Dagobertas I

954–986 Lotaras
898–929 Karolis III Naivusis
1137–1180 Liudvikas VII
884–888 Karolis II Storasis
987–996 Hiugas Kapetas
879–882 Liudvikas III
1031–1060 Henrikas I
840–877 Karolis I Plikagalvis
1060–1108 Pilypas I

400 | 500 | 600 | 700 | 800 | 900 | 1000 | 1100

MEROVINGŲ DINASTIJA | **KAROLINGŲ DINASTIJA** | **KAPETINGŲ DINASTIJA**

400 | 500 | 600 | 700 | 800 | 900 | 1000 | 1100

751–768 Pipinas Trumpasis
996–1031 Robertas II Pamaldusis
721–737 Tjeri IV
986–987 Liudvikas V
936–954 Liudvikas IV Užjūrietis
711–716 Dagobertas III
691–695 Chlodvigas III
888–898 Eudas, Paryžiaus grafas
668–674 Childerikas II
882–884 Karlomanas
637–655 Chlodvigas II
584–628 Kloteras II
877–879 Liudvikas II Mikčius
562–566 Karibertas
511–558 Childebertas I
814–840 Liudvikas I Malonusis

482–511 Chlodvigas I

1108–1137 Liudvikas VI Storasis

1515–1547 Pranciškus I

1226–1270 Liudvikas IX (Šventasis Liudvikas)

1498–1515 Liudvikas XII Tautos Tėvas

1483–1498 Karolis VIII

1422–1461 Karolis VII Nugalėtojas

1270–1285 Pilypas III Plikagalvis

1285–1314 Pilypas IV Gražusis

1316–1322 Pilypas V

1328–1350 Pilypas VI

1547–1559 Henrikas II

1559–1560 Pranciškus II

1610–1643 Liudvikas XIII

1643–1715 Liudvikas XIV, Karalius Saulė

1774–1793 Liudvikas XVI

1804–1814 Napoleonas I

1200 | 1300 | 1400 | 1500 | 1600 | 1700 | 1800

VALOIS DINASTIJA | **BOURBONŲ DINASTIJA**

1200 | 1300 | 1400 | 1500 | 1600 | 1700 | 1800

1314–1316 Liudvikas X

1322–1328 Karolis IV Gražusis

1223–1226 Liudvikas VIII Liūtas

80–1223 Pilypas II Augustas

1380–1422 Karolis VI Pamišėlis

1364–1380 Karolis V Išmintingasis

1350–1364 Jonas II Gerasis

1560–1574 Karolis IX

1574–1589 Henrikas III

1589–1610 Henrikas IV

1814–1824 Liudvikas XVIII

1824–1830 Karolis X

1830–1848 Liudvikas Filipas I

1852–1870 Napoleonas III

1461–1483 Liudvikas XI Voras

1715–1774 Liudvikas XV

Galų ir romėnų Paryžius

Emaliuota romėnų sagė

PARYŽIAUS NEBŪTŲ buvę be Senos. Senosioms tautoms upė teikė galimybę naudotis žeme, miškais, pelkėmis ir salomis. Neseniai archeologai iškasė luotų, datuojamų 4500 m. pr. Kr., taigi senesnių, nei keltų gentis, vadinama parizijais, įsikūrė čia III a. pr. Kr. vadinamojoje Lutecijos gyvenvietėje. Nuo 59 m. pr. Kr. romėnai pradėjo užkariauti Galiją (Prancūziją). Po septynerių metų jie užgrobė Luteciją. Romėnai ją sutvirtino ir perstatė, ypač pagrindinę salą (Ile de la Cité) ir kairjį Senos krantą.

MIESTO DYDIS

200 pr. Kr. Šiandien

Bronzos amžiaus pakinktai
Kasdieniai daiktai, pvz., pakinktai, tebedaromi iš bronzos ir geležies amžiuje, kuris Galijoje prasidėjo apie 900 m. pr. Kr.

Geležiniai durklai
Nuo II a. pr. Kr. ilgus kalavijus pakeitė trumpi geležiniai kalavijai, kartais puošiami žmogaus ir gyvūno formomis.

Stiklo karoliai
Geležies amžiaus stiklo karoliai ir apyrankės buvo rastos Ile de la Cité.

Degto molio vaza
Galijai būdinga šviesi keramika su spalvingu dekoru.

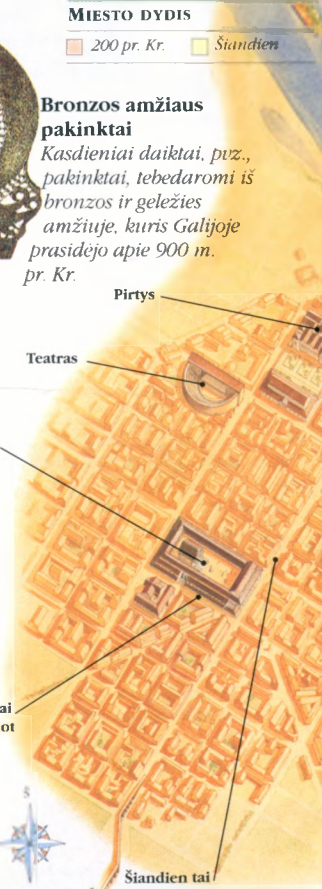

LAIKO SKALĖ

Šalmas, kurį nešiojo galų kareiviai

4500 pr. Kr. Pirmieji valtininkai darbuojasi Senos pakrantėse

52 pr. Kr. Cezario legatas Labienas sutriuškina galus, vadovaujamus Kamulogeno. Parizijai sugriauna savo miestą

4500 | 400 | 300 | 200 | 100 pr. Kr.

Parizijų auksinė moneta, nukalta Ile de la Cité

300 pr. Kr. Parizijų gentis įsikuria Cite saloje

100 pr. Kr. Romėnai atstato Ile de la Cité ir įkuria naują miestą Kairiajame krante

Romėnų aliejinė lempa
Tamsiais žiemos mėnesiais tankiai apgyventos Cité salos namuose veikė centrinis šildymas, švietė aliejinės lempos.

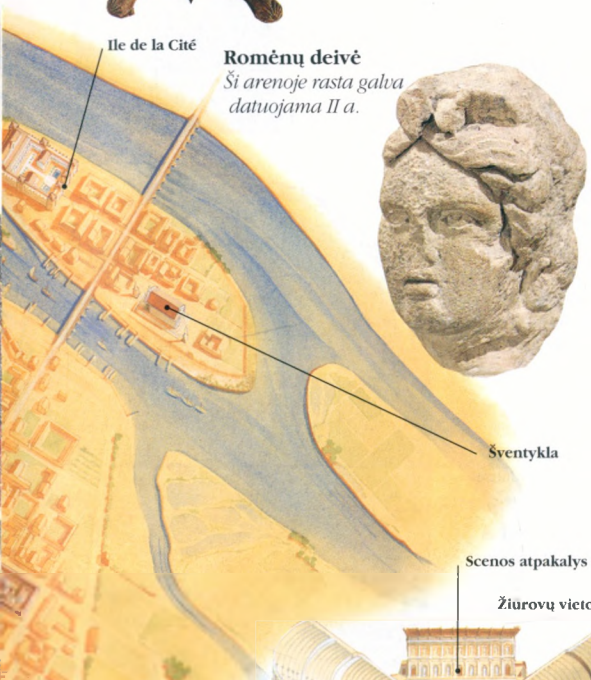

Romėnų deivė
Ši arenoje rasta galva datuojama II a.

KUR PAMATYTI ROMĖNIŠKĄ PARYŽIŲ

Nuo XIX a. vidurio vykdomi kasinėjimai akivaizdžiai parodė romėnų miesto ribas. Centrinės miesto ašys buvo šiandieninės Rue St-Jacques ir Rue Soufflot gatvės. Crypte Archéologique (Archeologinėje kriptoje) *(p. 81)*, esančioje po Notre-Dame aikšte, galima išvysti III a. po Kr. pabaigos romėniškų namų ir tvirtovių likučius. Kitos romėnų vietos Paryžiuje – Arène de Lutèce *(p. 165)* ir pirtys Cluny muziejuje *(p. 154 ir 157)*.

Pirtys *(termos)*, esančios Cluny, susideda iš trijų didžiulių kambarių su skirtingos temperatūros vandeniu.

Arène de Lutèce
Ši milžiniška II a. arena buvo naudojama teatro spektakliams ir gladiatorių kautynėms.

Žiedinis flakonas
Šis flakonas (apie 300) rastas Ile de la Cité.

LUTECIJA 200 M. PO KR.
Paryžių, arba Luteciją, sudarė taisyklingas gatvių tinklas. Ile de la Cité ir Kairiji krantą jungė tiltai.

Romėnų grindų mozaika iš Cluny pirčių

0	100 po Kr.	200	300	400
	200 Romėnai pastato areną, pirtis ir vilų	**285** Barbarų puolimas, Luteciją nusiaubia gaisras	**360** Galų prefektas Julienas paskelbiamas imperatoriumi. Lutecija pavadinama Paryžiumi	

250 Montmartre'e nukertama galva ankstyvajam krikščionių kankiniui šv. Dionyzui

451 Šv. Genovaitė ragina paryžiečius atremti huną Atilą

485–508 Frankų vadas Chlodvigas sutriuškina romėnus. Paryžius tampa krikščioniškas

Viduramžių Paryžius

Rankraščio iliuminacija

VIDURAMŽIAIS TOKIE MIESTAI kaip Paryžius, užimantys strateginę vietą prie upių perkėlų, tapo svarbiais politinės valdžios ir mokslo centrais. Intelektualiniame ir dvasiniame gyvenime viešpatavo Bažnyčia. Ji rūpinosi švietimu ir technologine pažanga – žemės nusausinimu ir kanalų kasimu. Gyventojai dar vis apsiribojo Ile de la Cité ir Kairiuoju krantu. Kai XII a. buvo nusausintos pelkės (*marais*), miestas galėjo plėstis.

MIESTO DYDIS

1300 *Šiandien*

Sainte-Chapelle
Šio viduramžių šedevro (p. 88–89) *viršutinė koplyčia buvo skirta karališkajai šeimai.*

Ile de la Cité su Conciergerie bokštais ir Sainte-Chapelle vaizduojama birželiui skirtuose puslapiuose.

Aštuonkampis stalas
Viduramžių dvaro rūmus puošė mediniai baldai, panašūs į šį tvirtą stalą.

Nusausinimas leido apdirbti daugiau žemės.

Audėjo langas
Viduramžių amatininkai sudarydavo gildijas, ir bažnyčių languose dažnai vaizduojami amatai.

Dauguma paryžiečių **gyveno kaimiškai**, dirbo žemę. Tikrasis miestas užėmė tik nedidelį plotelį.

LAIKO SKALĖ

512 Šv. Genovaitės mirtis. Ji palaidojama šalia Chlodvigo

543–556 St-Germain-des-Prés įkūrimas

725–732 Musulmonai puola galus

845–862 Normanai puola Paryžių

500 700 800 900

Auksinė ranka – Karolio Didžiojo relikvinė

800 Popiežius karūnuoja Karolį Didįjį imperatoriumi

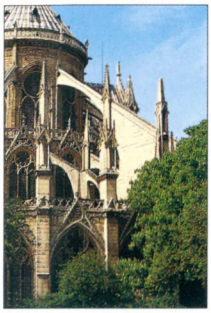

Notre-Dame
Didžiulių gotikinių katedrų statyba trukdavo daug metų. Notre-Dame buvo statoma nuo 1163 iki 1334 m.

Universiteto spaudas
Paryžiaus universitetas buvo įkurtas 1215 m.

Vienuolynai
Daugelio įvairių ordinų vienuoliai gyveno Paryžiaus vienuolynuose, ypač Kairiajame krante.

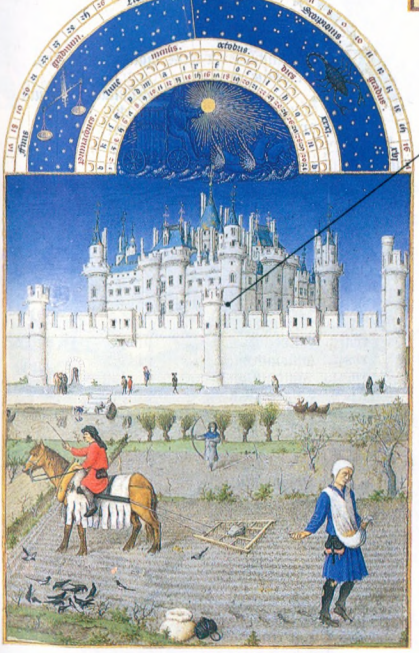

Čia iš Ile de la Cité matomas **Karolio V Luvras** su gynybine siena.

Diduomenė
Nuo XIV a. vidurio apranga tapo klasės ženklu; aukštuomenės damos dėvėjo aukštas smailias skrybėles.

MĖNESIAI: BIRŽELIS IR SPALIS
Šis iliuminuotas maldynas ir kalendorius Trés Riches Heures *(kairėje ir viršuje) buvo padarytas kunigaikščiui de Berry 1416 m. Jame matome daug Paryžiaus pastatų.*

VIDURAMŽIŲ ROMANAS

Vienuolio Abélard'o ir jaunosios Héloïse'os romanas prasidėjo Notre-Dame vienuolynuose. Pierre'as Abélard'as – originaliausias XII a. teologas – buvo pasamdytas mokytoju septyniolikmetei kanauninko dukterėčiai. Netrukus mokytojas ir mokinė pamilo vienas kitą. Įniršęs Héloïse'os dėdė mokslininką iškastravo; Héloïse'a likusį gyvenimą glaudėsi vienuolyne.

1010–1022 Krikščionys degina žydus ir eretikus

1167 Les Halles maisto turgus įkuriamas Dešiniajame krante

1253 Atidaromas Sorbonne'os koledžas

1380 Baigiama Bastille (Bastilijos) tvirtovė

1000 | 1100 | 1200 | 1300 | 1400

1079 gimsta Pierre'as Abélard'as

1163 Pradedama statyti Notre-Dame katedra

1215 Įkuriamas Paryžiaus universitetas

1245 Pradėta statyti Sainte-Chapelle

1226–1270 Liudviko IX (Šv. Liudviko) karaliavimas

Joana Arkietė

1430 Anglijos karalius Henrikas VI karūnuojamas Prancūzijos karaliumi, kai Joanai Arkietei nepasiseka apginti Paryžiaus

Renesanso Paryžius

Rafinuotai pasidabinusi pora

ŠIMTAMEČIO KARO su Anglija pabaigoje Paryžiaus būklė buvo baisi. Kai 1453 m. anglų okupacinė kariuomenė pasitraukė, miestas buvo sugriautas, daugybė namų ir medžių sudegę. Liudvikas XI grąžino gerovę, ir vėl buvo susidomėta menu, architektūra, puošyba bei apranga. XVI a. prancūzų karalius žavėjo italų renesansas. Architektai ėmėsi planuoti miestą, kūrė grakščius, vienodo stiliaus pastatus, atviras miesto erdves, pvz., puikiąją Place Royale (Karališkąją aikštę).

MIESTO DYDIS

1590 — Šiandien

Spaustuvė (1470)
Religinius traktatus, dažniausiai lotyniškus, spausdino pirmoji spaustuvė Sorbonne'oje.

Riteris ruošiasi turnyrui
Place Royale net iki XVII a. vykdavo riterių turnyrai.

Brangakmeniais inkrustuotas pakabutis
Gerovės ženklas – papuošalai tapo svarbia aprangos dalimi.

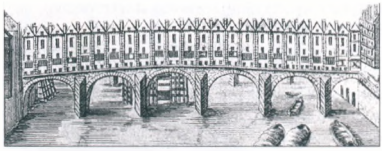

Pont Notre-Dame
Šis tiltas su eile namų buvo pastatytas XV a. pradžioje. Pont Neuf (1589) buvo pirmas tiltas be namų.

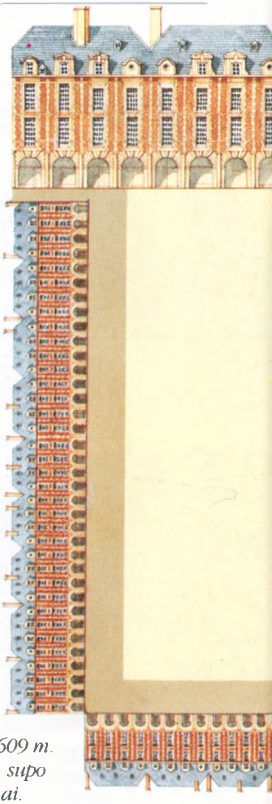

PLACE ROYALE
Pirmąją Paryžiaus aikštę (p. 94), *apie 1609 m. pastatytą Henriko IV, supo dideli simetriški namai. Čia gyveno aristokratija.*

LAIKO SKALĖ

Pranciškus I

1453 Šimtamečio karo su Anglija pabaiga

1516 Pranciškus I pakviečia Leonardo da Vinci į Prancūziją. Jis atsiveža *Moną Lizą*

1450 | 1460 | 1470 | 1480 | 1490 | 1500 | 1510 | 1520

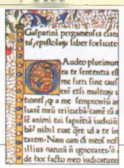

1469 Sorbonne'oje pradedami pirmieji prancūzų spaudos darbai

1528 Pranciškus I įsikuria Luvre

XVI a. peilis ir šakutė
Įmantrūs peilio ir šakutės komplektai buvo naudojami turtingųjų valgomuosiuose mėsai pjaustyti. Valgyta rankomis arba šaukštais.

Kur pamatyti renesansinį Paryžių

Be Place des Vosges aikštės su jos dailiais pastatais, šiandien Paryžiuje yra ir daug kitų renesansinių statinių: bažnyčios – Tour St-Jacques *(p. 115)*, St-Etienne-du-Mont *(p. 153)* ir St-Eustache *(p. 114)*; rūmai – Hôtel Carnavalet *(p. 96–97)*, kurie buvo neseniai restauruoti, ir Hôtel de Cluny *(p. 154–155)* laiptai, vidinis kiemas ir bokšteliai, datuojami 1485–1496 m.

Rafinuota altoriaus užtvara St-Etienne-du-Mont (apie 1520) bažnyčioje.

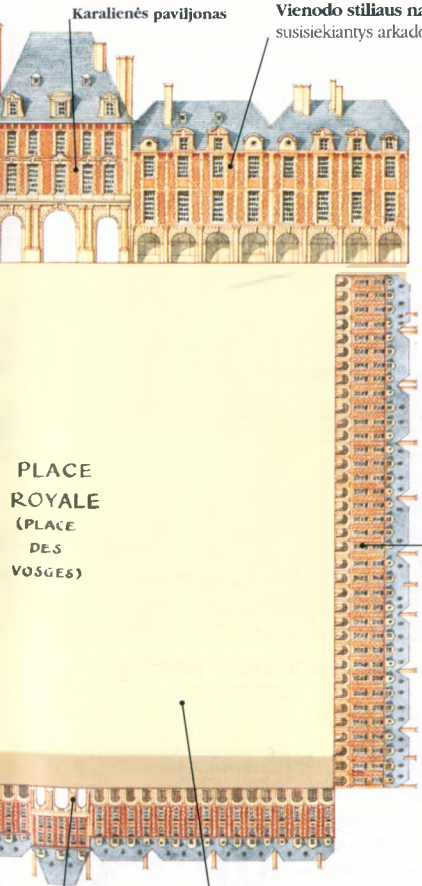

Devynių simetriškų namų juostos supa aikštę iš šonų.

XVII a. aikštės centre vykdavo **dvikovos**.

Riešutmedžio bufetas (apie 1545)
Eleganti drožinėto medžio baldai puošė turtuolių namus.

Hiantė ir Klimentė
Toussaint'as Dubreuilis ir kiti Renesanso menininkai atgaivino mitologines temas.

1534 Ignacas Loyola įkuria Jėzaus broliją

1546 Pradedami statyti nauji Luvro rūmai; sumūryta pirmoji akmeninė Senos krantinė

1559 Gatvėse pastatyti primityvūs žibintai; baigiamas Luvras

1572 Protestantų žudynės šv. Baltramiejaus naktį

1589 Henrikas III nužudomas St-Claude, netoli Paryžiaus

1609 Henrikas IV pradeda statydinti Place des Vosges

1530 | 1540 | 1550 | 1560 | 1570 | 1580 | 1590 | 1600

1534 Collège de France įsteigimas

1533 Atstatytas Hôtel de Ville

1547 Miršta Pranciškus I

1559 Paryžiaus turnyre nužudomas Henrikas II

1589 Protestantas Henrikas Navarietis atsiverčia į katalikybę ir karūnuojamas Henriku IV

1589 Henrikas IV baigia Pont-Neuf tiltą ir pagerina sostinės vandens tiekimo sistemą

1610 Religinis fanatikas Ravaillacas nužudo Henriką IV

Žudikas Ravaillac

Karaliaus Saulės Paryžius

Karaliaus Saulės emblema

PRANCŪZIJOJE XVII AMŽIŲ, išgarsėjusį kaip *Le Grand Siècle* (didysis amžius), įkūnija prašmatni Liudviko XIV (Karaliaus Saulės) ir jo dvaro Versalyje (Versailles) ekstravagancija. Paryžiuje pasirodo impozantiškų pastatų, aikščių, teatrų ir aristokratiškų *hôtels* (rūmų). Po spindinčia išore glūdėjo absoliuti monarcho valdžia. Baigiantis Liudviko karaliavimui, jo išlaidumas ir beveik nuolatinis kariavimas su Prancūzijos kaimynais susilpnino monarchiją.

MIESTO DYDIS

1657 *Šiandien*

Versalio sodai
Liudvikas XIV daug laiko praleisdavo soduose, kuriuos suprojektavo André Le Nôtre'as.

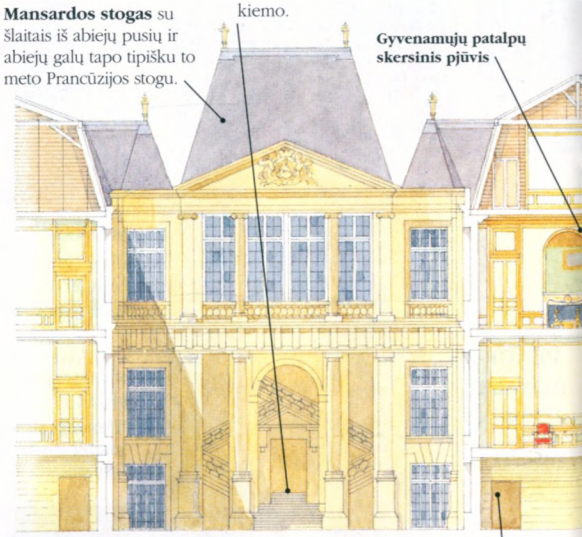

Liudvikas XIV kaip Jupiteris
1661 m. įžengęs į sostą, Liudvikas, čia pavaizduotas kaip triumfuojantis Jupiteris, užbaigė pilietinius karus, vykusius nuo pat jo vaikystės.

Komoda
Šį paauksuotą baldą padarė André-Charles'is Boulle'is Didžiajam Trianonui Versalyje.

LAIKO SKALĖ

Liudvikas XIII

Kardinolas Mazarini

1610 Liudviko XIII įžengimas į sostą žymi Didžiojo amžiaus pradžią

1614 Paskutinis Generalinių luomų susirinkimas iki Revoliucijos

1622 Paryžius tampa vyskupija

1624 Baigiami Tuileries rūmai

1627 Vyksta statybos Ile St-Louis saloje

1629 Liudviko XIII pirmasis ministras Richelieu pastato Palais Royal

1631 Išeina pirmasis Paryžiaus laikraštis *La Gazette*

1638 Gimsta Liudvikas XIV

1643 Miršta Liudvikas XIII. Regentei Onai Austrei valdyti padeda kardinolas Mazarini

1661 Liudvikas XIV tampa absoliučiu monarchu. Plečiama Château de Versailles

1662 Liudviko XIV finansų ministras Colbert'as įsteigia Gobelinų kilimų dirbtuves

1610 | 1620 | 1630 | 1640 | 1650 | 1660

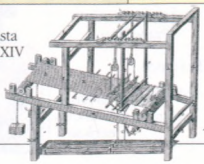

Audimo staklės

Charles'io Le Bruno lubos
Šias lubas, esančias Hôtel Carnavalet (p. 96), *kaip ir daugelį kitų, ištapė Liudviko XIV rūmų dailininkas Le Brunas.*

Madame de Maintenon
Kai 1683 m. mirė karalienė, Liudvikas vedė Madame de Maintenon, kuri vaizduojama šiame įrėmintame Casparo Netscherio paveiksle.

Puošni vėduoklė
Liudvikas XIV dažnai pageidaudavo, kad per rūmų pokylius moterys nešiotųsi vėduokles.

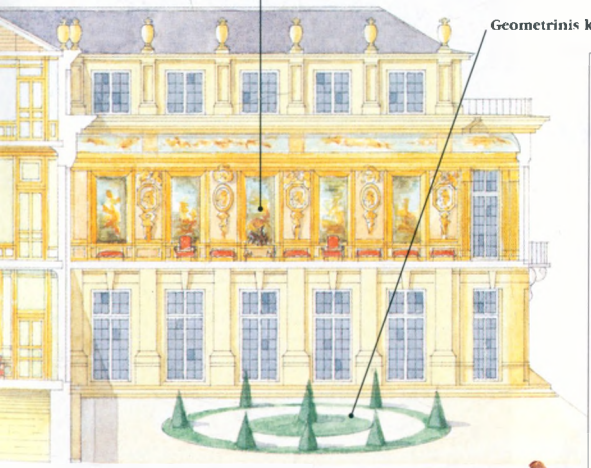

HÔTEL LAMBERT (1640)
XVII a. aristokratija statėsi prabangius miesto namus su didžiuliais laiptais, vidiniais kiemais, taisyklingais sodais, karietų pastatais ir arklidėmis.

Neptūno taurė
Ši lazurito taurė su sidabriniu Neptūnu viršuje priklausė gausiai Liudviko XIV meno kūrinių kolekcijai

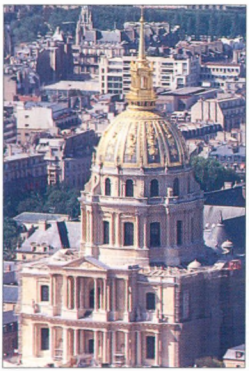

Dôme bažnyčia (1706)

KUR PAMATYTI KARALIAUS SAULĖS PARYŽIŲ

Paryžiuje tebėra daug XVII a. rūmų, pvz., Hôtel Lambert, bet ne visi jie atviri lankytojams. Tačiau nuostabų to laikotarpio įspūdį atkuria Hôtel des Invalides *(p. 184)*, Dôme bažnyčia *(p. 188)*, Palais du Luxembourg *(p. 172)* ir Versalis *(p. 248)*.

1667 Perstatomas Luvras ir įkuriama observatorija

1682 Karaliaus dvaras persikelia į Versalį ir lieka ten iki Revoliucijos

1686 *Le Procope* – pirmoji Paryžiaus kavinė

1702 Paryžius padalijamas į 20 apygardų (rajonų)

1715 Miršta Liudvikas XIV

1670 | 1680 | 1690 | 1700 | 1710

1670 Pastatomi Hôtel des Invalides rūmai

1692 Prasti derliai ir karai sukelia didelį badą

1689 Pastatomas Pont Royal

Liudviko XIV statula, Musée Carnavalet

Paryžius Švietimo amžiuje

François Marie Arouet, žinomo kaip Voltaire'as, biustas

ŠVIETIMO JUDĖJIMAS, iškėlęs mokslinį protą ir kritinį požiūrį į vyraujančias idėjas bei visuomenę, susitelkė Paryžiaus mieste. Liudviko XV dvariškiams Versalyje, priešingai, buvo įprastas nepotizmas ir korupcija. Tuo metu ekonomika klestėjo, kaip niekad anksčiau sužydėjo menas, visoje Europoje išgarsėjo tokie intelektualai kaip Voltaire'as ir Rousseau. Paryžiaus gyventojų skaičius išaugo beveik iki 650 000: vystėsi miesto planavimas, 1787 m. pasirodė pirmasis tikslus miesto gatvių žemėlapis.

MIESTO DYDIS

1720 *Šiandien*

Jūriniai instrumentai
Vystėsi navigacijos mokslas, ir mokslininkai tobulino teleskopus bei trigonometrinius instrumentus (ilgumai ir platumai matuoti).

XVIII a. perukai
Jie buvo ne tik madingi, bet ir rodė žmogaus klasę bei užimamą vietą.

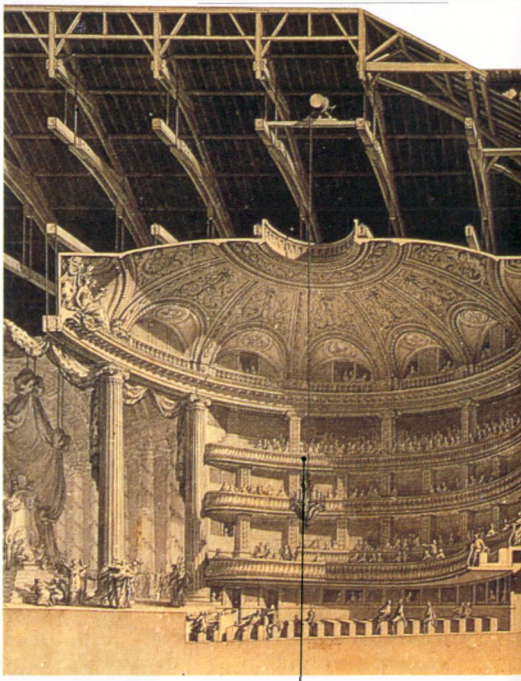

COMÉDIE FRANÇAISE
Švietimo amžiuje klestėjo drama, buvo atidaryti nauji teatrai, pvz., Comédie Française (p. 120). *Šiandien čia įsikūrusi Théâtre Français draugija.*

1913 vietų **žiūrovų salė** buvo didžiausia Paryžiuje.

LAIKO SKALĖ

Gaisrininkas

1722 Įkuriama pirmoji miesto gaisrininkų brigada

1734 Pastatomas Fontaine des Quatre Saisons (fontanas *Metų laikai*)

1748 Išspausdinamas Montesquieu *Apie įstatymų dvasią* (įtakingas veikalas apie įvairias valdymo formas)

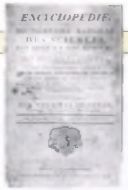

1720 | 1730 | 1740 | 1750

1751 Išleidžiamas pirmasis Diderot *Enciklopedijos* tomas

Madame de Pompadour
Nors paprastai ji minima kaip Liudviko XV meilužė, ji garsėjo kaip menų globėja ir darė didžiulę politinę įtaką.

Indas šokoladui
Nuo XVIII a. miestiečių šeimos įstengdavo įsigyti tabako, arbatos, šokolado ir kavos iš Azijos bei Naujojo Pasaulio.

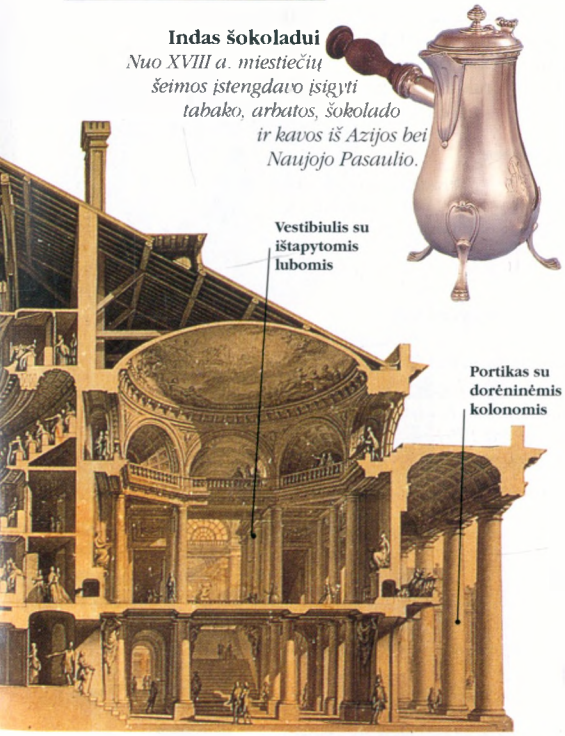

Katakombos
Jos buvo įrengtos 1785 m. kaip higieniškesnė alternatyva Paryžiaus kapinėms (p. 179).

KUR PAMATYTI ŠVIETIMO AMŽIAUS PARYŽIŲ

Rajone aplink Rue de Lille, Rue de Varenne ir Rue de Grenelle gatves *(p. 182–183)* yra daug prabangių namų, arba *hôtels*, kuriuos pastatė aristokratija XVIII a. pirmoje pusėje. Didžiųjų intelektualų Voltaire'o ir Jean-Jacques'o Rousseau gyvenimą primena Musée Carnavalet *(p. 96–97)*, čia yra ir XVIII a. interjero dizaino bei tapybos.

Švietimo epochoje buvo statomos ir **bažnyčios**. 1776 m. buvo baigta St-Sulpice bažnyčia *(p. 172)*.

Le Procope *(p. 140)* yra seniausia Paryžiaus kavinė. Joje dažnai lankėsi Voltaire'as ir Rousseau.

1757 Pirmieji aliejiniai gatvių žibintai

1764 Miršta Madame de Pompadour

1774 Miršta Liudvikas XV, didysis Liudviko XIV anūkas

1778 Prancūzija palaiko Amerikos nepriklausomybę

1785 Davidas nutapo *Horacijų priesaiką*

1760 | **1770** | **1780**

apie 1760 Pastatoma Place de la Concorde. Panteonas ir Ecole Militaire

1762 Rousseau *Emilis* ir *Apie visuomenės sutartį*

Filosofas ir rašytojas Rousseau tikėjo, kad iš prigimties geras žmones sugadino visuomenė

1782 Place du Théâtre Français aikštėje sudedami pirmieji šaligatviai

1783 Broliai Montgolfier pirmą kartą skraidina karšto oro balioną

Paryžius per Revoliuciją

Lėkštė, skirta Revoliucijos šventei

DAUGUMA PARYŽIEČIŲ 1789 m. vis dar skurdo ir vargo kaip viduramžiais. Kylanti infliacija ir priešinimasis Liudvikui XVI baigėsi Bastilijos, karaliaus kalėjimo, šturmu; po trejų metų buvo paskelbta Respublika. Tačiau netrukus prasidėjo teroras, įtariamieji išdavę revoliuciją buvo žudomi be teismo: per 60 000 žmonių neteko gyvybės. Uolusis revoliucionierius Robespierre'as, praliejęs tiek kraujo, galiausiai buvo nuverstas, ir 1795 m. įsitvirtino nauja vyriausybė – Direktorija.

MIESTO DYDIS

1796 | Šiandien

Žmogaus ir piliečio teisių deklaracija
Deklaracija puoselėjo Švietimo judėjimo iškeltus lygybės ir žmogaus orumo idealus. Ši iliustracija yra 1791 m. konstitucijos pratarmė.

Kalėjimo bokšteliai buvo padegti.

Prancūzų sargybiniai, buvę revoliucionierių pusėje, pasirodė vėlyvą popietę su dviem patrankom.

RESPUBLIKOS KALENDORIUS

Revoliucionieriai tikėjo, kad pasaulis prasideda iš naujo, todėl jie panaikino Bažnyčios kalendorių ir 1792 m. rugsėjo 22-ąją – Respublikos paskelbimo dieną – nusprendė laikyti pirma naujosios eros diena. Respublikos kalendorių sudarė 12 lygių mėnesių, kiekvienas jų buvo suskirstytas į tris dekadas, o likusios penkios metų dienos paskirtos valstybinėms šventėms. Visi mėnesiai gavo poetiškus vardus, susijusius su metų laikais ir gamtos reiškiniais, kaip ūkana, sniegas, sėjos metas, gėlės ir derlius.

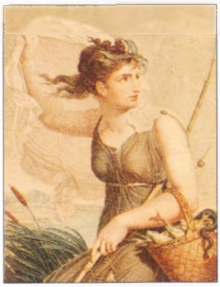

Spalvotas Tresca raižinys vaizduoja vantozą – vėjuotą mėnesį (vas. 19 – kov. 20) iš naujojo Respublikos kalendoriaus

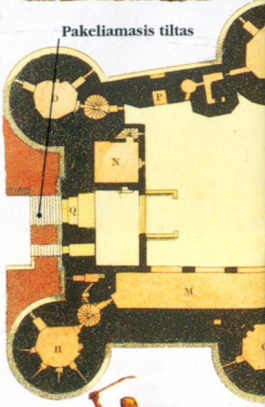

LAIKO SKALĖ

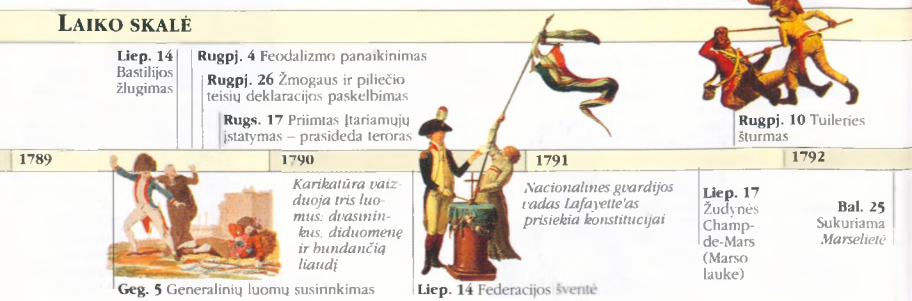

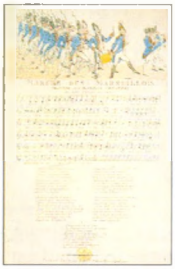

Popieriniai pinigai
Nuo 1790–1793 m. Revoliucijai finansuoti buvo vartojamos obligacijos, vadinamos asignatais.

Marselietė
Revoliucionierių žygio daina dabar yra valstybės himnas.

Sankiulotai
Nuo 1792 m. ilgų kelnių dėvėjimas vietoj trumpų (culottes) *buvo Paryžiaus amatininkų ir krautuvininkų politinis simbolis.*

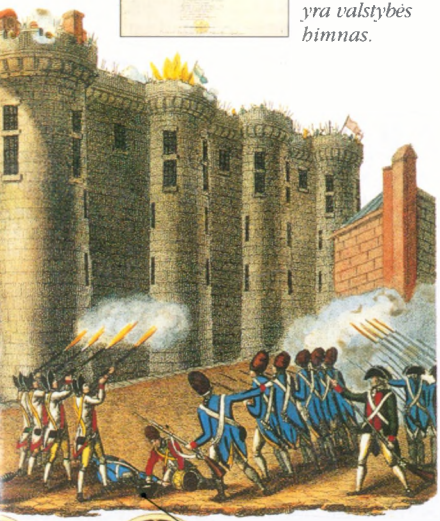

„Patriotinė“ kėdė
Šios medinės kėdės atrama puošta raudonomis kepuraitėmis – revoliucinės politikos simboliu.

Tapetai
Tokie tapetai buvo gaminami Revoliucijai atminti.

Dienai baigiantis **žuvusiųjų** ir sužeistųjų buvo 171.

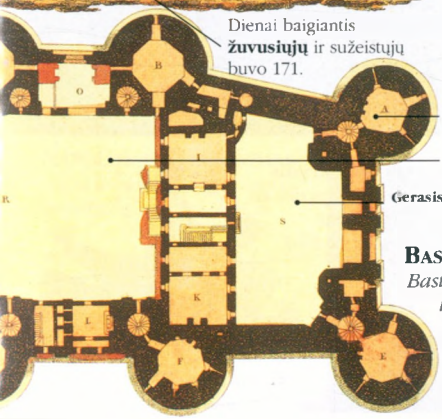

Giljotina
Pirmą sykį ji buvo panaudota Prancūzijoje 1792 m. balandį.

BASTILIJOS ŠTURMAS
Bastilija buvo paimta 1789 m. liepos 14 d. ir išlaisvinti septyni ten buvę kaliniai. Gynėjai (32 šveicarų sargybiniai, 82 sužeisti kareiviai ir kalėjimo viršininkas) buvo nužudyti.

Birž. 20 Įsiveržimas į Tuileries

Rugpj. 10 Liudviko XVI nuvertimas

Saus. 21 Liudviko XVI egzekucija

Ruduo Robespierre'as kontroliuoja Visuomenės saugumo komitetą

Spal. 16 Marijos Antuanetės egzekucija

Lapkr. 24 Uždaromos bažnyčios

Bal. 5 Dantono ir jo rėmėjų egzekucija

Lapkr. 19 Uždaromas Jakobinų klubas (revoliucinė politinė grupuotė)

Rugpj. 22 Nauja konstitucija; išrenkama Direktorija

1793 **1794** **1795**

Rugs. 20 Valmy mūšis

Rugs. 2–6 Rugsėjo žudynės

Liep. 13 Nužudomas Maratas, revoliucinio laikraščio *L'Ami du Peuple* steigėjas

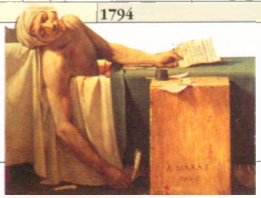

Revoliucionierius Robespierre'as, teroro iniciatorius

Liep. 27 Robespierre'o egzekucija

Napoleono Paryžius

Napoleono imperatoriaus karūna

NAPOLEONAS BONAPARTAS buvo šauniausias prancūzų armijos generolas. Po Revoliucijos naujosios vyriausybės nestabilumas suteikė jam galimybę paimti valdžią, ir 1799 m. lapkritį kaip pirmasis konsulas jis įsikūrė Tuileries rūmuose. 1804 m. gegužę jis karūnavosi imperatoriumi. Napoleonas įvedė centralizuotą valdymą ir įstatymų kodeksą, reformavo Prancūzijos švietimo sistemą ir siekė Paryžių padaryti gražiausiu pasaulio miestu. Mieste iškilo didingų monumentų, jį puošė per užkariavimus įgyti meno kūriniai. Napoleono valdžia visad buvo trapi ir priklausė nuo nepaliaujamų karų. 1814 m. kovo mėnesį į Paryžių įsiveržė prūsų, austrų ir rusų kariuomenės, ir Napoleonas pasitraukė į Elbos salą. Į Paryžių jis grįžo 1815 m., bet pralaimėjo Waterloo mūšį ir 1821 m. mirė tremtyje.

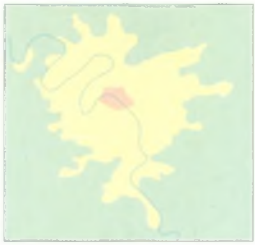

MIESTO DYDIS

1810 *Šiandien*

Château Malmaison
Tai buvo Napoleono pirmosios žmonos Josephine mėgstami rūmai.

Palydos damos laiko Josephine šleifą.

Pieninio stiklo laikrodis
Šio laikrodžio puošyba priminė draperijų madą.

Dramblio projektas
Šį paminklą planuota pastatyti Place de la Bastille centre.

Erelio skrydis
Šis piešinys išjuokė Napoleono „skrydį" į Elbą.

LAIKO SKALĖ

1797 Rivoli mūšis

1799 Napoleonas paima valdžią

1800 Įkuriamas Banque de France

1802 Įsteigiamas Garbės legionas

1812 Rusijos kampanija baigiasi pralaimėjimu

1815 Waterloo; antrasis Napoleono atsistatydinimas. Monarchijos restauracija

1800 | 1805 | 1810 | 1815 | 1820

1800 Napoleonas grįžta iš Egipto savo laivu *L'Orient*

1804 Napoleonas karūnuojamas

1806 Pavedama pastatyti Arc de Triomphe (Triumfo arką)

1809 Napoleonas išsiskiria su Josephine ir veda Marie-Louise

1814 Napoleonas atsistatydina

1821 Napoleonas miršta

Napoleono pomirtinė kaukė

Bronzinis stalviršis
Šis stalas su Napoleono portreto inkrustacija žymi pergalę prie Austerlitzo.

Rusų kazokai Palais Royale (Karališkuosiuose rūmuose) *Po Napoleono pralaimėjimo ir pasitraukimo 1814 m. Paryžius kentėjo nuo jį okupavusių austrų, prūsų ir rusų karuomenių.*

NAPOLEONO KARŪNAVIMAS
Gana dramatiškas Napoleono karūnavimas įvyko 1804 m. Šioje J. L. Davido atkurtoje scenoje Popiežius, iškviestas į Notre-Dame, žiūri, kaip Napoleonas karūnuoja savo imperatorienę prieš karūnuodamas save.

Imperatorienė
Josephine išsiskyrė su Napoleonu 1809 m.

Arc de Triomphe du Carrousel buvo pastatyta 1806 m. ir karūnuota arkliais, pagrobtais iš Šv. Morkaus bazilikos Venecijoje.

KUR PAMATYTI NAPOLEONO PARYŽIŲ

Daug Napoleono planuotų Paryžiaus monumentų nebuvo pastatyta, tačiau dvi triumfo arkos – Arc de Triomphe *(p. 208–209)* ir Arc de Triomphe du Carrousel *(p. 122)* – sudaro didžiąją jo palikimo dalį. Jam karaliaujant taip pat buvo atidaryta La Madeleine bažnyčia *(p. 214)* ir atstatyta diduma Luvro *(p. 122–123)*. Ampyro stiliaus pavyzdžių galima pamatyti Malmaisone *(p. 255)* ir Carnavalet *(p. 96–97)*.

1842 Atidaroma pirmoji geležinkelio linija tarp Paryžiaus ir St-Germain-en-Laye

1825 | 1830 | 1835 | 1840 | 1845

1830 Revoliucija Paryžiuje ir konstitucinės monarchijos įvedimas

1831 Išleidžiama Victoro Hugo *Paryžiaus katedra*

Choleros epidemija Paryžiuje

1840 Napoleono perlaidojimas Les Invalides rūmuose

Napoleono kapas

Didžiosios permainos

PARYŽIUJE 1848 M. ĮVYKO antra revoliucija, kuri sudavė smūgį neseniai atkurtai monarchijai. Tolesnis neapibrėžtumas leido Napoleono sūnėnui paimti valdžią tokiu pat būdu kaip anksčiau jo dėdė – *coup d'état*. 1851 m. jis pasiskelbė Napoleonu III. Jam valdant Paryžius tapo nuostabiausiu Europos miestu. Modernizuoti Paryžių jis patikėjo baronui Haussmannui. Šis išgriovė sausakimšas antisanitarines viduramžių miesto gatves ir sukūrė gerai sutvarkytą ir gerai vėdinamą sostinę su geometriškai išdėstytomis alėjomis ir bulvarais. Kaimyniniai rajonai, pvz., Auteuilis, buvo prijungti kaip priemiesčiai.

Žibinto stulpas prie Opėra

MIESTO DYDIS

1859 *Šiandien*

Boulevard des Italiens
Ši medžiais apsodinta alėja, kurią nutapė Edmond'as Georges'as Grandjeanas (1889), buvo vienas madingiausių naujųjų bulvarų.

Dvylika alėjų sudarė žvaigždę *(étoile)*.

Kanalizacijos tiesimas
Šis 1861 m. raižinys vaizduoja kanalizacijos sistemos (p. 190) *tiesimo iš La Villette į Les Halles pirmuosius darbus. Daugiausia pasidarbavo inžinierius Belgrand'as.*

Skelbimų stulpas
Ryškūs skelbimų stulpai reklamavo operos ir dramos spektaklius.

1860–1868 m. aplink Arc de Triomphe buvo pristatyta **didelių namų.**

LAIKO SKALĖ

1851 Napoleonas III skelbia Antrąją imperiją

1852 Haussmannas imasi stambių miesto planavimo projektų

Eksponatų apžiūrinėjimas Pasaulinėje parodoje

1855 Pasaulinė paroda

1850 | 1852 | 1854 | 1856 | 1858

20 santimų pašto ženklas vaizduoja Napoleoną III

1857 Poetui Baudelaire'ui iškeliama byla už *Piktybės gėlių* begėdiškumą

PLACE DE L'ETOILE

Pagal naująjį Paryžiaus centro projektą buvo pertvarkytas ir rajonas viename Champs-Elysées (Eliziejaus laukų) gale. Haussmannas sukūrė žvaigždę iš dvylikos plačių alėjų aplink naują Arc de Triomphe. (Žemėlapis dešinėje rodo, kaip atrodė šis rajonas 1790 m.)

Geriamojo vandens fontanas
1840 m. skurdžiuose Paryžiaus rajonuose buvo pastatyta 50 fontanų, kuriuos finansavo dosnus anglas frankofilas Richardas Wallace'as.

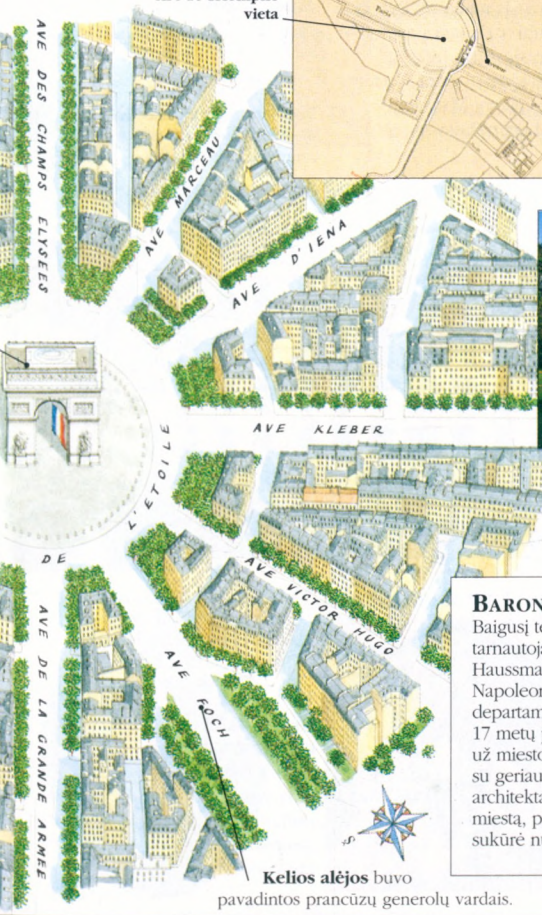

Bois de Boulogne
1852 m. Napoleono III padovanotas miestui, šis parkas tapo mėgstama pasivaikščiojimų ir jodinėjimo vieta (p. 254).

Kelios alėjos buvo pavadintos prancūzų generolų vardais.

BARONAS HAUSSMANNAS

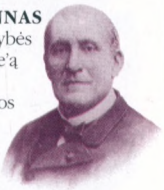

Baigusį teisės mokslus valstybės tarnautoją Georges'ą Eugène'ą Haussmanną (1809–1891) Napoleonas III paskyrė Senos departamento prefektu. 17 metų jis buvo atsakingas už miesto planavimą. Kartu su geriausiais to meto architektais ir inžinieriais jis suplanavo naują miestą, patobulino vandentiekį ir kanalizaciją, sukūrė nuostabių parkų.

1860

1861 Garnier suprojektuoja naujus Operos rūmus

1862 Išleidžiamas Victoro Hugo epinis romanas *Vargdieniai*

1863 Nuogybė Manet paveiksle *Pusryčiai ant žolės* sukelia skandalą, ir paveikslas atmetamas Akademijos *(p. 144–145)*

1863 Įsteigiamas Credit Lyonnais bankas

1864

1866

1867 Pasaulinė paroda

1868 Spaudos cenzūra susilpnėja

1868

1870 Gresiant karui, Napoleono žmona Eugénie pabėga iš Paryžiaus

1870 Prasideda Prancūzijos–Prūsijos karas

Belle Epoque

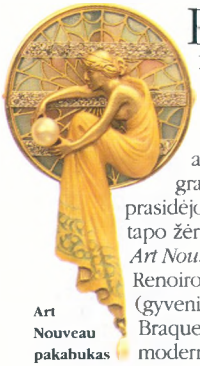

Art Nouveau pakabukas

PRANCŪZIJOS–PRŪSIJOS KARO kulminacija buvo siaubinga Paryžiaus apsiaustis. Kai 1871 m. grįžo taika, naujajai vyriausybei – Trečiajai respublikai reikėjo atkurti ekonomiką. Maždaug nuo 1890 m. gyvenimas pasikeitė: automobiliai, lėktuvai, kinas, telefonas ir gramofonas leido mėgautis gyvenimu, ir prasidėjo *Belle Epoque* (gražusis amžius). Paryžius tapo žėrinčiu miestu, pastatai ir daiktai pasipuošė *Art Nouveau* stiliumi. Impresionistų, pvz., Renoiro, tapyba atspindėjo to meto *joie de vivre* (gyvenimo džiaugsmą), o vėlesni Matisse'o, Braque'o ir Picasso darbai pranašavo meno modernizmą.

MIESTO DYDIS

1895 *Šiandien*

Kabareto plakatas
Toulouse-Lautreco plakatai įamžino dainininkes ir šokėjas iš kavinių bei kabaretų Montmartre'e, kur amžiaus pabaigoje rinkdavosi menininkai ir rašytojai.

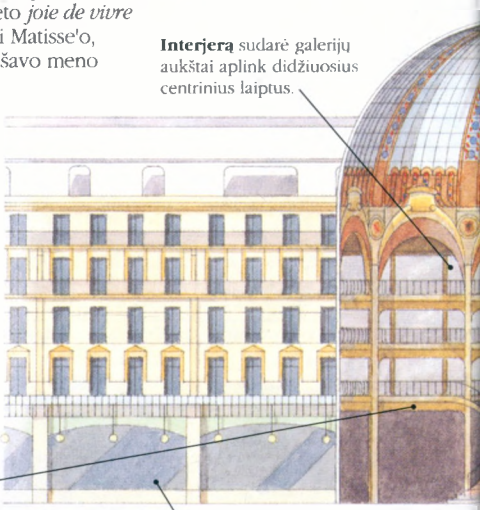

Interjerą sudarė galerijų aukštai aplink didžiuosius centrinius laiptus.

Elektra apšviesdavo vitrinas.

Languose, atgręžtuose į Haussmanno bulvarą, buvo išstatomos parduodamos gėrybės.

Art Nouveau kasos aparatas
Net paprasti daiktai, pvz., šis kasos aparatas, buvo išgražinti naujuoju stiliumi.

Grand Palais centrinė salė
Grand Palais rūmai (p. 206–207) *buvo pastatyti dviem milžiniškoms prancūzų tapybos ir skulptūros ekspozicijoms 1889 m. Pasaulinėje parodoje.*

LAIKO SKALĖ

1871 Paskelbiama Trečioji respublika

1874 Pirmasis impresionistinis paveikslas – Monet *Įspūdis. Saulėtekis*

Louis Pasteuras

1892 Paryžiaus inžinierius Ferdinand'as de Lessepsas vadovauja Panamos kanalo kasimui

1889 Pastatomas Eiffelio bokštas

1870 | 1875 | 1880 | 1885 | 1890

Badaujantiesiems pamaitinti šaudomi zoologijos sodo žvėrys (p. 224)

1870 Paryžiaus apsiaustis

1885 Louis Pasteuras išranda vakciną nuo pasiutligės

Bilietas į parodą

1891 Pirmoji metro stotis

1889 Didžioji paroda

Citroën 5CV
Prancūzija pirmavo pasaulyje pirmųjų automobilių gamyba. Nuo 1900 m. automobilį Citroën *buvo galima pamatyti Paryžiaus gatvėse, išpopuliarėjo ilgų distancijų automobilių lenktynės*

Moulin Rouge (1890)
Seni nereikalingi Montmartre'o vėjo malūnai tapo naktiniais klubais, kaip garsusis Moulin Rouge (raudonasis malūnas) (p. 226).

Stiklinis kupolas
matomas iš visų parduotuvės vietų.

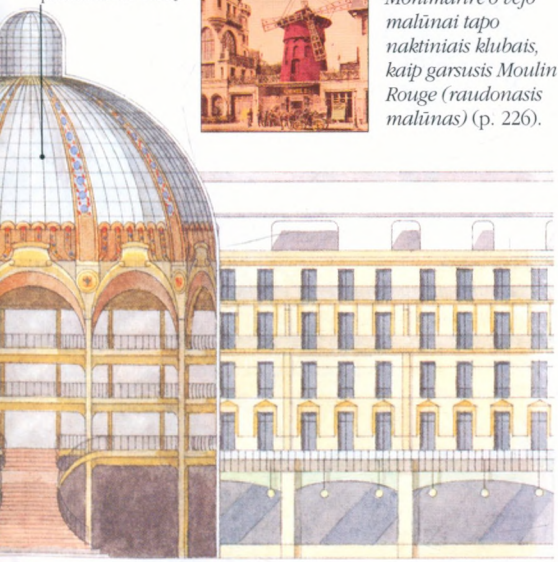

GALERIES LAFAYETTE (1906)
Ši graži universalinė parduotuvė su plieno konstrukcijų ir spalvingų vitražų kupolu buvo naujo suklestėjimo ženklas.

Padykusios mados
Broliai Lumière'ai pirmuosiuose filmuose įamžino drąsias, nerūpestingas paskutinio dešimtmečio madas.

KUR PAMATYTI BELLE EPOQUE

Art Nouveau stilių atspindi tokie monumentalūs statiniai kaip Grand Palais ir Petit Palais *(p. 206)*, o *Galeries Lafayette* parduotuvėje *(p. 212–213)* ir *Pharamond* restorane *(p. 300)* yra nuostabių *Belle Epoque* interjerų. Orsay muziejuje *(p. 144–147)* eksponuojama daug šio laikotarpio pavyzdžių.

Įėjimas į metro Porte Dauphine stotyje suprojektuotas žymaus Art Nouveau dizainerio Hectoro Guimard'o *(p. 226)*.

Avenue Rapp namo Nr. 29 *(p.191)* **durys** Eiffelio bokšto kvartale – žavus Art Nouveau pavyzdys.

Kapitonas Dreyfusas buvo viešai apkaltintas kaip išdavikas, pardavęs prūsams paslaptis. Vėliau išaiškėjo, kad jis nekaltas

1894–1906 Dreyfuso byla

1907 Picasso nutapo *Avinjono merginas*

1913 Proustas išleidžia pirmąjį *Prarasto laiko beieškant* tomą

1895 | 1900 | 1905 | 1910

1895 Broliai Lumière'ai imasi kinematografijos

1898 Pierre'as ir Marie Curie atranda radį

1909 Blériot perskrenda Lamanšą

1911 Diagilevas atveža rusų baletą į Paryžių

Avangardinis Paryžius

Le Corbusier sukurta biuro kėdė

PARYŽIUS 1920–1940 M. TAPO menininkų, muzikų, rašytojų ir kinematografininkų meka. Miestą atgaivino nauji judėjimai – kubizmas ir siurrealizmas, kuriems atstovavo Cézanne'as, Picasso, Braque'as, Man Ray'us ir Duchamp'as. Daug naujų srovių plūdo iš JAV, nes nemažai rašytojų ir muzikų – Ernestas Hemingway'us, Gertrude Stein, Sidney Bechetas ir kt. – apsigyveno Paryžiuje. Le Corbusier sukurtos naujos geometrinės architektūros formos pakeitė pastatų išvaizdą.

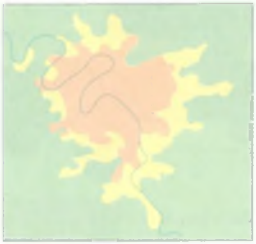

MIESTO DYDIS

1940 *Šiandien*

Abelio Gance'o Napoleonas
Paryžius visad buvo filmų kūrėjų miestas. 1927 m. Abelis Gance'as pastatė novatorišką filmą apie Napoleoną, panaudojęs trigubus ekranus ir plačiakampius objektyvus.

Okupuotas Paryžius
Beveik per visą Antrąjį pasaulinį karą Paryžius buvo okupuotas. Eiffelio bokštas buvo mėgstama vokiečių kareivių vieta.

Atramos laikė betoninį karkasą.

Gyvenamoji erdvė paversta paveikslų galerija.

Josephine Baker
1925 m. į Paryžių atvažiavusi svetimšalė šokėja išgarsėjo, kai pasirodė La Revue Nègre, *prisidengusi tik plunksnomis.*

Sidney Bechetas
Jau prieš karą Paryžiaus džiazo klubuose aidėjo juodųjų muzikantų, pvz., saksofonisto Sidney Becheto, svingas.

LE CORBUSIER LA ROCHE VILLA
Šis tiesių linijų, horizontalių langų ir plokščio stogo namas (1923) iš gelžbetonio atspindėjo naująjį stilių.

LAIKO SKALĖ

1919 Versalio sutartis pasirašoma Veidrodžių salėje

1924 Paryžiuje įvyksta Olimpinės žaidynės

1924 André Bretonas išleidžia Siurrealistų manifestą

1925 Arts Décoratifs parodoje pirmąsyk pasirodo Art Deco stilius

1914 | 1916 | 1918 | 1920 | 1922 | 1924 | 1926 | 1928

1914–1918 Pirmasis pasaulinis karas. Paryžiui gresia vokiečių antpuolis, išgelbsti Marne'os mūšis. Artilerijos sviedinys pataiko į St-Gervais-St-Protais

Pirmojo pasaulinio karo kareivis su uniforma

1920 Palaidojamas Nežinomas karys

Po Arc de Triomphe dega amžinoji ugnis Nežinomam kareiviui

Penkto dešimtmečio mada *Po Antrojo pasaulinio karo klasikinė vyro ir moters išvaizda priminė karines uniformas.*

Stogas suprojektuotas kaip sodo terasa.

Oro pašto plakatas *Ketvirtame dešimtmetyje oro paštas pasiekdavo ir prancūzų Šiaurės Afriką.*

Miegamasis buvo virš valgomojo.

Virtuvę dengia šlaitinis stiklo stogas.

Garažas pastatytas pirmame aukšte.

Klodina Paryžiuje *Romanų apie Klodiną serija, parašyta Colette Willy, žinomos kaip Colette, buvo ypač populiari ketvirtame dešimtmetyje.*

Langai sudarė horizontalią juostą.

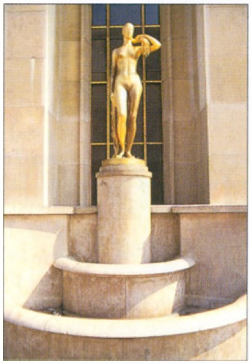

Pasaulinei parodai **senasis Trocadéro** buvo pertvarkytas į Palais de Chaillot *(p. 198)*.

KUR PAMATYTI AVANGARDINĮ PARYŽIŲ

La Roche Villa, kuri dabar jeina į Fondation Le Corbusier *(p.254)*, galima aplankyti Paryžiaus priemiestyje Auteuilyje. Musée du Cinéma *(p. 199)* saugo daug senų prancūzų kino filmų. Apie to meto madas sužinosite aplankę Musée de la Mode et du Costume *(p. 201)*.

1931 Kolonijinė paroda

Parodos lankytojas kolonijiniais drabužiais

1937 Picasso nutapo *Gerniką*, protestuodamas prieš Ispanijos pilietinį karą

1940 Antrasis pasaulinis karas: naciai bombarduoja ir okupuoja Paryžių

1930 | 1932 | 1934 | 1936 | 1938 | 1940 | 1942

1934 Atsakas į krizę – maištai ir streikai

1937 Pastatomi Palais de Chaillot rūmai

Prancūzų laisvės simbolis ant pergalės ženklo

1944 rugpj. Paryžiaus išvadavimas

Šiuolaikinis miestas

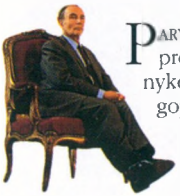

Prezidentas François Mitterrand'as

PARYŽIUJE 1962 M. PRASIDĖJO atnaujinimo programa. Buvo gražiai restauruoti sunykę rajonai, pvz., Marais. Praeities išsaugojimas sudarė dalį François Mitterrand'o *Grand Travaux* (didžiųjų darbų) projekto. Labiau prieinami tapo senovės paminklai ir meno kolekcijos: Luvras *(p. 122–129)* ir Musée d'Orsay *(p. 144–147)*. Projekte buvo planuojama pastatyti ateities monumentų: Opéra de la Bastille *(p. 98)*, Cité des Sciences *(p. 236–239)* ir nacionalinę biblioteką. Dar pridėjus „kosmoso amžiaus" architektūrą – La Défense su Grande Arche, Paryžius bus puikiai pasiruošęs XXI amžiui.

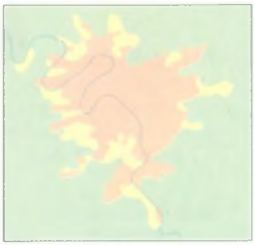

MIESTO DYDIS

1959 *Šiandien*

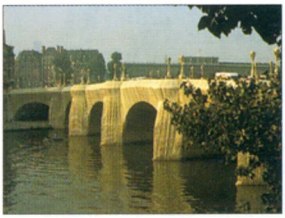

La Grande Arche aukštesnė bei platesnė už Notre-Dame ir stovi ant ašies, jungiančios Arc de Triomphe ir Luvro piramidę.

Christo ir Pont Neuf
1985 m. bulgarų kilmės menininkas Christo, kurdamas meno kūrinį, seniausią Paryžiaus tiltą – Pont Neuf – apvyniojo audeklu.

Simone de Beauvoir
Įtakinga filosofė ir J.-P. Sartre'o gyvenimo draugė de Beauvoir šeštame dešimtmetyje kovojo už moterų laisvę.

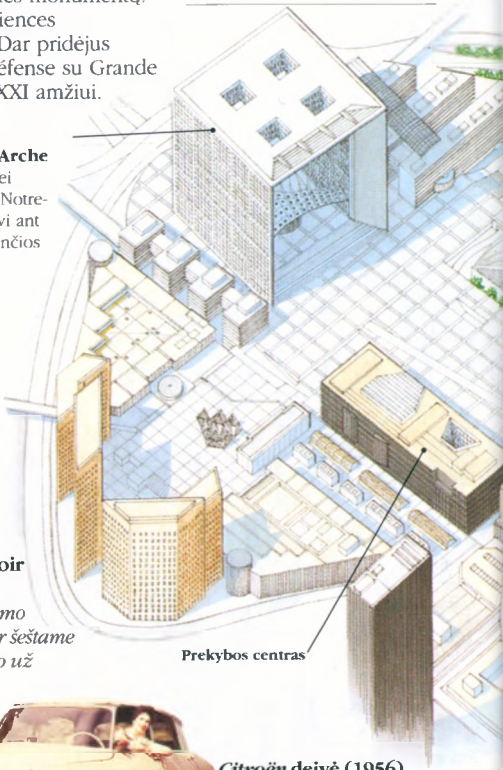

***Citroën* deivė (1956)**
Ultramodernių linijų automobilis tapo prestižiškiausiu Paryžiuje.

LAIKO SKALĖ

1950 UNESCO ir Musée de Radio-France statyba

1962 Kultūros ministras André Malraux pradeda apgriuvusių rajonų ir paminklų atnaujinimo programą

Vamzdžiai Pompidou centre

1977 Atidaromas Pompidou centras. Jacques'as Chiracas tampa pirmuoju išrinktu Paryžiaus meru – nuo 1871 m.

1945 | 1950 | 1955 | 1960 | 1965 | 1970 | 1975

Prezidentas de Gaulle'is

1958 Penktoji respublika su prezidentu de Gaulle'iu

1964 Ile de France reorganizavimas

1968 Studentų maištai ir darbininkų streikai Lotynų kvartale

1969 Les Halles turgus perkeliamas į Rungisą

1973 Montparnasse'o bokšto ir Périphérique (žiedinio kelio) statyba

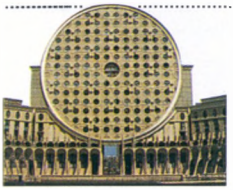

Marne La Vallée
Šis gyvenamasis kompleksas, panašus į gigantišką garsiakalbį, yra viename iš Paryžiaus gyvenamųjų priemiesčių netoli Euro Disneylando.

Chanel modeliai
Paryžiuje – madų pasaulio centre – vyksta svarbūs kasmetiniai pasirodymai.

Pompidou centras
Šiame populiariame pastate saugoma nacionalinė modernaus meno kolekcija (p. 110–113).

Opéra de la Bastille
Šis operos teatras pastatytas 1989 m. Bastilijos žlugimo dviem šimtmečiams pažymėti.

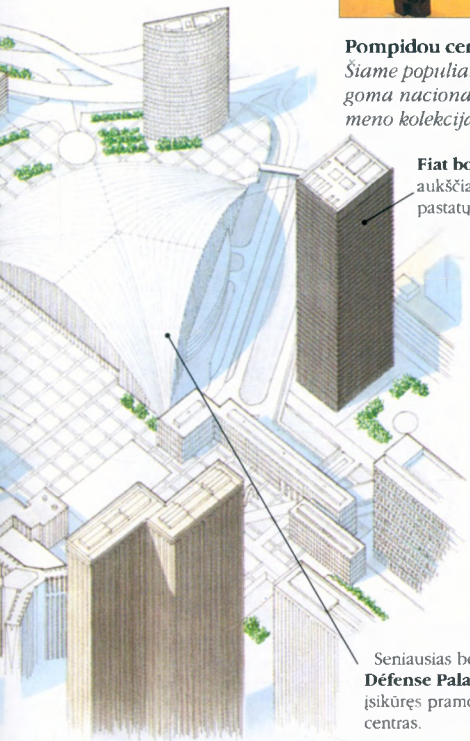

Fiat bokštas yra vienas aukščiausių Europos pastatų.

Seniausias bokštas – **Défense Palace**, kur įsikūręs pramonės centras.

LA DÉFENSE
Šis milžiniškas verslo centras buvo pradėtas statyti 1958 m. Paryžiaus pakraštyje. Šiandien čia kasdien važinėja 30 000 žmonių iš Paryžių supančių rajonų.

STUDENTAI BARIKADOSE
1968 m. gegužę Paryžiuje įvyko beveik revoliucija. Lotynų kvartalą užėmė studentai ir darbininkai. Protestas prieš Vietnamo karą peraugo į nepasitenkinimą šalies reikalais ir vyriausybe. Prezidentas de Gaulle'is atlaikė audrą, bet jo prestižas smarkiai nukentėjo.

Maištaujančiųjų susidūrimas su policija

1985 Christo apvynioja Pont Neuf tiltą

Dviejų šimtmečių minėjimo dalyvis su prancūzų tautinių spalvų drabužiais

Prancūzų futbolo komanda džiaugiasi Paryžiuje iškovotu Pasaulio taurės prizu

1980 | 1985 | 1990 | 1995 | 2000 | 2005 | 2010

1980 Tūkstančiai žmonių sveikina su oficialiu vizitu atvykusį popiežių Joną Paulių II

1989 Prancūzijos revoliucijos dviejų šimtmečių minėjimai

1998 Prancūzijoje vyksta 1998 m. Pasaulio taurės futbolo turnyras, kurį laimi prancūzai

ŽVILGSNIS Į PARYŽIŲ

ŠIOS KNYGOS SKYRIUJE *Rajonas po rajono* aprašoma per 300 lankytinų vietų. Plati įžymybių skalė apima: nuo senojo Conciergerie pastato, keliančio šiurpias asociacijas su giljotina *(p. 81)* iki modernių operos rūmų – Opéra de la Bastille *(p. 98)*; nuo Rue Volta namo Nr. 3 – vieno seniausių Paryžiaus namų *(p. 103)* iki elegantiško Musée Picasso *(p. 100–101)*. Kad jūsų viešnagės laikas būtų kuo geriau išnaudotas, tolesni 20 puslapių skirti teminiam vadovui. Po skyrelį skirta viskam: muziejams ir galerijoms, istorinėms bažnyčioms, erdviems parkams, sodams ir aikštėms. Taip pat supažindinama su garsiais Paryžiaus žmonėmis. Duodamos ir nuorodos, kur kiekviena įžymybė aprašyta išsamiau. Žemiau matome labiausiai turistų lankomas vietas, nuo kurių verta pradėti.

LABIAUSIAI LANKOMOS PARYŽIAUS VIETOS

La Défense
Žr. p. 255.

Sainte-Chapelle
Žr. p. 88–89.

Versalio rūmai
Žr. p. 248–253.

Pompidou centras
Žr. p. 110–113.

Musée d'Orsay
Žr. p. 144–147.

Eiffelio bokštas
Žr. p. 192–193.

Musée du Louvre
Žr. p. 122–129.

Jardin du Luxembourg
Žr. p. 172.

Bois de Boulogne
Žr. p. 254–255.

Notre-Dame
Žr. p. 82–85.

Arc de Triomphe
Žr. p. 208–209.

Dôme bažnyčia, prisišliejusi prie Hôtel des Invalides

Atvykusios ir vietinės garsenybės

PER VISĄ SAVO ISTORIJĄ Paryžius viliojo didžiausius pasaulio talentus. Čia prieglobstį rasdavo visi, kurie siekė saviraiškos ir gyvenimo pilnatvės. Prieš tapdamas JAV prezidentu (1801) Thomas Jeffersonas po 1780 m. gyveno netoli Avenue des Champs-Elysées ir miestą vadino „kiekvieno antraisiais namais". Paryžius daugelį amžių buvo vienas iš Vakarų pasaulio kūrybinių centrų. Čia gyveno karaliai ir politiniai emigrantai (amerikiečiai, rusai, kinai, vietnamiečiai ir kt.), siekiantys valdžios, taip pat dailininkai, rašytojai, poetai, muzikai, kurie plačiai išgarsėjo. Niekas negalėjo atsispirti miesto grožio, išskirtinio gyvenimo būdo, stilingumo ir, žinoma, puikios gastronomijos kerams.

Marlene Dietrich *(1901–1992)* *Vokiečių kilmės dainininkė surengė keletą savo geriausių pasirodymų Olympia koncertų salėje* (p. 337).

Josephine Baker *(1906–1975)* *Paryžiaus koncertų salių „karalienė" sukėlė sensaciją, kai 1925 m. šoko blekbotomą, nuogybę prisidengusi tik bananų virtine. Pirmieji jos spektakliai vyko Théâtre des Champs-Elysées salėje* (p. 334).

Roman Polanski *(g. 1933)* *Lenkų kino režisierius (nuotraukoje iš kairės) dažnai galima pamatyti madingoje kavinėje* La Coupole (p. 311).

Richard Wagner *(1813–1883)* *Pabėgęs nuo savo kreditorių Vokietijoje, kompozitorius apsigyveno Rue Jacob name Nr. 14.*

Salvador Dali *(1904-1989) Menininkas siurrealistas persikėlė į Paryžių 1929 m. Vėliau jis nuolat apsistodavo* Meurice *viešbutyje, Rue de Rivoli name Nr. 228* (p. 281). *Jo darbus galima pamatyti Espace Montmartre muziejuje* (p. 222).

Pablo Picasso *(1881–1973) Ispanų menininkas gyveno menininkų kolonijoje Bateau-Lavoir* (p. 226).

Vincent Van Gogh *(1853–1890) Olandų tapytojas su savo paveikslų pardavėju broliu Theo gyveno Rue Lepic name Nr. 56.*

Rudolf Nurejev *(1938–1993) Rusų baleto žvaigždė vadovavo Ballet de l'Opéra* (p. 335).

Leon Trocki *(1879–1940) Prieš 1917 m. rusų revoliuciją bolševikų lyderis Trockis kartu su Leninu dažnai sėdėdavo* Dôme *kavinėje* (p. 311).

Oscar Wilde *(1854–1900) Išėjęs iš Readingo kalėjimo airių rašytojas emigravo ir mirė* L'Hôtel *viešbutyje* (p. 281).

Garsieji paryžiečiai

DĖL SAVO STRATEGINĖS padėties prie Senos Paryžius visad buvo ekonominis, politinis ir meninis Prancūzijos centras. Bėgant amžiams daug garsių ir įtakingų asmenų iš kitų šalies vietų ir iš svetur vyko į miestą pasisemti jo nepakartojamos dvasios. Jie palikdavo čia ir savo pėdsakus: menininkai atnešė naujus judėjimus, politikai naujas minties mokyklas, muzikai ir kinematografininkai naujas sroves, architektai naują aplinką.

Aktorė Catherine Deneuve

DAILININKAI

Utrillo. *Sacré-Coeur* (1934)

XVIII A. PRADŽIOJE Jean-Antoine'as Watteau (1684–1721) įkvėpimo savo paveikslams sėmėsi iš Paryžiaus teatro. Po pusės amžiaus populiarus rokoko tapytojas Jean-Honoré Fragonard'as (1732– 1806) čia gyveno ir mirė, finansiškai sužlugdytas Revoliucijos. Vėliau Paryžius tapo impresionizmo lopšiu. Claude'as Monet (1840–1926), Pierre-Auguste'as Renoiras (1841–1919) ir Alfredas Sisley'us (1839–1899) susitiko Paryžiaus studijoje. Pablo Picasso (1881–1973) paveikslą *Avinjono merginos* (1907) nutapė Bateau-Lavoir namuose *(p. 226)*, kur gyveno ir Georges'as Braque'as (1882–1963), Amedeo Modigliani (1884– 1920) ir Marcas Chagallas (1887–1985). Henri de Toulouse-Lautrecas (1864–1901) gėrė ir tapė Montmartre'e, kaip ir Salvadoras Dali (1904–1989), kuris dažnai lankėsi *Cyrano* kavinėje – siurrealistų centre. Vėliau Paryžiaus mokykla persikėlė į Montparnasse'ą, kur gyveno skulptoriai Auguste'as Rodinas (1840–1917), Constantinas Brancusi (1876–1957) ir Ossipas Zadkine'as (1890–1967).

POLITINIAI LYDERIAI

PARYŽIAUS GRAFAS Hiugas Kapetas tapo Prancūzijos karaliumi 987 m. Jo rūmai stovėjo Ile de la Cité. Liudvikas XIV, XV ir XVI gyveno Versalyje *(p. 248–253)*, o Napoleonui *(p. 30–31)* labiau patiko Tuileries. Kardinolas Richelieu (1585–1642), valdęs už Liudviko XIII nugaros, pastatė Académie Française ir Palais-Royal *(p. 120)*. Šiandien prezidentas gyvena Palais de l'Elysée rūmuose *(p. 207)*.

Philippe de Champaigne. *Kardinolo Richelieu portretas* (apie 1635)

FILMAI IR JŲ KŪRĖJAI

PARYŽIUS VISAD BUVO Prancūzijos kino širdis. Prieškario ir pokario klasika paprastai buvo statoma Boulogne'ės ir Joinville'io studijose, kur būdavo sukuriami ištisų miesto rajonų modeliai, pvz., Canal St-Martin Marcelio Carné filmui *Hôtel du Nord*. Jean-Lucas Godard'as ir kiti Naujosios bangos režisieriai mieliau filmavo lauke. Godard'o *Iki paskutinio atodūsio* (1960) su Jean-Pauliu Belmondo ir Jean Seberg buvo nufilmuotas Eliziejaus laukuose ir jų apylinkėse.

Garsiausia prancūzų kino pora Simone Signoret (1921–1985) ir Yves'as Montand'as (1921–1991) ilgai buvo susijusi su Ile de la Cité. Aktorės Catherine Deneuve (g. 1943) ir Isabelle Adjani (g. 1955) gyvena mieste – arčiau savo modeliuotojų.

MUZIKAI

VARGONININKAS ir harmonijos pradininkas Jean-Philippe'as Rameau (1683–1764) siejamas su St-Eustache bažnyčia *(p. 114)*. Čia 1855 m. pirmą kartą buvo atlikta Hectoro Berliozo (1803–1869) *Te Deum*, o 1866 m. Franzo Liszto (1811–1886) *Iškilmingos mišios*. St-Gervais–St-Protais bažnyčioje *(p. 99)* rečitalius rengė didžioji vargonininkų dinastija – Couperinai.

Opėra scenoje *(p. 215)* pasirodė daugybė talentų, bet ne visi buvo pripažįstami. Žiūrovai nušvilpė Richardo Wagnerio (1813–1883) *Tanhoizeri*, George'o Bizet

(1838–1875) *Karmen*, Claude'o Debussy (1862–1918) *Pelėją ir Melisandą*.

Čia triumfo susilaukė sopranas Maria Callas (1923–1977). Kompozitorius ir dirigentas Pierre'as Boulez (g. 1925) savo talentą paskyrė eksperimentinei muzikai IRCAM institute netoli Pompidou centro *(žr. 333)*, kurį jis padėjo įsteigti.

Mažoji *chanteuse* Edith Piaf (1915–1963), išgarsėjusi nostalgiškomis meilės dainomis, pradėjo dainuoti Paryžiaus gatvėse, o paskui keliavo po pasaulį. Jos gyvenimui ir darbui įamžinti įkurtas muziejus *(p. 233)*.

Jean-Marie Renée vaidina Karmen (1948)

Architektai

Paryžiuš matė gotikos, klasicizmo, baroko ir modernizmo meistrų. Ryškiausias viduramžių architektas buvo Pierre'as de Montreuilis (m. 1267), pastatęs Notre-Dame ir Sainte-Chapelle. Louis Le Vau (1612–1670) ir Jules'is Hardouin-Mansart'as (1646–1708) suprojektavo Versalį *(p. 248–253)*. Jacques-Ange'as Gabrielis (1698–1782) pastatė Mažąjį Trianoną *(p. 249)* ir Place de la Concorde *(p. 131)*. Haussmannas (1809–1891) padovanojo miestui bulvarus *(p. 32–33)*. Gustave'as Eiffelis (1832–1923) savo bokštą pastatė 1889 m. Beveik po šimtmečio I. M. Pei atnaujino miestą stikline piramidė prie įėjimo į Luvrą *(p. 129)*, o Dominique'as Perrault pastatydino naują Bibliothèque Nationale de France *(p. 246)*.

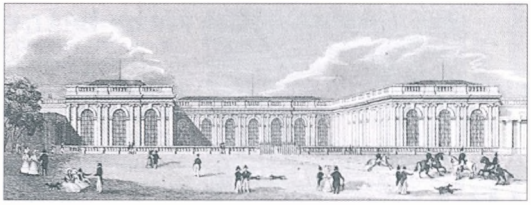

1668 m. Louis Le Vau pastatytas Versalio Didysis Trianonas

Rašytojai

Dramaturgo Jean-Baptiste'o Molière'o (1622–1673), kuris padėjo sukurti Comédie-Française teatrą, dabar esantį netoli jo namų Rue Richelieu, garbei prancūzų kalba buvo pavadinta „Molière'o kalba". Kairiajame krante stovinčiame Théâtre de l'Odéon gyveno dramaturgas Jeanas Racine'as (1639–1699). Netoliese yra Denis Diderot (1713–1784), kuris savo *Enciklopediją* leido 1751–1776 m., statula. 13 tomų *Prarasto laiko beieškant* autorius Marcelis Proustas (1871–1922) gyveno Boulevard Haussmann. St-Germain rajonas egzistencialistams buvo vienintelė vieta būti *(p. 142–143)*. Čia Sylvia Beach savo knygyne, esančiame Rue de l'Odéon, sutikdavo Jamesą Joyce'ą (1882–1941), Ernestas Hemingway'us (1899–1961) ir F. Scottas Fitzgeraldas (1896–1940) romanus rašė Montparnasse'e.

J.-E. Blanche. *Proust* (apie 1910)

Mokslininkai

Didžiojo prancūzų chemiko ir biologo Louis Pasteuro (1822–1895) garbei Paryžiuje yra Quartier Pasteur, Boulevard Pasteur, Pasteur metro ir pasaulinio garso Institut Pasteur *(p. 247)*. Ištikimai saugomas jo butas ir laboratorija. Šiandien Pasteuro institute dirba profesorius Luc Montagnier, kuris 1983 m. pirmasis aptiko AIDS virusą. Radžio atradėjai Pierre'as (1859–1906) ir Marie Curie (1867–1934) taip pat dirbo Paryžiuje. Jie buvo Paryžiuje ilgai rodytos pjesės *Les Palmes de M. Schutz* herojai.

Emigrantai Paryžiuje

Windsoro kunigaikštis ir kunigaikštienė susituokė Prancūzijoje po to, kai 1936 m. jis atsisakė karaliaus Eduardo VIII sosto. Miestas juos nemokamai įkurdino rūmuose, esančiuose Bois de Boulogne. Kiti emigrantai buvo: Džou Enlai (1893–1976), Ho Ši Minas (1890– 1969), Leninas (1870–1924), Oscaras Wilde'as (1854–1900), Rudolfas Nurejevas (1938–1993).

Windsoro kunigaikštis ir kunigaikštienė

Puikiausios Paryžiaus bažnyčios

PARYŽIAUS VISUOMENĖS BASTIONAS per amžius buvo Katalikų bažnyčia. Verta aplankyti daugelį miesto bažnyčių. Juos įvairių architektūrinių stilių, dažnai įspūdingų interjerų Dauguma bažnyčių dieną būna atviros, daugelyje reguliariai vyksta pamaldos. Dar tebegyvuoja paryžietiška bažnytinės muzikos tradicija. Galite praleisti vakarą grožėdamiesi interjerais ir klausydamiesi vargonų rečitalio ar klasikinio koncerto *(p. 333)*. Detaliau Paryžiaus bažnyčios apžvelgiamos p. 48–49.

Senovinis krucifiksas iš St-Gervais–St-Protais bažnyčios

La Madeleine
Ši bažnyčia, pastatyta antikinės šventyklos stiliumi, garsėja gražiomis skulptūromis.

Dôme bažnyčia
Šis paminklas karo inžinieriui Vaubanui yra Dôme bažnyčioje, kur 1840 m. buvo palaidoti Napoleono palaikai.

Sainte-Chapelle
Ši koplyčia su puikiais vitražais yra tikras viduramžių perlas.

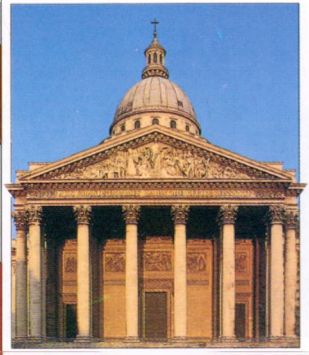

Panteonas
Neoklasicistinės Sainte-Geneviève bažnyčios (dabar Panteono) architektą įkvėpė Wreno Šv. Pauliaus katedra Londone.

Sacré-Coeur
Šios didingos bazilikos skliautą virš altoriaus puošia didžiulė Kristaus mozaika, sukurta Luc-Olivier Mersono.

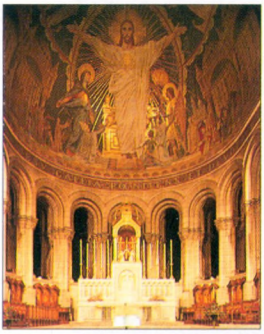

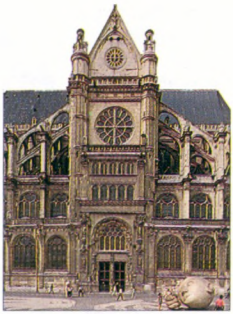

St-Eustache
Tai viena puikiausių Paryžiaus bažnyčių – gotikos ir renesanso stilių mišinys.

St-Paul–St-Louis
Kristaus figūra – viena iš daugelio puošmenų šioje jėzuitų bažnyčioje, kuri 1641 m. buvo pastatyta kardinolui Richelieu.

Notre-Dame
Po Revoliucijos ši didžiulė katedra buvo palikta trūnyti, kol Victoras Hugo ėmėsi restauravimo kampanijos.

St-Séverin
Vakarinės durys veda į vieną nuostabiausių viduramžių miesto bažnyčių.

Mosquée de Paris
Šis amžiaus pradžios mečetės minaretas siekia 33 m aukštį.

Žvalgantis po Paryžiaus bažnyčias

BAŽNYČIOS SUDARO puikiausios Paryžiaus architektūros dalį. Bažnyčių statybos didžioji era buvo viduramžių periodas, tačiau išliko pavyzdžių iš visų amžių. Per Revoliuciją *(p. 28–29)* bažnyčios buvo paverstos grūdų ar ginklų sandėliais, bet vėliau joms grąžinta buvusi šlovė. Daugelio bažnyčių interjerai įspūdingi, puošti puikia tapyba ir skulptūra.

Chapelle de la Sorbonne fasadas

VIDURAMŽIAI

St-Germain-des-Prés bokštas

IR SMAILIOJI ARKA, ir langas rožė atsirado šiauriniame Paryžiaus priemiestyje St-Denis bazilikoje, kur palaidota dauguma prancūzų karalių ir karalienių. Tai buvo pirmasis gotikinis pastatas, ir iš čia paplito gotikos stilius. Gražiausia gotikinė bažnyčia Paryžiuje – miesto katedra **Notre-Dame**, aukščiausia ir įspūdingiausia iš senųjų prancūzų katedrų. Ją statyti 1163 m. pradėjo vyskupas Maurice'as de Sully, o kitame šimtmetyje baigė architektai Jeanas de Chelles'is ir Pierre'as de Montreuilis, kurie pristatė skersines navas su nuostabiais peršviečiamais langais rožėmis. Montreuilio šedevras – Liudviko IX viduramžių rūmų dviaukštė koplyčia, **Sainte-Chapelle**. Ji buvo pastatyta Kristaus erškėčių vainikui saugoti. Dar išliko seniausios išsilaikiusios Paryžiaus abatijos bažnyčia **St-Germain-des-Prés** (1050), mažutė romaninė **St-Julien-le Pauvre** bažnyčia ir liepsnojančiosios gotikos bažnyčios – **St-Séverin**, **St-Germain l'Auxerrois** ir **St-Merry**.

RENESANSAS

ITALŲ RENESANSAS užvaldė Paryžių XVI a. Čia atsirado savitas architektūrinis stilius – tiksli klasikinė detalė ir milžiniškos gotikinės proporcijos suformavo negryną, bet patrauklų mišinį, pavadintą „prancūzų renesansu". Geriausias pavyzdys Paryžiuje – **St-Etienne-du-Mont** bažnyčia, kurios interjeras primena erdvią ir šviesią baziliką. Dar yra **St-Eustache,** masyvi Les Halles turgavietės bažnyčia, ir **St-Gervais–St-Protais** nava su vitražais ir drožinėtomis choro stalėmis.

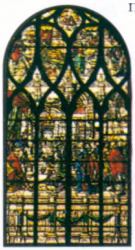

St-Gervais–St-Protais

BAROKAS IR KLASICIZMAS

XVII AMŽIUJE, kai Paryžius plėtėsi valdant Liudvikui XIII ir jo sūnui Liudvikui XIV, mieste klestėjo bažnyčios ir vienuolynai. Italų baroko stilius pirmiausia pasirodė didingame **St-Gervais–St-Protais** fasade (šią bažnyčią 1616 m. pastatė Salomonas de Brosse'as). Stilius buvo sušvelnintas, kad atitiktų prancūzų skonį ir Švietimo epochos *(p. 26–27)* racionalumą. Taip atsirado harmoningas ir monumentalus klasicizmas, jkūnytas kolonų ir kupolų. Vienas iš pavyzdžių – **Chapelle de la Sorbonne**, kurią kardinolui Richelieu 1642 m. užbaigė Jacques'as Lemercier. Didesnė, puošnesnė, su ištapytu kupolu yra François Mansart'o pastatyta **Val-de-Grâce** vienuolyne bažnyčia, skirta Karaliaus Saulės gimimui. Tikras šio laikotarpio brangakmenis – Jules'io Hardouin-Mansart'o **Dôme bažnyčia** su didžiuliu paauksuotu kupolu. Jėzuitiška ekstravagancija spindi

BOKŠTAI, KUPOLAI IR ŠPILIAI

Jau nuo ankstyvųjų krikščionybės laikų bažnyčių siluetai dominavo Paryžiaus horizonte. Gotikinis Tour St-Jacques rodo viduramžių pomėgį gynybiniams bokštams. St-Etienne-du-Mont smailus stogas ir pusapvalis frontonas rodo perėjimą iš gotikos į renesansą. Prancūzų barokui įprastas kupolas tobuliausiai pastatytas Val-de-Grâce. Kaip kontrastas jam atrodo rūstūs St-Sulpice bokštai ir portikas, būdingi neoklasicizmui. Sainte-Clothilde bažnyčia su įmantriais špiliais yra neogotikinė. Modernus statinys – mečetė su minaretu.

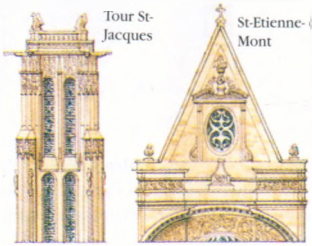

Gotika Renesansas

St-Paul–St-Louis bažnyčia, pastatyta Romos Gesú bažnyčios stiliumi. Kaip kontrastas joms atrodo griežtai geometrinės ir paprastos Libéralio Bruant'o koplyčios **Salpêtrière** ir **St-Louis-des-Invalides**. Yra ir kitų puikių klasikinių bažnyčių: **St-Joseph-des-Carmes** ir XVIII a. bankininkų **St-Roch** bažnyčia su barokine Marijos koplyčia.

NEOKLASICIZMAS

Panteono interjeras

NUO XVIII a. VIDURIO ir dar ilgokai XIX amžiuje Prancūziją buvo apėmusi antikinių dalykų manija. Pompėjų kasinėjimai (1738) ir italų architekto Andrea Palladio įtaka suformavo architektų kartą, kurie žavėjosi kolonomis, geometrija ir inžinerija. Sainte-Geneviève, dabartinis **Panteonas**, geriausias tokių bažnyčių pavyzdys. Jos architektas Jacques-Germainas Soufflot 1773 m. ėmėsi statyti kupolą su kolonomis, įkvėptas ir Christopherio Wreno Šv. Pauliaus katedros Londone. Kupolą laiko keturi pilioriai, vėliau pastatyti Guillaume'o Rondelet, kuriuos jungia keturios didelės arkos. Pirmąjį fasadą su kolonomis pastatė Giovanni Niccolo Servandoni **St-Sulpice** bažnyčiai. Jos statyba prasidėjo 1733 m. nuo dviaukščio portiko su trikampiu frontonu. Napoleono pergalingai kariuomenei skirta didžioji šventykla **La Madeleine** buvo statoma pagal antikinės šventyklos planą.

ANTROJI IMPERIJA IR MODERNAS

FRANZO CHRISTIANO GAU **Sainte-Clothilde**, pastatyta XIX a. viduryje, yra pirmasis ir geriausias neogotikos, arba *style religieux*, pavyzdys Paryžiuje. Efektingų bažnyčių buvo pastatyta naujuose rajonuose, sukurtuose Haussmanno Antrosios imperijos metu *(p. 32–33)*. Viena gražiausių – Victoro Baltard'o St-Augustin bažnyčia ties Boulevard de Malesherbes ir Boulevard de la Madeleine sankryža. Čia istorinės detalės jungiamos su moderniomis geležinėmis kolonomis ir sijomis aukštoje vidaus erdvėje. XIX a. pabaigos didžiulė **Sacré-Coeur** bazilika buvo pastatyta kaip religinis iššūkis. Anatole'io de Baudot **St-Jean l'Evangéliste** – įdomi moderni bažnyčia, kur Art Nouveau stilius derinamas su islamiškomis arkomis. Modernus islamo architektūros perlas **Mosquée de Paris** (Paryžiaus mečetė) – patrauklus XX a. trečio dešimtmečio ispanų-maurų stiliaus pastatas. Jis turi didelį vidinį kiemelį kaip Alhambroje, eukalipto bei kedro dirbinių ir fontaną.

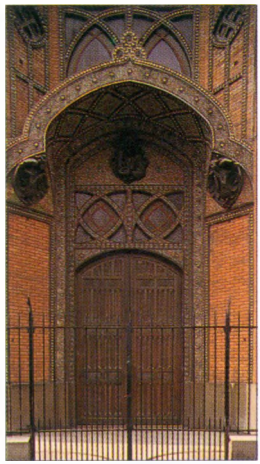

St-Jean L'Evangéliste bažnyčios arkos, primenančios islamo architektūrą

KAIP RASTI BAŽNYČIAS

Chapelle de la Sorbonne *p.153*
Dôme bažnyčia *p.188*
La Madeleine *p.214*
Mosquée de Paris *p.166*
Notre-Dame *p.82–85*
Panteonas *p.158–159*
Sacré-Coeur *p.224–225*
Sainte-Chapelle *p.88–89*
Sainte-Clothilde *p.187*
Salpêtrière *p.167*
St-Etienne-du-Mont *p.153*
St-Eustache *p.114*
St-Germain-des-Prés *p.138*
St-Germain l'Auxerrois *p.115*
St-Gervais–St-Protais *p.99*
St-Jean l'Evangéliste *p.226*
St-Joseph-des-Carmes *p.173*
St-Julien-le-Pauvre *p.152*
St-Louis-des-Invalides *p.186*
St-Merry *p.108*
St-Roch *p.121*
St-Séverin *p.152*
St-Sulpice *p.172*
Tour St-Jacques *p.115*
Val-de-Grâce *p.173*

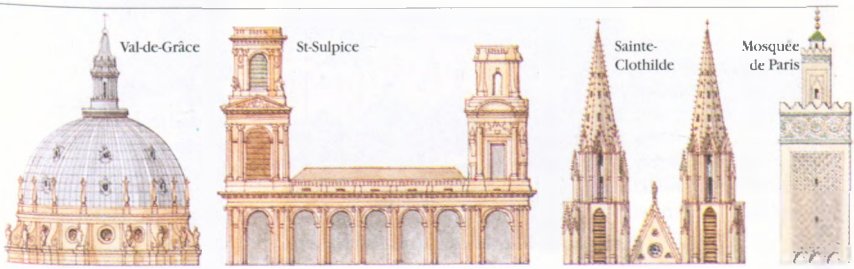

Barokas ir klasicizmas **Neoklasicizmas** **Antroji imperija** **Modernas**

Puikiausi Paryžiaus sodai, parkai ir aikštės

NEDAUG MIESTŲ gali didžiuotis tokia begaline stilių įvairove, kokia šiandien pasižymi Paryžiaus sodai, parkai ir aikštės. Jie priklauso įvairiems laikotarpiams ir jau 300 metų yra paryžietiško gyvenimo centre. Bois de Boulogne (Bulonės miškas) ir Bois de Vincennes (Venseno miškas) supa miestą savo atviromis vešliomis žaliomis erdvėmis, o elegantiškos aikštės ir peizažiniai sodai, pvz., Jardin du Luxembourg (Liuksemburgo sodas), pagyvina miesto centrą ir leidžia atsipūsti nuo miesto triukšmo.

Parc Monceau
Šiame angliško stiliaus parke daug statinių, grotų, nuostabių medžių ir retų augalų.

Bois de Boulogne
Miškingo parko apsuptuose Bagatelle'io soduose labai įdomiai susodintos gėlės, yra ir įspūdingas rožių sodas.

Esplanade des Invalides
Iš šios milžiniškos, apsodintos liepomis aikštės atsiveria puikūs vaizdai į krantinę.

Jardin des Tuileries
Šie sodai garsėja dekoratyviniais tvenkiniais, terasomis ir Aristide'o Maillolio bronzinių figūrų kolekcija.

Parc des Buttes-Chaumont
Ten, kur kadaise buvo skurdi kalvos viršūnė, buvo pasodintas parkas, kad augantis miestas turėtų erdvės. Dabar jis gražiai išplanuotas, su didžiulėse uolose atsiveriančiais urvais.

Square du Vert-Galant
Šis skveras, pavadintas Henriko IV pravarde, užima Ile de la Cité vakarinį galą.

Place des Vosges
Ši viena gražiausių pasaulio aikščių yra seniausia Paryžiuje, ji buvo baigta statyti 1612 m.

Jardin des Plantes
Botanikos sode yra gausi kolekcija augalų ir gėlių iš viso pasaulio.

Jardin du Luxembourg
Šį parką mėgsta paryžiečiai, bėgantys nuo Lotynų kvartalo bruzdesio.

Bois de Vincennes
Šio žavingo parko gėlių sodas – nuostabi vieta atsipūsti.

Žvalgantis po sodus, parkus ir aikštes

NEMAŽUS PARYŽIAUS PLOTUS užima parkai, jaukūs sodai ir patrauklios medžiais apsodintos aikštės. Kiekvienas jų mena garsią Prancūzijos sostinės praeitį. Daugelis aikščių atsirado Napoleonui III pertvarkant miestą ir sudarė malonią gyvenamąją aplinką paryžiečiams *(p. 32–33)*. Šito siekiama iki šiol. Paryžiaus parkai ir sodai yra įvairūs: vieni tinka pasivaikščiojimui, kiti romantikai, o kai kuriuose patogu sportuoti, pvz., pažaisti rutuliais *(boules)*.

Jardin du Palais Royal (1645 m. raižinys)

ISTORINIAI SODAI

SENIAUSI VIEŠIEJI Paryžiaus sodai buvo skirti Prancūzijos karalienėms: **Jardin du Tuileries** Kotrynai de Médicis XVI a., o **Jardin du Luxembourg** Marijai Médicis XVII a. Tuileries sudaro pradžią ašies, einančios nuo Arc de Triomphe du Carrousel per Arc de Triomphe *(p. 208–209)* į La Défense *(p. 255)*. Šie sodai išlaikė landšafto architekto André Le Nôtre'o įvestas geometrines formas, pirmiausia pritaikytas **Versalio rūmams**. Jardin de Tuileries sode išsaugota daug originalių skulptūrų, taip pat modernių kūrinių, pvz., Aristide'o Maillolio (1861–1944) bronzinės nuogalės.

Jardin de Luxembourg sodo planas tradicinis, geometrinis: tiesūs takai, karpytos vejos, klasikinė skulptūra ir nuostabus XVII a. fontanas. Jis ūksmingesnis ir jaukesnis už Tuileries, čia pristatyta suolelių, vaikus linksmina poniai ir lėlių vaidinimai.

Taip pat Le Nôtre'o suprojektuoti **Jardins des Champs-Elysées** XIX a. buvo pertvarkyti anglišku stiliumi. Juose pastatyta Belle Epoque paviljonų, trys teatrai (L'Espace Pierre Cardin, Théâtre Marigny ir Théâtre Barrault), prašmatnių restoranų, be to, šiose soduose klajoja Marcelio Prousto, žaidusio čia vaikystėje, šmėkla.

Ramybės prieglobstis judriame rajone – **Jardin du Palais Royal**, įrengtas kardinolui Richelieu XVII a.. Sodą supa elegantiška arkada. Vaizdingo angliško stiliaus **Parc Monceau** (XIX a.) turtingas statinių ir grotų. Lygūs **Jardins des Invalides** sodai ir peizažinis **Champ-de-Mars** (Marso laukas) priklauso Hôtel des Invalides ir Ecole Militaire žemėms. Jose vyko Pasaulinė paroda, kurią primena Eiffelio bokštas *(p. 192–193)*.

Patrauklus viešasis sodas yra prie žavaus Hôtel Biron, kuriame įrengtas **Musée Rodin**. XVII a. **Jardin des Plantes** garsėja senais medžiais, gėlėmis, alpinariumu, oranžerijomis ir nedideliu zoologijos sodu.

Poilsis Jardin du Luxembourg sode

XIX A. PARKAI IR AIKŠTĖS

Tvenkinių sodas, Bois de Vincennes

DIDIEJI XIX a. parkai ir aikštės atsirado dėl to, kad Napoleonas III, prieš ateidamas į valdžią, ilgai gyveno tremtyje Londone. Laisvai susodinti želdiniai, banguojančios pievelės Hyde Parke ir Mayfairo lapuočių aikštės jį

ROTONDOS IR KITI STATINIAI

Paryžiaus parkus ir sodus pagyvina daugybė rotondų ir kitų statinių. Kiekvienas sodų planavimo amžius pasižymėjo šiomis puošmenomis. Jardin des Plantes sode esanti aukšta Gloriette de Buffon buvo pastatyta didžiam gamtininkui atminti *(p. 166)*. Tai seniausia metalinė konstrukcija Paryžiuje. Parc Monceau piramidė, Bois de Boulogne rytietiška šventykla ir neseniai Bois de Vincennes miške restauruota XIX a. meilės šventykla atspindi sentimentalesnį šimtmetį. Kontrastas joms – šalti dažyto betono statiniai, puošiantys Parc de la Villette.

Parc Monceau

įkvėpė į tuo metu labiausiai perpildytą ir purviną Europos sostinę atgaivinti medžiais, šviežiu oru ir parko suoleliais. Jo nurodymu parkų architektas Adolphe'as Alphand'as du miškus, esančius priešinguose miesto pakraščiuose, – **Bois de Boulogne** (vadinamą tiesiog „Bois") ir **Bois de Vincennes** – pavertė angliškaisiais parkais su ančių tvenkiniais, ežerais ir gėlynais. Be to, "Bois" parke jis dar įrengė bėgimo taką. Šiandien per parką važiuoja transportas, o naktimis vaikštinėja prostitutės. Patraukliausias čia Bagatelle'io rožių sodas.

Daug malonesni yra du mažesni Alphand'o parkai – **Parc Montsouris** pietuose ir **Parc des Buttes-Chaumont** šiaurės rytuose. Nuo siurrealistų laikų pamėgtos „Buttes" (kalvos), nebenaudojami karjerai, buvo paverstos dviem kalneliais, žaliomis terasomis, kabančiuoju tiltu, meilės šventykla ir ežeru apačioje.

Į senamiesčio planą įėjo aikštės ir alėjos su fontanais, skulptūromis, suoleliais ir žaluma. Vienas gražiausių kampelių, esantis Ile de la Cité – **Square du Vert-Galant**. Avenue de l'Observatoire **Jardin du Luxembourg** sode išpuošta Jean-Baptiste'o Carpeaux skulptūromis.

Parc Montsouris

Fontanai ir skulptūros Jardins du Trocadéro soduose

MODERNŪS PARKAI IR SODAI

ŪKSMINGI **Jardins du Trocadéro** sodai, nuo Palais de Chaillot besileidžiantys prie upės, buvo pasodinti po 1937 m. Pasaulinės parodos. Čia yra didžiausias Paryžiaus fontanas ir atsiveria puikūs vaizdai į upę bei Eiffelio bokštą.

Vėlesniuose Paryžiaus soduose buvo teikiama pirmenybė laukiniams augalams, daugiapakopėms terasoms, labirintiškiems takams, vaikų sodams ir moderniai skulptūrai. Tipiški pavyzdžiai – sodas prieš **Forum des Halles**, **Parc André-Citroën**, **Parc de la Villette** ir **Jardins Atlantique** virš Gare Montparnasse.

Maloniai pasivaikščioti galima Paryžiaus paupės soduose: moderniame skulptūrų parke už Notre-Dame *(p. 77–81)*, Bassin de l'Arsenal prie Bastilijos *(p. 28–29)*, Senos krantinėje tarp Luvro *(p. 122–129)* ir Place de la Concorde *(p. 70)* arba po elegantiškai apstatytą Ile St-Louis salą *(p. 262–263)*.

KAIP RASTI SODUS, PARKUS IR AIKŠTES

Bois de Boulogne (Bagatelle'io rožių sodas) *p.254–255*
Bois de Vincennes *p.246*
Champ-de-Mars *p.191*
Forum des Halles *p.109*
Jardin du Luxembourg *p.172*
Jardin du Palais Royal *p.121*
Jardin des Plantes *p.167*
Jardin des Tuileries *p.130*
Jardins des Champs-Elysées *p.205*
Jardins des Invalides *p.184–185*
Jardins du Trocadéro *p.199*
Musée Rodin *p.187*
Parc André-Citroën *p.247*
Parc des Buttes-Chaumont *p.232*
Parc Monceau *p.230*
Parc Montsouris *p.246*
Parc de la Villette *p.234–235*
Square du Vert-Galant *p.87*
Versalio rūmai *p.248–249*

Jardin des Plantes

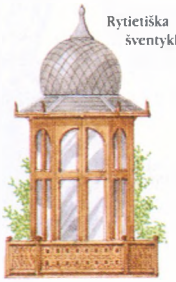

Bois de Boulogne

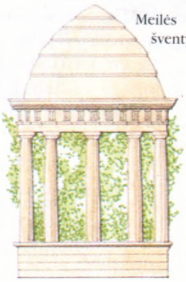

Bois de Vincennes

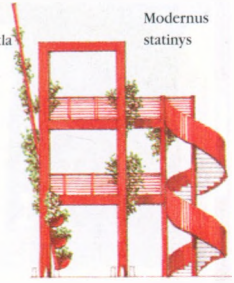

Parc de la Villette

Puikiausi Paryžiaus muziejai ir galerijos

PARYŽIUJE GALIMA RASTI tikrai gerų – seniausių ir naujausių – muziejų ir galerijų su nuostabiais meno kūriniais. Juose saugomos didžiausios ir keisčiausios pasaulyje kolekcijos. Kartais patys pastatai papildo temą, pvz., romėnų pirtys ir gotikiniai rūmai sudaro Musée de Cluny, o Pompidou centras – tikras modernus šedevras. Kitur matome malonų kontrastą, pvz., Piccasso darbai rodomi grakščiame XVII a. muziejuje, o Musée d'Orsay – tai buvusi didžiulė geležinkelio stotis. Visi kartu jie – neprilygstama šventė lankytojams.

Musée des Arts Decoratifs
Čia eksponuojama taikomoji dekoratyvinė dailė, pvz., šis Paryžiaus vonios kambarys, sukurtas Jeanne Lanvin.

Petit Palais
Čia saugoma XIX a. skulptoriaus Jean-Baptiste'o Carpeaux kūrinių kolekcija, kurioje yra ir Žvejys ir kriauklė.

Musée Guimet
Ši IV a. Budos galva iš Indijos priklauso gausiai Azijos meno kūrinių ir dirbinių kolekcijai.

Musée Rodin
Muziejus saugo skulptoriaus Auguste'o Rodino testamentu tautai dovanotus kūrinius, tarp jų – šias didingas Pragaro vartų *duris.*

Musée d'Orsay
XIX a. meno kolekcijoje galima pamatyti ir Carpeaux Keturias pasaulio šalis *(1867–1872).*

Musée du Louvre
Luvro muziejus didžiuojasi viena iš didžiausių pasaulio kolekcijų – tapyba ir skulptūra nuo senųjų civilizacijų iki XIX a. Šis babiloniškas paminklas – Hamurabio kodeksas – *yra seniausias rastas įstatymų rinkinys.*

Pompidou centras
Čia saugoma modernaus meno nuo 1905 m. iki šių dienų kolekcija. Centre taip pat yra meno bibliotekos ir pramoninio dizaino centras.

Musée Picasso
Skulptorius ir modelis *(1931) – vienas iš daugelio eksponuojamų paveikslų, kurie priklausė privačiai Picasso kolekcijai, po jo mirties 1973 m. Prancūzijos vyriausybės „paveldėtai" vietoj mokesčių.*

Musée Carnavalet
Muziejus skirtas Paryžiaus istorijai. Jo istoriniai pastatai supa patrauklius vidinius kiemus su sodais.

Musée de Cluny
Nuostabiame antikos ir viduramžių meno muziejuje yra ir seni romėniškų pirčių griuvėsiai.

0 kilometrų 1

Žvalgantis po Paryžiaus muziejus ir galerijas

PARYŽIAUS MUZIEJUOSE ir meno galerijose sukaupta didžiuliai turtai. Didžiausia valstybinė meno kolekcija yra **Musée du Louvre** (Luvro muziejuje), pradėta rinkti prieš 400 metų ir vis tebeauganti. Savų brangenybių turi ir kiti svarbūs muziejai, pvz., **Musée d'Orsay**, **Musée Picasso** ir **Pompidou centras**, tačiau yra daugybė mažesnių, specializuotų muziejų.

Delacroix. ***Dantė ir Vergilijus požemio pasaulyje*** **(1822) Musée du Louvre**

ANTIKOS IR VIDURAMŽIŲ MENAS

Auksinis altorius iš Musée de Cluny

ANTIKOS LAIKŲ skulptūrą gerai atspindi **Musée du Louvre**, čia yra ir puikių viduramžių skulptūrų. Didžiausią viduramžių kolekciją turi **Musée de Cluny**, nuostabūs XV a. rūmai. Kolekcijos įžymybės – gobelenai su vienaragiu, karalių galvos iš Notre-Dame ir auksinis altorius iš Bazelio katedros. Prie Cluny šliejasi III a. romėnų pirtys. Romėniško ir viduramžių Paryžiaus namų likučius galima pamatyti **Crypte Archéologique** netoli Notre-Dame.

SENIEJI MEISTRAI

MONA LIZA – vienas pirmųjų **Musée de Louvre** paveikslų, įgytas prieš 400 metų. Čia kabo ir kiti puikūs Leonardo paveikslai šalia nuostabių Ticiano, Rafaelio ir kitų italų meistrų kūrinių. Be to, yra Rembrandto *Piligrimai Emause*, Vatteau *Žilis* ir Fragonard'o *Mauduolės*. Nedidelę, bet rinktinę XVIII a. prancūzų dailininkų paveikslų ir piešinių kolekciją turi **Musée Cognacq-Jay**. **Musée Jacquemart-Andrée** didžiuojasi Mantegnos, Uccello, Canaletto, Rembrandto ir Chardino darbais.

IMPRESIONIZMAS IR POSTIMPRESIONIZMAS

ĮSIKŪRĘS pertvarkytoje XIX a. geležinkelio stotyje, **Musée d'Orsay** turi didžiausią pasaulyje 1848–1904 m. laikotarpio meno kolekciją. Mėgstamas už puikias impresionistų ir postimpresionistų kolekcijas, muziejus daug vietos taip pat skiria ankstyviesiems realistams ir anksčiau keiksnotiems XIX a. akademistams bei „saloniniams" meistrams. Čia yra nuostabūs Degas, Manet, Courbet, Monet, Renoiro, Millet, Cézanne'o, Bonnard'o, Vuillard'o rinkiniai, keletas puikių Gauguino, Van Gogho ir Serat paveikslų, bet jie prastai apšviesti ir užgožti varginančio akmens dekoro.

Vieną didelį vėlyvųjų Monet darbų rinkinį turi **Musée Mormottan**, o kitą **Musée de l'Orangerie**, pastarajame yra ir paskutiniai didieji Monet paveikslai su vandens lelijomis (1920–1925). Čia yra ir gera Cézanne'o bei vėlyvojo Renoiro kolekcija.

Trijų dailininkų dirbtuvės ir namai paversti jų muziejais. Patraukliuose XVIII a. namuose su sodu įkurtas **Musée Rodin** siūlo išsamią Rodino skulptūrų, piešinių ir tapybos apžvalgą. Sode netoli St-Germain-des-Prés įrengtas **Musée Delacroix** saugo šio romantizmo dailininko eskizus, graviūras ir aliejinę tapybą. XIX a. miesto name įsikūręs **Musée Gustave Moreau** turi nepaprastą kolekciją įmantrių drobių, vaizduojančių *femmes fatales* ir mirštančius jaunuolius. Įdomi XIX a. tapybos kolekcija su 4 svarbiais Courbet darbais (tarp jų *Miegas*) yra **Petit Palais.**

***Miręs poetas*, Musée Gustave Moreau**

MODERNUS IR ŠIUOLAIKINIS MENAS

PARYŽIUJE, kaip tarptautiniame avangardo (1900–1940) centre, sutelkta daug modernios tapybos ir skulptūros. Pompidou centre yra **Musée de l'Art Moderne**, apimantis laikotarpį nuo 1905 m. iki šių dienų. Čia yra gera fovistų ir kubistų kolekcija. Muziejus didžiuojasi Matisse'o, Rouault, Braque'o, Léger, Delauny, Dubuffet ir prancūzų popdailės kūriniais.

Neoklasicistiniame XIX a. ketvirtojo dešimtmečio paviljone įsikūręs **Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris** turi mažesnę Delaunay, Bonnard'o ir fovistų kolekciją. Svarbus jos akcentas – Matisse'o 1932 m. freska *Šokis*.

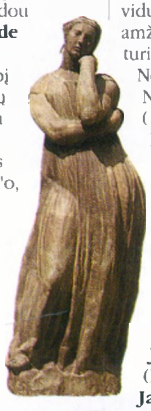

Bourdelle. *Penelopė*

Gausiausią pasaulyje Picasso kolekciją turi **Musée Picasso**, įsikūręs mielame XVII a. pastate. Čia yra ir asmeninė autoriaus kolekcija – jo bendraamžių darbai. Picasso, Matisse'as, Modigliani, Utrillo ir vėlyvasis Derainas sudaro XX a. pradžios kolekcininko Paulio Guillaume'o rinkinį, eksponuojamą **Musée de l'Orangerie**. Nedidelis **Musée Zadkine** turi Ossipo Zadkine'o mokyklos kubistinių darbų. Skulptūros meistro Auguste'o Rodino mokinio Bourdelle'io (1861–1929) darbai rodomi **Musée Antoine Bourdelle**.

BALDAI IR DEKORATYVINĖ DAILĖ

PO TAPYBOS labiausiai vertinami baldai ir dekoratyvinė dailė, kurios gausu muziejuose. Puikios prancūzų baldų ir puošybos kolekcijos yra **Luvre** (nuo viduramžių iki Napoleono laikų) ir **Versalio rūmuose** (XVII–XVIII a.). **Musée des Arts Décoratifs** atskiruose kambariuose pagal laikotarpius išdėstyti baldai ir *objects d'art* (meno dirbiniai) nuo viduramžių iki šio amžiaus. **Musée d'Orsay** turi gausią XIX a., ypač Art Nouveau, baldų kolekciją. Nuostabius Liudviko XV (1715–1774) ir Liudviko XVI (1774–1793) baldų ir puošybos pavyzdžius rodo **Musée Nissim de Camondo**, įkurtas nuo 1910 m. pastate prieš Parc Monceau. Kitas reikšmingas kolekcijas saugo **Musée Conacq-Jay**, **Musée Carnavalet** (XVIII a.), **Musée Jacquemart-André** (prancūzų baldai ir keramika), **Musée Mormottan** (ampyras) ir **Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris** (Art Deco).

Juvelyro krautuvė, Musée Carnavalet

SPECIALIZUOTI MUZIEJAI

SENOVINIŲ medžioklinių šautuvų, muškietų ir medžioklinių šunų mėgėjus traukia į Marais **Hôtel Guénégaud** (Musée de la Chasse et de la Nature). Šiame muziejuje yra ir keletas puikių XVIII a. animalistinių paveikslų, kuriuos nutapė Baptiste'as Oudry ir Alexandre-François Desportes'as, taip pat Rubenso ir Brueghelio kūrinių. Šaltkalvius, o gal ir vagis vilioja Musée Bricard, esantis **Hôtel Libéral Bruand** pastate, kur sukaupta gausi senovinių spynų ir raktų kolekcija. Monetų ir medalionų muziejų **(Musée de la Monnaie)** numizmatai ras prabangioje aplinkoje – XVIII a. Paryžiaus pinigų kalykloje. Čia nebekalamos monetos, bet senoji kalykla tebegamina ir pardavinėja medalius. Pašto ženklus eksponuoja **Musée de la Poste**. Čia galima susipažinti su pašto ir filatelijos istorija, vyksta šiuolaikinės filatelijos parodos. Senovinės ir egzotiškos pypkės su kitais rūkymo reikmenimis rodomos **Musée de la Seita**. Prabangūs sidabriniai pietų servizai ir kiti sidabro dirbiniai puikuojasi **Galerie Royale**. Jie buvo padaryti per 150 metų Paryžiaus firmoje, kurią įsteigė sidabrakalys Charles'is Bouilhet-Christofle'as, dirbęs karaliui Liudvikui Pilypui ir Napoleonui III.

Kandeliabras, Galerie Royale

MADA IR APRANGA

PARYŽIUJE konkuruoja du mados muziejai: **Musée de la Mode et de la Costume**, esantis Palais Galliera rūmuose, ir vėlesnis valstybinis muziejus, priklausantis **Musée des Arts Décoratifs**. Nė viename iš jų nėra nuolatinės kolekcijos, bet rengiamos parodos, skirtos didiesiems Paryžiaus madų kūrėjams, tokiems kaip Saint Laurent'as ir Givenchy. Čia eksponuojami ir madingi aksesuarai, rečiau – istoriniai kostiumai.

Palais Galliera plakatas

Azijos, Afrikos ir Okeanijos menas

Svarbiausia Prancūzijoje Azijos meno kolekcija, apimanti Kiniją, Tibetą, Japoniją, Korėją, Indokiniją, Indoneziją, Indiją ir Centrinę Aziją, yra **Musée National des Arts Asiatiques Guimet**. Čia yra ir geriausių khmerų meno pavyzdžių už Kambodžos ribų. Atnaujinimai, kuriuos planuojama baigti 1999 m. gale, pagerins šios stulbinamos, bet mažai žinomos kolekcijos pristatymą, atspindės didėjančią Azijos civilizacijų įtaką Prancūzijoje. **Musée Cernuschi**, pavadintas bankininko vardu, turi mažesnę, bet rinktinę kinišką kolekciją, minėtiną dėl senovinės bronzos ir reljefų. Dirbiniai iš buvusių Prancūzijos kolonijų (Šiaurės ir Centrinės Afrikos, Ramiojo vandenyno pietų) eksponuojami **Musée des Arts Africains et Océaniens**, esančiame Art Deco stiliaus pastate prie Bois de Vincennes.

Šri Lankos teatro kaukė

Istorijos ir visuomenės istorija

Kavinė, Musée de Montmartre

Dvejus istorinius Marais rūmus užima **Musée Carnavalet**, sukaupęs medžiagą apie Paryžiaus istoriją. Čia yra įvairių laikotarpių interjerų, paveikslų su miesto vaizdais ir senų krautuvių iškabų. Įdomi Prancūzijos revoliucijai ir to meto dirbiniams skirta ekspozicija. Galima pamatyti net Marcelio Prousto miegamąjį. **Musée de l'Armée** (Hôtel des Invalides rūmuose) pasakoja karo istoriją nuo Karolio Didžiojo iki de Gaulle'io. Rokokiniame **Hôtel de Soubise** pastate esantis Musée de l'Histoire de France muziejus eksponuoja istorinius dokumentus iš valstybinių archyvų. Vaškinių figūrų muziejuje Musée Grévin lankytojo laukia gyvieji paveikslai, istoriniai bei šiuolaikiniai veikėjai. Intriguojantis **Musée de Montmartre** rengia parodas apie Montmartre'o istoriją.

Architektūra ir dizainas

Création industrielle centras rengia modernaus ir šiuolaikinio dizaino bei architektūros parodas **Pompidou centre**. **Centre de l'Architecture et de Patrimonie** turi nykią prancūzų monumentaliosios skulptūros – nuo pat romėnų laikų – gipso kopijų kolekciją. Puikūs ir tikslūs Liudviko XIV ir vėlesnių tvirtovių maketai rodomi **Musée des Plans-Reliefs**. **Fondation Le Corbusier** pagrindą sudaro garsiojo

Prancūzų impresionistai

Monet. *Įspūdis. Saulėtekis*

Didžioji meno revoliucija XIX a. – impresionizmas – prasidėjo Paryžiuje XIX a. septintajame dešimtmetyje, kai jauni tapytojai, iš dalies veikiami naujojo fotografijos meno, ėmė laužyti akademines taisykles. Jie siekė pagauti akies matomo vaizdo „įspūdį" ir mėgino potėpiais perteikti šviesos, krintančios ant peizažo, trumpalaikius efektus. Jie mėgo gamtovaizdžius bei to meto miesto gyvenimo scenas.

Judėjimas neturėjo įkūrėjo, nors ir Edouard'as Manet (1832–1883), ir radikalus realistas tapytojas Gustave'as Courbet (1819–1877) įkvėpė daugelį jaunesnių dailininkų. Manet ir Courbet paveikslai su kasdienio gyvenimo scenomis dažnai erzino akademistus, kurie formavo meninį skonį. 1863 m. Manet darbas *Pusryčiai ant žolės (p. 144)* buvo eksponuotas Salon des Refusés parodoje, kurią sudarė paveikslai, tais metais atmesti oficialaus Paryžiaus salono. Pirmą kartą „impresionizmo" terminas buvo pavartotas 1874 m. vykusioje neoficialioje parodoje. Pavadinimas kilo iš Claude'o Monet paveikslo *Įspūdis. Saulėtekis* (1872), kuris vaizduoja ūkanotą Havre'ą. Monet tapė beveik vien peizažus, jis patyrė anglų dailininkų Constable'io ir Turnerio įtaką. Jis visada mėgo tapyti lauke ir kitus

Monet eskizų albumai

Pissarro. *Derliaus nuėmimas* (1876)

Le Corbusier. La Roche'o vilos svetainė (1923)

šveicarų kilmės prancūzų architekto darbai. Galima apžiūrėti Le Corbusier pastatytą vilą, skirtą jo draugui, meno kolekcininkui Raouliui La Roche'ui. Eksponuojami ir Le Corbusier sukurti baldai.

MOKSLAS IR TECHNIKA

JARDIN DES PLANTES sode esantis **Muséum National d'Histoire Naturelle** turi paleontologijos, mineralogijos, entomologijos, anatomijos ir botanikos skyrius, zoologijos ir botanikos sodą. Palais de Chaillot rūmuose įkurtas **Musée de l'Homme** – svarbiausias antropologijos, etnologijos ir priešistorės muziejus su daugybe afrikietiškų dirbinių. Gretimas **Musée de la Marine** nušviečia prancūzų jūreivystės istoriją nuo XVII a. iki dabar, rodomi puikūs XVIII a. laivų maketai ir laivagalių puošmenos. Mokslo istorijos muziejuje **Palais de la Découverte** yra geras planetariumas, bet jį užtemdė naujas efektingas planetariumas, įrengtas **Cité des Sciences**, Parc de la Villette. Šis erdvus muziejus išdėstytas keliomis pakopomis ir turi sferinį kino ekraną – Géode.

Renoir *Gabrielė* (1910)

skatino sekti jo pavyzdžiu.

Apie 1874 m. parodą kritika rašė, kad norint pamatyti tuos „įspūdžius" reikia atsitraukti kuo toliau, taigi renginio dalyviai turėtų atsitraukti visi kartu. Parodoje dar dalyvavo Pierre-Auguste'as Renoiras, Edgaras Degas, Camille'is Pissarro, Alfredas Sisley'us ir Paulis Cézanne'as.

Iki 1886 m. įvyko dar septynios impresionistų parodos. Iki to meto Salono valdžia nusilpo, pasikeitė bendra meno kryptis. Nuo tol naujieji judėjimai būdavo apibrėžiami atsižvelgiant į jų santykį su impresionizmu. Svarbiausias neoimpresionistas buvo Georges'as Seurat, kuris savo paveikslus kūrė iš tūkstančių smulkių spalvotų taškelių. Tik vėlesnės kartos kaip reikiant įvertino impresionistų darbą. Cézanne'as visą savo gyvenimą buvo atstumtas, Degas tik vieną paveikslą tepardavė muziejui, Sisley'us mirė nežinomas. Iš didžiųjų menininkų, kurių talentas šiandien žavi visus, tik Renoiras ir Monet buvo pripažinti dar gyvi.

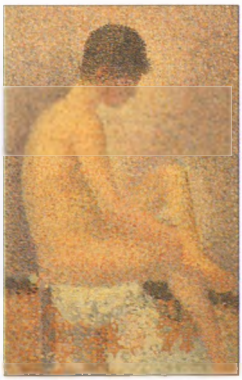

Seurat. *Modelis iš profilio* (1887)

KAIP RASTI MUZIEJUS

Centre de l'Architecture et du Patrimonie *p.198*
Cité des Sciences *p.236–239*
Crypte Archéologique *p.81*
Fondation Le Corbusier *p.254*
Galerie Royale *p.132*
Hôtel Guénégaud *p.103*
Hôtel Libéral Bruand *p.98*
Hôtel de Soubise *p.103*
Musée Antoine Bourdelle *p.178*
Musée de l'Armée *p.186*
Musée de l'Art Moderne *p.110–113*
Musée de l'Art Moderne de la Ville de Paris *p.201*
Musée des Arts Africains *p.233*
Musée des Arts Décoratifs *p.130*
Musée Carnavalet *p.96–97*
Musée Cernuschi *p.231*
Musée de Cluny *p.154–157*
Musée Cognacq-Jay *p.94*
Musée Delacroix *p.138*
Musée Grévin *p.216*
Musée Guimet *p.201*
Musée Gustave Moreau *p.231*
Muséum d'Histoire Naturelle *p.167*
Musée de l'Homme *p.199*
Musée Jacquemart-André *p.207*
Musée du Louvre *p.122–129*
Musée de la Marine *p.199*
Musée Marmottan *p.254*
Musée de la Mode et de la Costume *p.201*
Musée de la Monnaie *p.141*
Musée de Montmartre *p.222*
Musée Nissim de Camondo *p.230*
Musée de l'Orangerie *p.131*
Musée d'Orsay *p.144–147*
Musée Picasso *p.100–101*
Musée des Plans-Reliefs *p.186*
Musée de la Poste *p.179*
Musée Rodin *p.187*
Musée de la Seita *p.190*
Musée Zadkine *p.178*
Palais de la Découverte *p.206*
Petit Palais *p.206*
Pompidou centras *p.110–113*
Versalio rūmai *p.248–253*

Dailininkai Paryžiuje

Monet paletė

PIRMĄ SYKĮ MIESTAS patraukė menininkus valdant Liudvikui XIV (1643–1715), ir Paryžius tapo labiausiai išpuoselėtu meno centru Europoje; miesto patrauklumas neišnyko. XVIII a. visi svarbiausi prancūzų menininkai dirbo ir gyveno Paryžiuje. XIX a. antroje pusėje ir mūsų šimtmečio pradžioje Paryžius tapo modernaus ir progresyvaus meno Europos centru, mieste prasidėjo ir suklestėjo impresionizmo bei postimpresionizmo judėjimai.

BAROKO DAILININKAI

Champaigne, Philippe de (1602–1674)
Coysevox, Antoine (1640–1720)
Girardon, François (1628–1715)
Le Brun, Charles (1619–1690)
Le Sueur, Eustache (1616–1655)
Poussin, Nicolas (1594–1665)
Rigaud, Hyacinthe (1659–1743)
Vignon, Claude (1593–1670)
Vouet, Simon (1590–1649)

ROKOKO DAILININKAI

Boucher, François (1703–1770)
Chardin, Jean-Baptiste-Siméon (1699–1779)
Falconet, Etienne-Maurice (1716–1791)
Fragonard, Jean-Honoré (1732–1806)
Greuze, Jean-Baptiste (1725–1805)
Houdon, Jean-Antoine (1741–1828)
Oudry, Jean-Baptiste (1686–1755)
Pigalle, Jean-Baptiste (1714–1785)
Watteau, Jean-Antoine (1684–1721)

Boucher Besimaudanti Diana *(1742) – tipiškas rokoko paveikslas (Luvras)*

1600	1650	1700	1750	
BAROKAS		**ROKOKAS**		**NEOKLASICIZMAS**
1600	1650	1700	1750	

1627 Vouet grįžta iš Italijos ir tampa Liudviko XIII rūmų dailininku. Vouet pagyvino niūrų prancūzų tapybos periodą

1667 Pirmasis Salonas – Prancūzijos oficialiojo meno paroda; iš pradžių rengiama kasmet, vėliau kas dveji metai

Philippe'o de Champaigne'to Paskutinė vakarienė *(apie 1652). Jo stilius gyvenimo pabaigoje pamažu tapo klasicistinis (Luvras).*

1793 Luvre atidaroma pirmoji valstybinė galerija

Vouet Paaukojimas šventykloje *(1641) su tipiškais barokiniais šviesotamsos kontrastais (Luvras)*

1648 Įsteigiama Académie Royale de Peinture et de Sculpture – akademija, kuri įgyja tikrą meno mokymo monopolį

Davido Horacijų priesaika *(1784), nutapyta neoklasicistiniu stiliumi (Luvras)*

NEOKLASICIZMO DAILININKAI

David, Jacques-Louis (1748–1825)
Gros, Antoine Jean (1771–1835)
Ingres, Jean-Auguste-Dominique (1780–1867)
Vigée-Lebrun, Elizabeth (1755–1842)

ROMANTIZMO IR REALIZMO DAILININKAI
Courbet, Gustave (1819–1877)
Daumier, Honoré (1808–1879)
Delacroix, Eugène (1798–1863)
Géricault, Théodore (1791–1824)
Rude, Francois (1784–1855)

Courbet Laidotuvės Ornane *(1850) rodo, kad Courbet buvo svarbiausias realizmo atstovas (Musée d'Orsay)*

Rude'o Savanorių išvykimas 1792 m. *(1836) – duoklė Prancūzijos revoliucijai* (p. 209)

1904 Picasso įsikuria Paryžiuje

1886 Van Goghas persikelia į Paryžių

1874 Pirmoji impresionistų paroda

MODERNIZMO DAILININKAI
Arp, Jean (1887–1966)
Balthus (1908–)
Brancusi, Constantin (1876–1957)
Braque, Georges (1882–1963)
Buffet, Bernard (1928–)
Chagall, Marc (1887–1985)
Delaunay, Robert (1885–1941)
Derain, André (1880–1954)
Dubuffet, Jean (1901–1985)
Duchamp, Marcel (1887–1968)
Epstein, Jacob (1880–1959)
Ernst, Max (1891–1976)
Giacometti, Alberto (1901–1966)
Gris, Juan (1887–1927)
Léger, Fernand (1881–1955)
Matisse, Henri (1869–1954)
Miró, Joan (1893–1983)
Modigliani, Amedeo (1884–1920)
Mondrian, Piet (1872–1944)
Picasso, Pablo (1881–1973)
Rouault, Georges (1871–1958)
Saint-Phalle, Niki de (1930–)
Soutine, Chaim (1893–1943)
Stael, Nicolas de (1914–1955)
Tinguely, Jean (1925–1991)
Utrillo, Maurice (1883–1955)
Zadkine, Ossip (1890–1967)

Giacometti'o Stovinti moteris II *(1959) – viena iš daugelio jo aukštų ir plonų bronzinių figūrų (p. 113)*

1905 Gimsta fovizmas – pirmoji moderniojo meno kryptis

1800	1850	1900	1950
ROMANTIZMAS/REALIZMAS	IMPRESIONIZMAS	MODERNIZMAS	

1800 1850 1900 1950

1863 Manet *Pusryčiai ant žolės* sukelia skandalingą sensaciją Salon des Réfusés (Atstumtųjų salone) ir dėl „prasto moralinio skonio", ir dėl plačių potėpių. Dailininko *Olimpija* buvo laikoma begėdiška ir nebuvo eksponuojama iki 1865 m. *(p. 144)*

Monet Įspūdis. Saulėtekis *(1872) pastarnavo impresionizmo pavadinimui*

1938 Tarptautinė siurrealistų paroda Paryžiuje

1977 Atidaromas Pompidou centras

Delacroix Laisvė, vedanti liaudį *(1830) romantiškai pažymi pergalę kare (Luvras)*

1819 Géricault nutapo *Medūzos plaustą* – vieną didžiausių prancūzų romantizmo darbų *(p. 124)*

IMPRESIONIZMO IR POSTIMPRESIONIZMO DAILININKAI
Bonnard, Pierre (1867–1947)
Carpeaux, Jean-Baptiste (1827–1875)
Cézanne, Paul (1839–1906)
Degas, Edgar (1834–1917)
Gauguin, Paul (1848–1903)
Manet, Edouard (1832–1883)
Monet, Claude (1840–1926)
Pissarro, Camille (1830–1903)
Renoir, Pierre-Auguste (1841–1919)
Rodin, Auguste (1840–1917)
Rousseau, Henri (1844–1910)
Seurat, Georges (1859–1891)
Sisley, Alfred (1839–1899)
Toulouse-Lautrec, Henri de (1864–1901)
Van Gogh, Vincent (1853–1890)
Vuillard, Edouard (1868–1940)
Whistler, James Abbott McNeill (1834–1903)

Tinguely ir Saint-Phalle'io Igorio Stravinskio fontanas *(1980) – moderni kinetinė skulptūra (Pompidou centras)*

PARYŽIUS IR METŲ LAIKAI

LABIAUSIAI PARYŽIUS TRAUKIA pavasarį – žydinčių kaštonų ir stalelių po medžiais sezoną. Nuo birželio Paryžius iš lėto atveria glėbį turistams; miestas beveik apmiršta, kai vyksta Atviras prancūzų teniso turnyras ir didžiosios vasaros lenktynės svarbiausiuose lenktynių trekuose. Paskui liepos 14 d. per Eliziejaus laukus peržygiuoja Bastilijos dienos paradas; mėnesio gale čia pasibaigia Tour de France. Tuo metu paryžiečiai palieka miestą svečiams iki *la rentrée* – grįžimo į mokyklą ir darbą rugsėjį. Rudenį Paryžiuje daug muzikos festivalių, o trumpėjant dienoms parduotuvės ima rengtis Kalėdoms. Tolesniuose puslapiuose išvardytos renginių datos gali keistis. Tikslesnės informacijos paieškokit laikraščiuose arba paskambinkit į Allo Sports *(p. 343)*. Office du Tourisme *(p. 351)* leidžia metinį renginių kalendorių.

PAVASARIS

DIDELĖ DALIS iš 20 milijonų kasmetinių miesto svečių atvyksta pavasarį. Tai mugių ir koncertų sezonas, kai rengiamos gatvių maratono lenktynės ir lauke malonus oras. Pavasarį viešbučiuose siūlomos savaitgalio programos, dažnai su bilietais į džiazo koncertus ir leidimais į muziejų.

KOVAS

Collectionamania *(paskutinį savaitgalį)*, Espace Austerlitz, 30 Quai d'Austerlitz. Retenybių ir įvairių daiktų kolekcininkų mugė.
Foire du Trône *(kov. vidurys–geg. pabaiga)*, Bois de Vincennes *(p. 246)*. Didžiulė liaudies mugė.
18 Heures – 18 Francs *(I savaitę)*, 18F už bet kokį filmą, kuris prasideda 18 val.
Tarptautinis Paryžiaus šokinėjimas *(III savaitę)* Palais d'Omnisports de Paris-Bercy *(p. 343–344)*. Tarptautinis šuolių šou.
Salon International d'Agriculture *(I savaitę)*, Parc des Expositions de Paris, Porte de Versailles. Didelė ūkininkų mugė.
Pavasariniai gėlių šou, vykstantys Bagatelle'io soduose Bois de Boulogne *(p. 254)* ir Floral parke Bois de Vincennes *(p. 246)*.

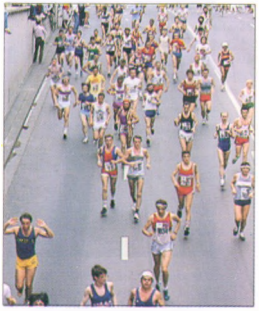
Tarptautinis Paryžiaus maratonas

Atviras prancūzų teniso turnyras Roland'o Garroso stadione (1990)

BALANDIS

Six Nations Trophy *(bal. pr.)*, Parc des Princes *(p. 343)*. Tarptautinės regbio rungtynės.
Musicora *(II savaitę)*, Fantastiškas tarptautinis klasikinės muzikos renginys.
Salon de la Jeune Peinture *(dvi sav. mėn. vidury)*, Jaunų dailininkų darbų paroda.
Shakespeare Garden Festival *(iki spalio)*, Bois de Boulogne *(p. 254)*. Lauke vaidinamos klasikinės pjesės.
Tarptautinis Paryžiaus maratonas *(bal.)*, nuo Pl de la Concorde iki Château de Vincennes.
Foire de Paris *(bal. pab.–I geg. sav.)*, Paryžiaus mugė. Maisto, vyno, namų ir sodų, turizmo šou.

GEGUŽĖ

Carré Rive Gauche *(sav. mėn. vid.)*, Parodos pas antikvarus St-Germain-des-Prés *(p. 135)*.
Finalinė futbolo taurė *(II savaitę)*, Stade de France.
Grands Eaux Musicales *(bal.–birž. ir rugs.–spal. vid. kiekv. sekm.; liep.–rugpj.: kiekv. šešt.)*, Versalis *(p. 248–253)*. Koncertai po atviru dangumi.
Atviras prancūzų teniso turnyras *(pask. geg. sav.-I birž. sav.)*, Stade Roland Garros *(p. 343)*.

Pavasario spalvos, Jardin du Luxembourg

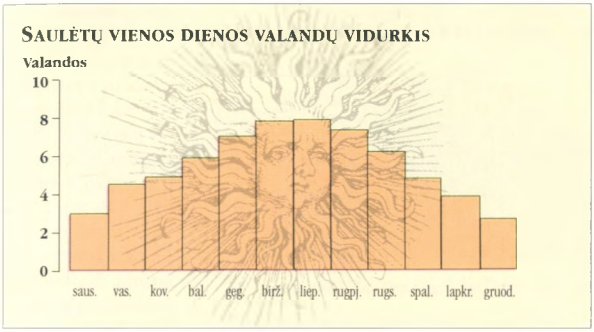

Saulėtos valandos
Paryžius yra Prancūzijos šiaurėje, todėl vasaros vakarai ilgi ir šviesūs, bet žiemą dienos šviesa atsitraukia, ir pasitaiko tik viena, kita, tikrai šviesi diena.

VASARA

VASARA prasideda Atviru prancūzų teniso turnyru, ir iki liepos mėnesio gausu įvykių bei švenčių. Paskui prancūzai ima galvoti apie kasmetines atostogas, bet Bastilijos dieną (liepos 14) rengiamos didelės iškilmės su kariniais pasirodymais prezidentui ir jo svečiams.

Tour de France paskutinis etapas Champs-Elysées (1991)

Jardin du Luxembourg vasarą

BIRŽELIS

Festival St-Denis, Basilique St-Denis. Koncertai, iškeliant stambius kūrinius chorui *(p. 333–334)*.
Fête du Cinéma *(vieną dieną)*, visame Paryžiuje rodomi filmai už 1F *(p. 340)*.
Fête de la Musique *(birž. 21)*, visame Paryžiuje. Vasaros saulėgrįžos nakties šventė su mėgėjų ir profesionalų grupėmis.
Gėlių šou, Bois de Boulogne *(p. 254)*. Rožių sezonas Bagatelle'io soduose.
Paris Jazz Festival *(birž.–rugs.)*, Parc Floral de Paris. Į Paryžių atvyksta koncertuoti džiazo muzikantų iš viso pasaulio *(p. 337)*.
Paryžiaus oro ir kosminės technikos šou *(birž. vidury)*, Le Bourget oro uostas.
Prix de Diane-Hermès *(II sekm.)*, Chantilly. Žirgų lenktynės.

LIEPA

Tournoi International de Pétanque *(I savaitgalį)*, Porte de Montreuil. Tarptautinės rutulių varžybos. Paskambinkit į Fédération Française de Pétanque *(p. 343)*.
Paris Quartier d'Eté *(iki rugpj. vid.)*. Šokiai, muzika, teatras, baletas.
Tour de France *(liepos pab.)*. Didžiausių pasaulio dviračių lenktynių paskutinis etapas baigiasi Champs-Elysées.
Fêtes de Nuit au Château de Versailles *(liep. 2, 10, 17, 24, rugpj. 28, rugs. 4 ir 11)*. Muzikos, šokio ir teatro vakarų festivalis *(p. 333–334)*.

Iškilmingas kariuomenės paradas Bastilijos dieną (liepos 14)

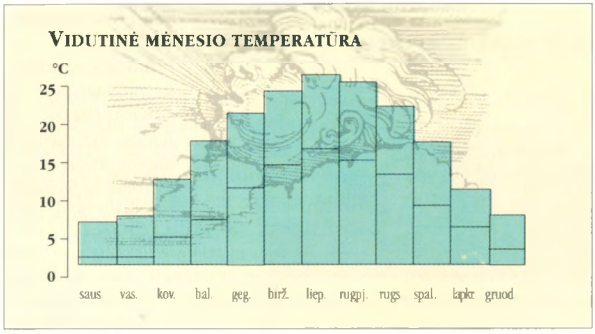

Temperatūra
Diagrama rodo minimalios ir maksimalios temperatūros vidurkį kiekvieną mėnesį. Karščiausia būna liepą ir rugpjūtį, o vėsiausia – nuo gruodžio iki vasario, nors Paryžiuje retokai pašąla. Maloni temperatūra laikosi pavasarį ir rudenį.

RUDUO

RUGSĖJĮ PRASIDEDA visuomeninis sezonas su naujų filmų pristatymais ir vakarais dideliuose Ile St-Louis namuose. Paryžius – didžiausias suvažiavimų centras, ir rugsėjį vyksta aibė renginių: nuo vaikų drabužių ir dovanų iki laisvalaikio ir muzikos šou. Spalį ir lapkritį tempas kiek sulėtėja, nes paryžiečiai atsiduoda kino meilei. Champs-Elysées rodomos premjeros, dalyvaujant prancūzų ir Holivudo žvaigždėms.

RUGSĖJIS

Festival d'Automne à Paris *(rugs. vid.–gruodž. pab.)*, visame Paryžiuje. Muzika, šokiai, teatras *(p. 333–334)*.
Journée du Patrimoine *(paprastai III savaitę)*. Dvi dienas nemokamai galima lankyti tris šimtus istorinių pastatų, paminklų, muziejų ir ministerijų.
Foire Internationale d'Art Contemporain *(savaitę, paprastai mėn. vid.)*, Grand Palais *(p. 206)*. Didžiausia tarptautinė modernaus ir šiuolaikinio meno mugė Paryžiuje.
Garçons de Café lenktynės *(vieną sekm. rugs. vidury)*, nuo Place de la République iki Place de la Bastille *(p. 98)*. Lenktyniauja tuzinai padavėjų su buteliu ir stikline ant padėklo.

Prix de l'Arc de Triomphe (spalis)

SPALIS

Festival d'Ile-de-France *(rugs.–spal. pab., savaitgaliais)*. Klasikinės, džiazo ir senosios muzikos koncertai.
Prix de l'Arc de Triomphe *(I savaitę)*, Longchamp. Žirgų lenktynės.
Salon de l'Automobile *(I–II savaitę, kas antrus metus)*, Parc des Expositions, Porte de Versailles 75015. Komercinis automobilių šou. Keičiasi su motociklų šou.

Džiazo gitaristas Al di Meola groja Paryžiuje

LAPKRITIS

Atviras Paryžiaus teniso turnyras *(paprastai lapkr.)*, Palais d'Omnisports de Paris-Bercy *(p. 342–343)*.
Festival d'Art Sacré *(lapkr.–gruod. 24)*, St-Sulpice, St-Eustache ir St-Germain-des-Prés bažnyčiose. Religinio meno festivalis.
Mois de la Photo *(kas antri metai iki saus.)*. Fotografijų parodos muziejuose ir galerijose.

Ruduo Bois de Vincennes parke

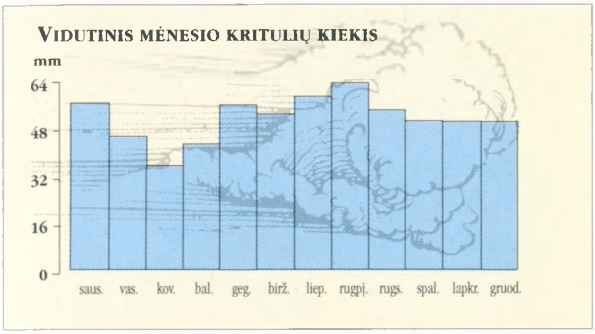

Krituliai
Rugpjūtį Paryžiuje drėgniausia ir karščiausia. Rugpjūtį ir rugsėjį jus gali užklupti audros. Staigi liūtis, o kartais ir kruša gali užeiti nuo sausio iki balandžio, ypač kovą. Žiemą retsykiais pasninga.

ŽIEMA

PARYŽIUJE SNIEGO pasitaiko retai, žiemos dienos veikiau gaivios nei žvarbios. Vyksta džiazo ir šokių festivaliai, kalėdinės pamaldos žvakių šviesoje bažnyčiose, o gatvėse Naujųjų metų šventės. Po Naujųjų metų gatvės jau tuštesnės, šviesiomis dienomis upės krantinėse susitinka norintieji pasivaikščioti ir įsimylėjėliai.

Sniegas Tuileries – retas reiškinys

GRUODIS

Kalėdų iliuminacijos *(iki sausio)*, Grands Boulevards, Opéra, Ave Montaigne, Champs-Elysées ir Rue du Faubourg St-Honoré.
Crèche des Andes *(gruodž. pr–saus. pr.)*, po baldakimu Place de l'Hôtel de Ville, Marais *(p. 91)*. Natūralaus dydžio Pietų Amerikos tradicijos kalėdinė prakartėlė.
Žirgų ir ponių šou *(dvi pirmąsias savaites)*, Parc des Expositions, Porte de Versailles.

Sausio madų šou

Vidurnakčio mišios *(gruodž. 24)*, Notre-Dame *(p. 82–85)*.
Tarptautinis Paryžiaus laivų šou *(I–II savaitę)*, Parc des Expositions, Porte de Versailles.

SAUSIS

Mišios Liudvikui XVI atminti *(sekm. artimiausią sausio 21)*, Chapelle Expiatoire, 29 Rue Pasquier 75008.
Madų šou, vasaros kolekcijos *(žr. Haute Couture, p. 316)*.

VASARIS

Penkių tautų prizas *(II-III kovo savaitę)*, Parc des Princes *(p. 343)*. Tarptautinės regbio varžybos. **Découvertes** *(paprastai I savaitę)*, Grand Palais *(p. 206)*. Tarptautinė meno mugė naujoms galerijoms ir menininkams.
Floraisons *(visą mėn.)*, Parc Floral de Paris, Bois de Vincennes *(p. 254)* ir Parc de Bagatelle, Bois de Boulogne *(p. 246)*. Nuostabios krokų ir snieguolių parodos išsklaido žiemos tamsą.

VALSTYBINĖS ŠVENTĖS

Naujieji metai (saus. 1)
Velykos (sekm. ir pirm.)
Darbininkų diena (geg. 1)
Pergalės diena (geg. 8)
Šeštinės (VI ketv. po Velykų)
Sekminės (VII sekm. po Velykų ir pirm.)
Bastilijos diena (liep. 14)
Žolinė (rugpj. 15)
Visų Šventųjų diena (lapkr. 1)
Karo aukų atminimo diena (lapkr. 11)
Kalėdos (gruodž. 25)

Kalėdiškai papuoštas Eiffelio bokštas

Skulptūra ant Pont Alexandre III

PARYŽIUS – MIESTAS PRIE UPĖS

RYŠKI prancūzų miuzikholo žvaigždė Mistinguett Seną pavadino „dailia blondine besijuokiančiomis akimis". Upė tikrų tikriausiai yra vilionė, bet upės ir Paryžiaus miesto santykiai kur kas rimtesni nei flirtas.

Nė vienam Europos miestui upė nėra toks svarbus atskaitos taškas kaip Sena Paryžiui: nuo jos matuojami atstumai, numeruojamos gatvės, be to, ji miestą dalija į dvi atskiras teritorijas – Dešinįjį krantą šiaurinėje upės pusėje ir Kairįjį krantą pietinėje. Jos aiškiai apibrėžtos, kaip ir vadinamieji oficialūs rajonai. Miestas padalytas ir istoriškai: rytai labiau susiję su senosiomis miesto šaknimis, o vakarai artimesni XIX ir XX amžiams.

Beveik kiekvienas dėmesio vertas Paryžiaus pastatas stovi prie upės arba netoli jos. Krantinės apstatytos puikiais miestiečių namais, prašmatniais rūmais, dideliais muziejais ir įspūdingais paminklais.

Upė labai judri. Ilgus amžius ja plaukiojo nedidelių laivų flotilės, tačiau šį kadaise triukšmingą reginį užgožė motorinis sausumos transportas. Šiandien upe zuja prekybinės baržos ir didžiuliai *bateaux mouches* turistiniai laivai, vežiojantys upe iškylautojus.

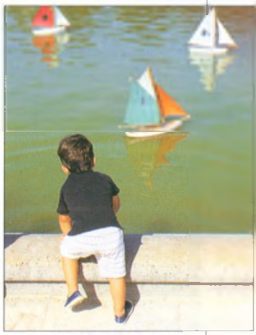

Aštuoniakampiame ežere, tyvuliuojančiame Jardin de Luxembourg sode, vaikai mėgsta plukdyti žaislinius laivelius. Senoje plaukioja didesni laivai, tarp jų daugybė turistinių laivų.

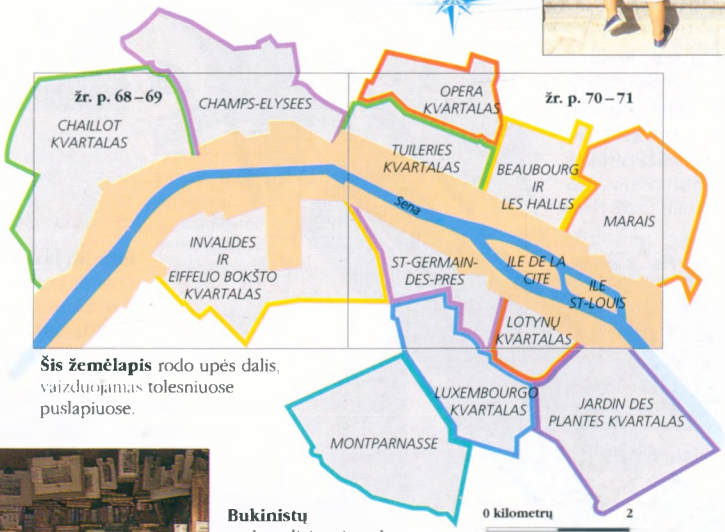

Šis žemėlapis rodo upės dalis, vaizduojamas tolesniuose puslapiuose.

Bukinistų prekystaliai upės pakrantėse – tikri lobynai nukainotų knygų ir kitų spaudinių, kuriuos praeiviai gali pakeliui apžiūrėti.

Pont Alexandre III tiltas, gausiai išpuoštas skulptūromis

Nuo Pont de Grenelle iki Pont de la Concorde

AUKŠTI MONUMENTAI ir didžiosios parodų salės palei šį upės ruožą – Napoleono eros ir pramoninės revoliucijos su didelėmis parodomis likučiai. Smagus išpuikėlis Eiffelio bokštas, Petit Palais ir Grand Palais dera su vėlesniais statiniais: Palais de Chaillot, Maison de Radio France ir Kairiojo kranto dangoraižiais.

Palais de Chaillot
Lenkti fligeliai ir fontanų arkos sudaro impozantišką aplinką keturiems muziejams (p. 198).

Palais de Tokyo
Šį muziejų puošia Bourdelle'io skulptūros (p. 198).

Laisvės statula buvo pastatyta mieste 1885 m. Ji žvelgia vakarų pusėn, į originalą – Niujorko Laisvę.

Maison de Radio France
Šiame įspūdingame apskritame pastate yra studijos ir radijo muziejus (p. 200).

Trocadéro M

Bâteaux Parisiens
Tour Eiffel

Vedettes de Paris
Ile de France

Passerelle

Pont d'Iéna

M Passy

Pont de Bir-Hakeim

RER Champ de Mars

RER Prés. Kennedy Radio France

Pont de Grenelle

Eiffelio bokštas
Bokštas yra Paryžiaus simbolis (p. 192–193).

Pont Bir-Hakeim
Šiauriniame tilto gale iškilusi dinamiška Wederkincho statula.

ŽENKLAI

- M Metro stotis
- RER RER stotis
- Batobusų stotelė
- Prieplauka

Grand Palais
Čia vyksta svarbios parodos, įsikūręs mokslo muziejus (p. 206).

Petit Palais
Dabar čia dailės muziejus, iš pradžių rūmus ketinta suporuoti su Grand Palais (p. 206).

Zouave – tai kareivio statula ant centrinės tilto atramos. Ji naudojama Senos vandens lygiui per potvynį matuoti.

Laisvės liepsna – tai paminklas prancūzų Pasipriešinimo kovotojams per Antrąjį pasaulinį karą.

Pont Alexandre III
Įmantri skulptūra ant puošniausio Paryžiaus tilto (p. 206).

Dôme bažnyčia
Didingas paauksuotas kupolas (p.188–189) *čia matomas nuo Pont Alexandre III.*

Assemblée Nationale Palais-Bourbon
Kadaise šie rūmai priklausė Liudviko XIV dukteriai, o dabar čia į nacionalinį susirinkimą politiniams debatams renkasi deputatai (p. 190).

Nuo Pont de la Concorde iki Pont de Sully

ISTORINĖ Paryžiaus širdis yra rytinės upės dalies salose ir pakrantėse. Vidury puikuojasi Ile de la Cité – natūrali brasta per Seną ir viduramžių Paryžiaus kultūrinis centras. Ji ir šiandien svarbi Paryžiaus gyvenime.

Jardin des Tuileries
Šis sodas yra geometrinio stiliaus (p. 130).

Musée du Louvre
Buvusiuose didžiausiuose Europoje karaliaus rūmuose įsikūręs didžiausias pasaulio muziejus, kur saugoma Mona Liza (p. 122–129).

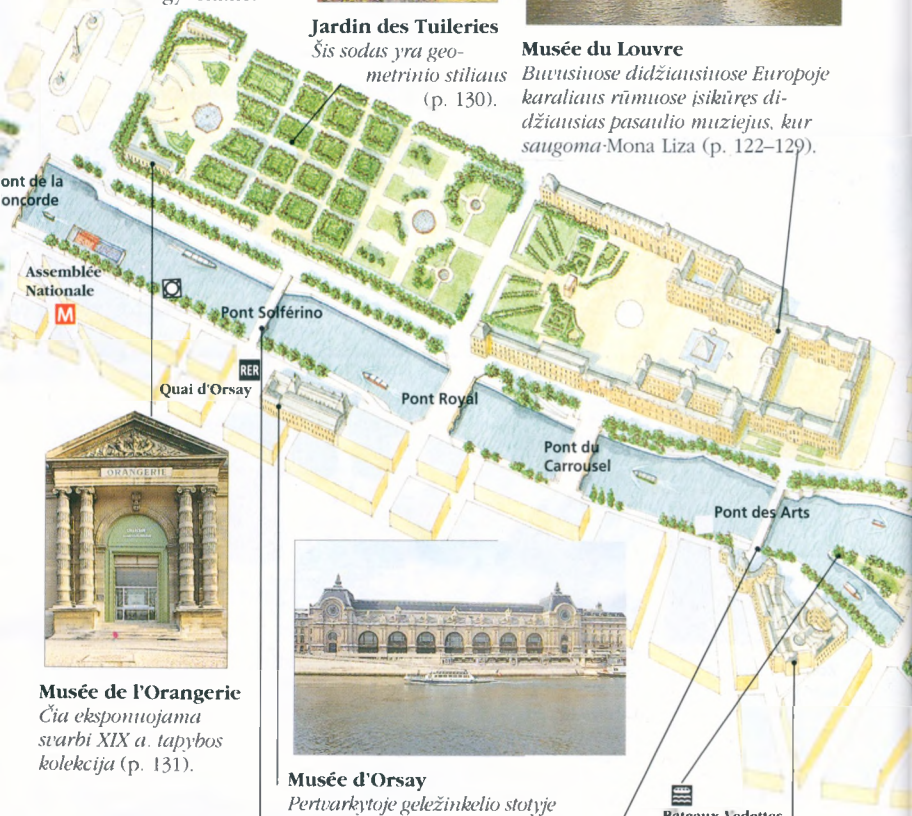

Musée de l'Orangerie
Čia eksponuojama svarbi XIX a. tapybos kolekcija (p. 131).

Musée d'Orsay
Pertvarkytoje geležinkelio stotyje saugoma svarbiausia Paryžiaus impresionistų meno kolekcija (p. 144–147).

Pont Solférino tiltas, kuriuo galima iš St-Germain-des-Prés patekti į Tuileries sodus, dabar perstatomas.

Pont des Arts, pirmasis Paryžiuje ketaus tiltas, buvo statomas dvejus metus ir baigtas 1804 m.

Hôtel des Monnaies
Monetų kalykloje, pastatytoje 1175 m., eksponuojama puiki monetų kolekcija (p. 141).

Ile de la Cité
Viduramžiškas šios salelės vaizdas pasikeitė XIX a., baronui Haussmannui sukūrus didįjį planą. Vieninteliai pastatai, išlikę iš ano periodo, tai Sainte-Chapelle ir dalis Conciergerie (p. 76–89).

Conciergerie
Per Revoliuciją šis pastatas su savitais bokštais tapo visiems žinomu kalėjimu (p. 81).

Ile St-Louis
Nuo XVII a. ši sala tapo viliojančia gyvenamąja vieta (p. 76–89).

Tour de l'Horloge, XIV a. laikrodžio bokštas, – pirmasis viešas laikrodis Paryžiuje. Laikrodį tebepuošia puikūs Germaino Pilono raižiniai.

St-Gervais–St-Protais
Šioje bažnyčioje yra seniausi Paryžiuje XVII a. pradžios vargonai (p. 99).

Notre-Dame
Šios katedros bokštai kyla prie pat upės (p. 82–85).

Kaip paplaukioti upe arba kanalu

PLAUKIOJANTYS upe *bateaux mouches* arba *vedettes* – turistiniai laivai parodo upės įžymybes, nuplukdo prie daugelio garsių miesto paminklų. Batobusų upės tarnyba veikia panašiai kaip autobusai, vežantys maršrutu pirmyn atgal. Pagrindinės kelionės kanalu vyksta senuoju pramoniniu St-Martino kanalu miesto rytuose.

Turistiniai laivai plaukia po Pont Alexandre III tiltu

Laivų rūšys
Bateaux mouches, *didžiausi turistiniai laivai, atrodo įspūdingai su įstiklintu keleivių salonu, iš kurio galima grožėtis miesto vaizdais. Vakare prožektoriai nušviečia pakrantės pastatus. Dar prabangesnis variantas – Bateaux Parisiens laivai.* Vedettes – *mažesni ir jaukesni laiveliai su stiklo sienomis. Canauxrama kanalo laivai turi plokščią dugną.*

IŠKYLOS SENA IR MARŠRUTINĖS TARNYBOS

Žemiau pateikiama informacija apie iškylas Sena ir maršrutines tarnybas. Nurodomos prieplaukos, artimiausios metro ir RER stotys, autobusų maršrutai. Pietų ir vakarienės iškylas reikia užsisakyti iš anksto, ir keleiviai turi sulipti į laivą prieš pusvalandį iki kelionės pradžios.

ILE de FRANCE

Vedettes de Paris Ile de France Iškyla Sena

Bendrovė turi 6 laivų flotilę. Kiekvienas laivas per vieną išvyką patogiai ir prabangiai gali aptarnauti apie 100 keleivių. Prieplauka:

Pont d'Iena.
Žml. 10 D2.
☎ *01 47 05 71 29.* M *Bir Hakeim.* RER *Champ de Mars.* 🚌 *22, 30, 32, 44, 69, 72, 82, 87.* ***Išplaukimas*** *geg.–spal.: kasdien 10–22 (kas valandą); lapkr.–bal.: kasdien 11–20 (kas valandą).* ***Trukmė*** *1 val.* ***Vakarienės iškyla*** *20 val. ketv.–šešt.* ***Trukmė*** *3 val.*

CANAUXRAMA

Parc de la Villette Maršrutinė tarnyba

Per šią kelionę kanalu nuplauksite nuo Rotonde de Ledoux, esančios Bassin de la Villette, iki Parc de la Villette *(p. 234–239)*. Prieplaukos:

13 Quai de la Loire.
Žml. 8 E1.
☎ *01 42 39 15 00.* M *Jaures.* **Parc de la Villette.** M *Porte de Pantin.* ***Išplaukimas*** *liep. ir rugpj.: antr.–sekm. 11–12, 13.30–18 (kas 30 min.); bal.–spal.: šešt., sekm. ir per valst. šventes 11–12, 13.30–18 (kas 30 min.).* ***Trukmė*** *15 min.*

BATEAUX PARISIENS

Bateaux Parisiens Notre-Dame Iškyla Sena

Ši kompanija taip pat organizuoja Tour Eiffel kelionę, tačiau tik vasaros mėnesiais. Plaukiama tuo pačiu maršrutu, bet priešinga kryptimi. Prieplauka:

Porte de Montebello.
Žml. 13 B4.
☎ *01 43 26 92 55.* M *Maubert-Mutualité, St-Michel.* RER *St-Michel.* 🚌 *24, 27, 47.* ***Išplaukimas*** *geg.–spal.: kasdien 14.20–18.20 (kas valandą). T.p. penkt., šešt. 20.20 ir 21.20.* ***Trukmė*** *1 val.*

BATEAUX PARISIENS

Bateaux Parisiens Tour Eiffel Iškyla Sena

Ši kompanija turi 7 laivus, galinčius pavežti 100–400 keleivių. Siūlomi komentarai anglų ir prancūzų kalba. Prieplauka:

Pont d'Iena.
Žml. 10 D2. ☎ *01 44 11 33 44.* M *Trocadéro, Bir Hakeim.* RER *Champs de Mars.* 🚌 *42, 82, 72.* ***Išplaukimas*** *Velykos–spal.: kasdien 10–22.30 (kas 30 min.); lapkr.–Velykos: sekm.–penkt. 10–21 (kas valandą); šešt. 10–22 (kas 30 min.).* ***Trukmė*** *1 val.* ***Pietų iškyla*** *kasdien 13.00.* ***Trukmė*** *1 val. 45 min.* ***Vakarienės iškyla*** *20.30.* ***Trukmė*** *2 val. 30 min. Vaikams netinka. Pageidaujamas švarkas ir kaklaraištis.*

Prieplaukos

Turistinių laivų prieplaukas ir batobusų tarnybą lengva rasti palei upę. Ten galite nusipirkti bilietus, taip pat užsukti į užkandinę. Didesnės kompanijos turi ir valiutos keitimo kioskus. Prie prieplaukų, išskyrus prieplauką šalia Pont Neuf, automobilių stovėjimas apribotas.

Upės prieplauka

BATOBUS

Batobusai

Šie maršrutiniai laivai plaukioja Sena. Paslaugos neteikiamos žiemą. Plaukiojama kasdien. Prieplaukos:
Eiffelio bokštas. Žml. 10 D3. M Bir Hakeim. **Musée d'Orsay. Žml.** 12 D2. M Solferino. **Louvre. Žml.** 12 E2. M Louvre. **Hôtel de Ville. Žml.** 13 B4. M Hôtel de Ville. **Notre-Dame. Žml.** 13 B4. M Cité.
Išplaukimas *bal.–spal.: kasdien 10–19. (birž.–rugpj. 21.00) (kas 25 min.).*

BATEAUX-MOUCHES

Bateaux Mouches Iškyla Sena

Šios gerai žinomos turistinių laivų kompanijos flotilę sudaro 11 laivų, kurie vienu metu vežioja 600–1400 keleivių. Prieplauka:

Pont de l'Alma. Žml. 10 F1. ☎ *01 42 25 96 10.* M *Alma-Marceau.* RER *Pont de l'Alma.* 🚌 *28, 42, 49, 63, 72, 80, 92.* ***Išplaukimas*** *kov.–lapkr.: kasdien 10–23.30 (kas 30 min.); lapkr.–kov.: 11, 14.30, 16, 19 (ekstra išvykos – šešt., sekm. ir per valst. šventes).* ***Trukmė*** *1 val. 15 min.* ***Pietų iškyla*** *tik kov.–lapkr.: antr.–sekm. 13.00.* ***Trukmė*** *1 val. 45 min. Vaikams iki 12 m. – pusė kainos.* ***Vakarienės iškylos*** *šešt., sekm. 20.30.* ***Trukmė*** *2 val. 15 min. Pageidaujamas švarkas ir kaklaraištis.*

Vedettes du Pont Neuf

Bateaux Vedettes Pont Neuf Iškyla Sena

Kompanija turi šešis 80 vietų laivus. Plaukti šiais senesnio tipo laivais įdomiau. Prieplauka:

Square du Vert-Galant (Pont Neuf). **Žml.** 12 F3. ☎ *01 53 00 98 98.* M *Pont Neuf.* RER *Châtelet.* 🚌 *24, 27, 58, 67, 70, 72, 74, 75.* ***Išplaukimas*** *bal.–spal.: kasdien 10.30, 11.15, 12.00, 13.30–18.30, 21–22.30 (kas 30 min.); lapkr.–kov.: pirm.–penkt. 14–18.30 (kas 45 min.), 20, 22; šešt., sekm. 10.30, 11.15, 12, 14–18.30, 21–22.30 (kas 30 min.).* ***Trukmė*** *1 val.*

KELIONĖS KANALU

Canauxrama kompanija organizuoja plaukiojimą laivais miesto kanalais Canal St-Martin ir Canal de l'Ourcq. St-Martino kelionė vyksta medžiais apsodintu kanalu, kuriame yra 9 šliuzai, 2 pakeliamieji ir 8 romantiški pėsčiųjų tiltai. Per kelionę Canal de l'Ourcq kanalu plaukiama į užmiesčio gamtą, iki Vignely šliuzo. **Paris Canal Company** (01 42 40 96 97) taip pat siūlo išvyką St-Martino kanalu, tačiau per ją įplaukiama į Senos upę ir keliaujama iki pat Musée d'Orsay.

CANAUXRAMA

Canal St-Martin

Canauxrama kompanija turi du 125 vietų laivus, kurie plaukioja tarp Bassin de la Villette ir Porte de l'Arsenal. Prieplaukos:
Bassin de la Villette. Žml. 8 E1. M *Jaures.*
Porte de l'Arsenal. Žml. 14 E4. M *Bastille.*
☎ *01 42 39 15 00.* ***Išplaukimas*** *bal.–spal., laikas gali keistis, todėl siūlome užsisakyti bilietus telefonu: Bassin de la Villette, 9.45 ir 14.45; Porte de l'Arsenal, kasdien 9.45 ir 14.30. Darbo dienų rytais nuolaidos studentams, pensininkams ir vaikams iki 12 m. Vaikai iki 6 m. keliauja nemokamai. Galima užsisakyti muzikines keliones St-Martino kanalu ir Sena.*
Trukmė *3 val.*

Canal de l'Ourcq

Per visos dienos kelionę nuplaukiama 108 km į šiaurės rytus nuo Canal St-Martin. Keleiviai, išlipę žavingame Claye-Souilly kaime, gali užkąsti.
Prieplauka:
Bassin de la Villette. Žml. 8 E1. M *Jaures.* ☎ *01 42 39 15 00.* ***Išplaukimas*** *bal.–spal.: ketv.–antr. 8.30. Išankstinis užsakymas. Vaikams netinka.*
Trukmė *8 val. 30 min.*

Kelionės kanalu laivas, Bassin de la Villette

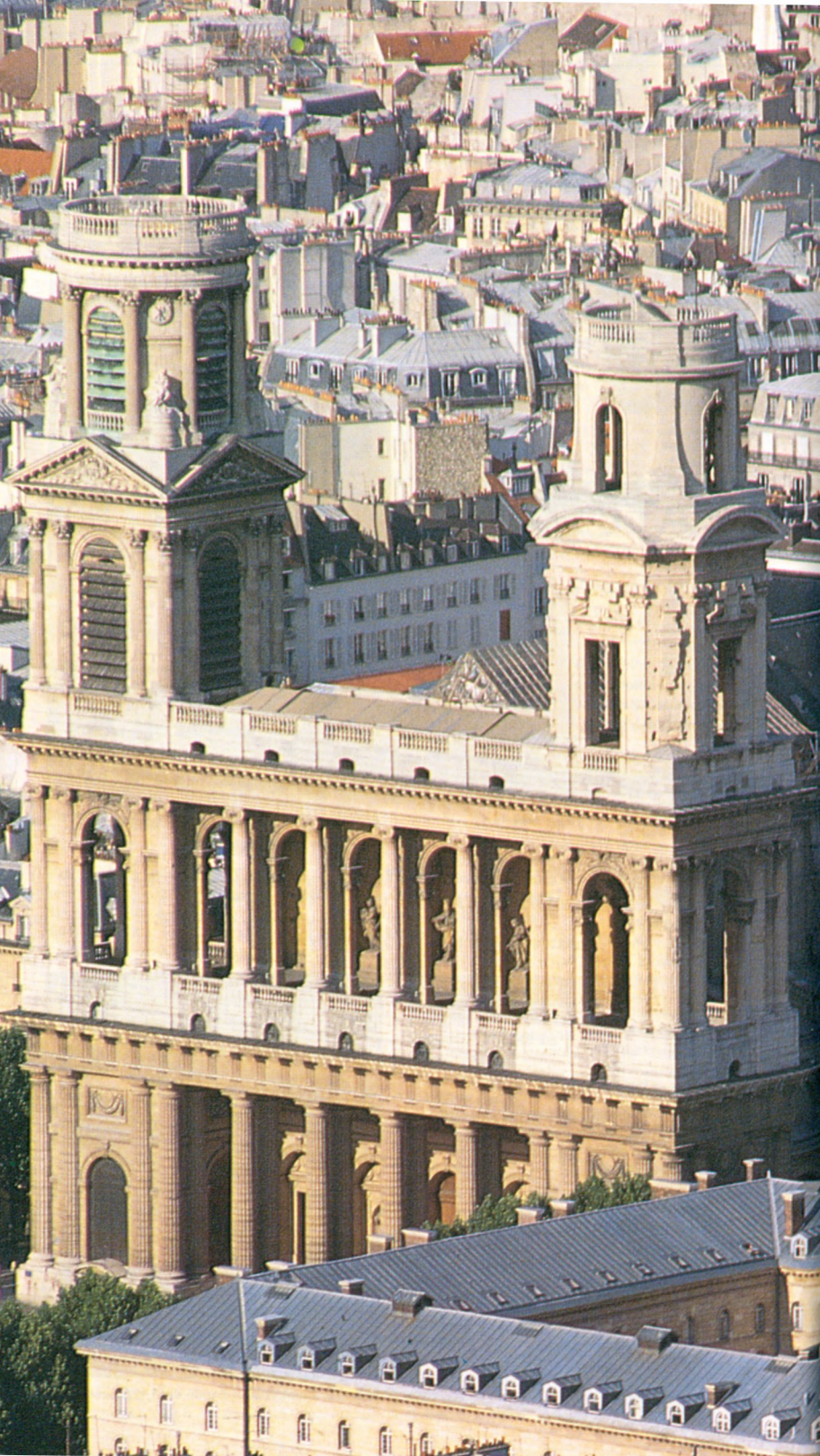

Paryžius: rajonas po rajono

Ile de la Cité ir Ile St-Louis 76–89
Marais 90–103
Beaubourg ir Les Halles 104–115
Tuileries kvartalas 116–133
St-Germain-des-Prés 134–147
Lotynų kvartalas 148–159
Jardin des Plantes kvartalas 160–167
Luxembourgo kvartalas 168–173
Montparnasse 174–181
Invalides ir
Eiffelio bokšto kvartalas 182–193
Chaillot kvartalas 194–201
Champs-Elysées 202–209
Opéra kvartalas 210–217
Montmartre 218–227
Atokesnės vietos 228-255
Penki pasivaikščiojimai su vadovu 256–267

Vedettes
Pont Neuf

ILE DE LA CITÉ IR ILE ST-LOUIS

ILE DE LA CITÉ (Cité salos) istorija – tai Paryžiaus istorija. Ši Senos sala buvo tik menkas kaimelis, kai 53 m. pr. Kr. čia pasirodė užkariautojas Julijus Cezaris. Vėliau senieji karaliai salą pavertė politinės valdžios centru, o viduramžiais čia įsikūrė Bažnyčia ir teisėtvarka. Dabar čia nebe valdžios centras, tačiau Bažnyčia ir teisėtvarka ir toliau viešpatauja saloje – turistų būrius traukia įspūdingi Teisingumo rūmai – Palais de Justice ir gotikos šedevras – Notre-Dame (Dievo motinos) katedra.

Susigrūdusius viduramžių namelius ir siauras gatveles nušlavė erdvios gatvės, nutiestos XIX a. Bet dar liko nedidelių žavių plotelių: spalvingas paukščių ir gėlių turgus, romantiškas Vert-Galant skveras ir senovinė Place Dauphine aikštė. Rytiniame salos gale tiltas St-Louis jungia ją su mažesne Ile St-Louis (Šv. Liudviko sala). Anksčiau buvusi pelkėta ganykla tapo elegantišku XVII a. gyvenamuoju rajonu. Vėliau čia gyveno turtingi menininkai, gydytojai, aktorės ir paveldėtojos. Medžiais apsodintos pakrantės keri jaukumu ir grožiu.

Paryžiaus miesto devizas

ŽVILGSNIS Į ĮŽYMYBES

Istoriniai pastatai
Hôtel Dieu 6
Conciergerie 8
Palais de Justice 10
Hôtel de Lauzun 15

Tiltai
Pont Neuf 12

Paminklai
Mémorial des Martyrs et de la Déportation 4

Turgūs
Marché aux Fleurs ir Marché aux Oiseaux 7

Aikštės ir skverai
Square du Jean XXIII 3
Place Dauphine 11
Square du Vert-Galant 13

Muziejai ir galerijos
Musée de Notre-Dame de Paris 2
Crypte Archéologique 5
Musée Adam Mickiewicz 14

Bažnyčios ir katedros
Notre-Dame p. 82–85 1
Sainte-Chapelle p. 88–89 9
St-Louis-en-l'Ile 16

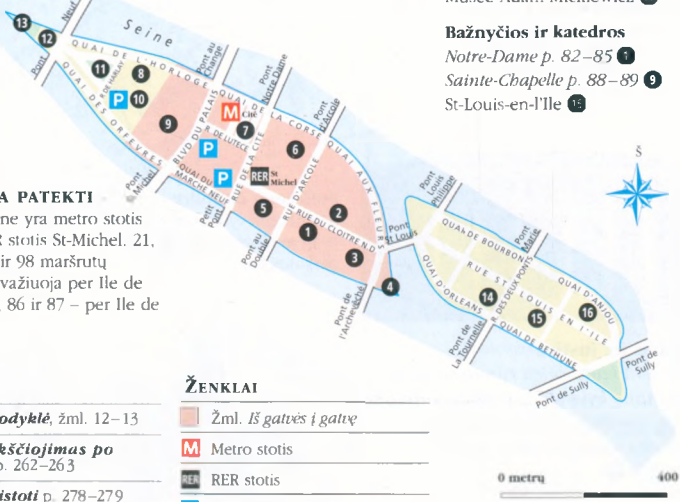

KAIP ČIA PATEKTI

Šiame rajone yra metro stotis Cité ir RER stotis St-Michel. 21, 38, 47, 85 ir 98 maršrutų autobusai važiuoja per Ile de la Cité, 67, 86 ir 87 – per Ile de St-Louis.

DAR ŽR.

- ***Gatvių rodyklė***, žml. 12–13
- ***Pasivaikščiojimas po St-Louis*** p. 262–263
- ***Kur apsistoti*** p. 278–279
- ***Restoranai*** p. 296–298

ŽENKLAI

- Žml. *Iš gatvės į gatvę*
- Metro stotis
- RER stotis
- Automobilių aikštelė

Pont Neuf ir Ile de la Cité vaizdas nuo Pont des Arts

Iš gatvės į gatvę: Ile de la Cité

PARYŽIAUS ŠAKNYS – Ile de la Cité, valties pavidalo sala Senoje, kur prieš 2000 metų apsigyveno keltų gentys. Vėliau vienos genties – parizijų – vardu buvo pavadintas miestas. Sala tiko patogiai persikelti per upę pakeliui iš šiaurinės Galijos į pietinę, be to, ją buvo lengva ginti. Vėlesniais amžiais gyvenvietę plėtė romėnai, frankai ir Kapetingų karaliai, ir ji tapo šiandieninio miesto branduoliu.

Tai seniausia Paryžiaus vieta, kur dar galima pamatyti pirmųjų statinių liekanas, saugomas archeologinėje kriptoje po aikšte prieš Notre-Dame – didingą viduramžių katedrą, kasmet pritraukiančią milijonus lankytojų. Kitame salos gale stovi dar vienas gotikos šedevras, šviesos stebuklas – Sainte-Chapelle.

Conciergerie
Šis šiurpus kalėjimas, iš kur kelias vedė į giljotiną, ypač naudotas per Revoliuciją 8

Cour du Mai – įspūdingas Palais de Justice vidinis kiemas.

Metro Cité

Sainte-Chapelle
Gotikos architektūros perlas, viena puikiausių Paryžiaus įžymybių Sainte-Chapelle stulbina savo vitražais 9

Prie Pont Neuf

Quai des Orfèvres
krantinė pavadinta auksakalių *(orfèvres)* vardu – šie dažnai lankydavosi šioje vietoje nuo viduramžių laikų.

Préfecture de Police – tai policijos vyriausioji valdyba. Čia vyko įnirtingi mūšiai per Antrąjį pasaulinį karą.

Palais de Justice
Šie seni karališkieji rūmai su palei krantinę kylančiais bokštais šiandien yra stambus teismų kompleksas. Jų istorija – daugiau kaip šešiolikos amžių 10

0 metrų 100

Karolio Didžiojo statula
skirta 768 m. karūnuotam imperatoriui atminti. Jis suvienijo visas krikščioniškas Vakarų tautas.

★ **Marché aux Fleurs et Oiseaux**
Gėlių ir paukščių turgus – spalvinga, gyva salos įžymybė. Kadaise Paryžius garsėjo gėlių turgumis, bet dabar liko vos keli 7

ORIENTACINIS ŽEMĖLAPIS
Žr. centrinio Paryžiaus žml. p. 12–13

Hôtel Dieu
Kadaise čia buvo našlaičių prieglauda, dabar – miesto ligoninė 6

★ **Crypte Archéologique**
Giliai po aikšte yra namų, statytų prieš 2000 metų, liekanų 5

ŠVARBIAUSIOS ĮŽYMYBĖS

- ★ **Notre-Dame**
- ★ **Sainte-Chapelle**
- ★ **Conciergerie**
- ★ **Marché aux Fleurs et Oiseaux**
- ★ **Crypte Archéologique**

ŽENKLAI

Siūlomas kelias

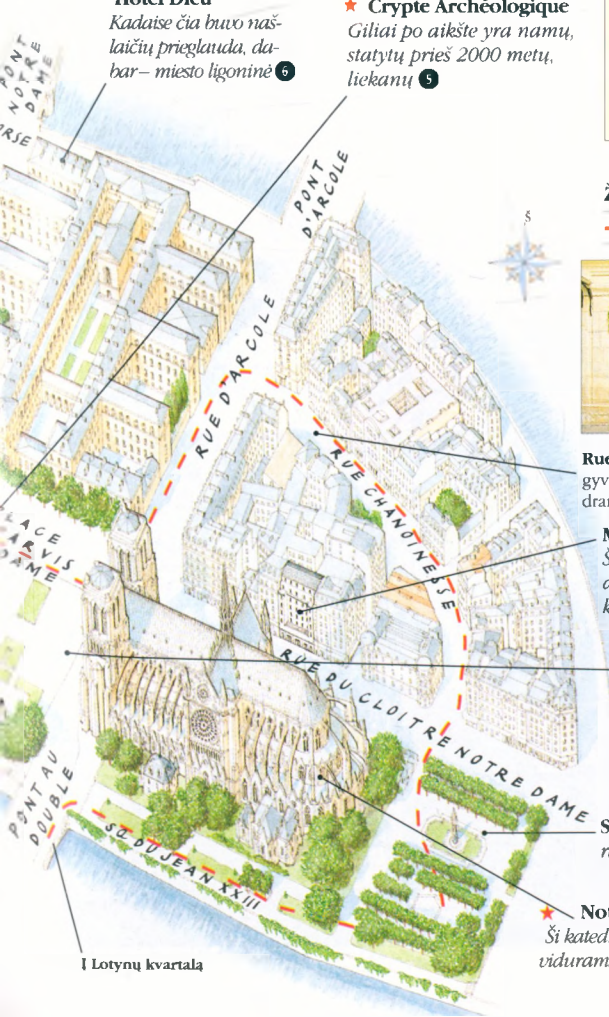

Rue Chanoinesse turėjo garsių gyventojų, tarp jų ir XVII a. dramaturgą Racine'ą.

Musée Notre-Dame
Šiame muziejuje surinkta daug eksponatų, susijusių su katedros istorija 2

Point Zéro – tai žymė, nuo kurios matuojami visi atstumai Prancūzijoje.

Square Jean XXIII – *ramus skveras netoli upės* 3

★ **Notre-Dame**
Ši katedra yra nuostabus prancūzų viduramžių architektūros pavyzdys 1

Į Lotynų kvartalą

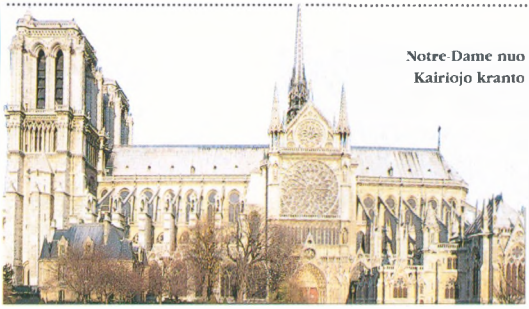

Notre-Dame nuo Kairiojo kranto

Notre-Dame ❶

Žr. p. 82–85

Musée de Notre-Dame de Paris ❷

10 Rue du Cloître-Notre-Dame 75004. **Žml.** 13 B4. ☎ *01 43 25 42 92.* M *Cité.* ***Atidaryta*** *14.30–18 treč., šešt., sekm. (pask. jėjim. 17.40).* ***Įėjim. mokamas.***

1951 M. ĮKURTAS muziejus turi eksponatų ir dokumentų, kurie primena Notre-Dame istorijos įvykius. Čia yra romėniškų daiktų, senų graviūrų, meno dirbinių ir seniausia Paryžiaus miesto krikščioniška relikvija – IV a. stiklo taurė.

Romėnų moneta

Square Jean XXIII ❸

75004. **Žml.** 13 B4. M *Cité.*

NOTRE-DAME katedros Šv. Stepono durys atsiveria į malonų skverą, pavadintą Popiežiaus Jono XXIII vardu. Skveras eina palei upę ir iš jo galima pasigrožėti katedros rytinio galo skulptūromis, langais rožėmis, arkiniais kontraforsais. Nuo XVII a. aikštę užėmė arkivyskupo rūmai, kuriuos 1831 m. apiplėšė maištininkai, o vėliau jie buvo nugriauti. Aikštę pradėjo atstatinėti Paryžiaus prefektas Rambuteau. Nuo 1845 m. jos centre stovi gotikinis Mergelės Marijos fontanas.

Mémorial des Martyrs et de la Déportation ❹

Sq de l'Ile-de-la Cité 75004. **Žml.** 13 B4. ☎ *01 46 33 87 56.* M *Cité.* ***Atidaryta*** *bal.–rugs.: kasdien 10–12, 14–19; spal.–kov.: kasdien 10–12, 14–17.*

PAPRASTAS modernus memorialas, skirtas 200 000 prancūzų vyrų, moterų ir vaikų, kurie buvo ištremti į nacių koncentracijos stovyklas. Jame surašyti tų stovyklų pavadinimai. Iš stovyklų atvežta žemė supilta nedideliais kapeliais. Tolimajame gale yra kapas Nežinomam tremtiniui.

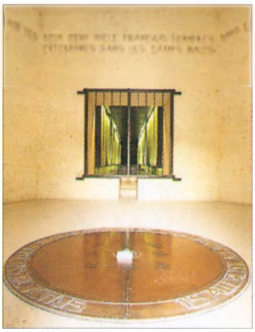

Mémorial des Martyrs et de la Déportation

Square Jean XXIII už Notre-Dame

Romėnų griuvėsiai archeologinėje kriptoje

Crypte Archéologique ❺

Pl du Parvis Notre-Dame 75004. **Žml.** 13 A4. 01 43 29 83 51. M Cité. ***Atidaryta*** *bal.–rugs.: kasdien 10–17.30; spal.–kov.: kasdien 10–17 (pask. įejim.: 30 min. iki uždarymo).* ***Uždaryta*** *geg. 1, lapkr. 1 ir 11, gruodž. 25, saus. 1.* ***Įėjim. mokamas.***

ARCHEOLOGINĖ kripta yra po pagrindine aikšte (*parvis*) prieš Notre-Dame ir po žeme tęsiasi 80 m. Čia eksponuojamos keliais šimtais metų senesnės nei katedra pamatų ir sienų liekanos. Galima pamatyti Lutecijos namo fragmentus. Ši gyvenvietė priklausė parizijams – keltų genčiai, kuri apsigyveno saloje prieš 2000 metų ir davė vardą miestui.

Hôtel Dieu ❻

1 Pl du Parvis Notre-Dame 75004. **Žml.** 13 A4. Lankytojai **nejleidžiami.** M Cité.

ŠIAURINĖJE aikštės pusėje stovi Hôtel Dieu – ligoninė, aptarnaujanti centrinį Paryžių. Ji buvo pastatyta 1866–1878 m.

Hôtel Dieu – centrinė Paryžiaus ligoninė

senos našlaičių prieglaudos vietoje. Pirmieji Hôtel Dieu rūmai iškilo XII a. skersai salos, siekdami abu upės krantus, ir buvo sugriauti XIX a., vykdant vieną iš barono Haussmanno didžiųjų miesto projektų. Čia 1944 m. Paryžiaus policija narsiai pasipriešino vokiečiams; paminklas mūšiui atminti stovi Cour de 19-Août.

Pagrindinis Paryžiaus gėlių turgus

Marché aux Fleurs and Marché aux Oiseaux ❼

Pl Louis-Lépine 75004. **Žml.** 13 A3. M Cité. ***Atidaryta*** *pirm.–šešt. 8–18; sekm. 8–19.*

IŠTISUS metus veikiantis gėlių turgus nuspalvina ir iškvėpina šį rajoną, kur vyrauja administraciniai pastatai. Tai garsiausias gėlių turgus ir, deja, vienas iš paskutiniųjų Paryžiuje. Čia galima rasti retų gėlių rūšių, pvz., įdomių orchidėjų atmainų. Kiekvieną sekmadienį čia suklega paukščių turgus.

Conciergerie ❽

1 Quai de l'Horloge 75001. **Žml.** 13 A3. 01 53 73 78 50. M Cité. ***Atidaryta*** *bal.–rugs.: kasdien 9.30–18.30; spal.–kov.: kasdien 10–17 (pask. įėjim.: 30 min. iki uždarymo).* ***Uždaryta*** *saus. 1, geg. 1, lapkr. 1 ir 11, gruodž. 25.* ***Įėjim. mokamas.*** *kasdien 11.00, 15.00.*

ISTORINIAME Conciergerie kalėjime, užimančiame apatinį Palais de Justice aukštą, iš pradžių buvo įsikūręs rūmų mokesčių ir nuomojamų patalpų prižiūrėtojas *(concierge)*. Kai nuostabios gotikinės salės virto kalėjimu, jis tapo vyriausiuoju kalėjimo prižiūrėtoju. Čia buvo įkalintas ir kankinamas Henriko IV žudikas Ravaillacas.

Per Revoliuciją čia kalėjo daugiau nei 4000 kalinių, tarp jų ir Marija Antuanetė, kuri iki egzekucijos buvo laikoma mažutėje celėje, ir Charlotte Corday, nudūrusi revoliucijos lyderį Maratą, kai jis gulėjo savo vonioje. Tokia jau buvo likimo ironija, kad Revoliucijos teisėjai Dantonas ir Robespierre'as taip pat „apsigyveno" čia prieš giljotinavimą.

Conciergerie pastate yra nuostabi gotikinė keturių navų Salle des Gens d'Armes (Ginkluotų vyrų salė), kur kadaise gyveno karaliaus rūmų sargybiniai. XIX a. atnaujintuose rūmuose išliko XI a. kankinimų kambarys, Bonbeco bokštas ir XIV a. laikrodžio bokštas. Šiandien pastatas švariai iššveistas, čia vyksta koncertai ir vyno degustacija.

Marija Antuanetė, kalinti Conciergerie, laukia savo egzekucijos giljotina

Notre-Dame ❶

NĖRA KITO PASTATO, taip susijusio su Paryžiaus istorija, kaip Notre-Dame (Dievo Motinos) katedra. Ji didingai stovi miesto lopšyje – Ile de la Cité. 1163 m., kai popiežius Aleksandras III padėjo pirmąjį akmenį, prasidėjo 170 metų trukęs gausybės gotikos architektų ir viduramžių meistrų triūsas. Nuo to laiko visa procesija garsenybių praėjo pro trejas duris po masyviais bokštais. Katedra – gotikos šedevras, stovintis romėnų šventyklos vietoje. Maždaug 1330 m., statybai pasibaigus, pastatas buvo 130 m ilgio, su arkiniais kontraforsais, dideliu transeptu, ilgu choru ir 69 m aukščio bokštais.

★ **Vakarinis frontonas**
Trejos pagrindinės durys su nuostabiomis skulptūromis, centrinis langas rožė ir ažūrinė galerija – svarbios katedros detalės.

★ **Chimerų galerija**
Legendinės katedros chimeros slepiasi už didelės viršutinės galerijos tarp bokštų.

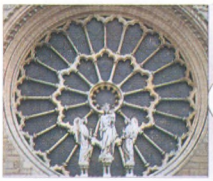

★ **Vakarinis langas rožė**
Langas vaizduoja Mergelę Mariją sodraus mėlio ir raudonio medalione.

Pietiniame bokšte kabo garsusis Emanuelio varpas.

Karalių galerija vaizduoja 28 Judėjos karalius, žvelgiančius žemyn į minią.

Mergelės Marijos portalas
Puiki XIII a. statulų kompozicija – Mergelė Marija ir ją supantys šventieji bei karaliai.

SVARBIAUSIOS DETALĖS

- ★ **Vakarinis frontonas ir portalai**
- ★ **Arkiniai kontraforsai**
- ★ **Langai rožės**
- ★ **Chimerų galerija**

★ **Arkiniai kontraforsai**
Rytiniame katedros gale įspūdį daro efektingi Jeano Ravy arkiniai kontraforsai (atstumas tarp atramų 15 m).

INFORMACIJA LANKYTOJUI

Pl du Parvis-Notre-Dame. **Žml.** 13 B4. 01 42 34 56 10. M Cite. 21, 38, 85, 96 į Ile de la Cite. Notre-Dame. P Pl du Parvis. **Atidaryta** sekm.–penkt. 8–18.45, šešt. 8–12.30, 14–18.45. **Bokštai** 10–17.15 (žiemą), 10–18.15 (vasarą). Į bokštus **įėjimas mokamas.** pirm.–šešt. 8, 9, 12, 18.15 (šešt. 18.30); sekm. 8, 8.45, 10, 11.30, 12.30, 18.30.

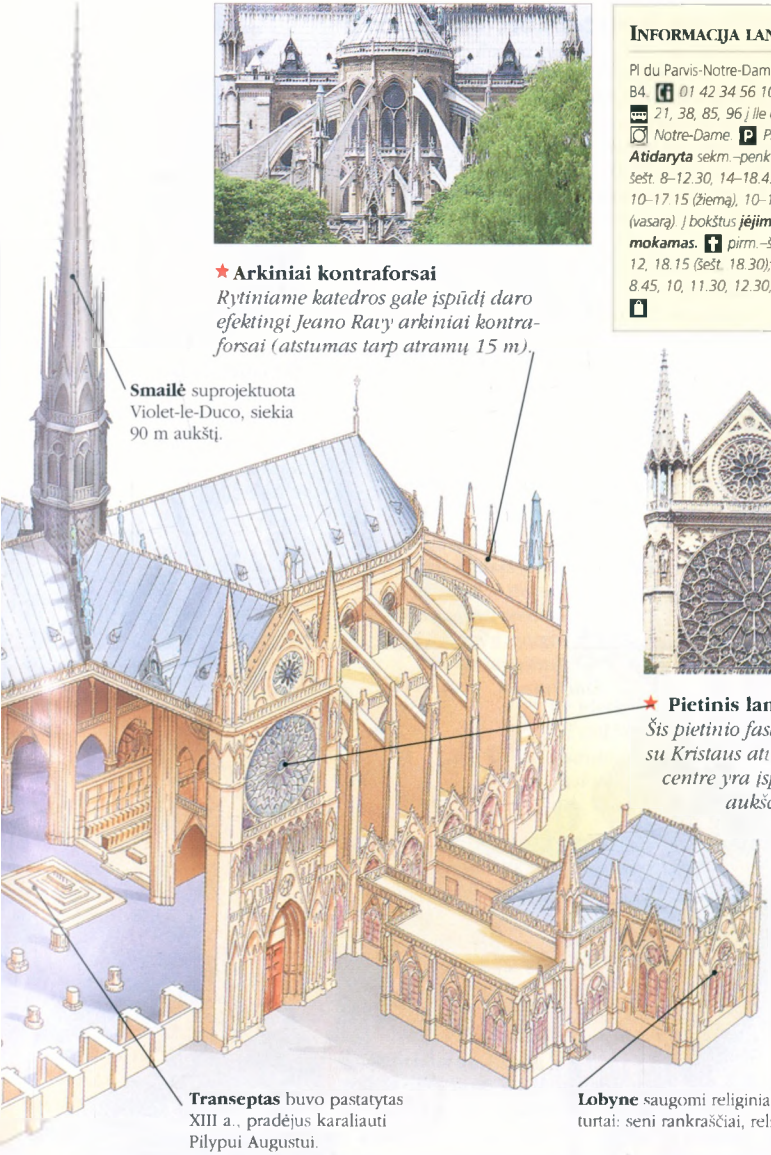

Smailė suprojektuota Violet-le-Duco, siekia 90 m aukštį.

★ **Pietinis langas rožė**
Šis pietinio fasado langas su Kristaus atvaizdu centre yra įspūdingo aukščio – 13 m.

Transeptas buvo pastatytas XIII a., pradėjus karaliauti Pilypui Augustui.

Lobyne saugomi religiniai katedros turtai: seni rankraščiai, relikvinės ir kt.

LAIKO SKALĖ

1163 Popiežius Aleksandras III padeda kertinį akmenį

1572 Margarita de Valois susituokia su Henriku Navariečiu (vėliau Henriku IV)

1793 Revoliucionieriai užgrobia katedrą ir pavadina ją Proto šventove

1944 Padėkos už Paryžiaus išvadavimą ceremonija

1150 | 1550 | 1750 | 1950

1708 Liudvikas XIV pertvarko chorą, vykdydamas savo tėvo pažadą pagerbti Mergelę Mariją

1795–1802 Katedra uždaryta

1804 Napoleonas karūnuojasi Prancūzijos imperatoriumi

Napoleonas I

1970 Valstybinės generolo de Gaulle'io laidotuvės

Ekskursija po Notre-Dame su vadovu

Notre-Dame taurė su brangakmeniais

NOTRE-DAME INTERJERO DIDYBĘ pajusite akimirksniu, tik pažvelgę į aukštus centrinės navos skliautus. Skersai ją kerta milžiniškas transeptas, kurio abiejuose galuose yra viduramžiški langai rožės (13 m skersmens). Katedrą puošia didžių skulptorių darbai, tarp jų Jeano Ravy senojo choro užtvaros drožiniai, Nicolas Coustou *Pieta* ir Antoine'o Coysevox Liudviko XIV statula. Šioje didingoje aplinkoje buvo karūnuojami karaliai ir imperatoriai, laiminami karališkieji kryžiuočiai. Tačiau čia būta ir neramumų. Revoliucionieriai katedrą apiplėšė ir, išguję religiją, pavertė katedrą proto kulto šventykla, vėliau – vyno sandėliu. 1804 m. Napoleonas grąžino ją Bažnyčiai, o vėliau architektas Viollet-le-Ducas restauravo statinius, atkūrė pradangintas statulas, be to, iškėlė bokšto smailę ir papuošė katedrą chimeromis.

⑨ Šiaurinis langas rožė
Šis XIII a. vitražas, vaizduojantis Mergelę Mariją, apsuptą Senojo Testamento figūrų, yra 21 m aukščio.

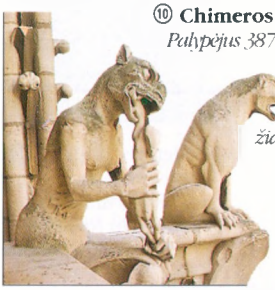

⑩ Chimeros ir Paryžiaus vaizdai
Palypėjus 387 laipteliais, iš šiaurinio bokšto atsiveria garsiųjų chimerų reginys ir nepakartojami Paryžiaus vaizdai.

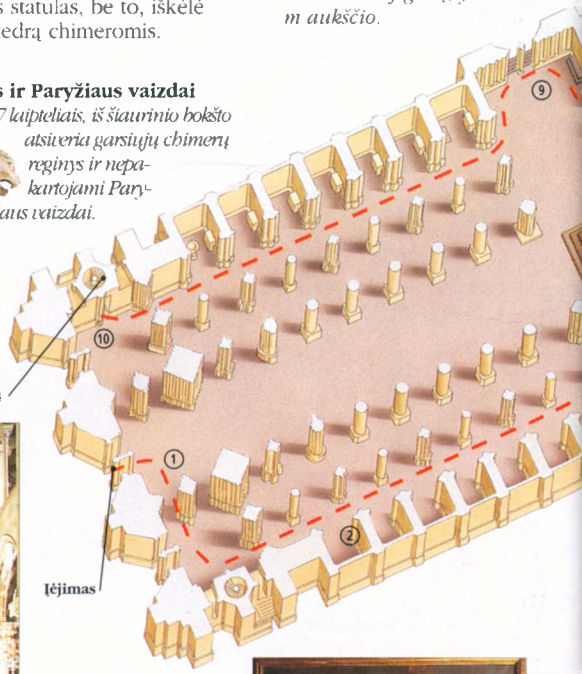

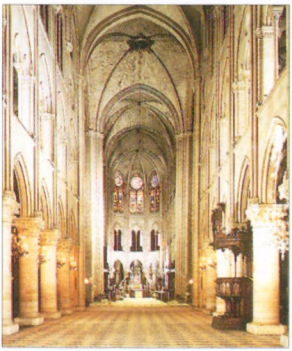

① Interjero vaizdas
Nuo pagrindinio įėjimo žvilgsnis, aprėpęs centrinę navą su aukštais skliautais, mato milžinišką transeptą, chorą ir didįjį altorių.

② Le Bruno „Gegužės“ paveikslai
Šie Charles'io Le Bruno religiniai paveikslai kabo šoninėse koplyčiose. XVII–XVIII a. Paryžiaus gildijos kasmet Gegužės pirmąją dovanodavo katedrai po paveikslą.

ŽENKLAI

— — — Siūlomas kelias

⑧ Drožinėtos choro stalės
XVIII a. medžio drožiniais pagarsėjusias choro stales užsakė Liudvikas XIV, kurio statula stovi už didžiojo altoriaus. Tarp drožinėto stalių bareljefo detalių – scenos iš Mergelės Marijos gyvenimo.

⑦ Liudviko XIII statula
Po daugelio bevaikės santuokos metų Liudvikas XIII pažadėjo pastatyti didįjį altorių ir iš naujo išpuošti rytinį altorių Mergelės Marijos garbei, jei jam gimtų įpėdinis. Būsimasis Liudvikas XIV gimė 1638 m., bet pažadams įvykdyti prireikė 60 metų. Viena iš likusių to meto detalių – drožinėtos choro stalės.

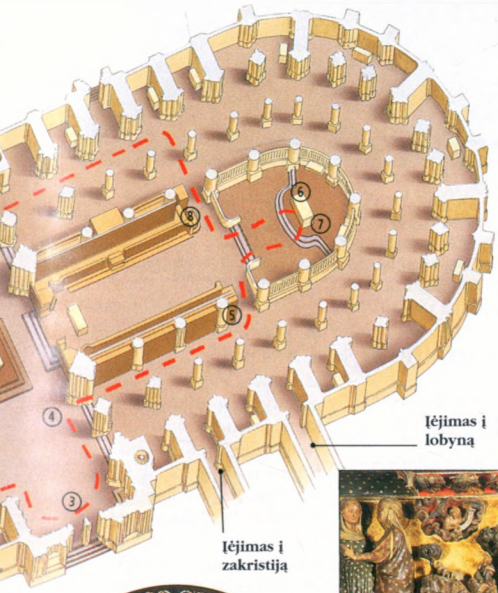

⑥ Pieta
Už didžiojo altoriaus, ant paauksuoto postamento, kurį sukūrė skulptorius François Girardonas, stovi Nicolas Coustou Pieta.

⑤ Altoriaus užtvara
Aukšta akmeninė XIV a. užtvara supo altorių ir saugojo besimeldžiančių kunigų tylą ir vienatvę nuo triukšmingų tikinčiųjų. Išliko užtvaros dalis, dengianti pirmus tris šiaurinius ir pietinius tarpus tarp kolonų.

③ Pietinis langas rožė
Šiame transepto pietinio galo lange išliko dalis originalaus XIII a. vitražo. Lango centre vaizduojamas Kristus, apsuptas mergelių, šventųjų ir 12 apaštalų.

④ Mergelės Marijos su Kūdikiu statula
Prieš pietrytinį transepto piliorių stovi XIV a. statula, vaizduojanti Mergelę Mariją su Kūdikiu. Ji atgabenta į katedrą iš St-Aignan koplyčios ir žinoma kaip Notre-Dame de Paris (Paryžiaus Dievo Motina).

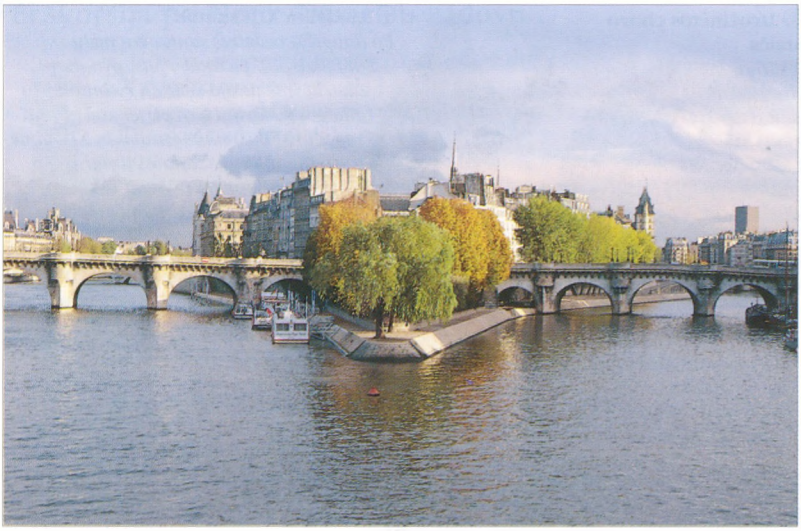

Pont Neuf driekiasi į šiaurę ir į pietus nuo Ile de la Cité

Sainte-Chapelle ❾

Žr. p. 88–89

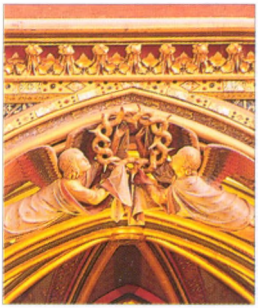

Sainte-Chapelle angelai, laikantys erškėčių vainiką

Palais de Justice ❿

4 Blvd du Palais (įėjimas iš Cour de Mai) 75001. **Žml.** 13 A3.
01 44 32 50 00. M *Cité.*
Atidaryta *pirm.–penkt. 9–18 (sezoniniai pakeitimai).*

DIDŽIUOJIS Teisingumo rūmų blokas driekiasi per visą Ile de la Cité plotį. Senieji jo bokštai, kylantys palei krantines, – puikus reginys. Ši vieta buvo užimta jau nuo romėnų laikų, čia buvo karališkosios valdžios buveinė iki XIV a., kai Karolis V perkėlė dvarą į Marais. 1793 m. balandį revoliucinis tribunolas ėmė vykdyti teisingumą iš Première Chambre (pirmųjų rūmų). Šiandien šie rūmai simbolizuoja didįjį Napoleono palikimą – Prancūzijos juridinę sistemą.

Place Dauphine ⓫

75001 (įėjimas iš Rue Henri-Robert). **Žml.** 12 F3. M *Pont Neuf, Cité.*

ĮRYTUS nuo Pont Neuf yra senovinė aikštė, kurią 1607 m. įrengė Henrikas IV ir pavadino dofino vardu būsimojo Liudviko XIII garbei. Namas Nr. 14 – vienas iš nedaugelio restauracijos nepaliestų pastatų. Šį žavų XVII a. kampelį mėgsta *pétanque* (rutulių) žaidėjai ir gretimų Palais de Justice rūmų tarnautojai.

Pont Neuf ⓬

75001. **Žml.** 12 F3. M *Pont Neuf, Cité.*

NORS ŠIS TILTAS vadinamas Naujuoju tiltu, jis yra seniausias Paryžiuje, nuo pat pastatymo garsinamas didžių literatų ir menininkų. Pirmąjį akmenį 1578 m. padėjo Henrikas III, o tiltą 1607 m. atidengė ir davė jam vardą Henrikas IV. Tiltą sudaro 12 arkų, jo ilgis 275 m. Kaip pirmasis akmeninis tiltas, pastatytas be namų, jis pranašavo naują Cité ir upės santykių erą ir tebėra mėgstamas iki šiol. Centrinėje dalyje stovi Henriko IV statula.

Palais de Justice skulptūrinis reljefas

Henrikas IV Vert-Galant skvere

Square du Vert-Galant ⑬

75001. **Žml.** 12 F3. M *Pont Neuf, Cité.*

ŠIS MAGIŠKAS Paryžiaus skveras pavadintas Henriko IV pravarde. XVII a. pradžioje dažnai įsimylintis monarchas daug nuveikė puošdamas miestą ir liko populiarus iki šiol. Iš aikštės puikiai matyti Luvras ir Dešinysis krantas, kur 1610 m. Henrikas IV buvo nužudytas. Iš čia taip pat išplaukia turistiniai laivai Vedettes de Paris *(p. 72–73).*

Musée Adam Mickiewicz ⑭

6 Quai d'Orléans 75004. **Žml.** 13 C4. ☎ *01 55 42 83 83.* M *Pont Marie.* ***Atidaryta*** *ketv. 14–18; šešt. 10–13.* ***Uždaryta*** *liep.vid.–rugs.vid., 2 sav. per Kalėdas ir Velykas, valst. šventes.* ***Įėjim. mokamas.***

LENKŲ POETAS romantikas Adomas Mickevičius, gyvenęs Paryžiuje XIX a., buvo svarbi figūra lenkų kultūroje ir politikoje. Savo kūryba jis mėgino padėti savo kraštiečiams, kurie kentė priespaudą namie ir užsienyje. 1903 m. poeto vyriausiojo sūnaus Ladislaso įsteigtame muziejuje ir šalia esančioje bibliotekoje sukaupta galbūt geriausia lenkiška kolekcija užsienyje: paveikslai, knygos, žemėlapiai, emigracijos archyvas, apimantis XIX ir XX a., o svarbiausia – Frédéricą Chopiną menantys daiktai, pvz., jo pomirtinė kaukė.

St-Louis-en-l'Ile ⑮

19 bis Rue St-Louis-en-l'Ile 75004. **Žml.** 13 C4. ☎ *01 46 34 11 60.* M *Pont Marie.* ***Atidaryta*** *antr.–sekm. 8–12, 15–19.* ***Uždaryta*** *per valst. šventes.* ***Koncertai.***

ŠI BAŽNYČIA pradėta statyti 1664 m. pagal saloje gyvenusio architekto Louis Le Vau projektą. 1726 m. ji buvo baigta ir pašventinta. Verta paminėti eksterjerą puošiantį 1741 m. geležinį laikrodį prie įėjimo ir geležinę smailę. Barokinis interjeras spindi auksu ir marmuru. Ten stovi Šv. Liudviko, laikančio kryžiuočio kalaviją, statula. Įrašas šiaurinės navos plokštėje (dovanotoje 1926 m.) skelbia: „Šv. Liudviko, kurio garbei pavadintas St Louiso miestas Misūrio valstijoje, JAV, atminimui". Šios bažnyčios dvynė yra Kartaginos katedra Tunise, kur palaidotas Šv. Liudvikas.

Adomo Mickevičiaus biustas

St-Louis-en-l'Ile interjeras

Hôtel de Lauzun ⑮

17 Quai d'Anjou 75004. **Žml.** 13 C4. M *Pont Marie. Lankytojai* ***neįleidžiami.***

ŠIUOS PRABANGIUS rūmus ginklų pirkliui Charles'iui Gruynui des Bordesui XVII a. vidury pastatė Louis Le Vau. 1682 m. jie buvo parduoti prancūzų karo vadui kunigaikščiui de Lauzunui, kuris buvo Liudviko XIV favoritas. Vėliau čia telkėsi Paryžiaus bohemos literatūrinis ir meninis gyvenimas. Dabar rūmai priklauso Paryžiaus miestui, ir žmonės, kuriems pavyksta patekti į juos, išvysta nepranokstamą XVII a. ištaigingos gyvensenos vaizdą. Prieš persikeldamas į Versalį, Charles'is Le Brunas dekoravo nuostabius rūmų panelius ir ištapė lubas.

Poetas Charles'is Baudelaire'as (1821–1867) gyveno ketvirtame aukšte. Kambaryje, prigrūstame antikvarinių daiktų, jis parašė didžiąją dalį savo šedevro *Piktybės gėlės*, sukėlusio daug ginčų. Garsusis prancūzų poetas romantikas, keliautojas ir kritikas Théophile'is Gautier (1811–1872) čia gyveno 1848 m. Rūmų patalpose vykdavo Hašišo mėgėjų klubo susitikimai.

Tarp čia gyvenusių garsenybių yra austrų poetas Raineris Maria Rilke, anglų dailininkas Walteris Sickertas ir vokiečių kompozitorius Richardas Wagneris. Šiandien čia vyksta vieši Paryžiaus mero priėmimai.

Sainte-Chapelle ❾

NEŽEMIŠKA IR STEBUKLINGA Sainte-Chapelle (Šventoji koplyčia) – vienas iš didžiausių Vakarų pasaulio architektūros šedevrų. Viduramžiais pamaldūs žmonės ją lygino su „rojaus vartais". Šiandien kiekvieną lankytoją pakyli šviesa, spindinti pro 15 nuostabių vitražinių langų. Juos skiria ploniausios kolonos, kylančios 15 m iki žvaigždėmis nusėtų skliautų. Languose pavaizduota daugiau nei 1000 religinių scenų – raudonio, aukso, žalumo, mėlio ir rausvo violeto kaleidoskopas. Koplyčią Kristaus erškėčių vainikui ir kitoms relikvijoms saugoti 1248 m. pastatė Liudvikas IX.

Smailė
siekia 75 m aukštį. Ji buvo pastatyta 1853 m. trims ankstesnėms smailėms sudegus.

Erškėčių vainikas
puošia pinaklį, simbolizuodamas pirmąją Liudviko IX atgabentą relikviją.

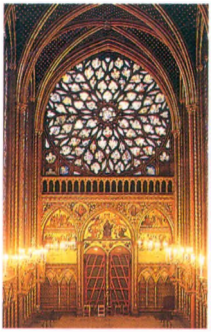

★ **Langas rožė**
86 vitražo plokštėse vaizduojamas Apokalipsės pasakojimas geriausiai matyti saulei leidžiantis. 1485 m. langą padovanojo Karolis VIII.

SVARBIAUSIOS DETALĖS

- ★ **Langas rožė**
- ★ **Kristaus Kančios langas**
- ★ **Apaštalų statulos**
- ★ **Relikvijų langas**

Pagrindinis portalas
Dviejų aukštų portalas, kurio apatinė dalis, čia pavaizduota, atitinka koplyčios struktūrą.

Šv. Liudviko relikvijos

Liudvikas IX buvo toks pamaldus karalius, kad tapo Sventuoju Liudviku. 1239 m. iš Konstantinopolio imperatoriaus jis įsigijo Erškėčių vainiką, o 1241 m. ir kitų relikvijų, tarp jų – Kristaus kryžiaus fragmentą. Jis pastatė šią gražią koplyčią kaip relikvinę jiems saugoti. Už relikvijas Liudvikas IX sumokėjo beveik tris kartus daugiau nei už visą Sainte-Chapelle statybą.

Informacija lankytojui

4 Blvd du Palais. **Žml.** 13 A3.
01 53 73 78 50. M *Cité.* Bus *21, 38, 85, 96 iki Ile de la Cité.* RER *St-Michel.* *Notre-Dame.* P *Palais de Justice.*
Atidaryta *kasdien, bal.–rugs.: 9.30–18.30; spal.–kov.: 10–17. Pask. įėjim. 30 min. prieš uždarant.* ***Uždaryta*** *saus. 1, geg. 1, lapkr. 1 ir 11, gruodž. 25.*
Įėjim. mokamas.

Angelas
kadaise taip sukiojosi, kad kryžius buvo matyti iš visų Paryžiaus vietų.

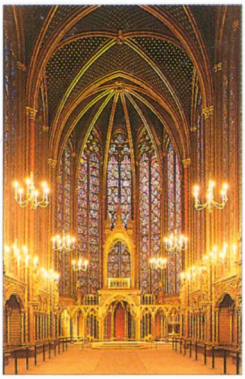

Aukštutinė koplyčia
Langai, savotiška vaizdinė Biblija, vaizduoja scenas iš Senojo ir Naujojo Testamento.

Aukštutinės koplyčios langai

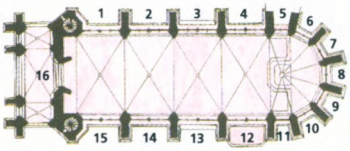

1 Pradžios kn.
2 Išėjimo kn.
3 Skaičių kn.
4 Pakartoto Įstatymo kn.: Jošuė
5 Teisėjų kn.
6 *kair.* Izaijas *deš.* Jesės medis
7 *kair.* šv. Jonas Evangelistas *deš.* Kristaus vaikystė
8 Kristaus Kančia
9 *kair.* šv. Jonas Krikštytojas *deš.* Danieliaus istorija
10 Ezechielis
11 *kair.* Jeremijas *deš.* Tobijas
12 Judita ir Jobas
13 Estera
14 Karalių kn.
15 Relikvijų istorija
16 Langas rožė: Apokalipsė

★ **Kristaus Kančios langas**
Vienas gražiausių aukštutinės koplyčios langų vaizduoja Paskutinę vakarienę.

★ **Apaštalų statulos**
Nuostabūs viduramžių medžio drožybos pavyzdžiai puošia aukštutinės koplyčios 12 piliorių.

★ **Relikvijų langas**
Jame vaizduojama tikrojo Kryžiaus ir Nukryžiavimo vinių kelionė į Sainte-Chapelle.

Žemutinė koplyčia
Čia Dievą garbino tarnai ir paprasti žmonės, o aukštutinė koplyčia buvo skirta karaliui ir

MARAIS

MARAIS – NEABEJOTINAI žaviausias Paryžiaus rajonas. XVII a. buvusi karaliaus rezidencija, per Revoliuciją negailestingai nusiaubta liaudies, buvo architektūrine dykviete iki pat šio amžiaus septintojo dešimtmečio, kai prasidėjo atstatymo darbai. 1962 m. Charles'io de Gaulle'io vyriausybė oficialiai paskelbė rajoną istoriniu paminklu. Atgijo namai. Naujos galerijos, restoranai, prabangios madų parduotuvės ir kultūros centrai padarė rajoną madingą. Vėl šurmuliuoja pagrindinės gatvės ir siauri pasažai. Daugelį prekybininkų išstūmė aukštos kainos, bet išsilaikė nemažai amatininkų, kepėjų ir kavinukių, kaip išliko ir žydų, alžyriečių, azijiečių ir kitos tautinės mažumos.

ŽVILGSNIS Į ĮŽYMYBES

Istoriniai pastatai ir gatvės
Hôtel de Lamoignon 2
Rue des Francs-Bourgeois 3
Rue des Rosiers 8
Hôtel de Ville 19
Hôtel de Rohan 23
Rue Volta Nr. 3 25

Bažnyčios
St-Paul–St-Louis 15
St-Gervais–St-Protais 18
Cloître des Billettes 20
Notre-Dame-des-Blancs-Manteaux 21

Muziejai ir galerijos
Musée Carnavalet p. 96–97 1
Musée Cognacq-Jay 4
Maison de Victor Hugo 6
Hôtel de Sully 7
Hôtel de Coulanges 9
Hôtel Libéral Bruand (Musée Bricard) 10
Musée Picasso p. 100–101 11
Hôtel de Sens 16
Hôtel de Soubise 23
Hôtel Guénégaud (Musée de la Chasse et de la Nature) 24
Musée d'Art et d'Histoire du Judaïsme 21

Paminklai ir statulos
Colonne de Juillet 13
Mémorial du Martyr Juif Inconnu 17

Operos pastatai
Opéra de Paris Bastille 12

Aikštės
Place des Vosges 5
Place de la Bastille 14
Square du Temple 28

KAIP ČIA PATEKTI

Rajono metro stotys – Bastille ir Hôtel de Ville. 29 maršruto autobusas važiuoja Rue de Francs-Bourgeois, paskui Rue de Sévigné gatve, kur stovi Musée Carnavalet, ir palei Place des Vosges.

ŽENKLAI

- Žml. *Iš gatvės į gatvę*
- M Metro stotis
- Batobusų prieplauka
- P Automobilių aikštelė

DAR ŽR.

- ***Gatvių rodyklė***, žml. 13–14
- ***Kur apsistoti*** p. 278–279
- ***Restoranai*** p. 296–298

Įstaigos tarnautojai ilsisi tarp Georges'o Caino skvero skulptūrų

Iš gatvės į gatvę: Marais

ŠIO BUVUSIO PELKIŲ RAJONO, kaip byloja jo pavadinimas (*marais* reiškia pelkę), svarba ėmė didėti nuo XIV a., nes Marais buvo netoli Karolio V mėgstamos rezidencijos – Luvro. XVII a. jis suklestėjo, tapęs madingu turtingųjų rajonu. Buvo pastatyta daug didelių ištaigingų rūmų *(hôtels)*, kurie išliko iki šiol. Dauguma šių rūmų neseniai buvo restauruoti ir virto muziejais. Vienas iš įdomiausių – Carnavalet, kurio eksponatai parodo Paryžiaus istoriją nuo romėnų laikų.

Rue des Francs-Bourgeois
Šioje senoje gatvėje stovi svarbių muziejų 3

Hôtel Libéral Bruand
Rūmai pavadinti architekto, kuris juos pats pasistatė sau, vardu. Dabar čia užraktų muziejus 10

Rue des Rosiers
Žydų rajono centre iš parduotuvių ir restoranų dvelkia karštos rūkytos jautienos ir barščių kvapai 6

Musée Cognacq-Jay
Idealioje to laikotarpio aplinkoje rodoma rinktinė XVIII a. tapybos ir baldų kolekcija 4

SVARBIAUSIOS ĮŽYMYBĖS

- ★ **Musée Picasso**
- ★ **Musée Carnavalet**
- ★ **Place des Vosges**

ŽENKLAI

Siūlomas kelias

0 metrų 100

Hôtel de Lamoignon
Už puošnių šių puikių rūmų durų yra Paryžiaus istorijos biblioteka 2

★ **Musée Picasso**
Puošniame XVII a. druskos mokesčių rinkėjo name saugoma didžiausia pasaulyje Picasso kolekcija, šeimos palikta valstybei 11

ORIENTACINIS ŽEMĖLAPIS
Žr. centrinio Paryžiaus žml. p. 12–13

Hôtel le Peletier de St-Fargeau
kartu su Hôtel Carnavalet sudaro Paryžiaus istorijos muziejų.

★ **Musée Carnavalet**
Coysevox darbo Liudvikas XIV romėniškais drabužiais stovi Hôtel Carnavalet kieme 1

Maison de Victor Hugo
Place des Vosges name Nr. 6, kur gyveno Vargdienių *autorius Victoras Hugo, dabar įrengtas jo muziejus* 6

I metro Sully Morland

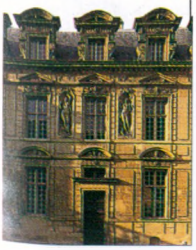

Hôtel de Sully
Šie renesansiniai rūmai buvo pastatyti žinomam lošikui 7

★ **Place des Vosges**
Tobulai simetriška istorinė Place des Vosges aikštė, kur kadaise vykdavo dvikovos ir turnyrai, yra pačiame Marais centre 5

Musée Carnavalet ❶

Žr. p. 96–97

Hôtel de Lamoignon ❷

24 Rue Pavée 75004. **Žml.** 14 D3.
☎ *01 44 59 29 40.* Ⓜ *St-Paul.* ***Atidaryta*** *pirm.–šešt. 9.30–18.* ***Uždaryta*** *per valst. šventes ir rugpj. 1–15.* ✉ ▢

IMPOZANTIŠKAS Hôtel de Lamoignon – Paryžiaus miesto istorijos biblioteka. Rūmai buvo pastatyti 1584 m. Henriko II dukteriai Dianai Prancūzei, žinomai ir kaip Angoulêmo'o kunigaikštienė. Akį traukia šeši aukšti korintiniai piliastrai, laikantys trikampį frontoną, ir Dianos aistrą medžioklei primenanti puošyba šunų galvomis, lankais, strėlėmis bei strėlinėmis. Kolekcijoje yra Prancūzijos revoliucijos dokumentų ir 80 000 raižinių, kurie atskleidžia Paryžiaus istoriją.

Rue des Francs-Bourgeois ❸

75003, 75004. **Žml.** 14 D3.
Ⓜ *Rambuteau, Chemin-Vert.*

ŠI GATVĖ – svarbi magistralė Marais centre, ji jungia Rue des Archives su Place des Vosges. Viename gale

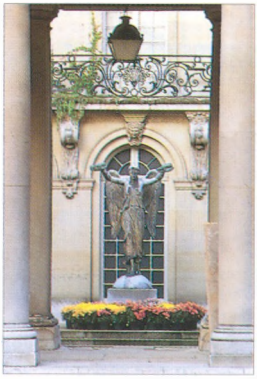

Musée Carnavalet vidinis kiemas

stovi įspūdingas Hôtel de Soubise, o kitame – Musée Carnavalet. Gatvės pavadinimas kilo iš žodžio *francs* (laisvi nuo mokesčių) – 1334 m. čia buvo pastatytos prieglaudos vargšams: namai Nr. 34 ir 36. Vėliau jos buvo uždarytos dėl nelegalios finansinės veiklos, nors netoliese buvęs lombardas tebėra ir šiandien.

Musée Cognacq-Jay ❹

Hôtel de Donon, 8 Rue Elzévir 75004.
Žml. 14 D3. ☎ *01 40 27 07 21.*
Ⓜ *St-Paul.* ***Atidaryta*** *antr.–sekm. 10–17.40 (pask. įėjim. 16.30).* ***Uždaryta*** *per valst. šventes.* ***Įėjim. mokamas.*** ✉ ▢ ***Susitarus iš anksto.*** ▢

PUIKIĄ nedidelę XVIII a. prancūzų meno kūrinių ir baldų kolekciją surinko Ernestas Cognacqas ir jo žmona Louise Jay, įsteigę didžiausią Paryžiuje universalinę parduotuvę *La Samaritaine* (p. 115). Privati kolekcija buvo testamentu palikta miestui ir dabar saugoma Marais centre, elegantiškame pastate Hôtel de Donon (1575). XVIII a. jis buvo išplėstas ir perstatytas fasadas.

Place des Vosges ❺

75003, 75004. **Žml.** 14 D3.
Ⓜ *Bastille, St-Paul.*

IR PARYŽIEČIAI, ir svečiai aikštę laiko viena gražiausių pasaulyje (*p. 22–23*). Jos įspūdinga simetrija išliko ir po 400 metų. Aikštėje stovi 36 plytų ir akmens namai, po devynis iš kiekvienos pusės, su arkadomis, melsvai pilkais stogais ir stoglangiais. Bėgant amžiams aikštė matė daug istorinių įvykių. 1615 m. čia vyko trijų dienų turnyras, švenčiant Liudviko XIII ir Onos Austrės vestuves. 1626 m. čia gimė garsi literatė Madame de Sévigné; 1615 m. čia buvo apsistojęs monarchijos šulas kardinolas Richelieu; 16 metų čia gyveno rašytojas Victoras Hugo.

XIX a. graviūra, vaizduojanti Place des Vosges

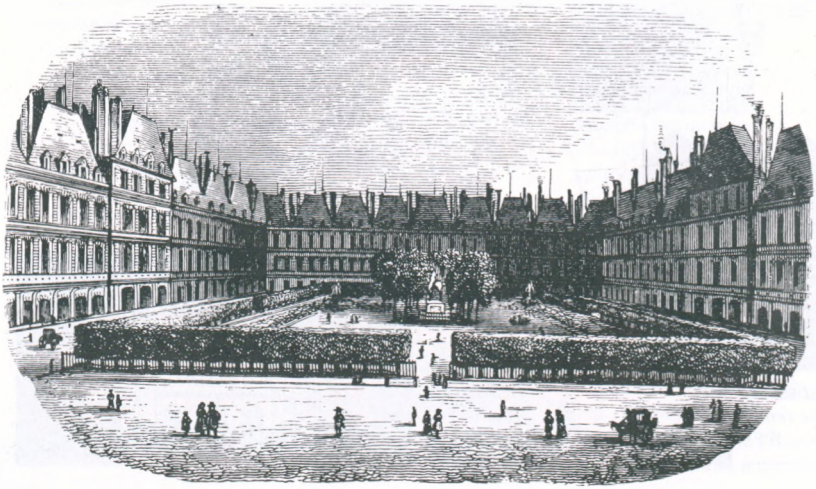

Maison de Victor Hugo ❻

6 Pl des Vosges 75004.
Žml. 14 D3. ☎ *01 42 72 10 16.* M *Bastille.* ***Atidaryta*** *antr.–sekm. 10–17.40.* ***Uždaryta*** *per valst. šventes.* ***Įėjim. mokamas.*** ***Biblioteka.***

Nuo 1832 iki 1848 m. didžiausio aikštės namo, buvusio Hôtel Rohan-Guéménée, trečiame aukšte gyveno prancūzų poetas, dramaturgas ir romanistas Victoras Hugo. Čia jis parašė didžiąją *Vargdienių* dalį, užbaigė daug kitų garsių kūrinių. Galima pamatyti keletą rekonstruotų kambarių, kur jis gyveno, piešinių, pieštų plunksna ir rašalu, knygų ir memorialinių daiktų iš svarbiausių jo gyvenimo periodų – nuo vaikystės iki tremties 1852–1870 m.

Marmurinis Victoro Hugo biustas, sukurtas Auguste'o Rodino

Hôtel de Sully ❼

62 Rue St-Antoine 75004.
Žml. 14 D4. ☎ *01 44 61 20 00.* M *St-Paul.* ***Atidaryta*** *(tik vidaus kiemas) pirm.–ketv. 9–12, 14–18; penkt. 9–12, 14–17.* ***Uždaryta*** *per valst. šventes.* *vienąkart per mėnesį, teirautis tel. 01 44 61 21 69.*

Šie puikūs XVII a. rūmai, stovintys vienoje seniausių Paryžiaus gatvių, buvo iš pagrindų restauruoti pagal senas graviūras ir piešinius. 1624 m. juos pastatė žinomas lošikas Petit Thomas, vėliau per vieną naktį praradęs visą savo turtą. 1634 m. namą įsigijo Henriko IV pirmasis ministras kunigaikštis de Sully. Jis dar labiau išpuošė interjerą ir soduose įrengė Petit Sully oranžeriją. Šiandien čia Caisse Nationale des Monuments Historiques vadovybės įstaiga, kurioje kartais rengiamos laikinos parodos. Rūmų fasadas – vėlyvojo renesanso. Iš vidinio kiemo matomi iškalinėti frontonai, stoglangiai, kieme stovi keturių metų laikų statulos ir sfinksai.

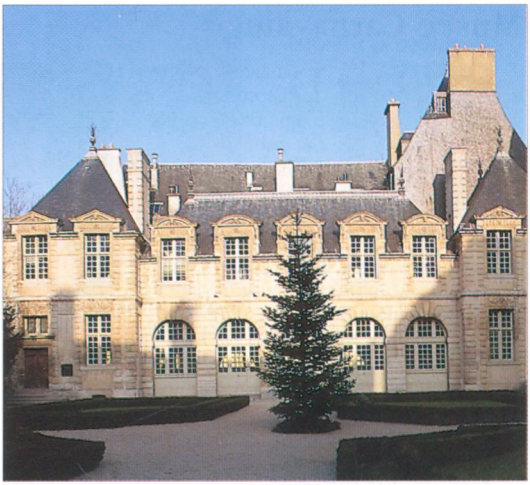

Hôtel de Sully vėlyvojo renesanso fasadas

Rue des Rosiers ❽

75004. **Žml.** 13 C3. M *St-Paul.*

Žydų kvartalas, išsidėstęs aplink šią gatvę, – vienas spalvingiausių Paryžiaus kampelių. Gatvės pavadinimas kilęs nuo rožių krūmų prie senamiesčio sienos. Pirmą kartą žydai čia atsikraustė XIII a., o XIX a. užplūdo antroji banga iš Rusijos, Lenkijos ir Vidurio Europos. Po 1960 m. iš Alžyro atvyko žydų sefardų. Šiandien čia stovi sinagogos, kepyklos ir košeriniai restoranai, kurių garsiausias – Jo Goldenbergo (*p. 322*).

Hôtel de Coulanges ❾

35 rue des Francs Bourgeois, 75004.
Žml. 13 C3. ☎ *01 44 61 85 85.* M *St-Paul.* ***Atidaryta*** *pirm.–penkt. 8.30–18.30.* ***Uždaryta*** *per valst. šventes.* ***Koncertai*** *(įėjim. mokamas), dėl laiko teirautis 01 42 07 22 07.*

Tai nuostabus XVIII a. pradžios architektūros pavyzdys. Dešinysis pastato sparnas, kuris skiria vidinį kiemą nuo sodo, statytas dar XVII a. pradžioje. 1640 m. rūmai buvo atiduoti karaliaus patarėjui Phillipe'ui II de Coulanges'ui. 1662 m. naujasis savininkas Le Tellier juos pavadino „Petit hôtel Le Tellier". Čia slapta buvo užauginti Liudviko XIV ir Madame de Montespan vaikai. Šiandien čia Europos namai Paryžiuje.

Žydai ortodoksai Marais kvartale

Musée Carnavalet ❶

Įėjimas į Carnavalet

DIDŽIULIS Paryžiaus istorijos muziejus užima dvejus rūmus. Čia pamatysime išdekoruotus kambarius su paneliais, baldais ir *objects d'art*; yra daug meno kūrinių: garsių dailininkų paveikslų, skulptūrų, graviūrų, rodančių, kaip buvo statomas Paryžius. Pagrindinį pastatą – Hôtel Carnavalet –1548 m. kaip miesto namą pastatė Nicolas Dupuis. XVII a. Hôtel le Peletier, prijungtame 1989 m., rekonstruota nuostabių XX a. pradžios interjerų.

Gedinti Marija Antuanetė *(1793) Alexandre'as Kucharski nutapė ją Temple kalėjime po Liudviko XVI egzekucijos.*

Memorialinis kambarys, skirtas XVIII a. filosofams, ypač Jean-Jacques'ui Rousseau ir Voltaire'ui.

★ **Charles'io Le Bruno lubos** *Nuostabūs XVII a. dailininko darbai puošia buvusią studiją ir didžiąją salę iš Hôtel de la Rivière.*

★ **Mme de Sévigné galerija** *Galerijoje kabo ir šis ponios de Sévigné portretas. Ji buvo garsi literatė ir čia gyveno 20 metų iki mirties.*

★ **Hôtel d'Uzès priėmimų kambarys** *Kambarį 1761 m. sukūrė Claude'as Nicolas Ledoux. Balti ir auksiniai paneliai – iš Rue Montmartre rūmų.*

Įėjimas į muziejų

SVARBIAUSI EKSPONATAI

- ★ **Mme de Sévigné galerija**
- ★ **Charles'io Le Bruno lubos**
- ★ **Hôtel d'Uzès priėmimų kambarys**
- ★ **Hôtel de Wendel puotų kambarys**

Konvento kambarys
Georges'o Dantono portretas kabo tarp kitų Revoliuciją menančių daiktų.

INFORMACIJA LANKYTOJAMS

23 Rue de Sévigné 75003.
Žml. 14 D3. 01 42 72 21 13.
M St-Paul. 29, 69, 76, 96 į St-Paul, Pl des Vosges.
P Hôtel de Ville, Rue St-Antoine.
Atidaryta antr.–sekm. 10–17.40 (pask. įėjim. 17.15). **Uždaryta** per valst. šventes. **Įėjim. mokamas** antr. 12.30, sekm. 14.15.

Fouquet juvelyrinė krautuvė *(1900)*
Šios krautuvės iš Rue Royale gatvės Art Nouveau dekorą sukūrė A. Moucha.

★ **Hôtel de Wendel puotų kambarys**
XX a. pradžios puotų kambario interjeras buvo rekonstruotas. Katalonijos dizainerio ir tapytojo José María Sert y Badia nutapyta milžiniška freska vaizduoja Šebos karalienės palydą.

Liudviko XV Alyvinis kambarys
Kambaryje yra meno kūrinių iš Bouvier kolekcijos ir paneliai iš Hôtel de Broglie.

PLANO SPALVŲ REIKŠMĖ

- Nuo romėniško iki viduramžių Paryžiaus
- Renesansinis Paryžius
- XVII a. Paryžius
- Liudviko XV Paryžius
- Liudviko XVI Paryžius
- Revoliucinis Paryžius
- Nuo Pirmosios iki Antrosios imperijos
- Nuo Antrosios imperijos iki dabar
- Laikinos parodos
- Kitos patalpos

VADOVAS PO GALERIJĄ
Kolekcija išdėstyta daugiausia chronologiškai. Hôtel Carnavalet supažindina su Paryžiaus istorija iki 1789 m. Pirmas aukštas skirtas Renesansui, o antras – eksponatams nuo XVII a. iki Revoliucijos. Hôtel le Peletier trečias aukštas skirtas Revoliucijai, pirmas aukštas – laikotarpiui nuo Pirmosios iki Antrosios imperijos, o antras – nuo Antrosios imperijos iki šiandien.

Hôtel Libéral Bruand ⑩

1 Rue de la Perle 75003. **Žml.** 14 D3. 01 42 77 79 62. M St-Paul, Chemin-Vert. ***Muziejus atidaryta*** *pirm. 14–17, antr.–penkt. 10–12, 14–17.* ***Uždarytas*** *rugpj. ir per valst. šventes.* ***Įėjim. mokamas.***

ŠIS NEDIDELIS privatus namas, kurį sau pasistatė architektas Libéralis Bruand'as, dėl savo elegantiško itališko atspalvio yra visai nepanašus į garsiausią autoriaus darbą – Hotel des Invalides (*p. 186–187*). Pastatas buvo neseniai restauruotas, ir dabar jame įsikūręs Musée Bricard. Tai viena įdomiausių pasaulyje užraktų, durų rankenų, belstukų kolekcija, turinti eksponatų net iš romėnų laikų.

Musée Picasso ⑬

Žr. p. 100–101.

Opéra de Paris Bastille ⑬

120 Rue de Lyon 75012. **Žml.** 14 E4. 01 40 01 17 89. 01 43 43 96 96. M Bastille. ***Atidaryta*** *informaciją sužinoti telefonu.* ***Uždaryta*** *per valst. šventes.* ***Įėjim. mokamas.*** *Žr.* ***Pramogos*** *p. 334–335.*

VIENI moderniausių ir bene daugiausia ginčų keliantys operos rūmai Europoje, „liaudies opera", buvo oficialiai atidaryti 1989 m.

„Laisvės genijus" ant Colonne de Juillet

liepos 14 d. Bastilijos paėmimo 200 metų jubiliejaus proga. Impozantiškas Carloso Otto pastatas nutraukė XIX a. operos rūmų dizaino tradiciją, kurią vainikavo prašmatni Garnier Opéra miesto širdyje (*p. 214–215*). Tai masyvus sienų stiklo pastatas. Pagrindinėje salėje telpa 2700 žiūrovų. Dizainas funkcionalus ir modernus, su juodai aptrauktomis kėdėmis, sudarančiomis kontrastą granito sienoms ir įspūdingoms stiklo luboms. Šie operos rūmai, turintys penkias judančias scenas, – technikos kerų šedevras.

Colonne de Juillet ⑬

Pl de la Bastille 75004. **Žml.** 14 E4. M Bastille. *Lankytojai* ***neįleidžiami.***

UŽSIBAIGIANTI „laisvės genijumi" tuščiavidurė bronzos kolona kyla į dangų 51,5 m. Ji skirta žuvusiems 1830 m. liepą per gatvės mūšius, po kurių buvo nuverstas monarchas (*p. 30–31*). Kriptoje ilsisi 504 žiaurios kovos aukų ir žuvusiųjų per 1848 m. revoliuciją palaikai.

Place de la Bastille ⑭

75004. **Žml.** 14 E4. M Bastille.

DABAR nieko nėra likę iš kalėjimo (*p. 28–29*), kurį šturmavo revoliucionierių minia 1789 m. liepos 14 d. Šį įvykį prancūzai kasmet švenčia ir namie, ir užsienyje. Grindinio akmenų linija nuo Boulevard Henri IV namo Nr. 5 iki Nr. 49 žymi buvusių bokštų ir įtvirtinimų vietą. Plačioje transporto užkimštoje aikštėje kadaise stovėjo kalėjimo tvirtovė. Aikštė tebejungia puošnų centrinį Paryžių ir rytinius *faubourgs* – darbininkų klasės rajonus. Tačiau dabar aplinka sukilninama statant patrauklias kavines.

Bastille Opéra stiklo fasadas

St-Paul-St-Louis ⑮

99 Rue St-Antoine 75004. **Žml.** 14 D4. ☎ *01 42 72 30 32.* M *St-Paul.* ***Atidaryta*** *pirm.–šešt. 7.30–20; sekm. 8–20.*

JĖZUITŲ bažnyčia St-Paul–St-Louis simbolizavo Jėzaus draugijos įtaką nuo 1627 m., kai Liudvikas XIII padėjo kertinį akmenį, iki 1762 m., kai jėzuitai buvo išvaryti iš Prancūzijos. Nava buvo pastatyta pagal Gesù bažnyčios Romoje pavyzdį, o 60 m aukščio kupolas buvo Invalides ir Sorbonne'os kupolų pirmtakas. Dauguma bažnyčios brangenybių buvo išvežta per suirutes, bet dar galima pamatyti Delacroix šedevrą *Kristus Alyvų kalne*. Bažnyčia stovi vienoje pagrindinių Marais gatvių, bet prie jos galima prieiti ir per seną St-Paulio pasažą.

Delacroix. *Kristus Alyvų sode.* St-Paul–St-Louis

Hôtel de Sens ⑯

1 Rue du Figuier 75004. **Žml.** 13 C4. ☎ *01 42 78 14 60.* M *Pont-Marie.* ***Atidaryta*** *antr.–penkt. 13.30–20.30; šešt. 10–20.30.* ***Uždaryta*** *per valst. šventes.* ***Įėjim.*** *į parodas* ***mokamas.*** *tik susitarus.*

TAI VIENAS iš nedaugelio viduramžių pastatų, išlikusių Paryžiuje. Dabar čia įsikūrusi Forney dailės biblioteka. XVI a. Katalikų lygos laikais rūmai buvo sutvirtinti, ir juos užėmė Bourbonai, Guise'ai ir kardinolas de Pellevé, kurį religinis įkarštis privedė prie to, kad jis mirė iš įniršio 1594 m., išgirdęs, jog protestantas Henrikas IV įžengė į Paryžių. Įkurdinta šiuose rūmuose buvusio vyro Henriko IV, ištvirkėliška ir skandalingą gyvenimą čia gyveno Margarita de Valois. Galiausiai jos buvusiam mylimajam buvo nukirsta galva, kai šis drįso nužudyti jos tuometinį favoritą.

Hôtel de Sens, dabar dailės biblioteka

Memorialas nežinomam žydų kankiniui (1956)

Mémorial du Martyr Juif Inconnu ⑰

17 Rue Geoffroy-l'Asnier 75004. **Žml.** 13 C4. ☎ *01 42 77 44 72.* M *Pont-Marie.* ***Atidaryta*** *sekm.–penkt. 10–13, 14–18.* ***Įėjim. mokamas.***

AMŽINOJI UGNIS, deganti kriptoje, – tai 1956 m. pastatytas memorialas nežinomam žydų holokausto kankiniui. Jis yra žydų kvartalo pakraštyje. Šalia emocinio poveikio įspūdį daro didelis ritinys su koncentracijos stovyklų pavadinimais. Už memorialo matyti marmurinis namo Nr. 17 fasadas. Ten yra Žydų dokumentacijos centro archyvai ir biblioteka.

St-Gervais-St-Protais ⑱

Pl St-Gervais 75004. **Žml.** 13 B3. ☎ *01 48 87 32 02.* M *Hôtel de Ville.* ***Atidaryta*** *kasdien 6–21.*

ŠI NUOSTABI bažnyčia, pavadinta dviejų Nerono nukankintų romėnų kareivių Gervazo ir Protazo vardais, buvo pastatyta XV–XVII a. senesnės bažnyčios vietoje. Jos fasadas – seniausias klasikinis fasadas Paryžiuje, jį sudaro trimis aukštais išdėstytos dorėninės, joninės ir korintinės kolonos. Už fasado atsiveria graži gotikinė bažnyčia, žinoma dėl sąsajų su religine muzika. Puikiems bažnyčios vargonams François Couperinas (1668–1733) sukūrė dvejas mišias. Dabar bažnyčioje įsikūrusi katalikų vienuolių bendruomenė, kurios liturgija traukia žmones iš viso pasaulio.

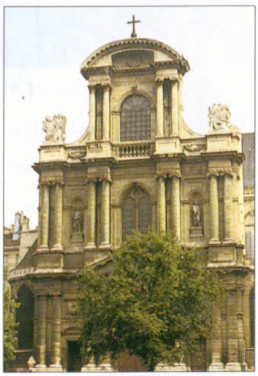

St-Gervais–St-Protais fasadas su klasikinėmis kolonomis

Musée Picasso ⓫

MIRUS ISPANŲ KILMĖS dailininkui Pablo Picasso (1881–1973), kuris didžiąją savo gyvenimo dalį pragyveno Prancūzijoje, prancūzų vyriausybei vietoj palikimo mokesčių buvo palikta daug jo darbų. 1986 m. jiems buvo įrengtas Musée Picasso. Muziejus įsikūrė dideliuose XVII a. rūmuose – Hôtel Salé, kurie stovi Marais rajone. Jie buvo pastatyti 1656 m. druskos mokesčių rinkėjui Aubert'ui de Fontenay (*salé* reiškia „sūrus") ir iki šiol išlaikė pradinį pavidalą. Didelė kolekcija atspindi ir Picasso meninę raidą (mėlynasis, rausvasis ir kubizmo periodai), ir įvairių medžiagų vartojimą.

★Autoportretas
Skurdas, vienatvė, žiemos pradžia darė 1901 m. pabaigą ypač sunkią Picasso. Tada ir buvo nutapytas šis paveikslas.

Smuikas ir gaidų lapas
Šis koliažas (1912) priklauso sintetinio kubizmo periodui.

★ Du broliai
1906 m. vasarą Picasso buvo grįžęs į Kataloniją Ispanijoje ir ten nutapė šį paveikslą.

★ Bučinys *(1969)*
1961 m. Picasso vedė Jacqueline Roque ir tuo metu grįžo prie jau pažįstamų temų – pora, dailininkas ir modelis.

VADOVAS PO GALERIJĄ
Kolekcija pristatoma daugiausia chronologiškai. Antro aukšto ekspozicija prasideda mėlynuoju ir rausvuoju periodais, toliau matome kubistinius ir neoklasicistinius darbus. Parodos nuolat keičiamos – vienu metu rodomi ne visi darbai. Pirmame aukšte yra skulptūrų sodelis ir vėlesniojo laikotarpio kūriniai.

PLANO SPALVŲ REIKŠMĖ

- ☐ Tapyba
- ☐ Iliustracijos
- ☐ Skulptūrų sodelis
- ☐ Keramika
- ☐ Kitos patalpos

Moteris su mantilija *(1949)*
Picasso išplėtė savo diapazoną, 1948 m. ėmęs lipdyti keramiką.

Tapytojas su palete ir molbertu *(1928)*
Šis postkubistinis aliejinis portretas buvo nutapytas tuo metu, kai Picasso darbai artėjo prie siurrealizmo.

Antras aukštas

★ **Dvi pajūriu bėgančios moterys** *(1922)*
1924 m. šis paveikslas buvo panaudotas scenos uždangai. Diagilevo baletui Mėlynasis traukinys.

Skaitanti moteris *(1932)*
Picasso savo modelį Marie-Thérèse Walter dažnai tapė purpurinėmis ir geltonomis spalvomis.

Pirmas aukštas

Įėjimas

Įėjimas

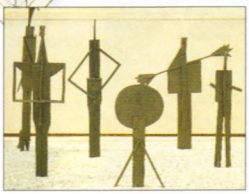

Mauduolės *(1956)*
Ši skulptūrų grupė stovi sodelyje, užpakalinėje rūmų puséje.

INFORMACIJA LANKYTOJAMS

Hôtel Salé, 5 Rue de Thorigny. **Žml.** 14 D2. 01 42 71 25 21. M St-Sébastien, St-Paul. 29, 96, 75, 86, 87 į St-Paul, Bastille, Pl des Vosges. RER Châtelet-Les-Halles. P Rue St-Antoine, Bastille. **Atidaryta** bal.–rugs.: treč.–pirm. 9.30–18; spal.–kov.: treč.–pirm. 9.30–17.30. **Uždaryta** gruodž. 25, saus. 1. **Įėjim. mokamas.** susitarus: ekskursijos vaikams rytais, suaugusiesiems popiet.

SVARBIAUSI PAVEIKSLAI

- ★ **Autoportretas**
- ★ **Du broliai**
- ★ **Dvi pajūriu bėgančios moterys**
- ★ **Bučinys**

PICASSO IR ISPANIJA

1934 m. apsilankęs tėvynėje, Picasso daugiau ten nebegrįžo, nes nepritarė Franco režimui. Bet Prancūzijoje jis kūrė ispaniškomis temomis: mėgo vaizduoti bulių (dažnai minotauro pavidalo) ir gitarą, kurią siejo su Andalūzijoje praleista vaikyste.

Rotušė (Hôtel de Ville), žvelgianti į žavią aikštę

Hôtel de Ville ⓳

4 Pl de l'Hôtel de Ville 75004. **Žml.** 13 B3. ☎ *01 42 76 50 49.* M *Hôtel-de-Ville.* ***Atidaryta*** *tik grupinėms ekskursijoms su vadovu, užsakymas telefonu.* ***Uždaryta*** *per valst. šventes, oficialius priėmimus.*

Miesto tarybos rūmai – rotušė įsikūrusi XIX a. rekonstruotame pastate, kuris buvo pastatytas vietoj XVII a. rotušės, sudegusios 1871 m. Rotušė išpuošta įmantriais akmens dirbiniais, bokšteliais ir statulomis, žvelgiančiomis į pėsčiųjų aikštę, kurioje smagu vaikštinėti, ypač vakarais, kai apšviečiami fontanai.

Kadaise aikštėje būdavo kariami, deginami žmonės ir vykdomos kitos šiurpios egzekucijos. Čia Ravaillacas, kuris 1610 m. nužudė Henriką IV, buvo gyvas ketvirčiuotas, jo kūną suplėšė keturi stiprūs arkliai.

Rotušė garsėja ilgąja Salles des Fêtes (pokylių sale), prie kurios šliejasi svetainės, skirtos mokslui, menams ir literatūrai. Įspūdingi laiptai, dekoruotos kesoninės lubos su sietynais, daugybė statulų ir kariatidžių kuria iškilmingą ceremonijų atmosferą. Miesto merai didžiosiose pastato salėse kelia prašmatnias vaišes ir priėmimus aukštiems užsienio svečiams.

Cloître des Billettes ⓴

24 Rue des Archives 75004. **Žml.** 13 B3. ☎ *01 42 72 38 79.* M *Hôtel-de-Ville.* ***Bažnyčia ir vienuolynas atidaryti*** *kasdien 11-19.*

Tai vienintelis Paryžiuje išlikęs viduramžių vienuolynas. Jis 1427 m. buvo pastatytas Labdaros broliams, arba *Billettes*. Išliko trys iš keturių senųjų galerijų. Šalia prisišliejusi paprasta klasikinė bažnyčia 1756 m. pastatyta vietoj senosios vienuolyno bažnyčios.

Seniausias Paryžiaus vienuolynas

Notre-Dame-des-Blancs-Manteaux ㉑

12 Rue des Blancs-Manteaux 75004. **Žml.** 13 C3. ☎ *01 42 72 09 37.* M *Rambuteau.* ***Atidaryta*** *kasdien 10–13, 16–19.* ***Koncertai.***

Šios bažnyčios (1685) pavadinimas kilo nuo baltų abitų, kuriais vilkėjo vienuoliai augustinai, 1258 m. šioje vietoje įkūrę vienuolyną. Bažnyčioje yra nuostabi XVIII a. rokokinė flamandų sakykla ir žymieji vargonai, kuriuos geriausiai įvertinti galima per čia nuolat vykstančius religinės muzikos koncertus.

Hôtel de Rohan ㉒

87 Rue Vieille-du-Temple 75003. **Žml.** 13 C2. ☎ *01 40 27 62 18.* M *Rambuteau.* ***Atidaryta*** *tik laikinoms parodoms.*

Nors išoriškai nepanašūs, Hôtel de Rohan ir Hôtel de Soubise sudaro porą. Tas pats architektas Delamairas rūmus pastatė Strasbūro vyskupui kardinolui Armand'ui de Rohan-Soubise'ui. Nuo 1927 m. pastate buvo saugoma dalis nacionalinių archyvų. Vidiniame kieme virš arklidžių durų yra XVIII a. skulptūra *Apolono žirgai*, sukurta Robert'o Le Lorraino.

Le Lorrain. *Apolono žirgai*

Hôtel de Soubise 25

60 Rue des Francs-Bourgeois 75003. **Žml.** 13 C2. 01 40 27 60 96. M *Rambuteau.* ***Atidaryta*** *treč.–pirm. 12–17.45.* ***Uždaryta*** *per valst. šventes.* ***Įėjim. mokamas.***

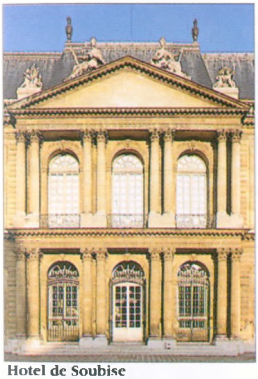

Hotel de Soubise

ŠIE IMPOZANTIŠKI rūmai buvo pastatyti 1705 –1709 m. princesei de Rohan. Dabar čia vienas iš dviejų pastatų, saugančių nacionalinius archyvus (kitas – Hôtel de Rohan). Hôtel de Soubise turi didingą vidinį kiemą ir nuostabų interjero dekorą (1735 –1740), kurį sukūrė talentingiausi to meto tapytojai: Carlas Van Loo, Jeanas Restout, Natoire'as ir François Boucher. Natoire'o rokailiais princesės miegamajame gali pasigėrėti daugelis, nes jis sudaro čia įsikūrusio Prancūzijos istorijos muziejaus dalį. Tarp kitų eksponatų yra Napoleono testamentas, kur jis prašo jo palaikus parvežti į Prancūziją.

Hôtel Guénégaud 24

60 Rue des Archives 75003. **Žml.** 13 C2. 01 42 72 86 43. M *Hôtel de Ville.* ***Atidaryta*** *antr.–sekm. 11–18.* ***Uždaryta*** *per valst. šventes.* ***Įėjim. mokamas.*** *užmokėjus.*

ŽINOMAS architektas François Mansart'as šiuos puikius rūmus pastatė XVII a. viduryje Henri de Guénégaud des Brosses'ui, valstybės sekretoriui ir antspaudų saugotojui. Dabar vieną sparną užima Musée de la Chasse et de la Nature (Medžioklės ir gamtos muziejus), kurį 1967 m. atidarė André Malraux. Tarp eksponatų yra puiki XVI–XIX a. medžioklės ginklų kolekcija, daugiausia iš Vokietijos ir Vidurio Europos. Eksponuojami ir gyvūnų trofėjai iš viso pasaulio, be to, Oudry, Rubenso, Rembrandto ir Monet bei kitų dailininkų paveikslai.

Hôtel Guénégaud sodas

Rue Volta Nr. 3 23

75003. **Žml.** 13 C1. M *Arts-et-Métiers. Lankytojai* ***neįleidžiami.***

PUSIAU MEDINIS keturių aukštų namas, datuotas 1300 m., buvo laikomas seniausiu Paryžiaus namu, kol 1978 m. buvo nustatyta, kad tai tik XVII a. imitacija. Jo tvirta struktūra su sijų ir tinko lubomis bei vertikaliomis sijomis fasade būdinga viduramžių Paryžiaus namams.

Iš pradžių pastato pirmą aukštą buvo užėmusios dvi krautuvės. Prekės buvo pardavinėjamos gatvėje nuo gulsčių langinių.

Square du Temple 26

75003. **Žml.** 13 C1. M *Temple.*

DABARTINIS ramus ir malonus skveras kadaise buvo viduramžių riterių tamplierių, grįžusių iš Kryžiaus karų, valdų tvirtovė. Valstybę valstybėje sudarė rūmai, bažnyčia, krautuvės už aukštų sienų su pakeliamuoju tiltu. Čia buvo rojus bėgantiems nuo karališkojo teisingumo.

1792 m. po arešto čia kalėjo Liudvikas XVI ir Marija Antuanetė *(p. 28–29)*. Iš čia karalius ėjo po giljotina.

Viduramžių namo XVII a. rekonstrukcija Rue Volta gatvėje

Musée d'Art et d'Histoire du Judaïsme 27

Hôtel de St-Aignan, 71 Rue du Temple 75003. **Žml.** 13 B2. 01 40 27 60 96. M *Rambuteau.* ***Atidaryta*** *pirm.–penkt. 11–18, sekm. 10–18.* ***Įėjim. mokamas***

ŠIS MUZIEJUS skirtas žydų bendruomenės istorijai ir kultūrai nuo viduramžių iki šių dienų. Čia saugoma kolekcija, anksčiau buvusi Musée d'Art Juif, ir iškilūs religiniai kūriniai bei dirbiniai iš Musée de Cluny

BEAUBOURG IR LES HALLES

ŠIAME DEŠINIOJO KRANTO RAJONE dominuoja modernistiniai Forum des Halles ir Pompidou centro statiniai. Šioms dviem įspūdingoms įstaigoms leidžia klestėti pirkėjai, meno mėgėjai, studentai ir turistai. Tarp dviejų aikščių perplaukia ištisi milijonai. Naujasis Forum des Halles skirtas gatvės madai, dauguma parduotuvių yra po žeme, po naujais betono ir stiklo rutuliais vaikštinėja jauni klientai. Aplinkines gatves pagyvina populiarios pigios parduotuvės ir barai. Tačiau čia pakanka ir specializuotų maisto parduotuvių, mėsinių ir turgelių, primenančių, kad Les Halles iš pradžių buvo klestintis miesto turgus. Visi keliai aplink Les Halles veda tiesiai į Beaubourg'o rajoną ir Pompidou centrą – vieną ryškiausių Paryžiuje bekompromisinį avangardinį statinį iš daugybės vamzdžių, latakų ir lynų. Greta einančiose gatvėse, pvz., Rue St-Martin ir Rue Beaubourg, yra nedidelių šiuolaikinio meno galerijų.

Igorio Stravinskio aikštės fontanas

ŽVILGSNIS Į ĮŽYMYBES

Istoriniai pastatai ir gatvės
Rue de Montmorency Nr. 51 (11)
Tour de Jean Sans Peur (12)
Bourse du Commerce (14)
Tour St-Jacques (17)

Bažnyčios
St-Merry (2)
St-Eustache (17)
St-Germain l'Auxerrois (15)

Muziejai ir galerijos
Pompidou centras p. 110–113 (1)
Pavillon des Arts (5)
Vidéothèque de Paris (7)
Musée de la Poupée (10)

Moderni architektūra
Forum des Halles (8)
Le Défenseur du Temps (9)

Kavinės
Café Beaubourg (4)
Bistrot d'Eustache (6)

Fontanai
Fontaine des Innocents (3)

Parduotuvės
La Samaritaine (16)

KAIP ČIA PATEKTI

Rajoną aptarnauja šios metro stotys: Rambuteau, Hôtel de Ville, Châtelet ir Les Halles. Iš maršrutinių autobusų Nr. 47 važiuoja Rue Beaubourg gatve pro Pompidou centrą ir Sevastopolio bulvaru.

DAR ŽR.

- ***Gatvių rodyklė***, žml. 13
- ***Kur apsistoti*** p. 278–279
- ***Restoranai*** p. 296–298

ŽENKLAI

- Žml. *Iš gatvės į gatvę*
- Metro stotis
- RER stotis
- Automobilių aikštelė

0 metrų 400

St-Eustache bažnyčia ir skulptūrinė galva *Klausymas*, sukurta Henri de Millerio

Iš gatvės į gatvę: Beaubourg ir Les Halles

KAI EMILE'IS ZOLA vadino Les Halles „Paryžiaus pilvu", jis turėjo galvoje mėsos, daržovių ir vaisių turgų, klestėjusį čia nuo 1183 m. XX a. septintame dešimtmetyje transporto grūstis nustūmė turgų į priemiesčius ir, nepaisant protestų, buvo nugriauti milžiniško skėčio pavidalo Baltard'o turgaus paviljonai. Vietoj jų atsirado prekybos ir laisvalaikio kompleksas – Forumas. Permaina buvo sėkminga – šiandien margiausios Paryžiaus minios plūsta į Les Halles ir Pompidou centrą, esantį Beaubourg'o kvartale ir traukiantį turistus nuo pat jo atidarymo 1977 m.

Pavillon des Arts
Tai vienas iš grybo pavidalo paviljonų, esantis šalia Forumo. Jame vyksta laikinos parodos 5

Bistrot d'Eustache
Ši linksma kavinė patinka ir klasikinio, ir modernaus džiazo entuziastams 6

★ **Forum des Halles**
Po krautuvėmis, restoranais, kino teatrais ir baseinu yra judriausia pasaulyje požeminė stotis 8

Vidéothèque de Paris
Paryžiaus videotekos lankytojai Salle de Consultation salėje žiūri videofilmus 7

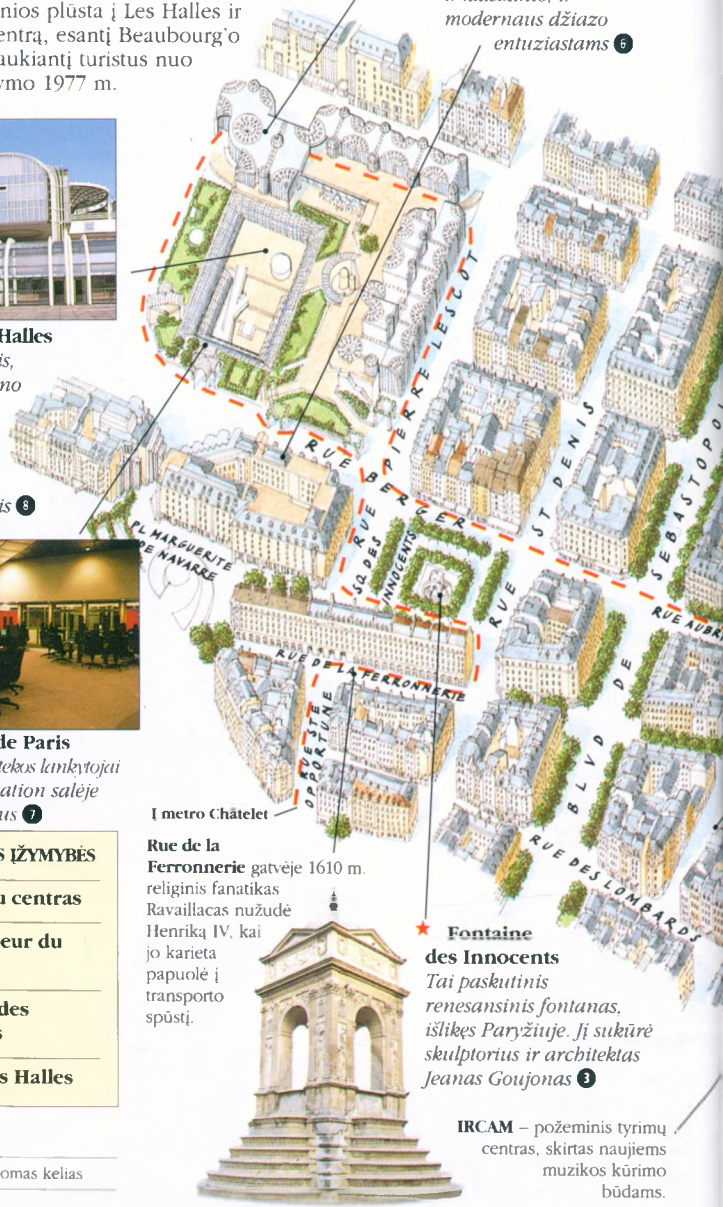

Rue de la Ferronnerie gatvėje 1610 m. religinis fanatikas Ravaillacas nužudė Henriką IV, kai jo karieta papuolė į transporto spūstį.

Fontaine des Innocents
Tai paskutinis renesansinis fontanas, išlikęs Paryžiuje. Jį sukūrė skulptorius ir architektas Jeanas Goujonas 3

IRCAM – požeminis tyrimų centras, skirtas naujiems muzikos kūrimo būdams.

SVARBIAUSIOS ĮŽYMYBĖS

- ★ **Pompidou centras**
- ★ **Le Défenseur du Temps**
- ★ **Fontaine des Innocents**
- ★ **Forum des Halles**

ŽENKLAI

— — — Siūlomas kelias

★ **Le Défenseur du Temps**
Šio mechanizuoto laikrodžio laiko kelias ginamas nuo puolančių slibinų 9

Rue Quincampoix
gatvėje stovi gražiai restauruoti ir visiškai atnaujinti XVIII a. namai *(hôtels)*.

ORIENTACINIS ŽEMĖLAPIS
Žr. centrinio Paryžiaus žml. p. 12–13

★ **Pompidou centras**
Čia veikia Paryžiaus moderniojo meno muziejus, didelės meno bibliotekos ir pramoninio dizaino centras 1

Metro Rambuteau

Place Igor Stravinsky
(Igorio Stravinskio aikštėje) dominuoja pirmasis Paryžiaus šiuolaikinis fontanas, sukurtas Niki de Saint Phalle ir Jeano Tinguely.

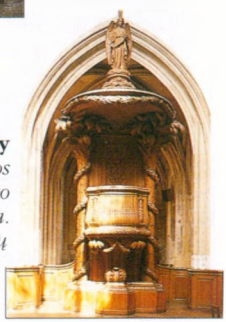

St-Merry
Šios gražios bažnyčios sakyklą suprojektavo broliai Stodtzai XVIII a. viduryje. Iš abiejų pusių sakyklą remia pora išdrožinėtų palmių 2

0 metrų 100

Pompidou Centre ❶

Žr. p. 110–113.

Kristaus gimimo scena, St-Merry bažnyčios vitražas

St-Merry ❷

76 Rue de la Verrerie 75004. **Žml.** 13 B3. ☎ *01 42 71 93 93.* M *Hôtel-de-Ville.* ***Atidaryta*** *kasdien 15–19.* ♞ *I ir III sekm. popiet.* ***Koncertai.***

ŠIOS BAŽNYČIOS vietos istorija siekia VII amžių. VIII a. pradžioje čia buvo palaidotas Autuno Šv. Martyno vienuolyno abatas šv. Médéricas. Šalimais pastatyta koplyčia buvo pavadinta iškreiptu šio šventojo vardu – Merry. Liepsnotosiosios gotikos stiliaus bažnyčia buvo baigta tik 1552 m. Ypač turtingai išpuoštas jos vakarinis fasadas, o šiaurės vakarų bokštelyje kabo seniausias Paryžiaus varpas, datuojamas 1331 m. Tai buvo turtinga parapinė bažnyčia, priklausiusi lombardų palūkininkams, kurie tuo vardu pavadino gretimą gatvę – Rue des Lombards.

Fontaine des Innocents ❸

Sq des Innocents 75001. **Žml.** 13 A2. M *Les Halles.* RER *Châtelet-Les-Halles.*

KRUOPŠČIAI restauruotas renesansinis fontanas stovi Square des Innocents – Nekaltųjų vaikelių skvere – pagrindinėje rajono sankryžoje. 1549 m. pastatytas Rue St-Denis gatvėje fontanas į dabartinę vietą buvo perkeltas XVIII a., kai buvusių kapinių vietoje atsirado aikštė. Prie šios Les Halles rajono įžymybės mėgsta susitikinėti jaunimas.

Fontaine des Innocents detalė

Café Beaubourg ❹

100 Rue St-Martin 75004. **Žml.** 13 B2. ☎ *01 48 87 63 96.* M *Les Halles.* RER *Châtelet-Les-Halles.* ***Atidaryta*** *sekm.–ketv. 8–1; penkt.–šešt. 8–2.*

Café Beaubourg interjeras

GILBERT'O COSTES 1987 m. atidaryta stilinga kavinė buvo suprojektuota ir dekoruota vieno žymiausių prancūzų architektų Christiano de Portzamparco, kuris sukūrė ir įspūdingą Cité de la Musique, esantį Parc de la Villette (*p. 234*). Plati terasa apstatyta patogiomis raudonomis ir juodomis pintomis kėdėmis. Erdvus ir itin elegantiškas interjeras papuoštas eilėmis knygų, kurios sušvelnina rūstoką Art Deco aplinką. Kavinėje mielai renkasi meno prekybos agentai, aplinkinių galerijų ir Pompidou centro tarnautojai. Čia siūlomi lengvi užkandžiai ir priešpiečiai. Jei pernelyg vargina spūstis aplink Les Halles, Café Beaubourg – ideali vieta nervams pailsinti.

Pavillon des Arts ❺

101 Rue Rambuteau, Terrasse Lautréamont 75001. **Map** 13 A2. ☎ *01 42 33 82 50.* M *Les Halles.* RER *Châtelet-Les-Halles.* ***Atidaryta*** *antr.–sekm 11.30–18.30.* ***Uždaryta*** *per valst. šventes.* ***Įėjim. mokamas.*** ♞ ♿

ŠIO CENTRO sukūrimas 1983 m. atvėrė naujai atgimusį Les Halles kvartalą menui. Futuristiniame Baltard'o paviljone, pastatytame iš stiklo ir plieno konstrukcijų, rengiamos laikinos parodos, temos dažnai būna neįprastos, reti eksponatai surenkami iš Prancūzijos ir užsienio muziejų. Pvz., paskutinės parodos buvo apie rusų istoriją, pateiktą sovietinių fotografų akimis, ir apie siurrealistus, kuriuos priminė jų surinktos indiškos lėlės.

Pavillon des Arts eksterjeras

Bistrot d'Eustache 6

37 Rue Berger, 75001.
Žml. 13 A2. ☎ *01 40 26 23 20.*
M *Les Halles.* RER *Châtelet-Les-Halles.*
Atidaryta *kasdien 9–2.* ***Gyvas džiazas*** *ketv.,* ***flamenkas/čigonų muzika*** *penkt.–šešt.*

ŠI NEDIDELĖ kavinė su senais mediniais paneliais ir patraukliais veidrodžiais išlaikė ketvirto ir penkto dešimtmečio Paryžiaus nuotaikas, kai mieste visur skambėjo džiazas. Ji visad būna sausakimša tais vakarais, kai muzikantai groja čigonišką ar kitokį džiazą. Kavinėje visą dieną siūlomi įvairiausi tradiciniai prancūzų patiekalai prieinamomis kainomis.

Bistrot d'Eustache terasa

Vidéothèque de Paris 7

2 Grande Galerie, Forum des Halles 75001. **Žml.** 13 A2. ☎ *01 44 76 62 00.*
M *Les Halles.* RER *Châtelet-Les-Halles.*
Atidaryta *antr., treč., penkt. – sekm. 13–21; ketv. 13–22.* ***Uždaryta*** *per valst. šventes.* ***Įėjim. mokamas.*** ♿

VIDEOTEKOJE siūlomi tūkstančiai kino, televizijos ir mėgėjiškų filmų. Visi jie susiję su Paryžiumi. Yra juostų apie Paryžiaus istoriją nuo 1895 m., tarp jų nuostabi kronika apie tai, kaip generolas de Gaulle'is išvengė snaiperių ugnies per Paryžiaus išvadavimą 1944 m. Yra begalė filmų, tokių kaip Truffaut *Pavogti bučiniai*. Nusipirkęs bilietą, gali 2 val. žiūrėti pasirinktą filmą Salle de Consultation salėje (*p. 106*) ir įeiti į dvi auditorijas, kur rodomi temiškai susiję filmai.

François Truffaut *Pavogti bučiniai*

Forum des Halles 8

75001. **Žml.** 13 A2. M *Les Halles.* RER *Châtelet-Les-Halles.*

SUKĖLĘS daug ginčų, dabartinis Forum des Halles, vadinamas tiesiog Les Halles, buvo pastatytas 1979 m. vietoj garsaus senojo vaisių ir daržovių turgaus. Dabartinis kompleksas užima 7 ha pusiau ant žemės, pusiau po žeme. Požeminius II ir III aukštus užima įvairios parduotuvės: nuo mažų prabangių iki didelių universalinių. Viršuje auga gražiai prižiūrimi sodai su pergolėmis ir mažyčiais paviljonais. Šalia stovi palmių pavidalo pastatai iš metalo ir stiklo, kuriuose įsikūrę Pavillon des Arts ir Maison de la Poésie – kultūros centrai, skirti šiuolaikiniam menui ir poezijai.

Le Défenseur du Temps 9

Rue Bernard-de-Clairvaux 75003.
Žml. 13 B2. M *Rambuteau.*

MODERNIAME Quartier de l'Horloge (Laikrodžio kvartale) stovi naujausias Paryžiaus gatvės laikrodis *Le Défenseur du Temps* („Laiko gynėjas"), sukurtas Jacques'o Monastier. Įspūdinga žalvario ir plieno mechaninė skulptūra siekia 4 m aukščio ir sveria 1 toną. Gynėjas kovoja su stichijomis: oru, žeme ir vandeniu, kurios laukinių žvėrių pavidalu jį puola artinantis kiekvienai valandai. Sklinda žemės drebėjimo, uragano ar audros garsai. 14 ir 18 val., plojant susirinkusiems vaikams, jis nugali visus tris žvėris.

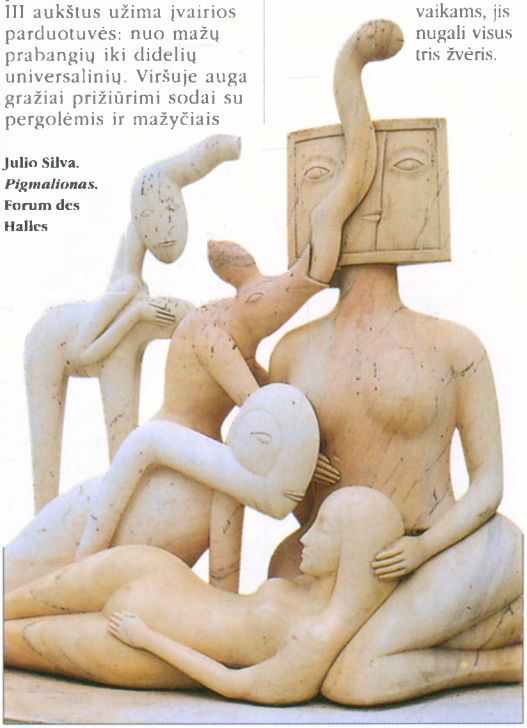

Julio Silva. *Pigmalionas.* Forum des Halles

Pompidou centras ❶

POMPIDOU PANAŠUS į išvirkščią pastatą: eskalatoriai, liftai, oro ir vandens vamzdžiai ir net masyvios plieninės atramos, sudarantys pastato griaučius, – viskas sumontuota išorėje. Tai leido architektams Richardui Rogersui, Renzo Piano ir Gianfranco Franchini sukurti neužgriozdintą ir lengvai tvarkomą vidinę erdvę, skirtą Musée National d'Art Moderne (Nacionaliniam moderniojo meno muziejui) ir kitai Pompidou centro veiklai. Muziejus pristato fovizmo, kubizmo ir siurrealizmo mokyklas. Lauke aikštėje gausios minios renkasi žiūrėti gatvės aktorių. Pompidou centras visiškai atnaujintas naujam tūkstantmečiui.

Eskalatorius pakopomis kyla fasadu.Pro stiklines eskalatoriaus koridoriaus sienas matyti aikštė. Nuo viršaus atsiveria puikus vaizdas į Montmartre'ą, La Défense'ą ir Eiffelio bokštą.

ŽENKLAI

- Parodinė erdvė
- Kitos patalpos

VADOVAS PO GALERIJĄ

Nuolatinės kolekcijos eksponuojamos penktame (1905–1960 m.kūriniai) ir ketvirtame (šiuolaikinis menas) aukštuose.Pirmą ir šeštą aukštus užima pagrindinės šiuolaikinio meno parodos,o antrą ir trečią – informacijos biblioteka. Apačioje yra „Forumas", kurį sudaro renginių centras, kino salė ir vaikų dirbtuvės.

Žurnalistės Sylvia von Harden portretas *(1926) Chirurginė Dixo stiliaus precizija sukuria negailestingą karikatūrą.*

Didelis arklys
Bronzinis Duchamp-Villono arklys (1914–1916)– vienas puikiausių kubistinės skulptūros pavyzdžių.

Rusijai,asilams ir kitiems *(1911)*
Visą gyvenimą Chagallą įkvėpdavo jo gimtasis Rusijos miestelis Vitebskas.

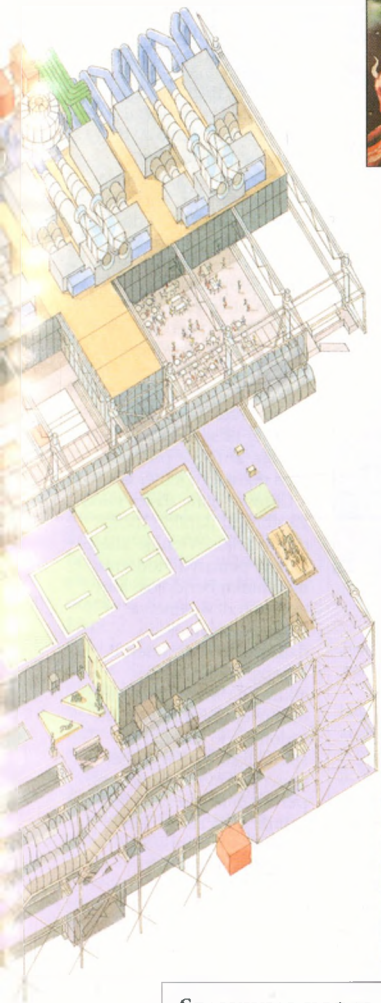

INFORMACIJA LANKYTOJUI

Centre d'Art et de Culture Georges Pompidou, Pl Georges Pompidou. **Map** 13 B2. *01 44 78 12 33.* M *Rambuteau, Châtelet, Hôtel de Ville.* *21, 29, 38, 47, 58, 69, 70, 72, 74, 75, 76, 81, 85, 96.* RER *Châtelet-Les-Halles.* P *Centre Georges Pompidou.* ***Atidaryta*** *pirm., treč.–penkt. 12–22; šešt.–sekm. 10–22.* ***Uždaryta*** *geg. 1, per valst. šventes.*

Karaliaus sielvartas *(1952)*
Gyvenimo pabaigoje Matisse'as padarė daug koliažų iš guašu dažyto popieriaus atraižų.

Vyras su gitara *(1914)*
Braque'as, kaip ir Picasso, plėtojo kubistinę techniką, vaizduodamas paveiksle tą patį objektą iš kelių žiūrėjimo taškų.

SPALVINIAI KODAI

Užpakalinėje Pompidou centro pusėje esantys įspūdingi spalvoti vamzdžiai, matomi iš Rue de Renard gatvės, įkvėpė vieną kritiką palyginti pastatą su aliejaus rafinavimo fabriku. Spalvos toli gražu nėra vien dekoratyvinis elementas – jos leidžia atskirti vamzdžių funkcijas: oro kondicionavimo vamzdžiai yra mėlyni, vandens žali, elektros linijos nudažytos geltonai, vertikalaus judėjimo vietos (pvz., eskalatoriai) – raudonai. Balti kaminai – ventiliacijos šachtos požemiams, o konstrukciniai strypai plakiruoti nerūdijančiu plienu. Architektai norėjo lankytojams parodyti pastato funkcionavimo dinamiką arba „metabolizmą".

Pompidou moderniojo meno kolekcija

MUZIEJUS TURI DAUGIAU NEI 45 000 meno kūrinių, aprėpia daugiau nei 42 000 dailininkų ir puikiai atspindi visas dailės šakas. Centrą atnaujinus tradicinės meno šakos – tapyba, skulptūra, grafika ir fotografija – susietos su kinu, architektūra, dizainu, vaizdo ir garso archyvais. Dabar Pompidou centre apžvelgiama visa modernioji ir šiuolaikinė kūryba.

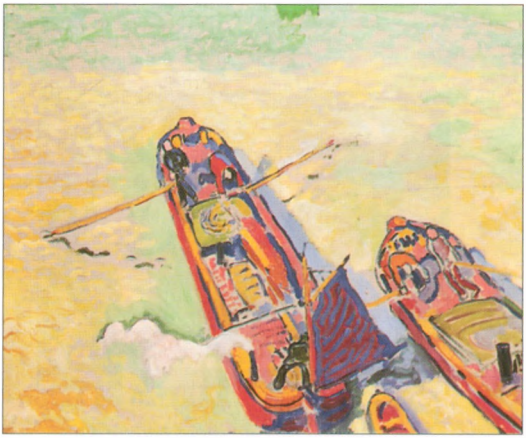

André Derain. ***Dvi baržos*** **(1906)**

1905–1960 M. DAILĖ

„ISTORINĖS" KOLEKCIJOS apžvelgia XX a. pirmos pusės didžiuosius meninius judėjimus – nuo fovizmo iki abstraktaus ekspresionizmo ir kintančių šešto dešimtmečio srovių. Eksponuojama turtinga kubistinių skulptūrų kolekcija, galima pamatyti Duchamps-Villono kūrinį *Didysis arklys* (1914–1916), taip pat kitų didžiųjų XX a. meistrų pavyzdžių. Kolekcijos branduolį sudaro Matisse'o, Picasso, Braque'o, Duchamp'o, Kandinskio, Léger, Miro, Giacometti'o ir Dubuffet darbai. Gyvenimo pabaigoje Matisse'as sukūrė keletą koliažų iš didelių popieriaus lapų. Šalia kitų jo darbų eksponuojamas *Karaliaus sieltartas*, sukurtas 1952 m. Braque'o *Vyras su gitara* iliustruoja kubizmo techniką, kurią jis išrado kartu su Picasso. Jei ne pirmas, tai bent jau laikomas pirmuoju, abstrakcionizmo kūrėjas Kandinskis gamtos įkvėptas kompozicijas pakeitė spalvos ir formos konstrukcijomis. Muziejuje yra didelė rusų tapytojo kolekcija. Jo „įspūdžiai" *(Įspūdžiai V, Parkas*, 1911*)* žymi ekspresionistinio periodo pabaigą, o *Improvizacijos XIV* ir *Su juodu lanku* (abu 1912) rodo posūkį į abstrakcionizmą.

Kolekcijoje demonstruojamos grupės ir judėjimai, kuriais buvo paremta modernaus meno istorija arba kurie ją paveikė, pvz., dadaizmas, abstrakcionizmas ir beformis menas. Beformio meno pradininkas Jeanas Fautrier pristatomas kūriniu *Įkaitai*, kuriame prisimenamos rezistentų kančios.

Chronologinę dailės raidą iškalbingai papildo naujos ekspozicijos. Vienoje salėje galima pamatyti Modernių menininkų bendrijos, kuri trečiame dešimtmetyje suvienijo architektus, dailininkus ir dizainerius, kūrybą. Kitoje salėje atkuriama André Bretono dirbtuvės atmosfera, kartu rodomi ir jo bičiulių siurrealistų darbai. Tyliai apmąstyti modernaus meno perversmus ir revoliucijas galima Miro salėje, kur kabo trys milžiniškos jo kompozicijos *Mėlyni*

Vasilij Kandinski.
Su juodu lanku **(1912)**

BRANCUSI'O STUDIJA

Rumunų kilmės skulptorius Constantinas Brancusi persikėlė į Paryžių būdamas 28-erių, o jam mirus 1957 m. visa jo studija atiteko Prancūzijos valstybei. Dar neseniai šios skulptūros buvo laikomos netoli Pompidou centro esančioje Brancusi'o studijos kopijoje. Dabar daug darbų perkelta į nuolatinę ekspoziciją penktame Pompidou centro aukšte. Buvo pastatyta ir nauja studija, kuri sudaro pagrindinio pastato dalį. Ji atidaryta 1995 m.

Constantin Brancusi. ***Panelė Pogany*** **(1919–1920)**

Joan Mitchell. ***Atsisveikinimo durys*** **(1980)**

DAILĖ NUO 1960 M.

ŠIUOLAIKINIO MENO skyrius prasideda nuo septinto dešimtmečio kūrinių, pagerbiamas Jeanas Tinguely. Šis inžinierius ir skulptorius kartu su Niki de Saint-Phalle sukūrė Stravinskio fontaną, kuris stovi šalia Pompidou centro. Ekspozicija įrengta aplink centrinę navą, iš kurios atsiveria muziejaus salės.

Septintame dešimtmetyje Amerikoje iškilo popdailė, kuri į meną įvedė reklamos bei žiniasklaidos vaizdinius ir vartotojiškos visuomenės objektus. Kolekcijoje yra Jasperio Johnso, Andy Warholo ir Claeso Oldenburgo darbų. Rauschenbergo *Orakulas* iliustruoja, kaip daiktai tampa abstrakčiomis formomis. Iš kitų darbų svarbesni būtų *Ghost Drums Set* (Claes Oldenburg) ir *Elektros kėdė* (Andy Warhol).

Šiuolaikiniais objektais susidomėjo ir nevienalytė prancūzų Naujųjų realistų grupė: Yves'as Kleinas, Césaris, Armanas ir kt. Jie tikėjo, kad žemiškiems kasdienybės dalykams dailininkas gali suteikti meninę vertę. Armanas „akumuliuoja", Reymondas Hainsas kolekcionuoja afišas savo abstrakčioms drobėms, o Jeanas Tinguely iš įvairių surinktų medžiagų konstruoja mašinas.

Subtiliu erotizmu alsuoja Balthuso (grafo Balthasaro Klossowskio de Rola) *Tapytojas ir jo modelis* (1980–1981). Kitoje salėje kabo poeto ir tapytojo Henri Michaux piešiniai rašalu. Abstraction-Création grupės – laisvos tapytojų abstrakcionistų draugijos – įkūrėjo Herbino darbas įkvėpė geometrinius abstrakcionistus, o Amerikos Hard Edge Abstraction judėjimui, kuriam būdingos griežtų kontūrų spalvotos dėmės, atstovauja Ellsworthas Kelly, Frankas Stella ir kt. Richardo Serros *Kampas ramstis Nr. 7 (skirta Natalie)* (1983) ir Carlo André *144 skardos kvadratas* – tik dvi iš kelių kolekcijos minimalistinių skulptūrų. Muziejus turi Georgo Baselitzo, Gilbert'o ir George'o, Anselmo Kieferio figūrinės dailės bei Joan Mitchel abstrakčių peizažų rinkinį. Kitose šiuolaikinio meno skyriaus galerijose pristatomas kinetinis, skurdusis ir konceptualusis menas, naujosios figūrinės ir abstrakčios tapybos srovės.

Joseph Beuys. ***Homogeninė infiltracija*** **(1966)**

Alexander Calder. ***Dviejų lygių mobilis*** **(1955)**

Pompidou centrui atsidarius po atnaujinimo, kelios salės skiriamos teminėms parodoms, kuriose tam tikrą temą atskleidžia įvairūs objektai iš skirtingų sričių. Atsisakyta tradicinių parodų apie vieną mokyklą ar judėjimą. Pavyzdžiui, Jeano Dubuffet, Césario ir Claeso Oldenburgo darbai iliustruoja plastinių medžiagų panaudojimą šiuolaikinėje dailėje, jie palyginami su architektų Richardo Buckminsterio ir Hanso Holleino bei dizainerio Ettore Sottsasso darbais.

Toks naujas penkto aukšto parodų pobūdis padeda atsiskleisti skirtingiems muziejaus kolekcijos aspektams. Dažnai parodos atspindi muziejaus teikiamą pirmenybę ironiškesnėms ir konceptualioms formoms. Vienoje ekspozicijoje yra Josepho Beuyso *Įsipareigojimas* (1985), kurį sudaro fortepijonas ir siena bei lubos, padengtos 7 tonomis storo veltinio; Namo June'o Paiko videokūrinys *Vidožuvis* (1979–1985), kurio videoekrane žybsi maniakiški kadrai iš už akvariumo su abejinga žuvimi.

Muziejus rengia ir laikinas parodas iš fonduose saugomų kūrinių. Galiausiai galima aplankyti grafikos parodą ir videosalę, kurioje įmanoma susipažinti su visa muziejaus sukaupta vaizdajuosčių ir garso įrašų kolekcija, kuri teikia informaciją apie galybę modernių dailininkų.

Ben (Vautier Benjamin). ***Beno kvadratai*** **(1973)**

Musée de la Poupée ⑩

Impasse Berthaud 75003. **Žml.** 13 B2. 01 42 72 73 11. M *Rambuteau.* ***Atidaryta*** *antr.–sekm. 10–18.* ***Įėjim. mokamas.*** *grupėms, susitarus.*

ŽAVIAME muziejuje rodoma įspūdinga rankų darbo lėlių kolekcija, apimanti periodą nuo XIX a. vidurio iki šių dienų. Trisdešimt šešiose vitrinose eksponuojamos 1850–1950 m. prancūzų lėlės su porcelianinėmis galvomis. Kitos 24 vitrinos skirtos lėlių iš viso pasaulio teminėms parodoms.

Muziejaus savininkai tėvas ir sūnus Guido ir Samy Odinai pasirengę suteikti jūsų lėlei medicininę pagalbą. Muziejaus parduotuvėje yra visko, ko reikia šiems unikaliems meno kūriniams išsaugoti. Odinai siūlo išsamias lėlių gamybos pamokas ir suaugusiesiems, ir vaikams.

XIX a. prancūziška lėlė su porcelianine galva

Rue de Montmorency Nr. 51 ⑪

75003. **Žml.** 13 B1. M *Réaumur-Sébastopol. Lankytojai* ***neįleidžiami.***

ŠIS NAMAS laikomas seniausiu Paryžiuje, po jo eina Marais kvartalo Rue Volta Nr. 3. Namą Nr. 51 pastatė 1407 m. rašytojas ir mokytojas Nicolas Flamelis. Jo durys buvo visad atviros neturtingiems darbininkams, iš kurių jis nieko nereikalaudavo, tik prašydavo melstis už mirusiuosius.

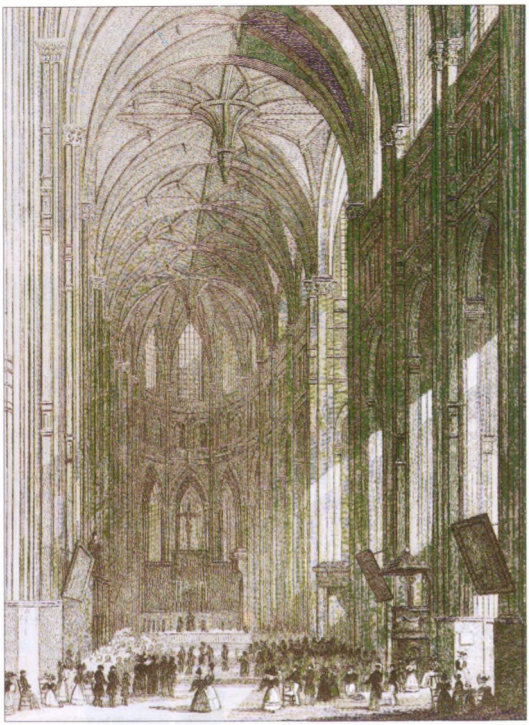

St-Eustache bažnyčios interjeras XIX a. pradžioje

Tour de Jean Sans Peur ⑫

20 Rue Etienne-Marcel 75002. **Žml.** 13 A1. M *Etienne-Marcel. Lankytojai* ***neįleidžiami.***

KAI 1408 m. buvo nužudytas Orleano kunigaikštis, jo mirties užsakovas Burgundijos kunigaikštis Jonas Bebaimis (Jean Sans Peur), pabūgęs represijų, ant savo namo, Hôtel de Bourgogne, pasistatė 27 m aukščio bokštą. Savo miegamąjį jis perkėlė į penktąjį bokšto aukštą (kur vedė 140 pakopų laiptai) ir ten miegojo, apsisaugojęs nuo priešų kėslų.

Rue de Montmorency Nr. 51 – seniausias Paryžiaus namas

St-Eustache ⑬

Pl du Jour 75001. **Žml.** 13 A1. 01 42 36 31 05. M *Les Halles.* RER *Châtelet-Les-Halles.* ***Atidaryta*** *kasdien 9–19.* P ✝ *antr.–penkt. 10, 18; pirm. ir šešt. 18; sekm. 9.30, 11, 18.* ***Sekm. popiet vargonų rečitaliai.***

GOTIKINIO plano ir renesansinės puošybos St-Eustache (Šv. Eustachijaus) bažnyčia – viena gražiausių Paryžiuje. Interjeras planuotas pagal Notre-Dame: penkios navos, šoninės ir radialinės koplyčios. Bažnyčiai baigti prireikė 105 metų (1532–1637). Tuo metu klestėjo renesanso stilius, kurį atspindi skliautai, pilioriai ir kolonos. Presbiterijos vitražai sukurti pagal Philippe'o de Champaigne'io kartonus.

Bažnyčia siejama su daugeliu garsių žmonių: čia buvo palaidotas Molière'as; čia buvo pakrikštyta oficiali Liudviko XV meilužė markizė de Pompadour ir kardinolas Richelieu.

Įėjimas į senąją grūdų biržą Bourse du Commerce

Bourse du Commerce ⑭

2 Rue de Viarmes 75001. **Žml.** 12 F2. ☎ *01 55 65 55 65.* M *Les Halles.* RER *Châtelet-Les-Halles.* ***Atidaryta*** *pirm.–penkt. 9–18.* *tik grupėms, susitarus.*

VICTORO HUGO lygintas su žokėjaus kepure be snapelio, senasis grūdų biržos pastatas buvo pastatytas XVIII a. ir pertvarkytas 1889 m. Šiandien didžiuliėje salėje su kupolu šurmuliuoja kavos ir cukraus prekių rinka. Čia yra Pasaulinis prekybos centras ir Chambre de Commerce et d'Industrie de Paris kontoros.

St-Germain l'Auxerrois ⑮

2 Pl du Louvre 75001. **Žml.** 12 F2. ☎ *01 42 60 13 96.* M *Louvre, Pont-Neuf.* ***Atidaryta*** *kasdien 8–20.* ***Vargonų rečitaliai*** *sekm. popiet, varpai treč. popiet.*

KAI VALOIS DVARAS XIV a. perskėlė iš Ile de la Cité į Luvrą, šią bažnyčią pamėgo karaliai ir eidavo čia į šv. Mišias.

Tarp daugybės istorinių asociacijų – šiurpios žudynės šv. Baltramiejaus naktį 1572 m. rugpjūčio 24 d., Henriko Navariečio ir Margaritos de Valois karališkųjų vestuvių išvakarėse. Tūkstančiai hugenotų, kuriuos atviliojo į Paryžių vestuvės, buvo išžudyti, kai suskambo bažnyčios varpas. Per Revoliuciją bažnyčia virto daržine. Nors daug kartų atstatinėta, ji išliko gotikinės architektūros perlu.

La Samaritaine ⑯

19 Rue de la Monnaie 75001. **Žml.** 12 F2. ☎ *01 40 41 20 20.* M *Pont-Neuf.* ***Atidaryta*** *pirm.–treč, penkt., šešt. 9.30–19; ketv. 9.30–22.* 🍴 💻 P *Žr. p. 313.*

ŠĮĄ MADINGĄ universalinę parduotuvę 1900 m. įsteigė buvęs gatvės prekijas Ernestas Cognacqas. *La Samaritaine* parduotuvė, pastatyta 1926 m. iš geležinių karkasų su didelėmis stiklo plokštumomis, tapo puikiu Art Deco stiliaus pavyzdžiu. Atnaujintą interjerą sudaro Art Nouveau stiliaus geležinės laiptinės ir po dideliu kupolu kabančios galerijos. Ant stogo yra restoranas iš kurio atsiveria nuostabūs Paryžiaus vaizdai. Cognacqas buvo ir vienas žymiausių XVIII a. meno kolekcininkų. Jo kolekcija dabar eksponuojama Musée Cognacq-Jay, Marais kvartale (*p. 94*).

Stilingas *La Samaritaine* parduotuvės Art Deco interjeras

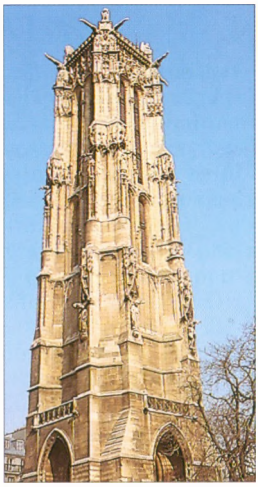

Tour St-Jacques su puošniu dekoru

Tour St-Jacques ⑰

Square de la Tour St-Jacques 75004. **Žml.** 13 A3. M *Châtelet. Lankytojai* ***neįleidžiami.***

ĮSPŪDINGAS vėlyvosios gotikos Šv. Jokūbo bokštas, datuojamas 1523 m., – visa, kas liko iš senos bažnyčios, kurioje susitikdavo maldininkai, keliaujantys į tolimas keliones. Bažnyčia buvo sugriauta po Revoliucijos. Anksčiau, XVII a., matematikas, fizikas, filosofas ir rašytojas Blaise'as Pascalis bokštą naudojo barometriniams eksperimentams. Bokšto pirmame aukšte jam atminti pastatyta statula. 1854 m. per valstybinį vizitą pro šalį vyko karalienė Viktorija, ir gretima aleja buvo pavadinta jos vardu – Avenue Victoria.

François Dubois. *Šv. Baltramiejaus nakties žudynės* (apie 1572–1584)

TUILERIES KVARTALAS

TUILERIES RAJONĄ iš vienos pusės riboja erdvi harmoninga Concorde aikštė, o iš kitos – Grand Louvre. Tai buvo karalių ir rūmų vieta. Karalius Saulė (Liudvikas XIV) tebegyvuoja Place des Victoires aikštėje, kuri buvo suprojektuota vien jo statulai. Tačiau šiandien žavimasi madų karaliais. Place Vendôme aikštėje karališką blizgesį pakeitė *Cartier*, *Boucheron* ir *Chaumet* brangakmeniai, šaunūs arabų, vokiečių ir japonų bankininkai, o ką jau kalbėti apie elegantiškas damas, besilankančias prašmatniame *Ritz* viešbutyje. Rajoną kerta dvi nuostabiausios Paryžiuje parduotuvių gatvės. Palei Jardin des Tuileries driekiasi ilga Rue de Rivoli su arkadomis, brangiomis parduotuvėmis, knygynais ir penkių žvaigždučių viešbučiais. Į šiaurę nuo Rivoli yra kita ilga gatvė – Rue St-Honoré, kur pamatysi ir turtingų, ir varganų prekiautojų.

Puošnus žibintas iš Place de la Concorde

ŽVILGSNIS Į ĮŽYMYBES

Istoriniai pastatai
Palais Royal 3
Banque de France 19

Muziejai ir galerijos
Musée du Louvre p. 122–129 1
Musée des Arts de la Mode 9
Musée de la Publicité 10
Musée des Arts Décoratifs 11
Musée de l'Orangerie 16
Galerie National du Jeu de Paume 15
Village Royale 15

Bažnyčios
St-Roch 7

Paminklai ir fontanai
Fontaine Molière 6
Arc de Triomphe du Carrousel 12

Aikštės, parkai ir sodai
Jardin du Palais Royal 5
Place des Pyramides 8
Jardin des Tuileries 14

Place de la Concorde 17
Place Vendôme 18
Place des Victoires 21

Teatrai
Comédie Française 4

Parduotuvės
Louvre des Antiquaires 2
Rue de Rivoli 13

KAIP ČIA PATEKTI

Šį rajoną puikiai aptarnauja metro sistema, Tuileries, Pyramides, Palais Royal ir Louvre stotys. Čia dažnai važinėja autobusai. 24 ir 72 maršrutų autobusai važiuoja krantine pro Jardin de Tuileries ir Musée du Louvre.

DAR ŽR.

- ***Gatvių rodyklė***, žml. 6, 11–12
- ***Kur apsistoti*** p. 278–279
- ***Restoranai*** p. 296–298

ŽENKLAI

	Žml. *Iš gatvės į gatvę*
M	Metro stotis
P	Automobilių aikštelė

Place de la Concorde ir obelisko vaizdas

Iš gatvės į gatvę: Tuileries kvartalas

ELEGANTIŠKOS AIKŠTĖS, geometriniai sodai, gatvių arkados ir kiemeliai suteikia šiam Paryžiaus rajonui savitumo. Šalia monarchijos paminklų ir meno klesti šiuolaikinė prabanga: penkių žvaigždučių viešbučiai, visame pasaulyje žinomi restoranai, madingos universalinės parduotuvės ir tarptautinio garso juvelyrai. Smėliasroviu nuvalyti ir nuplauti naujai švyti Luvro ir Palais Royal fasadai. Kardinolo Richelieu kūrinį Palais Royal (Karališkuosius rūmus) dabar užima valstybinės įstaigos. Iš čia Kultūros ministerija prižiūri didžiųjų miesto pastatų valymą ir restauravimą. Kiti buvę karališkieji rūmai – Luvras – dabar tapo vienu iš didžiausių pasaulio muziejų.

Normandy – elegantiškas viešbutis, pastatytas Belle Epoque stiliumi. Tokia maloni gyvensena buvo įsigalėjusi Paryžiuje ties amžių sandūra.

St-Roch
Šioje stebėtinai ilgoje XVII a. bažnyčioje, neįprastai pastatytoje šiaurės–pietų kryptimi, yra popiežiaus statula. St-Roch – religinės dailės lobynas 7

★ **Jardin des Tuileries**
Šiuose geometriniuose soduose, kuriuos XVII a. suprojektavo karaliaus sodininkas André Le Nôtre'as, galima pajodinėti asilaičiais 11

Place des Pyramides
Frémiet sukurta paauksuota Joanos Arkietės statula traukia rojalistus 8

I Quai du Louvre

Musée des Arts de la Mode
Šio muziejaus haute couture *kolekcijos suteikė Luvrui naują vaidmenį* 9

Musée des Arts Décoratifs
Ryškiausia muziejaus meno ir dizaino paroda – Art Nouveau kolekcija 11

Fontaine Molière
Lodovico Visconti'o sukurtas fontanas, skirtas garsiajam dramaturgui, kuris gyveno netoliese 6

★ **Jardin du Palais Royal**
Šis sodas – miesto rojus, apsuptas arkadų su restoranais ir meno galerijų bei specializuotų parduotuvių 5

ORIENTACINIS ŽEMĖLAPIS
Žr. centrinio Paryžiaus žml. 12–13

Le Grand Véfour
XVIII a. puošyba daro šį restoraną vieną gražiausių Paryžiuje. Čia pietavo Napoleonas Bonapartas, Victoras Hugo ir daug kitų garsenybių. (*Žr. p. 296 ir 301*)

★ **Palais Royal**
XVIII a. šie buvę karališkieji rūmai buvo pilni prašmatnių draugijų, girtautojų ir lošėjų. Šiandien aikštę puošia modernios skulptūros 3

Comédie Française
Prancūzijos nacionalinis teatras stato didžiųjų dramaturgų, pvz., Molière'o, pjeses 4

Metro Palais Royal

Louvre des Antiquaires
Tris buvusios universalinės parduotuvės aukštus užima prabangus meno ir antikvarinių vertybių prekybos centras, skirtas turtingam kolekcininkui 2

★ **Musée du Louvre**
Beveik keturis amžius buvęs karalių rūmais, Luvras tapo muziejumi su viena turtingiausių pasaulyje kolekcijų 1

SVARBIAUSIOS ĮŽYMYBĖS

- ★ **Musée du Louvre**
- ★ **Palais Royal**
- ★ **Jardin du Palais Royal**
- ★ **Jardin des Tuileries**

ŽENKLAI

Siūlomas kelias

0 metrų 100

Penkių arkų Pont Royal jungia Luvrą su Kairiuoju krantu

Musée du Louvre ❶

Žr. p. 122–129.

Louvre des Antiquaires ❷

2 Pl du Palais Royal 75001. **Žml.** 12 E2. 01 42 97 27 00. ***Atidaryta*** *antr.–sekm. (liep.–rugpj.: antr.–šešt.) 11–19.* ***Uždaryta*** *saus. 1, gruodž. 25.*
Žr. p. 322–323.

Viena Louvre des Antiquaires centro parduotuvė

AŠTUNTO dešimtmečio pabaigoje didelė universalinė parduotuvė – Grands Magasins du Louvre – buvo pertvarkyta į trijų aukštų meno galerijų ir antikvarinių parduotuvių kompleksą. Čia sunkiai rasi pigių prekių, bet 250-yje prašmatnių parduotuvių galima pamatyti, kas domina *nouveaux riches* kolekcininkus.

Palais Royal ❸

Pl du Palais Royal 75001. **Žml.** 12 E1. Palais Royal. *Lankytojai* ***į pastatus neįleidžiami.***

BUVĘ karališkieji rūmai pasižymi audringa istorija. XVII a. pradžioje čia buvo Palais Cardinale, priklausę kardinolui Richelieu. Šiam mirus rūmai perėjo karaliui, ir juose prabėgo Liudviko XIV vaikystė. XVIII a., kai rūmai priklausė Orleano kunigaikščiams, čia vykdavo aukštuomenės sueigos, tarpais būdavo girtuokliaujama ir lošiama. 1763 m. sudegė kardinolo teatras, kur spektaklius statė Molière'as, bet vietoj jo atsirado Comédie Française. Po Revoliucijos rūmai tapo lošimo namais. 1815 m. juos susigrąžino būsimasis karalius Liudvikas Pilypas, kurio vienas iš bibliotekininkų buvo Alexandre'as Dumas. Pastatas per plauką išvengė 1871 m. maišto ugnies.

Po naujos restauracijos 1872–1876 m. rūmai grįžo valstybei. Dabar čia įsikūrusi Valstybės taryba, aukščiausia teisinė administracinių reikalų institucija, ir Konstitucinė taryba. Kitą rūmų sparną užima Kultūros ministerija.

Comédie Française ❹

2 Rue de Richelieu 75001. **Žml.** 12 E1. 01 44 58 15 15. Palais Royal. ***Atidaryta*** *spektakliams.* sekm. 10.30 (01 44 58 13 16). ***Įėjim. mokamas.***
Žr. ***Pramogos*** *p. 330–333.*

Akmens plokštė Pierre'ui Corneille'iui

PRANCŪZIJOS nacionalinis teatras atsigręžęs į dvi žavingas, bet transportu užkimštas aikštes, kurios pavadintos rašytojų vardais: Colette ir André Malraux. Trupės šaknys siekia ir XVII a. Molière'o aktorius. Fojė stovi krėslas, ant kurio 1673 m. mirdamas scenoje susmuko Molière'as (lyg tyčia jis tada vaidino *Tariamąjį ligonį*). Nuo 1680 m., kai Liudvikas XIV įkūrė trupę, teatras, kaip nacionalinės kultūros centras, buvo globojamas valstybės ir 1799 m. persikėlė į dabartinį pastatą. Repertuarą sudaro Corneille'io, Racine'o, Molière'o, Shakespeare'o ir šiuolaikinių dramaturgų pjesės.

Danielio Bureno akmeninės kolonos (1986) Palais Royal kieme

Jardin du Palais Royal ❺

Pl du Palais Royal 75001. **Žml.** 12 F1. **M** *Palais Royal.*

DABARTINIS sodas maždaug trečdaliu mažesnis už senąjį, kurį XVII a. kardinolui Richelieu sukūrė karaliaus sodininkas. Taip atsitiko dėl 1781–1784 m. statybos, kai iškilo 60 vienodų namų iš trijų aikštės pusių. Šiandien aikštę juosia restoranai, meno galerijos ir specializuotos parduotuvės. Aikštė mena literatūros istoriją: čia gyveno Jeanas Cocteau, Colette, Jeanas Marais ir kitos garsenybės.

Jardin du Palais Royal statula

Fontaine Molière ❻

Rue de Richelieu 75001. **Žml.** 12 F1. **M** *Palais Royal.*

NETOLIESE Rue de Richelieu gatvės name Nr. 40, gyveno garsiausias prancūzų dramaturgas. XIX a. fontaną sukūrė Lodovico Visconti, kuris suprojektavo ir Napoleono kapą Les Invalides bažnyčioje (*p. 188–189*).

St-Roch ❼

296 Rue St-Honoré 75001. **Žml.** 12 E1. **☎** *01 42 44 13 20.* **M** *Tuileries.*
Atidaryta *kasdien 8.15–19.30.*
Uždaryta *per nereligines valst. šventes.* **✝** *kasdien, laikas keičiasi.*
Koncertai.

MILŽINIŠKA St-Roch (Šv. Roko) bažnyčią suprojektavo Luvro architektas

Vien. *Šv. Dionyzas pamokslauja galams* (1767), St-Roch bažnyčia

Lemercier, o kertinį akmenį 1653 m. padėjo Liudvikas XIV. Jules'is Hardouin-Mansart'as XVIII a. pristatė erdvią Dievo Motinos koplyčią su puošniu kupolu ir lubomis, o dvi vėlesnės koplyčios praplėtė bažnyčią iki 126 m, kaip Notre-Dame. Bažnyčioje saugomi religinio meno kūriniai, dauguma suvežti iš dabar jau išnykusių bažnyčių bei vienuolynų. Čia palaidoti dramaturgas Pierre'as Corneille'is, karaliaus sodininkas André Le Nôtre'as ir filosofas Denis Diderot. Fasade išlikusios Napoleono antpuolio žymės, kai 1795 m. rojalistų kariuomenė gynė bažnyčios laiptus.

Place des Pyramides ❽

75001. **Žml.** 12 E1. **M** *Tuileries, Pyramides.*

JOANĄ ARKIETĘ, 1429 m. netoliese kovojusią su anglais ir sužeistą, jamžino XIX a. jojikės statula, sukurta skulptoriaus Danielio Frémiet. Statula traukia rojalistus.

Musée des Arts de la Mode ❾

107 Rue de Rivoli 75001. **Žml.** 12 E1. **☎** *01 44 55 57 50.* **M** *Palais Royal, Tuileries.*
Atidaryta *antr.–penkt. 11–18 (treč. 21), šešt., sekm. 10–18.* ***Įėjim. mokamas.***

LUVRO Marsano paviljone 1986 m. įkurtas muziejus propaguoja vieną seniausių ir garsiausių miesto pramonių – madą.

Čia sukaupta įspūdinga *haute couture* drabužių ir aksesuarų kolekcija, rengiamos laikinos kostiumų parodos.

Schiaparelli'o švarkas muziejuje

Musée du Louvre ❶

LUVRO MUZIEJAUS, turinčio vieną vertingiausių meno kolekcijų pasaulyje, istorija siekia viduramžius. Pirmiausia 1190 m. karalius Pilypas Augustas čia pastatė tvirtovę, kad apgintų Paryžių nuo vikingų antplūdžių. Savo įspūdingą bokštą ir požeminį kalėjimą ji prarado valdant Pranciškui I, kuris vietoj jų pastatė renesansinį pastatą. Paskui keturis amžius prancūzų karaliai ir imperatoriai jį tobulino bei plėtė. Galiausiai pagrindiniame kieme buvo pastatyta stiklo piramidė, iš kurios galima patekti į visas galerijas.

Rytinis fasadas žvelgia į St-Germain l'Auxerrois

Jardin du Carrousel, dabar Jardin des Tuileries dalis, kadaise buvo prieš Tuileries rūmus, kuriuos 1871 m. sudegino komunarai.

Naujasis Carrousel du Louvre požeminis (po Arc de Triomphe du Carrousel) kompleksas lankytojams su galerijomis, drabužinėmis, parduotuvėmis, tualetais, automobilių aikštele ir informacine lenta.

Denono fligelis

Apversta stiklo piramidė praleidžia šviesą į požeminį kompleksą ir primena pagrindinį įėjimą į muziejų Cour Napoléon kieme.

LUVRO STATYBOS

Apačioje išvardijami, Prancūzijos valdovai (su jų karaliavimo metais), kurie bėgant amžiams Luvrą plėtė.

PAGRINDINIAI PAKEITIMAI

- Pranciškus I (1515–1547)
- Kotryna de Médicis (apie 1560)
- Henrikas IV (1589–1610)
- Liudvikas XIII (1610–1643)
- Liudvikas XIV (1643–1715)
- Napoleonas I (1804–1815)
- Napoleonas III (1852–1870)
- I. M. Pei (1989) (architektas)

★Arc de Triomphe du Carrousel

Ši triumfo arka buvo pastatyta švenčiant Napoleono pergales 1805 m.

SVARBIAUSIOS DETALĖS

- ★ **Įėjimo piramidė**
- ★ **Perrault kolonada**
- ★ **Viduramžių grioviai**
- ★ **Arc de Triomphe du Carrousel**

Pavillon Richelieu
Impozantiškas XIX a. paviljonas sudaro Richelieu fligelio dalį. Kadaise čia buvo Finansų ministerija, o dabar – nuostabios galerijos.

INFORMACIJA LANKYTOJUI

Žml. 12 E2. 01 40 20 53 17. 01 40 20 51 51. M *Palais Royal, Louvre.* 21, 27, 39, 48, 68, 69, 72, 75, 95. RER *Châtelet-Les-Halles.* *Louvre.* P *Carrousel du Louvre (įėjimas iš Ave du General Lemmonier); Pl du Louvre, Rue St-Honoré.* ***Muziejus atidarytas*** *ketv.–sekm. 9–18; pirm., treč. 9–21.45.* ***Hall Napoléon*** *(Luvro istorija, žiūrovų salė, laikinos parodos, restoranai, knygynas)* ***atidaryta*** *treč.–pirm. 9–22.* ***Uždaryta*** *saus. 1, Velykų pirm., rugpj. 1, geg. 31, liep. 14, lapkr. 1, gruodž. 25.* ***Įėjim. mokamas*** *(po 15.00 ir visą sekm. kaina mažesnė, mėnesio I sekm. nemokama.)* *ribota.* *tel. 01 40 20 52 09.* ***Paskaitos, filmai, koncertai.*** ***Valiutos keitykla.*** *www.louvre.fr*

Cour Marly – stikliniu stogu dengtas vidinis kiemas, kur dabar saugomi Marly arkliai (*p. 125*).

★ **Įėjimo piramidė**
1989 m. atidarytą populiarų pagrindinį įėjimą suprojektavo architektas I. M. Pei.

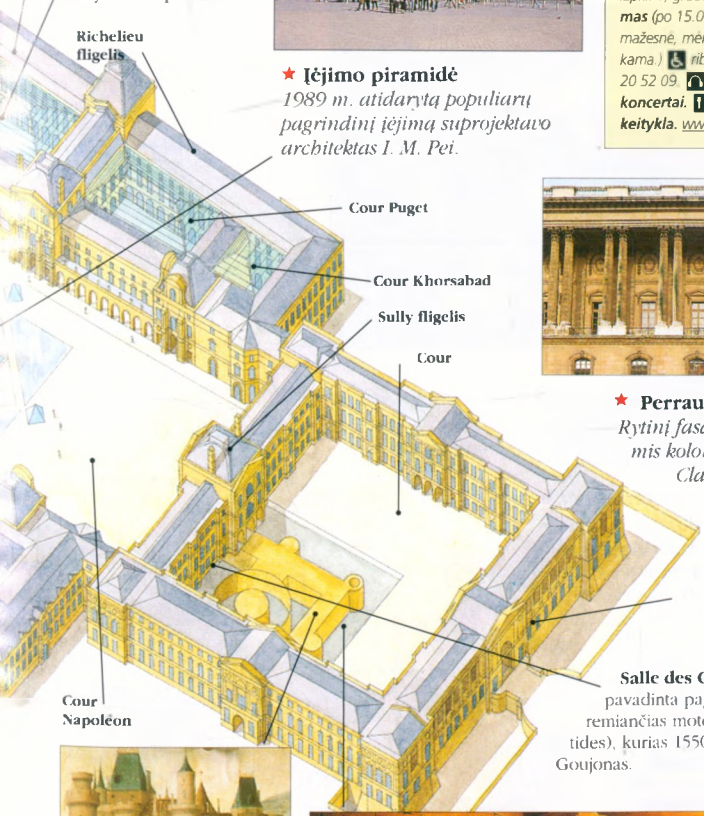

★ **Perrault kolonada**
Rytinį fasadą su didingomis kolonų eilėmis pastatė Claude'as Perrault, kuris su Louis Le Vau Luvre darbavosi XVII a. viduryje.

Salle des Caryatides
pavadinta pagal viršutinę galeriją remiančias moterų statulas (kariatides), kurias 1550 m. sukūrė Jeanas Goujonas.

Karolio V Luvras
Apie 1360 m. Karolis V senąją Pilypo Augusto tvirtovę su įdomiais bokštais pavertė karališkąja rezidencija.

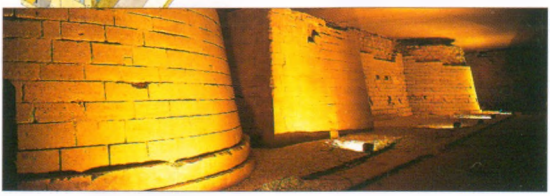

★ **Viduramžių grioviai**
Pilypo Augusto tvirtovės dvigubų bokštų pamatą ir pakeliamojo tilto atramą galima pamatyti iškastoje erdvėje.

Luvro kolekcija

LUVRO LOBYNO IŠTAKOS – Pranciškaus I (1515–1547) įsigyta nemaža italų tapybos kolekcija, kurioje buvo ir *Mona Liza (Džokonda)*. Valdant Liudvikui XIV (1643 – 1715) kolekciją sudarė tik 200 darbų, tačiau ją papildė dovanos ir pirkiniai. Pirmą kartą Luvras buvo atidarytas lankytojams 1793 m. po Revoliucijos ir nuo to meto tolydžio turtėja.

Nėrėja
Nuostabus Jano Vermeerio paveikslas (apie 1665) vaizduoja kasdienį namų gyvenimą Olandijoje. Kūrinys į Luvrą pateko 1870 m.

Medūzos plaustas *(1819)*
Nutapyti milžinišką jaudinantį paveikslą Théodore'ą Géricault įkvėpė prancūzų fregatos sudužimas 1816 m. Čia vaizduojama akimirka, kai keli išsigelbėjusieji horizonte išvysta bures.

VADOVAS PO GALERIJĄ

Pagrindinis įėjimas yra po stiklo piramide. Iš čia koridoriai išsišakoja į visus muziejaus fligelius. Kūriniai eksponuojami per keturis aukštus. Paveikslai ir skulptūros išdėstytos pagal kilmės šalį. Atskiros salės skiriamos senovės Rytų, Egipto, graikų, etruskų ir romėnų menui, objets d'art, *spaudiniams ir piešiniams.*

PLANO SPALVŲ REIKŠMĖ

- Tapyba
- *Objets d'art*
- Skulptūra
- Antika
- Kitos patalpos

★ **Milo Venera**
Rasta 1820 m. Milo saloje Graikijoje, ši idealaus grožio moteris buvo sukurta helenistiniu periodu, II a. pr. Kr. pabaigoje.

★ **Mona Liza**
Nedidelį kilmingos florentietės portretą, žinomą kaip Džokonda, *Leonardo da Vinci nutapė maždaug 1504 m. Jis greitai tapo renesansinio portreto prototipu. Mįslinga pozuotojos šypsena iki šiol sulaukia begalinių komentarų.*

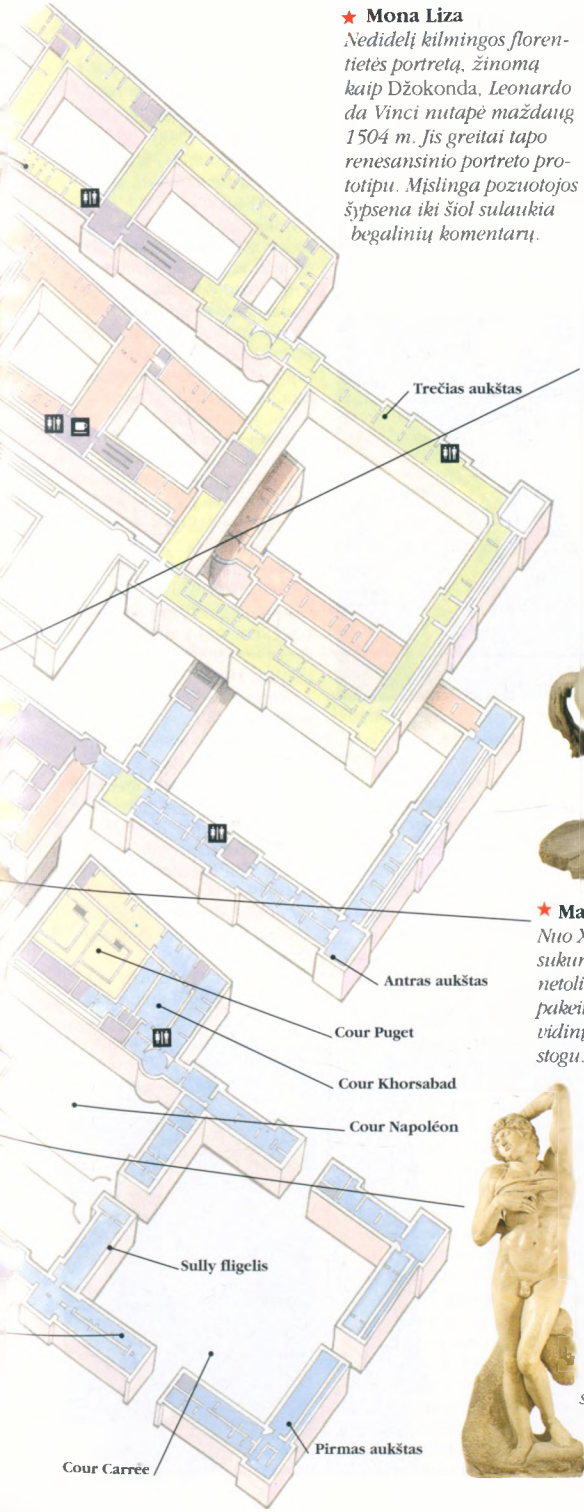

★ **Marly arkliai**
Nuo XIX a. šie laukiniai arkliai, sukurti Guillaume'o Coustou, stovėjo netoli Place de la Concorde. Juos pakeitė kopijos, o originalai perkelti į vidinį Luvro kiemą, dengtą stikliniu stogu.

SVARBIAUSI EKSPONATAI

- ★ **Leonardo da Vinci** ***Mona Liza***
- ★ ***Milo Venera***
- ★ **Guillaume'o Coustou** ***Marly arkliai***

Mirštantis vergas
1513–1520 m. Michelangelo sukurta skulptūra priklausė grupei statulų, puošiančių popiežiaus Julijaus II kapo postamentą Romoje.

Žvalgantis po Luvro kolekciją

IŠ PRADŽIŲ SVARBU teisingai įvertinti didžiulės kolekcijos apimtį ir iš anksto apsispręsti, ką norite apžiūrėti. Čia yra išsami Europos tapybos (1400–1900) kolekcija, kurios 40 procentų sudaro prancūzų dailininkai, o skulptūrų rinkinys kuklesnis. Pasaulyje garsėja muziejaus senovės menas – labai įvairi Rytų, Egipto, graikų, etruskų ir romėnų kolekcija. Eksponuojami labai įvairūs *objets d'art*, tarp jų baldai ir juvelyriniai dirbiniai.

Caravaggio. *Laimės būrėja* (apie 1594)

EUROPOS TAPYBA 1400–1900 M.

GERAI parodoma šiaurinės Europos (flamandų, olandų, vokiečių ir anglų) tapyba. Vienas ankstyviausių flamandų darbų – Jano van Eycko *Kanclerio Rolino Madona* (apie 1435), kur vaizduojamas Burgundijos kancleris, besimeldžiantis ant kelių priešais Mergelę ir Kūdikėlį. Hieronymo Boscho *Kvailių laivas* (1500) – puikus satyrinis žmogaus gyvenimo tuštybės įvertinimas. Anthonio van Dycko portretas *Karalius Karolis medžioja* (1635) iš Nyderlandų kolekcijos vaizduoja rafinuotai elegantišką Anglijos karalių Karolį I. Jacobas Jordaensas, garsėjantis apsirijimo ir geidulingumo scenomis, neįprastą jautrumą atskleidžia paveiksle *Keturi evangelistai*. Franso Halso *Čigonaitės* (1628) linksma šypsena žavi natūralumu. Menininko talentą liudija Rembrandto *Autoportretas*, *Emauso mokiniai* (1648) ir *Betsabėja* (1654).

Hans Holbein. *Erazmo portretas* (1523)

Palyginti nedaug yra vokiečių tapybos, bet galima pamatyti reikšmingus trijų pagrindinių XV–XVI a. vokiečių tapytojų kūrinius. Kolekcijoje yra jauno, 22 metų, Albrechto Dūrerio *Autoportretas* (1493), Luco Cranacho *Venera* (1529) ir Hanso Holbeino tapytas didžiojo humanisto, mokslininko Erazmo portretas. Tarp anglų dailininkų – Thomas Gainsborough (*Pokalbis parke*, apie 1746), seras Joshua Reynoldsas (Master Hare, 1788) ir J. M. W. Turneris (*Peizažas su upe ir įlanka iš toliau*, apie 1835–1840).

Daug ispanų kolekcijos šedevrų vaizduoja tragiškąją gyvenimo pusę: El Greco *Kristus ant kryžiaus, garbinamas aukotojų* (1576), Francisco de Zurbarano *Pašarvotas šv. Bonaventūra* (apie 1629) su tamsiaveidžiu numirėliu – dvi Luvro vertybės. José de Riberos *Raišasis berniukas* (1642) vaizduoja vargšą nebylį, kuris laiko popieriaus skiautę, prašančią išmaldos. Šviesesnę nuotaiką skleidžia keli XIX a. Goyos portretai.

Plati italų tapybos kolekcija apima 1200–1800 m. periodą. Čia yra neginčijamų ankstyvojo Renesanso autoritetų Cimabue's ir Giotto darbų, taip pat Fra Angelico *Mergelės karūnavimas* (1435) ir Pisanello žavusis *Merginos iš d'Esté šeimos portretas* (apie 1435). Yra ir puikus Sigismondo Malatestos portretas iš profilio, nutapytas Piero della Francescos (apie 1450) bei Paolo Uccello audringa mūšio scena. Keli Leonardo da Vinci paveikslai, pvz., *Mergelė su kūdikėliu Jėzumi ir šv. Ona*, žavi ne mažiau nei jo *Mona Liza*.

Puiki Luvro prancūzų tapybos kolekcija apima laikotarpį nuo XIV a. iki 1848 m. Vėlesni paveikslai saugomi Musée d'Orsay (*p. 144–147*). Nuostabus kūrinys – Enguer-

Jean Antoine Watteau. *Žilis*, arba *Pjero* (apie 1717)

Leonardo da Vinci Prancūzijoje

Dailininkas, inžinierius ir mokslininkas Leonardo gimė 1452 m. ir tapo žymiausia italų renesanso figūra. 1515 m. Leonardo sutiko Pranciškus I ir pasikvietė jį gyventi bei dirbti Prancūzijoje. Tapytojas su savimi atsivežė *Moną Lizą*. Jau būdamas silpnos sveikatos, po trejų metų jis mirė ant karaliaus rankų.

Autoportretas (XVI a. pradžia)

rand'o Quartono *Villeneuve-les-Avignon Pieta* (1455). Kitas ankstyvasis paveikslas *Gabrielle d'Estrée* vaizduoja Henriko IV meilužę vonioje. Iš XVI–XVII a. yra keletas nepakartojamų Georges'o de la Touro darbų su jam būdingu dramatišku deglo šviesos efektu.

Pristatomas didysis XVIII a. melancholijos tapytojas Jeanas Watteau. Kad rokoko meistras J. H. Fragonard'as mėgo žavius lengvabūdiškus siužetus, akivaizdžiai rodo *Mauduolės* (1770). Visiškas kontrastas – Nicolas Poussino klasicizmas bei J. L. Davido istorinė tapyba. Daugumą J. D. Ingres'o darbų turi Musée d'Orsay, tačiau Luvras pasiliko erotišką *Turkiškąpirtį* (1862).

Europos skulptūra 1100–1900 m.

Ankstyvosios flamandų ir vokiečių skulptūros kolekcijoje yra daug šedevrų, pvz., Tilmano Riemenschneiderio *Apreiškimo Mergelė* (XV a. pabaiga) ir neįprasta Gregoro Erharto natūralaus dydžio nuoga atgailaujančios Marijos Magdalietės figūra (XVI a. pradžia). To paties laikotarpio flamandų bažnytinio meno pavyzdys – puošnus paauksuotas medinis altorius. Kita svarbi flamandų skulptūra – Adriaeno de Vrieso ilgakojai *Merkurijus ir Psichė* (1593), sukurti Rudolfo II rūmams Prahoje.

Prancūzų skyrius prasideda nuo ankstyvųjų romaninių darbų: XII a. Burgundijos skulptoriaus Kristaus figūra ir šv. Petro galva. Netikėtai atrodo Philippe'o Pot (aukšto Burgundijos pareigūno) antkapis su aštuoniais juodai apsigaubusiais gedėtojais. Henriko II meilužė Diane de Poitiers savo pilies Paryžiaus vakaruose kiemą buvo papuošusi didele savo bendravardės medžioklės deivės Dianos skulptūra. Dabar ji stovi Luvre. Didžiojo skulptoriaus iš Marselio Pierre'o Puget (1620–1694) kūriniai surinkti į stiklu dengtą vidinį kiemą – Cour Puget. Ten yra graikų atletas Milonas Krotonietis, kurį surijo liūtas, kai jo rankos įstrigo rąsto plyšyje. Stiklo stogu dengtame Cour Marly dabar stovi laukiniai Marly arkliai, apsupti kitų prancūzų skulptūros šedevrų. Tarp jų – Jean-Antoine'o Houdono XIX a. pradžios biustai, vaizduojantys garsiuosius Diderot ir Voltaire'ą.

Italų skulptūros kolekcija puikuojasi Michelangelo *Vergais* ir Benvenuto Cellini'o Fontainebleau *Nimfa*.

Antoine le Moiturier. *Philippe'o Pot antkapis* (XV a. pabaiga)

SENOVĖS RYTŲ, EGIPTO, GRAIKŲ, ETRUSKŲ IR ROMĖNŲ MENAS

ĮSPŪDĮ PALIEKA Luvro senovės meno diapazonas: nuo neolito (apie 6000 m. pr. Kr.) iki Romos imperijos žlugimo. Reikšmingi Mesopotamijos meno kūriniai – sėdinti Ebih-il figūra (2400 m. pr. Kr.), keli Lagašo valdovo Gudėjos portretai (apie 2255 m. pr. Kr.). Juodo bazalto plokštėje įrašytas Babilono karaliaus Hamurabio kodeksas (apie 1700 m. pr. Kr.) – vienas seniausių pasaulyje teisės dokumentų.

Karingiems asirams atstovauja subtilūs raižiniai ir efektinga Sargono II (722–705) rūmų dalies rekonstrukcija su milžiniškais sparnuotais jaučiais. Puikus persų meno pavyzdys – Persijos karaliaus kilpininkų sargybą vaizduojantis emaliuotų plytų mūrinys, kuris kadaise puošė Sūzų rūmus.

Dauguma Egipto meno dirbinių būdavo skirta mirusiesiems, jų pomirtiniam gyvenimui. Dažnai tarp jų matome kasdienio gyvenimo senovės Egipte atvaizdus. Vienas pavyzdžių – mažytė laidojimo patalpa, skirta aukštam pareigūnui (apie 2500 m. pr. Kr.). Ją puošia puikūs raižiniai, kurie vaizduoja žmones, plaukiojančius laivais, gaudančius žuvis, prižiūrinčius galvijus bei paukščius. Apie senovės Egipto šeimos gyvenimą galima sužinoti iš tikroviškų įkapių portretų, pvz., sėdinčio raštininko ir kelių sutuoktinių porų skulptūrų. Ankstyviausia skulptūra datuojama 2500 m. pr. Kr., o vėliausia – 1400 m. pr. Kr.

Iš Naujosios karalystės laikų (1555–1080 m. pr. Kr.) išlikusi kripta, skirta dievui Ozyriui. Joje yra keli gigantiški sarkofagai ir daug gyvulių mumijų.

Iš mažesnių kūrinių pažymėtina žavi 29 cm aukščio moters figūrėlė be galvos. Kūno linijas jaudinamai išryškina perregima drapiruotė. Manoma, kad tai karalienė Nefertitė (apie 1365–1349 m. pr. Kr.).

Senovės graikų, romėnų ir etruskų skyriuje yra daugybė fragmentų, tarp kurių keletas išskirtinių: didelė geometrinė galva iš Kikladų (2700 m. pr. Kr.) ir grakštus indas gulbės kaklu, visai modernus savo nepagražintu paprastumu. Jis iškalinėtas iš aukso lakšto ir datuojamas apie 2500 m. pr. Kr. Graikų archaikos laikotarpiui (VII–V a. pr. Kr.) atstovauja viena ankstyviausių graikų skulptūrų *Auxerre'o deivė* ir *Samo Hera* iš Jonijos salų. Graikų klasikos viršūnei (apie V a. pr. Kr.) priklauso keli vyriški torsai ir galvos, pvz., Laborde'o galva. Buvo nustatyta, kad ši galva kadaise buvo tarp Atėnų Partenono vakarinį frontoną puošusių skulptūrų.

Garsiausios Luvro graikiškos statulos *Samotrakės Nikė* ir *Milo Venera* priklauso helenizmo laikotarpiui (III a. pr. Kr. pab.–II a. pr. Kr.), kai būdavo kuriamos tikroviškesnės žmogaus figūros.

Neginčytinai žymiausias etruskų kolekcijos kūrinys – terakotinis sarkofagas, ant kurio pavaizduoti sutuoktiniai tarsi laukia amžinosios puotos.

Romėnų skyriaus skulptūros rodo didelę

Sparnuotas jautis su žmogaus galva **(VIII a. pr. Kr.), rastas Chorsabade, Asirijoje**

Samotrakės Nikė **(Graikija III a. pr. Kr. pab. – II a. pr. Kr. pradžia)**

Etruskų sarkofagas (VI a. pr. Kr.)

senovės graikų meno įtaką. Čia nemažai puikių kūrinių: Agripos biustas, Augusto žmonos Livijos bazaltinė galva, nuostabi imperatoriaus Adriano bronzinė galva (II a.). Pastaroji panaši į tikrą portretą, priešingai nei dauguma be įkvėpimo sukurtų ir nuasmenintų imperatorių galvų.

Sėdintis raštininkas **(Egiptas, apie 2500 m. pr. Kr.)**

OBJETS D'ART

LABAI BENDRAS terminas *objets d'art* (meno dalykai) apima daugybę daiktų: papuošalus, baldus, laikrodžius, saulės laikrodžius, gobelenus, miniatiūras, sidabrą, stiklą, stalo įrankius, mažąją prancūzų ir italų bronzos plastiką, Bizantijos ir persų raižytą dramblio kaulą, Limožo emalį, porcelianą, prancūzų ir italų keramiką, patiesalus, tabakines, mokslinius instrumentus ir ginklus. Luvre yra daugiau nei 8000 tokių dirbinių, atkeliavusių iš įvairių amžių ir vietovių.

Daug šių brangių daiktų atvežta iš Šv. Dionyzo abatijos, kur buvo karūnuojami Prancūzijos karaliai. Jau ikirevoliuciniais laikais abatija buvo panaši į muziejų, nes nuolat sulaukdavo lankytojų. Po Revoliucijos visi daiktai buvo išvežti ir parodyti liaudžiai. Pervežant daug daiktų pasimetė ar buvo pavogti, bet likusieji žavi iki šiol.

Tarp brangenybių yra I a. serpentino lėkštė, kurios kraštas IX a. buvo papuoštas auksu ir brangakmeniais. (Pati lėkštė inkrustuota aštuoniais aukso delfinais.) Yra ir porfyro vaza, kurią Šv. Dionyzo vienuolyno abatas Suger aptaisė auksiniu ereliu, ir apie 1380 m. karaliui Karoliui V padarytas aukso skeptras.

Tarp prancūzų karališkųjų brangenybių yra Liudviko XV ir Napoleono karūnavimo karūnos, skeptrai, kardai bei kiti karūnavimo apeigų aksesuarai. Galima pamatyti ir vieną gryniausių pasaulio deimantų – Regentą. Jis buvo nupirktas 1717 m. ir puošė Liudviką XV karūnavimo dieną 1722 m.

Vieną salę užima gobelenų serija, vadinama *Maksimilijono medžioklė*, kuri pagal Bernaerto Van Orley'aus

Suger erelis **(XII a. vidurys)**

piešinius 1530 m. buvo išausta imperatoriui Karoliui V.

Didelė prancūzų baldų kolekcija apima laikotarpį nuo XVI iki XIX a. Ji grupuojama pagal periodus arba atskiros salės skiriamos garbingiems dovanotojams, pvz., kolekcininkui Isaacui de Camondo. Eksponuojami įdomūs baldai, padaryti garsių meistrų, pvz., Liudviko XIV baldžiaus André-Charles'io Boulle'io, kuris nuo XVII a. pabaigos iki XVIII a. vidurio darbavosi Luvre. Jis garsėjo vario ir vėžlio kiauto inkrustacijos technika. Vėlesnį keistai inkrustuotą plieno ir bronzos rašomąjį stalą Adamas Weisweileris 1784 m. sukūrė karalienei Marijai Antuanetei. Tai vienas neįprasčiausių eksponatų iš muziejaus kolekcijos.

STIKLO PIRAMIDĖ

Luvro modernizavimo ir išplėtimo planai pirmą kartą buvo apgalvoti 1981 m. Buvo numatyta iš Richelieu fligelio Finansų ministeriją iškelti į kokį naują pastatą ir padaryti naują pagrindinį įėjimą į muziejų. Pakeitimams suprojektuoti buvo pasirinktas kinų kilmės amerikiečių architektas I. M. Pei. Jis sukūrė piramidę kaip centrinį Luvro tašką ir naują įėjimą. Ji buvo pastatyta iš stiklo, kuris leidžia lankytojams matyti aplinkinius istorinius pastatus ir praleidžia šviesą į požeminę lankytojų priėmimo patalpą.

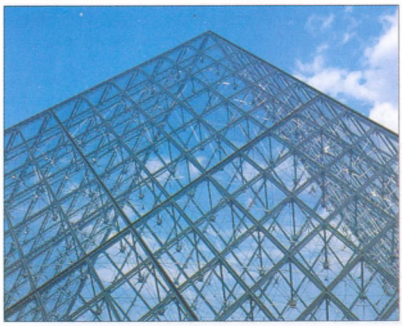

Musée de la Publicité ⑩

Palais du Louvre, 107 Rue de Rivoli 75001. **Žml.** 12 E2. ☎ *01 44 55 59 60.* Ⓜ *Palais Royal, Tuileries.* ***Atidaryta*** *antr., ketv., penkt. 11–18; treč. 11–21; šešt. ir sekm. 10–18.*

REKLAMOS muziejus, atidarytas 1999 m. pabaigoje, turi daugiau nei 40 000 puikių istorinių plakatų, datuojamų nuo XVIII a. iki 1949 m., apie 45 000 nesenų plakatų ir modernių multiterpės reklamos pavyzdžių – vaizdajuosčių ir kt. Įkurta ir gera biblioteka-skaitykla.

Musée des Arts Décoratifs ⑪

Palais du Louvre, 107 Rue de Rivoli 75001. **Žml.** 12 E2. ☎ *01 44 55 57 50.* Ⓜ *Palais Royal, Tuileries.* ***Atidaryta*** *antr., ketv., penkt. 11–18; treč. 11–21; šešt. ir sekm. 10–18.* ***Biblioteka-skaitykla uždaryta*** *iki 2001.*

PENKIŲ AUKŠTŲ, daugiau nei 100 kambarių muziejus siūlo eklektišką dekoratyvinės ir ornamentinės dailės bei dizaino nuo viduramžių iki šių dienų ekspoziciją.

Garsėja Art Nouveau ir Art Deco salės, kur yra ir Kairiojo kranto namų, kuriuose gyveno tarpukario Paryžiaus madų karalienė Jeanne Lanvin, rekonstrukcija. Dėmesio verti Art Deco papuošalai bei Gallé stiklo dirbiniai.

Kiti muziejaus aukštai supažindina su Liudviko XIV, XV ir XVI stilių menine puošyba ir baldais. Nuostabi lėlių kolekcija.

Lemot Restauracijos statulų grupė su paauksuota Pergalės figūra

Arc de Triomphe du Carrousel ⑫

Pl. du Carrousel 75001. **Žml.** 12 E2. Ⓜ *Palais Royal.*

ŠĮ TRIUMFO ARKĄ 1806–1808 m. pastatė Napoleonas kaip didingus vartus į Palais des Tuileries. Marmuro kolonos baigiamos Grande Armée kareivių figūromis. Jos pakeitė garsiuosius Šv. Morkaus bazilikos žirgus, kuriuos Napoleonas 1815 m., po Waterloo, buvo priverstas grąžinti.

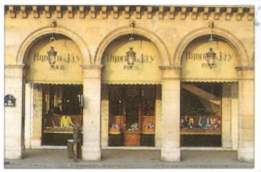

Arkados palei Rue de Rivoli

Rue de Rivoli ⑬

75001. **Žml.** 11 C1 & 13 A2. Ⓜ *Louvre, Palais Royal, Tuileries, Concorde.*

ILGOS ARKADOS su parduotuvėmis ir virš jų esančiais neoklasicistiniais apartamentais datuojamos XVIII a. pradžia, nors baigtos buvo tik šeštame dešimtmetyje. 1797 m., po pergalės Rivoli, Napoleono užsakyta gatvė sujungė Luvrą su Eliziejaus laukais ir tapo svarbia magistrale bei elegantišku prekybos centru. Tuileries sienas pakeitė baliustrados ir atsivėrė visas rajonas.

Šiandien Rue de Rivoli gatvėje darbuojasi brangių vyriškų marškinių siuvėjai, netoli Place de la Concorde stovi knygynai, o šalia Châtelet ir Hôtel de la Ville – populiarios universalinės parduotuvės. Skaniausio Paryžiuje karšto šokolado galima paragauti name Nr. 226 – restorane *Angélina* (*p. 288*).

Jardin des Tuileries ⑭

75001. **Žml.** 12 D1. Ⓜ *Tuileries, Concorde.*

ŠIE GEOMETRINIAI sodai skadaise priklausė seniesiems Tuileries rūmams. Tai neatskiriama dalis gamtovaizdžio, besidriekiančio palei Seną nuo Luvro iki Eliziejaus laukų ir Arc de Triomphe.

Sodus XVII a. pasodino karaliaus Liudviko XIV sodininkas André Le Nôtre'as. Jis sukūrė neoklasicistinį sodą su plačia centrine aleja, taisyklingai išdėstytomis terasomis ir gėlynais. Paskutinės restauracijos metu buvo sukurtas naujas sodas su kaštonais ir liepomis.

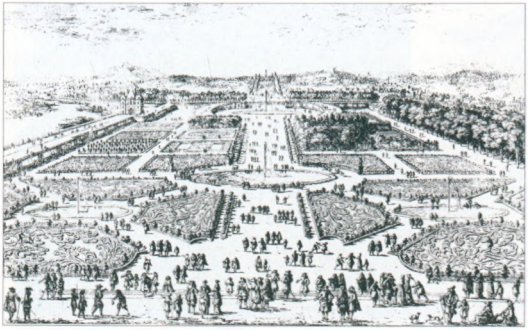

XVII a. G. Perelle'io graviūra vaizduoja Jardin des Tuileries

Galerie Nationale du Jeu de Paume 15

Jardin des Tuileries, Pl de la Concorde 75008. **Žml.** 11 C1. ☎ *01 47 03 12 50.* 🖷 *01 42 60 69 69.* M *Concorde.* ***Atidaryta*** *antr. 12–21.30; treč.–penkt. 12–19; šešt., sekm. 10–19.* ***Uždaryta*** *sau. 1, geg. 1, gruodž. 25.* ***Įėjim. mokamas.***

JEU DE PAUME – arba *réal* teniso kortus – 1851 m. pastatė Napoleonas III. Kai *réal* (karališkąjį) tenisą populiarumu nurungė lauko tenisas, kortai buvo pritaikyti meno parodoms. Ilgainiui šioje vietoje buvo įsteigtas Impresionistų muziejus. 1986 m. kolekciją perkelta per upę į naują Musée d'Orsay (buvusioje Orsay geležinkelio stotyje, p. 144–147). Dabar Jeu de Paume rengiamos šiuolaikinio meno parodos.

Įėjimas į Jeu de Paume

Musée de l'Orangerie 15

Jardin des Tuileries, Pl de la Concorde 75008. **Žml.** 11 C1. ☎ *01 42 97 48 16.* M *Concorde.* ***Uždaryta*** *iki 2001.*

MUZIEJAUS pirmojo aukšto ovalias sales puošia Claude'o Monet brandžiausi darbai – vandens lelijų serija. Serija, žinoma *Nymphéas* pavadinimu, buvo nutapyta dailininko sode Giverny, netoli Paryžiaus. Nuostabius darbus puikiai papildo garsi Walter-Guillaume'o kolekcija – paveikslai, sukurti École de Paris dailininkų nuo vėlyvojo impresionizmo laikotarpio iki tarpukario.

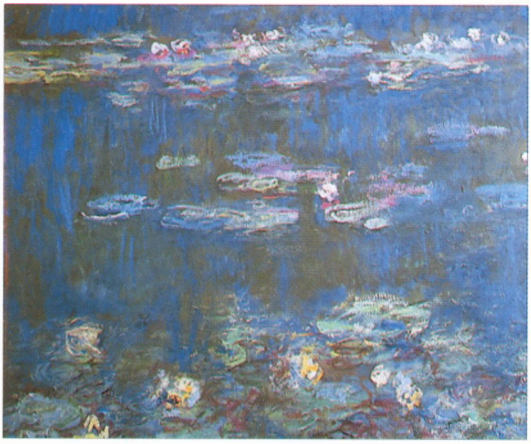

Monet. *Vandens lelijos*, Musée de l'Orangerie

Tai nuostabus šedevrų rinkinys. Vienoje salėje eksponuojami dramatiški Soutine'o darbai, taip pat yra apie 14 Cézanne'o darbų: natiurmortų, portretų (*Ponia Cézanne*) ir peizažų (*Château Noir parke* ir kt.).

Rodomos 24 Renoiro drobės, tarp jų *Mergaitės prie pianino*. Yra ankstyvųjų Picasso darbų, žymusis Henri Rousseau *Tėvo Junier vežimas*, Matisse'o kūrinių ir Modigliani'o tapytas Paulio Guillaume'o portretas. Paveikslus apšviečia natūrali šviesa, sklindanti pro langą.

Place de la Concorde 17

75008. **Žml.** 11 C1. M *Concorde.*

VIENA NUOSTABIAUSIŲ istorinių Europos aikščių užima 8 ha viduryje Paryžiaus. Iš pradžių kaip Liudviko XV aikštę, skirtą karaliaus statulai, XVIII a. viduryje ją pastatė architektas Jacques-Ange'as Gabrielis. Jis suprojektavo ją kaip atvirą aštuoniakampį su pastatais tik iš šiaurinės pusės. Vėliau jai tapus Revoliucijos aikšte, karaliaus skulptūrą pakeitė giljotina. Per pustrečių metų aikštėje mirė 1119 pasmerktųjų, tarp jų Liudvikas XVI, Marija Antuanetė (netoliese Rue Royale Nr. 2 buvo jos nedidelis slaptas butas), revoliucijos vadai Dantonas ir Robespierre'as.

Susitaikymo labui pervadintai (pačių nubaustųjų revoliucionierių) Concorde – Santarvės aikšte – XIX a. aikštei dar daugiau didybės suteikė 3200 metų senumo Luksoro obeliskas, du fontanai ir aštuonios statulos, simbolizuojančios Prancūzijos miestus. Kiekvieną liepos 14-ąją, švenčiant Bastilijos dieną, čia vyksta iškilmingų paradų Eliziejaus laukuose kulminacija. Ypatingos iškilmės įvyko 1989 m. per Revoliucijos 200 metų jubiliejų, kai šventė milijonas žmonių ir daug pasaulio vadovų.

3200 metų senumo obeliskas iš Luksoro

Įėjimo į Village Royale kolonada

Village Royale ⑱

75008. **Žml.** 5 C5. M *Madeleine*. ***Galerie Royale atidaryta*** *antr.–šešt. 10–18.* ***Uždaryta*** *per valst. šventes.*

ŠIE NUOSTABŪS XVIII a. miesto namai stovi tarp Rue Royale ir Rue Boissy d'Anglas gatvių. Galerie Royale – tai buvę kunigaikštienės d'Abrantės namai. 1994 m. architektas Laurent'as Bourgois pavertė juos muziejumi, kuriame dera klasikinė ir puiki šiuolaikinė architektūra. Tokia aplinka labai tinka ekspozicijai, kurią sudaro seni stiklo ir sidabro dirbiniai bei šiuolaikiniai stiklių ir auksakalių kūriniai, puošiantys skliautus. Po originaliu stikliniu stogu centriniame kiemelyje stovi deivės Pomonos statula, apšviesta ir nuspalvinta, panaudojant šviesolaidžius ir mėlyną Bohemijos kristolą. Įrengta ir rami, elegantiška Bernardaud porceliano arbatinė.

Place Vendôme ⑲

75001. **Žml.** 6 D5. M *Tuileries.*

GALBŪT GERIAUSIĄ XVIII a. elegancijos pavyzdį mieste – karališkąją aikštę – architektas Jules'is Hardouin-Mansart'as pradėjo kurti 1698 m. Pradinis planas numatė už arkadinių fasadų įkurdinti akademijas ir ambasadas. Tačiau čia persikėlė bankininkai ir statėsi ištaigingus namus. Per stebuklą aikštė išliko kaip buvusi, dabar čia viešpatauja juvelyrai ir bankininkai. Name Nr. 12 1848 m. mirė Frédéricas Chopinas, o name Nr. 15 ties amžių sandūra Césaris Ritzas įsteigė savo garsųjį viešbutį.

Banque de France ⑳

39 Rue Croix des Petits Champs 75001. **Žml.** 12 F1. M *Palais Royal.*

PRANCŪZIJOS centrinį banką 1800 m. Napoleonas įkūrė pastate, kuris buvo statytas visai kitiems tikslams. XVII a. architektas François Mansart'as šiuos rūmus suprojektavo turtingam Liudviko XIII valstybės sekretoriui Louis de la

Napoleono statula Place Vendôme aikštėje

GEOMETRINIAI PARYŽIAUS SODAI

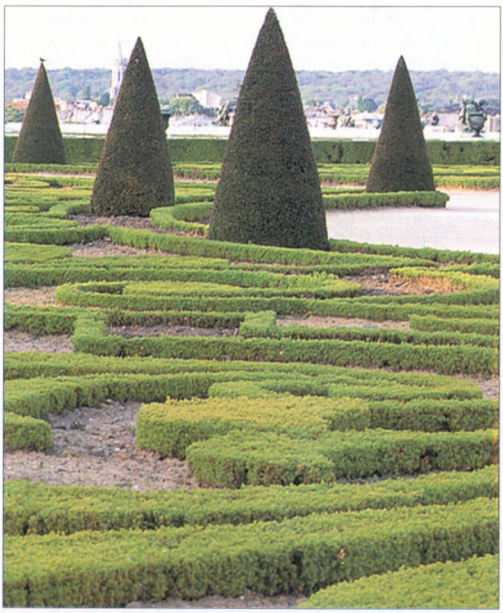

Versalio Pietinis parteris ***(p. 248–249)***

PASTARUOSIUS tris šimtmečius pagrindiniai geometriniai sodai yra atviri visuomenei ir neatsiejami nuo miesto gyvenimo. Jardin des Tuileries *(p. 130)* šiandien atnaujinamas ir persodinamas; privatų Prancūzijos senato sodą Jardin du Luxembourg *(p. 172)* vis tebemėgsta Kairiojo kranto gyventojai; Jardin du Palais Royal *(p. 121)* vilioja ramybe ir uždarumu.

XVII a. talentingas Liudviko XIV landšafto specialistas André le Nôtre'as, kuris sukūrė Versalio sodus *(p. 248–249)*, prancūzų landšafto architektūrą padarė menu. Jis išmoningai susiejo tradicinį italų renesanso sodą su prancūzų pamėgtu racionaliu dizainu.

Prancūzų sodų architektas ne seka gamta, o keičia ją, sodindamas ir apkarpydamas kuria lapuotas skulptūras iš medžių, krūmų ir

Ilgoji Galerie Dorée Prancūzijos banke

Vrillière'ui. Ištaiginga 50 m ilgio Galerie Dorée (Auksinė galerija) buvo skirta didžiulei šeimininko istorinės tapybos kolekcijai. Vėliau namą nusipirko Liudviko XIV ir Madame de Montespan sūnus grafas de Toulouse'as. Per Revoliuciją nuniokotas pastatas XIX a. buvo iš pagrindų restauruotas. Garsiausias šių laikų buvęs banko auklėtinis – Europos Komisijos prezidentas Jacques'as Delors'as.

Place des Victoires ㉑

75002. **Žml.** 12 F1. **M** *Palais Royal.*

ŠIE PRAŠMATNŪS NAMAI 1685 m. buvo sustatyti ratu aplink aikštę, skirtą vien Liudviko XIV statulai, kurią dieną ir naktį apšviečia žibintai. Architektas ir dvariškis Jules'is Hardouin-Marsart'as suprojektavo pastatų proporcijas ir net aplinkinių gatvių išsidėstymą taip, kad kuo geriau atrodytų karaliaus statula.

Nelaimei, 1792 m. nepataikūniška prastuomenė nugriovė statulą. 1822 m. iškilo kitokio stiliaus pakaitalas, kuris pakenkė visai pastatų ir statulos proporcijų sistemai. Bet aikštė vis dar išlaikiusi nemažai pirminio dizaino. Šiandien čia įsikūrę žymūs madų verslo atstovai: Thierry Mugler, Cacharelis, Kenzo ir kt.

Liudvikas XIV, Place des Victoires

Augalijos spalvos Bagatelle'io sode *(p. 255)*

gyvatvorių. Į sudėtingų geometrinių formų lysves ir takelius įterpiami akmenukai ir spalvingos gėlės. Sodo kūrėjo slaptažodžiai – simetrija ir harmonija, o galutinis tikslas – didybė ir prašmatnumas.

XVII a., kaip ir šiandien, prancūzų geometriniai sodai tarnavo dviem tikslams: kūrė pilies ar rūmų aplinką ir traukė žmones atsipūsti. Nuostabiausias geometrinių sodų vaizdas atsiverdavo iš pilies antrojo aukšto: karpytos gyvatvorės, gėlės, žvyras susiliedavo į įmantrius raštus – į žydintį kilimą, kuris papildydavo pilies interjerą. Medžių eilės, tolstančios į begalybę, primindavo, kiek daug šeimininkas turi žemės ir koks yra turtingas. Taigi greit geometrinis sodas tapo visuomeninės padėties simboliu ir juo liko. Tai akivaizdžiai rodo ir privačių, ir didelių viešųjų sodų projektai.

Perspektyvą, atsiveriančią iš Jardin des Tuileries, Napoleonas Bonapartas užbaigė triumfo arka. Vėliau šį principą pritaikė prezidentas Mitterrand'as, ant Tuileries ir Arc de Triomphe ašies pastatydamas Grand Arc de la Défence *(p. 38–39, 255)*.

Tačiau geometriniai sodai buvo skirti ir poilsiui. XVII a. žmonės manė, kad vaikštinėti gryname ore labai sveika. Kur geriau atsipūsi, jei ne geometriniame sode, kurį puošia statulos ir fontanai? Senyvas žmogus ir ligonis gali pasėdėti dengtuose krėsluose, o jaunuoliai susitikinėja prie gyvatvorių ar ant akmeninio suolelio prie marmurinės deivės Dianos.

ST-GERMAIN-DES-PRÉS

ŠIS KAIRIOJO KRANTO RAJONAS dabar daug gyvesnis, gatvėse ir kavinėse šurmuliuoja daugiau žmonių nei šeštame dešimtmetyje, kai čia telkėsi miesto intelektualinis gyvenimas. To meto lyderių jau nebėra gyvų, o jų maištingieji mokiniai ilsisi miesčioniškuose užkulisiuose. Tačiau čia jau vaikštinėja nauji filosofai, jauni radikalūs mąstytojai, iškilę po septintojo dešimtmečio perversmų. Rajone tebestovi pagrindinės leidyklos, kurių vadovai garsiose kavinėse vaišina gabius rašytojus ir agentus. Tačiau dabar jie dalijasi rajonu su dabitomis, kurie globoja plačius Ives'o St-Laurent'o užmojus ir elegantiškosios Rue Jacob gatvės prašmatnių interjerų dizainerius. Į pietus nuo Boulevard St-Germain šakojasi ramios ir žavios gatvės su daugybe gerų restoranų, o Odéono gale stovi neskoningos kavinės ir daug kino teatrų.

Musée d'Orsay laikrodis

ŽVILGSNIS Į ĮŽYMYBES

Istoriniai pastatai ir gatvės
Palais Abbatial 2
Boulevard St-Germain 7
Rue du Dragon 8
Rue de l'Odéon 11
Cour de Rohan 13
Cour du Commerce St-André 14
Institut de France 16
Ecole Nationale Supérieure des Beaux-Arts 17
Ecole Nationale d'Administration 18
Quai Voltaire 19

Bažnyčios
St-Germain-des-Prés 1

Muziejai ir galerijos
Musée Eugène Delacroix 3
Musée Maillol 9
Musée de la Monnaie 15
Musée d'Orsay p. 144–147 20
Musée Nationale de la Légion d'Honneur 21

Teatrai
Théâtre National de l'Odéon 12

Kavinės ir restoranai
Les Deux Magots 4
Café de Flore 5
Brasserie Lipp 6
Le Procope 10

KAIP ČIA PATEKTI

Rajoną aptarnauja St-Germain-des-Prés ir Odéon metro stotys bei Musée d'Orsay RER stotis. 63 maršruto autobusas leidžiasi žemyn Boulevard St-Germain gatve, o 48 ir 95 važiuoja Rue Bonaparte gatve. Nr. 58 ir 70 važiuoja Rue Mazarine gatve.

ŽENKLAI

- Žml. *Iš gatvės į gatvę*
- Metro stotis
- Batobusų prieplauka
- RER stotis
- Automobilių aikštelė

DAR ŽR.

- ***Gatvių rodyklė***, žml. 11–12
- ***Kur apsistoti*** p. 278–279
- ***Restoranai*** p. 296–298

St-Germain-des-Prés bažnyčia ir Les Deux Magots kavinė

Iš gatvės į gatvę: St-Germain-des-Prés

St-Germain-de-Prés rylininkas

PO ANTROJO PASAULINIO KARO St-Germain-de-Prés asociavosi su intelektualų, besilankančių baruose ir kavinėse, gyvenimu. Naktinių barų rūsiuose ir alinėse sukiojosi filosofai, rašytojai, aktoriai ir muzikai. Ten egzistencializmo filosofija gyvavo greta amerikietiško džiazo. Šiandien rajonas puošnesnis, nei buvo tuomet, kai po jį vaikštinėjo Jean-Paulis Sartre'as ir Simone de Beauvoir, nepamirštama dainininkė Juliette Greco ir Naujosios bangos kino režisieriai. Ir šiandien rašytojai tebesimėgauja sėdėdami *Les Deux Magots*, *Café de Flore* ir kitose dažnai lankomose užeigose. Išliko XVII a. pastatų, tačiau turtingi antikvariatai, knygynai ir madų parduotuvės – akivaizdūs

Les Deux Magots
Kavinė garsi buvusiais žymiais lankytojais, tokiais kaip Hemingway'us 4

Café de Flore
Amžiaus vidury kavinės Art Deco interjere prancūzų intelektualai suko galvas dėl naujų filosofinių idėjų 5

Brasserie Lipp
Šį garsų spalvinga keramika puoštą barą dažnai lanko politikai 6

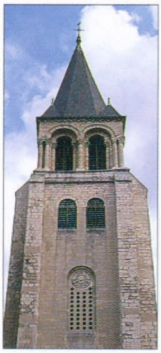

★ **St-Germain-des-Prés**
Šioje seniausioje Paryžiaus bažnyčioje palaidotas Lenkijos karalius, Descartes'as ir kitos įžymybės 1

★ **Boulevard St-Germain**
Pagrindinės Kairiojo kranto gatvės centrinei atkarpai būdingos kavinių terasos, brangios parduotuvės, kino teatrai, restoranai ir knygynai 7

RUE BONAPARTE
RUE DU DRAGON
RUE DU SÈVRE
RUE DE RENNES
RUE BONAPARTE
BLVD ST
RUE DU FOUR
M

Metro St-Germain-des-Prés

Picasso skulptūra *Apollinaire'ui pagerbti* – dovana dailininko bičiuliui poetui Guillaume'ui Apollinaire'ui. Ji buvo pastatyta 1959 m. prie *Café de Flore* kavinės, kurioje poetas patraukdavo aplinkinių dėmesį.

ORIENTACINIS ŽEMĖLAPIS
Žr. centrinio Paryžiaus žml. p. 12–13

SVARBIAUSIOS ĮŽYMYBĖS

- ★ **St-Germain-des-Prés**
- ★ **Boulevard St-Germain**
- ★ **Musée Delacroix**

ŽENKLAI

— — — Siūlomas kelias

0 metrų 100

★ **Musée Delacroix**
Čia Delacroix kūrė nuostabią freską Jokūbas grumiasi su angelu, *skirtą St-Sulpice bažnyčiai* (p. 172) ❸

Rue de Fürstenberg – mažytė aikštė su senamadiškais gatvių šviestuvais ir ūksmingais medžiais. Čia dažnai filmuojami filmai.

Rue de Buci šimtmečiais buvo svarbi Kairiojo kranto gatvė ir Real (karališkojo) teniso kortų vieta. Dabar čia kasdien gyvai prekiaujama.

Palais Abbatial
Čia nuo 1586 iki 1789 m. revoliucijos buvo abatų rezidencija ❷

Marché St-Germain – sena dengta maisto prekyvietė, kuri buvo atidaryta 1818 m. vietoj ankstesnės atrakcionų aikštės. (*Žr. p. 326*)

Dantono statula (1889) sukurta Auguste'o Pariso, skirta revoliucijos vadui.

St-Germain-des-Prés ❶

3 Pl St-Germain-des-Prés 75006. **Žml.** 12 E4. ☎ *01 43 25 41 71.* Ⓜ *St-Germain-des-Prés.* ***Atidaryta*** *kasdien 7–20.* ***Koncertai.***

SENIAUSIOS Paryžiaus bažnyčios istorija prasidėjo 542 m., kai karalius Childebertas pastatė baziliką šventoms relikvijoms saugoti. Ji tapo didžiule ir galinga benediktinų abatija, kuri susilpnėjo per Revoliuciją, kai 1794 m. ugnis prarijo daugumą pastatų. Gretimame vienuolyne 1792 m. rugsėjo 3 d. įvyko siaubingiausias Revoliucijos įvykis, kai minia mirtinai užkapojo 318 kunigų. Dabartinė bažnyčia buvo pastatyta XI a., o XIX a. – iš pagrindų rekonstruota. Išliko vienas iš trijų senųjų bokštų su viena seniausių Prancūzijoje varpinių. Bažnyčios interjere įdomiai susipynė architektūriniai stiliai: kelios VI a. marmuro kolonos, gotikiniai skliautai ir romaninės arkos. Čia palaidoti: XVII a. filosofas René Decartes'as, poetas Nicolas Boileau ir Lenkijos karalius Jonas Kazimieras, kuris vėliau 1669 m. tapo St-Germain-des-Prés abatu.

Pagnodos Dievo Motinos **statula iš St-Germain-des-Prés**

Palais Abbatial ❷

1–5 Rue de l'Abbaye 75006. **Žml.** 12 E4. Ⓜ *St-Germain-des-Prés.* *Lankytojai* ***neįleidžiami.***

RŪMAI iš plytų ir akmens buvo pastatyti 1586 m. Bourbonų Karoliui, kuris buvo St-Germain vienuolyno abatas ir labai trumpai – Prancūzijos karalius. Iki Revoliucijos čia gyveno dar dešimt abatų, kol pastatas

Gelėžies dirbinio detalė iš Palais Abbatial fasado

buvo parduotas. XIX a. čia studiją įsirengė skulptorius James'as Pradier, pagarsėjęs moteriškomis figūromis. Šiandien rūmai patraukia dėmesį statybinių medžiagų mišiniu ir nuostabiais vertikaliais langais.

Musée Eugène Delacroix ❸

6 Rue de Fürstenberg 75006. **Žml.** 12 E4. ☎ *01 44 41 86 50.* Ⓜ *St-Germain-des-Prés.* ***Atidaryta*** *treč.–pirm. 9.30–17 (pask. įėjim. 16.30).* ***Įėjim. mokamas.***

Eugène Delacroix

ČIA NUO 1857 m. iki mirties 1863 m. gyveno ir dirbo ryškiausias nonkomformistinis romantizmo tapytojas Eugène'as Delacroix, kūręs aistringas ir spalvingas drobes. Čia jis nutapė *Kristaus guldymą į kapą* ir *Kalvarijos kalnus* (kurie dabar kabo muziejuje). Be to, jis sukūrė puikias freskas Šventųjų Angelų koplyčiai šalia esančioje St-Sulpice bažnyčioje. Tai buvo viena iš priežasčių, kodėl dailininkas atsikraustė į šį rajoną. Antrojo aukšto kambariai ir sodo studija dabar sudaro valstybinį muziejų, kur rengiamos ilgalaikės Delacroix kūrinių parodos. Kambariuose eksponuojami autoportretai, būsimų darbų studijos, George Sand portretas ir menininko memorialiniai daiktai.

Delacroix sodo žavesys atsispindi mažytėje Fürstenbergo aikštėje. Ten auga pora retų katalpos medžių, šviečia senamadiški gatvių žibintai. Aikštė – vienas romantiškiausių Paryžiaus kampelių.

Les Deux Magots ❹

170 Blvd St-Germain 75006. **Žml.** 12 E4. ☎ *01 45 48 55 25.* Ⓜ *St-Germain-des-Prés.* ***Atidaryta*** *kasdien 7.30–1.30.* ***Uždaryta*** *vieną sausio savaitę.*

KAVINĖ vis dar naudojasi tariama miesto literatų ir intelektualų elito susitikimų vietos reputacija. Trečiame ir ketvirtame dešimtmetyje čia nuolat lankydavosi dailininkai siurrealistai ir jauni rašytojai, tarp kurių buvo Ernestas Hemingway'us, o šeštame dešimtmetyje čia sėdėdavo egzistencializmo filosofai ir rašytojai.

Šiandieniai lankytojai panašesni į leidėjus ar žmonių stebėtojus negu į naujus hemingvėjus. Kavinė pavadinta pagal dvi medines kinų prekybinių agentų *(magots)* statulas, kurios puošia vieną stulpą. Čia gera pasimėgauti senovišku karštu šokoladu ir paspoksoti į praeivius.

Les Deux Magots **interjeras**

Café de Flore ❺

172 Blvd St-Germain 75006.
Žml. 12 D4. ☎ *01 45 48 55 26.*
Ⓜ *St-Germain-des-Prés.* ***Atidaryta*** *kasdien 7–2.* ♿ *ribota.*

NUO KARO nedaug tepasikeitė klasikinis Art Deco interjeras su raudonomis kėdėmis, raudonmedžiu ir veidrodžiais. Pokario metais, kaip ir konkuruojančioje *Les Deux Magots* kavinėje, čia lankydavosi daugelis prancūzų intelektualų. Jean-Paulis Sartre'as ir Simone de Beauvoir čia susitikdavo su senais bičiuliais.

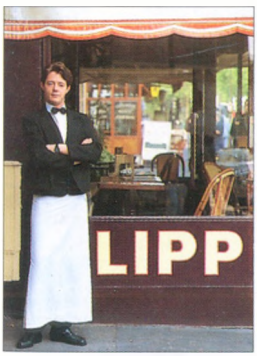

Padavėjas prie Brasserie Lipp

Brasserie Lipp ❻

151 Blvd St-Germain 75006.
Žml. 12 E4. ☎ *01 45 48 53 91.*
Ⓜ *St-Germain-des-Prés.*
Atidaryta *kasdien 12–1.*
Žr. ***Restoranai, kavinės ir barai*** *p. 301.*

TREČIA garsi kavinė prie St-Germain-des-Prés – Brasserie Lipp siūlo Elzaso alaus, raugintų kopūstų, dešrelių (ją įkūrė pabėgėlis iš Elzaso) ir puikios kavos, tad čia mielai pasėdi prancūzų politikai ir madų guru. Kavinė buvo atidaryta XIX a. pabaigoje, ji buvo laikoma Paryžiaus barų kvintesencija. Šviesų interjerą puošia keraminės plytelės su papūgomis ir gervėmis. Užsakymai telefonu nepriimami.

Boulevard St-Germain ❼

75006, 75007. **Žml.** 11 C2 ir 13 C5.
Ⓜ *Solférino, Rue du Bac, St-Germain-des-Prés, Mabillon, Odéon.*

DAUGIAU NEI 3 km ilgio garsiausia Kairiojo kranto magistralė vingiuoja per tris rajonus nuo Ile St-Louis iki Pont de la Concorde. Architektūra čia vienoda, nes bulvaras buvo sumanytas barono Haussmano XIX a. kaip ryškus naujo miesto plano elementas. Tačiau čia gyvenantieji labai skiriasi vienas nuo kito, kaip ir įvairios religinės bei kultūrinės institucijos.

Iš rytų (maži gatvės numeriai) bulvaras eina pro ankstesnę François Mitterrand'o miesto rezidenciją, esančią Rue de Bièvre, Maubert-Mutualité turgaus aikštę, Musée de Cluny, Sorbonne'os universitetą ir kerta gyvą Boulevard St-Michel.

Toliau pasirodo Ecole de Médecine, Place de l'Odéon ir galiausiai – St-Germain-des-Prés su istorine bažnyčia ir kavinių terasomis. Madingos parduotuvės, kino teatrai, restoranai ir knygynai suteikia centrinei atkarpai ypatingumo. Čia galima išvysti ir kokią garsenybę – kino žvaigždę ar premijuotą autorių. Rajonas šurmuliuoja nuo vidudienio iki paryčių.

Tolimesnė bulvaro atkarpa tik gyvenamoji, o dar toliau, Krašto apsaugos ministerijoje ir Nacionalinėje asamblėjoje, verda politinis gyvenimas.

Musée Maillol ❽

59 Rue de Grenelle 75007. **Žml.** 11 C4. ☎ *01 42 22 59 58.* Ⓜ *Sèvres-Babylone, Rue du Bac.* ***Atidaryta*** *treč.–pirm. 9.30–17.* ♿ 🖥 🏛

ŠĮ MUZIEJŲ įsteigė buvusi Maillolio pozuotoja Dina Vierny ir paskyrė jį Katalonijos dailininkui. Ekspozicijoje atsispindi visos jo kūrybos pusės – piešiniai, graviūros, tapyba, skulptūra ir dekoratyviniai darbiniai. Galima pamatyti ir privačią Dina Vierny kolekciją, kurioje primityvusis menas rodomas šalia Matisse'o, Dufy, Picasso ir Rodino darbų. Rengiamos ir laikinos XX a. meno parodos.

Rue du Dragon ❾

75006. **Žml.** 12 D4.
Ⓜ *St-Germain-des-Prés.*

TRUMPA GATVELĖ, esanti tarp Boulevard St-Germain ir Carrefour de la Croix Rouge, liko dar iš viduramžių. Čia tebestovi XVII ir XVIII a. namai. Atkreipkit dėmesį į jų plačias duris, aukštus langus ir geležinius balkonus. Iki Revoliucijos name Nr. 37 gyveno flamandų tapytojai. Romanistas Victoras Hugo, būdamas 19-metis viengungis, nuomojo namo Nr. 30 mansardą.

Lenta ant namo Nr. 30 Rue de Dragon primena, kad čia gyveno Victoras Hugo

Le Procope ❾

13 Rue de l'Ancienne-Comédie 75006. **Žml.** 12 F4. 01 40 46 79 00. M Odéon. ***Atidaryta*** *kasdien 7–1.* *Žr.* ***Paryžiaus istorija*** *p. 26–27.*

MANOMA, kad ši 1686 m. siciliečio Francesco Procopio dei Coltelli'o įkurta kavinė yra pirmoji kavinė pasaulyje. Ji greitai išpopuliarėjo tarp miesto politikų ir literatų elito bei aktorių iš Comédie-Française. Čia dažnai lankydavosi Benjaminas Franklinas ir filosofas Voltaire'as, kuris per dieną išgerdavo po 40 puodelių savo mėgstamo kavos ir šokolado mišinio. Napoleonas palikdavo savo skrybėlę kaip užstatą, kai eidavo ieškoti pinigų apsimokėti. Dabar tapęs restoranu, *Le Procope* 1989 m. buvo perdekoruotas XVIII a. stiliumi.

Théâtre de l'Odéon – buvusieji Comédie-Française rūmai

Rue de l'Odéon ⓫

75006. **Žml.** 12 F5. M Odéon.

NUO 1921 iki 1940 m. name Nr. 12 buvo Sylvios Beach knygynas *Shakespeare & Company* (*p. 320–321*). Ji padėjo daugeliui kovojančių Amerikos ir Britanijos rašytojų: Ezrai Poundui, T. S. Eliotui, Scottui Fitzgeraldui ir Ernestui Hemingway'ui. Jos kaip sekretorės, redaktorės, agentės ir finansininkės dėka pirmą kartą buvo angliškai išleistas Jameso Joyce'o *Ulisas*. Į priešais stovintį namą Nr. 7 – Adrianne Monnier knygyną *Les Amis des Livres* dažnai užsukdavo André Gide'as ir Paulis Valéry.

Nutiesta 1779 m., kad būtų lengviau prieiti prie Odéono teatro, ji buvo pirmoji gatvė Paryžiuje su nutekamaisiais latakais prie šaligatvių. Čia tebestovi daug patrauklių XVIII a. namų ir parduotuvių.

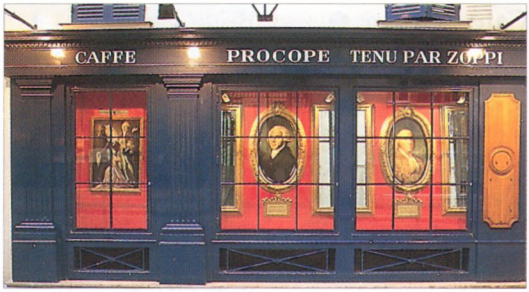

Le Procope **restorano užpakalinis fasadas**

Théâtre National de l'Odéon ⓬

1 Pl Paul-Claudel 75006. **Žml.** 12 F5. 01 44 41 36 00. M Odéon, Luxembourg. ***Atidaryta*** *tik spektakliams.* *Žr.* ***Pramogos*** *p. 332–333.*

ŠĮ NEOKLASICISTINĮ teatrą buvusio Hôtel de Condé vietoje 1779 m. pastatė Marie-Josephe'as Peyre'as ir Charles'is de Wailly. Vietą nupirko karalius ir atidavė ją miestui – Comédie Française patalpoms. 1784 m. įvyko Beaumarchais *Figaro vedybų* premjera. 1797 m. pasirodžius naujai kompanijai, teatras virto Odéonu. 1807 m. teatrą prarijo gaisras. Tais pačiais metais jį atstatė architektas Jean-François Chalgrinas.

Po Antrojo pasaulinio karo teatras statė XX a. dramos veikalus ir buvo lankomiausias Paryžiaus teatras. Daug žalos jam padarė 1968 m. studentų riaušės – daugiau politiniai nei estetiniai veiksmai, bet po to teatras buvo atstatytas.

Jaunas Hemingway'us

Cour de Rohan ⓬

75006. **Žml.** 12 F4. M Odéon. ***Priėjimas*** *iki 20.00 iš Rue du Jardinet; nuo 20.00 iki 8.00 priėjimas iš Blvd St-Germain.*

Neįprastas Cour de Rohan vidurinis kiemas

TRYS VAIZDINGI vidiniai kiemai XV a. priklausė Roueno (pakito į „Rohan") arkivyskupų laikinai buveinei. Neįprasčiausias – vidurinis kiemas. Jame stovi trikojė kaldintos geležies pakyla, vadinta *pas-de-mule*, kuria kadaise naudodavosi vyresnės moteriškės ir nutukę prelatai, lipdami ant savo mulų. Tai, matyt, paskutinė tokia pakoja, išlikusi Paryžiuje. Pasidairius po kiemą, akį traukia puikaus renesansinio namo fasadas, datuojamas XVII a. pradžia. Viena svarbesnių vietinių gyventojų buvo Henriko II meilužė Diane de Poitiers.

Trečiasis kiemas atsiveria į Rue du Jardinet gatvelę, kur 1835 m. gimė kompozitorius Saint-Saënsas.

Cour du Commerce St-André ⑭

75006. **Žml.** 12 F4. **M** *Odéon.*

NAMĄ Nr. 9 gaubia šiurpi giljotinos šmėkla, nes manoma, kad dr. Guillotinas čia tobulino savo „filantropinę nukirsdinimo mašiną". Nors idėja priklausė Guillotinui, už „humaniškojo" plano įgyvendinimą atsakingas buvo paryžietis chirurgas dr. Louis. Kai 1792 m. pirmą kartą buvo panaudota giljotina, ji buvo vadinama *Louisette*.

Spaudinys vaizduoja revoliucinę minią, stebinčią giljotinos egzekuciją

Musée de la Monnaie ⑮

11 Quai de Conti 75006. **Žml.** 12 F3. ☎ *01 40 46 55 35.* **M** *Pont-Neuf, Odéon.* ***Atidaryta*** *sekm. 12–17.* 🚶 *grupėms, susitarus.* ***Įėjim. mokamas*** *į muziejų ir dirbtuvę.* ***Filmai.***

KAI XVIII a. pabaigoje Liudvikas XV nusprendė perkelti pinigų kalyklą kitur, jis paskelbė naujo pastato projekto konkursą. Dabartinis Hôtel des Monnaies – šio konkurso rezultatas. Pastatas buvo pastatytas 1777 m., ir be galo juo patenkintas architektas Jacques'as Antoine'as pragyveno jame iki pat mirties 1801 m.

Monetos čia buvo kalamos iki 1973 m., kai kalykla buvo perkelta į Pessaco miestą Gironde'os departamente.

Dabar kalimo ir frezavimo salėse įsikūręs monetų ir medalionų muziejus. Didelė kolekcija eksponuojama vertikaliose stiklo vitrinose, kurios leidžia apžiūrėti monetas iš abiejų pusių. Viskas pristatoma istorijos kontekste. Galinis muziejaus kambarys skirtas gamybos ciklui nušviesti, čia rodomi XIX a. pabaigos ir XX a. įrankiai bei mašinos.

Pastato dirbtuvėse vietoj monetų kuriami medalionai, kurių rinkinys parduodamas.

Institut de France ⑮

23 Quai de Conti 75006. **Žml.** 12 E3. ☎ *01 44 41 43 35.* **M** *Pont-Neuf, St-Germain-des-Prés.* ***Atidaryta*** *šešt. ir sekm. tik susitarus.* ***Įėjim. mokamas.***

BAROKINIAI rūmai buvo pastatyti 1688 m., o 1805 m. jie buvo atiduoti Prancūzijos institutui. Dabar čia įsikūrusi garsioji Académie Française. Rūmų architektas Louis Le Vau suprojektavo ypatingą kupolą, derindamas jį prie Luvro rūmų.

Académie Française – garsiausia iš penkių instituto akademijų. Ją 1635 m. įkūrė

Buvusios monetų kalyklos, kur dabar yra muziejus, ženklas

kardinolas Richelieu ir įpareigojo sudaryti oficialų prancūzų kalbos žodyną. Iš pradžių ją sudarė tik 40 narių, kuriems buvo patikėta dirbti prie žodyno.

Ecole Nationale Supérieure des Beaux-Arts ⑰

14 Rue Bonaparte 75006. **Žml.** 12 E3. ☎ *01 47 03 50 00.* **M** *St-Germain-des-Prés.* ***Atidaryta*** *pirm. 14, 14.30, 15* 🚶 *susitarus, tel. 01 47 03 52 15.* 💻 ***Biblioteka.***

PAGRINDINĖ prancūzų dailės mokykla stovi pavydėtinoje vietoje – ties Rue Bonaparte ir Quai Malaquais kampu. Ji užima kelis pastatus, kurių įspūdingiausias – XIX a. Palais des Etudes.

Per didelį kiemą semtis žinių į mokyklos studijas yra peržingsniavusi gausybė pradedančiųjų prancūzų ir užsienio tapytojų bei architektų. Pastarąjį šimtmetį čia studijavo ypač daug amerikiečių architektų.

Ecole Nationale Supérieure des Beaux-Arts fasadas

GARSIOSIOS PARYŽIAUS KAVINĖS

VIENAS ilgiausiai išliekančių atmintyje Paryžiaus paveikslų – kavinės vaizdelis. Lankytojo romantiška vaizduotė piešia didžius menininkus, rašytojus ar garsius intelektualus, bendraujančius kurioje nors Kairiojo kranto kavinėje. Paryžiečiui kavinė yra neatskiriama gyvenimo dalis, kasdienė patirtis: čia žmonės susitinka, išgeria, pasimato su draugais, aptaria verslo reikalus ar šiaip sau stebi praeivius.

Pirmosios kavinės pėdsakai atveda į 1686 m., kai buvo atidaryta kavinė *Le Procope* (*p. 140*). Per kitą šimtmetį kavinės tapo gyva Paryžiaus visuomeninio gyvenimo dalimi. Miesto gatvės platėjo, ypač XIX a. statant Haussmanno Didžiuosius bulvarus, ir ant šaligatvių įsitaisydavo kavinės, anot Emile'io Zola, „kaip bežadės draugijos, stebinčios gatvės gyvenimą".

Kavinės pobūdį kartais nulemdavo klientų interesai. Vienose kavinėse rinkdavosi šachmatų, domino ar biliardo žaidėjai. XVII a. Molière'o laikų literatai lankydavosi *Le Procope* kavinėje. XIX a. Pirmosios imperijos imperatoriaus sargybos karininkus traukdavo Café d'Orsay, o Antrosios imperijos finansininkai eidavo į kavines Rue de la Chaussée d'Antin gatvėje. Café de Paris ir Café Tortini lankydavosi prašmatni draugija, o teatro mėgėjai susitikdavo aplink Opéra esančiose kavinėse, tarp jų – Café de la Paix (*p. 213*). Garsiausios kavinės stovi Kairiajame krante, St-Germaino ir Montparnasse'o rajonuose, kur rinkdavosi praeities

Kavinės lankytojai vis dar mėgsta skaityti laikraščius

Ecole Nationale d'Administration 18

13 Rue de l'Université 75007. **Žml.** 12 D3. ☎ *01 49 26 45 45.* M *Rue du Bac. Lankytojai* ***neįleidžiami.***

ČIA, KUR STOVI šis puikus XVIII a. pastatas, 1643 m. Briçonnet buvo pastatęs du namus. 1713 m. vietoj jų iškilo *hôtel*, kurį Denis Feydeau de Brou našlei pastatė Thomas Gobert'as. Vėliau namai atiteko jos sūnui Paul-Esprit Feydeau de Brou. Kai 1767 m. jis mirė, *hôtel* tapo Venecijos ambasadoriaus rezidencija. 1787 m. namus okupavo Belzunce, ir per Revoliuciją iki monarchijos restauravimo čia buvo amunicijos sandėlis. Paskui čia įsikūrė Ecole Nationale d'Administration, kur studijavo politikos, ekonomikos ir mokslo elitas, pvz., buvęs Prancūzijos ministras pirmininkas Jacques'as Chiracas.

Memorialinė lenta ant namo Quai Voltaire krantinėje, kur mirė Voltaire'as

Quai Voltaire 19

75006 ir 75007. **Žml.** 12 D3. M *Rue du Bac.*

ANKSČIAU vadintoje Quai Malaquais, vėliau Quai des Théatins, Quai Voltaire krantinėje darbuojasi daug žinomų Paryžiaus antikvarų. Be to, verti dėmesio patrauklūs XVIII a. namai ir garsūs jų gyventojai. Čia įdomu ir malonu pasivaikščioti.

Name Nr.1 gyveno XVIII a. švedų ambasadorius grafas Tessinas, skulptorius James'as Pradier, garsus savo skulptūromis ir žmona, kuri nuoga perplaukė Seną. Nr. 3–5 gyveno Liudviko XIV šnipė Louise de Kéroualle, kurią beprotiškai įsimylėjęs Anglijos karalius Karolis II titulavo Portsmoutho hercogiene.

Nr. 19 gyveno kompozitoriai Richardas Wagneris ir Janas Sibelius, rašytojas Charles'is Baudelaire'as ir apgėdintas tremtinys Oscaras Wilde'as.

Nr. 27 – Hôtel de la Villette – mirė prancūzų filosofas Voltaire'as. Vietinė St-Sulpice bažnyčia atsisakė priimti jo kūną (dėl jo ateistinių pažiūrų), ir jis buvo skubiai išgabentas į kaimą, kad išvengtų skurdžių kapo.

***Claude Alain* kavinės, esančios Rue de Seine, pramogos šeštame dešimtmetyje**

intelektualai, kur mėgsta pasirodyti ir šiandienos elitas. Prieš Pirmąjį pasaulinį karą Montparnasse'e lankydavosi daug rusų revoliucionierių, kavinėse leido dienas Leninas ir Trockis, prie *petit café* spręsdami Rusijos ir pasaulio problemas. Kultūrinis gyvenimas klestėjo trečiame dešimtmetyje, kai Salvadoras Dali, Jeanas Cocteau ir kiti siurrealistai viešpatavo kavinių gyvenime, ir vėliau, kai amerikiečių rašytojai su Ernestu Hemingway'umi ir Scottu Fitzgeraldu priešaky šnekučiuodavosi, gurkšnodavo ir dirbdavo įvairiose kavinėse, tarp jų *La Coupole* (*p. 178*), *Le Sélect* ir *La Closerie des Lilas* (*p. 179*).

Pasibaigus Antrajam pasauliniam karui, kultūrinė scena pasistūmėjo į šiaurę, į St-Germaino rajoną. Įsivyravo egzistencializmas, kuriam vadovavo neginčytinas lyderis Jean-Paulis Sartre'as. Sartre'as, jo bendraminčiai ir sekėjai – rašytojai Simone de Beauvoir ir Albert'as Camus, poetas Borisas Vianas ir mįslinga dainininkė Juliette Greco – rinkdavosi dirbti ir aptarti savo idėjų *Les Deux Magots* kavinėje (*p. 138*) ir su ja konkuruojančioje gretimoje Café de Flore (*p. 139*). Dar galima pamatyti tradicinių nuolatinių lankytojų, bet jau pramaišiui su tarptautiniais turtuoliais ir save reklamuojančiais intelektualais, palinkusiais prie savo užrašų.

St-Germaino elito atstovo Albert'o Camus (1913–1960) knygos

Musée d'Orsay ⓴

Žr. p. 144–147.

Musée Nationale de la Légion d'Honneur ㉑

2 Rue de Bellechasse 75007.
Žml. 11 C2. ☎ *01 40 62 84 00.*
M *Solférino.* RER *Musée d'Orsay.*
Atidaryta *antr.–sekm. 11–17.* ***Įėjim. mokamas.***

Musée d'Orsay – muziejumi paversta geležinkelio stotis

ŠALIA Musée d'Orsay stovi tikrai masyvus Hôtel de Salm. Tai vieni vėliausių šio rajono didelių rūmų (1782). Pirmasis savininkas vokiečių grafas, princas de Salm-Kyrbourgas buvo giljotinuotas 1794 m.

Šiandien čia įsikūręs muziejus, kuris supažindina su Garbės legionu – Napoleono įvestu apdovanojimu, kurį labai brangina prancūzai (ir užsieniečiai). Šia garbe apdovanotieji atlape nešioja raudoną roželę. Įspūdingą medalių ir ordinų ekspoziciją papildo paveikslai. Vienoje salėje rodomas Napoleono Garbės legiono kryžius su jo kardu ir krūtinės šarvu.

Muziejus turi apdovanojimų iš daugelio pasaulio šalių: britų Viktorijos kryžių, amerikietišką Violetinę širdį ir kt.

Napoleono III Garbės legiono Didysis kryžius

Musée d'Orsay ⑳

PRAĖJUS 47 METAMS po to, kai nuostabus Victoro Laloux amžių sandūros pastatas liovėsi buvęs pagrindinės geležinkelio linijos stotimi, 1986 m. čia buvo atidarytas Musée d'Orsay. Ši buvusi Orléans'o geležinkelio kompanijos galinė stotis Paryžiaus centre vos nebuvo nugriauta septintame dešimtmetyje, protestuojant prieš Baltard'o paviljonų nuvertimą Les Halles maisto turguje. Pastatą pritaikant muziejui, buvo išsaugota didžioji dalis pirminės architektūros. Naujasis muziejus pristato visas 1848–1914 m. dailės šakas, to meto visuomeninį kontekstą ir įvairias meninės veiklos formas.

Muziejaus vaizdas nuo Dešiniojo kranto
Victoras Laloux suprojektavo šį pastatą 1900 metų Pasaulinei parodai.

Charles'io Rennie Mackintosho kėdė
Mackintosho puoselėtas stilius siekė idėjas išreikšti vertikalių ir horizontalių formų konstrukcijomis, kaip rodo ši arbatinės kėdė (1900).

★ **Pragaro vartai** *(1880–1917)*
Į šiuos garsius vartus Rodinas įtraukė jau anksčiau sukurtas figūras Mąstytoją *ir* Bučinį.

★ **Pusryčiai ant žolės** *(1863)*
Manet paveikslas, pirmą sykį rodytas Napoleono III Atstumtųjų salone, dabar eksponuojamas viršutinio lygmens pirmame plote.

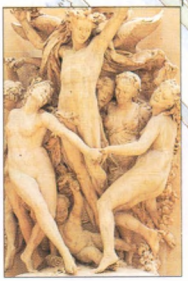

Šokis *(1867–1868)*
Pirmą kartą parodyta Carpeaux skulptūra sukėlė pasipiktinimą.

PLANO SPALVŲ REIKŠMĖ

- Architektūra ir dekoratyvinė dailė
- Skulptūra
- Tapyba iki 1870 m.
- Impresionizmas
- Neoimpresionizmas
- Natūralizmas ir simbolizmas
- Art Nouveau
- Laikinos parodos
- Kitos patalpos

VADOVAS PO GALERIJĄ

Kolekcija užima tris lygmenis. Pirmame aukšte rodomi XIX a. vidurio–pabaigos darbai. Vidurinysis lygis skirtas Art Nouveau dekoratyvinei dailei ir XIX a. antrosios pusės–XX a. pradžios tapybai bei skulptūrai. Viršutinis lygmuo puikuojasi impresionistų ir neoimpresionistų meno kolekcija.

★ **Šokiai Moulin de la Galette**

Renoiras šį spalvingą paveikslą (1876) nutapė gryname ore Montmartre'e, siekdamas perteikti mirguliuojančią pro medžius šviesą.

INFORMACIJA LANKYTOJUI

1 Rue de Bellechasse. **Žml.** 12 D2. *01 40 49 48 14.* *01 45 49 11 11.* M *Solférino.* *24, 68, 69, 84 j Quai A. France; 73 j Rue Solférino; 63, 83, 84, 94 j Blvd St-Germain.* RER *Musée d'Orsay.* *Musée d'Orsay.* P *Rue du Bac, Blvd St-Germain.* ***Atidaryta*** *birž.–rugs.: penkt.–sekm., antr., treč. 9–18; ketv. 9–21.45; spal.–geg.: antr., treč., penkt., šešt. 10–18; ketv. 10–21.45; sekm. 9–18. Pask. įėjim. 30 min. iki uždarymo.* ***Uždaryta*** *saus. 1, geg. 1, gruodž. 25.* ***Įėjim. mokamas*** ***Koncertai***

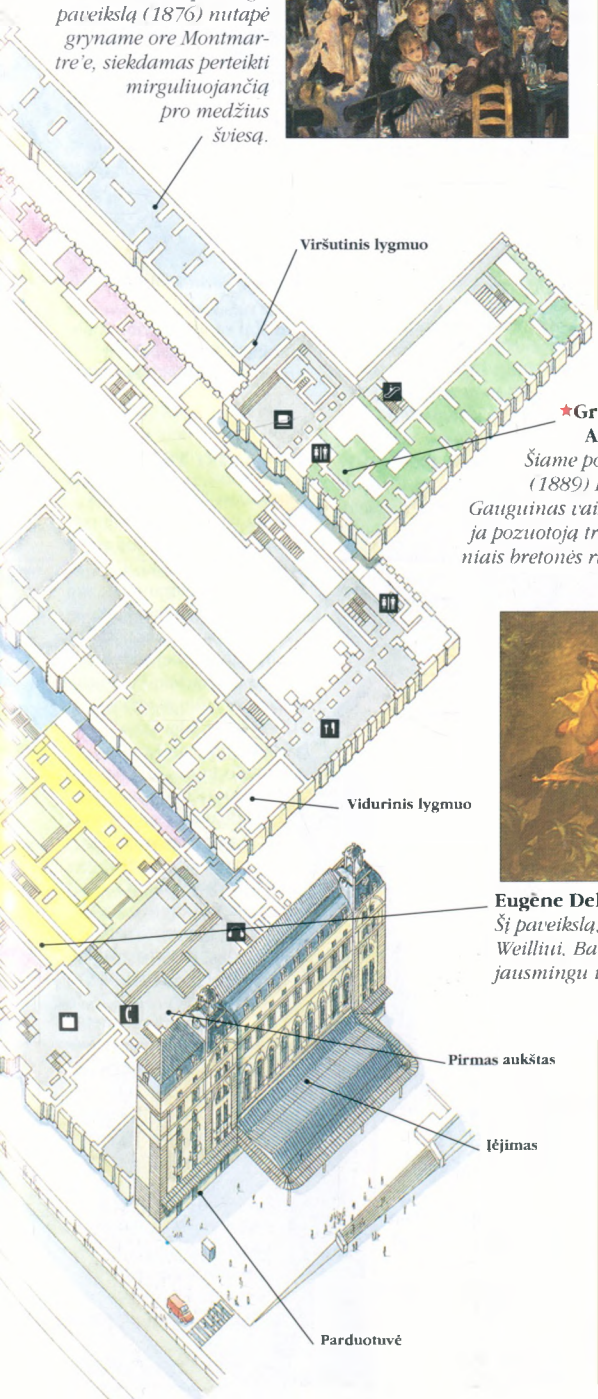

★**Gražioji Anžela**

Šiame portrete (1889) Paulis Gauguinas vaizduoja pozuotoją tradiciniais bretonės rūbais.

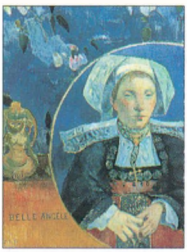

Eugène Delacroix ***Tigro medžioklė***

Šį paveikslą, 1854 m. nutapytą pirkliui Weilliui, Baudelaire'as pavadino giliu, jausmingu ir baisiu.

SVARBIAUSI EKSPONATAI

- ★ **Rodino** ***Pragaro vartai***
- ★ **Manet** ***Pusryčiai ant žolės***
- ★ **Renoiro** ***Šokiai Moulin de la Galette***
- ★ **Gauguino** ***Gražioji Anžela***

Žvalgantis po Musée d'Orsay

DAUG DABARTINIŲ Musée d'Orsay eksponatų atvežta iš Luvro, o puiki impresionistų kolekcija anksčiau kabėjo ankštame Jeu de Paume pastate, kol 1986 m. šis buvo uždarytas. Šalia pagrindinės parodos nušviečiama socialinė, politinė ir technologinė aplinka, kurioje buvo kuriamas menas. Yra ir kinematografijos istorijos eksponatų.

Lubų projektas (1911), sukurtas dailininko ir dizainerio Maurice'o Denis

ART NOUVEAU

BELGŲ architektas ir dizaineris Victoras Horta vienas pirmųjų įteisino vingiuotą liniją, kuri Art Nouveau suteikė prancūzišką pravardę – *Style Nouille* (lakštinių stilius). Pavadintas modernaus dizaino galerijos, atidarytos Paryžiuje 1895 m., vardu, Art Nouveau klestėjo Europoje iki Pirmojo pasaulinio karo.

Vienoje Otto Wagneris, Kolomanas Moseris ir Josefas Hoffmannas meistrystę derino su nauju dizainu, o Glasgow mokykla su Charles'iu Rennie Mackintoshu priešaky tobulino tiesesnes linijas, tarsi jau nuspėdama amerikiečio Franko Lloydo Wrighto kūrybą.

René Lalique'as Art Nouveau estetiką pritaikė juvelyrikai ir stiklui, o Hectoras Guimard'as, Horta įkvėptas, ir šiandien garsėja savo Art Nouveau stiliaus įėjimais į Paryžiaus metro, kadaise buvusiais visur.

Būtina pamatyti Rupert'o Carabino knygų spintą (1890) su drožiniais – gausybe alegorinių sėdinčių nuogalių, bronziniais palmių lapais ir keliomis barzdotomis galvomis.

SKULPTŪRA

CENTRINĖ erdvė prigrūsta savotiškai sugrupuotų skulptūrų. Tai atskleidžia XIX a. vidurio eklektišką nuotaiką, kai Eugène'o Guillaume'o *Grakcho kenotafo* (1848– 1853) klasicizmas sugyveno su François Rude'o romantizmu. Rude'as kūrė Arc de Triomphe reljefą (1836), dažnai vadinamą *Marseliete* (*p. 209*).

Akį traukia nuostabūs satyriko Honoré Daumier 36 parlamentarų biustai (1832): išpampę, bjaurūs, begėdiški ir pasipūtę. Vitališko, bet trumpaamžio genijaus Jean-Baptiste'o Carpeaux pirmoji didesnė bronzos skulptūra *Grafas Ugolinas* (1862) vaizduoja Dante's personažą. 1868 m. jis sukūrė dionisišką *Šokį*, kuris sukėlė protestų audrą: tai buvo „viešos moralės įžeidimas". Tai kontrastas neoriginaliems ir manieringiems skulptorių Alexandre'o Falguière'o ir Hyppolyte'o Moulino darbams.

Žymioji Edgaro Degas *Jaunoji keturiolikmetė šokėja* (1881) buvo eksponuota dar autoriui gyvam esant, bet dauguma rodomų bronzinių skulptūrų buvo atlietos pagal vaškines, po jo mirties rastas studijoje. Priešingai, Auguste'as Rodinas buvo žinomas publikai, jo jausmingos ir paveikios statulos išskyrė jį iš XIX a. skulptorių. Muziejus turi daug jo darbų: *Balzako* (1897) gipsinį originalą ir kt. Talentinga Rodino draugė Camille Claudel, daug laiko praleidusi prieglaudoje, sukūrė niūrią mirtingumo alegoriją *Branda* (1899–1903).

Amžių sandūrą žymi Emile-Antoine'o Bourdelle'io ir Aristide'o Maillolio darbai.

TAPYBA IKI 1870 M.

STEBINAMĄ XIX a. tapybos stilių įvairovę atspindi pirmame aukšte sugretinti paveikslai, nutapyti iki 1870 m. – lemiamų metų, kai impresionistai pirmą kartą išsikovojo sau vardą. Siautulingų spalvų ir beveik ekspresionistinio įkarščio Eugène'o Delacroix *Liūto medžioklė* (1854) kabo šalia šalto klasikinio Jean-Dominiques'o Ingres'o *Pavasario* (1820–1856). Vyravusią akademinę manierą primena centrinėje erdvėje dominuojanti, negyva, vaško lipdybos stiliaus Thomas Couture'o monumentali kompozicija *Romėnai nuosmukio laikais* (1847). Išsiskiria provokuojantys Edouard'o Manet *Pusryčiai ant žolės* ir *Olimpija* (1863), o tuo pačiu metu nutapyti jo bičiulių – Claude'o Monet, Pierre-Auguste'o Renoiro, Frédérico Bazille'io ir Alfredo Sisley'aus – darbai leidžia pažvelgti į impresionistus, kokie jie buvo prieš prasidedant impresionistų judėjimui.

Edgar Degas. *Jaunoji keturiolikmetė šokėja* (1881)

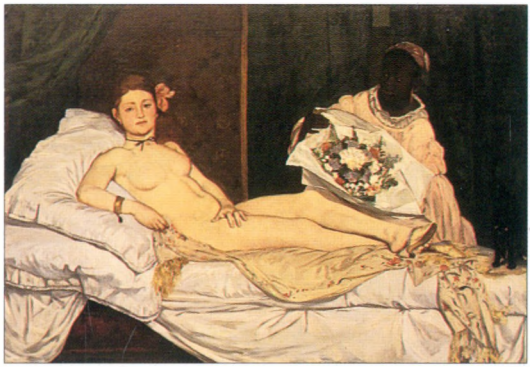

Edouard Manet. *Olimpija* (1863)

Impresionizmas

Roueno katedra įvairiom dienos akimirkom (1892–1893) – tik vienas iš daugelio eksponuojamų ryškios impresionistų figūros Claude'o Monet darbų. Pierre-Auguste'o Renoiro putlios nuogalės ir jaunuoliai iš *Šokių Moulin de la Galette* (1876) buvo nutapyti impresionizmo pakilimo laikotarpiu. Be to, rodomi Camille'io Pissarro, Alfredo Sisley'aus ir Mary Cassat kūriniai.

Į ekspoziciją įtraukti ir Edgaras Degas, Paulis Cézanne'as, Vincentas van Goghas, nors jų technika skiriasi nuo impresionistų. Degas dažnai patikdavo aiškus realizmas, nors jis puikiai kūrė eskiziška impresionistų maniera (pvz., paveikslas *Absentas*, 1876). Cézanne'ą medžiaga jaudino labiau nei šviesa, tai matyti iš natiurmorto *Obuoliai ir apelsinai* (1895–1900). Van Gogha kurį laiką veikė impresionizmas, bet paskui jis pasuko savo keliu, kurį iliustruoja čia esantys kūriniai iš dr. Gachet kolekcijos.

Paul Gauguin. *Bretanės valstietė* (1894)

Neoimpresionizmas

Nors priskiriama neoimpresionizmui, Georges'o Seurat kūryba (pvz., *Cirkas*, 1891) nelabai siejosi su ankstesniu judėjimu. Kartu su Maximilienu Luce'u ir Pauliu Signacu jis tapė smulkiais spalvų taškeliais, kurie susiliedavo žvelgiant iš toliau.

Šokanti Jane Avril (1892) – vienas iš daugelio Henri de Toulouse-Lautreco rodomų darbų. Paulio Gauguino Pont-Avene Bretanėje tapytas paveikslas kabo šalia jaunesnių, jį tuo metu pažinojusių dailininkų – Emile'io Bernard'o ir *Nabis* grupės narių – darbų. Yra nemažai Taičio periodo paveikslų.

Nabis nariai (tarp jų Pierre'as Bonnard'as) į drobę žiūrėjo kaip į plokščią paviršių, kuriame atsiranda gelmė, kai į jį pažvelgia žiūrovas.

Odilono Redono sapnų regėjimai artimi simbolizmui, o Henri (Douanier) Rousseau primityvizmas atsiskleidžia paveikslluose *Karas* (1894) ir *Gyvatės kerėtojas* (1907).

Claude Monet. *Mėlynos vandens lelijos* (1919)

Natūralizmas ir simbolizmas

Trys didelės salės skiriamos paveikslams, kurių buvo pilni 1880–1900 m. salonai. Trečioji respublika pritarė natūralistų darbams, kurie tuo metu buvo plačiai reprodukuojami.

Fernand'o Cormono *Kaino* figūra sulaukė didelio dėmesio, kai 1880 m. pirmą sykį pasirodė salone. Jules'iui Bastien-Lepage'ui rūpėjo pavaizduoti valstiečių gyvenimą ir 1877 m. nutapęs *Šienapjūtę*, jis tapo pirmaujančiu natūralistu. Gana laisvo potėpio jis išmoko iš Manet ir jo draugų. Niūriau (ir įspūdingiau) natūralistinis yra Lionelio Waldeno *Cardiffo dokų* vaizdas (1894).

Simbolizmas kilo kaip reakcija į realizmą ir impresionizmą, jame vyravo sapnų ir minčių vaizdai. Atsirado plati temų ir išraiškos priemonių įvairovė. Eksponuojama saldi skrajojančių arfininkių vizija – Henri Martino *Ramybė* (1899), monumentalus Edwardo Burne-Joneso darbas *Fortūnos ratas* (1883) ir Jeano Delville'io *Platono mokykla* (1898). Vienas labiausiai jaudinančių šio skyriaus paveikslų – lyrinė Winslow Homerio *Vasaros naktis* (1890).

LOTYNŲ KVARTALAS

XV a. vitražas iš Musée de Cluny

SENASIS PAKRANTĖS KVARTALAS, esantis tarp Senos ir Luxembourgo sodų, nusėtas studentų knygynais, kavinėmis, kino teatrais ir džiazo klubais. Čia gausu garsių mokymo įstaigų. Prestižinius Henriko IV ir Liudviko Didžiojo licėjus lanko daugelis būsimų prancūzų elito atstovų.

Kai 1968 m. maišto *(p. 38–39)* lyderiai įsiliejo į konformistinį prancūzų gyvenimą, rajono stuburas – Boulevard St-Michel – nuo demonstracijų pasisuko į prekybą. Šiandien čia yra pigių parduotuvių ir užkandinių, nuo bulvaro atsišakojusios painios siauros gatvelės pilnos nebrangių egzotiškų ir ištaigių moteriškų parduotuvėlių, avangardinių dramos bei kino teatrų. Tačiau sunku ištrinti 800 metų iš rajono istorijos. Senove dvelkia Sorbona (Sorbonne) ir rytinėje rajono pusėje išlikusios XIII a. gatvės. Tebėra ir visų miesto gatvių pirmtakė Rue St-Jacques – ilgasis romėnų kelias, vedantis už miesto.

Jaunas muzikantas, grojantis po Pont St-Michel tiltu, – tradicinis Lotynų kvartalo vaizdelis, traukiantis visų visuomenės sluoksnių jaunimą.

ŽVILGSNIS Į ĮŽYMYBES

Istoriniai pastatai ir gatvės
Boulevard St-Michel 2
La Sorbonne 7
Collège de France 8

Muziejai ir galerijos
Musée de Cluny p. 154–157 1
Musée de la Préfecture de la Police 6

Bažnyčios ir šventyklos
St-Séverin 3
St-Julien-le-Pauvre 4
Chapelle de la Sorbonne 9
St-Etienne-du-Mont 10
Panteonas p. 158–159 11

Aikštės
Place Maubert 5

KAIP ČIA PATEKTI

Rajoną aptarnauja metro stotys St-Michel ir Cluny La Sorbonne. Balabusas ir 24 bei 87 maršruto autobusai važiėja Boulevard St-Germain, 38 – Boulevard St-Michel pro Sorbonne ir Musée de Cluny.

ŽENKLAI

- Žml. *Iš gatvės į gatvę*
- M Metro stotis
- Batobuso prieplauka
- RER RER stotis
- P Automobilių aikštelė

0 metrų 400

DAR ŽR.

- ***Gatvių rodyklė***, žml. 12, 13, 17
- ***Kur apsistoti*** p. 278–279
- ***Restoranai*** p. 296–298

Ramus Lotynų kvartalo krantinės kampelis

Iš gatvės į gatvę: Lotynų kvartalas

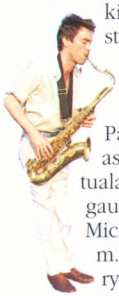

NUO VIDURAMŽIŲ šiame pakrantės rajone dominavo Sorbona, o jo pavadinimas kilo nuo pirmųjų lotyniškai kalbančių studentų. Jo istorija siekia romėniško miesto anapus Ile de la Cité laikus; tuo metu Rue St-Jacques buvo vienas pagrindinių kelių iš Paryžiaus. Rajonas paprastai asocijuojasi su menininkais, intelektualais ir bohemišku gyvenimu. Be to, jį gaubia politinių neramumų istorija. 1871 m. Place St-Michel aikštė buvo Paryžiaus komunos centras, o 1968 m. gegužę čia vyko studentų riaušės. Tačiau šiandien rytinė dalis tapo pakankamai prašmatni, kad čia gyventų privilegijuotieji.

Place St-Michel aikštėje stovi Davioud fontanas. Bronzinė Duret statula vaizduoja šv. Mykolą, užmušantį slibiną.

Mažieji Atėnai labai atgyja vakarais, ypač savaitgaliais, kai ima šurmuliuoti vaizdingose gatvelėse aplink St-Séverin bažnyčią esantys graikų restoranai.

★ **Boulevard St-Michel**
Šiauriniame Boul'Mich, kaip švelniai vadinamas šis bulvaras, gale tarp kavinių, knygynų ir drabužių parduotuvių įsiterpę naktiniai klubai ir eksperimentiniai kino teatrai ❷

★ **Musée de Cluny**
Puikiame XV a. pabaigos pastate, kur yra ir romėnų pirčių liekanos, saugoma viena nuostabiausių pasaulyje viduramžių meno kolekcijų ❶

Rue St-Séverin Nr. 22 – siauriausias Paryžiaus namas, kuriame gyveno *Manon Lesko* autorius abatas Prévost.

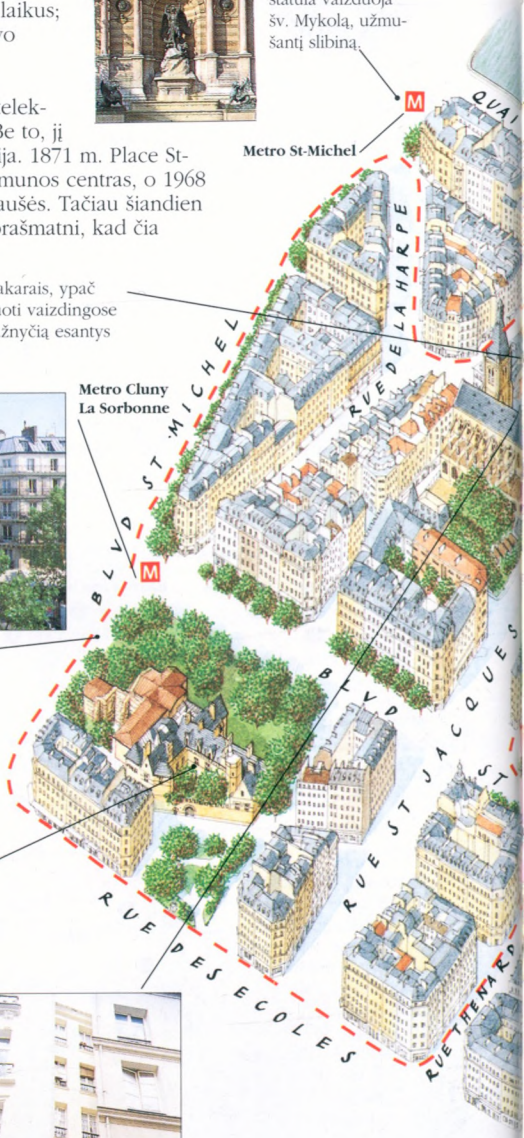

★ **St-Séverin**
Ši graži liepsnotosios gotikos stiliaus bažnyčia, pradėta statyti XIII a., buvo baigta tik po trijų amžių ❸

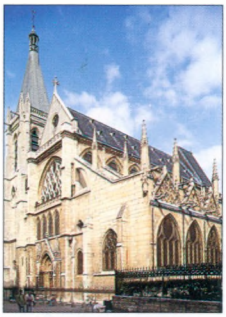

ORIENTACINIS ŽEMĖLAPIS
Žr. centrinio Paryžiaus žml. p. 12-13

Rue du Chat qui Pêche, siaura pėsčiųjų gatvelė, mažai tepasikeitė per 200 metų istoriją.

Shakespeare & Co *(p. 320 & 321)* – žavingas, nors ir chaotiškas knygynas Rue de la Bûcherie Nr. 37. Visos čia įsigytos knygos pažymėtos spaudu: *Shakespeare & Co Kilometre Zéro Paris.*

★ **St-Julien-le-Pauvre**
Šioje XVII a. atstatytoje bažnyčioje per Revoliuciją buvo laikomas gyvulių pašaras ❹

Rue de Fouarre viduramžiais vykdavo paskaitos. Studentai sėdėdavo gatvėje ant šiaudų (*fouarre*).

Rue Galande XVII a. gyveno prašmatnūs turčiai, bet vėliau gatvė liūdnai pagarsėjo smuklėmis.

SVARBIAUSIOS ĮŽYMYBĖS

- ★ **Musée de Cluny**
- ★ **St-Séverin**
- ★ **St-Julien-le-Pauvre**
- ★ **Boulevard St-Michel**

ŽENKLAI

Siūlomas kelias

0 metrų 100

Musée de Cluny ❶

Žr. p. 154–157.

Boulevard St-Michel ❷

75005 ir 75006. **Žml.** 12 F5 ir 16 F2.
M *St-Michel, Cluny-La Sorbonne.*
RER *Luxembourg.*

PER RAJONĄ 1869 m. nutiestas bulvaras jau nuo pirmųjų dienų išgarsėjo literatų kavinėmis. Dabar bulvare mirguliuoja drabužių parduotuvės, tačiau Cluny kavinė (Café Cluny), stovinti ties St-Michel ir St-Germain bulvarų sankryža, išlieka kosmopolitinių susitikimų vieta. Marmuro plokštės Place St-Michel jamžino daug 1944 m. čia žuvusių studentų, kurie kovojo prieš nacius.

St-Séverin bažnyčios chimeros

St-Séverin ❸

1 Rue-des-Prêtres-St-Séverin 75005. **Žml.** 13 A4. ☎ *01 42 34 93 50.* M *St-Michel.* ***Atidaryta*** *pirm.–penkt. 11–19.45; šešt. 11–20; sekm. 9–21.* 📷 ***Sakralinės muzikos koncertai.***

VIENA GRAŽIAUSIŲ Paryžiaus bažnyčių St-Séverin – tobulas liepsnotosios gotikos pavyzdys. Ji pavadinta vardu VI a. atsiskyrėlio, kuris įtikino karaliaus Chlodvigo anūką, būsimąjį šv. Klodą, tapti dvasininku. Statyba buvo baigta XVI a. Altorių juosė nuostabi vidinė galerija. 1684 m. Liudviko XIV pusseserė Grande

St-Julien-le-Pauvre viduje

Mademoiselle, nutraukusi ryšius su savo parapine bažnyčia St-Sulpice, pasirinko St-Séverin ir modernizavo presbiteriją.

1474 m. kapinių vietoje (dabar čia sodas) buvo atlikta pirmoji tulžies akmenų operacija. Pasmerktam mirti kilpininkui Liudvikas XI pasiūlė laisvę, jei šis leisis operuojamas ir išgyvens. (Operacija pavyko, ir kilpininkas atgavo laisvę.) Šode stovi viduramžiškas kapų rūsys dvišlaičiu stogu.

St-Julien-le-Pauvre ❹

1 Rue St-Julien-le-Pauvre 75005. **Žml.** 13 A4. ☎ *01 43 29 09 09.* M *St-Michel.* RER *St-Michel.* ***Atidaryta*** *kasdien 10–13.30, 15–19.* ***Koncertai.*** *Žr.* ***Pramogos*** *p. 336.*

MAŽIAUSIAI TRYS šventieji galėtų būti šios bažnyčios globėjai, bet atrodo, kad jos globėjas – šv. Julijonas Hospitaljeras. Kartu su St-Germain-des-Prés tai viena seniausių Paryžiaus bažnyčių, datuojama 1165– 1220 m. Čia vykdavo oficialūs universiteto susitikimai, bet 1524 m. studentų protestas padarė tiek žalos, kad parlamentas uždraudė universiteto susirinkimus bažnyčioje. Nuo 1889 m. ji priklausė Graikų stačiatikių bažnyčios melchitų sektai, o dabar čia vyksta kamerinės ir religinės muzikos koncertai.

Place Maubert ❺

75005. **Žml.** 13 A5.
M *Maubert-Mutualité.*

NUO XII A. IKI XIII a. vidurio „La Maub" buvo vienas iš Paryžiaus mokslo centrų. Paskaitos būdavo skaitomos lauke. Kai mokslinčiai persikėlė į naujus Montagne St-Geneviève koležus, aikštė tapo kankinimų ir egzekucijų vieta. Čia 1546 m., apkaltintas erezija, prie stulpo gyvas buvo sudegintas filosofas Etienne'as Dolet. XVI a. buvo sudeginta tiek daug protestantų, kad aikštę ėmė lankyti naujojo tikėjimo piligrimai. Šiandien prastą reputaciją pakeitė respektabilumas ir garsi gatvės prekyvietė.

Musée de la Préfecture de la Police ❻

4 Rue de la Montagne Ste-Geneviève 75005. **Žml.** 13 A5. ☎ *01 44 41 52 50.* M *Maubert-Mutualité.* ***Atidaryta*** *pirm.–penkt. 9–17; šešt. 10–17 (pask. įėjim. 16.30).* ***Uždaryta*** *per valst. šventes.*

Ginklai iš policijos muziejaus

ŠIS MUZIEJĖLIS, atidarytas 1909 m., atskleidžia tamsesnę Paryžiaus istorijos pusę. Ekspozicija nušviečia Paryžiaus policijos gyvenimą nuo viduramžių iki XX a. Tarp įdomybių – garsaus revoliucionieriaus Dantono arešto orderis. Sukrečia žinomų nusikaltėlių ginklų ir įrankių rinkinys. Vienas skyrius supažindina su policijos vaidmeniu Pasipriešinimo judėjime ir vaduojant Paryžių.

La Sorbonne ❼

47 Rue des Ecoles 75005. **Žml.** 13 A5. *01 40 46 22 11.* M *Cluny-La Sorbonne, Maubert-Mutualité.* ***Atidaryta*** *pirm.–penkt. 9–17.* ***Uždaryta*** *per valst. šventes; tik susitarus: rašyti į* Service des Visites.

SORBONĄ – Paryžiaus universiteto centrą – 1253 m. įsteigė Liudviko IX nuodėmklausys Robert'as de Sorbonas, kad 16 vargšų studentų galėtų studijuoti teologiją. Kukliai pradėjęs koležas greitai išaugo į scholastinės teologijos centrą. 1469 m. rektorius jau turėjo tris spausdinimo mašinas, atgabentas iš Mainzo, ir įsteigė pirmąją Prancūzijos spaustuvę. Dėl priešinimosi liberaliai XVIII a. filosofijai per Revoliuciją koležas buvo uždarytas. Jį 1806 m. atkūrė Napoleonas. Richelieu statytus XVII a. pastatus pakeitė naujieji, kuriuos matome ir šiandien.

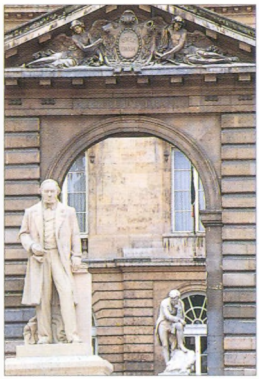

Statulos prie koležo

Collège de France ❽

11 Pl Marcelin-Berthelot 75005. **Žml.** 13 A5. *01 44 27 12 11.* M *Maubert-Mutualité.* ***Atidaryta*** *spal.–birž.: pirm.–penkt. 9–18.30.*

ŠI VIENĄ DIDŽIŲJŲ mokslo ir tyrimų institutų 1530 m. įsteigė Pranciškus I. Didžio humanisto Guillaume'o Budé paskatintas, karalius siekė atsvaros Sorbonos netoleran-tiškumui bei dogmatizmui. Budé statula stovi vakariniame kieme, o nešališką požiūrį į mokslą atspindi įrašas virš įėjimo į senąjį koležą: *docet omnia* (čia mokoma visko). Paskaitos nemokamos ir viešos.

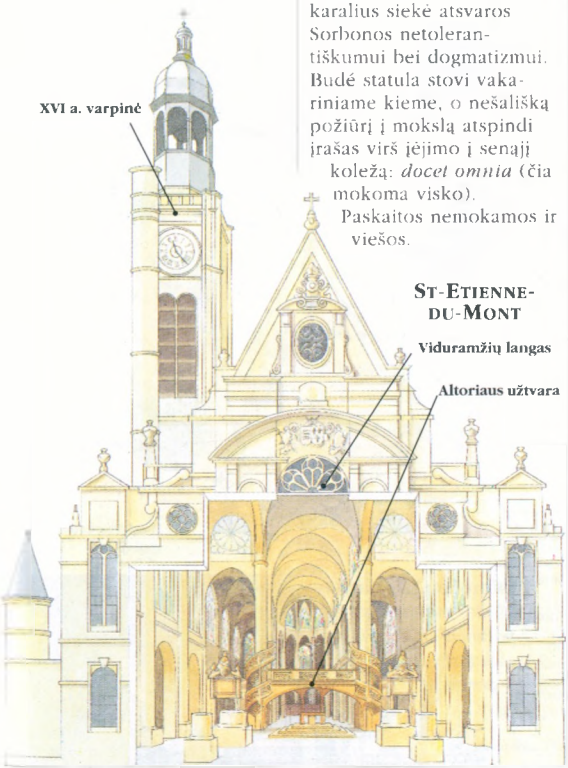

Chapelle de la Sorbonne ❾

Pl de la Sorbonne 75005. **Žml.** 13 A5. *01 40 46 22 11.* M *Cluny-La Sorbonne, Maubert-Mutualité.* RER *Luxembourg.* ***Atidaryta*** *tik laikinoms parodoms.* ***Įėjim. mokamas.***

KOPLYČIĄ 1635–1642 m. pastatė Lemercier. Tiesą sakant, tai paminklas, skirtas Richelieu: jo herbas puošia kupolo atramas, o balto marmuro antkapis, 1694 m. sukurtas Girardono, stovi presbiterijoje. Patrauklus šoninis koplyčios fasadas atgręžtas į pagrindinį Sorbonos kiemą.

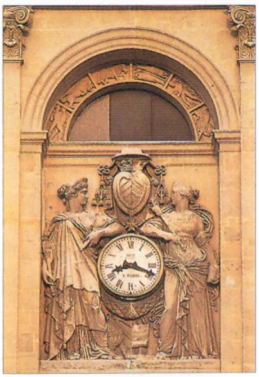

Chapelle de la Sorbonne laikrodis

St-Etienne-du-Mont ❿

Pl Ste-Geneviève 75005. **Žml.** 17 A1. *01 43 54 11 79.* M *Cardinal Lemoine.* ***Atidaryta*** *pirm.–šešt. 8–12, 14–19; sekm. 9–12, 15–19.* ***Uždaryta*** *per valst. šventes, liep.–rugpj. pirmadieniais.*

ŠĮ ŽAVI bažnyčia saugo ne tik Paryžiaus globėjos šv. Genovaitės relikvijas, bet ir didžių literatų Racine'o ir Pascalio palaikus. Vienos bažnyčios dalys gotikinės, kitos renesansinės, tarp kurių yra nuostabi altoriaus užtvara. Dėmesį patraukia vitražai.

Panteonas ⓫

Žr. p. 158–159.

Musée de Cluny ❶

Jono Krikštytojo galva

MUZIEJUS, dabar oficialiai vadinamas Musée National du Moyen Age – Thermes de Cluny, siūlo unikalų derinį: romėnų griuvėsius, išlikusius viduramžių pastate, ir puikiausias pasaulyje viduramžių meno bei amatininkų dirbinių kolekcijas. Muziejus pavadintas vardu Cluny vienuolyno Burgundijoje abato Pierre'o de Chalus, kuris 1330 m. nusipirko griuvėsius.

Viduramžių rūmai
Muziejaus pastatą, baigtą 1500 m., pastatė Cluny abatas Jacques'as d'Amboise'as.

★ **Dama su vienaragiu**
Garsi gobelenų serija yra puikus millefleurs *stiliaus pavyzdys. Šis stilius buvo puoselėjamas XV a.–XVI a. pradžioje ir pasižymėjo dailiu augalų, gyvūnų ir žmonių vaizdavimu.*

★ **Auksinė Bazelio rožė** *(1330)*
Auksakalys Minnucchio da Siena šią rožę padarė Avinjono popiežiui Jonui XXII.

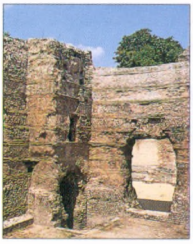

Romėnų pirtys
200 m. pastatytos pirtys veikė apie 100 metų, kol jas užgrobė barbarai.

Romėnų frigidarijus
Šios šaltos maudyklės (II a. pabaiga–III a. pradžia) skliautus kadaise puošė poros drožinėtų laivo pirmagalių – Paryžiaus valtininkų (nautes) *asociacijos simbolis.*

SVARBIAUSI EKSPONATAI

- ★ **Karalių galerija**
- ★ **Dama su vienaragiu**
- ★ **Auksinė Bazelio rožė**

Valandų knygos
Muziejus turi dvi XV a. pirmosios pusės Valandų knygas. Iliuminuotuose puslapiuose vaizduojamos ir atskirų mėnesių darbo scenos su atitinkamais Zodiako ženklais.

INFORMACIJA LANKYTOJAMS

6 Pl Paul-Painlevé. **Žml.** 13 A5. 01 53 73 78 00. M *Cluny, St-Michel, Odéon.* 63, 86, 87, 21, 27, 85, 38 *j Rue Soufflot, Rue des Ecoles.* RER *St-Michel, Cluny-La Sorbonne.* P *Blvd St-Germain, Pl Edmond Rostand.* ***Atidaryta*** *treč.–pirm. 9.15–17.45 (pask. įėjim. 17.05).* ***Uždaryta*** *gruodž. 25, saus. 1.* ***Įėjim. mokamas.*** ***Koncertai*** *spal.–vas.* ***Viduramžių poezijos skaitymai*** *lapkr.–vas.*

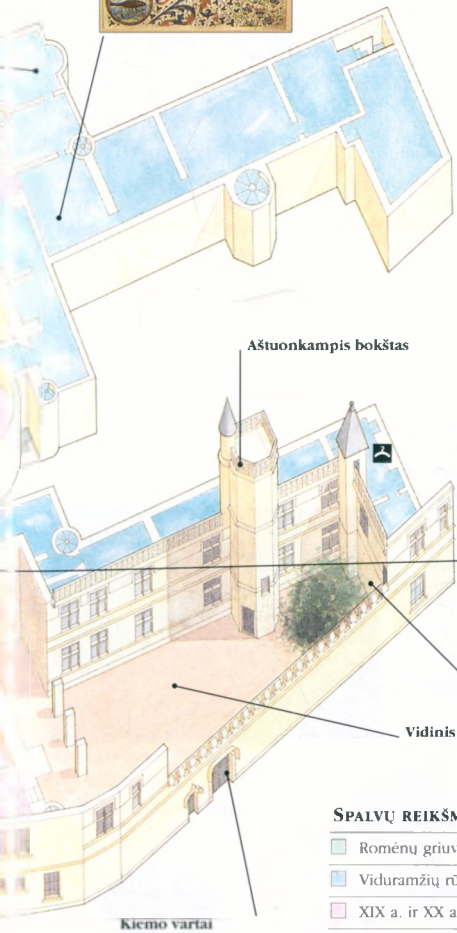

★ **Karalių galerija**
1977 m. per kasinėjimus Rue de la Chaussée-d'Antin gatvėje už Opéra pastato buvo rasta 21 iš 28 akmeninių Judėjos karalių galvų, kurios buvo iškaltos apie 1220 m., valdant Pilypui Augustui.

VADOVAS PO GALERIJĄ
Kolekcija užima du pastato aukštus. Jos pagrindą sudaro plataus spektro viduramžių eksponatai: iliuminuoti rankraščiai, gobelenai, audiniai, brangių metalų, alebastro dirbiniai, keramika, skulptūra ir bažnytiniai baldai. Daug roménų dirbinių eksponuojama frigidarijaus *pasieniais, o gretimame apskritame kambarėlyje yra keli kapiteliai.*

SPALVŲ REIKŠMĖ

- Roménų griuvėsiai
- Viduramžių rūmai
- XIX a. ir XX a. dalis

LAIKO SKALĖ

apie 200 Pastatomos viešosios pirtys
1500 Jacques'as d'Amboise'as baigia statyti rūmus
1747 Aštuonkampis bokštas naudojamas kaip observatorija
1789 Per Revoliuciją rūmai užimami ir valstybės parduodami
1833 Rūmus įsigyja viduramžių dirbinių kolekcininkas Alexandre'as du Sommerard'as
1844 Atidaromas muziejus

200 | 1450 | 1750 | 1800 | 1850

apie 300 Pirtis išplėšia ir padega barbarai
1600 Rūmai tampa popiežiaus nuncijaus rezidencija

Liudvikas XVIII prie stalo

1819 Liudviko XVIII įsakymu atkasamos pirtys
1842 Namus ir kolekciją nuperka valstybė

Žvalgantis po Cluny kolekciją

HOTEL DE CLUNY 1833 m. perėmė Alexandre'as du Sommerard'as ir įkurdino čia savo surinktą meno kolekciją, jautriai ir įspūdingai pritaikydamas aplinką. Po jo mirties rūmus su visu turtu nupirko valstybė ir pavertė jį muziejumi.

Vynuogių derliaus gobelenas

GOBELENAI

MUZIEJAUS gobelenai žavi savo kokybe, senumu ir puikiu išsilaikymu. Vaizduose stebinamai susipina naivumas ir išmonė. Vienas ankstyvųjų gobelenų *Širdies aukojimas* (XV a. pradžia) vaizduoja vyrą, kuris tiesiogine prasme duoda savo širdį sėdinčiai viduramžių gražuolei. Nuostabioje serijoje *Kilmingas gyvenimas* (apie 1500) rodomos kasdieniškesnės scenos. Antrame aukšte eksponuojami mįslingi gobelenai *Dama su vienaragiu*.

RAIŽINIAI

PUIKIAI pristatoma viduramžių Europos medžio raižytojų technikos įvairovė. Medžio bei alebastro darbai iš Nottinghamo dirbtuvių Anglijoje buvo plačiai naudojami visos Europos altoriams. Jaudinamai tikroviškas mažesnis kūrinys *Mokykla* (XVI a.). Antrame aukšte galima pamatyti keletą puikių flamandų ir pietų Vokietijos medžio raižinių. Labai tipiška yra spalvota Jono Krikštytojo figūra. Garsėja du altoriai: sudėtingai išraižytas ir ištapytas *Kristaus apraudojimas* (apie 1485) iš Clèves'o kunigaikštystės ir Averbode'o altorius (Antverpenas, 1523), kur vaizduojamos trys scenos, tarp jų – Paskutinė vakarienė. Dėmesio verta Marijos Magdalietės statula.

VITRAŽAI

DAUGUMA Cluny XII–XIII a. vitražų yra prancūziški. Seniausi pavyzdžiai buvo sukurti 1144 m. St-Denis bazilikai. Trys fragmentai atgabenti iš sudegusios Troyes katedros. Du iš jų vaizduoja šv. Mikalojaus gyvenimą, o trečiasis – Kristaus. Į Cluny pateko daug darbų iš Sainte-Chapelle *(p. 88–89)* per jos restauravimą XIX a. vidury ir negrįžo atgal. Tai penkios scenos iš Samsono gyvenimo (1248) ir kt.

Kontrastingo spalvoto stiklo su grizailės (pilkais ir baltais) apvadais technika vystėsi XIII a. antroje pusėje. Tai rodo keturi vitražai iš karališkosios Roueno pilies.

Vitražai iš Bretanės (1400)

Raižinys *Mokykla* (Anglija, XVI a. pradžia)

Karalienės galva iš St-Denis (prieš 1120)

Skulptūra

Šio skyriaus pasididžiavimas – Karalių galerija, harmoninga galvų ir begalvių figūrų iš Notre-Dame ekspozicija. Čia stovi ir ypač grakšti Adomo statula, sukurta po 1260 m.

Priešais esančioje skliautuotoje salėje rodomi puikūs romaninės skulptūros pavyzdžiai, surinkti iš įvairių Prancūzijos bažnyčių. Ankstyviausi eksponatai – tai dvylika XI a. pradžios kapitelių iš St-Germain-des-Prés navos. Nors ir apgadinta, akį traukia raiškiai išskaptuota karalienės galva (apie 1140) iš St-Denis portalo. Šalia eksponuojami kiti romaniniai ir ankstyvosios gotikos kapiteliai (atkreipkit dėmesį į šešis puikius pavyzdžius iš Katalonijos) ir keturios garsiausios muziejaus statulos - apaštalai (XIII a. pradžia), skirti Sainte-Chapelle.

Kasdieniai daiktai

Namų ūkyje naudojami daiktai sudaro kitą viduramžių gyvenimo pusę. Ši didelė kolekcija labai subtiliai sugrupuota pagal daiktų paskirtį – nuo daiktų, kurie kabinami ant sienų, iki dėžučių virtuvės reikmenims ir drabužių. Žmogiškos šilumos ekspozicijai suteikia vaikiški žaislai, o kelioniniai krepšiai ir religiniai simboliai primena ekspedicijas bei maldingas keliones.

Brangiųjų metalų dirbiniai

Cluny turi puikią juvelyrikos, monetų, metalo ir emalio dirbinių kolekciją, apimančią periodą nuo galų laikų iki viduramžių. Galų juvelyrikos vitrinoje išdėlioti paprastų formų aukso vėriniai, apyrankės, žiedai. Tarp jų galime pamatyti vieną brangiausių Cluny eksponatų – Auksinę Bazelio rožę. Tai subtilus ir seniausias (1330) iš žinomų tokio pobūdžio dirbinių.

Ankstyviausi eksponuojami emalio dirbiniai – vėlyvųjų romėnų ir bizantiniai *cloisonné* (pertvarinio emalio) pavyzdžiai. Juos vainikuoja nuostabūs Limoges'o emaliai, kurie klestėjo XII a. pabaigoje. Rodomi ir išskirtiniai altoriai: Auksinis Bazelio altorius ir Stavelot altorius.

Kryžius iš Italijos (XV a. pabaiga)

Valtininkų piliorius

Romėnų griuvėsiai

Musée de Cluny verta aplankyti ir tam, kad susipažintume su romėnų pirtimis. Skliautuotas frigidarijus (šaltų maudynių salė) buvo didžiausia tokio pobūdžio pirtis Prancūzijoje. Kita pažiba – Valtininkų piliorius, 1711 m. iškastas iš po Notre-Dame. Jis sukomponuotas iš penkių raižytų akmens blokų su galų ir romėnų dievybėmis. Manoma, kad jį vainikuojantis elementas vaizduoja Senos valtininką. Šalia yra kaldarijus ir tepidarijus (karštos ir drungnos maudyklės). Lankytojas gali apžiūrėti požeminius rūsius.

Damos su vienaragiu gobelenai

Šešių gobelenų serija buvo išausta XV a. pabaigoje pietų Nyderlanduose. Ji vertinama dėl gaivių harmoningų spalvų ir pagrindinės figūros poetiškos elegancijos. Pirmieji penki kilimai vaizduoja juslių alegorijas: regą (žiūrėjimas į veidrodį), klausą (grojimas vargonėliais), skonį (saldumynų ragavimas), uoslę (gvazdikų uostymas), lytėjimą (dama laiko vienaragio ragą). Mįslingas šeštasis gobelenas (vaizduoja brangenybių dėjimą į dėžę) turi įrašą „mano vienatinis troškimas". Manoma, kad tai simbolizuoja laisvą pasirinkimą.

Šeštojo gobeleno vienaragis

Panteonas ⓫

Kai 1744 m. Liudvikas XV atsigavo po beviltiškos ligos, jis buvo toks dėkingas už gyvybę, kad nutarė pastatyti nuostabią bažnyčią šv. Genovaitės garbei. Projektas buvo patikėtas prancūzų architektui Jacques-Germainui Soufflot, ir šis suprojektavo klasicistinio stiliaus bažnyčią. Statybos prasidėjo 1764 m., o baigėsi 1790 m., jau praėjus 10 metų po Soufflot mirties ir vadovaujant Guillaume'ui Rondelet. Tačiau per Revoliuciją bažnyčia buvo greitai paversta panteonu – Prancūzijos žymiųjų ir didžiųjų žmonių kapaviete. 1806 m. Napoleonas grąžino pastatą Bažnyčiai, paskui jis buvo vėl supasaulietintas, vėl grąžintas Bažnyčiai, kol galop 1885 m. tapo civiliniu pastatu.

Fasadas
Romos panteono pavyzdžiu šventyklos portikas turi 22 korintines kolonas.

Kupolo arkos rodo atsinaujinusį susidomėjimą gotikos architektūros lengvumu. Jas suprojektavo Rondelet. Jos jungia keturis pilionius, kurie laiko 10 000 t svorio ir 83 m aukščio kupolą.

Frontono reljefas
Davido d'Angers'o frontono bareljefas vaizduoja tėvynę (Prancūziją), laurais vainikuojančią savo didvyrius.

Panteono interjeras
Interjere yra keturios navos, išdėstytos graikišku kryžiumi, virš kurio kryžmos kyla didysis kupolas.

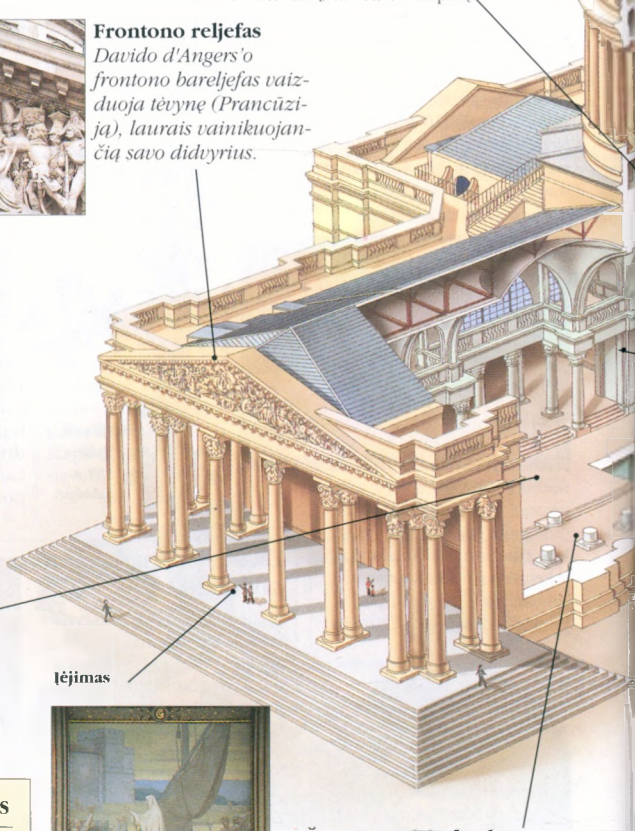

Įėjimas

★ Šv. Genovaitės freskos
Navos pietinės sienos freskos vaizduoja šv. Genovaitės gyvenimą. Jas nutapė XIX a. monumentalistas Pierre'as Puvis de Chavannes'as.

Svarbiausios detalės

- ★ Geležies karkaso kupolas
- ★ Šv. Genovaitės freskos
- ★ Kripta

Kupolo žibintas leidžia tik trupučiui šviesos įsiskverbti į bažnyčios centrą. Manyta, kad ryški šviesa netinka Prancūzijos herojų poilsio vietai.

★ **Geležies karkaso kupolas**
Aukštas kupolas su trim akmeninių skliautų sluoksniais buvo pastatytas Londono Šv. Pauliaus ir Dôme bažnyčios (p. 188) *pavyzdžiu.*

Iš kupolo galerijų matyti nuostabi Prancūzijos sostinės panorama.

INFORMACIJA LANKYTOJAMS

Pl du Panthéon. **Žml.** 17 A1. **C** *01 44 32 18 00.* **M** *Jussieu, Cardinal-Lemoine.* **Bus** *84 į Panthéon; 21, 27, 38, 85 į Gare du Luxembourg.* **RER** *St-Michel.* **P** *Pl Edmond Rostand.* ***Kripta atidaryta*** *bal.–rugs.: kasdien 9.30–18.30; spal.–kov.: kasdien 10–18.15 (pask. Įėjim. 45 min. iki uždarymo).* ***Uždaryta*** *saus. 1, geg. 1, lapkr. 11, gruodž. 25.* ***Įėjim. mokamas.***

Kolonada
Kupolą juosianti kolonada ir puošia, ir sudaro išmoningos ramstinės sistemos dalį.

Diderot paminklas
Ši Alphonse'o Terroiro skulptūra (1925) skirta politiniam rašytojui Denis Diderot.

★ **Kripta**
Kriptą, užimančią visą požemį po pastatu, dorėninės kolonos suskirsto į galerijas. Čia ilsisi daug prancūzų garsenybių.

PANTEONO GARSENYBĖS

Populiarus oratorius Honoré Mirabeau buvo pirmasis čia palaidotas didysis prancūzas. (Vėliau, vadovaujant revoliucionieriui Maximilienui Robespierre'ui, jo vardas neteko malonės, ir kūnas buvo iš čia pašalintas.) Atėjo Voltaire'o eilė. Jis mirė 1788 m. ir buvo palaidotas už Paryžiaus, tad jo palaikus laidotuvių procesija pernešė į miestą. Prieš jo kapą pastatyta Jean-Antoine'o Houdono statula. Aštuntajame dešimtmetyje čia buvo perlaidotas karo meto Pasipriešinimo lyderis Jeanas Moulinas. Panteone taip pat ilsisi Jean-Jacques'as Rousseau.

STELLA ARTOIS
BAR
CINEMA
POISSON
THES
CAFES
PRESSING

JARDIN DES PLANTES KVARTALAS

ŠIS RAJONAS NUO SENO buvo vienas ramiausių Paryžiaus kampelių. Jis liko panašus į XVII a. botanikos sodus, kur *ancien régime* karaliai augindavo savo vaistažoles, o šiandien stovi Nacionalinis gamtos mokslo institutas. Atmosferą kuria ir daug rajone esančių ligoninių, tarp jų didžiausia Paryžiuje – Pitié Salpêtrière. Kasdien triukšmas sklinda tik iš spalvingos prekyvietės Rue Mouffetard gatvėje. O gatvės už Mouffetard primena viduramžių gyvenimą.

ŽVILGSNIS Į ĮŽYMYBES

Muziejai ir galerijos
Musée de la Sculpture en Plein Air 2
Collection des Minéraux de l'Université 4
Muséum National d'Histoire Naturelle 10
La Manufacture des Gobelins 13

Moderni architektūra
Institut du Monde Arabe 1

Bažnyčios ir šventyklos
St-Médard 8
Mosquée de Paris/Institut Musulman 9

Aikštės, parkai ir sodai
Ménagerie 3
Place de la Contrescarpe 6
Jardin des Plantes 11

Istoriniai pastatai ir gatvės
Arène de Lutèce 5
Rue Mouffetard 7
Groupe Hospitalier Pitié-Salpêtrière 12

ŽENKLAI

- Žml. *Iš gatvės į gatvę*
- Metro stotis
- RER stotis
- SNCF (traukinių) stotis
- Automobilių aikštelė

0 metrų 400

KAIP ČIA PATEKTI

Rajoną aptarnauja metro stotys Cardinal Lemoine, Gare d'Austerlitz, St-Marcel, Place d'Italie; RER ir SNCF stotys Gare d'Austerlitz. 47 maršruto autobusas važiuoja Rue Monge gatve žemyn, 89 apvažiuoja sodus.

DAR ŽR.

- ***Gatvių rodyklė***, žml. 17–18
- ***Kur apsistoti*** p. 278–279
- ***Restoranai*** p. 296–298

Prekyvietės vaizdas Rue Mouffetard gatvėje

Iš gatvės į gatvę: Jardin des Plantes kvartalas

Du Liudviko XIII gydytojai – Jeanas Hérouard'as ir Guy de la Brosse'as – 1626 m. gavo leidimą įkurti karališkąjį vaistažolių sodą St-Victoro priemiestyje, kur buvo nedaug gyventojų. Vaistažolių sodas ir įvairių vienuolijų sodai suteikė rajonui kaimišką atmosferą. XIX a. gyventojų skaičius ir pats rajonas išaugo, atsirado daugiau pastatų, ir pamažu susiformavo šiandieninis turtingas gyvenamasis vietovaizdis: XIX ir XX a. pradžios pastatai pramaišiui su daug senesniais ir vėlesniais statiniais.

Place de la Contrescarpe
Ši kaimiška aikštė, pilna restoranų ir kavinių, sutemus aidi nuo studentų klegesio 6

★ **Rue Mouffetard**
Vietiniai gyventojai plūsta į kasdien čia veikiančią vieną seniausių Paryžiaus gatvės prekyviečių. 1938 m., griaunant namą Nr. 53, buvo rastas XVIII a. luidorų – auksinių monetų – lobis 7

Pot de Fer fontanas – vienas iš 14 Marijos de Médicis Kairiajame krante 1624 m. pastatytų fontanų, kurie turėjo aprūpinti vandeniu jos rūmus Jardin du Luxembourg sode. Fontanas buvo atstatytas 1671 m.

Passage des Postes – tai senas, atidarytas 1830 m., skersgatvis. Į jį galima patekti iš Rue Mouffetard.

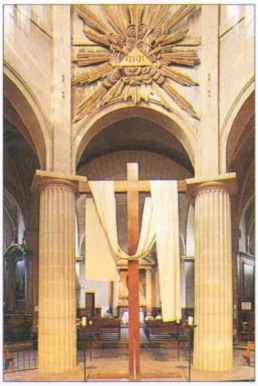

St-Médard
Bažnyčia buvo pradėta statyti XV a. viduryje, o baigta 1655 m. 1784 m. buvo pastatytas klasicistinis choras, o navos XVI a. langai pakeisti to meto vitražais 8

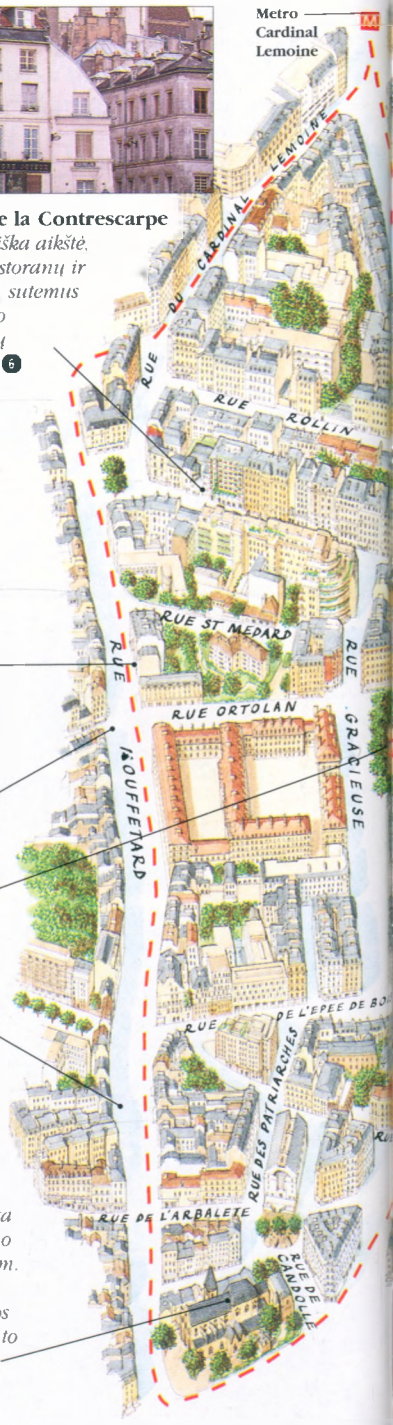

★ **Arène de Lutèce**
Romėniškas Lutecijos amfiteatras IV a. buvo tapęs laidojimo vieta ❺

ORIENTACINIS ŽEMĖLAPIS
Žr. centrinio Paryžiaus žml. p. 12–13

Rue des Arènes gatvė yra už kampo einant iš Arène de Lutèce. Įdomiame neogotikos name Nr. 5 nuo 1940 m. gyveno rašytojas Jeanas Paulhanas.

Cuvier fontanas – gamtininko Georges'o Cuvier paminklas. Jį 1840 m. pastatė P. Vigouroux, o figūrą iškalė Jean-Jacques'as Feuchère'as.

ŽENKLAI

Siūlomas kelias

0 metrų 100

Metro Censier-Daubenton

★ **Institut Musulman**
Musulmonų meno muziejuje yra kilimų iš viso pasaulio rinkinys, Alhambros pavyzdžiu sukurtas Didysis vidaus kiemas ir mozaikiniai frizai su citatomis iš Korano ❾

SVARBIAUSIOS ĮŽYMYBĖS

★ Arène de Lutèce
★ Rue Mouffetard
★ Institut Musulman

Institut du Monde Arabe ❶

1 Rue des Fossées St-Bernard 75005. **Žml.** 13 C5. ☎ *01 40 51 38 38.* M *Jussieu, Cardinal-Lemoine.* ***Muziejus ir laikinos parodos atidaryti*** *antr.–sekm. 10–18.* ***Biblioteka atidaryta*** *antr.–šešt. 13–20.* ***Įėjim. mokamas.*** ♿ ***Paskaitos.*** 🍴 📖

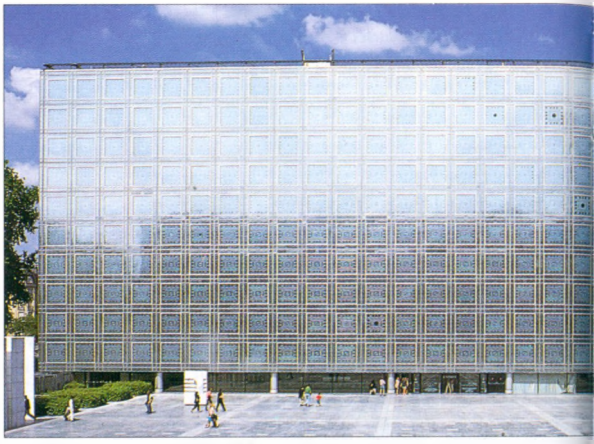

ŠĮ KULTŪROS INSTITUTĄ 1980 m. įsteigė Prancūzija ir 20 arabų šalių, siekdamos puoselėti kultūrinius ryšius tarp islamo pasaulio ir Vakarų. Institutas įsikūrė nuostabiame moderniame pastate, kurį suprojektavo prancūzų architektas Jeanas Nouvelis. Modernios medžiagos čia dera su tradicinės arabų architektūros dvasia. Balto marmuro knygų bokštas, kurį galima įžiūrėti pro vakarinės sienos stiklą, kyla spirale į viršų it mečetės minaretas. Arabų architektūros akcentuojama vidinė erdvė čia panaudojama kuriant uždarą vidinį kiemą, į kurį galima patekti siaura perėja, dalijančia pastatą į dvi dalis.

Aštuntame aukšte įrengta nuostabi IX–XIX a. islamiškų meno kūrinių paroda. Čia rodomas stiklas, keramika, skulptūra, kilimai ir puiki, senovės arabų astronomų labai brangintų astroliabijų kolekcija. Čia taip pat yra biblioteka ir žiniasklaidos archyvas.

Pont de Sully ir Quai St-Bernard ❷

75004/75005. **Žml.** 13 C5. M *Gare d'Austerlitz.*

BESIRIBOJANTIS su Institut du Monde Arabe kairiuoju kampu, Pont de Sully tiltas jungia Ile St-Louis su abiem Senos krantais. Ketaus tiltas, atidarytas 1877 m., nėra itin gražios struktūros. Bet vis dėlto verta stabtelti ant jo ir pasigrožėti pasakišku vaizdu – už nuostabiai grakštaus Pont Marie tilto dramatiškai kyla Notre-Dame katedra.

Nuo Pont de Sully iki Pont d'Austerlitz tilto palei upę driekiasi rami Quai St-Bernard krantinė. Ne visad čia buvo taip ramu – XVII a. ji garsėjo kaip nuogalių maudymosi vieta, kol pasipiktinus visuomenei tai buvo uždrausta. Žolingi šlaitai prie krantinės kviečia smagiai paiškylauti. Tai 1975 m. atidarytas sodas, garsaus korsikiečio dainininko garbei pavadintas Jardin Tino Rossi. Dar neseniai čia buvo eksponuojamos įvairios kokybės lauko skulptūros, žinomos kaip Musée de la Sculpture en Plein Air. Deja, vandalizmas ir kitos problemos privertė atsisakyti eksponatų.

Ménagerie ❸

57 Rue Cuvier 75005. **Žml.** 17 C1. ☎ *01 40 79 37 94.* M *Jussieu, Austerlitz.* ***Atidaryta*** *spal.–kov.: pirm.–šešt. 9–17 (sekm. ir per valst. šventes 17.30); bal.–rugs.: pirm–šešt. 9–18, sekm. ir per valst. šventes 18.30).* ***Įėjim. mokamas.*** ♿ *ribota.* 🍴 📖

SENIAUSIAS Prancūzijos zoologijos sodas įsikūręs maloniojo Jardin des Plantes aplinkoje. Jis buvo įsteigtas per Revoliuciją keturiems išlikusiems Versalio karališkojo žvėryno gyvūnams. Tuomet valstybė rinko gyvūnus iš cirkų, egzotiškų gyvių parsisiųsdindavo iš užsienio. Prūsams apsiautus Paryžių (1870–1871), beveik visi jie buvo išskersti ir sumaitinti badaujantiems miestiečiams (*p. 224–225*). Šiandien zoologijos sodo specializacija – smulkūs žinduoliai, vabzdžiai, paukščiai, beždžionės ir ropliai. Jais labai džiaugiasi vaikai, nes gali arti prie jų prieiti. Liūtų būste gyvena daug didelių kačių, net panterų iš Kinijos. Be to, vilioja dideli beždžionių narvai, lokių aptvarai, nemažas vandens paukščių skyrius ir laukinės avys bei ožkos.

Vivariumo (aptvaro gyvūnams natūralioje aplinkoje) ekspozicija reguliariai keletą kartų per metus keičiama, o vabzdžių paroda nuolatinė.

Vaikas žaidžia zoologijos sode

Šviesos filtrai

Pietinis fasadas sudarytas iš 1600 labai modernių metalinių filtrų, kurie filtruoja į pastatą patenkančią šviesą. Jų dizainas paremtas moucharabiyahs *(raižytais mediniais filtrais pastatų išorėje, paplitusiais nuo Maroko iki Pietryčių Azijos).*

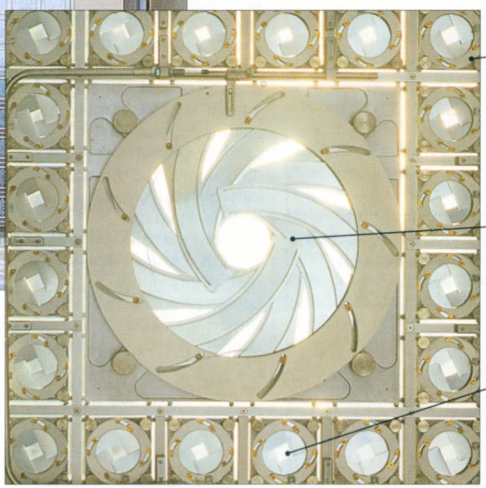

Kiekvieną filtrą sudaro 21 diafragma, kurią kontroliuoja elektronika: diafragmos atsiveria ir užsiveria priklausomai nuo saulės šviesos, krintančios ant šviesai jautrių filtrų intensyvumo.

Centrinė diafragma padaryta iš sukabintų geležčių, kurios juda ir reguliuoja centrinės angos dydį.

Kraštinės diafragmos sujungtos tarpusavyje ir su centrine diafragma. Jos sutartinai atsiveria arba užsiveria, sudarydamos subtilų šviesos ir šešėlių raštą instituto viduje.

Collection des Minéraux de l'Université ❹

Université Pierre et Marie Curie, 34 Rue Jussieu 75005. **Žml.** 13 C5.
☎ *01 44 27 52 88* M *Jussieu.* ***Atidaryta*** *treč.–pirm. 13–18.* ***Uždaryta*** *saus. 1, per Velykas, liep. 14, lapkr. 1, gruodž. 25.*
Įėjim. mokamas.

Topazas

ŠIS ŽAVUS muziejėlis įsikūręs universiteto, pavadinto garsių mokslininkų vardu, pagrindinio pastato pusrūsyje. Kolekciją sudaro gludinti ir negludinti brangakmeniai bei kalnų kristolas. Mineralai iš viso pasaulio eksponuojami taip, kad atsiskleistų visas jų grožis, – naudojamas specialus apšvietimas.

Arène de Lutèce ❺

Rue de Navarre 75005. **Žml.** 17 B1.
M *Jussieu.* *Žr. p.19.*

ŠIOS DIDŽIULĖS romėnų arenos (romėnai Paryžių vadino Lutecija) liekanos datuojamos II a. Barbarai ėmė ją griauti III a. pabaigoje, o vėliau jos dalys buvo naudojamos Ile de la Cité sienų statybai. Pamažu arena buvo palaidota, ir jos tiksli buvimo vieta liko užrašyta tik senuose dokumentuose, kaip ir vietinis pavadinimas – Clos des Arènes. Ji buvo atrasta 1869 m., tiesiant Rue Monge gatvę ir šalimais skirstant sklypus pastatams. Victoras Hugo ir kiti veikėjai ėmė raginti restauruoti areną dar XIX a., bet atstatymo darbai prasidėjo tik 1918 m.

15 000 sėdimų vietų, 35 kylančių eilių arena iš pradžių buvo naudojama ir teatro spektakliams, ir kaip amfiteatras žiauresniems reginiams – gladiatorių kautynėms. Toks dvigubas panaudojimas būdingas Galijai, ir arena panaši į kitas Prancūzijos (Nîmes'o ir Arles'io) arenas.

Arène de Lutèce viešasis parkas

Buffon ir Jardin des Plantes

Būdamas 32 metų, Georges'as Louis Leclercas, grafas de Buffonas (1707–1788) ėmė kuruoti Jardin des Plantes. To meto pažangiausias mintis kėlė gamtos mokslas – po 120 metų buvo išspausdinta Charles'o Darwino *Rūšių atsiradimas*. Buffonas sumaniai perorganizavo Jardin, padarė jį svarbų mokslo pasauliui. 1752 m. Buffonas, išspausdinęs du pagrindinius savo darbus: *Gamtos mokslas* ir *Gamtos periodai*, buvo išrinktas į Académie Française. Jis mirė savo name, stovinčiame Jardin.

Primato iliustracija iš Buffono *Gamtos mokslo*

Place de la Contrescarpe ❻

75005. **Žml.** 17 A1. M *Place Monge*.

KADAISE ŠI VIETA plytėjo anapus miesto sienų. Jos pavadinimas kilo nuo griovio, juosiančio Pilypo Augusto sieną. Dabartinė aikštė buvo išklota 1852 m. Ant namo Nr. 1 sienos prikalta memorialinė plokštė, skirta „pušies kankorėžio klubui", kurį savo raštuose įamžino Rabelais. Čia XVI a. susitikinėdavo rašytojų grupė *La Pléiade* (pavadinta Plejadžių žvaigždyno vardu).

Šioje vietoje visuomet vykdavo sueigos ir šventės. Šiandien ji labai pagyvėja savaitgaliais, o Bastilijos dieną *(p. 64–65)* čia vyksta žavingas pokylis.

Viduramžių miesto sienos dalis

Sūris Mouffetard prekyvietėje

Rue Mouffetard ❼

75005. **Žml.** 17 B2. M *Censier-Daubenton, Place Monge*. ***Prekyvietė atidaryta*** *antr.–sekm. 8–13. Žr.* ***Parduotuvės ir turgūs*** *p. 326.*

ŠI VIENA SENIAUSIŲ miesto gatvių buvo pagrindinė magistralė nuo romėnų laikų, kai jungė Luteciją (Paryžių) su Roma. XVII–XVIII a. ji buvo vadinama Grande Rue du Faubourg St-Marcel, ir tuo metu buvo pastatyta daug jos pastatų. Kai kurios krautuvėlės išsaugojo senovines tapytas iškabas, kai kurių namų stogai mansardiniai. Namo Nr. 125 patrauklus restauruotas fasadas – Liudviko XIII laikų, o Nr. 134 visas priekis puoštas žvėrimis, gėlėmis ir augalais.

Ši vieta garsėja lauko prekyvietėmis, ypač Place Maubert, Place Monge aikštėse, taip pat gyvu afrikietišku turgumi šoninėje Rue Daubenton gatvėje.

St-Médard ❽

141 Rue Mouffetard 75005. **Žml.** 17 B2. *01 44 08 87 00.* M *Censier-Daubenton*. ***Atidaryta*** *kasdien 9–12, pirm.–šešt. 14.30–19.30.*

ŠIOS ŽAVIOS bažnyčios šaknys siekia IX a. Merovingų karalių patarėjas šv. Medardas garsėjo savo įpročiu dalyti baltų rožių vainikus pasižyminčiomis dorybėmis mergaitėms. Bažnyčios kieme, kur dabar auga sodas, XVIII a. vykdavo konvulsionierių kulto apeigos – juos ištikdavo isterijos priepuoliai kontempliuojant stebuklingus išgydymus. Bažnyčios interjerą puošia puiki tapyba. Čia kabo ir XVII a. Francisco de Zurbarano paveikslas *Šv. Juozapas vaikštinėja su vaikeliu Jėzumi*.

Mosquée de Paris/Institut Musulman ❾

Pl du Puits de l'Ermite 75005. **Žml.** 17 C2. *01 45 35 97 33.* M *Place Monge*. ***Atidaryta*** *šešt.–ketv. 9–12, 14–18.* ***Uždaryta*** *per musulmonų šventes.* ***Įėjim. mokamas.*** ***Biblioteka***

ŠI XX A. PRADŽIOJE pastatyta ispanų-maurų stiliaus pastatų grupė sudaro Paryžiaus musulmonų bendruomenės dvasinį centrą, čia gyvena ir didysis imamas. Kompleksą sudaro religinis, mokymo ir komercinis skyriai; jo centre stovi mečetė.

Mečetės vidaus puošyba

Kiekvieno mečetės kupolo puošyba kitokia, o minareto aukštis siekia beveik 33 m. Viduje Alhambros pavyzdžiu įrengtas Didysis kiemas su mozaikomis ant sienų ir ažūru išpuoštomis arkomis.

Kadaise naudotos tik mokslininkų, mečetės vieta Paryžiaus gyvenime metams bėgant išaugo. Turkiškomis pirtimis gali pasimėgauti ir vyrai, ir moterys, tik skirtingomis dienomis.

Muséum National d'Histoire Naturelle ⑩

2 Rue Buffon 75005. **Žml.** 17 C2. 01 40 79 30 00. M Jussieu, Austerlitz. **Atidaryta** treč.–pirm. 10–17 (pask. įėjim. 16.30). **Įėjim. mokamas.** **Biblioteka**.

Roplio dimetrodono kaukolė

GAMTOS MOKSLO muziejų sudaro keturi skyriai: paleontologijos, kur rodomi griaučiai, įvairių gyvių išnaros, nušviečiama stuburinių griaučių evoliucija; paleobotanikos, skirtos augalų fosilijoms; mineralogijos (su brangakmenių padaliniu); entomologijos, kur galima pamatyti seniausius žemėje fosilinius vabzdžius. Planuojama nauja evoliucijos galerija. Knygynas įsikūręs name, kuriame nuo 1772 m. iki mirties 1788 m. gyveno gamtininkas Buffonas.

Jardin des Plantes ⑪

57 Rue Cuvier 75005. **Žml.** 17 C1. M Jussieu, Austerlitz. **Atidaryta** kasdien 9–18 (žiemą iki 17).

BOTANIKOS SODAI buvo įkurti 1626 m., kai Liudviko XIII gydytojai Jeanas Hérouard'as ir Guy de la Brosse'as gavo leidimą sodinti karališkąjį vaistažolių sodą, o paskui ir įsteigti botanikos, gamtos mokslo ir farmacijos mokyklą. Sodas visuomenei buvo atidarytas 1640 m. ir klestėjo, su įkvėpimu vadovaujant Buffonui. Dabar tai vienas didžiausių Paryžiaus parkų su gamtos mokslo muziejumi, botanikos mokykla ir zoologijos sodu.

Iš parko atsiveria gražūs vaizdai, palei takus auga seni medžiai, stovi statulos. Čia yra nuostabus alpinariumas, kur veši augalai iš Korsikos, Maroko, Alpių ir Himalajų. Neprilygstama žolių ir laukinių augalų įvairovė. Čia auga pirmasis Prancūzijoje pasodintas Libano kedras, atvežtas iš Britanijos Kew sodų.

Groupe Hospitalier Pitié-Salpêtrière ⑫

47 Blvd de l'Hôpital 75013. **Žml.** 18 D3. M St-Marcel, Austerlitz. RER Gare d'Austerlitz. **Koplyčia atidaryta** kasdien 8.30–18.30. kasdien 15.30.

DIDŽIULĖ Salpêtrière ligoninė stovi senosios parako gamyklos vietoje ir pavadinimą gavo nuo salietros, kuri buvo naudojama sprogmenims gaminti. 1656 m. ją įsteigė Liudvikas XIV padėti ligotoms ar socialiai nuskriaustoms moterims ir vaikams. Vėliau ligoninė išgarsėjo novatoriškai humaniška psichinių ligonių priežiūra. Pagrindinis architektūrinis akcentas – kupolinė koplyčia, kurią apie 1670 m. suprojektavo Libéralis Bruand'as.

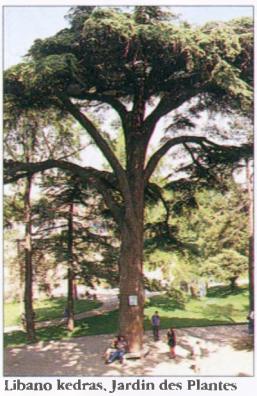

Libano kedras, Jardin des Plantes

Hôpital Salpêtrière aplinka

La Manufacture des Gobelins ⑬

42 Ave des Gobelins 75013. **Žml.** 17 B3. 01 44 61 21 69. M Gobelins. **Atidaryta tik ekskursijoms su vadovu** antr.–ketv. 14 ir 14.45 (atvykti prieš 15 min.). grupėms, susitarus. **Įėjim. mokamas.** **Uždaryta** per valst. šventes.

Le Brun. Versalio gobelenas

IŠ PRADŽIŲ apie 1440 m. broliai Gobelinai įsteigė dažymo dirbtuvę, o XVII a. pradžioje pastatas tapo kilimų fabriku. 1662 m. jį perėmė Liudvikas XIV ir surinko čia geriausius to meto meistrus: kilimų audėjus, baldžius ir sidabrakalius, kad jie įrengtų naujuosius Versalio rūmus *(p. 248–253)*. 250 flamandų audėjams vadovavo rūmų dailininkas Charles'is Le Brunas. Taip fabrikas įgijo tarptautinę reputaciją. Šiandien audėjai tebedirba tradiciniu būdu, bet pagal modernius piešinius, pvz., Picasso ir Matisse'o.

LUXEMBOURGO KVARTALAS

NE VIENAS PRANCŪZAS svajoja gyventi šalia Luxembourgo sodo. Čia ramiau, daugiau žalumos nei kaimyniniuose rajonuose. Luxembourgo kvartalas – vienas patraukliausių sostinėje. Jis žavi savo senais vartais ir gatvėmis, knygynais ir vešliais, bet jaukiais sodais. Nors garsūs rašytojai Paulis Verlaine'as ir André Gide'as nebevaikštinėja medžių paunksnėje, takai, vejos ir alėjos privilioja daugybę studentų iš šalimais esančių mokyklų – *grandes écoles* ir *lycées*. Šiltą dieną po kaštonais pagyvenę vyriškiai žaidžia šachmatais ar tradicinį žaidimą rutuliais – *boules*.

Vakarinės dalies pastatai yra vieši ir oficialūs, o rytinės dalies namus gaubia Boulevard St-Michel aukštų kaštonų šešėliai.

Burinius laivelius nuomoja ir vaikai, ir suaugusieji, norėdami juos paplukdyti *grand bassin* (dekoratyviniame tvenkinyje) Luxembourgo sode.

ŽVILGSNIS Į ĮŽYMYBES

Muziejai
Musée du Service de Santé des Armées 10
Ecole Nationale Supérieure des Mines 11

Istoriniai pastatai
Palais du Luxembourg 3
Institut Catholique de Paris 6

Bažnyčios
St-Sulpice 2
St-Joseph-des-Carmes 7
Val-de-Grâce 9

Aikštės ir sodai
Place St-Sulpice 1
Jardin du Luxembourg 5

Fontanai
Fontaine de Médicis 4
Fontaine de l'Observatoire 8

KAIP ČIA PATEKTI

Rajoną aptarnauja Mabillon ir St-Sulpice metro stotys, RER stotis Luxembourg. Rajoną kerta keli autobusų maršrutai. 38 maršruto autobusas važiuoja Boulevard St-Michel rytinėje sodo pusėje, 58 ir 89 – Rue de Rennes šiaurinėje pusėje. 82 maršruto autobusas važiuoja pietine dalimi.

DAR ŽR.

- ***Gatvių rodyklė***, žml. 12, 16
- ***Kur apsistoti*** p. 278–279
- ***Restoranai*** p. 296–298

ŽENKLAI

- Žml. *Iš gatvės į gatvę*
- Metro stotis
- RER stotis
- Automobilių aikštelė

Žaidimas šachmatais Jardin du Luxembourg sode

Iš gatvės į gatvę: Luxembourgo kvartalas

ŠIS MALONUS istorinis rajonas, esantis vos už kelių žingsnių nuo triukšmingojo St-Germain-des-Prés, siūlo ramų prieglobstį modernaus miesto centre. Čia dominuoja Jardin du Luxembourg sodas ir Palais du Luxembourg rūmai. XIX a. sodą valdant Provence'o grafui (vėliau Liudvikui XVIII), jis tapo visiškai atviras visuomenei, ir už nedidelį mokestį žmonės galėjo ateiti ir vaišintis vaisiais. Šiandien laiko nesugadinti sodas, rūmai ir seni šiaurinių gatvių namai pritraukia daug lankytojų.

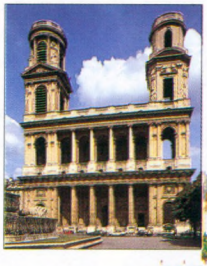

★ St-Sulpice
Ši klasicistinė bažnyčia buvo pastatyta per 134 metus pagal Danielio Gittard'o projektą. Fasadą sukūrė italų architektas Giovanni Servandoni ❷

Place St-Sulpice
Fontaine des Quatre Points Cardinaux vaizduoja keturis bažnyčios vadovus ties keturiais kardinaliais kompaso taškais. Point taip pat reiškia ir „niekada": vadovai niekada netapo kardinolais ❶

Delacroix paminklas (1890), sukurtas Jules'io Dalou, stovi prie Prancūzų senato sodo. Po žymaus romantizmo tapytojo Eugène'o Delacroix biustu įkomponuotos alegorinės Meno, Laiko ir Šlovės figūros.

SVARBIAUSIOS ĮŽYMYBĖS

- ★ St-Sulpice
- ★ Jardin du Luxembourg
- ★ Palais du Luxembourg
- ★ Fontaine de Médicis

★ Jardin du Luxembourg
XIX a., valdant Liudvikui Pilypui, Luxembourgo sode buvo pastatyta daug puikių statulų ❺

Rue de Tournon puikuojasi elegantiška architektūra, brangiomis krautuvėlėmis ir senais knygynais. Pastatas Nr. 12 – tai Grand Hôtel d'Entragues, kurį XVIII a., valdant Liudvikui XVI, rekonstravo Neveu.

★ **Palais du Luxembourg**
1794 m. per Revoliuciją čia buvo įkalintas tapytojas Jacques-Louis Davidas. Jis čia sukūrė eskizus darbui Sabinių įsikišimas ❸

ORIENTACINIS ŽEMĖLAPIS
Žr. centrinio Paryžiaus žml. p. 12–13

ŽENKLAI

Siūlomas kelias

0 metrų 100

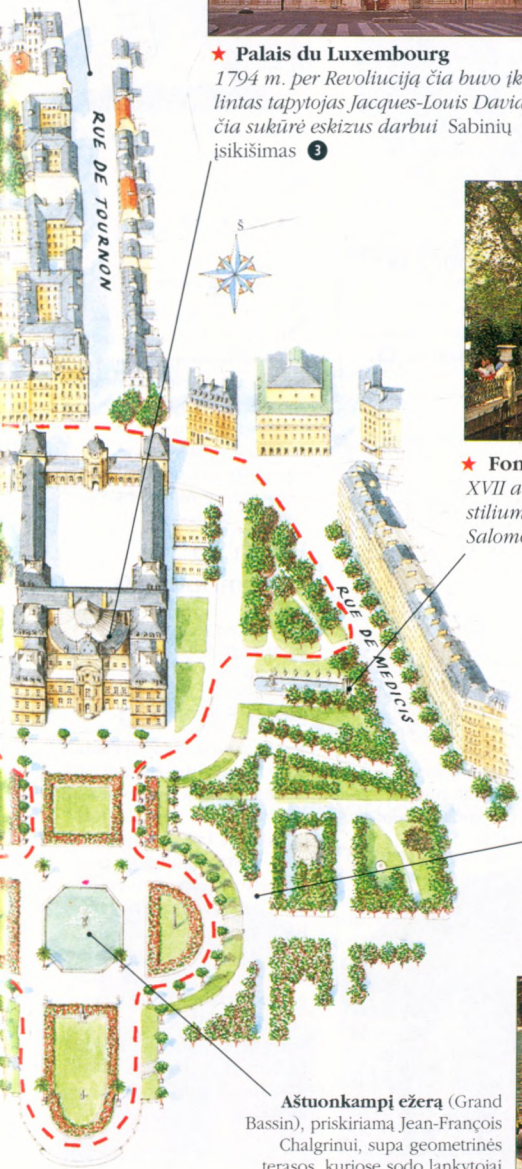

★ **Fontaine de Médicis**
XVII a. fontanas sukurtas italų grotos stiliumi. Manoma, kad jį suprojektavo Salomonas de Brosse'as ❹

Šventoji Genovaitė, Paryžiaus globėja, buvo turtinga V a. Galijos žemvaldė. Kai 451 m. Paryžių užpuolė hunai, ji su savo draugėmis meldė miestui pasigailėjimo, ir jų maldos buvo išklausytos. Ši Michel-Louis Victoro statula (1845) skirta jai pagerbti.

Aštuonkampį ežerą (Grand Bassin), priskiriamą Jean-François Chalgrinui, supa geometrinės terasos, kuriose sodo lankytojai dažnai mėgaujasi saule.

Place St-Sulpice ❶

75006. **Žml.** 12 E4. M *St-Sulpice*.

DIDŽIULĖ AIKŠTĖ, plytinti milžiniškos to paties vardo bažnyčios rytinėje pusėje, atsirado XVIII a. antroje pusėje.

Du pagrindiniai aikštės akcentai – Keturių vyskupų fontanas, sukurtas Joachimo Visconti'o (1844), ir rausvai žydintys kaštonai. Čia stovi dažnai rodoma prancūzų filmuose Café de la Mairie, kurioje renkasi rašytojai ir studentai.

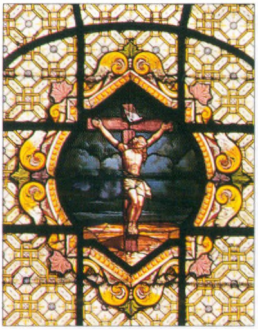

St-Sulpice vitražas

St-Sulpice ❷

Pl St-Sulpice 75006. **Žml.** 12 E5. ☎ *01 46 33 21 78.* M *St-Sulpice*. ***Atidaryta*** *kasdien 8.30–19.30.* ✝ *dažnos.* 🅿

ŠI MILŽINIŠKA impozantiška bažnyčia buvo statoma daugiau nei šimtmetį nuo 1646 m. Paprastą vakarinį fasadą sudaro du aukštai su dviem eilėm elegantiškų kolonų. Bendrą pastato harmoniją gadina tik nederantys prie jo bokštai iš abiejų pusių.

Pro didelius arkinius langus į erdvų vidų patenka daug šviesos. Prie priekinių durų ant uolos pavidalo postamentų, iškaltų Jean-Baptiste'o Pigalle'io, guli dvi didžiulės kriauklės, kurias Pranciškui I padovanojo Venecijos Respublika.

Į dešinę nuo pagrindinių durų esančios šoninės koplyčios sienas puošia puikios Eugène'o Delacroix freskos, tarp jų *Jokūbas grumiasi su angelu* (*p. 137*) ir *Heliodoro išvarymas iš šventyklos*. Lankytojai gali dažnai mėgautis puikių vargonų rečitaliais.

Palais du Luxembourg ❸

15 Rue de Vaugirard 75006. **Žml.** 12 E5. ☎ *01 42 34 20 00.* M *Odéon.* RER *Luxembourg.* *I mėnesio sekm. 10.30–12.30.* ***Apsilankymus*** *organizuoja Caisse Nationale de Monuments.* ☎ *01 44 61 20 89.* *Susitarti iš anksto.* ***Įėjim. mokamas.*** Ø

RŪMAI, kur dabar įsikūręs Prancūzijos senatas, buvo pastatyti Henriko IV našlei Marijai de Mėdicis, kad primintų gimtąją Florenciją. Kai statybos pasibaigė (1631), ji jau buvo ištremta, bet rūmai išliko karališki iki Revoliucijos. Po to trumpam juose buvo įrengtas kalėjimas, o per Antrąjį pasaulinį karą čia buvo Luftwaffe štabas.

Rūmus suprojektavo ir Florencijos Pitti rūmų pavyzdžiu pastatė Salomonas de Brosse'as.

Fontaine de Mėdicis figūros

Fontaine de Mėdicis ❹

15 Rue de Vaugirard 75006. **Žml.** 12 F5. RER *Luxembourg.*

ŠIS VERŽLAUS BAROKO fontanas, kurį 1624 m. Marijai de Mėdicis suprojektavo nežinomas architektas, stovi ilgo tvenkinio su auksinėm žuvelėm gale, medžių paunksnėje. Mitologines figūras Auguste'as Ottinas pridėjo daug vėliau (1866).

Jardin du Luxembourg ❺

Blvd St-Michel 75006. **Žml.** 12 E5. ☎ *01 42 34 20 00.* RER *Luxembourg.* ***Atidaryta*** *bal.–spal.: kasdien 7.30–21.30; lapkr.–kov.: kasdien 8.15–17 (laikas gali truputį keistis).* 💻

POPULIARIAUSIO Paryžiaus parko žalumos oazė užima 25 ha Kairiojo kranto centre. Sodas suprojektuotas aplink Luxembourgo rūmus, jame dominuoja puikus aštuonkampis tvenkinys, paprastai pilnas žaislinių burlaivių.

Be patrauklių geometrinių terasų, plačių alėjų ir daugybės statulų, parke yra lauko kavinė, lėlių teatras, daug teniso kortų, orkestro pakyla, bitininkystės mokykla, o netoliese ir jojimo mokykla.

Palais du Luxembourg skulptūros

Institut Catholique de Paris ❻

21 Rue d'Assas 75006. **Žml.** 12 D5. ☎ *01 49 54 52 00.* M *St-Placide, Rennes. Lankytojai* ***neįleidžiami.***

VIENAS LABIAUSIAI pasižymėjusių Prancūzijos mokymo institutų buvo įsteigtas 1875 m. Jame yra ir du muziejėliai, kurie, deja, neseniai buvo uždaryti lankytojams. Vienas skirtas fizikui Edouard'ui Branly, kuris išrado radijo laidininką (atskleidė bevielio ryšio galimybes). Antrasis muziejus eksponuoja Šventosios Žemės archeologinius radinius.

Institut Catholique vidinio kiemo statula

St-Joseph-des-Carmes ❼

70 Rue de Vaugirard 75006. **Žml.** 12 D5. ☎ *01 44 39 52 00.* M *St-Placide.* ***Atidaryta*** *pirm.–šešt. 7–19; sekm. 9–19.* ***Uždaryta*** *Velykų pirm., per Sekmines.* ♿ *ribota.* ✓ *šešt. 15.*

ŠI BAŽNYČIA buvo pastatyta 1620 m. kaip Karmelitų vienuolyno koplyčia, bet per Revoliuciją čia buvo kalėjimas. 1792 m. bažnyčios kieme daugiau nei šimtas kunigų buvo siaubingai nužudyti. Tai buvo rugsėjo žudynių dalis (*p. 28–29*). Jų palaikai dabar ilsisi kriptoje.

St-Joseph-des-Carmes fasadas

Carpeaux fontano skulptūra

Fontaine de l'Observatoire ❽

Pl Ernest Denis, Ave de l'Observatoire. **Žml.** 16 E2. RER *Port Royal.*

ŠIS VIENAS GYVIAUSIŲ Paryžiaus fontanų stovi Jardin du Luxembourg sodo pietiniame gale. Keturios bronzinės moterys laiko iškėlusios gaublį ir vaizduoja keturis žemynus. Dėl simetrijos buvo atsisakyta penktojo – Okeanijos. Kompoziciją papildo delfinų, arklių ir vėžlio figūros. Skulptūrą 1873 m. pastatė Jean-Baptiste'as Carpeaux.

Val-de-Grâce ❾

1 Pl Alphonse-Laveran 75005. **Žml.** 16 F2. ☎ *01 40 51 51 92. Gobelins.* RER *Port Royal.* ***Atidaryta*** *antr., treč., šešt. ir sekm. 12–18.* ***Įėjim. mokamas*** *(išskyrus navą).* ✝ *dažnai, popiet.* ✓

TAI VIENA GRAŽIAUSIŲ Prancūzijos bažnyčių, pastatyta Onai Austrei (Liudviko XIII žmonai) kaip padėka už sūnaus gimimą. Jaunasis Liudvikas XIV pats padėjo kertinį akmenį 1645 m. Projektą sukūrė architektas François Mansart'as. Bažnyčia garsėja nuostabiu švininiu aukso tuotu kupolu. Jo vidus ištapytas didžiule Pierre'o Mignard'o freska, kur pavaizduota daugiau nei 200 trigubo žmogaus ūgio figūrų. Šešios milžiniškos marmuro kolonos, kurios aprėmina altorių, panašios į Bernini'o kolonas Šv. Petro katedroje Romoje.

Musée du Service de Santé des Armées ❿

1 Pl Alphonse-Laveran 75005. **Žml.** 16 F2. ☎ *01 40 51 51 92.* RER *Port Royal.* ***Atidaryta*** *antr., treč., šešt. ir sekm. 12–18.* ✓ *tik grupėms, susitarus telefonu.*

ĮSTEIGTAS PER Pirmąjį pasaulinį karą ir priklausęs karo medicinos tarnybai, šis muziejus dar žinomas kaip Musée du Val-de-Grâce. Jis įsikūręs Val-de-Grâce bažnyčios vakariniame sparne, kur 1795 m. buvo įrengta karo ligoninė.

Eksponatai nušviečia medicinos istoriją. Rodomi šiurpinantys memorialiniai daiktai: dirbtinės galūnės, chirurginiai instrumentai ir kt. Galima pamatyti netgi karo ligoninės traukinių rekonstrukcijas. Jais sužeistieji būdavo vežami į ligoninę.

Gravūra, vaizduojanti ligoninės traukinio interjerą (1887)

Ecole Nationale Supérieure des Mines ⓫

60 Blvd St-Michel. **Žml.** 16 F1. ☎ *01 40 51 91 45.* RER *Luxembourg.* ***Muziejus atidarytas*** *šešt. 10–12, antr.–šešt. 13.30–18.* ***Įėjim. mokamas.*** 📷 ✓

LIUDVIKAS XIV 1783 m. įsteigė Kalnakasybos mokyklą kalnakasybos inžinieriams mokyti. Šiandien tai viena prestižiškiausių iš *grandes écoles* – mokyklų, kur ruošiamas valstybės tarnybų ir verslo elitas. Čia yra ir valstybinė mineralų kolekcija – Musée de Minéralogie.

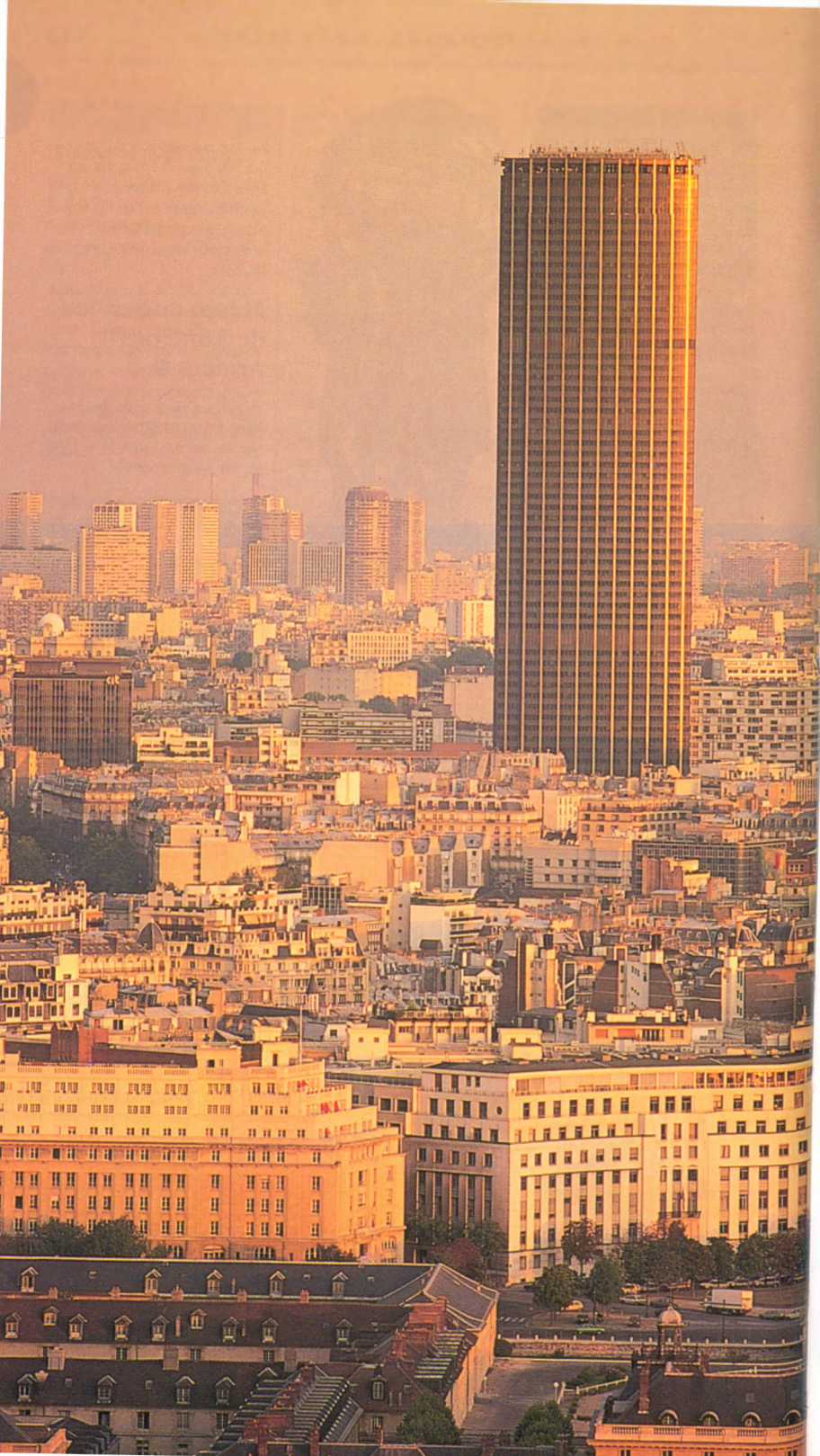

MONTPARNASSE

ŠIO ŠIMTMEČIO tris pirmuosius dešimtmečius Montparnasse (Monparnasas) buvo klestintis meno ir literatūros centras. Rajonas priviliojo daugybę modernių tapytojų ir skulptorių, naujų romanistų ir poetų, jau garsių ir jaunų. Čia esančios dirbtuvės ir smagus bohemiško gyvenimo būdas it magnetas traukė prancūzų, o dar labiau užsienio talentus. Didžioji epocha baigėsi su Antruoju pasauliniu karu. Pokyčiai tęsėsi sugriaunant daugumą dirbtuvių ir statant milžinišką Tour Montparnasse – aukščiausią Paryžiaus įstaigų bokštą, kuris pranašavo kvartalą būsiant modernesnį. Tačiau rajonas neprarado savo patraukiumo. Didžiosiose kavinėse ir toliau susirenka gyva įvairiatautė draugija. Atidaryta mažų kaviniu-teatrų, rajone savaitgaliais gyvai šurmuliuoja kino žiūrovai.

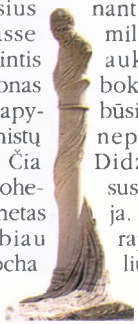

Charles'io Augustino Ste-Beauve'o antkapis Montparnasse'o kapinėse

ŽVILGSNIS Į ĮŽYMYBES

Istoriniai pastatai ir gatvės
Rue Campagne-Première 3
Katakombos 10
Observatoire de Paris 11

Kapinės
Cimetière du Montparnasse p. 180–181 4

Muziejai ir galerijos
Musée Zadkine 2
Musée Antoine Bourdelle 6
Musée de la Poste 7
Musée Montparnasse 8
Fondation Cartier 9

Moderni architektūra
Tour Montparnasse 5

Kavinės ir restoranai
La Coupole 1
La Closerie des Lilas 12

KAIP ČIA PATEKTI

Rajoną puikiai aptarnauja metro sistema ir SNCF traukiniai. 68 maršruto autobusas važiuoja Boulevard Raspail pro Montparnasse'o kapinių šiaurės rytų pusę.

ŽENKLAI

	Žml. *Iš gatvės į gatvę*
M	Metro stotis
	SNCF (traukinių) stotis
P	Automobilių aikštelė

0 metrų 400

DAR ŽR.

- ***Gatvių rodyklė***. žml. 15–16
- ***Kur apsistoti*** p. 278–279
- ***Restoranai*** p. 296–298

Montparnasse'o vaizdas iš Eiffelio bokšto

Iš gatvės į gatvę: Montparnasse

GARSĖJANTIS MENINIO ir prabangaus gyvenimo derme, Montparnasse'as ir toliau gyvena pagal savo pavadinimą: Parnaso kalną senovės graikai buvo paskyrę poezijos, muzikos ir grožio dievui Apolonui. Toji dermė buvo ypač ryški šio amžiaus trečiajame ir ketvirtajame dešimtmetyje, kai į vietinius barus, kavines ir kabaretus užsukdavo Picasso, Hemingway'us, Cocteau, Giacometti, Matisse'as ir kiti dailininkai bei rašytojai.

★La Coupole
Ši tradicinė baro stiliaus kavinė su didele uždara terasa, atidaryta 1927 m., tapo garsi dailininkų bei rašytojų susitikimo vieta ❶

★ Cimetière du Montparnasse
Ši puiki de Maxo skulptūra Poros išsiskyrimas *stovi mažiausiose iš pagrindinių miesto kapinių* ❹

★Tour Montparnasse
Antro pagal aukštumą Europoje bokšto blokas remiasi į 56 polius, kurie įkasti 62 m į žemę ❺

Théâtre Montparnasse
pastatas Nr. 31 išsaugojo originalią XIX a. pabaigos puošybą.

Metro Edgar Quinet

BLVD DU MONTPARNASSE
RUE DU DEPART
RUE D'ODESSA
RUE DU MONTPARNASSE
BLVD EDGAR QUINET
RUE DE LA GAITÉ

I metro Gaité

SVARBIAUSIOS ĮŽYMYBĖS

- ★ La Coupole
- ★ Tour Montparnasse
- ★ Rue Campagne-Première
- ★ Cimetière du Montparnasse

Rue Bréa yra įvairių parduotuvių, du restoranai ir naktinis klubas. Visa tai sutelpa į 90 m ilgio gatvės ruožą. Kitapus gatvės matyti nedidelė aikštė ir du kino teatrai.

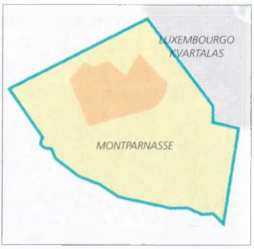

ORIENTACINIS ŽEMĖLAPIS
Žr. centrinio Paryžiaus žml. p. 12–13

Balzaco statula, sukurta Auguste'o Rodino, buvo pastatyta 1939 m. Jos aukštis 3 m.

Rue de la Grande Chaumière Nr. 14 siūloma mokytis tapybos ir skulptūros.

★ **Rue Campagne-Première**
1911 m. pastatytas namas Nr. 31 skirtas dailininkų studijoms. Fasadą puošė keramikas Paulis Bigot ❸

Metro Vavin

RUE BRÉA
RUE J. CHAPLAIN
RUE NOTRE DAME DES CHAMPS
RUE DE LA GRANDE CHAUMIÈRE
MONTPARNASSE
BLVD RASPAIL
RUE LEOPOLD ROBERT
RUE HUYGHENS
SQ DELAMBRE

0 metrų 100

Metro Raspail

ŽENKLAI
Siūlomas kelias

La Coupole interjeras

La Coupole ❶

102 Blvd du Montparnasse 75014. **Žml.** 16 D2. ☎ *01 43 20 14 20.* Ⓜ *Vavin, Montparnasse.* ***Atidaryta*** *kasdien 7.30–2.* ***Uždaryta*** *gruodž. 24 vakarą.* *Žr.* ***Restoranai ir kavinės*** *p. 303.*

ATSIDARIUSI 1927 m., ši madinga kavinė-restoranas-šokių salė buvo kosmetiškai restauruota. Tačiau išliko garsiosios kolonos, kurias dekoravo įvairūs vietiniai dailininkai. Čia lankydavosi Jean-Paulis Sartre'as, Josephine Baker ir Romanas Polanskis.

Ossip Zadkine. *Trys gražuolės* (1950)

Musée Zadkine ❷

100 bis Rue d'Assas 75116. **Žml.** 16 E1. ☎ *01 43 26 91 90.* Ⓜ *Notre-Dame-Les Champs.* ***Atidaryta*** *antr.–sekm. 10–17.30.* ***Uždaryta*** *per valst. šventes.* ***Įėjim. mokamas.*** *ribota.*

ČIA NUO 1928 m. iki savo mirties 1967 m. gyveno rusų kilmės skulptorius Ossipas Zadkine'as. Namelyje, studijoje ir narcizų sode stovi jo skulptūros, ne viena jų kančios paženklinta. Čia jis sukūrė Rotterdamo po Antrojo pasaulinio karo užsakytą memorialinę skulptūrą *Sugriautas miestas* ir du paminklus Vincentui Van Goghui: vieną Olandijai, o kitą Auvers-sur-Oise, kur Van Goghas mirė. Muziejaus kūriniai aprėpia Zadkine'o stiliaus raidą nuo kubistinės pradžios iki eksprezionizmo bei abstrakcionizmo.

Rue Campagne-Première ❸

75014. **Žml.** 16 E2. Ⓜ *Raspail.*

ŠI GATVĖ pasižymi keletu įdomių Art Deco pastatų ir ilga menine tradicija. Name Nr. 3, opiumo ir tuberkuliozės palaužtas, gyveno Modigliani. Tarpukariu čia buvo apsistoję daug dailininkų – Picasso, Joanas Miró, Kandinskis ir kt.

Cimetière du Montparnasse ❹

Žr. p. 180–181.

Tour Montparnasse ❺

Pl Raoul Dautry 75014. **Žml.** 15 C2. Ⓜ *Montparnasse-Bienvenüe.* ☎ *01 45 38 52 56.* ***Atidaryta*** *bal.–rugs.: kasdien 9.30–23.30; spal.–kov.: kasdien 10–22.* ***Įėjim. mokamas.*** *užsisakius.*

KAI BOKŠTAS buvo pastatytas 1973 m., jis buvo didžiausias Europoje įstaigų kompleksas. Kaip naujojo verslo sektoriaus centrinis taškas jis turėjo atgaivinti sunykusį miesto rajoną. 209 m aukščio pastatas, suręstas iš lenkto plieno ir dūminio stiklo, dominuoja kvartalo horizonte. Iš 56-ame aukšte esančio baro, restorano ir observatorijos atsiveria puikios miesto panoramos.

Bokšto vaizdas

Antoine Bourdelle. *Lankininkas* (1903)

Musée Antoine Bourdelle ❻

18 Rue Antoine Bourdelle 75015. **Žml.** 15 B1. ☎ *01 49 54 73 73.* Ⓜ *Montparnasse-Bienvenüe.* ***Atidaryta*** *antr.–sekm. 10–17.40 (pask. įėjim. 17.15).* ***Uždaryta*** *per valst. šventes.* ***Įėjim. mokamas.*** *ribota.*

IŠKILUS SKULPTORIUS Antoine'as Bourdelle'is gyveno ir dirbo čia buvusioje studijoje nuo 1884 m. iki mirties 1929 m. Dabar namas, studija ir sodas sudaro muziejų, pasakojantį apie jo gyvenimą ir darbą. Tarp 900 eksponuojamų skulptūrų yra ir jo monumentalių darbų, skirtų erdvioms viešosioms aikštėms, originalios gipso atliejos. Jos saugomos priestato Didžiojoje salėje, tarp jų grupė skulptūrų, skirtų Théâtre des Champs-Elysées reljefiniam dekorui.

Musée de la Poste ❼

34 Blvd de Vaugirard 75015. **Žml.** 15 B2. ☎ *01 42 79 23 45.* Ⓜ *Montparnasse-Bienvenüe.* ***Atidaryta*** *pirm.–šešt. 10–18.* ***Uždaryta*** *per valst. šventes.* ***Įėjim. mokamas.*** ***Biblioteka.***

PUIKIAI PARENGTA kolekcija aprėpia visus Prancūzijos pašto tarnybos istorijos aspektus. Atskira salė skiriama pašto pristatymui karo metu: per

Prancūzijos–Prūsijos karą paštą nešiodavo pašto karveliai su pašto antspaudais ant sparnų. Galerijoje eksponuojamas pašto ženklų menas.

Miró sukurtas pašto ženklas

Musée du Montparnasse ❽

21 Ave du Maine 75015. **Žml.** 15 C1. ☎ *01 42 22 91 96.* Ⓜ *Montparnasse Bienvenüe-Falguière.* ***Atidaryta*** *treč.–sekm. 13–19.*

PER PIRMĄJĮ PASAULINĮ KARĄ metu čia buvo valgykla vargstantiems menininkams, tačiau privataus klubo statusas leido įstaigai dirbti ir per komendanto valandą. Todėl Picasso, Braque'as, Modigliani ir Léger galėdavo čia pavalgyti už 65 santimus ir vakaroti iki vėlumos. Ši simbolinė vieta dabar tapo muziejumi, kurio eksponatai – paveikslai ir nuotraukos – primena, kaip Vavin sankryžose buvo atverstas vienas iš gražiausių Vakarų meno modernios istorijos puslapių.

Fondation Cartier ❾

261 Blvd Raspail 75014. **Map** 11 A2. ☎ *01 45 56 60 17.* Ⓜ *Raspail.* ***Atidaryta*** *antr.–sekm. 12–20 (ketv. 22).* ***Uždaryta*** *saus. 1, gruod. 25.* ***Įėjim. mokamas.*** ♿ ◪

ŠIS DABARTINIO meno fondas įsikūrė architekto Jeano Nouvelio suprojektuotame pastate. Jis sukūrė šviesią ir skaidrią erdvę, įkomponavo 1823 m. François-René de Chateaubriand'o pasodintą Libano kedrą. Architektūra papildo progresyvaus meno ekspozicijas. Čia rengiamos personalinės, grupinės ir teminės parodos, dažnai rodomi jaunų nežinomų dailininkų darbai.

Katakombos ❿

1 Pl Denfert-Rochereau 75014. **Žml.** 16 E3. ☎ *01 43 22 47 63.* Ⓜ *Denfert-Rochereau.* ***Atidaryta*** *antr.–penkt. 14–16; šešt., sekm. 9–11, 14–16.* ***Uždaryta*** *per valst. šventes.* ***Įėjim. mokamas.*** 🚌

1786 M. ČIA BUVO pradėtas vykdyti nepaprastas projektas: milijonų kaukolių bei kaulų perkėlimas iš antisanitarinių miesto Les Halles kapinių į seną karjerą, atsiradusį kasinėjant trijų „kalnų" – Montparnasse'o, Montrouge'o ir Montsouris – papėdėje. Kaulai ir trūnijantys kūnai didžiuliais vežimais naktimis per miestą į naująją poilsio vietą buvo gabenami 15 mėnesių.

Prieš pat Revoliuciją grafas d'Artois (vėliau Karolis X) katakombose rengdavo audringus vakarėlius, o per Antrąjį pasaulinį karą prancūzų Pasipriešinimo judėjimas čia įkūrė štabą. Virš laukujų durų užrašyti žodžiai: „Sustok! Tai mirties karalystė".

Observatoire de Paris ⓫

61 Ave de l'Observatoire 75014. **Žml.** 16 E3. ☎ *01 40 51 22 21.* Ⓜ *Denfert-Rochereau.* ***Atidaryta*** *I mėnesio šešt. 14.30 – užsakymas tik paštu, išskyrus parodas.* ***Uždaryta*** *rugpj.* ***Įėjim. mokamas.*** ∅ ◪

1667 M. Liudviką XIV jo mokslininkai ir astronomai įtikino, kad Prancūzijai reikia karališkosios observatorijos. Statybos prasidėjo birželio 21 d. – saulėgrįžos dieną ir truko penketą metų.

Čia vyko tokie astronominiai tyrinėjimai: tikslių Saulės sistemos matmenų 1672 m. apskaičiavimas, geografinės ilgumos apskaičiavimas, Mėnulio žemėlapio sudarymas 1679 m. ir Neptūno planetos atradimas 1846 m.

Observatorijos fasadas

La Closerie des Lilas ⓬

171 Blvd du Montparnasse 75014. **Žml.** 16 E2. ☎ *01 40 51 34 50.* Ⓜ *Vavin.* RER *Port Royal.* ***Atidaryta*** *kasdien, baras 11–2; alinė 12–1.*

LENINAS, TROCKIS, Hemingway'us ir Scottas Fitzgeraldas dažnai lankydavo įvairius Montparnasse'o barus bei kavines, bet ypač jiems patiko *Closerie*. Čia vyksta Hemingway'aus romano *Saulė irgi pateka* veiksmas. Hemingway'us jį parašė tik per šešias savaites šios kavinės terasoje. Šiandien terasą juosia medžiai, ir visa aplinka iš pažiūros neabejotinai elegantiškesnė.

Katakombose saugomos kaukolės ir kaulai

Cimetière du Montparnasse ❹

MONTPARNASSE'O KAPINES Napoleonas XIX a. pradžioje suplanavo įrengti už miesto sienos vietoj daugybės perpildytų, pavojingų sveikatai kapinaičių mieste. Jos buvo atidarytos 1824 m. ir tapo amžino poilsio vieta daugeliui Paryžiaus, ypač Kairiojo kranto, garsenybių. Kaip ir visos prancūzų kapinės, jos griežtai suskirstytos tiesiais takeliais į sektorius. Rue Emile Richard kapines dalija į dvi dalis: Grand Cimetière ir Petit Cimetière.

★ **Charles'io Baudelaire'o kenotafas**
Šis paminklas skirtas didžiam poetui ir kritikui (1821–1867), Piktybės gėlių autoriui.

Samuelis Beckettas, didis airių dramaturgas, pagarsėjęs pjese *Belaukiant Godo*, daugiausia gyveno Paryžiuje. Jis mirė 1989 m.

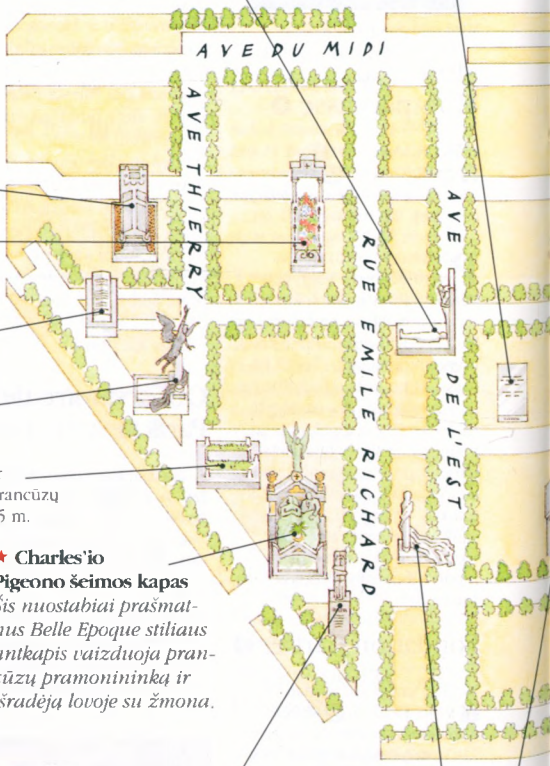

Pétainų kape palaidota maršalo Pétaino, per karą bendradarbiavusio su vokiečiais, šeima. Pats maršalas palaidotas prie Nantes'o, kur buvo įkalintas.

Guy de Maupassant'as buvo XIX a. romanistas.

Alfredas Dreyfusas buvo žydų armijos karininkas, neteisingai apkaltintas išdavyste. Jo byla 1894 m. sukėlė politinį ir visuomeninį skandalą.

Frédéricas Auguste'as Bartholdi buvo skulptorius, sukūręs Niujorko Laisvės statulą (1886).

André Citroënas, inžinierius ir pramonininkas, įsteigė garsią prancūzų automobilių firmą. Jis mirė 1935 m.

★ **Charles'io Pigeono šeimos kapas**
Šis nuostabiai prašmatnus Belle Epoque stiliaus antkapis vaizduoja prancūzų pramonininką ir išradėją lovoje su žmona.

Charles-Augustinas Sainte-Beuve'as buvo prancūzų romantinės kartos kritikas ir dažnai vadinamas „moderniosios kritikos tėvu".

Brancusi
Bučinys
Šią garsią primityvaus kubizmo skulptūrą (atsakas į Rodino Bučinį) sukūrė rumunų dailininkas, miręs 1957 m. ir palaidotas prie pat Rue Emile Richard.

Camille'is Saint-Saënsas, pianistas, vargonininkas ir kompozitorius, miręs 1921 m., buvo vienas didžiausių prancūzų postromantinių muzikų.

SVARBIAUSI PAMINKLAI

- ★ **Charles'io Baudelaire'o kenotafas**
- ★ **Charles'io Pigeono šeimos kapas**
- ★ **Jean-Paul Sartre ir Simone de Beauvoir**
- ★ **Serge Gainsbourg**

★ **Serge Gainsbourg**
Prancūzų dainininkas, kompozitorius, aštunto ir devinto dešimtmečio popmuzikos simbolis išpopuliarėjo ilgesingomis ir nepagarbiomis dainomis. Jis buvo vedęs aktorę Jane Birkin.

INFORMACIJA LANKYTOJUI

3 Blvd Edgar Quinet. **Žml.** 16 D3. 01 44 10 86 50. M Edgar Quinet. 38, 83, 91 į Port Royal. RER Port Royal. P Rue Campagne-Première, Blvd St-Jacques. **Atidaryta** kov. vid.–spal.: pirm–penkt. 8–18, šešt. 8.30–18, sekm. 9–18; spal.–kov. vid.: uždaroma 17.30. **Įėjim. nemokamas.**

Bokštas liko iš XVII a. vėjo malūno. Jis priklausė Labdarybės broliams, kurių žemėje buvo įrengtos kapinės.

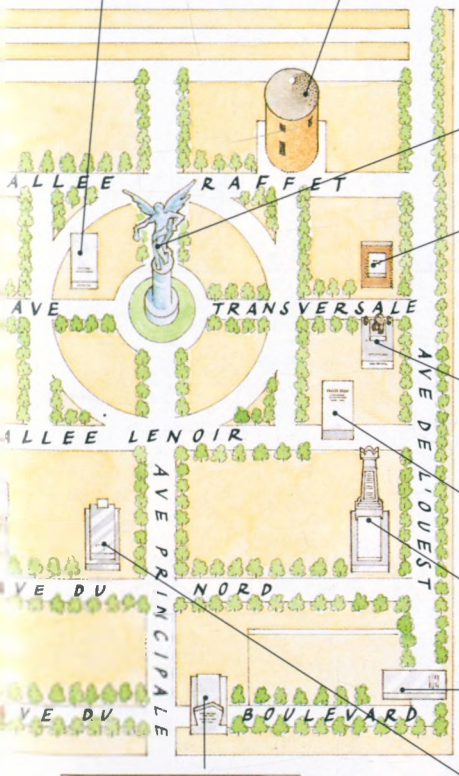

Amžinojo miego genijus
Ilgesingas bronzinis H. Dailliono Amžinojo miego angelas stovi kapinių centre.

Tristenas Tzara, rumunų rašytojas, buvo literatūrinio ir meninio dada judėjimo Paryžiuje trečiame dešimtmetyje lyderis.

Henri Laurens
Prancūzų skulptorius (1885–1954) buvo svarbi kubistinio judėjimo figūra.

Man Ray'us buvo amerikiečių fotografas, kuris įamžino Montparnasse'o menininkų ir kavinių gyvenimą XX a. trečiame ir ketvirtame dešimtmetyje.

Charles'is Baudelaire'as, XIX a. poetas, palaidotas nekenčiamo patėvio šeimos kape šalia mylimos motinos.

Chaimas Soutine'as, neturtingas žydas, kilęs iš Lietuvos, XX a. trečiame dešimtmetyje buvo Montparnasse'o bohemos tapytojas, globotas italų dailininko Modigliani'o.

Jean Seberg
Holivudo aktorė, septintame dešimtmetyje pamėgta prancūzų Naujosios bangos kinematografijų, įkūnijo amerikiečių gražuolę blondinę, jaunystę ir atvirumą.

★ **Jean-Paul Sartre ir Simone de Beauvoir**
Garsi egzistencialistų pora, negincytini pokario literatų lyderiai, ilsisi čia šalia savo pamėgtų Kairiojo kranto vietų.

les Bateaux Parisiens

INVALIDES IR EIFFELIO BOKŠTO KVARTALAS

Patranka iš Musée de l'Armée

VISKAS Invalides kvartale yra plataus užmojo. Ties Avenue de la Motte Piquet kampu driekiasi XVIII a. Ecole Militaire pastatai, Parc du Champs de Mars tęsiasi net iki Eiffelio bokšto ir Senos. Alėjose aplink bokštą stovi prašmatnūs pastatai, kai kurie Art Nouveau stiliaus, ir daug ambasadų. Rajonas buvo labai vertinamas jau tarpukario metu, kai čia gyveno garsus aktorius Sacha Guitry. Net anksčiau, XVIII a., turtingi Marais gyventojai kėlėsi į šią miesto dalį, statėsi aristokratiškus namus Rue de Varenne ir Rue de Grenelle gatvėse.

ŽVILGSNIS Į ĮŽYMYBES

Istoriniai pastatai ir gatvės
Hôtel des Invalides 6
Hôtel Matignon 8
Assemblée Nationale Palais-Bourbon 11
Rue Cler 13
Les Egouts 14
Champ-de-Mars 15
Avenue Rapp Nr. 29 17
Ecole Militaire 18

Muziejai ir galerijos
Musée de l'Ordre de la Libération 3
Musée de l'Armée 4
Musée des Plans-Reliefs 5
Musée Rodin 7
Musée de la Seita 12

Bažnyčios ir šventyklos
Dôme Bažnyčia p. 188–189 1
St-Louis-des-Invalides 2
Sainte-Clothilde 10

Paminklai ir fontanai
Fontaine des Quatre Saisons 9
Eiffelio bokštas p. 192–193 19

Moderni architektūra
Village Suisse 16
UNESCO 20

KAIP ČIA PATEKTI

Rajoną puikiai aptarnauja šios metro stotys: Invalides, Solferino, Sèvres Babylone, Varenne, Latour Maubourg ir Ecole Militaire. Rajone važinėja ir keli maršrutiniai autobusai. 69 autobusas važiuoja Rue St-Dominique į rytus, o grįžta Rue de Grenelle. 87 autobusas važiuoja Avenue de Suffren, 28 – Avenue Motte Picquet.

ŽENKLAI

- Žml. *Iš gatvės į gatvę*
- M Metro stotis
- RER RER stotis
- Batobusų prieplauka
- P Automobilių aikštelė

DAR ŽR.

- ***Gatvių rodyklė***, žml. 9–10, 11
- ***Kur apsistoti*** p. 278–279
- ***Restoranai*** p. 296–298

Eiffelio bokšto vaizdas naktį

Iš gatvės į gatvę: Invalides

Karo policininkas ant arklio

ĮSPŪDINGUS HOTEL DES INVALIDES RŪMUS, kurių vardu pavadintas ir rajonas, 1671–1676 m. pastatydino Liudvikas XIV savo šlovei įamžinti bei sužeistiems ir benamiams veteranams priglausti. Jų centre blizga auksinis Karaliaus Saulės Dôme bažnyčios kupolas, po kuriuo ilsisi Napoleonas Bonapartas. Imperatoriaus palaikai buvo čia pervežti iš Šv. Elenos salos 1840 m., praėjus 19 metų po jo mirties, ir paguldyti į didingą raudoną sarkofagą, kurį suprojektavo Joachimas Visconti. Sarkofagas stovi bažnyčios apskritos kriptos su stikliniu stogu centre. Į rytus nuo rūmų, ties Boulevard des Invalides kampu, puikus Musée Rodin siūlo atsigauti nuo aplinkinės pompastikos ir iškilmingumo.

Rūmų **fasadas** yra 196 m ilgio. Stogą puošia stoglangiai, kiekvienas dekoruotas skirtingo trofėjaus forma. Virš centrinio įėjimo – Heraklio galva.

★ **Musée de l'Armée**
Šis muziejus supažindina su karo istorija – nuo akmens amžiaus iki Antrojo pasaulinio karo. Čia yra ir ekspozicija, rodanti, kaip kito Prancūzijos vėliava: nuo įvairių ancien régime *vėliavų iki trispalvės* ❹

Musée de l'Ordre de la Libération
Išlaisvinimo ordinas buvo įteigtas herojiškiems žygdarbiams per Antrąjį pasaulinį karą pagerbti ❸

SVARBIAUSIOS ĮŽYMYBĖS

- ★ **Dôme bažnyčia ir Napoleono kapas**
- ★ **St-Louis-des-Invalides**
- ★ **Musée de l'Armée**
- ★ **Musée Rodin**

ŽENKLAI

— — — Siūlomas kelias

0 metrų 100

Generolo de Gaulle'io Išlaisvinimo ordinas ir kompasas

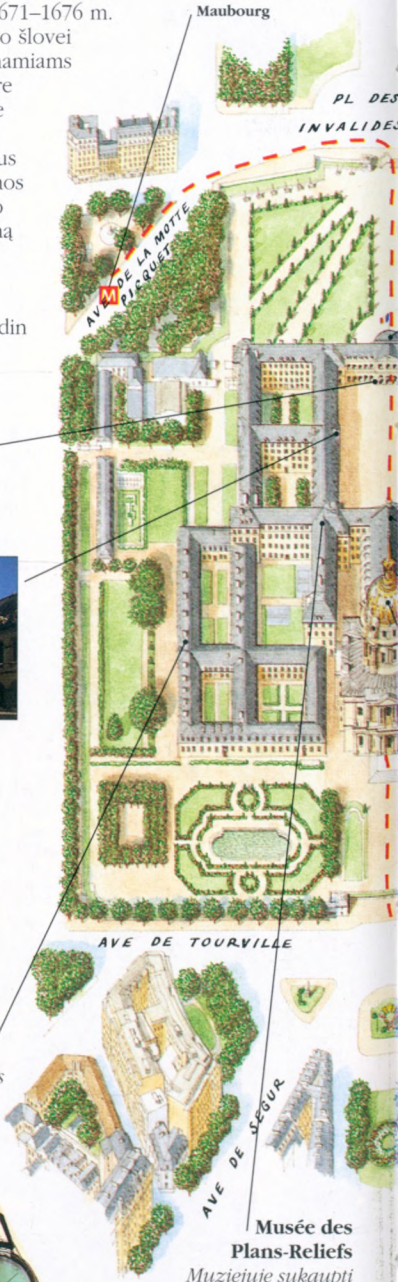

Musée des Plans-Reliefs
Muziejuje sukaupti kariniai tvirtovių ir miestų modeliai, yra modelių gamybos ekspozija ❺

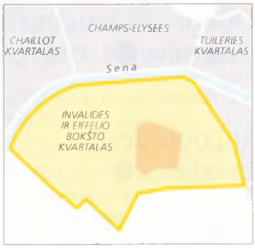

ORIENTACINIS ŽEMĖLAPIS
Žr. centrinio Paryžiaus žml. p. 12–13

Hôtel des Invalides
Po dviejų pasaulinių karų Liudviko XIV rūmams buvo grąžinta pirminė – veteranų ligoninės – funkcija 6

Invalides sodą suprojektavo de Cotte'as 1704 m. Jame stovi XVII–XVIII a. bronzinių patrankų eilės.

Metro Varenne

Cour d'Honneur kieme ir toliau vyksta kariniai paradai. Seurre'o sukurta Napoleono statula, vadinama *Mažuoju kapralu*, stovi pietinėje puseje.

★ **St-Louis-des-Invalides**
Kareivių koplyčia St-Louis siejasi su Dôme bažnyčia, kuri buvo pastatyta kaip Liudviko XIV privati koplyčia 2

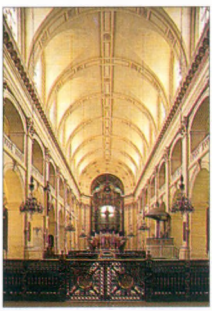

★ **Musée Rodin**
Iki savo mirties 1917 m. Auguste'as Rodinas įvykdė tikrą skulptūros meno revoliuciją. Muziejuje rodomi visi svarbiausi jo darbai, taip pat ir Mąstytojas *(apie 1880)* 7

★ **Dôme bažnyčia ir Napoleono kapas**
Dôme bažnyčia buvo statoma 27 metus. Kriptoje palaidotas Napoleonas, kurio paskutinis troškimas buvo, kad jo palaikai „ilsėtųsi ant Senos krantų" 1

Dôme bažnyčia ❶

Žr. p. 188–189.

St-Louis-des-Invalides ❷

Hôtel des Invalides 75007. **Žml.** 11 A3. M *Varenne Latour-Maubourg.* ☎ *01 44 42 37 65.* ***Atidaryta*** *bal.–rugs.: kasdien 9.30–18; spal.–kov.: kasdien 9.30–16.*

TAI HOTEL des Invalides koplyčia, dar vadinama „kareivių bažnyčia". 1679–1708 m. ją pastatė Jules'is Hardouin-Mansart'as pagal originalų Hôtel des Invalides architekto Libéralio Bruand'o projektą. Didingą, bet atšiaurų interjerą puošia vėliavos, pagrobtos per mūšius.

Alexandre'as Thierry pastatė puikius XVII a. vargonus. 1837 m. jais buvo pirmą sykį atliktas Berliozo Rekviem. Orkestrui pritarė lauko artilerijos divizionas.

Musée de l'Ordre de la Libération ❸

51 bis Blvd de Latour-Maubourg 75007. **Žml.** 11 A4. ☎ *01 47 05 04 10.* M *Latour-Maubourg.* ***Atidaryta*** *kasdien 10–17.* ***Uždaryta*** *per valst. šventes.* ***Įėjim. mokamas.*** *susitarus prieš mėnesį.*

MUZIEJUS skirtas karo meto „Laisvosios Prancūzijos" judėjimui ir jo vadui generolui Charles'iui de Gaulle'iui.

St-Louis-des-Invalides altorius

Musée de l'Ordre de la Libération fasadas

Išlaisvinimo ordiną įsteigė de Gaulle'is 1940 m. Brazzaville'yje. Tai aukščiausias Prancūzijos apdovanojimas, kuris buvo suteikiamas tiems, kurie daugiausia prisidėjo prie galutinės sąjungininkų pergalės Antrajame pasauliniame kare. Ordino kavalieriais tapo prancūzų civiliai ir kariškiai, be to, saujelė užsienio vadovų: karalius Jurgis VI, Winstonas Churchillis ir generolas Dwightas Eisenhoweris.

Patrankos iš Musée de l'Armée

Musée de l'Armée ❹

Hôtel des Invalides 75007. **Žml.** 11 A3. ☎ *01 44 42 37 72.* M *Latour-Maubourg, Varenne.* RER *Invalides.* ***Atidaryta*** *bal.–rugs.: kasdien 10–18 (žiemą iki 17).* ***Uždaryta*** *per valst. šventes.* ***Įėjim. mokamas.*** *tik pirmas aukštas.* ***Filmas.***

TAI VIENAS didžiausių pasaulyje karo istorijos muziejų. Jo eksponatai atspindi karo istoriją nuo akmens amžiaus iki paskutinių Antrojo pasaulinio karo dienų. Muziejaus galerijos užima dvi iš buvusių keturių valgyklų abipus nuostabaus XVII a. Hôtel des Invalides kiemo.

Rytinėje pusėje esančioje Turenne'o galerijoje matome nuostabų vėliavų rinkinį, datuojamą 1619–1945 m. Čia yra ir Napoleono atsisveikinimo vėliava, kuri 1814 m. buvo iškelta Fontainebleau po jo pirmojo atsistatydinimo. To pačio fligelio trečiojo aukšto Restauracijos galerija primena imperatoriaus įkalinimą Elboje, Šimtadienį karą, Waterloo ir paskutinę tremtį į Šv. Elenos salą, kurią įspūdingai atkuria kambario, kur jis mirė 1821 m., rekonstrukcija.

Vakarinės pusės Rytų šalių galerija turi gausią ginklų ir šarvų kolekciją iš Kinijos, Japonijos, Indijos ir Turkijos. Pauillaco galerijoje eksponuojami renesansiniai kardai ir durklai, o Arsenale – šarvai, 1000 šalmų ir šimtai iečių, kardų bei šaunamųjų ginklų.

Musée des Plans-Reliefs ❺

Hôtel des Invalides 75007. **Žml.** 11 B3. ☎ *01 45 51 95 05.* M *Latour-Maubourg, Varenne.* RER *Invalides.* ***Atidaryta*** *kasdien 10–18 (žiemą iki 17).* ***Uždaryta*** *saus. 1, geg. 1, lapkr. 1 ir 11, gruodž. 25.* ***Įėjim. mokamas.***

Alessandrijos žemėlapis, Italija (1813)

PRANCŪZIJOS tvirtovių ir įtvirtintų miestų smulkūs modeliai, kai kurie dar iš Liudviko XIV valdymo laikų, visiškai slapti išliko iki šešto dešimtmečio, kai buvo parodyti visuomenei. Seniausias Perpignano modelis siekia 1686 m. Jame matyti įtvirtinimai, nubraižyti legendinio XVII a. karinio architekto Vaubano, kuris pastatė įtvirtinimus aplink keletą Prancūzijos miestų, pvz., Briançoną.

Hôtel des Invalides ❻

75007. **Žml.** 11 A3 ☎ *01 44 42 37 70.* Ⓜ *Latour-Maubourg, Varenne.* ***Atidaryta*** *kasdien 10–18 (žiemą 17).* ***Uždaryta*** *per valst. šventes.*

Pagrindinis įėjimas į Invalides

LIUDVIKAS XIV įsteigė šią pirmąją karinę ligoninę ir prieglaudą prancūzų karo veteranams ir karo invalidams, kurie iki tol buvo pasmerkti elgetauti. 1670 m. buvo pasirašytas potvarkis statyti šį platų kompleksą, o statybos pagal Libéralio Bruand'o projektą baigėsi po penkerių metų.

Šiandien harmoningas klasicistinis fasadas yra viena įspūdingiausių Paryžiaus įžymybių: keturi aukštai, patranka kieme, sodas ir medžiais apsodintos esplanados, besidriekiančios Senos link. Einant į pietus patenkama į kareivių bažnyčią St-Louis-des-Invalides, kuri remiasi į nuostabią Jules'io Hardouin-Mansart'o Dôme bažnyčią. Kupolas buvo iš naujo paauksuotas 1989 m. ir dabar žvilga kaip naujas.

Musée Rodin ❼

77 Rue de Varenne 75007. **Žml.** 11 B3. ☎ *01 47 05 01 34.* Ⓜ *Varenne.* ***Atidaryta*** *bal.–rugs.: antr.–sekm. 9.30–17.45; spal.–kov.: antr.–sekm. 10–16.45.* ***Uždaryta*** *gruodž. 25, saus. 1, geg. 1.* ***Įėjim. mokamas.*** *ribota.*

AUGUSTE'AS RODINAS, plačiai pripažintas didžiausiu XIX a. prancūzų skulptoriumi, gyveno ir dirbo nuo 1908 m. iki mirties 1917 m. elegantiškuose XVIII a. Hôtel Biron rūmuose. Už valdišką butą ir studiją Rodinas paliko tautai savo darbus, kurie dabar čia ir eksponuojami. Kai kurios garsiausios skulptūros rodomos sode: *Calais piliečiai*, *Mąstytojas*, *Pragaro vartai ir Balzacas*. Čia žiūrovą apstulbina 2000 rinktinių rožių krūmų.

Patalpose eksponatai išdėstyti chronologiškai ir apima visą Rodino kūrybą. Jos ryškūs akcentai – *Bučinys* ir *Ieva*.

Hôtel Matignon ❽

57 Rue de Varenne 75007. **Žml.** 11 C4. Ⓜ *Solférino, Rue du Bac. Lankytojai* ***nejleidžiami.***

ŠIUOS VIENUS GRAŽIAUSIŲ Faubourg'o rajono namų 1721 m. pastatė Jeanas Courtonne'as, vėliau jie buvo perstatyti. Kurį laiką jie priklausė politiniam veikėjui ir diplomatui Talleyrand'ui, kuris čia rengdavo legendinius vakarėlius bei priėmimus. Be to, namų savininkais yra buvę keli aukštuomenės atstovai. Nuo 1958 m. čia įkurta oficiali Prancūzijos ministro pirmininko rezidencija, o kieme veši didžiausias Paryžiuje privatus sodas.

Rodin. *Bučinys* (1886), Musée Rodin

Fontaine des Quatre Saisons ❾

57–59 Rue de Grenelle 75007. **Žml.** 11 C4. Ⓜ *Rue du Bac.*

GARSUS SKULPTORIUS Edme'as Bouchardonas 1739 m. gavo užsakymą suprojektuoti patrauklų ir praktišką fontaną, kuris aprūpintų vandeniu turtuolius, gyvenančius aplink Boulevard Raspail. Fontaną jis papuošė stambiomis alegorinėmis Paryžiaus miesto ir keturių metų laikų figūromis. Už fontano esančiame name Nr. 59 gyveno XIX a. prancūzų romanistas Alfredas de Musset. Dabar čia įrengtas muziejus, skirtas skulptoriui Aristide'ui Mailloliui, eksponuojami kūriniai, kuriuos padovanojo buvusi jo pozuotoja Dina Vierny.

Ste-Clothilde bažnyčios skulptūros

Sainte-Clothilde ❿

12 Rue Martignac 75007. **Žml.** 11 B3. ☎ *01 44 18 62 64.* Ⓜ *Solférino, Varenne, Invalides.* ***Atidaryta*** *kasdien 8–19.* ***Uždaryta*** *per nereligines valst. šventes.*

PIRMĄJĄ Paryžiuje tokio pobūdžio neogotikinę bažnyčią suprojektavo vokiečių kilmės architektas Christianas Gau. Jį įkvėpė XIX a. viduryje kilęs susižavėjimas viduramžiais. Bažnyčią išpopuliarino rašytojai – Victoras Hugo ir kt. Dėmesį patraukia du impozantiški bokštai, regimi iš už Senos. Interjerą puošia James'o Pradier freskos. Vitražų scenos skirtos bažnyčios globėjai šv. Klotildai. 32 metus vargonininku čia dirbo kompozitorius Césaris Franckas.

Dôme bažnyčia ❶

Karalius Saulė, Liudvikas XIV, 1676 m. užsakė Jules'iui Hardouin-Mansart'ui pastatyti Dôme bažnyčią jau esančiam Invalides karinės prieglaudos pastatų kompleksui. Kareivių bažnyčia jau buvo pastatyta, o Dôme bažnyčia turėjo tarnauti išskirtiniams Karaliaus Saulės poreikiams ir priglausti karališkuosius kapus. Iškilęs šedevras papildė aplinkinius pastatus ir tapo puikiausiu XIX a. prancūzų architektūros pavyzdžiu.
Mirus Liudvikui XIV, buvo atsisakyta sumanymo bažnyčioje laidoti karališkosios šeimos atstovus. Ji tapo Bourbonų šlovės paminklu. 1841 m. Liudvikas Pilypas nusprendė kriptoje palaidoti Napoleono palaikus. Vėliau čia atsiradę Vaubano, maršalo Focho ir kitų aukštų karininkų kapai pavertė bažnyčią prancūzų kariniu paminklu.

Paauksuotas kupolas
Kupolas paauksuotas 1715 m.

① Juozapo Bonaparto kapas
Napoleono vyresniojo brolio, Neapolio, o vėliau Ispanijos karaliaus, sarkofagas stovi šoninėje koplyčioje, įeinantiems lankytojams iš dešinės.

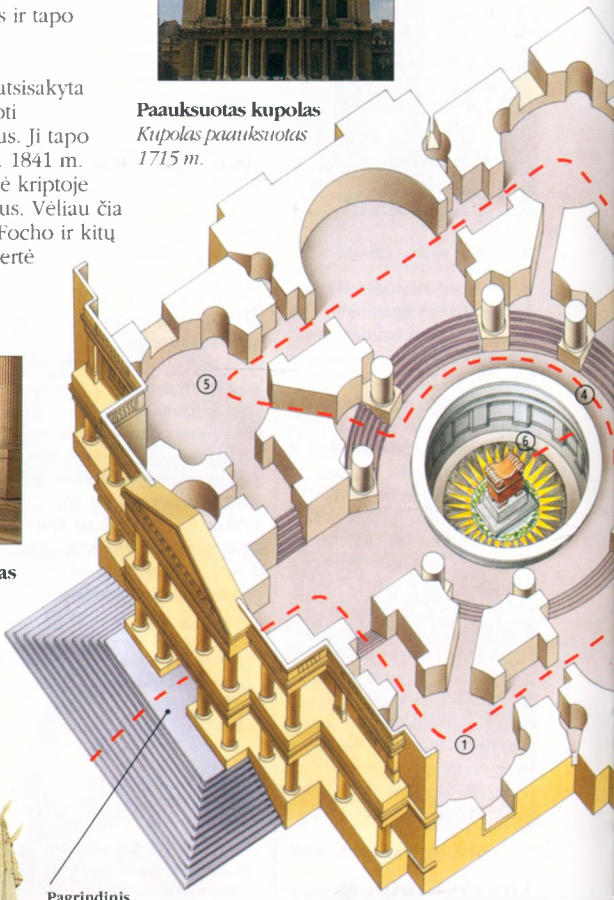

② Vaubano paminklas
1808 m. Napoleono užsakytame paminkle saugoma urna su Sébastieno le Prestre'o de Vaubano širdimi. Tai buvo didis Liudviko XIV karo architektas ir inžinierius, miręs 1707 m. Jo ilgą karinę karjerą apvainikavo 1703 m. paskyrimas Prancūzijos maršalu. Jis radikaliai patobulino apsiausties kovą, įvedęs rikošeto baterijas. Jo figūra, sukurta Antoine'o Etexo, pusiausėda guli ant paminklo viršaus, o iš šonų stovi gedinčios Mokslo ir Karo alegorijos.

⑥ Stiklo galerija
Patekti į stiklu dengtą kriptą su Napoleono kapu galima įvijais laiptais, esančiais priešais altorių. Stiklinė pertvara už altoriaus skiria Dôme bažnyčią nuo senesnės Invalides koplyčios.

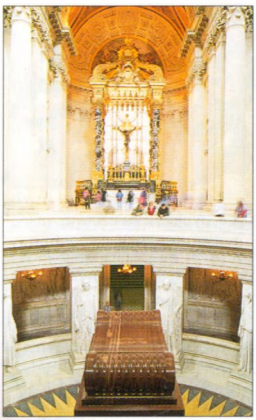

INFORMACIJA LANKYTOJUI

Hôtel National des Invalides, Ave de Tourville. **Žml.** 11 A3 ☎ *01 44 42 37 72.* **M** *Latour-Maubourg, Varenne.* 🚌 *28, 49, 63, 69, 82, 83, 87, 92 į Les Invalides.* RER *Invalides.* ◯ *Tour Eiffel.* P *Rue de Constantine.* ***Atidaryta*** *kasdien spal.–kov.: 10–17; bal.–rugs.: 10–18.* ***Uždaryta*** *saus. 1, geg. 1, birž. 17, lapkr. 1, gruodž. 25.* ***Įėjim. mokamas.*** 🍽 ♿ *ribota.* 🎫 *grupėms.* ☎ *01 44 42 37 72.* ☕ 🛍

ŽENKLAI

— — — Siūlomas kelias

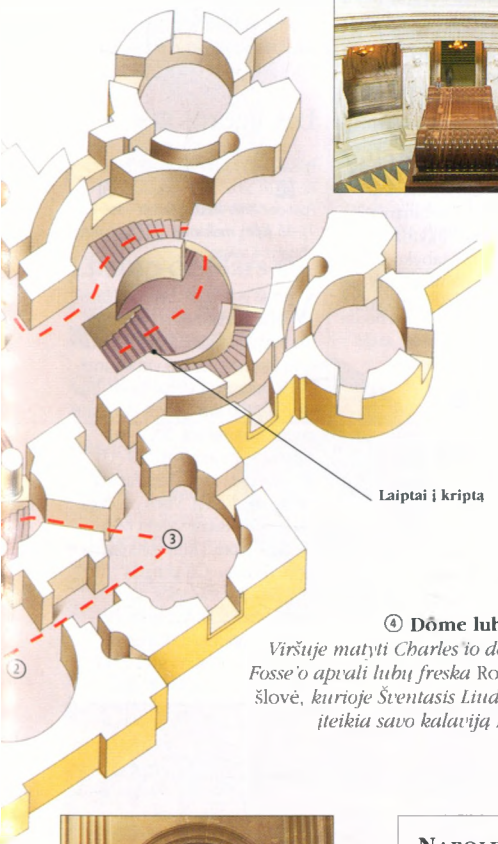

⑤ Šv. Jeronimo koplyčia
Einant per bažnyčios centrą, į dešinę nuo pagrindinio įėjimo matyti šoninė koplyčia, kurioje stovi Napoleono jaunesniojo brolio Jeronimo, Vestfalijos karaliaus, kapas.

④ Dôme lubos
Viršuje matyti Charles'io de la Fosse'o apvali lubų freska Rojaus šlovė, *kurioje Šventasis Liudvikas įteikia savo kalaviją Kristui.*

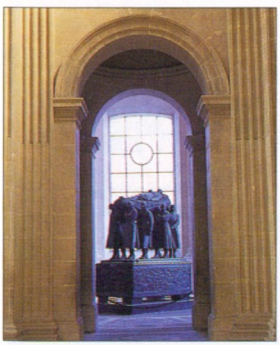

③ Maršalo Focho kapas
Įspūdingą bronzinį antkapį Ferdinandui Fochui 1937 m. pastatė Paulis Landowski.

NAPOLEONO SUGRĮŽIMAS

Karalius Liudvikas Pilypas nusprendė parvežti imperatoriaus Napoleono palaikus iš Šv. Elenos salos (*p. 30–31*), kad susitaikytų respublikonų ir bonapartininkų partijos, kurios varžėsi jam valdant. Nenuostabu, kad paskutinei Napoleono poilsio vietai buvo pasirinkta Dôme bažnyčia dėl jos istorinių ir karinių asociacijų. Jo kūnas buvo įdėtas į šešis karstus ir galiausiai, 1861 m., pastatytas kriptoje po didžiulės ceremonijos, kurioje dalyvavo Napoleonas III.

Assemblée Nationale Palais-Bourbon ⑪

126 Rue de l'Université 75007. **Žml.** 11 B2. 01 40 63 60 00. M *Assemblée-Nationale.* RER *Invalides.* ***Atidaryta*** *šešt. 10, 14, 15. Lankytojų įėjimas iš Quai d'Orsay 33. Būtinas asmens dokumentas. grupėms tel. 01 40 63 64 08.*

PASTATYTI 1722 m. Liudviko XIV dukrai, kunigaikštienei de Bourbon, Palais-Bourbon rūmai buvo konfiskuoti per Revoliuciją. Nuo 1830 m. čia įsikūrę Prancūzijos parlamento žemieji rūmai.

Assemblée Nationale

Musée de la Seita ⑫

12 Rue Surcouf 75007. **Žml.** 11 A2. 01 45 56 60 17/61 48. M *Invalides, Latour-Maubourg.* ***Atidaryta*** *antr.–sekm. 11–19.* ***Uždaryta*** *per valst. šventes.*

ĮSIKŪRĘS seno tabako fabriko administraciniame pastate, šis valstybinis muziejus skirtas tabako istorijai nuo tų laikų,

XIX a. pypkė

kai prieš 500 metų tabakas iš Naujojo Pasaulio buvo atgabentas į Europą.

Kolekcija pasakoja apie pypkiavimą, tabako uostymą, kramtymą ir naudojimą gydymui. Čia eksponuojama daug su tabaku susijusių dalykų. Muziejus duoda stebinamai daug žinių apie rūkymą ir piktnaudžiavimą tabako žolele. Čia galima pamatyti net XIX a. Napoleono portsigarą, kurį padarė Diehlis.

Rue Cler ⑬

75007. **Žml.** 10 F3. M *Ecole-Militaire, Latour-Maubourg.* ***Turgus veikia*** *antr.–šešt. Žr.* ***Parduotuvės ir turgūs*** *p. 326–327.*

TAI TURGUS, priklausantis turtingiausiai Paryžiuje septintajai apygardai, nes čia gyvena didžioji dalis aukštesniųjų valstybės pareigūnų, pramonės magnatų ir daug diplomatų. Turgus užima pėsčiųjų zoną, kuri driekiasi į pietus nuo Rue de Grenelle. Tai spalvingas, bet labai privilegijuotas turgus, kur lankosi geriausiai mieste apsirengę pirkėjai. Kaip ir galima tikėtis, čia parduodami aukščiausios kokybės produktai, ypač konditerijos ir sūrių parduotuvėse. Įdomesne architektūra pasižymi Art Nouveau stiliaus pastatai – Nr. 33 ir Nr. 151.

Les Egouts ⑭

Priešais 93 Quai d'Orsay 75007. **Žml.** 10 F2. 01 53 68 27 81 *(angliškai).* M *Pont-de-l'Alma.* ***Atidaryta*** *šešt – treč. 11–16* ***Įėjim. mokamas*** *grupėms užsisakyti iš anksto.*

VIENAS PUIKIAUSIŲ barono Haussmanno laimėjimų – daugumą Paryžiaus kanalizacijos vamzdžių (*égouts*). Jei kas visus vamzdžius sujungtų į vieną, tai šis, būdamas 2100 km ilgio, iš Paryžiaus pasiektų Stambulą. XX a. šie Antrosios imperijos (*p. 32–33*) kanalizacijos vamzdžiai žadina turistų smalsumą. Visos pėsčiųjų ekskursijos dabar vyksta nedideliame plote, į kurį patenkama iš Quai d'Orsay. Čia įrengtas kanalizacijos muziejus, supažindinantis lankytojus su Paryžiaus požemių paslaptimis, jame eksponuojami seni ir šiuolaikiniai kanalizacijos įrengimai.

Rue Cler vyno parduotuvės interjeras

Avenue Rapp Nr. 29 durys

Champ-de-Mars 15

75007. **Žml.** 10 E3. M *Ecole-Militaire*. RER *Champ-de-Mars–Tour-Eiffel*.

SODAI, plytintys nuo Eiffelio bokšto iki Ecole Militaire, iš pradžių buvo Ecole Militaire (Karinės mokyklos) auklėtinių pratybų aikštė. Vėliau čia kildavo balionai, vykdavo žirgų lenktynės, o liepos 14 d. – masinės Revoliucijos metinių ceremonijos. Pirmoji ceremonija buvo surengta 1790 m. niūraus belaisvio Liudviko XVI akivaizdoje.

XIX a. pabaigoje čia buvo rengiamos milžiniškos parodos. 1889 metų Pasaulinei parodai buvo pastatytas Eiffelio bokštas.

Kylantis Paryžiaus balionas

Eiffelio bokštas 16

Žr. p. 192–193.

Avenue Rapp Nr. 29 17

75007. **Žml.** 10 E2. M *Pont-de-l'Alma*.

NAMAS Nr. 29 yra geriausias Art Nouveau architektūros pavyzdys, 1901 m. Paryžiaus fasadų konkurse projektuotojui Jules'iui Lavirotte'ui pelnęs pirmąją premiją. Jo keramikos ir plytų mūrinys puoštas gyvūnų, gėlių motyvais bei moteriškomis figūromis, kurių pagrindas – spalvingas smiltainis. Todėl fasadas dvelkia erotiškumu ir tuo metu turėjo šokiruoti publiką. Verta pamatyti ir kitą Lavirotte'o pastatą su stebėjimo bokštu, esantį Rapp skvere.

Village Suisse 18

Ave de Suffren 75015. **Žml.** 10 E4. M *Dupleix*. ***Atidaryta*** *ketv.–pirm.*

ŠVEICARIJOS vyriausybė 1900 metų Pasaulinei parodai, vykusiai netoliese, Champ-de-Mars, pastatė Village suisse – Šveicarišką kaimelį. Vėliau jame įsikūrė prekybos naudotais daiktais centras, bet pasirodžius antikvarinių vertybių prekiautojams prekyvietė tapo madinga, o prekės brangesnės. Septinto dešimtmečio pabaigoje kaimelis buvo atnaujintas.

Ecole Militaire 19

1 Pl Joffre 75007. **Žml.** 10 F4. M *Ecole-Militaire*. ***Apsilankymai*** *tik su specialiais leidimais – su komendantu susisiekti raštu.*

LIUDVIKO XV karališkoji karinė akademija buvo įkurta 1751 m. penkiems šimtams jaunuolių iš nuskurdusių karininkų šeimų išmokslinti. Rūmus projektavo architektas Jacques-Ange'as Gabrielis. Jų centrinis paviljonas – puikus prancūzų klasicizmo pavyzdys su aštuoniais korintiniais pilioriais ir keturkampiu kupolu. Interjeras išpuoštas Liudviko XVI stiliumi. Dėmesį patraukia koplyčia ir nuostabūs Gabrielio projektuoti pagrindinių laiptų turėklai iš kaliojo plieno.

Akademiją baigė ir Napoleonas, kurio baigimo pažymėjimas pradedamas žodžiais: „gerai susiklosčius aplinkybėms jis gali daug pasiekti".

1751 m. graviūra vaizduoja Ecole Militaire planavimą

UNESCO 20

7 Pl de Fontenoy 75007. **Žml.** 10 F5. *01 45 68 10 00*. *01 45 68 10 60*. M *Ségur, Cambronne*. ***Atidaryta*** *pirm.–penkt. 9.30–12.30, 14.30–18 (pask. įėjim. 17).* ***Uždaryta*** *per valst. šventes ir per konferencijų sesijas.* ***Parodos, filmai***

TAI JUNGTINIŲ Tautų švietimo, mokslo ir kultūros organizacijos (UNESCO) būstinė. Organizacija siekia per švietimą, mokslą bei kultūrą prisidėti prie tarptautinės taikos ir saugumo.

UNESCO būstinėje yra modernaus meno lobių: didžiulė Pablo Picasso freska, Joano Miró keramikos, Henry Moore'o skulptūrų ir kt.

Moore. *Gulinti figūra* (pastatyta 1958), UNESCO

Eiffelio bokštas ⑯

Eiffelio bokštas nuo Trocadéro

EIFFELIO BOKŠTAS (Tour Eiffel) buvo sukurtas 1889 metų Pasaulinės parodos lankytojams nustebinti ir Paryžiaus horizontui laikinai paįvairinti. Inžinieriaus Gustave'o Eiffelio statinys buvo nuožmiai kritikuotas XIX a. estetų. Poetas Paulis Verlaine'as pakeliui darydavo lankstą, kad nematytų bokšto. Tai buvo aukščiausias pasaulio statinys iki 1931 m., kai buvo baigtas Niujorko Empire State Building. Dabar bokštas simbolizuoja Paryžių. Jis puikiai atrodo po neseniai atlikto remonto bei naujos apšvietimo sistemos įrengimo.

Geležinės konstrukcijos pavyzdys
Eiffelio manymu, sudėtinga ketaus santvarų konstrukcija turėjo apsaugoti bokštą nuo stiprausvėjo. Tačiau Eiffelio projektu buvo greit susižavėta dėl jo malonios simetrijos.

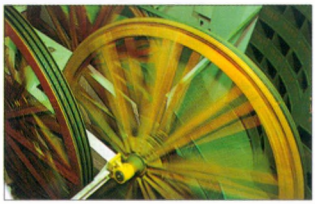

Lifto mašinų skyrius
Parinkdamas liftus bokštui, Eiffelis labiau atsižvelgė į saugumą, o ne į greitį.

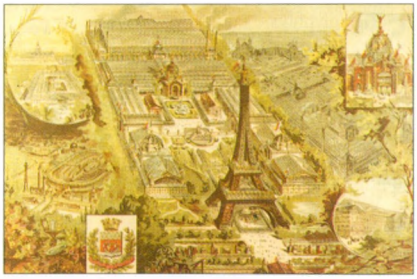

★ **Cineiffel**
Šis muziejėlis trumpu filmu pasakoja bokšto istoriją. Jame yra filmuotos medžiagos apie bokštą aplankiusias garsenybes: Charlie Chapliną, Josephine Baker, Adolfą Hitlerį ir kt.

ŠVARBIAUSIOS ĮŽYMYBĖS

- ★ **Eiffelio biustas**
- ★ **Cineiffel**
- ★ **Hidraulinis lifto mechanizmas**
- ★ **Apžvalgos galerija**

SUKLYDĘS DRĄSUOLIS

Bokštas įkvėpė ne vieną pašėlusį triuką. Į jį kopė alpinistai, žemyn dviračiu leidosi vienas žurnalistas, ant jo nutūpdavo parašiutininkai, pasirodydavo cirko artistai. 1912 m. paryžietis siuvėjas Reisfeldtas pamėgino nuskristi nuo parapeto su patobulintu apsiaustu vietoj sparnų. Jis negyvas žnektelėjo žemėn didelės minios panosėj. Skrodimas parodė, kad, dar nepalietęs žemės, jis mirė nuo širdies priepuolio.

Žmogus paukštis Reisfeldtas

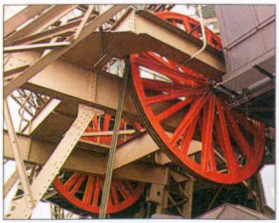

★ **Hidraulinis lifto mechanizmas**
Tebeveikianti pirmojo 1889 m. lifto mechanizmo dalis keldavo liftą nuo antrojo lygmens iki viršaus.

Trečiasis lygmuo, esantis 274 m virš žemės, vienu metu išlaiko 400 žmonių.

★ **Apžvalgos galerija**
Giedrą dieną atsiveria vaizdas 72 km spinduliu, tolumoje matyti net Chartres'o katedra.

INFORMACIJA LANKYTOJUI

Champ de Mars. **Žml.** 10 D3. 01 44 11 23 11. M Bir Hakeim. 42, 69, 72, 82, 87, 91 į Champ de Mars. RER Champ de Mars. Tour Eiffel. P ***Atidaryta*** *rugs – birž.: 9.30–23 (pask. įėjim. 22.30); liep. ir rugpj. 9–24 (pask. įėjim. 23.00).* ***Įėjim. mokamas.*** ♿ *ribota.* 🍴 🛍 ***Filmai, video. Paštas.***

Dviaukščiai liftai
Turistinio sezono metu, laukiant užkėlimo į viršų, galima sugaišti net porą valandų, nes liftų pajėgumas ribotas. Tad reikia apsišarvuoti kantrybe ir nebijoti aukščio.

Antrasis lygmuo yra 115 m aukštyje, nuo pirmojo jį skiria 359 pakopos arba kelios minutės liftu.

Le Jules Verne – vienas geriausių Paryžiaus restoranų, siūlantis puikų maistą ir panoraminius vaizdus (*p. 304*).

KELI SKAIČIAI

- Bokšto aukštis (su antena) – 319 m
- Karštą dieną dėl metalo plėtimosi aukštis padidėja 15 cm
- Iki trečio lygmens veda 1665 pakopos
- Bokštą laiko 2,5 mln. kniedžių
- Siūbavimo amplitudė – ne didesnė kaip 12 cm
- Svoris – 10 100 tonų
- Dažymui kas septyneri metai reikia 50 tonų dažų

Darbininkas, statantis bokštą

Į pirmąjį lygmenį, esantį 57 m aukštyje, galima užlipti 360 pakopų arba pakilti liftu. Čia yra paštas.

★ **Eiffelio biustas**
Eiffelio (1832–1923) laimėjimai buvo apvainikuoti Garbės legiono ordinu 1889 m. Jis pagerbtas ir Antoine'o Bourdelle'io sukurtu biustu, 1929 m. pastatytu po bokštu.

Įvairių skulptorių kūriniai iš paauksuotos bronzos puošia centrinę Palais de Chaillot aikštę

CHAILLOT KVARTALAS

CHAILLOT (ŠAJO) KAIMELIS pateko į Paryžiaus sudėtį XIX a. Jis tapo rajonu su plačiomis Antrosios imperijos alėjomis (*p. 32–33*), prabangiais namais ir žavingais muziejais. Keletas alėjų sueina į Place du Trocadéro aikštę, kuri garsėja elegantiškomis kavinėmis. Iš aikštės galima patekti į Avenue du Président Wilson, kur daugiau muziejų nei kokioje kitoje Paryžiaus gatvėje. Daugelį ištaigingų rajono namų užima ambasados, tarp jų impozantiška Vatikano ambasada, ir svarbesnių kompanijų būstinės. Kiti garsėja kadaise vykusiais garbingų paryžiečių prašmatniais susibūrimais. Vakarinėje rajono pusėje gyvena Paryžiaus aukštuomenės atstovai – *haute bourgeoisie*.

Chaillot tvenkinį puošiančios skulptūros

ŽVILGSNIS Į ĮŽYMYBES

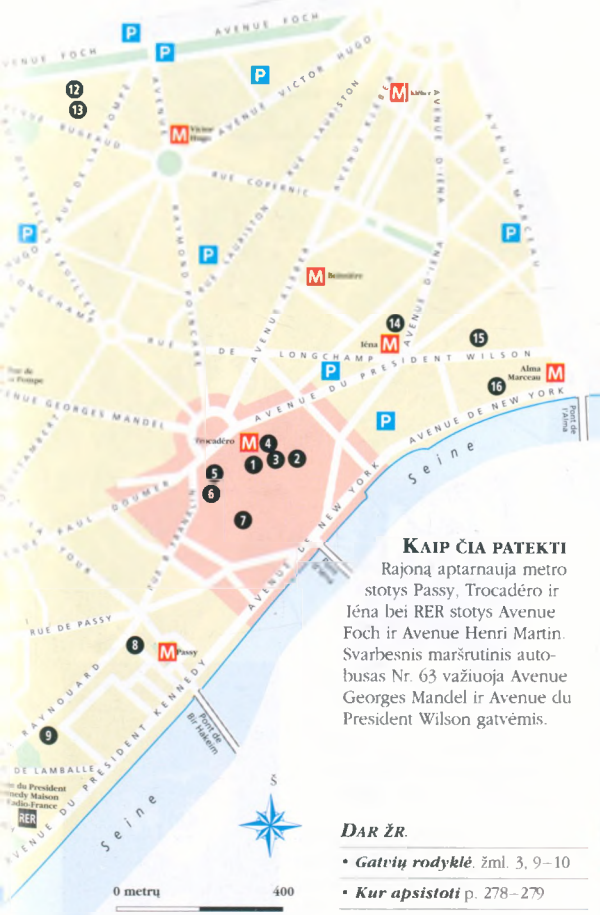

Muziejai ir galerijos

Cinémathèque Française 2
Centre du Patrimonie et de l'Architecture 3
Musée du Cinéma Henri Langlois 4
Musée de l'Homme 5
Musée de la Marine 6
Musée du Vin 8
Maison de Balzac 9
Musée de Radio-France 10
Musée de la Contrefaçon 11
Musée National d'Ennery 12
Musée Arménien 13
Musée National des Arts Asiatiques Guimet 14
Musée de la Mode et du Costume Palais Galliera 15
Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris 16

Sodai

Jardins du Trocadéro 7

Moderni architektūra

Palais de Chaillot 1

KAIP ČIA PATEKTI

Rajoną aptarnauja metro stotys Passy, Trocadéro ir Iéna bei RER stotys Avenue Foch ir Avenue Henri Martin. Svarbesnis maršrutinis autobusas Nr. 63 važiuoja Avenue Georges Mandel ir Avenue du President Wilson gatvėmis.

DAR ŽR.

- ***Gatvių rodyklė***, žml. 3, 9–10
- ***Kur apsistoti*** p. 278–279
- ***Restoranai*** p. 296–298

ŽENKLAI

	Žml. *Iš gatvės į gatvę*
M	Metro stotis
RER	RER stotis
P	Automobilių aikštelė

Iš gatvės į gatvę: Chaillot

PUIKIOJE VIETOJE prie Senos esančią Chaillot kalvą Napoleonas pasirinko „didžiausiems ir nepaprasčiausiems“ rūmams, kurie turėjo būti pastatyti jo sūnui, bet iki jo žlugimo tebuvo baigti keli pylimai. Šiandien šioje vietoje stovi monumentalūs Palais de Chaillot rūmai su dviem lenktais masyviais fligeliais. Nuo priešais rūmus esančios terasos atsiveria nuostabus vaizdas į Trocadéro sodus, Seną ir Eiffelio bokštą.

Maršalo Ferdinando Focho statula buvo atidengta 1951 m. lapkričio 11 d. Focho, kuris 1918 m. atvedė sąjungininkus į pergalę, gimimo šimtmečiui ir 1918 m. paliaubų trisdešimt trečiosioms metinėms paminėti ją pastatė Robert'as Wlérickas ir Raymond'as Martinas.

Metro Trocadéro

Place du Trocadéro aikštė buvo sukurta 1878 metų Pasaulinei parodai. Iš pradžių Napoleono sūnaus garbei ji vadinosi Place du Roi-de-Rome (Romos karaliaus aikštė).

★ **Musée de la Marine**
(Jūrų muziejus) *Muziejus pasakoja Prancūzijos laivybos istoriją. Čia rodomi ir navigacijos instrumentai* ❻

Palais de Chaillot
Šis neoklasicistinis pastatas buvo pastatytas 1937 metų Pasaulinei mugei. Jis pakeitė Palais du Trocadéro rūmus, statytus 1878 m. ❶

★ **Musée de l'Homme**
(Žmogaus muziejus) *Ši kėdė iš Benino – tik vienas iš daugybės muziejaus turimų afrikietiškų dirbinių* ❺

★ **Musée du Cinéma Henri Langlois**
Čia eksponuojama filmų butaforija, kaip ir ši Inršio motina iš Pamišėlio ❹

Centre du Patrimonie et de l'Architecture
Šis muziejus apžvelgia prancūzų monumentaliojo meno istoriją. Čia rodomi modeliai, skulptūros ir freskos ❸

Théâtre National de Chaillot, esantį po terasa, sudaro daugialypis kultūros centras bei modernus 1200 vietų teatras. (*Žr. p. 330–331*)

ORIENTACINIS ŽEMĖLAPIS
Žr. centrinio Paryžiaus žml. p. 12–13

★ **Cinémathèque Française**
Pagrindinis Paryžiaus kino institutas rodo senus filmus, pvz., 1956 m. klasikinį Raudonąjį balioną, *režisuotą Albert'o Lamorisse'o* ❷

Trocadéro fontanai valdomi paeiliui. Kulminacija pasiekiama centre esančiomis masyviomis vandens patrankomis, kurios šauna Eiffelio bokšto link. Vakare fontanai apšviečiami.

Pont d'Iéna tiltą pastatydino Napoleonas, švęsdamas savo pergalę prieš prūsus Jenoje (Iéna) Prūsijoje. 1937 m. jis buvo praplatintas, papildant Palais de Chaillot ansamblį.

Jardins du Trocadéro
Dabartinis sodų vaizdas buvo sukurtas R. Lardat po 1937 metų Pasaulinės mugės ❼

ŽENKLAI

Siūlomas kelias

0 metrų 100

SVARBIAUSIOS ĮŽYMYBĖS

★ **Cinémathèque**

★ **Musée du Cinéma Henri Langlois**

★ **Musée de l'Homme**

★ **Musée de la Marine**

Trocadéro fontanai priešais Palais de Chaillot

Palais de Chaillot ❶

17 Pl du Trocadéro 75016. **Žml.** 9 C2. M *Trocadéro*. ***Atidaryta*** *treč.–pirm.*

RŪMUOSE, kurių milžiniški lenkti fligeliai su kolonomis užsibaigia didžiuliais paviljonais, įsikūrę keturi muziejai, teatras ir Cinémathèque. Azéma, Louis-Auguste'as Boileau ir Jacques'as Carlu rūmus suprojektavo 1937 metų Paryžiaus parodai. Juos puošia skulptūros ir bareljefai. Ant paviljonų sienų yra auksiniai poeto ir eseisto Paulio Valéry įrašai.

Parvis, arba aikštė, esanti tarp dviejų paviljonų, išpuošta stambiomis bronzos skulptūromis ir dekoratyviniais tvenkiniais. Priešais *parvis* esančioje terasoje stovi dvi bronzinės figūros: Henri Bouchard'o *Apolonas* ir Pommier *Heraklis*. Laiptai iš terasos veda į Théâtre National de Chaillot (*p. 330–331*), kuris po Antrojo pasaulinio karo pelnė didelę šlovę už avangardinius spektaklius.

Cinémathèque Française ❷

Palais de Chaillot, 7 Ave Albert de Mun 75016. **Žml.** 10 D2. ☎ *01 40 22 09 79.* ☎ *01 56 26 01 01 dėl filmų demonstravimo.* M *Trocadéro, Iéna.* ***Įėjim. mokamas.*** *Žr.* ***Pramogos*** *p. 340–341.*

ŠI NUOSTABI kino biblioteka, 1997 m. nuniokota gaisro, dabar restauruota ir vėl atidaryta. Archyvuose – didžiausias pasaulyje klasikinių filmų pasirinkimas. Dažnos retrospektyvos teikia galimybę pamatyti garsiausius visų laikų filmus (*salle de cinéma* adresas p. 341). Ir Cinémathèque, ir Musée du Cinéma Henri Langlois planuojama perkelti į gretimus Palais de Tokyo rūmus.

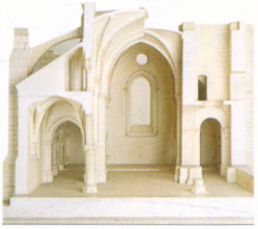

Bažnyčios iš Paryžiaus priemiesčio Bagneux modelis monumentų muziejuje

Centre du Patrimonie et de l'Architecture ❸

Palais de Chaillot, Pl du Trocadéro 75016. **Žml.** 9 C2. ☎ *01 44 05 39 10.* M *Trocadéro.* ***Uždaryta*** *remontui iki 2001.* ***Įėjim. mokamas.***

ŠIS MUZIEJUS, atidarytas apie 1789 m., skirtas prancūzų monumentaliajam menui. Jį įkurti sumanė Eugène'as Viollet-Le-Ducas, XIX a. restauravęs Notre-Dame. Kopijos, modeliai ir reprodukcijos lankytojui rodo monumentaliosios skulptūros ir sienų tapybos raidą nuo ankstyvosios romaninės iki gotikinės didžiųjų katedrų (St-Denis, Chartres, Notre-Dame ir kt.) puošybos.

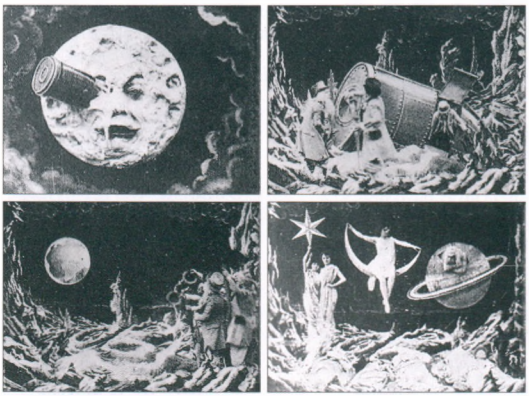

Scenos iš Méliéso režisuoto filmo *Kelionė į mėnulį* (1902)

Musée du Cinéma Henri Langlois ❹

Palais de Chaillot, 17 Pl du Trocadéro 75016. **Žml.** 9 C2. ☎ 01 40 22 09 79. Ⓜ *Trocadéro.* ***Uždaryta*** *remontui iki 2001.* ***Įėjim. mokamas.*** *privaloma.* *Žr.* ***Pramogos*** *p. 340–341.*

HENRI LANGLOIS buvo apsėdusi kino istorija. Jis surinko šią puikią eklektišką kolekciją, apimančią filmų kūrimo raidą. Kolekciją sudaro daugiau nei 5000 su kinu susijusių objektų: stebuklingieji žibintai, šešėlių teatro lėlės, scenarijai, reklaminės nuotraukos, žvaigždžių (Rudolpho Valentino, Marilyn Monro ir kt.) dėvėti kostiumai. Muziejus išsaugojo daug ankstyvųjų filmų ir turi keletą kino dekoracijų, pvz., gatvės sceną iš visų laikų geriausio prancūzų filmo *Rojaus vaikai* ir Georgeso Mélièso studijų rekonstrukciją.

Robotas iš Musée du Cinéma

Gabono kaukė iš Musée de l'Homme

Musée de l'Homme ❺

Palais de Chaillot, 17 Pl du Trocadéro 75016. **Žml.** 9 C2. ☎ *01 44 05 72 72.* Ⓜ *Trocadéro.* ***Atidaryta*** *treč.–pirm. 9.45–17.15.* ***Uždaryta*** *per valst. šventes.* ***Įėjim. mokamas.*** ***Parodos, filmai.***

ĮSIKŪRĘS vakariniame Chaillot rūmų fligelyje, muziejus antropologinėmis, archeologinėmis ir etnologinėmis ekspozicijomis pasakoja apie žmogaus evoliuciją. Antropologijos skyrius atspindi įvairias temas: tatuiravimą, balzamavimą, galvų džiovinimą. Ypač įspūdingi afrikietiški eksponatai: freskos iš Sacharos, Centrinės Afrikos skulptūra, magiškos figūros ir muzikos instrumentai. Be to, dėmesį patraukia azijietiški kostiumai, gigantiška Velykų salos galva iš Okeanijos skyriaus.

Musée de la Marine ❻

Palais de Chaillot, 17 Pl du Trocadéro 75016. **Žml.** 9 C2. ☎ *01 53 65 69 69.* Ⓜ *Trocadéro.* ***Atidaryta*** *treč.–pirm. 10–18 (pask. įėjim. 17.30).* ***Uždaryta*** *saus 1, geg. 1, gruodž. 25.* ***Įėjim. mokamas.*** ***Filmai, video. Biblioteka-skaitykla*** *tik susitarus.*

PRANCŪZŲ jūreivystės istoriją nuo karališkųjų medinių laivų dienų iki šiandienos lėktuvnešių bei branduolinių povandeninių laivų pasakoja nuostabiai tikslaus mastelio modeliai (dauguma dviejų šimtmečių senumo), jūros didvyrių atminimo ženklai, paveikslai ir navigacijos instrumentai. Muziejų 1827 m. įkūrė Karolis X, 1943 m. jis buvo perkeltas į Chaillot rūmus. Eksponuojama Napoleono barža, jo laivyno, kuris buvo surinktas 1805 m. prie Boulogne-sur-Mer planuojamai invazijai į Britaniją, modeliai, povandeninių tyrimų bei žūklės laivai.

Jūrų muziejaus išorės reljefas

Jardins du Trocadéro ❼

75016. **Žml.** 10 D2. Ⓜ *Trocadéro.*

ŠIE GRAŽŪS SODAI užima 10 ha. Jų centrinis akcentas – ilgas keturkampis dekoratyvinis tvenkinys, aprėmintas akmens ir paauksuotos bronzos skulptūromis, kurios vaizdingai atrodo naktį, kai apšviečiami fontanai. Tai P. Traverse'o *Vyras* ir G. Braque'o *Moteris*, P. Jouve'o *Jautis* ir G. Guyot *Arklys*. Iš kitos tvenkinio pusės Chaillot kalvos šlaitai palengva leidžiasi prie Senos ir Pont d'Iéna. Sodų šiaurės rytų kampe yra gėlo vandens akvariumas, apsuptas medžių, takelių, mažų upelių bei tiltelių. Čia romantiška vieta vakare ramiai pasivaikščioti.

Tiltelis Trocadéro soduose

Musée du Vin – Caveau des Echansons ❽

Rue des Eaux, 5 Sq Charles Dickens 75016. **Žml.** 9 C3. ☎ *01 45 25 63 26.* Ⓜ *Passy.* ***Atidaryta*** *antr.–sekm. 10–18.* ***Uždaryta*** *gruodž. 25–saus. 1.* ***Įėjim. mokamas.*** *užsisakyti telefonu.*

KADAISE Passy vienuolių naudotuose skliautuotuose viduramžių rūsiuose vaškinės figūros vaizduoja vyndarystės istoriją. Eksponuojama senų vyno butelių ir stiklinių kolekcija, moksliniai instrumentai, naudoti vyndarystės bei išpilstymo į butelius procesuose. Čia veikia vyninė, parduodamas vynas ir rengiamos ekskursijos, per kurias vyksta vynų degustacija.

Lentelė, žyminti Balzaco namą

Maison de Balzac ❾

47 Rue Raynouard 75016. **Žml.** 9 B3. ☎ *01 42 24 56 38.* Ⓜ *Passy, La Muette.* ***Atidaryta*** *antr.–sekm. 10–17.40 (pask. įėjim. 17.30).* ***Uždaryta*** *per valst. šventes.* ***Įėjim. mokamas.***

RAŠYTOJAS Honoré de Balzacas čia gyveno 1840–1847 m., pasivadinęs netikra pono de Brugnolio pavarde, kad išvengtų gausių kreditorių. Tuo metu jis parašė nemažai garsiausių romanų, tarp jų *Pusseserę Betą* (1846).

Name įrengta biblioteka-skaitykla, turinti keletą jo kūrinių originalų, ir memorialinis muziejus. Daugelyje kambarių eksponuojami piešiniai ir paveikslai, vaizduojantys Balzaco šeimą bei artimus bičiulius. Vienas kambarys skirtas ponios Hanskos atminimui. Ši rusė 18 metų susirašinėjo su Balzacu ir ištekėjo už jo, likus penkiems mėnesiams iki jo mirties 1850 m.

Slaptas išėjimas iš namo veda į Rue Berton gatvę, juo buvo naudojamasi vengiant nekviestų svečių. Rue Berton su gebenėmis apaugusiomis sienomis išsaugojo senąjį kaimišką žavesį.

Radijas (1955) iš radijo muziejaus

Musée de Radio-France ❿

116 Ave du Président-Kennedy 75016. **Žml.** 9 B4. ☎ *01 42 30 21 80.* Ⓜ *Ranelagh.* ***Atidaryta*** *pirm.–šešt. tik ekskursijoms.* ***Uždaryta*** *per valst. šventes.* ***Įėjim. mokamas.***

PRANCŪZIJOS radijo rūmai – įspūdingas pastatas, kurį 1963 m. kaip Prancūzijos valstybinio radijo centrą suprojektavo Henri Bernard'as. Didžiausias Prancūzijoje pavienis statinys sudarytas iš trijų nepilnų koncentrinių apvalių konstrukcijų su keturkampiu bokštu. Pastatas užima 2 ha plotą.

60-yje studijų ir pagrindinėje auditorijoje rengiamos prancūzų radijo programos. Su programų kūrimo procesu ir su ryšių istorija nuo pirmojo Chappe'o telegrafo (1793) iki naujausių elektroninių tranzistorių lankytoją supažindina muziejus.

Musée de la Contrefaçon ⓫

16 Rue de la Faisanderie 75016. **Žml.** 3A5. ☎ *01 56 26 14 00.* Ⓜ *Porte Dauphine.* ***Atidaryta*** *pirm.–ketv. 14–17, penkt. 9.30–12, sekm. 14–18.* ***Uždaryta*** *per valst. šventes.* ***Įėjim. mokamas.***

PRANCŪZIŠKO konjako ir kvepalų gamintojus ir apskritai prabangos prekybą ilgus metus vargino klastotojai, veikiantys visame pasaulyje. Šį muziejų, pasakojantį tokio sukčiavimo istoriją nuo roménų laikų, įkūrė gamintojų sąjunga. Įspūdingoje apgavysčių parodoje galima pamatyti Louis Vuittono bagažo kopijas, Cartier laikrodžius ir falsifikuotą vyną iš Narbonne'os krašto. Muziejuje taip pat parodyta, kas laukia kiekvieno, susigundžiusio padirbti produktą.

Musée National d'Ennery ⓬

59 Ave Foch 75016. **Žml.** 3 B5. ☎ *01 45 53 57 96.* Ⓜ *Porte Dauphine.* ***Uždaryta*** *remontui iki vėlesnių nurodymų.*

ŠIAME Antrosios imperijos laikų pastate įsikūrę du grynai personaliniai brangių *object d'art* muziejai. Abu buvo neseniai atnaujinti. Pirmame muziejuje yra milžiniška XVII–XIX a. kiniškų ir japoniškų dirbinių kolekcija. XIX a. dramaturgo ir Tolimųjų Rytų meno mėgėjo kolekcininko Adolphe'o d'Ennery surinkta ekspozicija susideda iš žmonių ir gyvūnų figūrų, baldų, japoniškų keraminių dėžučių ir šimtų neckių – mažų, iš kaulo, medžio ar dramblio kaulo, raižytų diržo puošmenų.

Kiniška vaza (apie XVIII a.) iš Musée d'Ennery

Armėniška karūna (XIX a.)

Musée Arménien ⓭

59 Ave Foch 75016. **Žml.** 3 B5. ☎ *01 45 53 57 96.* Ⓜ *Porte Dauphine.* ***Atidaryta*** *ketv. ir sekm. 14–18.* ***Uždaryta*** *per valst. šventes ir rugpj.*

AVENUE FOCH namo Nr. 59 pirmą aukštą užima Armėnų muziejus, įsteigtas po Antrojo pasaulinio karo. Kolekcija nedidukė, bet joje daug patrauklių lobių: bažnytiniai indai, miniatiūros, sidabro dirbiniai, kilimai ir šiuolaikinė tapyba.

Įėjimas į Guimet muziejų

Musée National des Arts Asiatiques Guimet ⑭

6 Pl d'Iéna 75116. **Žml.** 10 D1. *01 45 05 00 98.* M *Iéna.* ***Uždaryta*** *atnaujinimui iki 2000.* ***Įėjim. mokamas.*** *Naujos galerijos atidarytos 19 Ave d'Iéna (darbo valandų teiraukitės telefonu).*

VIENAS SVARBIAUSIŲ Azijos meno muziejų – Guimet muziejus turi puikiausią Vakaruose Kambodžos (khmerų) meno kolekciją. 1879 m. Lione jį įkūrė pramonininkas ir orientalistas Emile'is Guimet. Į Paryžių jis buvo perkeltas 1884 m. Čia yra Azijos tyrimų centras. Eksponuojama keletas retų didelių khmerų šventyklų skulptūrų ir daug Budos statulų iš Japonijos, Indijos, Vietnamo bei Indonezijos. Dėmesį patraukia kiniški bronzos ir lako dirbiniai.

Musée de la Mode et du Costume Palais Galliera ⑮

10 Ave Pierre 1er de Serbie 75116. **Žml.** 10 E1. *01 47 20 85 23.* M *Iéna, Alma, Marceau.* ***Atidaryta*** *tik parodoms antr.–sekm. 10–18.* ***Įėjim. mokamas.*** ***Vaikų kambarys.***

MADŲ RAIDAI skirtas muziejus įsikūręs renesanso stiliaus rūmuose, kurie buvo pastatyti 1892 m. kunigaikštienei Marijai de Ferrari Galliera. Kolekciją sudaro daugiau nei 100 000 aprangos komplektų nuo XVIII a. iki šių dienų. Kai kuriuos vėlesnius eksponatus dovanojo madingos moterys, pvz., baronienė Hélène de Rotschild ir Monako princesė Grace. Savo kūrinių muziejui padovanojo ir garsūs modeliuotojai Balmainas, Balenciaga ir kt.

Saugant drabužius eksponatai per metus pakaitomis rodomi dviejose pagrindinėse parodose, skirtose arba kokio nors modeliuotojo veiklai, arba atskirai temai.

Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris ⑯

11 Ave du Président-Wilson 75016. **Žml.** 10 E1. *01 53 67 40 00.* M *Iéna.* ***Atidaryta*** *antr.–penkt. 10–17.30; šešt. ir sekm. 10–18.45.* ***Įėjim. mokamas.*** *priklausomai nuo parodos.* *kai kurioms parodoms.* ***Filmai.***

Gabrielio Forestier skulptūros ant muziejaus durų

ŠIS GYVAS muziejus, įsikūręs Rytiniame Palais de Tokyo rūmų sparne, supažindina su pagrindinėmis XX a. meno srovėmis. Ryškiausi eksponatai – milžiniška Raoulio Dufy freska *Elektros dvasia* (sukurta 1937 metų Pasaulinei mugei) ir Matisse'o *Šokis* (1932). Fovistams puikiai atstovauja nemažai Georges'o Rouault paveikslų.

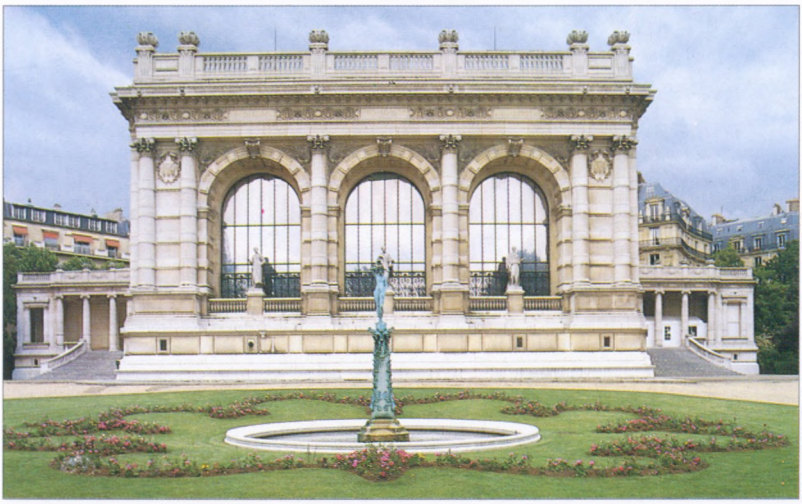

Sodas ir Palais Galliera užpakalinis fasadas

CHAMPS-ELYSÉES

CHAMPS-ELYSÉES (ELIZIEJAUS LAUKŲ) rajone dominuoja dvi didžiulės gatvės – Avenue des Champs-Elysées ir Rue St-Honoré. Pirmoji yra garsiausia sostinės magistralė. Ji įspūdingai plati. Šaligatviai irgi platūs, o kavinės, kino teatrus ir parduotuves lanko minios žmonių, kurie ateina pavalgyti, apsipirkti, taip pat pažiūrėti į kitus ir savęs parodyti. Rond Point des Champs-Elysées – gražus kampelis kaštonų pavėsyje su spalvingų gėlių lysvėmis palei šaligatvius. Alėjoje vyksta didieji paradai, pribloškia gatvės mada bei hedonistinė gyvensena. Šalia – prabanga ir politinė valdžia. Gatvėse ir alėjose, atsišakojančiose nuo Champs-Elysées, daug penkių žvaigždučių viešbučių ir prabangių prekių parduotuvių. Rue St-Honoré gatvėje stovi įspūdingi sargybos prižiūrimi Palais de l'Elysée rūmai, ištaigingi verslo vadovų namai, daugybė ambasadų ir konsulatų.

Puošnus žibintas ant Pont Alexandre III tilto

ŽVILGSNIS Į ĮŽYMYBES

Istoriniai pastatai ir gatvės
Palais de l'Elysée 5
Avenue Montaigne 6
Avenue des Champs-Elysées 8
Place Charles de Gaulle (l'Etoile) 9

Paminklai
Arc de Triomphe p. 208–209 10

Tiltai
Pont Alexandre III 1

Muziejai ir galerijos
Grand Palais 2
Palais de la Découverte 3
Petit Palais 4
Musée Jacquemart-André 7

KAIP ČIA PATEKTI

Rajone yra metro stotis Champs-Elysées-Clémenceau ir metro bei RER stotis Etoile. Du iš maršrutinių autobusų – Nr. 42 ir 73 – važiuoja Avenue des Champs-Elysées.

ŽENKLAI

- Žml. *Iš gatvės į gatvę*
- Metro stotis
- RER stotis
- Automobilių aikštelė

DAR ŽR.

- ***Gatvių rodyklė***, žml. 3–4, 5, 11
- ***Kur apsistoti*** p. 278–279
- ***Restoranai*** p. 296–298

0 metrų 400

Naktinis Arc de Triomphe vaizdas

Iš gatvės į gatvę: Champs-Elysées

GEOMETRINIAI SODAI, kurie želia Champs-Elysées rajone nuo Place de la Concorde iki Rond-Point, mažai tepasikeitė nuo 1838 m., kai juos suprojektavo architektas Jacques'as Hittorffas. Jų fone vyko 1855 metų Pasaulinė mugė, įsikūrusi ir Palais de l'Industrie – šie rūmai buvo paryžiečių atsakas į Londono Crystal Palace. Vietoj tų rūmų vėliau atsirado Grand Palais ir Petit Palais, kurie buvo sukurti kaip Trečiosios respublikos eksponatas 1900 metų Pasaulinei parodai. Jie stovi abipus įspūdingos perspektyvos, kuri nuo Place Clemenceau aikštės tolsta elegantiška Pont Alexandre III tilto kreive Invalides link.

Avenue Montaigne
Šioje prašmatnioje alėjoje stovi Christiano Dioro ir kiti haute couture *namai* 6

★ **Grand Palais**
Ši didelė XIX a. parodų salė, suprojektuota Charles'io Girault, tebenaudojama svarbesnėms parodoms 2

Lasserre
restoranas dekoruotas prašmatnaus ketvirto dešimtmečio vandenyno lainerio stiliumi.

Palais de la Découverte
Prie šio mokslinių atradimų muziejaus stovi pora raitelių skulptūrų 3

Théâtre du Rond-Point
įsikūrusi Renaud-Barrault trupė. Ant užpakalinių teatro durų yra plokštės, žyminčios Napoleono žygius.

Metro Franklin D Roosevelt

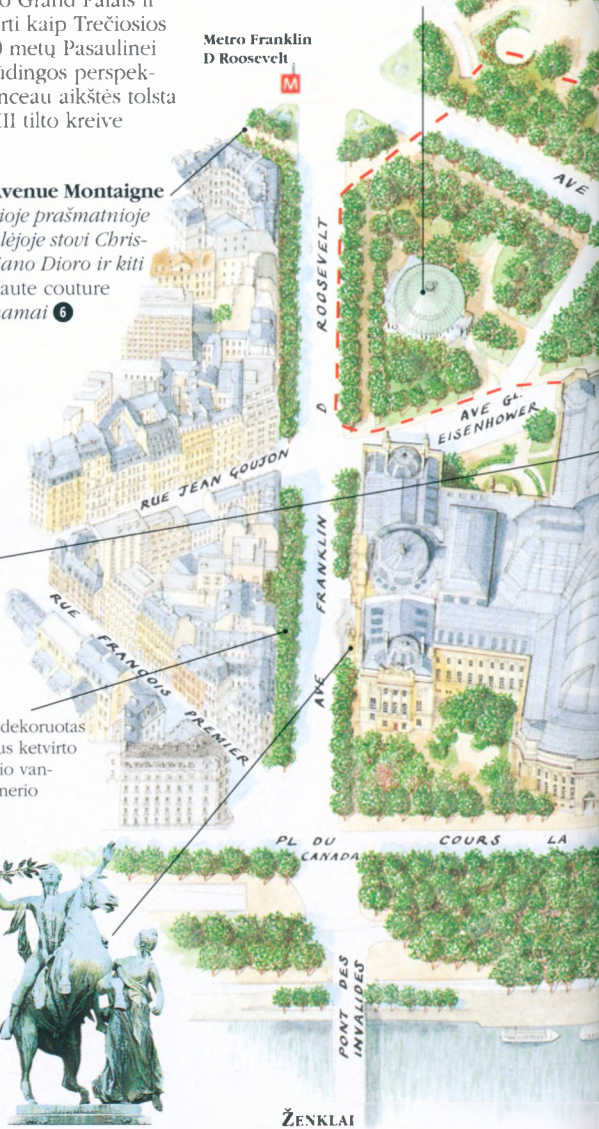

SVARBIAUSIOS ĮŽYMYBĖS

- ★ Avenue des Champs-Elysées
- ★ Grand Palais
- ★ Petit Palais
- ★ Pont Alexandre III

ŽENKLAI

Siūlomas kelias

0 metrų 100

★ Avenue des Champs-Elysées
Čia vyko pergalės paradai po abiejų pasaulinių karų, 1989 m. dviejų šimtų metų jubiliejinis paradas 8

ORIENTACINIS ŽEMĖLAPIS
Žr. centrinio Paryžiaus žml. p. 12–13

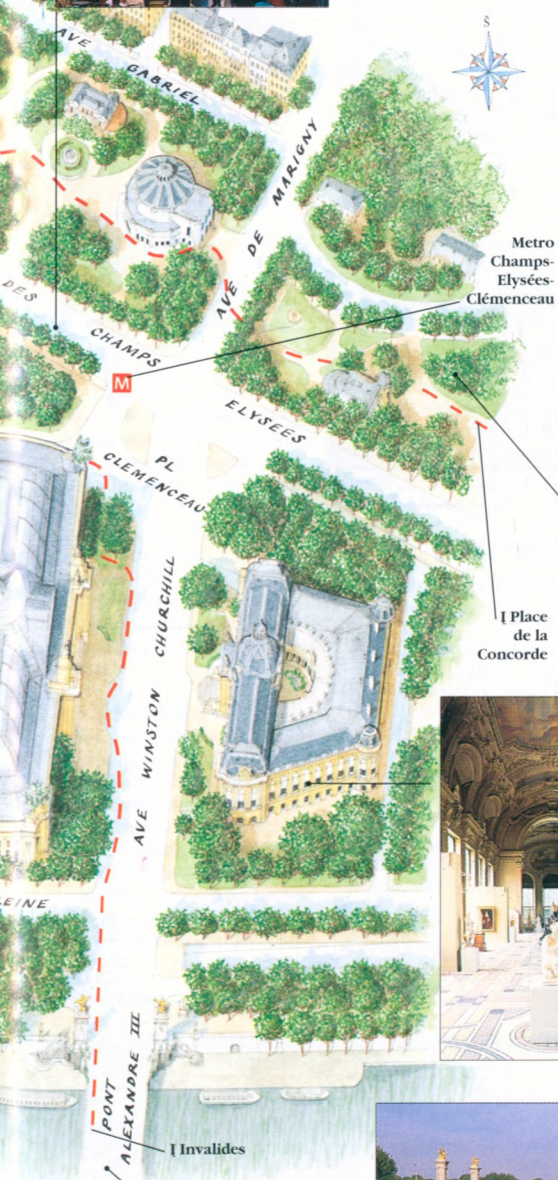

Jardins des Champs-Elysées – sodai su fontanais, gėlių lysvėmis, takeliais ir pramogų paviljonais labai išpopuliarėjo XIX a. pabaigoje. Čia dažnai vaikštinėdavo Marcelis Proustas ir kiti madingi paryžiečiai.

★ Petit Palais
Čia saugomos Paryžiaus meno kolekcijos – kūriniai nuo antikinės skulptūros iki impresionistų tapybos 4

★ Pont Alexandre III
Keturios tilto kolonos padeda įtvirtinti atramas, kurioms tenka didžiulė apkrova dėl tokios plačios vienos arkos konstrukcijos 1

Pont Alexandre III ❶

75008. **Žml.** 11 A1. M *Champs-Elysées-Clémenceau.*

TAI GRAŽIAUSIAS Paryžiaus tiltas, Art Nouveau stiliumi gausiai išpuoštas žibintais, cherubinais, nimfomis ir sparnuotais žirgais abiejuose galuose. Jis buvo statomas 1896–1900 m., kaip tik Pasaulinei parodai, ir pavadintas caro Aleksandro III (Nikolajaus I tėvo) vardu – šis 1896 m. spalį padėjo kertinį akmenį. Tilto stilius atspindi Grand Palais rūmus, į kuriuos Dešiniajame krante ir veda, stilių. Jo konstrukcija – XIX a. inžinerijos stebuklas – vieno tarpatramio 6 m aukščio plieninė arka per Seną. Projektui buvo iškelti griežti reikalavimai – neužstoti nei Champs-Elysées, nei Invalides vaizdų. Taigi nuo jo ir šiandien galima gėrėtis nuostabiais reginiais.

Pont Alexandre III

Grand Palais ❷

Porte A, Ave Eisenhower 75008. **Žml.** 11 A1. ☎ *01 44 13 17 30.* M *Champs-Elysées-Clémenceau.* ***Atidaryta*** *ketv.–pirm. 10–20, treč. 10–22.* ***Įėjim. mokamas.*** *treč. popiet ir šešt. popiet.*

ŠIŲ MASYVIŲ RŪMŲ, pastatytų tuo pat metu kaip Petit Palais ir Pont Alexandre III, išorėje klasikinis akmens fasadas derinamas su Art Nouveau geležies dirbinių margumynu. Jie dengti puikiu stikliniu stogu, o ant keturių kampų užkeltos milžiniškos bronzinės Récipono skrendančių arklių su vežimais skulptūros. Geriausiai pastatas atrodo naktį, kai stiklinis stogas švyti iš vidaus ir skulptūrų siluetai išryškėja dangaus fone. Didžiąją salę ir jos stiklinį kupolą galima apžiūrėti iš vidaus, vykstant laikinoms parodoms (tarp jų ir meno), kurios rengiamos Grand Palais galerijose. Pusrūsyje įsikūręs policijos, padedančios saugoti eksponatus, postas.

Palais de la Découverte

Palais de la Découverte ❸

Ave Franklin D Roosevelt 75008. **Žml.** 11 A1. ☎ *01 40 74 80 00.* M *Franklin D Roosevelt.* ***Atidaryta*** *antr.–šešt. 9.30–18; sekm. 10–17.* ***Uždaryta*** *saus. 1, geg. 1, liep. 14, rugpj. 15, gruodž. 25.* ***Įėjim. mokamas.*** *su leidimu.*

ŠIS MOKSLINIŲ atradimų muziejus buvo atidarytas 1937 metų Pasaulinei mugei Grand Palais fligelyje. Jis tuojau tapo populiarus ir toks išliko. Ekspozicijos paaiškina visų mokslų pagrindus.

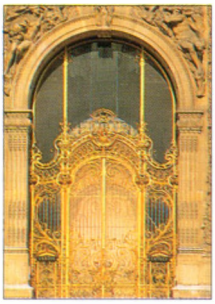

Įėjimas į Petit Palais

Petit Palais ❹

Ave Winston Churchill 75008. **Žml.** 11 B1. ☎ *01 42 65 12 73.* M *Champs-Elysées-Clémenceau.* ***Atidaryta*** *antr.–sekm. 10–17.40.* ***Uždaryta*** *per valst. šventes.* ***Įėjim. mokamas.*** *parodoms.*

ŠIE PUIKŪS RŪMAI, pastatyti 1900 metų Pasaulinės parodos prancūzų meno pagrindinei ekspozicijai, dabar priglaudė Musée des Beaux-Arts de la Ville de Paris (Paryžiaus dailės muziejų). Jie, suprojektuoti aplink gražų pusapskritį vidinį kiemą su sodu, stiliumi primena Grand Palais, be to, turi joninines kolonas, didelį prieangį ir kupolą, atliepiantį Invalides kupolą už upės.

Eksponatai suskirstyti į skyrius: Dutuit viduramžių ir Renesanso *objets d'art*, tapybos bei piešinių kolekcija; Tucko XVIII a. baldų ir *objets d'art* kolekcija; Paryžiaus miesto kolekcijos – prancūzų dailininkų Jeano Ingres'o, Eugène'o Delacroix ir Gustave'o Courbet, Barbizono mokyklos peizažistų ir impresionistų kūriniai.

GRAND PALAIS

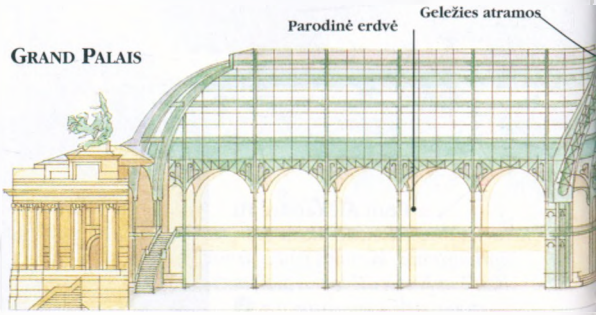

Palais de l'Elysée ❺

55 Rue du Faubourg-St-Honoré 75008. **Žml.** 5 B5. **M** *St-Philippe-du-Roule. Lankytojai* ***nejleidžiami***

ELYSEE RŪMAI, apsupti nuostabių angliško stiliaus sodų, buvo pastatyti 1718 m. ir nuo 1873 m. yra oficiali Respublikos Prezidento rezidencija. XIX a. juos buvo užėmę Napoleono sesuo Caroline ir jos vyras Muratas. Iš tų laikų išsaugoti du žavūs kambariai: Salon Murat ir Salon d'Argent. Veidrodžių salėje generolas de Gaulle'is rengdavo spaudos konferencijas. Šiandien modernizuoti Prezidento apartamentai įrengti antrame aukšte priešais Rue de l'Elysée.

Elysée sargybinis

Avenue Montaigne ❻

75008. **Žml.** 10 F1. **M** *Franklin D Roosevelt.*

ŠI ALĖJA XIX a. garsėjo šokių salėmis ir Žiemos sodu, kur paryžiečiai klausydavosi, kaip Aldophe'as Saxas groja savo naujai išrastu saksofonu. Šiandien gatvė tebėra viena madingiausių Paryžiuje. Čia šurmuliuoja restoranai, kavinės, viešbučiai ir prašmatnios parduotuvės.

Musée Jacquemart-André viduje

Musée Jacquemart-André ❼

158 Blvd Haussmann 75008. **Žml.** 5 A4. **☎** *01 45 62 39 94.* **M** *Miromesnil, St-Philippe-du-Roule.* ***Atidaryta*** *kasdien 10–18.*

MUZIEJUS garsėja puikia italų renesanso ir prancūzų XVIII a. meno kūrinių kolekcija. Joje yra nepaprastai gražios Tiepolo freskos, Andreos Mantegnos darbai, Paolo Uccello šedevras *Šv. Jurgis ir slibinas* (apie 1435), XVIII a. gobelenai ir baldai, François Boucher ir Jeano Honoré Fragonard'o paveikslai.

Avenue des Champs-Elysées ❽

75008. **Žml.** 5 A5. **M** *Franklin D Roosevelt, George V.*

ŽYMIAUSIOS ir populiariausios Paryžiaus magistralės užuomazgos atsirado apie 1667 m., kai sodų projektuotojas Andrée Le Nôtre'as išplėtė karališką vaizdą iš Tuileries, sukurdamas trijų juostų alėją, kuri ilgainiui imta vadinti Champs-Elysées (Eliziejaus laukais). „Triumfo keliu" (anot prancūzų) ji tapo 1840 m., kai ja buvo gabenami namo Napoleono palaikai iš Šv. Elenos salos. Kai XIX a. antroje pusėje čia buvo pristatyta kavinių ir restoranų, Champs-Elysées tapo vieta, viliojančia pasirodyti.

Place Charles de Gaulle (l'Etoile) ❾

75008. **Žml.** 4 D4. **M** *Charles de Gaulle-Etoile.*

IKI CHARLES'IO de Gaulle'io mirties 1969 m. žinoma kaip Place de l'Etoile (Žvaigždės aikštė), ši vieta tebevadinama l'Etoile – žvaigžde. Dabartinė aikštė atsirado pagal 1854 m. barono Haussmanno planus (*p. 32–33*). Tai didžiausias iššūkis automobilistams.

Arc de Triomphe iš vakarų pusės

Arc de Triomphe ❿

Žr. p. 208–209.

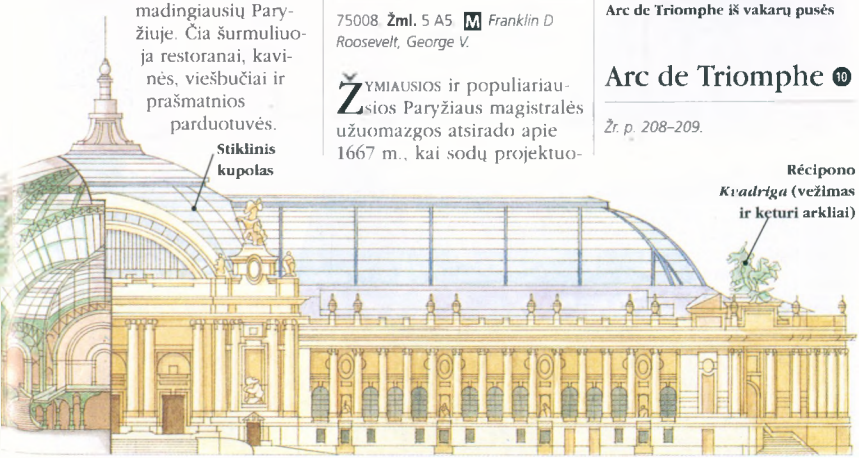

Arc de Triomphe ⑩

Rytinis Arc de Triomphe fasadas

PO DIDŽIAUSIOS pergalės Austerlitzo mūšyje 1805 m. Napoleonas savo vyrams pažadėjo: „Jūs grįšite namo pro triumfo arkas“. Kitais metais buvo padėtas pirmasis akmuo būsimai garsiausiai pasaulyje triumfo arkai. Tačiau žlugus architekto Jeano Chalgrino planams ir atėjus Napoleono valdžios galui šis monumentalus statinys buvo baigtas tik 1836 m. 50 m aukščio arka dabar tapo vieta, kur prasideda pergalės šventimai ir paradai.

Trisdešimt skydų po arkos stogu žymi pergalingus Napoleono mūšius Europoje ir Afrikoje.

Rytinis fasadas

Frizą atliko Rude'as, Brunas, Jacquet, Laitié, Caillouette'as ir Seurre'as Vyresnysis. Šis rytinis fasadas vaizduoja prancūzų kariuomenes išvykstant į naujus žygius. Vakarinė pusė vaizduoja jas grįžtant.

Abu Kyro mūšį vaizduoja Seurre'o Vyresniojo bareljefas – Napoleonas nugali turkų kariuomenę 1799 m.

Napoleono triumfas
J. P. Cortot horeljefas vaizduoja 1810 m. Vienos taikos sutarties sudarymą.

SVARBIAUSIOS ĮŽYMYBĖS

- ★ **Savanorių išvykimas 1792 m.**
- ★ **Nežinomo kareivio kapas**

★ **Nežinomo kareivio kapas**
Čia palaidotas nežinomas prancūzų kareivis, žuvęs per Pirmąjį pasaulinį karą.

LAIKO SKALĖ

1806 Napoleonas užsako Chalgrinui pastatyti triumfo arką

1836 Liudvikas Pilypas užbaigia arką

1885 Victoro Hugo palaikai pašarvojami po arka

1944 Paryžiaus išvadavimas. De Gaulle'is veda minią pro arką

1800 | 1850 | 1900 | 1950

1815 Napoleono žlugimas. Arkos statyba nutraukiama

1840 Napoleono kortežas praeina pro arką

1919 Pro arką pražygiuoja Sąjungininkų pergalės paradas

NAPOLEONO VESTUVIŲ PARADAS

Napoleonas su Josephine išsiskyrė 1809 m., nes ši negalėjo pagimdyti jam vaikų. 1810 m. buvo surengtos diplomatinės vedybos su Austrijos imperatoriaus dukterimi Marie-Louise. Napoleonas buvo pasiryžęs padaryti nuotakai įspūdį – į sutuoktuves Luvre vykti pro arką, tačiau statybos buvo vos prasidėjusios. Todėl Chalgrinas toje vietoje padarė natūralaus dydžio arkos modelį, kad pora galėtų pro jį praeiti.

INFORMACIJA LANKYTOJUI

Pl Charles de Gaulle. **Žml.** 4 D4. 01 55 37 73 77. M Charles de Gaulle–Etoile. 22, 30, 31, 73, 92 į Pl C de Gaulle. RER Charles de Gaulle–Etoile. P už Pl C de Gaulle. ***Muziejus atidarytas*** *bal.–rugs.: kasdien 9.30–23; spal.–kov.: kasdien 10–22.30 (pask. įėjim. likus 30 min.).* ***Uždarytas*** *saus. 1, geg. 1, liep. 14, lapkr. 11, gruodž. 25.* ***Įėjim. mokamas***

Apžvalgos aikštelė siūlo vieną puikiausių Paryžiaus panoramų: iš vienos pusės – Champs-Elysées, iš kitos La Défense.

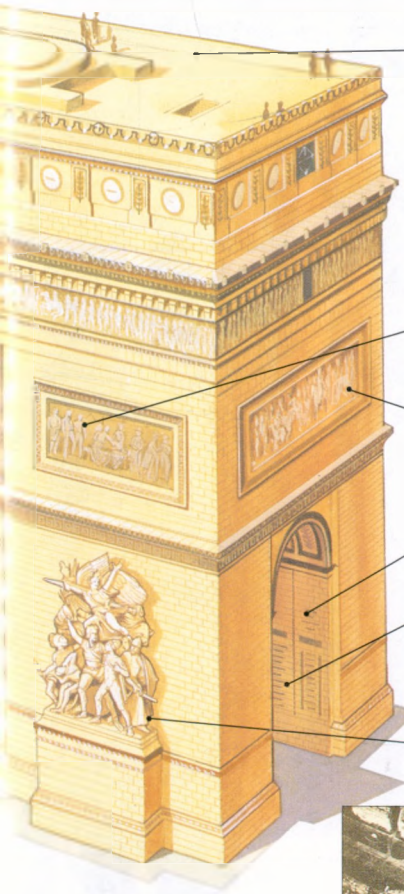

Generolo Marceau laidotuvės
Marceau sumušė austrus 1795 m., o kitais metais žuvo, dar tebekovodamas su jais.

Austerlitzo mūšis, sukurtas Gechtero, vaizduoja Napoleono kariuomenę, laužančią ledą Satschano ežere Austrijoje, kad paskandintų tūkstančius priešo karių.

Imperinės kariuomenės **karininkų** vardai surašyti ant mažesniųjų arkų sienų.

Įėjimas į muziejų

★ **Savanorių išvykimas 1792 m.**
François Rude'o darbas vaizduoja piliečius, išvykstančius ginti tautos.

Place Charles de Gaulle
Nuo arkos, esančios centre, atsišakoja dvylika alėjų. Kai kurios pavadintos garsių prancūzų karo vadų vardais, pvz., Marceau ir Focho.
(Žr. p. 32–33)

OPÉRA KVARTALAS

OPÉRA (OPEROS) KVARTALE šurmuliuoja bankininkai ir biržos makleriai, laikraštininkai ir pirkėjai, teatralai ir turistai. XIX a. didybę išlaikė barono Haussmanno urbanistinio projekto Didieji bulvarai. Jie vis dar traukia tūkstančius paryžiečių ir užsienio turistų pasidairyti po galybę paprastų ir universalinių, ypač brangių ir prieinamų parduotuvių. Dar labiau senąja rajono dvasia dvelkia *passages* (pasažai) – žavingos siauros parduotuvių arkados, dengtos iš ano amžiaus išlikusiais plieno ir stiklo stogais. Madų „padykėlis" Jean-Paulis Gaultier turi parduotuvę prašmatniausiame pasaže – Galerie Vivienne. Tačiau autentiškesni senojo stiliaus paryžietiški pasažai yra Passage des Panoramas ir Passage Jouffroy, Passage Verdeau su senomis kameromis ir komiksais ir pypkininkų svajonė mažutis Passage des Princes. Rajone yra dvi geriausios mieste maisto parduotuvės. Pamačius *Fouchon* ir *Hédiard* parduotuvėse išdėliotas brangias garstyčias, uogienes, prieskonius, paštetus ir padažus, ima varvėti seilė. Rajonas tebeturi svarbaus spaudos centro reputaciją, nors *Le Monde* neseniai išsikėlė, ir yra įėjęs į kino ir teatro istoriją. Čia 1895 m. broliai Lumière'ai surengė pirmą pasaulyje viešą kino seansą, o Opéra de Paris Garnier rūmuose vykdavo dideli teatriniai įvykiai.

J. Beraud. *Operos užkulisiai* (1889)

ŽVILGSNIS Į ĮŽYMYBES

Istoriniai pastatai ir gatvės
Place de la Madeleine 2
Les Grands Boulevards 3
Palais de la Bourse 9
Avenue de l'Opéra 12

Bažnyčios
La Madeleine 1

Operos rūmai
Opéra de Paris Garnier 4

Muziejai ir galerijos
Musée de l'Opéra 5
Musée Grévin 7
Musée du Cabinet des Médailles et des Antiques 10
Bibliothèque Nationale 11

Parduotuvės
Drouot (Hôtel des Ventes) 6
Les Galeries 8

KAIP ČIA PATEKTI

Šį rajoną aptarnauja metro ir RER. Metro 3, 7 ir 8 linijos aptarnauja Opéra stotį, o RER A linija sustoja Auber stotyje. 42 ir 52 maršruto autobusai važiuoja Boulevard Madeleine, o 21, 27 ir 29 – Avenue de l'Opéra.

DAR ŽR.
- *Gatvių rodyklė*, žml. 5–6
- *Kur apsistoti* p. 278–279
- *Restoranai* p. 296–298

ŽENKLAI
- Žml. *Iš gatvės į gatvę*
- M Metro stotis
- RER RER stotis
- P Automobilių aikštelė

0 metrų 400

Žibintų skulptūros, vaizduojančios vestales, prie Opéra de Paris Garnier

Iš gatvės į gatvę: Opéra kvartalas

SAKOMA, KAD JEI ilgokai pasėdėsi Café de la Paix (kavinėje priešais Opéra de Paris Garnier), pamatysi pro šalį praeinant visą pasaulį. Dieną rajone komercija – čia įsikūrę trys pagrindiniai Prancūzijos bankai – susipina su turizmu. Apsipirkti galima kaip prabangiose elegantiškosios Place de l'Opéra parduotuvėse, taip ir prieinamesnių kainų krautuvėse, pvz., *Marks & Spencer*, esančioje prie Place Diaghilev. Vakare į dramos ir kino teatrus susirenka visai kitokie žmonės, Boulevard des Capucines gatvės kavinės trykšta gyvenimu.

Gurnery skulptūra ant Opéra stogo

Place de la Madeleine
Šiaurinėje aikštės pusėje esančios Fouchono parduotuvės vitrinos pridėliotos maisto produktų iš viso pasaulio ❷

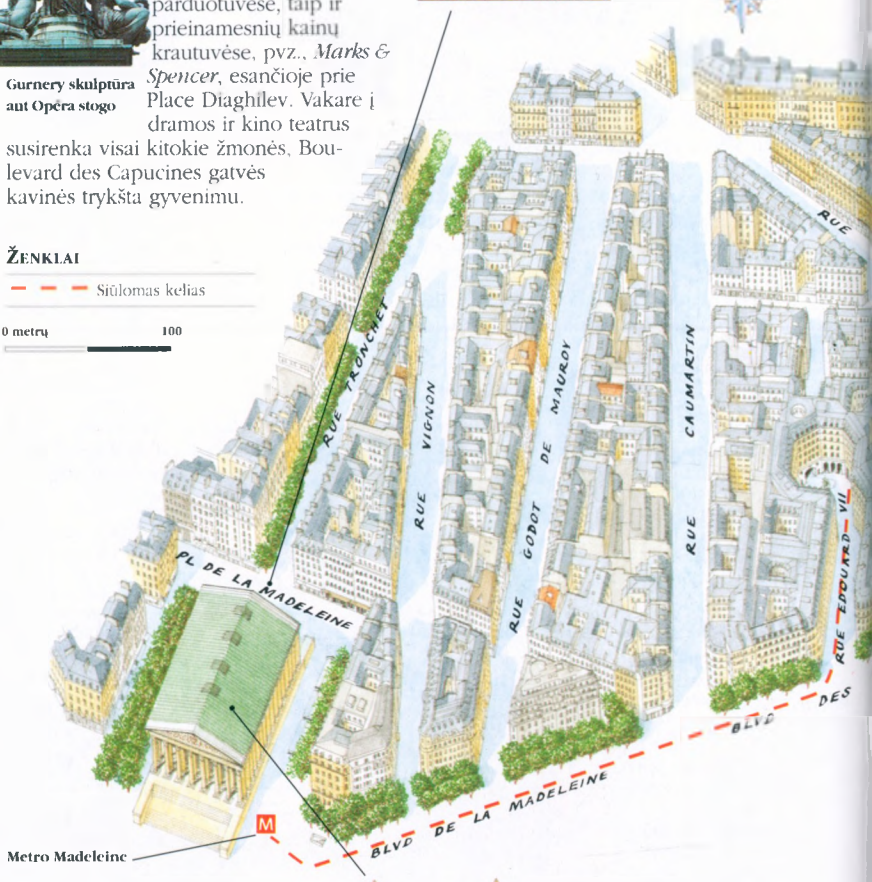

★ **La Madeleine**
Galutinis Marijos Magdalietės bažnyčios projektas skiriasi nuo šio pirminio modelio, kurį turi Musée Carnavalet (p. 96–97) ❶

SVARBIAUSIOS ĮŽYMYBĖS

- ★ **La Madeleine**
- ★ **Boulevard des Capucines**
- ★ **Opéra de Paris Garnier**

★ **Opéra de Paris Garnier**
Šis 1875 m. pastatytas teatras, klasicizmo ir baroko stilių derinys, turėjo simbolizuoti Antrosios imperijos prabangą 4

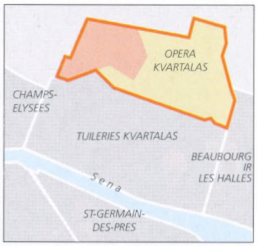

ORIENTACINIS ŽEMĖLAPIS
Žr. centrinio Paryžiaus žml. p. 12–13

Musée de l'Opéra
Laikinų parodų salėse dažnai eksponuojami garsių menininkų darbai 5

Metro Chaussée d'Antin

Place de l'Opéra
suprojektavo baronas Haussmannas. Tai viena judriausių Paryžiaus sankryžų.

Metro Opéra

Café de la Paix išlaikė savo senamadiškumą, ją tebepuošia Garnier sukurtas XIX a. dekoras. *(Žr. p. 311)*

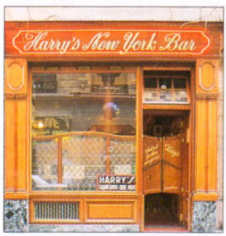

Harry baras buvo pavadintas Harry MacElhone'o vardu. Šis baro padavėjas nusipirko barą 1913 m. Čia lankydavosi F. Scottas Fitzgeraldas ir Ernestas Hemingway'us.

★ **Boulevard des Capucines**
Lentelė ant namo Nr. 14 sienos primena pirmąjį pasaulyje viešą kino seansą, kurį 1895 m. surengė broliai Lumière'ai; jis įvyko Grand Café kavinės Salon Indien salėje 3

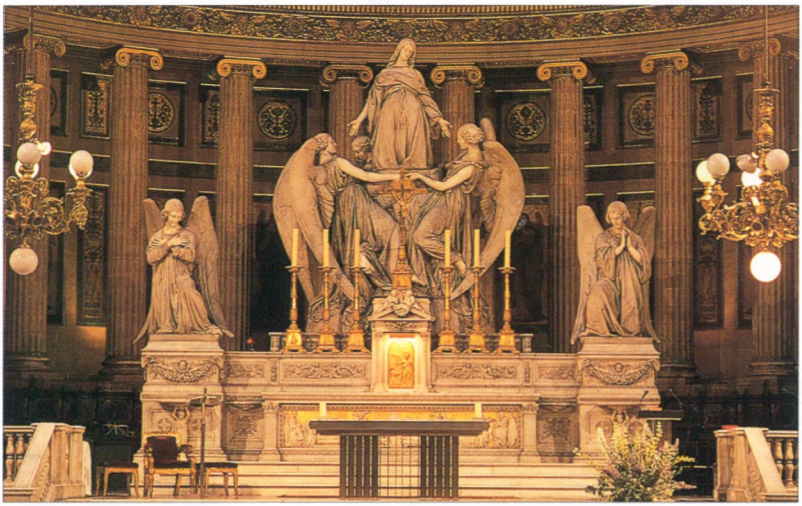

Charles'io Marochetti *Marija Magdalietė, kylanti į dangų* (1837) už La Madeleine bažnyčios didžiojo altoriaus

La Madeleine ❶

Pl de la Madeleine 75008. **Žml.** 5 C5. ☎ *01 44 51 69 00.* M *Madeleine.* ***Atidaryta*** *pirm.–šešt. 7.30–19; sekm. 7.45–19* ✝ *dažnai.* **Koncertai.** 📷 🎧 *Žr.* ***Pramogos*** *p. 333–334.*

MARIJAI MAGDALIETEI skirta bažnyčia – vienas žinomiausių Paryžiaus pastatų, nes yra labai didelė ir stovi iškilioje vietoje. Ji pastatyta viename Grands Boulevards kreivės gale ir sudaro architektūrinį kontrapunktą už upės esantiems Palais-Bourbon rūmams (Prancūzijos parlamento Nacionalinio susirinkimo būstinei). Ji buvo pradėta statyti 1764 m., bet pašventinta tik 1845 m. Per tą laiką buvo siūloma ją paversti parlamentu, banku ir šlovės šventykla, skirta Napoleono kariuomenei.

Šiandieninis pastatas paremtas Barthélemy Vignono projektu Napoleono Šlovės šventyklai, kurią buvo sumanyta statyti 1806 m. po Jenos mūšio. Korintinės kolonos supa pastatą ir remia skulptūrinį frizą. Dešimt Dievo įsakymų vaizduojančius bareljefus ant bronzinių durų sukūrė Henri de Triqueti. Interjeras gausiai išpuoštas marmuru ir paauksinimais. Čia stovi keletas puikių skulptūrų, pvz., François Rude'o *Kristaus krikštas*.

Place de la Madeleine ❷

***Fauchon* skardinė**

75008. **Žml.** 5 C5. M *Madeleine.* ***Gėlių turgus atidarytas*** *antr.–šešt. 8–19.30.*

PLACE de la Madeleine aikštė buvo sukurta tuo pat metu kaip ir Madeleine bažnyčia. Tai valgio mėgėjų rojus su parduotuvėmis, kurios specializuojasi prabangos produktų – triufelių, šampano, ikrų ir rankų darbo šokolado – prekyboje. Milijonierių prekybos centras *Fauchon*, įsikūręs name Nr. 26, siūlo daugiau nei 20 000 pavadinimų prekių *(p. 322–323)*. Dideliame name Nr. 9 vaikystę praleido Marcelis Proustas. Į rytus nuo La Madeleine yra gėlių turgelis.

OPÉRA DE PARIS GARNIER

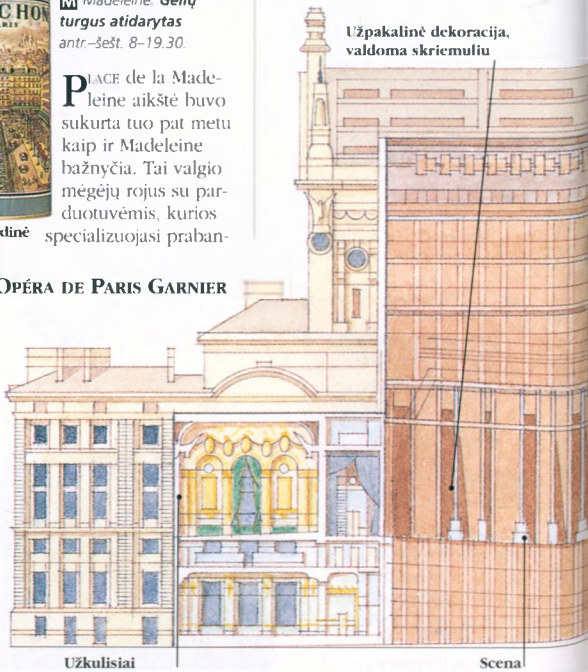

Les Grands Boulevards ❸

75002 ir 75009. **Žml.** 6 D5–7C5. **M** *Madeleine, Opéra, Richelieu-Drouot, Montmartre.*

AŠTUONI PLATŪS bulvarai – Madeleine, Capucines, Italiens, Montmartre, Poissonière, Bonne Nouvelle, St-Denis ir St-Martin – prasideda nuo La Madeleine ir tęsiasi iki Place de la République. Jie buvo nutiesti XVII a., keičiant atgyvenusius miesto įtvirtinimus į madingus pasivaikščiojimo takus (žodis *boulevard* kilęs iš vidurio vokiečių k. *bulwerc*, t. y. pylimas). Bulvarai XIX a.taip išgarsėjo, kad nuolatinis jų lankytojas būdavo vadinamas *boulevardier*.

Aplink Madeleine bažnyčią ir Opéra rūmus dar galima pajusti, kaip Grands Boulevards (Didieji bulvarai) atrodė klestėjimo laikais su savo kavinėmis ir brangiomis parduotuvėmis. Nors dauguma kavinių ir restoranų seniai pranyko, o senuosius fasadus uždengė neoninės reklamos, tačiau Grands Boulevards ir šalimais, Boulevard Haussmann gatvėje, esančios universalinės parduotuvės vis dar vilioja dideles minias.

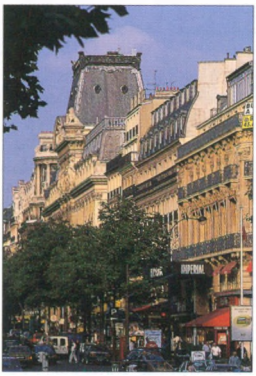

Boulevard des Italiens

Opéra de Paris Garnier ❹

Pl de l'Opéra 75009. **Žml.** 6 E4 **f** *01 40 01 22 63.* **M** *Opéra.* ***Atidaryta*** *kasdien 10–17.* ***Uždaryta*** *per valst. šventes.* ***Įėjim. mokamas*** **f** *Žr.* ***Pramogos*** *p. 334–336.*

KARTAIS LYGINAMĄ su vestuviniu pyragu, šį ištaigingą pastatą Napoleonui III suprojektavo Charles'is Garnier. Statybos prasidėjo 1862 m. Unikalus jo pavidalas atsirado dėl medžiagų mišinio (akmuo, marmuras, bronza) ir klasicizmo bei baroko stilių derinimo – daugybės kolonų, frizų ir skulptūrų išorėje. Statybos truko 13 metų, su pertraukomis per Prūsų karą bei 1871 m. maištą, kol galiausiai 1875 m. rūmai buvo atidaryti.

1858 m. Orsini mėgino nužudyti imperatorių prie senojo operos pastato. Todėl Garnier rytinėje naujojo pastato pusėje pastatė paviljoną su lenktu pandusu, vedančiu į vidų, kad valdovas, išlipęs iš savo karietos, galėtų pro ištaigingas patalpas saugiai patekti į karališkąją ložę.

Pastato struktūra atspindi kiekvienos dalies funkcijas. Už vestibiulio, dengto plokščiu stogu, virš žiūrovų salės kyla kupolas, o už jo – trikampis frontonas, kuris žymi scenos priekį. Žemiau pastato yra ežeriukas, kuris įkvėpė vaiduoklių slėptuvės idėją Paulio Leroux *Operos vaiduoklyje*.

Viduje apžiūrėkite nuostabius Didžiuosius laiptus, kurių pakopos padarytos iš balto, o turėklai iš raudono ir žalio marmuro, Didįjį vestibiulį su kupolinėmis lubomis, puoštomis mozaikomis. Keturių aukštų žiūrovų salėje raudonas aksomas, gipso angeliukai ir auksinė lapija sudaro kontrastą 1964 m. Marco Chagallo ištapytoms luboms. Dauguma operų dabar statoma naujuose Opéra Bastille rūmuose *(p. 98)*, o čia pasiliko baletas.

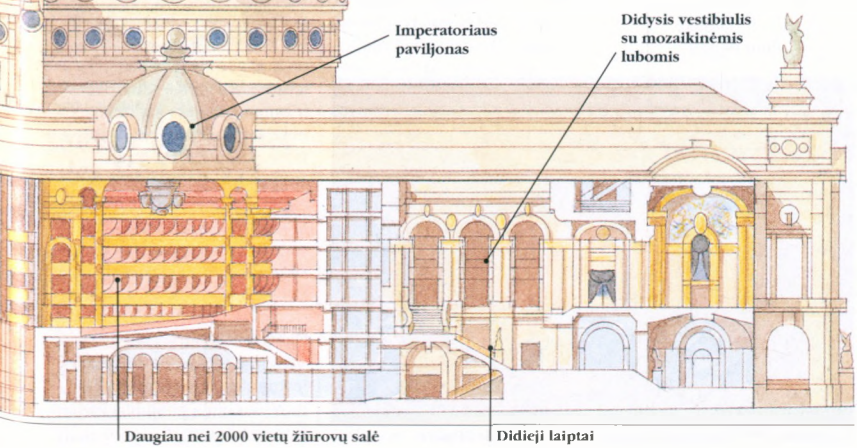

Musée Grévin iškaba

Musée de l'Opéra ❺

Pl de l'Opéra 75009. **Žml.** 6 E5. ☎ *01 40 01 17 89.* M *Opéra.* ***Atidaryta*** *kasdien 10–17 (liep – rugpj.: 10–18).* ***Uždaryta*** *saus. 1, geg. 1, per spektaklius.* ☎ *01 40 01 22 63* ***Įėjim. nemokamas.***

ĮĖJIMAS į šį žavingą muziejėlį kadaise buvo asmeninis imperatoriaus įėjimas į Opėra. Didelė kolekcija, kurią sudaro muzikinės partitūros, rankraščiai, nuotraukos ir menininkų memorialiniai daiktai, pvz., rusų šokėjo Vaclavo Nižinskio baleto bateliai ir Taro kortos, pasakoja operos istoriją. Tarp kitų eksponatų – scenovaizdžių modeliai, žymesnių kompozitorių biustai. Be to, muziejuje yra puiki biblioteka, kurioje sukaupta knygų ir rankraščių apie teatrą, šokį bei muziką ir daugiau memorialinių daiktų.

Drouot (Hôtel des Ventes) ❻

9 Rue Drouot 75009. **Žml.** 6 F4. ☎ *01 48 00 20 20.* M *Richelieu Drouot.* ***Atidaryta*** *pirm–šešt. 11–18.* 🐾 ☎ 🚻 *Žr.* ***Parduotuvės ir turgūs*** *p. 324–325.*

TAI PAGRINDINIS prancūzų aukcionas (Hôtel de Ventes), kuris buvo pavadintas Napoleono adjutanto grafo de Drouot vardu. Šioje vietoje aukcionas veikė nuo 1858 m., 1860 m. jį aplankė Napoleonas III ir nusipirko porą keraminių indų. Po 1970 m., kai pastatas buvo nugriautas ir vietoj jo pastatyta blanki dabartinė konstrukcija, aukcionas imtas vadinti Nouveau Drouot.

Nors tarptautiniu mastu ir gožiamas Christie ir Sotheby, Nouveau Drouot aukcionas visgi sukuria gyvą reginį su stulbinamu retų dirbinių pasirinkimu. Aukciono buvimas rajone priviliojo daug antikvarinių ir pašto ženklų krautuvėlių, kurios įsikūrė šalimais, galerijose.

Musée Grévin ❼

10 Blvd Montmartre 75009. **Žml.** 6 F4. ☎ *01 47 70 85 05.* M *Rue Montmartre.* ***Atidaryta*** *kasdien 13–19; per mokslеivių atostogas 10–19 (pask. įėjim. 18.00).* ***Įėjim. mokamas.***

ŠIS GARSUS Paryžiaus vaškinių figūrų muziejus, įkurtas 1882 m., lygiavertis Londono Madame Tussauds muziejui. Čia yra vaizdingų istorinių scenų (pvz., Liudvikas XIV Versalyje ir Liudviko XVI suėmimas), kreivų veidrodžių ir Cabinet Fantastique, kuriame gyvi magai nuolat rodo savo burtus. Eksponuojamos pasaulinio garso menininkų, sportininkų ir politikų figūros. Užgesusias ir pamirštas žvaigždes pakeičia naujos garsenybės.

Hugenotų **(1875) scenovaizdžio modelis iš Musée de l'Opéra**

Galerie Vivienne

Les Galeries ❽

75002. **Žml.** 6 F5. M *Bourse.*

XIX A. PRADŽIOS Paryžiaus parduotuvių arkados, vadinamos *galeries* (galerijomis) arba *passages* (pasažais), išsidėsčiusios tarp Boulevard Montmartre ir Rue St-Marc (platus Passage des Panoramas). Kitos arkados yra tarp Rue de Quatre Septembre ir Rue des Petits Champs gatvių. Kai Galeries buvo pastatytos, tai buvo nauja pėsčiųjų teritorija prekybai, dirbtuvėms ir butams. Vėliau jos buvo nebenaudojamos, bet aštuntame dešimtmetyje buvo stulbinamai pertvarkytos, ir dabar čia įsikūrė įvairiausios krautuvėlės, prekiaujančios viskuo nuo meninės juvelyrikos iki retų knygų. Jos dengtos aukštais skliautiniais stogais iš geležies ir stiklo. Viena žaviausių – Galerie Vivienne (šalia Rue Vivienne ir Rue des Petits Champs) su mozaikinėmis grindimis ir puikia arbatine.

Palais de la Bourse neoklasicistinis fasadas su kolonomis

Palais de la Bourse ❾

(Bourse des Valeurs) 4 Pl de la Bourse 75002. **Žml.** 6 F5. *01 40 41 62 20 (ekskursijos).* M *Bourse.* ***Atidaryta*** *pirm – penkt. 13.30 – 17 (pask. įėjim. 16).* ***Įėjim. mokamas.*** *privaloma.* ***Filmai.***

ŠĮĄ NEOKLASICISTINĘ komercijos šventovę pastatyti užsakė Napoleonas. 1826–1987 m. čia buvo Prancūzijos vertybinių popierių birža. Šiandien prancūzų vertybinių popierių rinka visiškai kompiuterizuota. Palais de la Bourse vykusios karštligiškos operacijos buvo itin susiaurintos ir apsiribota Matif (terminuotų sandėrių rinka) bei Monep (esančių apyvartoje vertybinių popierių opciono rinka).

Sainte-Chapelle kamėja iš Musée du Cabinet

Musée du Cabinet des Médailles et des Antiques ❿

Bibliothèque Nationale, 58 Rue de Richelieu 75002. **Žml.** 6 F5. *01 47 03 83 32.* M *Bourse.* ***Atidaryta*** *pirm –penkt. 13– 17.45; šešt. 13–16.45; sekm. 12–18.* ***Uždaryta*** *per valst. šventes.* ***Įėjim. mokamas.***

ŠI VERTINGA monetų, medalių, brangenybių bei antikinių dirbinių kolekcija yra Bibliothèque Nationale dalis. Ekspozicijoje galima pamatyti Berthouville'io lobį (I a. galų ir romėnų sidabro dirbinius) ir didžiąją kamėją iš Sainte-Chapelle.

Bibliothèque Nationale ⓫

58 Rue de Richelieu 75002. **Žml.** 6 F5. *01 47 03 81 26.* M *Bourse.* *Lankytojai* ***neįleidžiami.***

BIBLIOTHEQUE Nationale (Nacionalinė biblioteka) prasidėjo nuo viduramžių karalių manuskriptų kolekcijų, kurias pagal įstatymą papildydavo kiekvienos prancūziškos knygos, išspausdintos nuo 1537 m., egzemplioriaus. Kolekcija su dviem Gutenbergo Biblijomis iš dalies saugoma šiame komplekse, kurį XVII a. sukūrė kardinolas Mazarini. Nors neseniai spausdintos knygos, periodika bei kompaktiniai diskai buvo perkelti į naujai pastatytą Bibliothèque Nationale de France *(p. 246)* Tolbiace, ir Rue Richelieu pastatuose tebesaugoma milžiniška raštų įvairovė: Victoro Hugo ir Marcelio Prousto rankraščių originalai ir kt. Biblioteka taip pat turi turtingiausią pasaulyje graviūrų ir fotografijų kolekciją, žemėlapių ir planų, teatro menų ir muzikinių partitūrų skyrius. Gaila, kad į XIX a. skaityklą lankytojai neįleidžiami.

Bibliothèque Nationale

Avenue de l'Opéra ⓬

75001 ir 75002. **Žml.** 6 E5. M *Opéra, Pyramides.*

ŠI PLATI ALĖJA – ryškus barono Haussmanno stulbinamo Paryžiaus modernizavimo XIX a. antroje pusėje *(p. 32–33)* pavyzdys. Didelė viduramžių miesto dalis buvo nušluota ir nutiestos plačios šiandienos magistralės. Avenue de l'Opéra, einanti nuo Luvro iki Opéra de Paris Garnier rūmų, buvo baigta 1876 m. Impozantiškas alėjos penkiaaukščių pastatų vienodumas sudaro kontrastą gretimų gatvių XVII–XVIII a. namams. Visai prie alėjos, Place Gaillon aikštėje, stovi *Drouant* kavinė ir restoranas, kur kasmet sprendžiama, kam skirti prestižinę Goncourt'ų literatūros premiją. Šiandien alėjoje klesti turizmo verslas ir prabangios parduotuvės. Name Nr. 27 įsikūręs Nacionalinis vizualinių menų centras, kuris turi netikras duris.

Avenue de l'Opéra

ARTS

MONTMARTRE

MONTMARTRE (MONMARTRAS) neatskiriamas nuo menO XIX a. pabaigoje šis rajonas buvo dailininkų, rašytojų, poetų ir jų mokinių meka. Jie rinkdavosi išmėginti viešnamių, kabaretų, reviu ir kitos egzotikos, kuri Montmartre'ui lėmė ištvirkavimo vietos reputaciją blaivesnių padorių piliečių akyse. Dauguma menininkų ir rašytojų jau seniai pasitraukė iš rajono, smagus naktinis gyvenimas neteko ankstesnio žavesio. Bet Montmarte'o kalva (Butte) išsaugojo fizinį žavumą ir nesugadintą kaimišką atmosferą. Entuziastingų turistų minios kopia į kalvą, dauguma jų susirenka erdviausiose vietose, ypač ten, kur viešpatauja greitų portretų piešėjai ir suvenyrų pardavėjai, pvz., Place du Tertre. Aplinkui išsidėsčiusios dailios mažos aikštelės, vinguriuojančios gatvelės, nedidelės terasos, ilgi laiptai, be to, garsus Butte vynuogynas, kuriame ankstyvą rudenį, aidint linksmybėms, nuimamas kelių vynuogių derlius. Iš įvairių vietų, o ypač nuo monumentalios Sacré-Coeur bažnyčios, atsiveria vaizdingos miesto panoramos. Butte ilgą laiką buvo smaginimosi vieta, ir ši tradicija tęsiasi, tarsi Edith Piaf tebedainuotų restoranuose.

Gatvės teatras Montmartre'e

ŽVILGSNIS Į ĮŽYMYBES

Istoriniai pastatai ir gatvės
Bateau-Lavoir 11
Moulin de la Galette 14
Avenue Junot 15

Bažnyčios
Sacré-Coeur p. 224–225 1
St-Pierre de Montmartre 2
Chapelle du Martyre 8
St-Jean l'Evangéliste de Montmartre 12

Muziejai ir galerijos
Espace Montmartre 4
Musée de Montmartre 5
Musée d'Art Naïf Max Fourny 7
Placard d'Erik Satie 16

Aikštės
Place du Tertre 3
Place des Abbesses 9

Kapinės
Cimetière de Montmartre 13

Teatrai ir naktiniai klubai
Au Lapin Agile 6
Moulin Rouge 12

KAIP ČIA PATEKTI

Rajoną aptarnauja kelios metro stotys: Abbesses, Pigalle ir kt. Montmartobusas iš Pigalle važiuoja į kaimo rajoną, o maršrutinis autobusas Nr. 80 pravažiuoja Montmartre'o kapines. Autobusas Nr. 85 važiuoja Rue de Clignancourt.

DAR ŽR.

- ***Gatvių rodyklė***, žml. 2, 6, 7
- ***Pasivaikščiojimas po Montmartre'ą*** p. 266–267
- ***Kur apsistoti*** p. 278–279
- ***Restoranai*** p. 296–298

ŽENKLAI

- Žml. *Iš gatvės į gatvę*
- Metro stotis
- Automobilių aikštelė

0 metrų 400

Siaura Rue St-Rustique gatvelė vingiuoja į kalvą Sacré-Coeur bažnyčios link

Iš gatvės į gatvę: Montmartre

STATI MONTMARTRE'O *butte* (kalva) 200 metų asocijavosi su menininkais. Théodore'as Géricault ir Camille'is Corot čia atvyko XIX a. pradžioje, o XX a. gatves savo darbuose įamžino Maurice'as Utrillo. Šiandien gatvių tapytojai klesti linksmai prekiaudami su turistais, nes keliauninkai plūsta į šį vaizdingą rajoną, kuris kai kur dar dvelkia prieškariniu Paryžiumi. Rajono vardas kilęs nuo vietinių kankinių, nukankintų Paryžiuje 250 m. (*mons martyrium* – kankinių kalnas).

Gatvės tapytojas

Montmartre'o vynuogynas – paskutinis išlikęs Paryžiaus vynuogynas. Spalio pirmąjį šeštadienį švenčiama vynuogių derliaus nuėmimo pradžia.

★ **Au Lapin Agile**
Nuo 1910 m. šiame kaimiškame naktiniame klube („Vikrusis kiškis") rengiami literatų susitikimai 6

Placard d'Erik Satie
Mažytė kompozitoriaus studija – tai mažiausias muziejus pasaulyje 16

A La Mère Catherine užeigoje 1814 m. mėgo valgyti rusų kazokai. Jie daužydavo į stalą ir šaukdavo: „Bistro!" (rusiškai „greitai") – iš čia ir kilo bistro pavadinimas.

Espace Montmartre Salvador Dali
Paroda pagerbia eklektišką menininką Dali. Kai kurie darbai eksponuojami pirmą kartą Prancūzijoje 4

★ **Place du Tertre**
Ši aikštė – Montmartre'o turistų centras, kur pilna portretistų. Name Nr. 3 įamžinti vietiniai vaikai, kuriuos savo piešiniais išpopuliarino dailininkas Poulbot 3

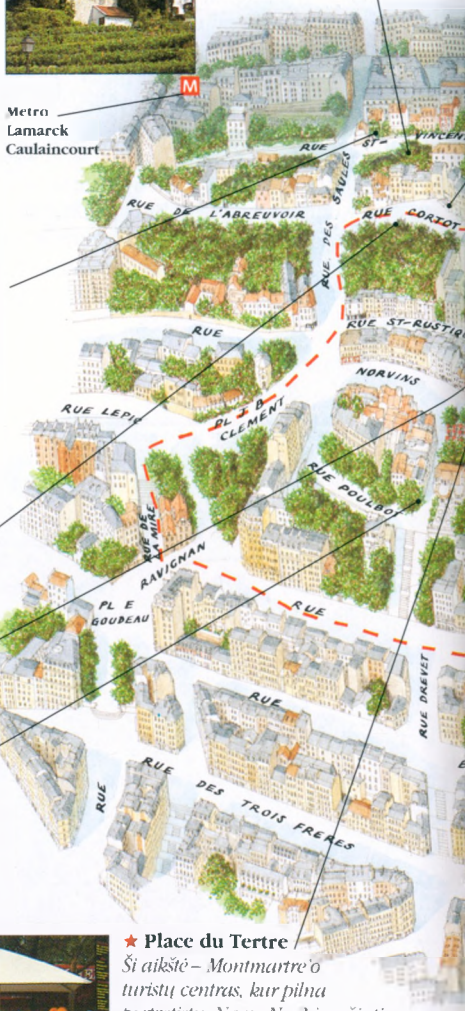

SVARBIAUSIOS ĮŽYMYBĖS

- ★ Sacré-Coeur
- ★ Place du Tertre
- ★ Musée de Montmartre
- ★ Au Lapin Agile

ŽENKLAI

Siūlomas kelias

0 metrų 100

★Musée de Montmartre
Besikeičiančiose Montmartre'o muziejaus parodose paprastai rodomi čia gyvenusių dailininkų darbai, pvz., šis Amedeo Modigliani Moters portretas *(1918)* ❺

ORIENTACINIS ŽEMĖLAPIS
Žr. centrinio Paryžiaus žml. p. 12–13

★ Sacré-Coeur
Ši romaninė bizantinė bazilika, pradėta statyti 1875 m. ir baigta 1914 m., turi daug lobių, pvz., šią Eugène'o Benet Kristaus skulptūrą (1911) ❶

St-Pierre de Montmartre
Ši bažnyčia per Revoliuciją tapo Proto šventykla ❷

Funikulierius, arba kabelinis keltuvas, esantis Rue Foyatier galė, pakelia keleivius iki Sacré-Coeur bazilikos papėdės. Jam tinka metro bilietai.

Square Willette yra žemiau Sacré-Coeur kiemo. Skveras buvo įrengtas kalvos šone kaip besileidžiančios terasos su pievelėmis, krūmokšniais, medžiais ir gėlių lysvėmis.

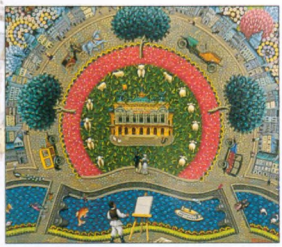

Musée d'Art Naïf Max Fourny
Muziejus saugo 580 naiviojo meno pavyzdžių. Šį aliejinį paveikslą L'Opéra de Paris *(1986) nutapė L. Milinkovas* ❼

Montmartre'o gatvės paveikslai

Sacré-Coeur ❶

Žr. p. 224–225.

St-Pierre de Montmartre ❷

2 Rue du Mont-Cenis 75018. **Žml.** 6 F1. ☎ *01 46 06 57 63.* M *Abbesses.* ***Atidaryta*** *kasdien 8.30–19.* ✝ *dažnai.* 📷 ♿ ***Koncertai.***

SACRE-COEUR šešėlyje stovi viena seniausių Paryžiaus bažnyčių St-Pierre de Montmartre. Tai visa, kas liko iš didelės Montmartre'o benediktinių abatijos, kurią 1133 m. įsteigė Liudvikas VI ir jo žmona Adelaidė Savojietė, tapusi pirmąja abate ir vėliau čia palaidota.

Viduje yra keturios marmurinės kolonos, manoma, iš čia stovėjusios romėnų šventyklos. Skliautuotas choras datuojamas XII a., nava buvo pertvarkyta XV a., o vakarinis fasadas – XVIII a. Per Revoliuciją abatė buvo giljotinuota, o bažnyčia apleista. Ji buvo atšventinta 1908 m. Gotikinio stiliaus vitražai pakeitė sunaikintuosius per Antrąjį pasaulinį karą. Bažnyčia turi mažas kapinaites, kurias galima aplankyti tik lapkričio 1 d.

St-Pierre bažnyčios durys

Place du Tertre ❸

75018. **Žml.** 6 F1. M *Abbesses.*

TERTRE REIŠKIA „kauburys" arba „pylimas", taigi ši graži aikštė yra aukščiausia (apie 130 m aukščio) Paryžiaus vieta. Kadaise čia stovėjo abatijos kartuvės, bet ši vieta labiau siejasi su dailininkais, kurie XIX a. čia ėmė eksponuoti savo paveikslus. Ją supa spalvingi restoranai – *La Mère Catherine* datuojamas 1793 m. Name Nr. 21 anksčiau buvo įsitaisiusi nepagarbi „Laisvoji komuna", įkurta 1920 m. rajono bohemiškai dvasiai įamžinti, o dabar čia veikia Senojo Montmartre'o informacinė tarnyba.

Ispanų dailininkas Salvadoras Dali

Espace Montmartre Salvador Dali ❹

11 Rue Poulbot 75018. **Žml.** 6 F1. ☎ *01 42 64 40 10.* M *Abbesses.* ***Atidaryta*** *kasdien 10–18.* ***Įėjim. mokamas.*** 📷 *grupėms, susitarus.*

ČIA, MONTMARTRE'O centre, eksponuojama nuolatinė tapytojo ir skulptoriaus Salvadoro Dali 330 darbų paroda. Erdvi ir tamsi aplinka, kur judančios šviesos išryškina čia vieną, čia kitą siurrealistinį kūrinį, atspindi dramatišką šio XX a. genijaus būdą. Tai derinama su reguliariu Dali balso ritmu. Be to, šiame originaliame muziejuje yra dar kita meno galerija bei biblioteka.

Musée de Montmartre ❺

12 Rue Cortot 75018. **Žml.** 2 F5. ☎ *01 46 06 61 11.* M *Lamarck-Caulaincourt.* ***Atidaryta*** *antr.–sekm. 11–17.30.* ***Įėjim. mokamas.*** 🚫 🗑

ŠIS ŽAVUS XVII a. namas priklausė aktoriui Roze'ui de Rosimond'ui (Claude'ui de la Rose'ui), Molière'o teatro trupės nariui, kuris, kaip ir jo vadovas Molière'as, mirė per *Tariamojo ligonio* spektaklį. Nuo 1875 m. dideliame baltame name, be abejo, puikiausiame Montmartre'e, gyveno ir kūrė nemažai menininkų. Tarp jų Maurice'as Utrillo ir jo motina Suzanne Valadon, buvusi akrobatė, kuri tapo talentinga tapytoja.

Muziejus meno dirbiniais, dokumentais, piešiniais ir nuotraukomis pasakoja Montmartre'o istoriją nuo abačių laikų iki šiandien. Čia itin daug bohemiško gyvenimo memorialinių daiktų, netgi rekonstruota garsioji Utrillo girdykla – Café de l'Abreuvoir.

Rekonstruota Café de l'Abreuvoir

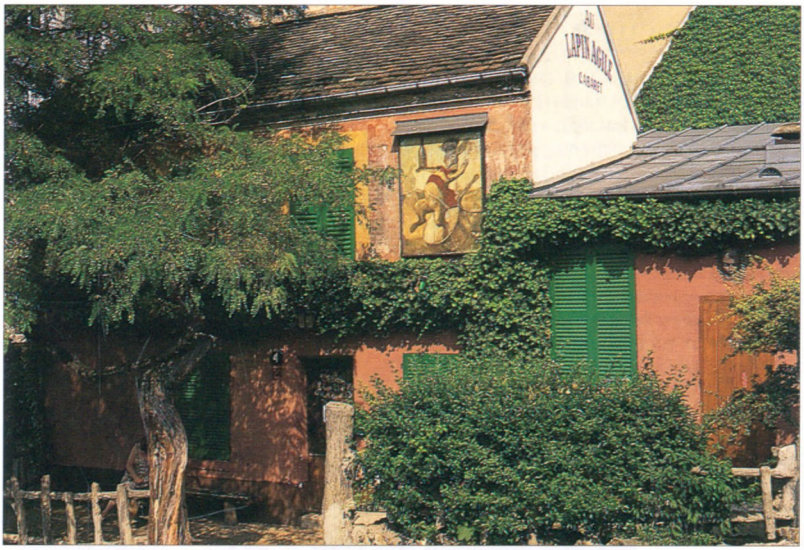

Apgaulingai kaimiškas vieno žinomiausių Paryžiuje naktinių barų *Au Lapin Agile* eksterjeras

Au Lapin Agile ❻

26 Rue des Saules 75018.
Žml. 2 F5. ☎ *01 46 06 85 87.*
M *Lamarck-Caulaincourt.*
Atidaryta *antr.–sekm. 9–2.*
Žr. ***Pramogos*** *p. 330–331.*

BUVUSI Cabaret des Assassins smuklė savo dabartinį vardą gavo nuo iškabos, kurią nupiešė humoristas André Gillis. Jo pavaizduotas kiškis, sprunkantis iš puodo *(Le Lapin à Gill)*, imtas vadinti „vikriuoju kiškiu" *(Lapin Agile)*. Ties amžių sandūra klubas buvo populiarus tarp intelektualų ir menininkų. Čia 1911 m. iš neapykantos moderniajam menui, kokį kūrė Picasso ir kiti tapytojai iš „Bateau-Lavoir" (Place Emile-Gaudeau Nr. 13), romanistas Roland'as Dorgelėsas iškrėtė pamokomą pokštą vienam klientui – poetui, meno kritikui ir kubizmo šalininkui Guillaume'ui Apollinaire'ui. Jis pririšo teptuką prie kavinės savininko asilo uodegos ir gautą teplionę eksponavo Nepriklausomųjų salono parodoje, informatyviai pavadinęs ją *Saulėlydis virš Adrijos jūros*.

1903 m. patalpas nupirko garsus šansonjė Aristide'as Bruand'as (Toulouse-Lautreco pavaizduotas daugybėje plakatų). Šiandien čia stengiamasi išlaikyti senąją atmosferą.

Musée d'Art Naïf Max Fourny ❼

Halle St-Pierre, 2 Rue Ronsard 75018.
Žml. 7 A1. ☎ *01 42 58 72 89.*
M *Anvers.* ***Atidaryta*** *kasdien 10–18 (pask. įėjim. 17.30).* ***Įėjim. mokamas.***

NAIVIAJAM MENUI paprastai būdinga nesudėtingos temos, ryškios, vienodos spalvos ir perspektyvos nepaisymas. Maxas Fourny, užsiiminėdamas leidyba, susidūrė su daugybe tapytojų primityvistų. Šis neįprastas muziejus, įsikūręs Halle St-Pierre pastate, turi jo surinktą paveikslų ir skulptūrų iš daugiau nei 30 šalių kolekciją ir rengia temines parodas. Daug paveikslų retai matomi muziejuose.

F. Tremblot. *Siena* (1944)

Halle St-Pierre patalpose įrengtas ir vaikų muziejus Musée en Herbe, skirtas parodose ir dirbtuvėse supažindinti su konservavimo problemomis. Pats pastatas – XIX a. geležies ir stiklo konstrukcija, buvusi St-Pierre gaminių prekyvietė.

Chapelle du Martyre ❽

9 Rue Yvonne-Le-Tac 75018.
Žml. 6 F1. M *Pigalle.*
Atidaryta *penkt.–treč. 10–12, 15–17.*

ŠI XIX A. koplyčia stovi vietoj viduramžių vienuolyno koplyčios, kuri, sakoma, žymėjo krikščionių kankinio, pirmojo Paryžiaus vyskupo šv. Dionyzo kankinystės vietą – čia 250 m. romėnai jam nukirto galvą. 1534 m. pirmosios koplyčios kriptoje jėzuito įžadus davė Jėzaus draugijos (galingo jėzuitų ordino, įkurto Katalikų bažnyčiai gelbėti nuo protestantų reformacijos antpuolio) įkūrėjas Ignacas Loyola ir šeši jo bendražygiai.

Sacré-Coeur ❶

Pietrytinis langas rožė (1960)

1870 M. ĮSILIEPSNOJUS Prancūzijos–Prūsijos karui, du katalikų verslininkai davė asmeninį religinį įžadą – pastatyti bažnyčią Švenčiausiajai Kristaus Širdžiai, idant Prancūzija būtų apsaugota nuo prūsų antpuolio. Abu vyrai – Alexandre'as Legentilis ir Rohault de Fleury – sulaukė to laiko, kai Paryžius po karo ir ilgos apsiausties buvo išgelbėtas, ir Sacré-Coeur bazilikos statybos pradžios. Sumanymo ėmėsi Paryžiaus arkivyskupas Guibert'as. Darbai pagal Paulio Abadie projektą prasidėjo 1875 m. Projektas rėmėsi romaninės bizantinės St-Front bažnyčios, esančios Périgueux, pavyzdžiu. Bazilika buvo baigta 1914 m., bet įsiveržus vokiečiams buvo pašventinta tik 1919 m., kai Prancūzija nugalėjo.

Fasadas
Sacré-Coeur su kupolais ir bokšteliais geriausiai atrodo iš apačioje esančių sodų.

Varpinė (1895) yra 83 m aukščio. Joje kabo vienas sunkiausių pasaulyje varpų. Pats varpas sveria 18,5 tonos, o šerdis 850 kg.

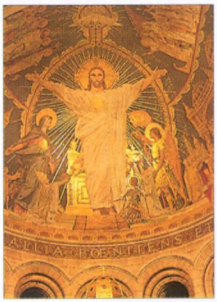

★ **Didžioji Kristaus mozaika**
Milžinišką bizantinę Kristaus mozaiką presbiterijos skliaute 1912–1922 m. sukūrė Lucas Olivier Mersonas.

Mergelė Marija su Kūdikiu
(1896) Ši renesansinio stiliaus sidabro statula – viena iš galerijoje stovinčių dviejų skulptūrų, kurias sukūrė P. Brunet.

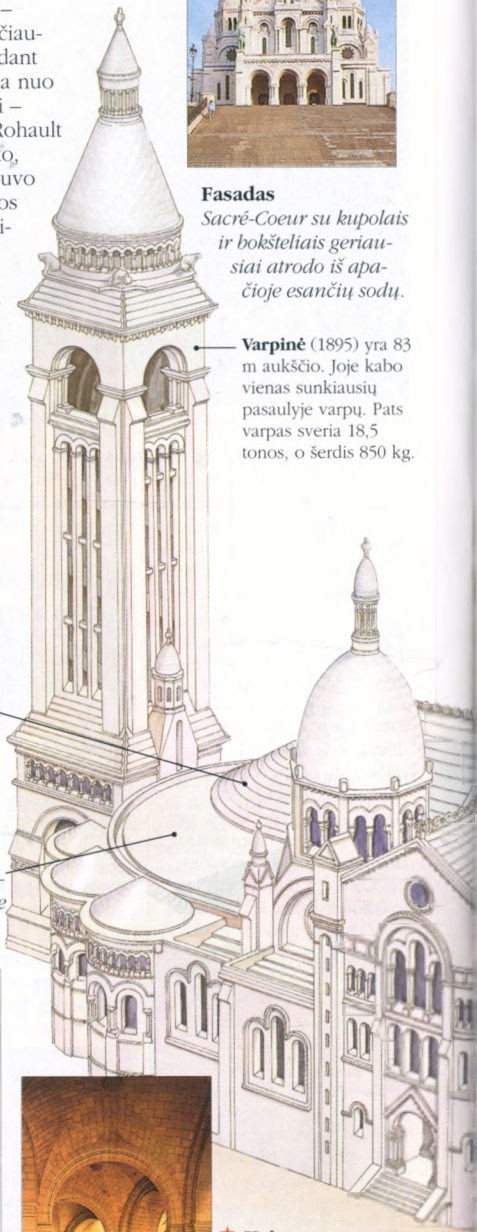

PARYŽIAUS APSIAUSTIS

Prūsija užpuolė Prancūziją 1870 m. Per keturių mėnesių Paryžiaus apsiaustį, kurią sukurstė Prūsijos ir Vokietijos politinis veikėjas Otto von Bismarckas, paryžiečiai taip išbadėjo, kad suvalgė visus mieste buvusius gyvulius.

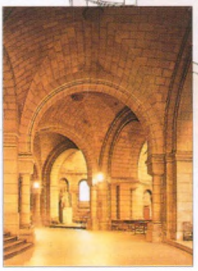

★ **Kriptos skliautai**
Bazilikos kriptos koplyčioje yra Legentilio širdis, saugoma akmens urnoje.

Svarbiausios įžymybės

- ★ **Didžioji Kristaus mozaika**
- ★ **Bronzinės durys**
- ★ **Kiaušinio formos kupolas**
- ★ **Kriptos skliautai**

★ **Kiaušinio formos kupolas**
Jo smaigalys – antras pagal aukštį Paryžiaus taškas po Eiffelio bokšto.

Informacija lankytojui

35 Rue de Chevalier 75018.
Žml. 6 F1. 01 53 41 89 00.
M *Abbesses (paskui važiuoti funikulieriumi iki Sacré-Coeur laiptų), Anvers, Barbès-Rochechouart, Château-Rouge, Lamarck-Caulaincourt.* 30, 54, 80, 85.
P *Blvd de Clichy, Rue Custine.*
Bazilika atidaryta *kasdien 6.45–22.30.* **Kupolas ir kripta atidaryti** *kasdien 9–19 (žiemą iki 18).* **Įėjimas į kriptą ir kupolą mokamas.** *pirm.–penkt. 10.30, 12.15, 18.30, 22.15; šešt. 18, 22; sekm. 9.30, 11, 18, 22.15.* *ribota.*

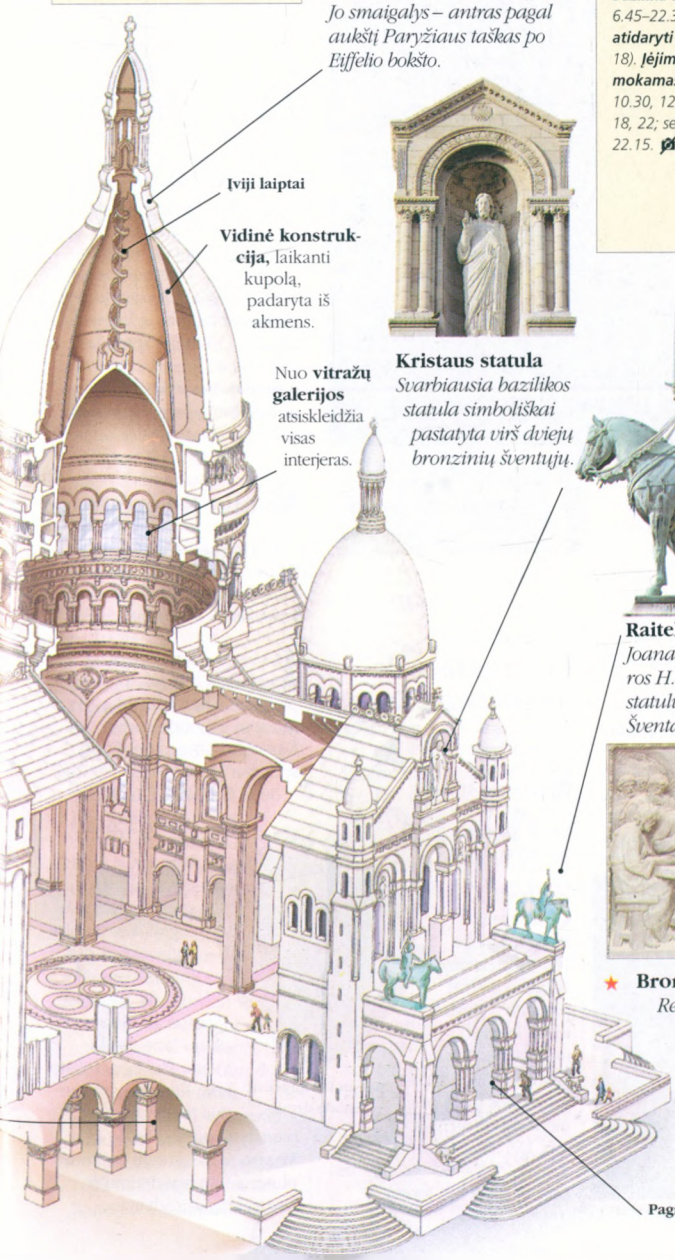

Kristaus statula
Svarbiausia bazilikos statula simboliškai pastatyta virš dviejų bronzinių šventųjų.

Raitelių statulos
Joana Arkietė – viena iš poros H. Lefèbvre'o sukurtų statulų. Kita vaizduoja Šventąjį Liudviką.

★ **Bronzinės durys**
Reljefinės portiko durų skulptūros vaizduoja scenas iš Kristaus gyvenimo, pvz., Paskutinę vakarienę.

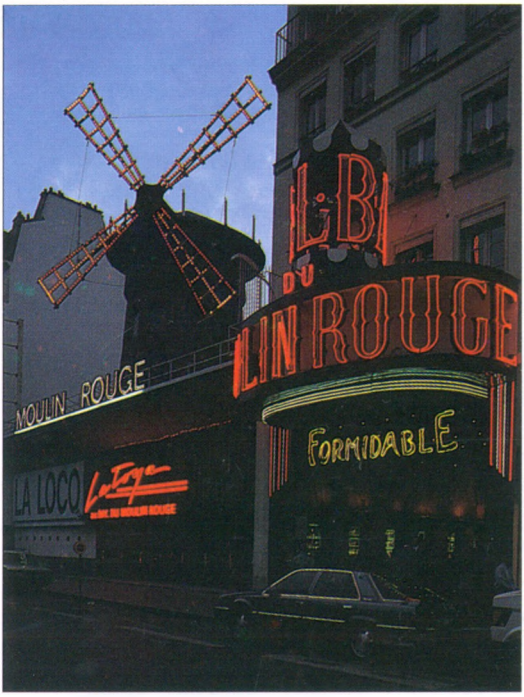

Garsus naktinio klubo *Moulin Rouge* siluetas

Place des Abbesses ⑨

75018. **Žml.** 6 F1. M *Abbesses.*

TAI VIENA gražiausių Paryžiaus aikščių. Ji įsiterpusi tarp gan abejotino įdomumo Place Pigalle su striptizo klubais ir Place du Tertre, į kurią suplūsta šimtai turistų. Nieku gyvu nepraleiskite progos pamatyti neįprastai žalias Abbesses metro stoties suvirinto plieno arkas bei gintarines šviesas. Tai viena iš nedaugelio originalių Art Nouveau stiliaus stočių, sukurta architekto Hectoro Guimard'o.

Įėjimas į Abbesses metro

St-Jean l'Evangéliste de Montmartre ⑩

19 Rue des Abbesses 75018. **Žml.** 6 F1. ☎ *01 46 06 43 96.* M *Abbesses.* ***Atidaryta*** *pirm.–šešt. 9–12, 15–19; sekm. 14–19.* ✝ *dažnai.* 📷 *II ir IV mėnesio sekm.*

SUPROJEKTUOTA Anatole'io de Baudot ir baigta 1904 m., ši bažnyčia buvo pirmoji, pastatyta iš gelžbetonio. Interjero gėlių motyvai būdingi Art Nouveau stiliui, o jungiančiosios arkos primena islamo architektūrą. Dėl raudonų plytų apdailos atsirado pravardė – St-Jean-des-Briques (Šv. Plytų Jonas).

St-Jean l'Evangéliste fasado detalė

Bateau-Lavoir ⑪

13 Pl Emile-Goudeau 75018. **Žml.** 6 F1. M *Abbesses. Lankytojai* ***neįleidžiami.***

ŠI MENININKŲ ir literatų meka buvo senas fortepijonų fabrikas. Jo pavadinimas kilęs dėl panašumo į skalbyklos laivus, kurie plaukiodavo Senos upe. 1890–1920 m. čia gyveno talentingiausi to meto dailininkai ir poetai. Jie gyveno vargingomis sąlygomis, teturėjo vieną čiaupą ir lovose miegojo paeiliui. Menininkai Picasso, Van Dongenas, Marie Laurencin, Juanas Grisas ir Modigliani – tik keletas iš namo gyventojų. Čia 1907 m. Picasso nutapė *Merginas iš Avinjono*, kurios paprastai laikomos kubizmo pradžia. 1970 m. aptriušęs pastatas sudegė, bet buvo pastatyta betoninė kopija su dirbtuvėmis perspektyviems dailininkams.

Moulin Rouge ⑫

82 Blvd de Clichy 75018. **Žml.** 6 E1. ☎ *01 53 09 82 82.* M *Blanche.* ***Atidaryta*** *kasdien 19–2.* ***Įėjim. mokamas.*** *Žr.* ***Pramogos*** *p. 339.*

IŠ SENOJO naktinio klubo, pastatyto 1885 m., o 1900 m. paversto šokių sale, liko tik raudoni malūno sparnai. Kankanas atsirado polkos soduose Montparnasse'e, Rue de la Grande-Chaumière, bet jis visad bus siejamas su *Moulin Rouge*. Čia vykusius audringus ir spalvingus šokių reginius savo plakatuose bei piešiniuose įamžino Henri de Toulouse-Lautrecas. Garsių šokėjų Jane Avril ir Yvette Guilbert aukšto kojų kilnojimo numerius ir šiandien galima pamatyti spindinčiuose Las Vegaso stiliaus reviu su kompiuterizuotu apšvietimu ir kerinčiais pasirodymais.

Vaclavas Nižinskis Montmartre'e

Cimetière de Montmartre 16

20 Ave Rachel 75018.
Žml. 2 D5. *01 43 87 64 24.*
Place de Clichy. ***Atidaryta*** *pirm.–šešt. 8–18; sekm. 9–18 (pask. įėjim. 17.45).*

ČIA NUO XIX a. pradžios amžiaus poilsį rado daug meno šviesulių. Kompozitoriai Hectoras Berliozas ir Jacques'as Offenbachas (kuris parašė garsiąją kankano melodiją), vokiečių poetas Heinrichas Heine, rusų šokėjas Vaclavas Nižinskis ir režisierius François Truffaut – tik kelios garsenybės iš čia palaidotųjų.

Montmartre'e yra dar vienos kapinės netoli Square Roland-Dorgelès – St-Vincent kapinės, kur palaidotas tapytojas Maurice'as Utrillo.

Moulin de la Galette 16

Rue Tholoze ir Rue Lepic gatvių sankryža 75018. **Žml.** 2 E5. *Lamarck-Caulaincourt.* *Lankytojai* ***neįleidžiami***.

KADAISE Montmartre'o horizonte buvo išsibarstę daugiau nei 30 vėjo malūnų. Juose buvo malami kviečiai ir spaudžiamos vynuogės. Dabar beliko du: Moulin du Radet, kuris stovi tolėliau, Rue Lepic gatvėje, ir rekonstruotas Moulin de la Galette.

Pastarasis buvo pastatytas 1622 m. ir dar vadinamas Blute-fin; manoma, kad vienas iš malūno savininkų Debray buvo nukryžiuotas ant malūno sparnų 1814 m. per Paryžiaus apsiaustį. Jis mėgino atremti besiveržiančius kazokus. Ties amžių sandūra malūnas tapo garsia šokių sale ir įkvėpdavo daugelį dailininkų, ypač Auguste'ą Renoirą ir Vincentą Van Goghą.

Stačioje Rue Lepic gatvėje yra daug parduotuvių ir geras turgus *(p. 327)*. Pramoninių ir jūros peizažų tapytojas impresionistas Armand'as Guillauminas kadaise gyveno namo Nr. 54 antrame aukšte, o Van Goghas ketvirtame.

Moulin de la Galette

Avenue Junot 15

75018. **Žml.** 2 E5. *Lamarck-Caulaincourt.*

ŠIOJE PLAČIOJE ir ramioje gatvėje, nutiestoje 1910 m., yra daug dailininkų dirbtuvių ir šeimyninių namų. Namo Nr. 13 mozaikas suprojektavo ten gyvenęs iliustratorius Francisque'as Poulbot, išgarsėjęs vaikėzų piešiniais. Jam priskiriamas baro biliardo žaidimo išradimas. Namas Nr. 15 – tai Maison Tristan Tzara, pavadintas ankstesnio savininko, rumunų poeto dadaisto vardu. Namą ekscentriškai suprojektavo austrų architektas Adolfas Loosas, papildydamas poeto būdą.

Visai prie pat Avenue Junot, palypėjus Allée des Brouillards laiptais, stovi XVIII a. architektūrinė keistenybė – Château des Brouillards. XIX a. čia gyveno kvaištelėjęs prancūzų rašytojas simbolistas Gérard'as de Nervalis, kuris 1855 m. nusižudė.

Le Placard d'Erik Satie 16

6 Rue Cortot 75018. **Žml.** 6 F1.
01 42 78 15 18. *Lamarck-Caulaincourt.*
Atidaryta *tik susitarus.*

MAŽYTĖ STUDIJA, kurioje kompozitorius gyveno nuo 1890 iki 1898 m., užima tik 3 kvadratinius metrus, todėl nenuostabu, kad ji buvo vadinama „spinta" *(placard)*. Šiandien šiam kambarėliui tinka „mažiausio pasaulyje muziejaus" titulas.

Muziejuje eksponuojami paveikslai, piešiniai, rankraščiai ir kiti dokumentai. Čia kompozitorius parašė *Vargšų mišias* ir kitų kūrinių. Iškyla vienintelė problema, kad Satie fondo turimos medžiagos neįmanoma vienu metu parodyti tokioje ribotoje erdvėje. Todėl laikinos parodos skiriamos atskiram kūriniui, papildant ekspoziciją atitinkamais dokumentais.

Iniciatyvusis muziejus rengia anksčiau nežinomų, vos kelias minutes trunkančių kūrinių (kai kurie iš jų skamba vos kelias sekundes) koncertus. Į šį miniatiūrinį lobyną galima užeiti tik iš anksto susitarus, rekomenduojami individualūs apsilankymai.

Kūrybingasis kompozitorius Erikas Satie (1866–1925)

ATOKESNĖS VIETOS

DAUGELYJE DIDŽIŲJŲ PILIŲ (château), kurios netoli Paryžiaus buvo pastatytos kaip aristokratų ir porevoliucinės buržuazijos užmiesčio poilsiavietės, dabar įkurti muziejai. Viena puikiausių – tai Versalis, tačiau jei jūsų skonis moderniškesnis, galite rasti ir Le Corbusier architektūros. Suaugusiuosius ir vaikus linksmina du teminiai parkai – Disneyland Paris ir Parc de la Villette, o nuo įkyrėjusio miesto triukšmo pailsėti galima kituose nuostabiuose parkuose.

ŽVILGSNIS Į ĮŽYMYBES

Muziejai ir galerijos
Musée Nissim de Camondo 3
Musée Cernuschi 4
Musée Gustave Moreau 5
Musée de Cristal de Baccarat 8
Centre Internationale d'Automobile 13
Musée Edith Piaf 14
Musée National des Arts Africains et Océaniens 18
Musée Marmottan 30
Espace Landowski 32

Bažnyčios
St-Alexandre-Nevsky Cathédral 1
Basilique Saint-Denis 7
Notre-Dame du Travail 24

Istoriniai pastatai ir gatvės
Bercy 20
Bibliothèque Nationale de France 21
Cité Universitaire 25
Institut Pasteur 23
Versalis p. 248–251 27
Rue de la Fontaine 26
Fondation Le Corbusier 22
La Défense 33
Château de Malmaison 31

Turgūs
Marché aux Puces de St-Ouen 6
Portes St-Denis et St-Martin 9
Marché d'Aligre 17

Parkai, sodai ir kanalai
Parc Monceau 2
Canal St-Martin 10
Parc des Buttes-Chaumont 11
Château et Bois de Vincennes 19
Parc Montsouris 22
Parc André Citroën 26
Bois de Boulogne 31

Kapinės
Cimetière du Père Lachaise p. 240–241 15

Teminiai parkai
Parc de la Villette p. 234–239 12
Disneyland Paris p. 242–245 16

ŽENKLAI
Pagrindiniai turistiniai rajonai
Pagrindiniai keliai
0 kilometrų 5

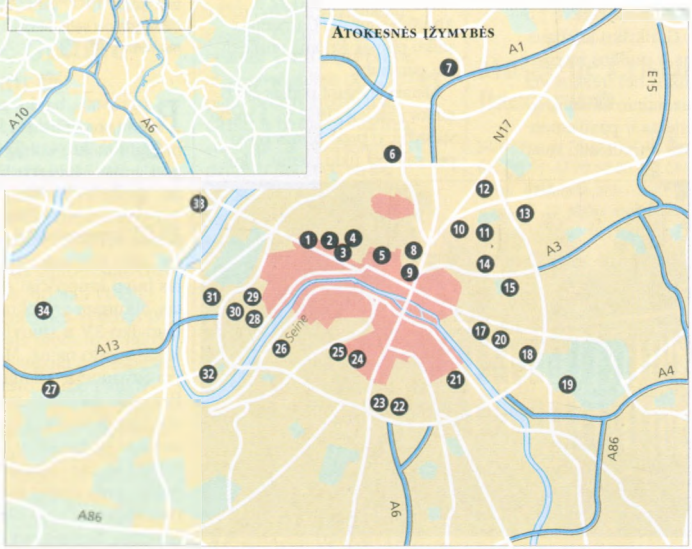

Suformuota sala Bois de Boulogne parke

Miesto šiaurė

St-Alexandre-Nevsky Cathédral

St-Alexandre-Nevsky Cathédral ❶

12 Rue Daru 75008. **Žml.** 4 F3.
01 42 27 37 34. M *Courcelle.* ***Atidaryta*** *antr., penkt., sekm. 15–17.* *šešt. 18, sekm. 10.30.*

ŠI IMPOZANTIŠKA rusų stačiatikių katedra su penkiais auksuoto vario kupolais liudija, kad Paryžiuje yra didelė rusų bendruomenė. Suprojektuota Sankt Peterburgo dailės akademijos narių ir finansuota caro Aleksandro II drauge su vietine rusų bendruomene, katedra buvo baigta 1861 m. Viduje ikonų pertvara dalija cerkvę į dvi dalis. Graikiško kryžiaus planas ir puikios interjero mozaikos bei freskos yra neobizantinio stiliaus, o eksterjeras ir paauksuoti kupolai – tradicinio rusų stačiatikių dizaino.

Rusų gyventojų skaičius dramatiškai išaugo po 1917 m. bolševikų revoliucijos, kai tūkstančiai rusų ieškojo saugumo Paryžiuje. Rue Daru, kur stovi katedra, ir aplinkinis rajonas sudaro „mažąją Rusiją". Čia stovi rusų mokyklos, daug šokių akademijų, nuostabios arbatos parduotuvės ir knygynai, kur lankytojai gali viską apžiūrėti.

Parc Monceau ❷

Blvd de Courcelles 75017. **Žml.** 5 A3.
01 42 27 08 64. M *Monceau.* ***Atidaryta*** *kasdien 7–21 (vasarą 22).* *Žr.* ***Penki pasivaikščiojimai su vadovu*** *p. 258–259.*

ŠIS ŽALIASIS prieglobstis datuojamas 1778 m., kai Chartres'o kunigaikštis (vėliau Orléans'o kunigaikštis) užsakė tapytojui, rašytojui ir landšafto projektuotojui mėgėjui Louis Carmontelle'ui sukurti nuostabų sodą. Būdamas ir teatro dekoratorius, Carmontelle'is, mėgdžiodamas to meto anglų ir vokiečių madą, sukūrė „svajonių sodą", egzotišką kraštovaizdį, pilną architektūrinių keistenybių. 1783 m. škotų dekoratyvinės sodininkystės specialistas Thomas Blaikie pasodino angliško stiliaus sodą. Parke 1797 m. spalio 22 d. André-Jacques'as Garnerinas atliko pirmąjį žinomą nusileidimą parašiutu.

Metams bėgant parkas ėjo iš rankų į rankas, 1852 m. jį įsigijo valstybė, o pusė žemės buvo privatizuota ūkio plėtrai. Likusieji 9 ha buvo paversti viešu sodu. Jis buvo atnaujintas, Adolphe'as Alphand'as, Bois de Boulogne ir Bois de Vincennes architektas, suprojektavo naujus statinius.

Šiandien tai vienas prašmatniausių sostinės parkų, nors ir praradęs daug senųjų bruožų. Išliko *naumachia* baseinas, apsuptas korintinių kolonų liekanų. Tai romėnų baseino, naudoto jūros mūšių imitacijoms, dekoratyvinis variantas. Be to, parke teka upė, stovi renesansinė arkada, piramidės, Pavillon de Chartres ir žavinga rotonda, kur kadaise buvo įsikūręs kelių rinkliavos rinkimo postas.

Musée Nissim de Camondo

Musée Nissim de Camondo ❸

63 Rue de Monceau 75008.
Žml. 5 A3. *01 53 89 06 40.* M *Monceau, Villiers.* ***Atidaryta*** *treč.–sekm. 10–17 (pask. įėjim. 16.30).* ***Uždaryta*** *per valst. šventes.* ***Įėjim. mokamas.***

RETAI XVIII a. baldų, gobelenų, paveikslų ir kitų brangių daiktų kolekcijai saugoti grafas Moise de Camondo, garsus žydų finansininkas, 1914 m. užsakė pastatyti šiuos rūmus Versalio Petit Trianon *(p. 248–249)* stiliumi. Muziejus buvo kruopščiai atnaujintas, atkuriant aristokratišką Liudviko XV ir Liudviko XVI laikų miesto namą. Muziejuje yra Savonnerie kilimų, Beauvais gobelenų ir Buffono servizas (Sèvre'o porceliano servizas su paukščių dekoru).

1935 m. De Camondo paliko savo rūmus valstybei, pagerbdamas savo sūnaus Nissimo, žuvusio per Pirmąjį pasaulinį karą, atminimą.

Kolonada prie *naumachia* baseino Monceau parke

Musée Cernuschi ❹

7 Ave Vélasquez 75008. **Žml.** 5 A3. ☎ *01 45 63 50 75.* M *Villiers, Monceau.* ***Atidaryta*** *antr.–sekm. 10–17.40.* ***Uždaryta*** *per valst. šventes.* ***Įėjim. mokamas.*** *grupėms, susitarus.*

ŠIUOSE RŪMUOSE prie Monceau parko saugoma intriguojanti privati vėlyvojo Rytų Azijos meno kolekcija, kurią surinko politikas ir bankininkas Enrico Cernuschi (1821–1896). Įvairiapusėje kolekcijoje yra V a. sėdintis bodhisatvas iš Jungango; *Tigrė* (XII a. pr. Kr. bronzos vaza); VIII a. Tangų laikotarpio tapinys ant šilko *Arkliai ir arklininkai*, priskiriamas garsiausiam to meto arklių tapytojui ir rūmų dailininkui Han Kanui.

Bodhisatvas iš Musée Cernuschi

Musée Gustave Moreau ❺

14 Rue de la Rochefoucauld 75009. **Žml.** 6 E3. ☎ *01 48 74 38 50.* M *Trinité.* ***Atidaryta*** *pirm. ir treč. 11–17.15; ketv.–sekm. 10–12.45, 14–17.15.* ***Uždaryta*** *saus. 1, geg. 1, gruodž. 25.* ***Įėjim. mokamas.***

TAPYTOJAS simbolistas Gustave'as Moreau (1836–1898), išgarsėjęs ryškiais ir vaizdingais biblinių ir mitologinių fantazijų paveikslais, savo miesto name paliko valstybei plačią kolekciją: daugiau nei 1000 aliejinių paveikslų ir akvarelių, apie 7000 piešinių. Čia galima išvysti ir vieną garsiausių Moreau darbų – *Jupiterį ir Semelę*.

Gustave Moreau. *Angelas keliauninkas*, Musée Gustave Moreau

Marché aux Puces de St-Ouen ❻

Rue des Rosiers, St-Ouen 75018. **Žml.** 2 F2. M *Porte-de-Clignancourt.* ***Atidaryta*** *šešt.–pirm. 7–18. Žr.* ***Turgūs*** *p. 327.*

TAI SENIAUSIAS Paryžiaus sendaikčių turgus, užimantis 6 ha. XIX a. skudurininkai ir valkatos rinkdavosi už miesto ribų ir siūlydavo savo prekes. XIX a. pradžioje čia buvo padorus turgus, kur kartais iš anuomet nežinomų pardavėjų buvo galima pigiai įsigyti kokį šedevrą.

Šiandien turgus padalytas į atskirus specializuotus padalinius. Jis ypač garsėja gausia Antrosios imperijos (1852–1870) baldų ir puošmenų pasiūla. Dabar jau sunkiai beatrasi kokią pigią prekę, visgi savaitgaliais per 150 000 pigių prekių medžiotojų, turistų ir perpardavinėtojų suplūsta čia pasidairyti po daugiau nei 2000 atvirų ir dengtų prekystalių.

Basilique Saint-Denis ❼

2 Rue de Strasbourg, 93200 Saint-Denis. ☎ *01 48 09 83 54.* M *Saint-Denis-Basilique.* RER *Saint-Denis.* ***Atidaryta*** *bal.–rugs.: pirm.–šešt. 10–18.30., sekm. 12–18.30; spal.–kov.: pirm.–šešt. 10–16.30, sekm. 12–16.30.* ✝ *sekm. 8.30, 10.* ***Įėjim. mokamas.***

BAZILIKA 1137–1281 m. pastatyta ant pirmojo Paryžiaus vyskupo, kuriam 250 m. Montmartre'e buvo nukirsta galva, šv. Dionyzo kapo. Pastatas padarė įtaką gotikos menui Europoje. Nuo Merovingų laikų čia buvo laidojami Prancūzijos valdovai. Per Revoliuciją daug antkapių buvo išniekinta ir išmėtyta, bet geriausi išliko, ir dabar galima išvysti puikią laidotuvių meno kolekciją. Tarp paminklų yra Dagoberto (mirė 638), Pranciškaus I (mirė 1547), Henriko II (mirė 1559) ir Kotrynos Mediči (mirė 1589), Liudviko XVI ir Marijos Antuanetės (mirė 1793) antkapiai.

Abisinijos vaza iš Baccarat krištolo ir bronzos

Musée de Cristal de Baccarat ❽

30 bis Rue de Paradis 75010. **Žml.** 7 B4. ☎ *01 47 70 64 30.* M *Château d'Eau.* ***Atidaryta*** *pirm.–šešt. 10–18; sekm. 10–17.* ***Įėjim. mokamas*** *susitarus, tel. 01 40 22 11 32.*

RUE DE PARADIS gatvėje įsikūrę daug stiklo ir keramikos krautuvininkų, tarp jų ir Baccarat bendrovė, įsteigta 1764 m. Lorraine'e. Musée de Cristal, dar vadinamas Musée Baccarat, yra šalia Baccarat prekių salono. Eksponuojama daugiau nei 1200 bendrovės gaminių. Galima pamatyti karalių ir imperatorių rūmams sukurtų servizų ir puikiausius dirbtuvių gaminius.

Vakarinė Porte St-Denis arka, buvęs įėjimas į miestą

Portes St-Denis et St-Martin ❾

Blvds St-Denis ir St-Martin 75010. **Žml.** 7 B5. M *St-Martin, Strasbourg-St-Denis.*

ŠIE VARTAI veda į dvi senas ir svarbias šiaurės–pietų magistrales: St-Denis ir St-Martin. Kadaise vartai ženklino įėjimą į miestą. 23 m aukščio St-Denis vartus 1672 m. pastatė François Blondelis. Liudviko XIV skulptorius François Girardonas išpuošė juos figūrinėmis scenomis, įamžinančiomis tų metų karaliaus kariuomenių pergales Flandrijoje ir prie Reino. 17 m aukščio St-Martino vartus 1674 m. pastatė Pierre'as Bullet. Juose įamžintas Besançono užgrobimas ir Trilypės sąjungos tarp Ispanijos, Olandijos bei Vokietijos žlugimas.

Laivai Port de l'Arsenal uoste

Miesto rytai

Canal St-Martin ❿

Žml. 8 E2. M *Jaurès, J Bonsergent, Goncourt. Žr.* ***Penki pasivaikščiojimai su vadovu*** *p. 260–261.*

PENKIŲ kilometrų kanalas, atidarytas 1825 m., yra trumpiausias kelias upės transportui tarp Senos kilpų. Jis seniai mėgstamas ir romanistų, ir kino režisierių, ir turistų. Čia plaukioja baržos ir turistiniai laivai, išplaukiantys nuo Arsenalo. Šiauriniame kanalo gale yra Bassin de la Villette vandentakis ir elegantiška neoklasicistinė Rotonde de la Villette, vakare įspūdingai apšviečiama.

Parc des Buttes-Chaumont ⓫

Rue Manin 75019 (pagr. priejimas iš Rue Armand Carrel). 01 53 35 89 35. M *Botzaris, Buttes-Chaumont.* ***Atidaryta*** *spal.–bal.: kasdien 6.45–21; geg.–rugs.: kasdien 6.45–23.*

DAUGELIUI šis parkas atrodo pats mieliausias ir neįprastas. Kalvotą panoraminį kraštovaizdį XIX a. septintame dešimtmetyje sukūrė baronas Haussmannas iš sąvartyno ir karjero su kartuvėmis apačioje. Haussmannas darbavosi su landšafto architektu Adolphe'u Alphand'u, kuris organizavo plačią programą – naujas alėjas su šaligatviais, suoleliais ir žibintais. Į tuo metu labai giriamo parko kūrimą buvo įtraukti ir inžinierius Darcelis bei sodų architektas Barillet-Deschamps'as. Jie suformavo ežerą, salą iš tikrų ir dirbtinių uolų, pastatė romėniško stiliaus šventyklą, dar pridėjo krioklį, upelius, pėsčiųjų tiltus, vedančius į salą, paplūdimius ir egles. Šiandien lankytojai gali paplaukioti laiveliais ir pajodinėti asilaičiais.

Parc des Buttes-Chaumont sala, uolos ir šventykla

Parc de la Villette ⓬

Žr. p. 234–239.

Lenktyninis *Renault* automobilis, Centre International de l'Automobile

Centre International de l'Automobile ⓭

25 Rue d'Estienne d'Orves, 93500 Pantin. 01 48 10 80 00. M *Hoche.* ***Atidaryta*** *tik grupėms susitarus.* ***Įėjim. mokamas.*** ***Filmai, video. Biblioteka.*** *tik susitarus.*

ĮSIKŪRĘS buvusioje gamykloje, muziejus puikiai išnaudoja erdvią ir šviesią 100 000 kvadratinių metrų patalpą. Eksponuojama

rinktinė 120 automobilių ir motociklų kolekcija. Be senų klasikinių modelių, lankytojai gali pamatyti naujausius pavyzdžius, kurie iliustruoja pradines ir patobulintas idėjas. Taip galima įsivaizduoti ateities transporto stilius ir metodus. Parodos dažnai keičiamos, o Atradimų paviljone nuolat vyksta nauji renginiai.

Gaila, kad šiuo metu į centrą gali patekti tik lankytojai, einantys į paskaitas ir parodas, kurios rengiamos įvairiose komplekso salėse. Šiaip lankytojai kol kas neįleidžiami.

Musée Edith Piaf ⑯

5 Rue Crespin du Gast 75011.
☎ *01 43 55 52 72.* M *Ménilmontant.* ***Atidaryta*** *pirm.–ketv. 13–18 (pask. įėjim. 17.30).* ***Apsilankymai*** *tik susitarus.* ***Uždaryta*** *per valst. šventes.* ***Įėjim. mokamas.***

EDITH GASSION, gimusi 1915 m. rytiniame darbininkų rajone Paryžiuje, kaip sceninį vardą pasirinko pravardę, reiškiančią „žvirblelis". Karjerą ji pradėjo dainuodama apie nelaimingą meilę vietinėse kavinėse ir baruose, o ketvirto dešimtmečio pabaigoje tapo tarptautine žvaigžde.

Ji niekad negyveno muziejaus, kurį 1967 m. įkūrė gerbėjų draugija Les Amis d'Edith Piaf, patalpose. Gerbėjai surinko daug memorialinių daiktų ir sutalpino juos į nedidelį butuką. Čia daug

„Žvirblelis" Edith Piaf (1915–1963)

nuotraukų ir portretų, intymių laiškų, drabužių, Charles'io Kifferio litografijų ir knygų – visa tai dovanojo Piaf uošviai arba paliko kiti dainininkai. Paprašius muziejuje galima pasiklausyti dainininkės, kuri mirė 1963 m. ir palaidota Père Lachaise kapinėse *(žr. 240–241)*, įrašų.

Cimetière du Père Lachaise ⑮

Žr. p. 240–241.

Minė ir Peliukas Mikis

Disneyland Paris ⑯

Žr. p. 242–245.

Marché d'Aligre ⑰

Place d'Aligre 75012. **Žml.** 14 F5. M *Ledru-Rollin.* ***Atidaryta*** *kasdien 9.30–13.*

SEKMADIENIO rytą šiame gyvame turguje galima išvysti vieną spalvingiausių Paryžiaus vaizdų. Gatvėse prancūzų, arabų ir afrikiečių prekiautojai primygtinai siūlo vaisius, daržoves, gėles ir drabužius, o šalia esančiame dengtame turguje, Beauveau St-Antoine, pardavinėjama mėsa, sūriai, paštetai ir daug įdomių įvairių šalių skanėstų. Aligre kvartale susitinka senasis ir naujasis Paryžius. Šalia senojo amatininkų kvartalo bendruomenės įsikūrė perspektyvių jaunuolių grupė. Juos čia atviliojo nesenos gretimo Bastille rajono *(p. 130)* permainos.

Musée National des Arts Africains et Océaniens išorės reljefas

Musée National des Arts Africains et Océaniens ⑱

293 Ave Daumesnil 75012.
☎ *01 44 74 84 80.* M *Porte Dorée.* ***Atidaryta*** *treč.–pirm. 10–17.30 (pask. įėjim. 16.50).* ***Akvariumas atidarytas*** *treč.–pirm. 10–17.30.* ***Uždaryta*** *geg. 1.* ***Įėjim. mokamas.*** *ribota.*

MUZIEJUS įsikūręs Art Deco stiliaus pastate, kurį 1931 metų Kolonijų parodai suprojektavo architektai Albettas Lapradeʼas ir Léonas Jaussely. Įspūdingą fasadą puošia platus frizas, kuriame A. Janniot pavaizdavo Prancūzijos užjūrio žemių indėlius.

Viduje įrengta nuostabi Vakarų, Centrinės ir Šiaurės Afrikos, Okeanijos ir Australazijos primityviojo ir genčių meno paroda. Tarp eksponatų – antilopės kaukės iš Malio; raižytos dramblio iltys iš Benino; Maroko juvelyriniai dirbiniai; aborigenų paveikslai ant žievės; Vakarų ir Centrinės Afrikos kaukės, medinės ir varinės figūrėlės.

Apačioje yra atogrąžų akvariumas ir terariumai su vėžliais bei krokodilais.

Parc de la Villette ⑫

Buvusios Paryžiaus skerdyklos ir galvijų turgus buvo paversti į šį didžiulį miesto parką, kurį suprojektavo Bernard'as Tschumi. Jo įvairi ir pretenzinga įranga užima 55 ha anksčiau apleistos miesto dalies. Svarbiausia užduotis buvo atgaivinti susitikimų ir užsiėmimų parko tradiciją ir skatinti susidomėjimą menais bei mokslais. Darbai prasidėjo 1984 m., ir išaugo parkas su milžiniško mokslo muziejumi, popmuzikos koncertų sale, parodų paviljonu, sferiniu kino teatru ir muzikos centru. Visa tai susieja pats parkas, dekoratyviniai statiniai, sodai ir žaidimų aikštelės.

Keisti statiniai
Šie raudoni kubai išsibarstę parke ir atlieka įvairią paskirtį: vaikų darželių, kavinių ir vaikų dirbtuvių.

Vaikų žaidimų aikštelė
Slibino šliuožykla, smėlio dėžės ir spalvinga žaidimų įranga labirintuose – tikras rojus mažiems vaikams.

★ **Grande Halle**
Buvusi galvijų salė tapo lanksčia parodų erdve su judančiomis grindimis ir žiūrovų sale.

Įėjimas

★ **Cité de la Musique**
Šį keistą, bet elegantišką baltutėlį kompleksą sudaro konservatorija, koncertų salė, biblioteka, studijos ir muziejus.

Svarbiausi pastatai

- ★ Cité des Sciences
- ★ Grande Halle
- ★ Cité de la Musique
- ★ Zénith teatras

Maison de la Villette – tai istorijos centras, kuriame sukaupti dokumentai ir rengiamos parodos apie šios vietos ir rajono istoriją.

Įėjimas

★ **Cité des Sciences**
Šis milžiniškas mokslo muziejus didžiuojasi naujausia įranga, čia yra nuostabių praktinių parodų.

INFORMACIJA LANKYTOJUI

30 Ave Corentin-Cariou 75019. 01 40 05 80 00. Porte de la Villette. 150, 152, 250A / Porte de la Villette. vietoje. **Atidaryta** antr.–sekm. 10–18 (pask. įėjim. 17.30). **Įėjim. mokamas.** (nemokamas turistiniams autobusams). **Koncertai. Filmai, video. Paskaitų centras. Biblioteka.**

La Géode
Gigantiško kino teatro 360° ekrane derinant vizualinius bei garso efektus, patiriami fantastiniai išgyvenimai, pvz., kosminės kelionės pojūtis.

★ **Zénith teatras**
Didžiulė poliesterio palapinė buvo pastatyta popmuzikos koncertams. Joje gali susėsti daugiau nei 6000 žiūrovų.

L'Argonaute
Tai šešto dešimtmečio povandeninis laivas šalia jūreivystės muziejaus.

Atvykę iš Gvadelupos muzikantai koncertuoja lauke

LE MUSÉE DE LA MUSIQUE
Muziejaus kolekciją sudaro daugiau nei 4500 instrumentų, objektų, įrankių ir meno kūrinių, kurie pasakoja muzikos istoriją nuo Renesanso laikų. Nuolatinėje ekspozicijoje rodoma daugiau nei 900 eksponatų, kurie išdėlioti chronologiškai. Lankytojai gali pasinaudoti ausinėmis.

La Villette: Cité des Sciences

Atlanto statula

DIDŽIULIS MOKSLO ir technikos muziejus užima didžiausią iš buvusių Villette skerdyklų. Pastato aukštis siekia 40 m, o plotas – daugiau nei 3 ha. Architektas Adrienas Fainsilberis sukūrė vaizdingą pastato ir trijų gamtos temų sąveiką: statinį supa vanduo; iš oranžerijų skverbiasi augalija; pro kupolus plūsta šviesa. Muziejus išsidėstęs per penkis lygmenis. Jo centras – Explora eksponatai, esantys 1 ir 2 lygmenyse, kur gyvai, įdomiai pristatoma įranga ir veikla skatina susidomėjimą mokslu bei technika. Lankytojai gali aktyviai pažaisti kompiuterizuotus žaidimus apie kosmosą, kompiuterius ar garsą. Kituose lygmenyse įrengti kino teatrai, mokslo žinių skyrius, konferencijų centras, biblioteka ir parduotuvės.

Kupolai
Pro du įstiklintus 17 m skersmens kupolus saulės šviesa patenka į pagrindinę salę.

★ **Planetariumas**
Šioje 260 vietų žiūrovų salėje specialiųjų efektų projektoriai ir naujausios garso sistemos sukuria jaudinančius žvaigždžių ir planetų vaizdus.

Pagrindinė salė
Sklendžiantis kolonų, tiltelių, eskalatorių ir balkonų tinklas čia sukuria atmosferą, panašią į katedros.

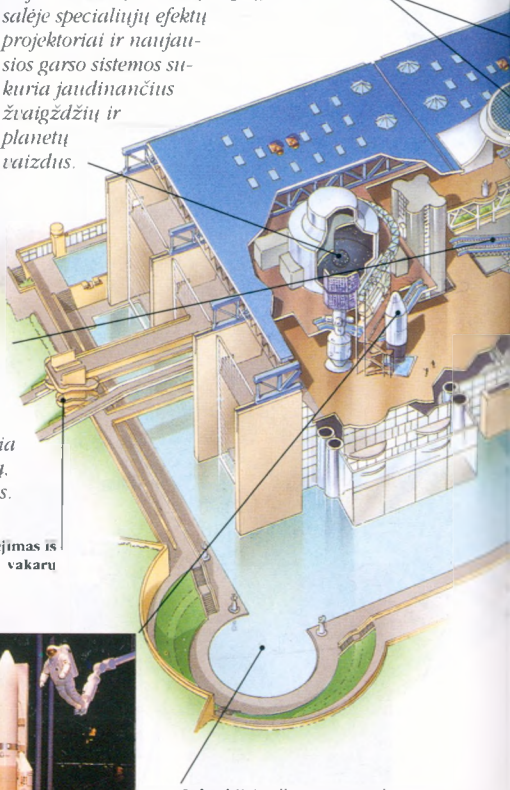

Griovį Fainsilberis suprojektavo 13 m žemiau parko lygio, kad saulės šviesa patektų į apatinius pastato lygmenis. Pastato masyvumo pojūtį sustiprina atspindžiai vandenyje.

SVARBIAUSI EKSPONATAI

- ★ **Planetariumas**
- ★ **Raketa *„Ariane"***
- ★ **La Géode**

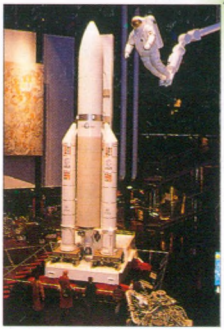

★ **Raketa *Ariane***
Nuostabios raketų ekspozicijos paaiškina, kaip astronautai patenka į atvirą kosmosą. Galima pamatyti ir europietiškos raketos Ariane *pavyzdį.*

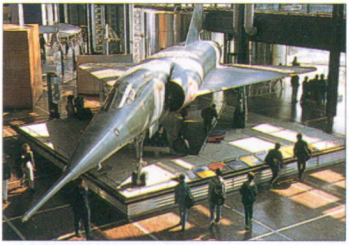

***Miražo* lėktuvas**
Prancūzų gamybos reaktyvinio naikintuvo natūralaus dydžio modelis – tik vienas iš stulbinamą technikos pažangą liudijančių eksponatų.

Vaikų mokslo centras
Šiame linksmame dideliame plote vaikai gali eksperimentuoti ir žaisti su interaktyviomis mašinomis, kurios jiems parodo, kaip veikia moksliniai principai.

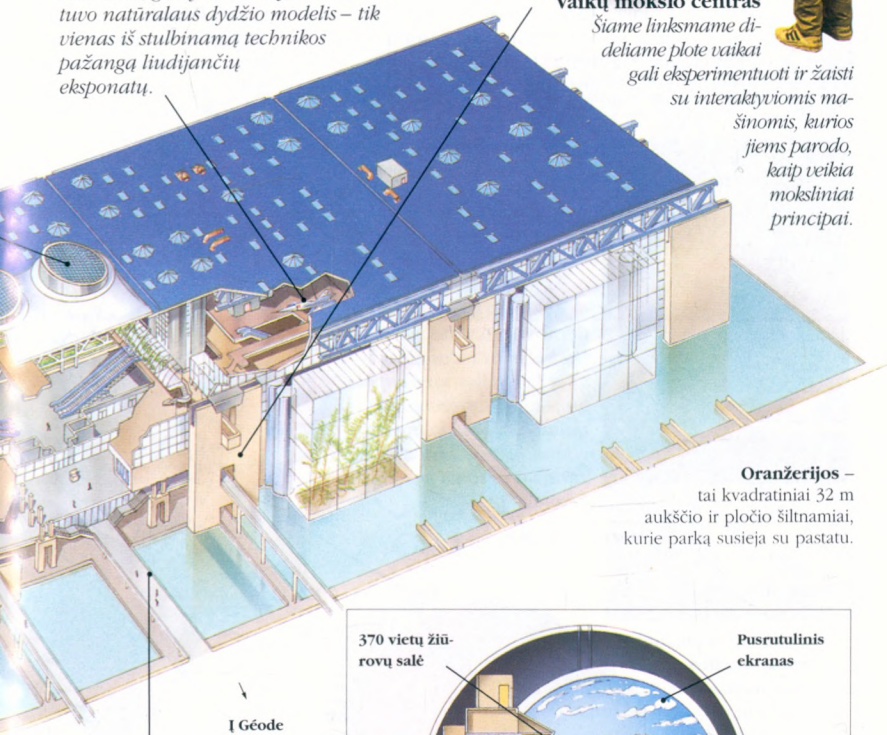

Oranžerijos – tai kvadratiniai 32 m aukščio ir pločio šiltnamiai, kurie parką susieja su pastatu.

Į Géode

Pėsčiųjų takai
Pėsčiųjų takai kerta pastatą juosiantį griovį ir jungia įvairius muziejaus aukštus su Géode ir parku.

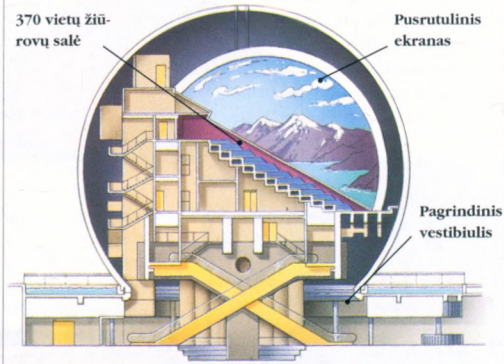

La Géode
Šis gigantiškas 36 m skersmens pramogų rutulys turi „odą“, sudarytą iš 6500 nerūdijančio plieno trikampių, kurie atspindi aplinką ir dangų. Viduje milžiniškas 1000 m^2 pločio pusrutulinis kino ekranas rodo filmus apie gamtą, keliones ir kosmosą.

Cité des Sciences: Explora

EXPLORA EKSPONATAI, esantys Cité 1 ir 2 lygmeny, – nuostabus vadovas po mokslo ir technikos pasaulius. Mūsų supratimą apie kompiuterius, kosmosą, vandenyną, žemę, garsą ir kiną praturtina ryškūs ir vaizdingi daugialypės terpės pristatymai, interaktyvūs kompiuteriniai eksponatai ir informatyvūs modeliai. Vaikai ir suaugusieji gali mokytis žaisdami su šviesa, erdve ir garsu. Maži vaikai gali pasivaikščioti po garso kempinę, patirti regėjimo apgaules, pamatyti, kaip astronautai gyvena atvirame kosmose, pasišnibždėti pro parabolinį garso ekraną, pasiklausyti kalbančių sienų. Vyresni vaikai gali daugiau sužinoti apie tai, kaip žmogus gyvena ir dirba po vandeniu, kaip daromi specialieji kino efektai, pasiklausyti pasakojimo apie žvaigždes ir pamatyti, kaip atsiranda kalnas.

Garso lėkštės
Šie paraboliniai garso ekranai perduoda žmonių, stovinčių 15 m atstumu vienas nuo kito, pokalbį.

Monory freskos – tai Jacques'o Monory ištapytos aliuminio plokštės, kurias jungia neoniniai vamzdeliai. Jos iš lauko puošia planetariumo išorės sienas.

★ Žvaigždžių demonstravimas
Dešimt tūkstančių žvaigždžių į planetariumo kupolą projektuoja astronominis imituoklis. Vaizdo ir garso efektai atkuria kvapą gniaužiančias keliones po kosmosą.

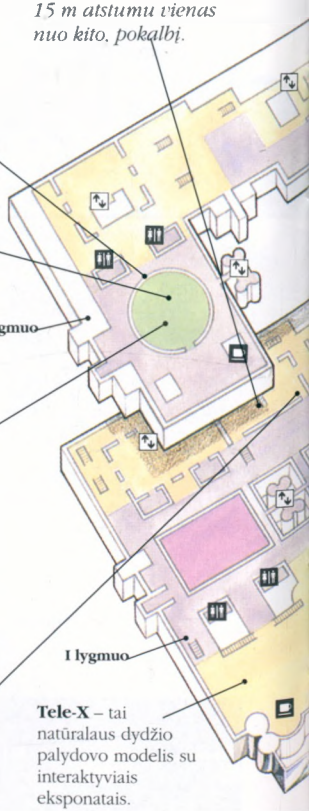

Žvaigždžių rutulys
Planetariumo 10 000 lęšių sfera atkuria dangaus vaizdus, kuriuos mato astronautai, skriedami už Žemės atmosferos.

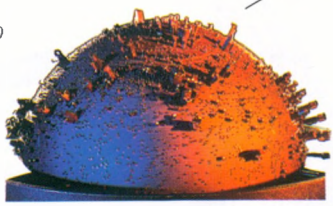

Tele-X – tai natūralaus dydžio palydovo modelis su interaktyviais eksponatais.

Garsas
Daug interaktyvių eksponatų, pvz., šis rezonansą demonstruojantis instrumentas, padeda lankytojams tyrinėti nuostabų garsų ir klausos pasaulį.

PLANO SPALVŲ REIKŠMĖ

- Nuolatinės parodos
- Laikinos parodos
- Planetariumas
- Būsimų parodų plotas
- Kitos patalpos

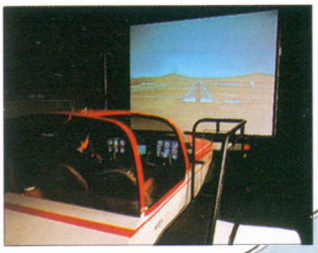

Skrydžio imituoklis
atkuria skrydžio lėktuvu patirtį su padavimo ir grįžtamuoju kompiuteriniu ryšiu.

SVARBIAUSI EKSPONATAI

- Žvaigždžių demonstravimas
- ★ Roussi robotas

Dvigubos perspektyvos kambarys
sukuria optinę apgaulę: kambaryje esantys žmonės atrodo daug didesni arba mažesni, nei iš tiesų yra.

Interaktyvus robotas
Šis žavus per nuotolį valdomas robotas vaikštinėja po Explora parodas ir bendrauja su lankytojais.

Odorama
Šios parodos įdomybė – atspėti kvapą, kuris asocijuojasi su ekrane rodomu vaizdu.

★ **Roussi robotas**
Gilles'io Roussi 6 m aukščio kompiuterizuota skulptūra Gerasis robotas *itin jautri. Ji reaguoja į menkiausią šalia esančio žmogaus judesį, sužimba šviesėlėmis ir prabyla savo balsu.*

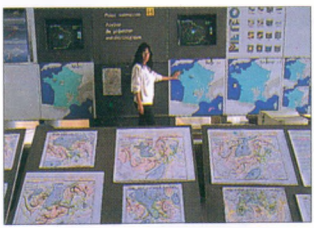

Meteovision
Orų prognozes rodo žemėlapiai ir palydovinės nuotraukos. Nuolat atnaujinami pranešimai apie orus perduodami 240 pasaulio miestams.

Cimetière du Père Lachaise ⑮

PRESTIŽIŠKIAUSIOS Paryžiaus kapinės įrengtos ant miškingos kalvos, žvelgiančios į miestą. Kadaise žemė priklausė Liudviko XIV nuodėmklausiui tėvui de la Chaise'ui, bet 1803 m. Napoleono įsakymu ji buvo nupirkta naujoms kapinėms. Kapinės taip išpopuliarėjo tarp buržuazijos atstovų, kad per šimtmetį šešiagubai išsiplėtė. Čia buvo palaidotos tokios garsenybės kaip rašytojas Honoré de Balzacas ir kompozitorius Frédéricas Chopinas, o vėlesniais laikais dainininkas Jimas Morisonas ir aktorius Yves'as Montand'as. Garsūs kapai ir įspūdingos paminklinės skulptūros daro šią vietą malonią ramiam, nostalgiškam pasivaikščiojimui.

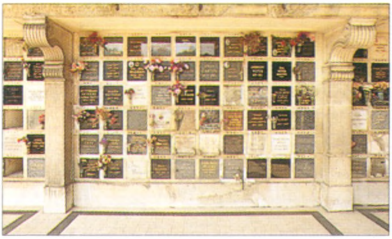

Kolumbariumas buvo pastatytas XIX a. pabaigoje. Amerikiečių šokėja Isadora Duncan – viena iš daugelio garsenybių, kurių pelenai guli čia.

Marcel Proust
Proustas savo romanų cikle Prarasto laiko beieškant *pateikė taiklią Belle Epoque kroniką.*

★ Simone Signoret ir Yves Montand
Žymiausia Prancūzijos pokario kino pora garsėjo kairiosiomis pažiūromis ir ilgai trukusiais audringais santykiais.

Allanas Kardecas XIX a. puoselėjo dvasinį kultą, kuris ir šiandien turi daug sekėjų. Jo kapą visuomet dengia maldininkų gėlės.

Sarah Bernhardt
Didžioji prancūzų tragikė mirė 1923 m., sulaukusi 78 metų. Ji garsėjo Racine'o herojų vaidmenimis.

Monument aux Morts, sukurtas Paulio Albert'o Bartholmé, yra viena geriausių monumentaliųjų skulptūrų kapinėse. Ji dominuoja centrinėje alėjoje.

Svarbiausi antkapiai

- ★ Oscar Wilde
- ★ Jim Morrison
- ★ Edith Piaf
- ★ Simone Signoret ir Yves Montand

Įėjimas

Frédéricas Chopinas, didysis lenkų kompozitorius, priklausė prancūzų romantikų kartai.

Théodore Géricault
Prancūzų romantinio tapytojo antkapyje pavaizduotas jo šedevras Medūzos plaustas *(p. 124).*

★ **Oscar Wilde**
Airių dramaturgas, estetas ir šmaikštautojas buvo išmestas iš dorybingos Britanijos ir 1900 m. Paryžiuje mirė nuo girtavimo ir palaido gyvenimo. Paminklą iškalė Jacobas Epsteinas.

INFORMACIJA LANKYTOJUI

16 Rue du Repos. ☎ *01 43 70 70 33.* Ⓜ *Père Lachaise, Alexandre Dumas.* 🚌 *62, 69, 26 ¡ Pl Gambetta.* Ⓟ *Pl Gambetta.* ***Atidaryta*** *kasdien 8–17.30.*

Didžio XVII a. aktoriaus ir dramaturgo **Molière'o palaikai** 1817 m. buvo perkelti čia, kad naujoms kapinėms suteiktų istorinio žavesio.

Mur des Fédérés – tai siena, prie kurios 1871 m. valstybinės pajėgos sušaudė paskutinius sukilėlius komunarus. Dabar čia simpatizuojančių kairiesiems piligrimų vieta.

★ **Edith Piaf**
Vadinta „žvirbleliu", nes buvo nedidukė, Piaf tapo didžiausia šio šimtmečio prancūzų liaudies dainininke. Savo tragišku balsu ji dainavo apie Paryžiaus darbininkų klasės vargus ir meilės sielvartą.

Victor Noir
Sakoma, kad XIX a. žurnalisto, kurį nušovė Napoleono III pusbrolis Pierre'as Bonaparte'as, natūralaus dydžio skulptūra neva turinti vaisingumo galių.

George'as Rodenbachas, XIX a. poetas, pavaizduotas lyg kylantis iš kapo su rože ištiestoje rankoje.

Elizabeth Demidoff, rusų princesė, mirusi 1818 m., yra pagerbta trijų aukštų klasikine šventykla, kurią pastatė Quaglia.

François Raspail
Ilgai kalinto 1830 ir 1840 m. revoliucijų partizano antkapis primena kalėjimą.

★ **Jim Morrison**
Pagrindinio The Doors *solisto mirtį 1971 m. Paryžiuje tebegaubia paslaptis.*

Disneyland Paris ⑯

Pelytė Minė

ŠIS TEMINIS PARKAS tėra dalis Euro Disney poilsiavietės, užimančios 600 ha Marne-la-Vallée ploto, 32 km į rytus nuo Paryžiaus. Įrengtas pagal Kalifornijos Stebuklų karalystės pavyzdį, šis penkių temų parkas turi europietiškų bruožų (vaikų literatūros herojų Piterio Peno ir Miegančiosios Gražuolės atrakcionai), bet vyrauja amerikietiškas pobūdis, dvasia ir pagrindinės temos: Amerikos miestelis bei Laukiniai Vakarai. Po mažiau nei ketverius metus trukusių statybų 1992 m. buvo atidaryta poilsiavietė su teminiu parku, viešbučiais ir sporto bei stovyklavimo paslaugomis.

Keistasis Alisos labirintas *Sodo labirinte, kur gyvena* Alisos Stebuklų šalyje *herojai, stovi Širdžių Karalienės pilis.*

Karibų piratai laiko apgulę didžiulę tvirtovę.

Nuotykių sala – tai kapitono Kablio piratų laivo ir Beno Gano olos vieta.

Robinzonų namelis – tai slaptynė tarp milžiniško dirbtinio bananmedžio šakų.

Cottonwoodo krikų ranča – tai veikiančios rančos modelis su tvartais, aptvarais galvijams, tradiciniais indėnų amatais ir geležinkelio depu.

★ **Didysis Griaustinio kalnas** *Veržlus kalnų traukinukas pūškuoja aplink šį kalną, sukurtą Vakarų Amerikos kraštovaizdžių pavyzdžiu.*

Disneyland Paris geležinkelis turi keturis XIX a. pabaigos stiliaus garo traukinius, kurie suka ratus po teminį parką per Didžiojo kanjono dioramą.

Vaiduoklių dvaro herojai ir specialieji efektai baugina šmėklomis.

Įėjimas

★ **Pagrindinės gatvės stotis** *Viktorijos laikų stiliaus stotis – tai vartai į teminį parką ir garo traukinių išvykimo punktas.*

TEMINIO PARKO SPALVŲ REIKŠMĖ

- Pagrindinė gatvė, JAV
- Frontierland (Pasienis)
- Adventureland (Nuotykių šalis)
- Fantasyland (Fantazijos šalis)
- Discoveryland (Atradimų šalis)

★ **Château de la Belle au Bois Dormant**
Miegančiosios Gražuolės pilis, viduramžių rūmų ir prancūzų pilies stilių mišinys, yra centrinis parko pastatas.

Informacija lankytojui

Marne-la-Vallée. ☎ 01 64 74 30 00. RER Marne-la-Vallée. 🚌 maršrutiniai autobusai į Disneyland Paris iš Roissy-Charles de Gaulle ir Orly oro uostų. P vietoje. **Atidaryta** liep.–rugpj.: kasdien 9–23; rugs.–birž.: pirm.–penkt. 10–18; šešt., sekm. 9–20. (Atidarymo valandos gali keistis, teirautis telefonu.) **Įėjim. mokamas** ♿

Svarbiausios įžymybės

- ★ **Didysis Griaustinio kalnas**
- ★ **Château de la Belle au Bois Dormant**
- ★ **Pagrindinės gatvės stotis**

Tas mažasis pasaulis – tai muzikinė kelionė po gamtovaizdžius, kuriuose pilna vaikų tautiniais drabužėliais.

Le Visionariumo filmas – tai animacinių vaizdų, gyvų aktorių ir kompiuterizuotų specialiųjų efektų sąveika.

Videopolis – tai gyvų reginių vieta. Virš įėjimo iškeltas didelis dirižablis.

Ekskursijos į žvaigždes, įkvėptos *Žvaigždžių karų* filmo, skraidina į kosmines keliones greitaeigiu *Starspeeder 3000* erdvėlaiviu.

Orbitron
Tai futuristinė karuselė, kurios raketos skraidina jus aukštai virš teminio parko. Raketas sukurti įkvėpė Leonardo da Vinci pieštos skraidymo mašinos.

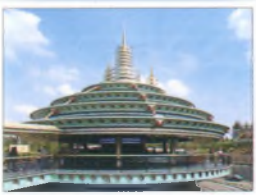

Autopia
Čia lankytojai gali futuristiniais lenktyniniais automobiliais lakstyti po utopinį gamtovaizdį.

Walto Disney'aus palikimas

Aistra animacijai trečiame dešimtmetyje atvedė Disney'ų į Holivudą. Čia jis sukūrė didžiuosius klasikinius animacinius herojus – Peliuką Mikį, Plutą ir kt. Sudėtinga animacijos technika ir verslininko įžvalgumas, pajungti vaikystės nostalgijai bei padedančioms užmiršti kasdienybę fantazijoms, užtikrino jam sėkmę krizės ir Antrojo pasaulinio karo metais. 1954 m. buvo įkūnyta jo paskutinė fantazija – sukurtas trimatis animacinis filmas ir atidarytas pirmasis Disneylandas prie Los Andželo. 1966 m. Waltas Disney'us mirė, bet jo palikimas buvo išsaugotas ir tebedžiugina milijonus.

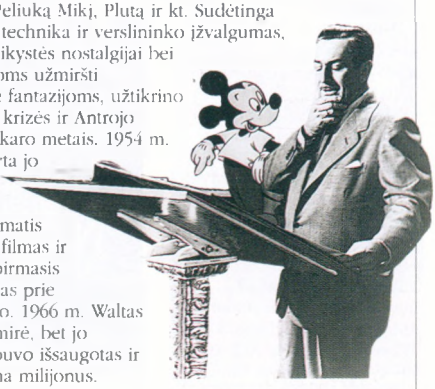

Žvalgantis po Disneyland Paris

TEMINIO PARKO 56 ha plotas suskirstytas į penkias dalis: Pagrindinė gatvė JAV, Frontierland (Pasienis), Adventureland (Nuotykių šalis), Fantasyland (Fantazijos šalis), Discoveryland (Atradimų šalis). Kiekviena tema nostalgiškai atkuria legendinę praeitį ar vietą, paryškintą Holivudo folkloro spalvomis. Bendra koncepcija – egzotiškų pastatų imitavimas, pasivažinėjimai traukiniais, technologiniai stebuklai – daug ko pasisėmė iš XIX a. Pasaulinių mugių.

Plutas Pagrindinėje gatvėje

PAGRINDINĖ GATVĖ, JAV

Pagrindinės gatvės, JAV, vaizdas

PAGRINDINĖ GATVĖ – tai amžių sandūros Amerikos provincija. Viktorijos stiliaus pastato fasadai spalvoti, įvairūs ir su autentiškomis detalėmis. Gatvės transportas – arklių traukiami vagonai, seni dviaukščiai autobusai, antikvarinis ugniagesių automobilis ir Keystone'o policijos stiliaus furgonas – lankytojus nuveža iki parko centro, prie Miegančiosios Gražuolės pilies. Tai centrinė aikštė, iš kurios išsišakoja takeliai į kitas keturias temines šalis.

Iš pagrindinės gatvės geležinkelio stoties, prie įėjimo į parką, senamadiškas garo traukinys išvažiuoja į ekskursiją aplink parką pro Didžiojo kanjono dioramą, sustodamas Atradimų šalyje, Pasienyje ir Fantazijos šalyje.

Tarp daugybės nuostabių gatvės atrakcionų – tradicinė kirpykla. Pagrindinės gatvės automobilių pardavėjas turi autentiškų antikvarinių automobilių, net ir puikų 1907 m. *Reliable Dayton High Wheeler C* modelį. XIX a. prekybos centre yra daug to meto daiktų. Vienas iš jų – lynu varoma pinigų keitimo sistema. Čia galima įsigyti nuostabių dovanų.

Didžiojoje gatvėje muzikuoja įvairiausi muzikantai, pvz., Dixielando regtaimo grupė visą dieną džiugina lankytojus smagiais gatvės spektakliais.

Jokiu būdu negalima pražiopsoti Didžiojoje gatvėje rengiamo ekstravagantiškai apšviečiamo Elektrinio parado. Tai didelis naktinis pasirodymas su išpuoštais plaustais, Disney'aus herojais ir tuzinais atlikėjų.

FRONTIERLAND

Į XIX A. AMERIKOS LAUKINIŲ VAKARŲ įkvėptą Pasienį lankytojai patenka pro Comstocko tvirtovės rąstinius vartus. Čia prasideda pasivažinėjimas geležinkeliuku – vienas iš pagrindinių Disneylando atrakcionų. Veržlus kalnų traukinukas kvapą gniaužiančiu greičiu pūškuoja aplink Didįjį Griaustinio kalną, pro kanjonų kraštovaizdį, nubarstytą plikais rieduliais, gyvūnų kaulais, šachtų vamzdžiais ir iškliubusiais tiltais.

Didžiojo Griaustinio kalno traukinys

Mark Twain ir *Molly Brown* garlaiviais su laivaračiais bei indėniškomis kanojomis galima ramiai aplankyti kitas Pasienio įžymybes.

Vaiduoklių dvaras – tai meduolių rūmai, kurių tamsiose, klaikiose menėse smagiai siaučia išdykę vaiduokliai. *Lucky Nugget* smuklėje rodomas triukšmingas miuzikholo reviu su prancūzų kankano šokėjomis.

Disneylando traukinukas, važiuodamas per teminį parką, pravažiuoja Didžiojo kanjono dioramą Pasienio pietuose. Kraštovaizdį čia paryškina stačios uolos, pumos ir daug kitų laukinių gyvūnų bei augalų kopijų sausuose tyrlaukiuose.

Drėgnesnių vietų gyvūnai rodomi Cottonwoodo krikų rančoje, kur vaikai gali sukinėtis tarp laisvai klaidžiojančių fermos gyvulių. Pasivaikščiokit mediniais šaligatviais po triukšmingą Vakarų kalnakasių miestelį Thunder Mesa ir užeikit į geležinkelio stotį, apstatytą kaip anuomet, pasižiūrėti, kaip atrodė tradicinė telegrafo klaviatūra ir pilvota krosnis.

ADVENTURELAND

ŠIOS ŠALIES temą padiktavo pasakų ir nuotykinės vaikų literatūros herojai, pvz., Piteris Penas ir Kapitonas Kablys.

Labai garsus atrakcionas – Karibų piratai. Čia stovi XVIII a. ispanų kolonijinė tvirtovė, kurią apiplėšinėja natūralaus dydžio piratai robotai, aidint šiurpiems sprogimams ir garso efektams. Dar

didesnį įspūdį palieka Indiana Jones™ ir Lemties šventovė – tai Steveno Spielbergo kino filmais paremta kelionė po apleistą archeologinę vietovę.

Johanno Davido Wysso *Šveicarų Robinzonų šeimos* istorija apie tai, kaip sudužus laivui imigrantų šeima pateko į negyvenamą salą Pietų jūrose, įkvėpė pastatyti šeimos namelį medyje. Jis buvo suręstas Nuotykių saloje, 27 m aukščio dirbtiniame bananmedyje. Suktais girgždančiais laiptais lankytojai gali užlipti į įvairius būsto lygmenis ir į viršūnę, nuo kurios atsiveria teminio parko panorama.

Cannonballo įlankėlėje ant gigantiškos Kaukolės uolos ir kapitono Kablio XVIII a. piratų laive vaikai gali pažaisti. Salos šiaurinėje pusėje, Beno Gano, vieno iš Roberto Louiso Stevensono *Lobių salos* herojų, olos gilumoje vyksta tariama lobio medžioklė. Ieškotojai klaidžioja stalaktitų ir stalagmitų labirintais, klaikioje atmosferoje, kurią sukuria garsiniai efektai – šikšnosparnių garsai ir piratų šmėklų dainuojamos jūreiviškos dainos.

Egzotiškoje prekyvietėje su efektingu įėjimu, smiltainio bokštais ir spalvingais svogūnų kupolais parduodami pigūs papuošalai, juvelyriniai dirbiniai ir raižytos kaukės.

Kapitono Kablio raudonas auksinis burlaivis

Kapitonas Kablys Nuotykių šalyje

FANTASYLAND

Fantazijos šalis labiau skirta mažesniems vaikams. Čia klasikinių Disney'aus filmų stiliumi atgyja garsiausių vaikiškų pasakų herojai.

Parko centre viešpatauja Disney'aus emblema – Miegančiosios Gražuolės pilis, deramai vadinama *Le Château de la Belle au Bois Dormant*. Europinės versijos aukštų, grakščių bokštų vaizdingas margumynas iš dalies buvo įkvėptas viduramžių Luvro *(p. 122–123)* ir Loire Valley pilies. Pats kaimelis – tai žavus prancūzų, vokiečių ir šveicarų architektūros mišinys. Galite pasivaikščioti arba pasivažinėti po atskirus sektorius, skirtus įvairiems Disney'aus herojams ir pasakoms. Snieguolės ir septynių nykštukų sektoriuje lankytojai gali pasivažinėti septynių nykštukų traukinėliu ir pamatyti, kokia pavojinga Snieguolei pikta ragana, tūnanti vaiduokliškame miške. Pinokio keliones vaidina lėlės ir aktoriai, dalyvaujant garsiems herojams Džepetui ir Svirpliui.

Lankytojai gali paskraidyti kartu su skraidančiu berniuku Piteriu Penu virš Londono ir Svajonių šalies, pasisukti oro karusele su skraidančiu drambliu Dembiu, pasisukti kvėštelėjusio Skrybėliaus arbatos puodeliuose arba per Alisos Stebuklų šalies labirintą rasti kelią į Širdžių Karalienės pilį.

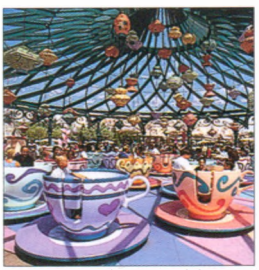
Skrybėliaus arbatos puodeliai

DISCOVERYLAND

Atradimų šalis, skirta ateičiai ir didiems žmogaus išradimams, yra pati moderniškiausia teminė šalis su futuristine architektūra ir sudėtinga technika.

Čia yra naujausias atrakcionas „Mieloji, aš sumažinau vaikus". Nelaimingasis išradėjas Wayne'as Szalinski (Rickas Moranis) vienu metu iki pelės dydžio sumažina 600 žiūrovų.

Visionarium – tai nejtikėtinas kino teatras, kurio gigantiškas ekranas rodo keliones po laiką.

Naudojant pritrenkiančius specialiuosius efektus, Ekskursijų į žvaigždes atrakcionas tikroviškai sukuria jaudinamą kosminę kelionę, paremtą *Žvaigždžių karų* filmu. Virš įėjimo į Videopolį, kur vyksta šokiai ir koncertai, iškeltas didžiulis dirižablis *Hyperion*.

Hyperion prie įėjimo į Videopolį

Château et Bois de Vincennes ⑲

M *Château de Vincennes, Porte de Charenton, Porte Dorée.* RER *Fontenay-sous-Bois, Joinville.* **Atidaryta** *kasdien nuo aušros iki sutemų.* **Zoologijos sodas** ☎ *01 44 75 20 10.* **Atidarytas** *vasarą: kasdien 9–18 (pask. įėjim. 17.30); žiemą: kasdien 9–17 (pask. įėjim. 16.30).* **Įėjim. mokamas.**

CHÂTEAU DE VINCENNES – tai buvusi karališkoji rezidencija, kurią supa gynybinė siena ir griovys. Čia 1422 m. nuo dizenterijos sunkiai mirė Anglijos karalius Henrikas V. Jo kūnas buvo išvirtas pilies virtuvėje, taip paruošiant jį parplukdyti laivu į Angliją. Kai baigėsi Versalio statyba, pilis liko apleista, Napoleonas ją pavertė arsenalu, 1840 m. ji tapo tvirtove.

XIV a. bokštas, arba donžonas, puikus viduramžių karinės architektūros pavyzdys, jame įkurtas pilies muziejus. Gotikinė koplyčia buvo užbaigta maždaug 1550 m. Joje yra nuostabi nava ir gražūs akmeniniai langai rožės. Dviejuose XVII a. paviljonuose įrengtas kariuomenės pasižymėjimo ženklų muziejus.

Karališkąją medžioklės teritoriją, Vincennes'o (Venseno) mišką, 1860 m. Napoleonas III atidavė Paryžiaus miestui, kad čia būtų įkurtas viešasis parkas.

Barono Haussmanno landšafto architektas mišką praturtino dekoratyviniais ežerais ir kaskadomis.

Svarbiausios pramogos – tai zoologijos sodas ir stambiausia Prancūzijoje mugė, kuri vyksta nuo Verbų sekmadienio iki gegužės pabaigos.

Bibliothèque Nationale de France

Bercy ⑳

75012. **Žml.** 18 F3. M *Cour St-Emilion.*

SENAS VYNDARIŲ kaimas su sanvo paviljonais ir sandėliais sulaukė didelių permainų. Išvykus vyno pirkliams, Paryžius ėmė gaivinti ir modernizuoti šį rytinį rajoną. Aplink 70 ha parką iškilo nauji pastatai, aplink Bercy-Expo išaugo verslo teritorija, o Bercy sporto centre vyksta stambūs miesto renginiai. Senojo vyndarių kaimo paviljonai buvo restauruoti ir pritaikyti atrakcionų meno muziejui, muzikinėms mugėms. Paryžiaus kepėjų mokyklai ir cukrainei. Vyno sandėliai St-Emilion kieme tapo laisvalaikio ir kultūros centru, vadinamu Bercy-Village, o naujajame architekto Franko Gehry Amerikos kultūros centre bus Maison du Cinéma.

Bibliothèque Nationale de France ㉑

Quai François-Mauriac 75013. **Žml.** 18 F3. ☎ *01 53 79 59 59.* M *Quai de la Gare.* **Atidaryta** *antr.–šešt. 10–20; sekm. 12–19.* **Uždaryta** *per valst. šventes ir 2 sav. rugs. viduryje.* **Įėjim. mokamas.** ♿ 🚻 🍴

PRANCŪZIJOS nacionalinė biblioteka Tolbiace buvo atidaryta 1995 m., išplečiant Rue Richellieu gatvėje esančią biblioteką *(p. 217)*. Keturiuose dideliuose bokštuose saugoma daugiau nei 12 000 000 knygų. Skaitykla ir mokslinė biblioteka yra centriniame podiume, čia galima rasti daugiau nei 400 000 pavadinimų knygų. Be to, biblioteka turi per 50 000 skaitmeninių iliustracijų, garso archyvus ir kompaktinių diskų.

Miesto pietūs

Parc Montsouris ㉒

Blvd Jourdan 75014. ☎ *01 45 88 28 60.* M *Porte d'Orléans.* RER *Cite Universitaire.* **Atidaryta** *vasarą: kasdien 7.30–19; žiemą: kasdien 7.30–17.30.*

ANGLIŠKO stiliaus parką suprojektavo landšafto architektas Adolphe'as Alphand'as 1865–1878 m. Čia yra malonus restoranas, pievelės, šlaitai, aukšti grakštūs medžiai ir ežeras, prie kurio veisiasi daug paukščių rūšių. Šis parkas – antras pagal dydį centriniame Paryžiuje, jame prisiglaudusi miesto meteorologinė orų stotis.

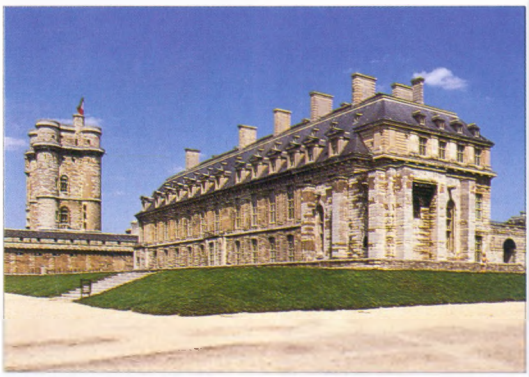

Įspūdinga Château de Vincennes pilis

Cité Universitaire ㉓

19–21 Blvd Jourdan 75014. ☎ *01 44 16 64 00.* RER *Cité Universitaire.*

TAI TARPTAUTINIS miniatiūrinis Universiteto miestelis, kuriame gyvena per 5000 užsienio studentų, lankančių Paryžiaus universitetą. Geradariai iš viso pasaulio jį įkūrė trečiame dešimtmetyje. Dabar čia stovi 37 namai, kurių kiekvienas yra kitokio architektūrinio stiliaus, nelygu šalis. Šveicarų namus ir Brazilijos prancūzų namus suprojektavo architektas modernistas Le Corbusier. Tarptautiniame name, kurį 1936 m. dovanojo Johnas D. Rockefelleris, yra biblioteka, restoranas, plaukymo baseinas ir teatras. Studentų bendruomenė daro miestelį gyvu ir žvalinančiu miesto rajonu.

Japonų namas, Cité Universitaire

Notre-Dame du Travail ㉔

59 Rue Vercingetorix 75014. **Žml.** 15 B3. ☎ *01 44 10 72 92.* M *Pernety.* ***Atidaryta*** *pirm.–penkt. 10–12; pirm.–šešt. 14.30–18.30.* ✝ *šešt. 18.30, sekm. 9, 11.*

ŠI BAŽNYČIA datuojama 1902 m. Ji pastatyta iš neįprastų medžiagų: akmuo, skalda ir plytos ant kniedyto plieno ir geležies karkaso. Ją sukūrė tėvas Soulange-Boudinas – kunigas, kuris organizavo kooperatyvus ir mėgino sutaikyti darbininkus su kapitalizmu. Vietiniai parapijiečiai surinko pinigų

Sevastopolio varpas iš Notre-Dame du Travail bažnyčios

bažnyčios statybai, bet dėl lėšų stygiaus teko atsisakyti daugelio detalių, pvz., taip ir nebuvo pastatytos varpinės. Fasade kabo Sevastopolio varpas – Krymo karo trofėjus, kurį Plaisance rajono gyventojams dovanojo Napoleonas III. Art Nouveau interjeras ir šventųjų globėjų paveikslai neseniai buvo atnaujinti.

Institut Pasteur ㉕

25 Rue du Docteur Roux 75015. **Žml.** 15 A2. ☎ *01 45 68 82 82.* M *Pasteur.* ***Atidaryta*** *pirm.–penkt. 14–17.30 (pask. įėjim. 17.00).* ***Uždaryta*** *rugpj., per valst. šventes.* ***Įėjim. mokamas.*** *Filmai, video.* ✓ *privaloma.*

INSTITUT PASTEUR – svarbiausią Prancūzijos medicininių tyrimų centrą – 1888–1889 m. įkūrė pasaulinio garso mokslininkas Louis Pasteuras. Jis atrado pieno pasterizavimo procesą, vakcinas nuo pasiutligės ir juodligės. Tyrimų centro muziejuje yra Pasteuro buto ir laboratorijos rekonstrukcija. Tiksliai iki menkiausios detalės ją suprojektavo Pasteuro anūkai (taip pat mokslininkai). Pasteuras palaidotas pusrūsio kriptoje, jo kapas primena bizantinę koplytėlę. Dr. Emile'is Roux, difterijos gydymo serumo injekcija išradėjas, palaidotas

Louis Pasteur

sode. Institute yra laboratorijos teoriniams ir taikomiesiems tyrimams, paskaitų auditorijos, informacijos skyrius ir ligoninė, įsteigta Pasteuro teorijoms taikyti.

Čia yra ir biblioteka – originalus 1888 m. instituto pastatas, kur atliekami AIDS tyrimai, vadovaujant novatoriui profesoriui Lucui Montagnier, kuris 1983 m. atrado ŽIV virusą.

Parc André Citroën

Parc André Citroën ㉖

Rue Balard 75015. M *Javel, Balard.* ***Atidaryta*** *pirm.–penkt. nuo 7.30 iki sutemų; šešt., sekm. ir per valst. šventes nuo 9.00 iki sutemų.*

PARKAS, atidarytas 1992 m., – tai trečiasis plačios erdvės vaizdas palei Seną po Les Invalides ir Champ-de-Mars. Jį projektavo ir landšafto specialistai, ir architektai, taigi stilių skalė išties stebina: nuo laukinių gėlių pievelės šiaurinėje pusėje iki išpuoselėtų vienspalvių mineralų ir skulptūrų sodų pietinėje dalyje. Parke gausiai išsibarsčiusios modernios vandens skulptūros. Milžiniškuose šiltnamiuose auginami Vidužemio sodų ir Pietų pusrutulio zonos augalai. Oranžerijoje vasarą vyksta sodininkystės parodos.

Versalis ㉗

Žr. p. 248–253.

Versalio rūmai ir sodai ㉗

Fleitininko statula sode

EIDAMI PER PRAŠMATNIAS kolosalių rūmų sales arba vaikštinėdami erdviuose soduose, lankytojai suvoks, kad visa tai simbolizuoja Karaliaus Saulės viešpatavimo šlovę. 1668 m. pradėjęs nuo kuklaus savo tėvo medžioklės namelio, Liudvikas XIV pastatydino didžiausius rūmus Europoje, kuriuose vienu metu tilptų 20 000 žmonių. Pastatus projektavo architektai Louis Le Vau ir Jules'is Hardouin-Mansart'as, interjerus kūrė Charles'is Le Brunas, o didysis landšafto architektas André Le Nôtre'as perkūrė sodus. Sodai geometriškai suskirstyti į taisyklingus plotus, kuriuos sudaro takeliai ir miškeliai, gyvatvorės ir gėlių lysvės, vandens baseinai ir fontanai.

★ **Geometriniai sodai**
Geometriniai takeliai ir krūmynai būdingi geometriniams sodams.

Oranžerija buvo pastatyta žemiau Parterre du Midi (Pietų sodo) egzotiškiems augalams auginti žiemą.

Pietų sodo krūmokšniai ir dekoratyvinės gėlių lysvės supa šveicarišką tvenkinį.

★ **Château** (pilis)
Liudvikas XIV pilį pavertė Prancūzijos politinės valdžios centru.

Vandens sodo plačius vandens tvenkinius puošia puikios bronzinės skulptūros.

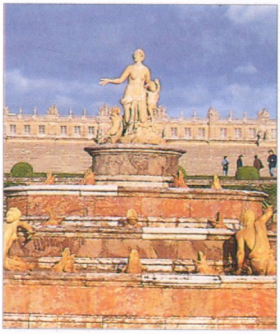

Latonos fontanas
Iš marmurinio baseino kyla deivės Latonos statula, kurią sukūrė Balthazaras Marsy.

Slibino fontanas
Fontano centre – sparnuota pabaisa.

Karaliaus sodas su veidrodiniu baseinu – XIX a. angliškasis sodas ir baseinas, sukurti Liudviko XVIII.

Kolonada
Šį marmurinių arkų ratą 1685 m. suprojektavo Mansart'as.

Informacija lankytojui

Versailles. 01 30 84 74 00. 171 į Versailles. RER Versailles Chantiers, Versailles Rive Gauche. **Pilis atidaryta** spal.–bal.: antr.–sekm. 9–17.30; geg.–rugs.: antr.–sekm. 9–18.30. **Įėjim. mokamas**. **Grand Trianon ir Petit Trianon atidaryti** spal.–bal.: antr.–penkt. 10–12.30, 14–17.30; šešt. ir sekm. 10–17.30; geg.–rugs.: antr.–sekm. 10–18.30 (pask. įėjim. 30 min. iki uždarymo). **Įėjim. mokamas**.

Didžiajame kanale vyko daug Liudviko XIV pasiirstymo vakarėlių.

Neptūno fontanas
XVII a. Le Nôtre'o ir Mansart'o fontano skulptūrinės grupės purškia efektingas vandens čiurkšles.

Petit Trianon
1762 m. kaip prieglobstis Liudvikui XV pastatyta nedidukė pilaitė (Mažasis Trianonas) buvo mėgstama Marijos Antuanetės.

Svarbiausios įžymybės

- ★ Château
- ★ Geometriniai sodai
- ★ Grand Trianon

★ **Grand Trianon**
Liudvikas XIV pasistatydino šiuos nedidelius rūmus (Didįjį Trianoną) iš akmens ir rausvo marmuro 1687 m., norėdamas pabėgti nuo griežto rūmų gyvenimo ir pasimėgauti meilužės Madame de Maintenon draugija.

Pagrindinių Versalio rūmų pastatai

Heraldinė lelija iš Mažojo Trianono

DABARTINIAI RŪMAI augo kaip daugybė statinių aplink senąjį medžioklės namelį, kurio žemą plytinį fasadą vis dar galima pamatyti centre. 1668 m. Louis Le Vau pastatė pirmą pastatą, kurio fligeliai nusidriekė į praplatintą vidinį kiemą. Jį puošė marmuriniai biustai, senoviniai trofėjai ir paauksuoti stogai. Iš sodo pusės prie vakarinio fasado buvo pristatytos kolonos, o antrame aukšte įrengta didelė terasa. 1678 m. statybas perėmė Mansart'as ir pastatė du masyvius fligelius – šiaurinį ir pietinį, o Le Vau terasoje įrengė Veidrodžių salę. Jis suprojektavo koplyčią, kuri buvo baigta 1710 m. Operos teatras (L'Opéra) atsirado 1770 m., jau valdant Liudvikui XV.

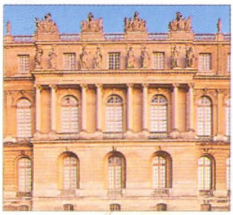

Pietinis fligelis
Aukštų didikų apartamentų vietoje įkurtas Liudviko Pilypo muziejus, skirtas Prancūzijos istorijai.

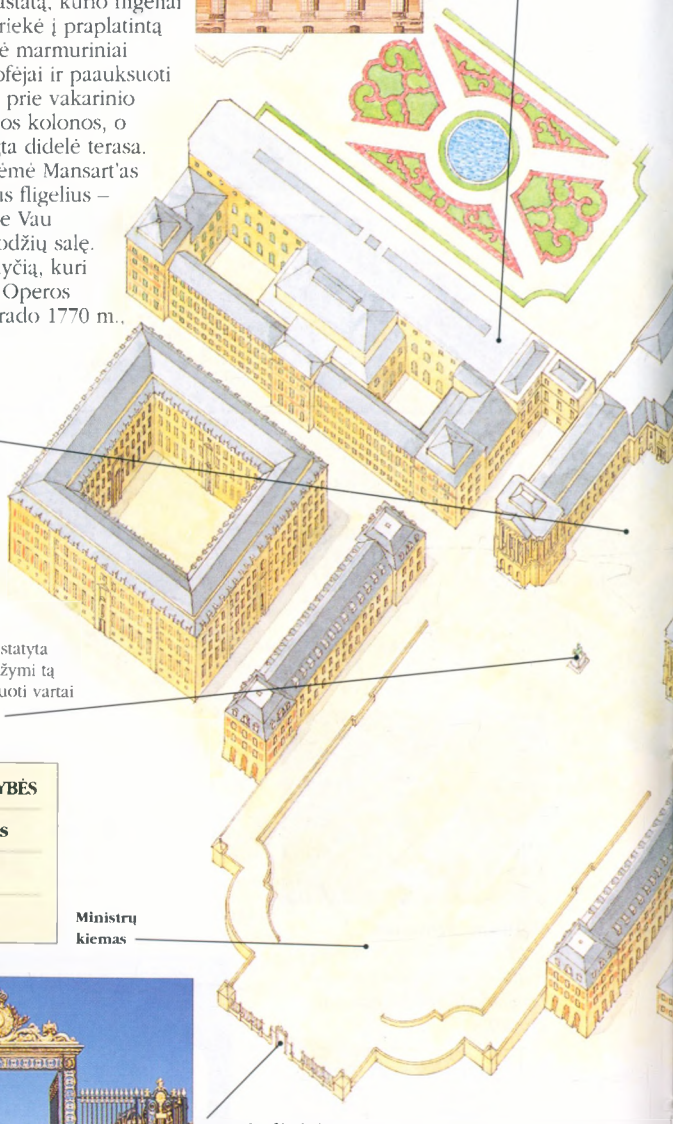

Karališkasis kiemas valdant Liudvikui XIV prašmatniais pinučiais buvo atskirtas nuo Ministrų kiemo. Į jį galėjo patekti tik karališkos karietos.

Liudviko XIV statula, pastatyta Liudviko Pilypo 1837 m., žymi tą vietą, kur kadaise paauksuoti vartai vedė į Karališkąjį kiemą.

SVARBIAUSIOS ĮŽYMYBĖS

- ★ **Marmuro kiemas**
- ★ **L'Opéra**
- ★ **Chapelle Royale**

Ministrų kiemas

Pagrindiniai vartai
Originalūs grotuoti Mansart'o vartai, vainikuoti karaliaus herbu, veda į Ministrų kiemą.

LAIKO SKALĖ

1667 Pradedamas tiesti Didysis kanalas

1668 Le Vau stato naują pilį

1722 12-metis Liudvikas XV įsikuria Versalyje

1793 Liudvikas XVI ir Marija Antuanetė nužudomi

1833 Liudvikas Pilypas pilį paverčia muziejumi

1650 | 1700 | 1750 | 1800 | 1850

1661 Liudvikas XIV plečia pilį

1671 Le Brunas ima dekoruoti interjerą

1682 Liudvikas XIV ir Marija Teresė persikelia į Versalį

1715 Miršta Liudvikas XIV. Dvaras pasitraukia iš Versalio

1774 Liudvikas XVI ir Marija Antuanetė gyvena Versalyje

1789 Karalius su karaliene priverčiami išvykti iš Versalio į Paryžių

1919 Birželio 28 d. pasirašoma Versalio sutartis

Laikrodis
Abipus laikrodžio, žvelgiančio į Marmuro kiemą, stovi Heraklis ir Marsas.

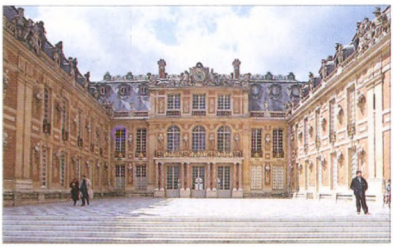

★ **Marmuro kiemas**
Kiemą puošia marmurinis grindinys, urnos, biustai ir paauksuotas balkonas.

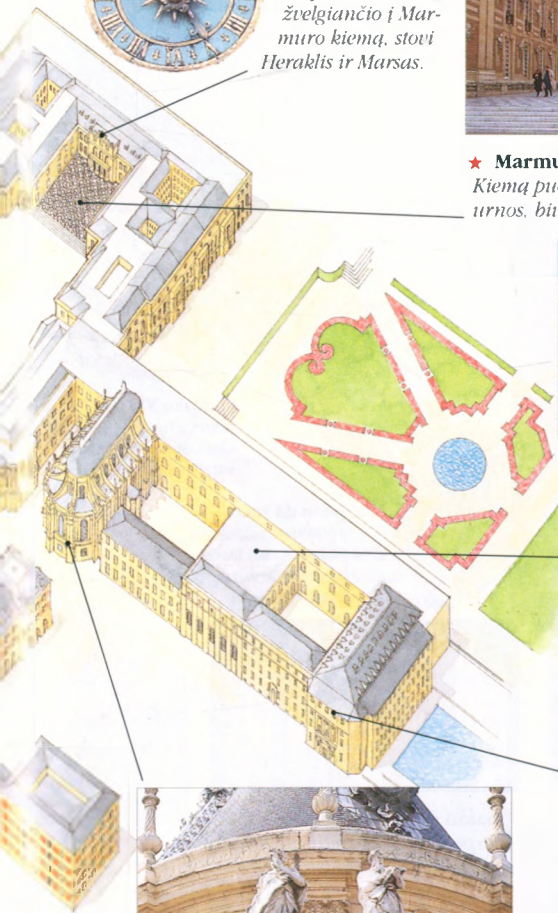

Šiaurinis fligelis
Šį fligelį, kur iš pradžių buvo karališkieji apartamentai, užima koplyčia, Operos teatras ir paveikslų galerijos.

★ **L'Opéra**
Operos teatras buvo baigtas 1770 m., kaip tik būsimojo Liudviko XVI ir Marijos Antuanetės vestuvėms.

★ **Chapelle Royale** *(Karališkoji koplyčia) Paskutinis didis Mansart'o darbas, ši dviaukštė barokinė koplyčia, buvo paskutinis Liudviko XIV statinys Versalyje.*

Versalio pilyje

ĮŠTAIGINGI PAGRINDINIAI apartamentai yra antrame erdvaus pilies (château) komplekso aukšte. Aplink Marmuro kiemą išdėstyti privatūs karaliaus ir karalienės apartamentai. Iš sodo pusės valstybės apartamentuose virė oficialusis karaliaus dvaro gyvenimas. Charles'is Le Brunas juos prašmatniai išpuošė spalvotu marmuru, akmens ir medžio raižiniais, freskomis, aksomu, sidabru ir paauksuotais baldais. Pradedant nuo Salon d'Hercule (Heraklio menės), kiekviena valstybinė menė yra skirta kokiai nors Olimpo dievybei. Kulminacija pasiekiama Veidrodžių salėje, kur 17 didžiulių veidrodžių stovi prieš aukštus arkinius langus.

SVARBIAUSIOS ĮŽYMYBĖS

- ★ **Chapelle Royale**
- ★ **Salon de Venus**
- ★ **Veidrodžių salė**
- ★ **Karalienės miegamasis**

PLANO SPALVŲ REIKŠMĖ

- Pietinis fligelis
- Karūnavimo menė
- Madame de Maintenon apartamentai
- Karalienės apartamentai ir privačios patalpos
- Valstybiniai apartamentai
- Karaliaus apartamentai ir privačios patalpos
- Šiaurinis fligelis
- Kitos patalpos

★ **Karalienės miegamasis**
Šioje menėje Prancūzijos karalienės gimdė kūdikius karalius, dalyvaujant stebėtojams.

★ **Salon de Venus** (Veneros menė)
Tarp puošnaus marmurinio dekoro šioje menėje stovi Liudviko XIV statula.

★ **Chapelle Royale**
Antrasis Karališkosios koplyčios aukštas buvo skirtas karališkajai šeimai, o pirmasis dvariškiams. Interjerą puošia baltas marmuras, paauksavimai ir barokinės freskos.

★ **Veidrodžių salė**
Svarbios valstybinės progos būdavo pažymimos šioje veidrodinėje salėje, kuri driekiasi 70 m išilgai vakarinio fasado. Čia 1919 m. buvo ratifikuota Versalio sutartis, užbaigusi Antrąjį pasaulinį karą.

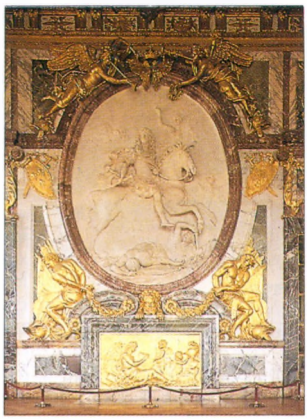

Karaliaus miegamajame 1715 m., būdamas 77 metų, mirė Liudvikas XIV.

Salon de la Guerre *(Karo menė)* *Karo temą menėje dramatiškai sustiprina Antoine'o Coysevox stiuko reljefas, vaizduojantis Liudviką XIV, jojantį į pergalę.*

Cabinet du Conseil kabinete karalius priiminėdavo ministrus ir savo šeimą.

Salon d'Apollon *(Apolono menė)* *Ši Liudviko XIV sosto menė buvo suprojektuota Le Bruno ir skirta dievui Apolonui. Čia kabo garsaus Hyacinthe'o Rigaud karaliaus portreto (1701) kopija.*

Laiptai į pirmojo aukšto priimamojo patalpas

KARALIENĖS PERSEKIOJIMAS

1789 m. spalio 6 d. paryžiečių minia įsiveržė į rūmus, ieškodama nekenčiamos Marijos Antuanetės. Karalienė išsigandusi šoko iš lovos ir per prieškambarį, vadinamą Oeil-de-Boeuf, pabėgo į karaliaus kambarius. Kai minia mėgino įsilaužti į kambarį, karalienė pabeldė į karaliaus miegamojo duris. Įleista į vidų, ji buvo saugi, bent jau iki ryto, kai džiūgaujanti ir triumfuojanti minia išsigabeno ją ir karalių į Paryžių.

Miesto vakarai

Art Nouveau stiliaus langas, Rue la Fontaine

Rue la Fontaine 28

75016. **Žml.** 9 A4. M *Jasmin, Michel-Ange Auteuil.*

RUE LA FONTAINE ir aplinkinėse gatvėse galima išvysti keletą įdomiausių XX a. architektūros statinių. Nr. 14 – tai stulbinantis daugiabutis namas Castel Béranger, pastatytas iš pigių medžiagų, kad kainos būtų nedidelės, bet išpuoštais vitražais, įmantriomis geležinėmis detalėmis, balkonais ir mozaikomis. Jis pakėlė Art Nouveau architekto Hectoro Guimard'o reputaciją (vėliau jis kūrė įėjimus į Paryžiaus metro). Toliau gatvėje galima pamatyti ir kitų jo darbų, pvz., Nr. 60 – Hôtel Mezzara.

Fondation Le Corbusier 29

8–10 Square du Docteur Blanche 75016. ☎ *01 42 88 41 53.* M *Jasmin.* ***Atidaryta*** *pirm.–penkt. 10–12.30, 13.30–18.* ***Uždaryta*** *per valst. šventes, rugpj., gruodž. 24–saus. 2.* ***Įėjim. mokamas.*** **Filmai, video.** *Žr.* ***Paryžiaus istorija*** *p. 36–37.*

RAMIAME Auteuilo kampelyje stovi La Roche *(p. 265)* ir Jeanneret vilos – du pirmieji paryžietiški pastatai, kuriuos pastatė puikus ir įtakingas XX a. architektas Charles-Edouard'as Jeanneret, vadinamas Le Corbusier. Jos buvo pastatytos trečio dešimtmečio pradžioje. Kubistinėms formoms autorius drąsiai panaudojo baltą betoną. Kambariai pereina iš vieno į kitą, siekiant maksimalaus apšvietimo ir talpumo. Vilos stovi ant aukštų atramų, per visą fasado ilgį tęsiasi langai. Villa La Roche priklausė meno globėjui Raouliui La Rochui. Šiandien abiejose vilose įsikūręs Le Corbusier dokumentacijos centras, kuriame skaitomos paskaitos apie architekto kūrybą.

Musée Marmottan 30

2 Rue Louis Boilly 75016. ☎ *01 44 96 50 33.* M *Muette.* ***Atidaryta*** *antr.–sekm. 10–17.30 (pask. įėjim. 16.30).* ***Uždaryta*** *saus. 1, gruodž. 25, geg. 1.* ***Įėjim. mokamas.***

ŠIS MUZIEJUS buvo įkurtas meno istoriko Paulio Marmottano namuose 1932 m., kai jis Prancūzijos institutui paliko savo namą ir renesansinių, konsulato laikotarpio ir Pirmosios imperijos baldų bei paveikslų kolekciją. Muziejaus pobūdis pakito po 1971 m., kai Michelis Monet paliko jam 65 savo tėvo, tapytojo impresionisto Claude'o Monet paveikslus. Čia eksponuojami keli žymiausi Monet paveikslai: *Įspūdis. Saulėtekis* (nuo kurio kilo impresionizmo terminas), Roueno katedros vaizdas ir keletas *Vandens lelijų*. Į muziejų pateko ir dalis asmeninės Monet kolekcijos – Camille'io Pissarro ir impresionistų Pierre'o Auguste'o Renoiro bei Alfredo Sisley'aus paveikslai. Muziejuje eksponuojami ir iliuminuoti viduramžių rankraščiai.

Claude Monet. *Valtis* (1887), Musée Marmottan

Bois de Boulogne 31

75016. M *Porte Maillot, Porte Dauphine, Porte d'Auteuil, Sablons.* ***Atidaryta*** *kasdien visą parą.* ***Įėjim. mokamas*** *į specializuotus sodus ir muziejų.* **Shakespeare'o sodas** **Teatras po atviru dangum** ☎ *01 40 19 95 33/01 42 76 55 06.* ***Atidaryta*** *geg.–rugs.* **Bagatelle ir Rose sodai** ☎ *01 40 67 97 00.* ***Atidaryta*** *nuo 8.30 iki 16.30–20 (priklausomai nuo sezono).* **Jardin d'Acclimatation** ☎ *01 40 67 90 82.* ***Atidaryta*** *birž.–rugs.: kasdien 10–19; spal.–geg.: kasdien 10–18.* **Musée en Herbe** ☎ *01 40 67 97 66.* ***Atidaryta*** *pirm.–penkt. 10–18, šešt. 14–18.* ***Įėjim. mokamas.*** **Musée des Arts et Traditions Populaires** ☎ *01 44 17 60 00.* ***Atidaryta*** *treč.–pirm. 9.15–17.* ***Įėjim. mokamas.*** *užsisakius prieš mėn.*

PARKO, užimančio 865 ha tarp vakarinių Paryžiaus pakraščių ir Senos, žalumos juostoje galima vaikštinėti, važinėti dviračiais, jodinėti, plaukioti valtimis, iškylauti ar

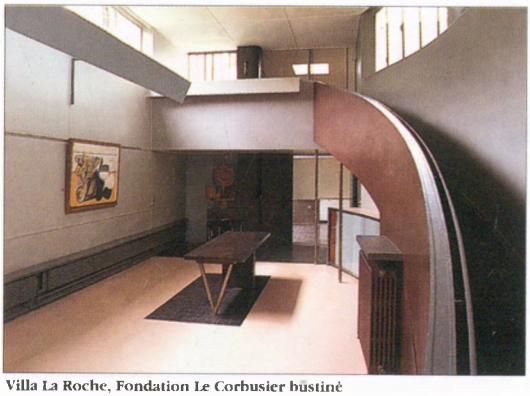

Villa La Roche, Fondation Le Corbusier būstinė

Kiosque de l'Empereur, stovintis Grand Lac ežero saloje, Bois de Boulogne parke

praleisti dieną lenktynėse. Bois de Boulogne (Bulonės miškas) – visa, kas liko iš didžiulio Forêt du Rouvre miško. XIX a. viduryje Napoleonas, padedamas barono Haussmanno, perprojektavo miško kraštovaizdį pagal Londono Hyde Parko pavyzdį.

Bois de Boulogne parke yra daug gražių vietų. Pré Catelan – tai atskiras parkas su didžiausiu Paryžiuje buku, žavinguose Bagatelle'io soduose pristatyta architektūrinių keistybių, o XVIII a. vila garsėja rožių sodu, kuriame kasmet birželio 21 d. vyksta tarptautinis rožių konkursas. Vila buvo pastatyta per 64 dienas, susilažinus grafui d'Artois ir Marijai Antuanetei. Sutemus parke nėra saugu, todėl naktį geriau čia nesirodyti.

Espace Landowski ㉜

28 Ave André Morizet, Boulogne-Billancourt 92104. 01 55 18 53 70. M Marcel Sembat. **Atidaryta** treč. ir šešt. 10–18, ketv. 14–20, penkt. 14–18, sekm. 13–18. susitarus.

La Grande Arche iš La Défense

ŠIOJE PUIKIOJE ERDVĖJE, pavadintoje skulptoriaus Paulio Landowski ir jo brolio muziko Marcelio garbei, įsikūrė ketvirto dešimtmečio muziejus ir multiterpės centras su kūrybinėmis dirbtuvėmis bei teminėmis parodomis.

Muziejuje galima pamatyti keletą Paulio Landowski, gyvenusio šiame rajone nuo 1905 m. iki savo mirties 1961 m., kūrinių. Tapybos darbai, piešiniai, skulptūros ir meno dirbiniai kuria gyvą ketvirto dešimtmečio estetinės nuotaikos įspūdį.

Muziejus rengia laikinas temines, su laikotarpiu susijusias, parodas, o multiterpės centras organizuoja kūrybines dirbtuves dailininkams, architektūrinio bei pramoninio Boulogne-Billancourt palikimo pristatymus.

La Défense ㉝

La Grande Arche. 01 49 07 27 57. RER La Défense. **Atidaryta** kasdien 10–19 (pask. įėjim. 18 val. **Įėjim. mokamas.** **Žr. Paryžiaus istorija** p. 38–39.

ŠIS VERSLO centras su dangoraižiais vakariniame Paryžiaus pakraštyje buvo pradėtas statyti septintame dešimtmetyje. Pagrindinė meninio projekto sėkmė – daug aikščių paversta nuostabiais muziejais po atviru dangumi.

1989 m. kompleksą papildė La Grande Arche (Didžioji arka) – milžiniškas tuščiaviduris kubas, į kurį tilptų net Notre-Dame katedra. Arką, vieną iš svarbiausių statybos darbų, suprojektavo danų architektas Otto von Spreckelsenas. Darbų iniciatorius buvo prezidentas François Mitterrand'as (dabar tai paminklas jo atminimui). Arkoje yra parodų galerija, nuo jos atsiskleidžia puikūs Paryžiaus vaizdai.

Château de Malmaison ㉞

Ave du Château 92500 Rueil-Malmaison. 01 41 29 05 55. RER La Défense, paskui autob. Nr. 258. **Atidaryta** kasdien nuo 10, **uždaroma** priklausomai nuo sezono; smulkesnės informacijos teirautis telefonu. **Įėjim. mokamas.** **Žr. Paryžiaus istorija** p. 30–31.

Imperatorienės Josephine lova iš Château de Malmaison

ŠI XVII A. pilis 1799 m. buvo nupirkta Napoleono I žmonai Josephine de Beauharnais. Buvo pristatyta nuostabi veranda ir nedidelis teatras, atsirado skulptūrų. Po savo žygių Napoleonas su palyda atvykdavo čia pailsėti. Pilis tapo pagrindine Josephine rezidencija po skyrybų. Šiandien čia ir gretimoje Château de Bois-Préau įkurtas svarbus Napoleono muziejus. Pirmosios imperijos stiliumi rekonstruotose patalpose eksponuojami baldai, portretai, meno dirbiniai ir memorialiniai imperatoriaus šeimos daiktai. Išliko ir dalis senųjų sklypų, pvz., garsusis Josephine rožynas.

PENKI PASIVAIKŠČIOJIMAI SU VADOVU

PARYŽIUS – TAI MIESTAS, tiesiog skirtas vaikštinėti. Jis daug kompaktiškesnis, čia lengviau vaikščioti nei daugelyje kitų sostinių. Daugumą įžymybių galima apeiti pėsčiomis, jos susitelkusios prie miesto širdies, Ile de la Cité.

Statula iš Parc Monceau

14 įprastų turistinių rajonų aprašyti šios knygos skyriuje *Rajonas po rajono*, kiekvieno trumpo pasivaikščiojimo maršrutas, pažymėtas žemėlapyje *Iš gatvės į gatvę*, supažindina su įdomiausiomis vietomis. Tačiau Paryžiuje gausu mažiau žinomų, bet irgi įdomių rajonų, kurių ypatinga istorija, architektūra ir vietiniai papročiai lankytojui atskleidžia naujus miesto aspektus.

Penki pasivaikščiojimai po siūlomas apylinkes ne tik supažindina su pagrindinėmis įžymybėmis, bet ir atskleidžia lankytojams subtilias detales bei kontrastus, kurie formuoja ypatingą kiekvieno rajono charakterį. Tai kavinės, gatvės turgūs, keistos bažnyčios, kanalai, sodai, senos kaimiškos gatvės ir tiltai. Literatūrinės, meninės ir istorinės asociacijos leidžia praeičiai ir dabarčiai susilieti į kintantį ir kunkuliuojantį modernaus miesto gyvenimą.

Šie pasivaikščiojimai kontrastingi, kaip ir prašmatnūs Auteuilo, Monceau, Ile St-Louis rajonai bei seni darbininkų Montmartre'o ar St-Martino rajonai. Auteuilis garsėja modernios gyvenamosios architektūros prabanga, Monceau – ištaigingais Antrosios imperijos rūmais, o St-Louis – *ancien régime* miesto namais, medžiais apsodintomis krantinėmis, siauromis gatvelėmis ir gyventojais – kino žvaigždėmis bei literatais. Montmartre'o lobyne išliko senų kaimiškų gatvelių, kuriose kadaise gyveno garsūs menininkai ir bohemos atstovai, o senamadis geležinių pėsčiųjų tiltų žavesys gaivina seną pramoninį St-Martino kanalo rajoną.

Į kiekvieno pasivaikščiojimo vietą galima patekti miesto transportu, artimiausios metro stotys ir autobusai išvardinti *Patarimuose*. Per kiekvieną pasivaikščiojimą siūlomos tinkamos vietelės pailsėti – tai pakeliui pasitaikančios kavinės, restoranai, sodai ar aikštės.

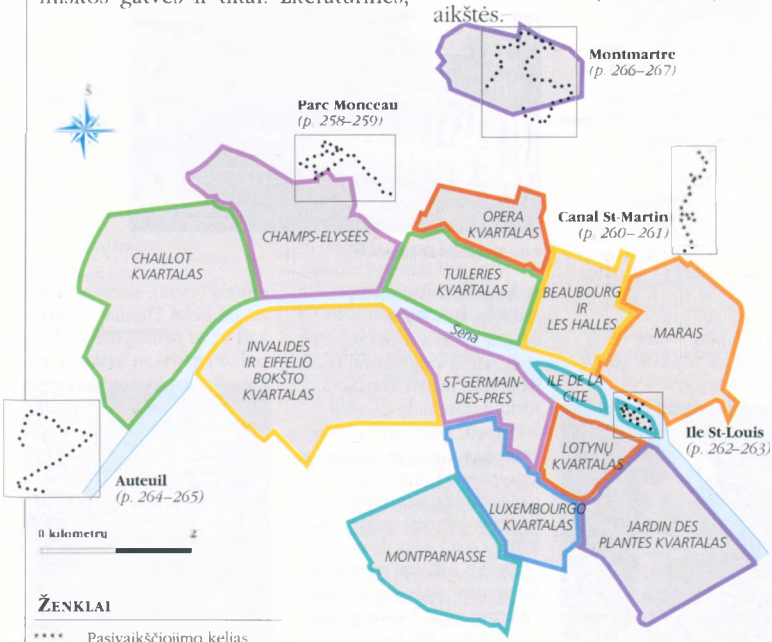

Rudens vaizdelis Senos krantinėje

90-ies minučių pasivaikščiojimas po Parc Monceau

PER ŠĮ RAMŲ pasivaikščiojimą pereinama per dailų XVIII a. Parc Monceau, puošnaus Antrosios imperijos rajono centrą. Paskui pasukama į aplinkines gatves, kur grupės namų, stulbinančių savo prabanga, rodo, kaip nuostabiai gyvena kai kurie paryžiečiai. Maršrutas baigiasi Place St-Augustin. Detaliau apie Monceau įžymybes žr. p. 230–231.

Ruysdaëlio vartai

Iš Parc Monceau į Avenue Velasquez

Kelio pradžia – Monceau metro stotis ① Boulevard de Courcelles gatvėje. Įeikit į parką toje vietoje, kur stovi XVIII a. Nicolas Ledoux kelių rinkliavos postas ②. Iš abiejų pusių kyla ištaigingai paauksuoti XIX a. kaldintos geležies vartai su puošniais žibintais.

Parc Monceau kelių rinkliavos postas ②

Eikit antruoju taku iš kairės pro paminklą Guy de Maupassant'ui ③ (1897). Tai tik vienas iš šešių Belle Epoque laikų paminklų garsiems prancūzų rašytojams ir muzikams, vaizdingai išsibarsčiusių po visą parką. Daugiausia tai iškilmingas didžio žmogaus biustas su šalimais alpstančia mūza.

Tiesiai priešais stovi svarbiausias išlikęs architektūrinis parko statinys – korintinė kolonada ④, kuri juosia žavingą ežeriuką su salele centre. Apeikit kolonadą, apžiūrėkit XVI a. arką ⑤, kuri čia buvo perkelta iš senojo Paryžiaus Hôtel de Ville *(p. 102)*, sudegusio 1871 m. Pasukit kairėn į Allée de la Comtesse de Ségur ir eikit į Avenue Velasquez – plačią medžiais apsodintą gatvę su neoklasicistiniais XIX a. rūmais. Name Nr. 7 yra puikus Cernuschi muziejus ⑥, turintis Tolimųjų Rytų meno kolekciją.

Parc Monceau kolonada ④

Ambroise'o Thomas statula ⑧

Iš Avenue Velasquez į Avenue Van Dyck

Grįžkit į parką ir pasukit kairėn, į antrą vingiuojantį takelį, palei kurį matyti samanota XVIII a. piramidė ⑦, seni antkapiai, akmeninė arkada, obeliskas ir mažytė akmeninė kinų pagoda. Romantiška melancholija, gaubianti šiuos netikrus griuvėsius, atitinka XVIII a. pabaigos dvasią.

Pasukit dešinėn pirmu takeliu už piramidės ir eikit atgal į centrinę alėją. Tiesiai priešais renesansinis tiltelis veda per upelį, kuris išteka iš ežero. Pasukit kairėn ir eikit pro paminklą (1902), skirtą muzikui Ambroise'ui Thomas ⑧. Iškart už jo pamatysite gražų dirbtinį kalną su kaskada. Pasukit kairėn į kitą alėją ir eikit iki kairėje stovinčio paminklo (1897) kompozitoriui Charles'iui Gounod ⑨. Iš čia pirmuoju vingiuotu takeliu pateksite prie Avenue Van Dyck išėjimo, esančio kairėje. Pažvelgę į dešinę, parko kampe pamatysite Chopino paminklą ⑩ (1906), o Allée de la Comtesse de Ségur alėjoje – paminklą XIX a. prancūzų poetui Alfredui de Musset.

Iš Avenue Van Dyck į Rue de Monceau

Iš parko išeikit į Avenue Van Dyck alėją. Kairėje stovintis neobarokinis pastatas Nr. 5 – tai įspūdingiausi Parc Monceau rūmai ⑪, kuriuos pastatydino šokolado gamintojas Emile'is Menier; namas Nr. 6 – prancūzų renesanso stiliaus, kuris grįžo į madą XIX a. antroje pusėje. Tiesiai priešais, už puošnių pinučių, atsiveria puikus Avenue Hoche vaizdas, tolumoje matyti Arc de Triompe. Eikit pro vartus ir pasukit kairėn į Rue de Courcelles, o paskui – vėl kairėn į Rue Murillo, kur stovi įmantresni XVIII a. prancūzų renesanso stiliaus namai ⑫. Kertant Rue Rembrandt, iš kairės stovi kiti vartai į parką, o iš dešinės – didžiulis 1900-ųjų gyvenamasis pastatas (Nr. 7) ir elegantiškas prancūzų renesanso namas su įmantriai raižytomis medinėmis fasado durimis (Nr. 1). Rue Rembrandt ir Rue de Courcelles gatvių kampe stovi keisčiausias iš visų aplinkinių namų – įspūdinga šešiaaukštė raudona kinų pagoda ⑬. Tai prašmatnus kinų meno prekybos centras.

ŽENKLAI

— Pasivaikščiojimo kelias

Gera apžvalgos vieta

M Metro stotis

0 metrų 250

Kalno kaskada ⑧

Pasukit kairėn į Rue de Monceau, eikit pro Avenue Ruysdaël gatvę ir toliau link Musée Nissim de Camondo – muziejus įsikūręs Rue de Monceau gatvėje Nr. 63 ⑭. Verta apžiūrėti ir gretimus pastatus – Nr. 52, 60 ir 61 ⑮.

Kinų pagodos prekybos centras ⑬

Boulevard Malesherbes

Ties Rue de Monceau ir Boulevard Malesherbes gatvių sankirta pasukit dešinėn. Šis ilgas bulvaras su oriais septynaukščiais gyvenamaisiais namais yra tipiška didžioji alėja. Tokias alėjas, kertančias Paryžių, suprojektavo baronas Haussmannas. Senos prefektas Antrosios imperijos laikais *(p. 32–33)*. Jos labai patiko pramoninio amžiaus buržuazijai, bet gąsdino jautrias sielas ir rašytojus, kurie lygino jas su Niujorko statiniais.

Ištaigingas marmuro fasadas Nr. 75 priklauso Bennetonui, madingiausiam Paryžiuje atvirukų bei laiškinio popieriaus raižytojui ⑯. Iš kairės, artėjant prie Boulevard Haussmann, stūkso didžiausia XIX a. Paryžiaus bažnyčia – St-Augustin ⑰, kurią pastatė Victor-Louis Baltard'as. Į bažnyčią užeikit pro užpakalines duris iš Rue de la Bienfaisance. Apžiūrėję bažnyčią, išeikit pro pagrindinį įėjimą. Kairėje pamatysite masyvų akmeninį Prancūzų karininkų klubo pastatą – Cercle Militaire ⑱. Tiesiai priešais stovi Joanos Arkietės statula ⑲. Paskui per Place St-Augustin pateksite į St-Augustin metro stotį.

Joanos Arkietės statula ⑲

PATARIMAI

Pradžia: *Blvd de Courcelles.*
Atstumas: *3 km*
Kaip čia patekti: *Artimiausias metro yra Monceau, čia veža autobusai Nr. 30, 84 ir 94.*
St-Augustin bažnyčia: *Atidaryta kasdien 7–19.*
Poilsio vietos: *Prie renesansinio Parc Monceau tiltelio yra kioskas, pardavinėjantis kavą ir sumuštinius. Dvi kavinės, aptarnaujančios aplinkinių įstaigų darbuotojus, yra Place de Rio de Janeiro aikštėje, o priešais St-Augustin bažnyčią yra baras. Square M. Pagnol – maloni vieta atsipūsti po pasivaikščiojimo ir žvilgsniu aprėpti parko grožį.*

90-ies minučių pasivaikščiojimas palei Canal St-Martin

PASIVAIKŠČIOJIMAS KRANTINĖMIS iš abiejų Canal St-Martin pusių atskleidžia visai kitą Paryžių nei jo prašmatnesni rajonai. Senesnieji išlikę apylinkės statiniai – fabrikai, didelės parduotuvės, gyvenamieji namai, smuklės ir kavinės – primena klestintį XIX a. pramoninį, darbininkų klasės pasaulį. Švelnesnį žavesį skleidžia seni geležiniai pėsčiųjų tiltai, medžiais apsodintos krantinės, nuolatiniai žvejai, upinės baržos ir ramus vanduo plačiuose kanalo baseinuose. Vaikščiojant palei kanalą, kuris Bassin de la Villette sujungia su Sena, vaizduotėje atgims *Pernod* likerio gėrimo, darbininkiškojo Edith Piaf ir Jeano Gabino laikų Paryžiaus vaizdai.

Bassin de la Villette į šiaurės pusę ③

XVIII a. Barrière de la Villette ②

Iš Place de Stalingrad į Avenue Jean-Jaurès

Iš Stalingrado metro stoties ① eikit Boulevard de la Villette į naują aikštę priešais Barrière de la Villette ②. Tai vienas iš kelių išlikusių Paryžiuje XVIII a. kelių rinkliavos postų, kurį po 1780 m. suprojektavo garsus neoklasicizmo architektas Nicolas Ledoux. XX a. devintame dešimtmetyje suprojektuoti fontanai, aikštės ir terasos suformavo patrauklią aplinką ir gražius Bassin de la Villette ③ vaizdus į šiaurės pusę.

Eikit Avenue Jean-Jaurès link. Iš kairės pamatysite pirmąjį šliuzą ④, kuriuo patenkama į kanalą.

Iš Quai de Valmy į Rue Bichat

Quai de Jemmapes krantine, kuri driekiasi palei visą rytinę kanalo pusę, žingsniuokit iki

Vaizdas nuo Rue F Varlin tilto ⑦

PATARIMAI

Pradžia: *Place de Stalingrad.*
Atstumas: *3,5 km.*
Kaip čia patekti: *Artimiausias metro yra Stalingrad: čia veža autobusas Nr. 26.*
Hôpital St-Louis: *Koplyčia atidaryta penkt.–sekm. 14–17; vidinis kiemas atidarytas kasdien.*
Poilsio vietos: *Rue Bichat name Nr. 55 yra kepsnių restoranas, o Quai de Valmi – keli nebrangūs nacionalinių patiekalų restoranai. Rue du Faubourg du Temple gatvėje stovi įvairios nacionalinių valgių parduotuvės ir restoranai. Maloniai pailsėti galima ant Quai de Valmy suolelių arba Boulevard Jules Ferry viešojo sodo pavėsyje.*

ŽENKLAI

- Pasivaikščiojimo kelias
- Gera apžvalgos vieta
- Metro stotis

0 metrų 500

Vidinis Hôpital St-Louis sodelis ⑭

Geležiniai pėsčiųjų tiltai per kanalą ⑤

pirmojo tilto, kuriuo eina Rue Louis Blanc ⑤. Tiltu pereikit į Quai de Valmy. Iš už kampo šmėsteli pasviręs granito ir stiklo fasadas, priklausantis naujajam Paryžiaus pramoniniam tribunolui ⑥ Rue Louis Blanc gatvėje.

Kelionę tęskit Quai de Valmy krantine. Rue E. Varlin gatvėje pereikit tiltą ⑦, nuo kurio gražiai matyti antrasis kanalo šliuzas, jo prižiūrėtojo namelis, viešieji sodai ir seni žibintai. Kitoje tilto pusėje, ties Quai de Jemmapes kampu ir Rue Haendel pėsčiųjų gatvėje galite apžiūrėti aukštus, terasinius visuomeninius gyvenamuosius namus ⑧. Šalimais, Place du Colonel Fabien, stovi Prancūzijos komunistų partijos būstinė ⑨. Pastatą galima atpažinti iš lenkto įstiklinto bokšto.

Grįžkit į Quai de Jemmapes, kur stovi namas Nr. 134 ⑩ – vienas iš nedaugelio išlikusių pramoninių mūro ir geležies pastatų, kurie XIX a. stovėjo palei kanalą. Namas Nr. 126 ⑪ – kitas įsidėmėtinas modernus pastatas – senelių namai su monumentaliomis betono arkomis ir įstiklintais erkeriais. Dar toliau stovi gyvenamasis namas Nr. 112 ⑫ – Art Deco stiliaus, su erkeriais, dekoratyviniais geležies balkonėliais, dengtas čerpėmis. Pirmame aukšte įsikūrusi tipiška amžiaus pradžios proletariška kavinė. Čia kanalas grakščiai pasuka prie trečiojo šliuzo, per kurį permestas žavingas ažūrinis geležinis pėsčiųjų tiltas ⑬.

Iš Hôpital St-Louis į Rue Léon Jouhaux

Pasukit kairėn į Rue Buichat, kuri veda į nuostabią XVII a. ligoninę Hôpital St-Louis ⑭. Pro senuosius pagrindinius ligoninės vartus su aukštu stačiu stogu ir masyvia akmenine arka pateksite į vidinį kiemą. Ligoninę 1607 m. įsteigė pirmasis Bourbonų karalius Henrikas IV maro aukoms slaugyti. Iš kiemo išeikit pro kairę pusę, palei XVII a. ligoninės koplyčią ⑬ į Rue de la Grange aux Belles.

Pasukit kairėn, grįžkit prie kanalo. Rue de la Grange ir Quai de Jemmapes sankirtoje iki 1627 m. stovėjo pagarsėjusios Montfaucono kartuvės ⑯ – viena pagrindinių viešos egzekucijos vietų viduramžių Paryžiuje. Pasukit į Quai de Jemmapes. Namo Nr. 101 ⑰ fasadas – tai originalus Hôtel du Nord, kurį išgarsino to paties pavadinimo ketvirto dešimtmečio filmas, fasadas. Priešais matyti kitas geležinis pėsčiųjų tiltas bei pakeliamasis tiltas ⑱, skirtas transportui. Nuo jų atsiveria žavinga aplinka su kanalo vaizdais iš abiejų pusių. Pereikit į Quai de Valmy ir žingsniuokit iki paskutinio pėsčiųjų tilto ⑲, kuris yra Rue Léon Jouhaux kampe. Iš čia matyti, kaip kanalas išnyksta ir toliau teka po didele akmens arka.

Įėjimas į Hôpital St-Louis ⑭

Iš Square Frédéric Lemaître į Place de la République

Eikit palei Square Frédéric Lemaître ⑳ ir pradėkit nuo Boulevard Jules Ferry, kur yra viešojo sodo centras. Sodas buvo pasodintas prie kanalo XIX a. antroje pusėje. Jo priekyje stovi XIX a. ketvirto dešimtmečio gėlininkės statula *La Grisette* ㉑. Iš kairės pusės – judri darbininkų gatvė Rue du Faubourg du Temple ㉒, kur klesti nacionalinės parduotuvės ir restoranai. Gatve eikit į dešinę ir toliau iki pasieksit metro stotį Place de la République.

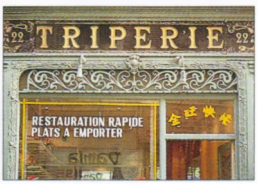

Parduotuvės fasadas, Rue du Temple ㉒

90-ies minučių pasivaikščiojimas po Ile St-Louis

PASIVAIKŠČIOJIMO po šią žavią salelę kelias veda kerinčiai vaizdingomis, medžiais apaugusiomis krantinėmis nuo Pont Louis-Philippe iki Quai d'Anjou, apžiūrint ištaigingus XVII a. *rūmus*, kurie skleidžia aplinkui stiprią to laikotarpio dvasią. Paskui patenkama į salos širdį, žingsniuojant pagrindine gatve Rue St-Louis-en-l'Ile, kurią pagyvina prabrangūs restoranai, kavinės, meno galerijos ir brangios parduotuvės. Galop pasukama į šiaurinę salos pusę ir grįžtama prie Pont Marie. Daugiau informacijos apie svarbiausias įžymybes žr. p. 77 ir 87.

Ile St-Louis Kairiojo kranto vaizdas

Meškeriotojai St-Louis krantinėje

Iš Metro Pont Marie į Rue Jean du Bellay

Iš Pont Marie metro stoties ① eikit Quai des Celestins krantine ir, pasukę į kairę, o paskui į dešinę, išeikit į Voie Georges Pompidou. Šiuo keliu žingsniuokit iki Pont Louis-Philippe ②. Pereję tiltą, tuojau sukit dešinėn ir laiptais nusileiskit į žemesnę krantinę. Apeikit ūksmingą vakarinį salos galą ③ ir po to pakilkit į kitą salos pusę prie Pont St-Louis ④. Priešais tiltą, ties Rue Jean du Bellay kampu, stovi madingiausia salos kavinė – *Flore en l'Ile* ⑤. Šalia glaudžiasi viena iš Berthillono parduotuvių, garsėjanti vaisiniais ledais.

Quai d'Orléans

Nuo Rue Jean du Bellay kampo ir Quai d'Orléans atsiveria gražūs Panteono kupolo ir Notre-Dame katedros vaizdai. Krantinės namas Nr. 12 ⑥ – vienas iš kelių senovinių XVII a. rūmų su puikiais kaldintos geležies balkonais. Neįprastais ispanų-maurų langais stebina Hôtel Rolland, užimantis Nr. 18–20. Name Nr. 6 yra lenkų biblioteka, įkurta 1838 m., ir lenkų poetui Adomui Mickevičiui skirtas muziejėlis ⑦; čia saugomos kelios Chopino partitūros, George Sand ir Victoro Hugo autografai. Dešinėje Pont de la Tournelle ⑧ salą jungia su Kairiuoju krantu.

Senos barža plaukia palei St-Louis krantinę

ŽENKLAI

- Pasivaikščiojimo kelias
- Gera apžvalgos vieta
- Metro stotis

0 metrų 250

Nuo Quai de Béthune iki Pont Marie

Eikime toliau, už tilto, į Quai de Béthune – krantinės name Nr. 36 ⑨ gyveno Nobelio premijos laureatė Marie Curie, o namus Nr. 34 ir 30 grakščiai puošia gražūs kaldintos geležies balkonai. Vienas gražiausių salos namų Nr. 18 – Hôtel Richelieu ⑩. Prie jo auga puikus sodas, kuriame išliko senosios klasikinės aklinos arkados.

St-Louis bažnyčios durys ⑰

Jei pasuksite kairėn, į Rue Bretonvilliers, išvysite impozantišką XVII a. namą ⑪ su aukštu stačiu stogu ant didelės klasikinės arkos, apžergusios gatvę. Grįžę į Quai de Béthune, paėjėkit iki Pont de Sully ⑫, XIX a. pabaigos tilto, jungiančio upės krantus. Priešais plyti XIX a. Square Barye ⑬ – žavus ūksmingas skveras rytiniame salos gale, iš kur atsiveria puikūs upės vaizdai. Iš čia keliaukite Quai d'Anjou link ir ties Rue St-Louis-en-l'Ile kampu pamatysite garsiausią salos namą – Hôtel Lambert ⑭ *(žr. p. 24–25)*. Toliau eikit Quai d'Anjou iki rūstaus klasikinio Hôtel de Lauzun ⑮ fasado su gražiais pauksuotais balkonais ir nutekamaisiais vamzdžiais.

Dabar pasukit kairėn į Rue Poulletier gatvę ir atkreipkit dėmesį į namą Nr. 5 – šaričių vienuolyną ⑯. Toliau, ties Rue Poulletier ir Rue St-Louis-en-l'Ile gatvių sankirta, stovi salos bažnyčia St-Louis ⑰ su neįprastu bokštu, atsikišusiu laikrodžiu ir raižytomis pagrindinėmis durimis.

Keliaukit Rue St-Louis-en-l'Ile gatve, kurioje gausu mažų, prabangių, bistro stiliaus restoranėlių, puoštų mielu senamadžiu dekoru. Nr. 31 – tai originali Berthillono parduotuvė ⑱. Nr. 60 – žavus antikvariatas ⑲ su originalia XIX a. vitrina, o Nr. 51 – tai vieni iš nedaugelio salos XVIII a. rūmų – Hôtel Chernizot ⑳ su nuostabiu rokokiniu balkonu, kurį laiko klastingos chimeros.

Rue St-Louis-en-l'Ile namo Nr. 51 chimera ⑳

Pasukit dešinėn Rue Jean du Bellay gatve Pont Louis-Philippe link, paskui vėl dešinėn į Quai de Bourbon, apstatytą puikiausiais saloje rūmais. Garsiausias iš jų – Hôtel Jassaud, esantis Nr. 19 ㉑. Eikit toliau iki XVII a. Pont Marie ㉒. Perkirtę tiltą, kitoje upės pusėje pateksite į Pont Marie metro stotį.

XVII a. Pont Marie ㉒

Hôtel Rolland langai

PATARIMAI

Pradžia: *Pont Marie metro*

Atstumas: *2,6 km.*

Kaip čia patekti: *Pasivaikščiojimas prasideda nuo Pont Marie metro stoties. Tačiau autobusas Nr. 67 veža iki Rue du Pont Louis-Philippe ir taip pat kerta salą, važiuodamas Rue des Deux Ponts ir Boulevard Pont de Sully; Nr. 86 ir 87 irgi kerta salą, važiuodamas Blvd Pont de Sully.*

Poilsio vietos: *Galima užsukti į kavines, pvz., Flore en l'Ile (p. 311), o Berthillono parduotuvese nusipirkti ledų (p. 311). Rue St-Louis-en-l'Ile gatvėje yra restoranų, pvz., Auberge de la Reine Blanche ir Au Gourmet de l'Ile, taip pat konditerijos bei sūrių parduotuvių. Atsipūsti galima ūksmingose krantinėse ir Square Barye rytiniame salos gale.*

90-ies minučių pasivaikščiojimas po Auteuilį

PASIVAIKŠČIOJIMO po buržuazinio gyvenimo bastioną vakariniame Paryžiaus kampe žavesys slypi rajono gatvių kontrastuose. Jis prasideda provincialioje Rue d'Auteuil gatvėje, o paskui atveda prie prabangių modernios architektūros šedevrų Rue La Fontaine ir Rue du Docteur Blanche gatvėse. Pasivaikščiojimas baigiasi Jasmin metro stotyje. Plačiau apie Auteuilo įžymybes žr. p. 254.

Obeliskas, Place d'Auteuil ①

Rue d'Auteuil

Kelio pradžia – kaimiška, medžiais apsodinta aikštė Place d'Auteuil ① su stulbinančiu Guimard'o projektuotu įėjimu į metro, XVIII a. kapinių obelisku ir XIX a. neoromanine Notre-Dame d'Auteuil bažnyčia. Eikit pagrindine buvusio kaimo gatve Rue d'Auteuil ir pajuskit senąjį provincijos pasaulį. Seniausios rajono smuklės, kurią XVII a. mėgo Molière'as ir jo aktoriai, patalpose dabar įsikūręs *Batifol* baras ②. Namuose Nr. 45–47 ③ gyveno Amerikos prezidentai Johnas Adamsas ir jo sūnus Johnas Quincy Adamsas. Užsukit į malonų Place Jean Lorrain ④ pavėsį – vietinę turgavietę. Čia stovi Wallace'o geriamojo vandens fontanas, kurį XIX a. padovanojo anglų milijonierius Richardas Wallace'as. Eikit dešinėn Rue Donizetti gatve iki Villa Montmorency ⑤ – privataus prabangių vilų anklavo, užimančio buvusį grafienės de Boufflers užmiesčio dvarą.

Wallace'o fontanas ④

Rue La Fontaine

Eikit toliau Rue La Fontaine gatve, kurioje stovi daug Hectoro Guimard'o pastatų. Vienas originaliausių Art Deco pavyzdžių Paryžiuje – Henri Sauvage'o dailininkų dirbtuvių ansamblis name Nr. 65 ⑥. Guimard'o Art Nouveau stiliaus namą Nr. 60 ⑦ puošia viduramžiškas bokštelis ir elegantiški ketaus balkonai. Tolėliau stovi neogotikinė koplytėlė (Nr. 40) ⑧ ir Art Nouveau stiliaus namai – Nr. 19 bei 21 ⑨. Išvaizdžiausias Guimard'o pastatas Castel Béranger ⑩ turi puikius geležies vartus.

Rue d'Auteuil namo Nr. 28 durys

ŽENKLAI

- Pasivaikščiojimo kelias
- Gera apžvalgos vieta
- Metro stotis

0 metrų 250

PATARIMAI

Pradžia: *Place d'Auteuil.*

Atstumas: *3 km.*

Kaip čia patekti: *Artimiausia metro stotis prie Place d'Auteuil yra Eglise d'Auteuil. Čia veža autobusai Nr. 22, 52 ir 62.*

Poilsio vietos: *Rue d'Auteuil gatveje yra nebrangus madingas Batifol baras, puoštas ketvirto dešimtmečio dekoru. Rue La Fontaine name Nr. 19 – 1900-ųjų Art Nouveau stiliaus kavinukė su senomis plytelių grindimis ir originaliu cinkuotu baru. Atsipūsti galima maloniame Place Jean Lorrain pavėsyje ir parkelyje priešais neogotikinę koplyčią Nr. 40. Tolėliau, Place Rodin, vilioja jaukus viešasis sodas.*

Iš Rue de l'Assomption į Rue Mallet Stevens

Nuo Rue l'Assomption kampo matyti didžiulis Prancūzijos radijo ir televizijos pastatas – Maison de Radio-France ⑪, pastatytas 1963 m. *(p. 200)*. Tai buvo vienas pirmųjų modernių miesto statinių, atsiradusių po karo. Pasukit kairėn į Rue de l'Assomption ir prieisite puikų trečio dešimtmečio daugiabutį namą Nr. 18 ⑫. Sukite kairėn į Rue du Général Dubail gatvę ir eikit iki Place Rodin.

Aikštės centre stovi

Jasmin aikštės Nr.3 erkeris su uždarytomis langinėmis ⑲

didžiojo skulptoriaus bronzinė apnuoginta *Bronzos amžiaus* (1877) figūra ⑬. Avenue Théodore alėja grįžkit į Rue de l'Assomption ir pasukite Avenue Mozart link.

Nutiesta XIX a. pabaigoje, ši alėja tapo pagrindine 16-osios apygardos arterija, jungiančia šiaurę ir pietus, apstatyta tipiškais to meto buržuazijos daugiabučiais namais. Kirskit šią alėją ir toliau eikit Avenue des Chalets. Čia išvysite tipiškas savaitgalio vilas ⑯, dvelkiančias ramesniais XIX a. vidurio priemiesčio Auteuilo laikais. Kiek tolėliau Rue de l'Assomption stovi neorenesansinė XIX a. Notre-Dame de l'Assomption bažnyčia ⑱. Sukit kairėn į Rue Docteur Blanche. Namą Nr. 9 ir garsią atsišakojančios gatvelės Rue Mallet Stevens ⑭ modernių namų eilę tarptautinių šiuolaikiniu stiliumi pastatė architektas Mallet Stevensas. Šiame brangiame, seniau avangardiniame anklave gyveno architektai, dizaineriai, menininkai ir jų modernių pažiūrų klientai. Tačiau pirminės proporcijos buvo pakeistos septintame dešimtmetyje, pristatant tris papildomus aukštus.

Eikit toliau Rue Docteur Blanche gatve, iki kairėje pamatysite Villa du Docteur Blanche. Čia, mažo aklagatvio gale, stovi garsiausias modernus Auteuilo namas – Le Corbusier Villa Roche ⑰. Drauge su Villa Jeanneret jos sudaro Corbusier fondą *(p. 36–37)*. 1924 m. pastatyta kolekcininkui, naudojant naują gelžbetonio techniką, vila su savo geometrinėmis formomis ir be puošybos tapo ankstyvosios modernios architektūros pavyzdžiu.

Rue de l'Assomption Nr. 18 fragmentas ⑫

Iš Rue du Docteur Blanche į Rue Jasmin

Grįžkit į Rue Docteur Blanche ir pasukit dešinėn į Rue Henri Heine. Labai elegantiškas neoklasicistinis XX a. pradžios daugiabutis namas Nr. 18 ⑱ sudaro kontrastą gretimam Art Nouveau stiliaus fasadui – vėlyvajam 1926 m. Guimard'o kūriniui, ne tokiam įdomiam kaip Castel Béranger, bet plytiniam, su erkeriais ir terasiniu stogu. Sukit kairėn į Rue Jasmin. Antrame aklagatvyje iš kairės stovi kitas Guimard'o namas (Square Jasmin Nr. 3) ⑲. Rue Jasmin gatvės gale rasite metro stotį.

Rue La Fontaine Nr. 14 kiemas

Bronzos amžius ⑬

90-ies minučių pasivaikščiojimas po Montmartre'ą

PASIVAIKŠČIOJIMAS PRASIDEDA smiltainio kalvos (*butte*) papėdėje. Čia gyvavusius senuosius teatrus ir šokių sales, kuriuos lankė ir vaizdavo tapytojai nuo Renoiro iki Picasso, dabar pakeitė roko klubai. Paskui gatvelėmis, kuriose tebetvyro Van Gogho ir kitų paveiksluose įamžinta nuotaika, kopiama į stačią kalvą, į senąjį kaimelį. Galop leidžiamasi vingiuotu keliu žemyn iki Place Blanche. Plačiau apie svarbiausias Montmartre'o ir Sacré-Coeur įžymybes žr. p. 218–227.

Montmartre'as iš toliau

Iš Place Pigalle į Rue Ravignan

Iš gyvos Place Pigalle ① Rue Frochot gatve eikit į Rue Victor Massé. Ties gatvių sankirta stovi puošnūs vartai į privilegijuotą privačią gatvę, apstatytą amžių sandūros nameliais su stačiašlaičiais stogais ②. Priešais stovi Rue Victor Massé Nr. 27 – puošnus XIX a. vidurio daugiabutis namas, o name Nr. 25 1886 m. gyveno Vincentas Van Goghas ir jo brolis Theo ③. Name Nr. 12 klestėjo žinomiausias Montmartre'o meninis kabaretas *Chat Noir* ④. Gatvės gale prasideda plati medžiais apsodinta aleja – Avenue Trudaine. Eikit į kairę Rue Lallier gatve iki Boulevard de Rochechouart. Ten pasukit į rytus. Name Nr. 84 iš pradžių buvo *Chat Noir* kabaretas, Nr. 82 – tai seniausias išlikęs XIX a. pabaigos kino teatras *Grand Trianon* ⑤. Originalus namo Nr. 74 fasadas priklauso pirmajai didelei Montmartre'o kankano šokių salei – Elysée-Montmartre ⑥.

Sukit kairėn į Rue Steinkerque, kuri veda į Sacré-Coeur sodus. Paskui vėl sukit kairėn į Rue d'Orsel. Šia gatve galima patekti į ūksmingą aikštę Place Charles Dullin, kur stovi XIX a. pradžios teatriukas Théâtre de l'Atelier ⑦. Toliau kopkit į kalvą Rue des Trois Frères gatve ir pasukit kairėn į Rue Yvonne le Tac gatvę, kuri veda į Place des Abbesses ⑧. Tai maloniausia ir gyviausia rajono aikštė. Čia išsilaikė baldakimu dengtas Art Nouveau stiliaus įėjimas į metro, suprojektuotas Hectoro Guimard'o. Priešais stovi neįprasta plytinė Art Nouveau

Vartai į Avenue Frochot

Rue André Antoine ⑩

PATARIMAI

Pradžia: *Place Pigalle.*

Atstumas: *2,3 km. Kai kurios gatvelės į kalvą labai stačios, todėl, jei nenorite kopti, pasinaudokite Montmartrobusu, kuris apvažiuoja beveik visą pasivaikščiojimo teritoriją ir išvyksta iš Place Pigalle.*

Kaip čia patekti: *Artimiausia metro stotis yra Pigalle; čia veža autobusai Nr. 30, 54 ir 67.*

Poilsio vietos: *Rue Lepic ir Rue des Abbesses gatvėse yra daug kavinių ir parduotuvių. Place Dullin aikštėje stovi vienas geriausių mieste vegetariškų patiekalų restoranas Rayons de la Santé. Žavios viešosios aikštės Place Jean-Baptiste Clément ir Square S. Busson, esančios Avenue Junot, suteiks pavėsį ir poilsį.*

stiliaus St-Jean l'Evangéliste bažnyčia, puošta mozaikomis ⑨. Bažnyčiai iš dešinės statūs laiptai veda į siaurą Rue André Antoine gatvelę, kurios name Nr. 39 ⑩ gyveno puantilistas Georges'as Seurat. Dar paėjėję Rue des Abbesses gatve, pasukit dešinėn į Rue Ravignan.

Rue Ravignan

Iš čia atsiveria plati Paryžiaus panorama. Užlipkit laiptais į pavėsingą Place Emile Goudeau aikštę ⑪. Iš kairės originalus namo Nr. 13 įėjimas veda į Bateau-Lavoir – svarbiausią Montmartre'e dailininkų studijų bloką. Čia

Dailininkas pardavinėja savo paveikslus, Place du Tertre ⑮

St-Jean l'Evangéliste bažnyčios fragmentas ⑨

pačioje XX a. pradžioje gyveno ir dirbo Picasso. Tolėliau, Rue Orchampt ir Rue Ravignan gatvių kampe, stovi eilė vaizdingų XIX a. dailininkų studijų ⑫.

Iš Rue Ravignan į Rue Lepic

Toliau kopkit į kalvą palei viešąjį sodelį – Place Jean-Baptiste Clément ⑬. Viršuje pereikite per Rue Norvins. Priešais stovi senas Monmartois restoranas *A la Bonne Franquette* ⑭, kuriame, kaip ir *Aux Billards en Bois*, mėgo rinktis XIX a. menininkai. Eikit siaura Rue St-Rustique gatvele, iš kurios matyti Sacré-Coeur bažnyčia. Gatvei baigiantis, dešinėje plyti pagrindinė kaimo aikštė Place du Tertre ⑮. Iš jos eikit į šiaurę Rue du Mont Cenis gatve ir pasukit kairėn į Rue Cortot. Name Nr. 6 gyveno ekscentriškas kompozitorius Erikas Satie ⑯, o namas Nr. 12 – tai Musée de Montmartre ⑰. Sukit dešinėn į Rue des Saules ir palei labai gražų Montmartre'o vynuogyną ⑱ žingsniuokit iki *Au Lapin Agile* naktinio klubo ⑲, kuris stovi prie Rue St-Vincent.

Grįžkit atgal Rue des Saules gatve ir sukit dešinėn į patrauklią Rue de l'Abreuvoir su amžiaus sandūros laikų vilomis ir sodais. Dabar pasimėgaukit žalia pėsčiųjų aleja l'Allée des Brouillards. Name Nr. 6 (20) prieš išsikeldamas iš Montmartre'o gyveno Renoiras. Laiptais nusileiskit į Rue Simon Dereure ir tuojau sukit kairėn į parkelį, kurį perkirtę pasieksit Avenue Junot. Čia stovintis namas Nr. 15 (21) trečio dešimtmečio pradžioje priklausė dadaistui Tristanui Tzara. Žingsniuokit Avenue Junot, sukit dešinėn į Rue Girardon ir vėl dešinėn į Rue Lepic.

Naktinis klubas *Au Lapin Agile* ⑲

Iš Rue Lepic į Place Blanche

Ties gatvių sankirta stovi vienas iš kelių išlikusių Montmartre'o vėjo malūnų Moulin du Radet ㉒. Eikit Rue Lepic gatve. Dešinėje ant šlaito viršaus pamatysite dar vieną seną vėjo malūną Moulin de la Galette ㉓. Sukit kairėn į Rue de l'Armée d'Orient, kur akį džiugina dailininkų studijos ㉔, ir vėl kairėn į Rue Lepic. Name Nr. 54 ㉕ 1886 m. birželį gyveno Van Goghas. Eikit toliau Place Blanche link ir Boulevard de Clichy bulvaro dešinėje išvysite rajono garsenybę – Moulin Rouge ㉖.

Naktinis klubas *Moulin Rouge* prie Place Blanche ㉖

Informacija keliautojui

Kur apsistoti 270–285

Restoranai, kavinės ir barai 286–311

Parduotuvės ir turgūs 312–327

Paryžiaus pramogos 328–343

Vaikų Paryžius 344–347

KUR APSISTOTI

KAMBARIŲ SVEČIAMS Paryžiuje daugiau nei kuriame kitame Europos mieste. Viešbučių pasirinkimas labai didelis: nuo prabangių vietų, pvz., *Ritz* (prancūzai tokias vadina *palaces*), ir pirmaklasių įstaigų, pvz., *L'Hôtel*, kur, ne pagal pajamas gyvenęs, mirė Oscaras Wilde'as, iki daug paprastesnių viešbučių žavingame Paryžiaus senamiestyje.

Ištyrę visų kainų grupių viešbučius, atrinkome nemažai siūlomų variantų, tikrai vertų savo kainos. Viešbučių lentelė, pateikta p. 278–279, padės jums pasirinkti; daugiau informacijos apie kiekvieną viešbutį, įtrauktą į lentelę, rasite p. 280–285. Viešbučių lentelė ir jų aprašymai sudaryti pagal rajonus ir viešbučių brangumą. Kur dar galima apsistoti, be viešbučių, rašoma p. 272–274.

Reikia pažymėti, kad *hôtel* ne visuomet reiškia „viešbutis". Tai gali būti rotušė *(hôtel de ville)*, ligoninė *(Hôtel-Dieu)* ar šiaip dideli namai.

KUR IEŠKOTI

PARYŽIAUS VIEŠBUČIAI susibūrę pagal klases atskiruose rajonuose. Verslo ir laisvalaikio rajonus skiria upė. Dauguma prabangių viešbučių yra šiaurinėje pusėje, o *hôtels de charme* – pietinėje.

Madinguose rajonuose prie Champs-Elysées puikuojasi daug didžiausių Paryžiaus viešbučių, pvz., *Royal Monceu, Bristol, George V, Meurice* ir *Plaza Athénée*. Kiek mažiau žinomų, bet elegantiškų viešbučių galima rasti prašmatniame rezidencijų ir ambasadų kvartale netoli Palais de Chaillot.

Į rytų pusę, vis dar Dešiniajame krante, nemažai atgimusio Marais kvartalo senų namų ir rūmų pertvarkyta į itin patrauklius nebrangius viešbutukus. Deja, gretimuose rajonuose šalia Les Halles ir Rue St-Denis šmirinėja prostitutės ir narkomanai. Į pietus nuo Marais, Senos salose – Ile St-Louis ir Ile de la Cité, yra keletas žavių viešbučių. Populiariausi Kairiojo kranto turistiniai rajonai aprūpinti daugybe puikių viešbutukų. Jie atspindi subtiliai kintančią atmosferą: bohemišką Lotynų kvartalą keičia prabangus ir skoningas St-Germain-des-Prés, o šį – orus įstaigų rajonas aplink Les Invalides ir Eiffelio bokštą.

Tolėliau nuo centro, Montparnasse'e, kyla keli dideli verslo viešbučių blokai. Stoties rajonai ties Gare de Lyon stotimi siūlo nemažai paprastų viešbučių (pasitaiko ir visiškai prastų, todėl rinkitės atidžiai). Montmartre'e yra pora malonių viešbučių, jei tik jūsų netrikdo kalvos aukštis. Tik saugokitės viešbučių, tariamai priklausančių Montmartre'ui, kurie iš tiesų priklauso raudonųjų žibintų, prostitučių kvartalui – Pigalle. Jei viešbučio ieškote pats, geriausiai teirautis vėlų rytą (po išregistravimo ir valymo laiko) arba popietės viduryje. Jei viešbučiuose visos vietos užsakytos, pamėginkite dar sykį paklausti po 18 val. – gali būti neatsiimtų pagal užsakymus kambarių. Nepasikliaukit vien priėmimo įspūdžiu viešbutyje ir prašykit parodyti siūlomą kambarį. Jei šis nepatinka, prašykit parodyti kitą.

Informaciją apie oro uostų viešbučius rasite skyrelyje *Kaip patekti į Paryžių (p. 360–365)*.

Hôtel de Crillon *(p. 280)*

***Hôtel du Louvre (p. 281)* tarp Luvro ir Palais Royal**

VIEŠBUČIŲ KAINOS

NE VISUOMET ne sezono metu (nuo lapkričio vidurio iki kovo ar liepą ir rugpjūtį) viešbučiai atpinga, nes madų

pasirodymai ir kiti svarbesni metų renginiai privilioja daug žmonių, ir kainos pakyla. Senesniuose viešbučiuose kaina labai priklauso nuo kambarių dydžio ir vietos. Maži kambariai paprastai būna pigiausi.

Dviejų viengulių lovų kambariai truputį brangesni už kambarius su dvigulėmis lovomis: vienam asmeniui atskiras kambarys kainuoja beveik tiek pat, kiek ir kambarys dviem (tarifai beveik visada apskaičiuojami kambariui, o ne asmeniui). Vienviečių kambarių pasitaiko retai, dauguma jų itin ankšti ir prastai įrengti. Kambariai be vonios maždaug 20% pigesni. Pusryčių ir pietų kambaryje jums gali ir neprireikti, kai aplink tiek gerų restoranų. Visuomet verta paprašyti nuolaidos: pvz., jūs galit gauti kolektyvinį tarifą. Kai kurie viešbučiai siūlo specialias kainas studentams, šeimoms ir pagyvenusiems piliečiams.

Hôtel Meurice (p. 281) **Tuileries kvartale**

Paslėptos priemokos

Pagal įstatymą kambario mokestis ir aptarnavimas turi būti įtraukti į kainą, kurią rasite registratūroje arba kambaryje. Arbatpinigiai panašūs kaip ir už išskirtines paslaugas, kai durininkas jums užsako bilietus į renginį ar kambarinė išskalbia baltinius. Visgi, prieš užsisakydami kambarį, visada pasitikrinkit, ar pusryčiai įskaityti į bendrą kainą, ar ne. Saugokitės priemokų už gėrimus ir užkandžius iš baro, kurios gali būti didelės kaip ir už skalbimą, garažą ar telefono skambučius iš savo kambario, ypač jei skambinsite per komutatorių.

Valiutos kursai viešbučiuose visad žemesni nei banke, todėl, jei keliaujate be kreditinės kortelės ar kelionės čekių, įsitikinkit, ar turite pakankamai grynų pinigų sąskaitai apmokėti.

Hôtel George V *(p. 284–285)*

Viešbučių klasifikacija

Prancūzų viešbučius turizmo administracija skirsto į penkias kategorijas: nuo vienos iki keturių žvaigždučių, ir dar yra keturių žvaigždučių liukso klasė. Kai kurios labai paprastos vietos neklasifikuojamos. Žvaigždutės nurodo patogumus, kurių galima tikėtis (pvz., daugiau nei trijų žvaigždučių viešbutyje būtinai yra liftas). Tačiau prancūziška klasių sistema neduoda garantijos, kad jūsų laukia draugiškas priėmimas, švara ar skoningas interjeras.

Statula iš ***Hôtel Relais Christine (p. 282)***

Patogumai

Tik keliuose mažiau nei keturių žvaigždučių Paryžiaus viešbučiuose yra restoranas, nors beveik visada yra pusryčių kambarys. Keli restoranai rugpjūtį uždaromi. Daugeliui senų viešbučių stinga viešo holo. Modernesni ir brangesni viešbučiai siūlo atitinkamai geresnius patogumus ir paprastai kokį nors barą. Pigesni viešbučiai kartais neturi lifto, ir lagaminus gali tekti vilkti laiptais į viršų. Paprastai tik brangesni viešbučiai siūlo automobilių saugojimo paslaugas. Apie išimtis iš šios taisyklės žr. p. 280–285. Jei atvykote automobiliu, gal norėsite apsistoti kuriame nors periferiniame motelių tinklo viešbutyje *(p. 273–274)*.

Beveik visų, net ir paprasčiausių viešbučių miegamuosiuose yra telefonas. Daugelis viešbučių turi ir televizorius, daug rečiau radijo aparatus. Labai paplitusios dvigulės lovos *(grands lits)*, todėl turite patikslinti, ar jums jos reikia, ar ne.

***Plaza Athénée* viešbutis *(p. 285)*, esantis Champs-Elysées**

Ko tikėtis

Daugumą viešbučio lovų tebeturi tradicinius prancūziškus ritinėlius vietoj pagalvių, kurie nepratusiems gali būti nepatogūs. Jei jums reikia pagalvių, prašykit *oreillers*. Jei norite būti tikri dėl tualeto, reikalaukit *WC*, o jei reikia vonios, prašykit *bain*. Šiaip *cabinet de toilette* reiškia tik kriauklę ir bidė, o *eau courant* reiškia tik kriauklę su karštu ir šaltu vandeniu. Dviaukštis kambarys išdėstytas dviem aukštais.

Tradicinius prancūziško viešbučio pusryčius, kuriuos sudaro šviežia kava, rageliai *(croissants)*, uogienė ir apelsinų sultys, pamažu keičia prašmatnesnis švediškas stalas su šalta mėsa ir sūriais. Kad ir kokie būtų pusryčiai, prašykit *orange pressée* (šviežiai išspaustų apelsinų sulčių), o ne *jus d'orange*, kurios paprastai būna iš skardinės. Kai kuriuose prabangiuose viešbučiuose taip populiaru ateiti pusryčių, kad jei nenorite valgyti savo kambaryje, paprašykit rezervuoti jums vietą pusryčių salėje. Maloni alternatyva – pusryčiauti artimiausioje kavinėje, kur prancūzų darbuotojai užkandžiauja skaitydami laikraščius.

Išregistruojama paprastai vidurdienį, ir jei pasiliekate ilgiau, turėsite mokėti už dar vieną dieną.

Palankios aplinkybės

Kadangi Paryžius toks populiarus laisvalaikio ir verslo centras, tai savaitgalio išvykų pasitaiko retai. Pasirinkę laiką, kai nėra svarbesnių renginių, viešnagės išlaidas sumažinsite atvykdami ne sezono metu, susitarę dėl nuolaidų ar pasirinkę organizuotą kelionę su visu išlaikymu.

Keliavimas su vaikais

Kambariai šeimoms su mažais vaikais dažniausiai kainuoja tiek pat ar truputį daugiau, ir kai kurie turizmo agentai turi tai galvoje siūlydami keliones. Tik keletas viešbučių neprima vaikų, nors atskiros paslaugos vaikams siūlomos ne visur.

Neįgalieji keliautojai

Mūsų informacija apie galimybę privažiuoti vežimėliu surinkta per anketas, taigi priklauso nuo pačių viešbutininkų vertinimo. Tik nedaugelis viešbučių gerai įrengti neįgaliesiems lankytojams. Naudingą informaciją spausdina neįgaliųjų organizacijos – **Association des Paralysés de France** ir **Comité Nationale Française de Liaison pour la Réadaptation des Handicapés**. *(Adresus žr.* Žinyne *p. 274.)*

Patalpos su virtuve

Struktūra, vadinama **Résidences de Tourisme,** aprūpina butais su virtuvės įranga. Prieinamos ir tam tikros paslaugos, kokios teikiamos viešbučiuose, bet už jas mokama papildomai. Kainos svyruoja nuo 400 F už naktį vieno kambario butelyje iki

Ramusis *Hôtel des Grands Hommes* *(p. 282)*

2000 F už naktį bute keliems žmonėms. Skambinkit į **Paris-Séjour-Réservation** arba tiesiai į atskirą *résidence*. Paryžiaus tarnyboje **Office du Tourisme** galima gauti išsamius *résidences* sąrašus.

Tokio pobūdžio paslaugas teikia dar šios organizacijos: **At Home In Paris**, **Paryžiaus butų tarnybos** ir **Allo Logement Temporaire**. Visos jos aprūpina nakvyne labai gerai įrengtuose butuose laikotarpiui nuo vienos savaitės iki pusės metų, kartais pasiūlo išvykusio į užsienį pary-

žiečio butą. Kainos panašios į Résidences de Tourisme kainas, tik už didesnius butus kartais truputį mažesnės. **France-Lodge**, kuri pirmiausia yra nakvynės ir pusryčių agentūra, taip pat siūlo butus su virtuve. *(Adresus žr.* Žinyne *p. 274.)*

VIEŠNAGĖ PRIVAČIUOSE NAMUOSE

BRITAMS BŪDINGAS reiškinys – Bed and Breakfast (nakvynė ir pusryčiai) – vis sėkmingiau plinta Prancūzijoje. B&B patogumai dabar kainuoja nebrangiai: vidutiniškai nuo 100 F iki 250 F už kambarį su dvigule lova nakčiai. Agentūra **France-Lodge** ras jums kambarį ir pusryčius privačiuose namuose.

VIEŠBUČIŲ TINKLO FILIALAI

VIEŠBUČIŲ TINKLŲ – Campanile, Formule 1, **Mercure**, Primevère, Climat arba Fimotel – motelių tipo filialai, lyg grybai sudygę Paryžiaus priemiesčiuose, dabar plačiai aptarnauja ir verslininkus, ir turistus. Tai patogios, palyginti nebrangios vietos, jei atvykstate automobiliu, bet jose stinga tikros paryžietiškos atmosferos. Kai kurie moteliai stovi prie judrių kelių, todėl juose gali būti triukšminga. Naujesni šių tinklų filialai geriau įrengti ir puošnesni. Kai kurie tinklai (**Sofitel**, **Novotel**, **Frantour** ir **Mercure**) itin

Hôtel Atala* terasa *(p. 284)

Sodas prie *Relais Christine (p. 282)*

pritaikyti keliaujantiems verslininkams, taigi geriau aptarnaujami ir brangesni, bet gali atpigti savaitgaliais. Beveik visur yra restoranai. Daugelis tinklų leidžia informacines brošiūras su žemėlapiais, tiksliai nurodančiais motelio vietą. *(Žr.* Žinynas *p. 274.)*

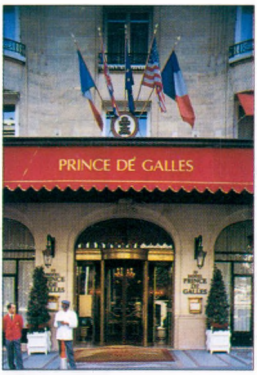

Hôtel Prince de Galles Sheraton *(p. 284)*

BENDRABUČIAI IR MIEGAMOSIOS PATALPOS

OFFICE DE TOURISME **de l' Université (O. T. U.)** tarnyba siūlo bendrabučių užsakymus tą pačią dieną, o turintiems kreditinę kortelę ir iš anksto telefonu. Galite užsisakyti kambarį vienam arba dviem žmonėms, taip pat lovą miegamojoje patalpoje. Kainos svyruoja nuo 110 F iki 220 F už naktį, svečių amžius neribojamas.

Paryžiuje yra keli bendrabučių tinklai. **Maisons Internationales de la Jeunesse et des Etudiants** (MIJE) aprūpina nakvyne 18–30-mečius puikiuose trijuose namuose Marais rajone. Iš anksto užsisako tik grupės, o pavieniams asmenims reikia paskambinti į centrines tarnybas tą pačią dieną.

La Maison de l'UCRIF (Union des Centres de Rencontres Internationales de France) turi devynis centrus Paryžiuje su kambariais vienam arba dviem bei miegamosiomis patalpomis. Amžiaus ribų nėra. Kai kurie centrai siūlo kultūrinę ir sportinę veiklą.

Fédération Unie des Auberges de Jeunesse (FUAJ) priklauso Tarptautinei jaunimo turizmo stovyklų federacijai. Dviejuose jų paryžietiškuose bendrabučiuose amžius neribojamas. *(Adresus žr.* Žinyne *p. 274.)*

STOVYKLAVIETĖS

VIENINTELĖ stovyklavietė pačiame Paryžiuje yra **Camping du Bois de Boulogne/ Ile de France** (apie 60–150 F už naktį). Vasarą ši puikiai įrengta vieta netoli Senos paprastai būna visa užimta. Bet yra nemažai stovyklaviečių priemiesčiuose, kai kurios netoli nuo RER linijos. Smulkesnę informaciją galima gauti iš Paris Office du Tourisme arba rasti buklete, kurį leidžia **Fédération Française de Camping-Caravaning**. *(Žr.* Žinyne *p. 274.)*

ŽINYNAS

AGENTŪROS

Ely 12 12
9 Rue d'Artois 75008.
☎ *01 43 59 12 12.*
FAX *01 42 56 24 31.*

Paris-Séjour-Réservation
90 Ave des Champs-Elysées 75008.
☎ *01 53 89 10 50.*
FAX *01 53 89 10 59.*

OFFICE DU TOURISME ET DES CONGRES

Pagrindinis biuras:
127 Ave des Champs-Elysées 75008.
☎ *08 36 68 31 12.*
Filialai yra oro uostuose, stotyse ir Eiffelio bokšte.

NEĮGALIEJI KELIAUTOJAI

Association des Paralysés de France
17 Blvd August Blanqui 75013.
☎ *01 53 62 84 00.*
FAX *01 45 89 08 54.*

CNFLRH
236 bis rue Tolbias 75013.
☎ *01 53 80 66 66.*

PATALPOS SU VIRTUVE

Allo Logement Temporaire
64 rue du Temple 75003.
☎ *01 42 72 00 06.*
FAX *01 42 72 03 11.*

At Home in Paris
16 Rue Médéric 75017.
☎ *01 42 12 40 40.*
FAX *01 42 12 40 48.*

Paryžiaus butų tarnybos
69 Rue d'Argout 75002.
☎ *01 40 28 01 28.*
FAX *01 40 28 92 01.*

RĖSIDENCES DE TOURISME

Beverly Hills
35 Rue de Berri 75008.
☎ *01 53 77 56 00.*
FAX *01 42 56 52 75.*

Les Citadines
27 Rue Esquirol 75013.
☎ *01 44 23 51 51.*
FAX *01 45 86 59 76.*

Flatotel
14 Rue du Théâtre 75015.
☎ *01 45 75 62 20.*
FAX *01 45 79 73 30.*

Pierre et Vacances
10 Pl Charles-Dullin 75018.
☎ *01 42 57 14 55.*
FAX *01 42 54 48 87.*

Résidence Orion
18 Pl d'Italie 75013.
☎ *01 40 78 15 00.*
FAX *01 40 78 16 99.*

Résidence du Roy
8 Rue François-1er 75008.
☎ *01 42 89 59 59.*
FAX *01 40 74 07 92.*

VIEŠNAGĖ PRIVAČIUOSE NAMUOSE

France-Lodge
41, Rue La Fayette 75009.
☎ *01 53 20 09 09.*
FAX *01 53 20 01 25.*

VIEŠBUČIŲ TINKLO FILIALAI

Frantour Suffren
20 Rue Jean Rey 75015.
☎ *01 45 78 50 00.*
FAX *01 45 78 91 42.*

Golden Tulip St-Honoré
218 Rue du Faubourg St-Honoré 75008.
☎ *01 49 53 03 03.*
FAX *01 40 75 02 00.*

Hilton
18 Ave de Suffren 75015.
☎ *01 44 38 56 00.*
FAX *01 44 38 56 10.*

Holiday Inn
92 Rue de Vaugirard 75006.
☎ *01 42 22 00 56.*
FAX *01 42 22 05 39.*

Holiday Inn République
10 Pl de la République 75011.
☎ *01 43 55 44 34.*
FAX *01 47 00 32 34.*

Mercure Paris Bercy
77 Rue de Bercy 75012.
☎ *01 53 46 50 50.*
FAX *01 53 46 50 99.*

Mercure Pont Bercy
6 Blvd Vincent Auriol 75013.
☎ *01 45 82 48 00.*
FAX *01 45 82 19 16.*

Mercure Paris Montparnasse
20 Rue de la Gaîté 75014.
☎ *01 43 35 28 28.*
FAX *01 43 27 98 64.*

Mercure Paris Porte de Versailles
69 Blvd Victor 75015.
☎ *01 44 19 03 03.*
FAX *01 48 28 22 11.*

Méridien Montparnasse
19 Rue du Commandant René Mouchotte 75014.
☎ *01 44 36 44 36.*
FAX *01 44 36 47 00.*

Nikko
61 Quai de Grenelle 75015.
☎ *01 40 58 20 00.*
FAX *01 40 58 24 44.*

Novotel Paris Bercy
85 Rue de Bercy 75012.
☎ *01 43 42 30 00.*
FAX *01 43 45 30 60.*

Novotel Paris Les Halles
8 Pl Marguerite de Navarre 75001.
☎ *01 42 21 31 31.*
FAX *01 42 21 05 79.*

Sofitel Paris Forum Rive Gauche
17 Blvd St-Jacques 75014.
☎ *01 40 78 79 80.*
FAX *01 45 88 43 93.*

Sofitel Paris
8 Rue Louis Armand 75015.
☎ *01 40 60 30 30.*
FAX *01 45 57 04 22.*

Sofitel Paris CNIT
2 Pl de la Défense, BP 210 92053.
☎ *01 46 92 10 10.*
FAX *01 46 92 10 50.*

Sofitel Paris La Défense Centre 4 Etoiles
34 Cours Michelet 92800, Puteaux.
☎ *01 47 76 44 43.*
FAX *01 47 73 72 74.*

Sofitel France Arc de Triomphe
14 Rue Beaujon 75008.
☎ *01 53 89 50 50.*
FAX *01 53 89 50 51.*

Warwick
5 Rue de Berri 75008.
☎ *01 45 63 14 11.*
FAX *01 43 59 00 98.*

BENDRABUČIAI IR MIEGAMOSIOS PATALPOS

Fédération Unie des Auberges de Jeunesse – Centre National
27 Rue Pajol 75018.
☎ *01 44 89 87 27.*
FAX *01 44 89 87 10.*

Maison Internationale de la Jeunesse et des Etudiants
Centrinis biuras: 11 Rue du Fauconnier 75004.
☎ *01 42 74 23 45.*
FAX *01 40 27 81 64.*

La Maison de l'UCRIF
27 rue de Turbigo 75002.
☎ *01 40 26 57 64.*
FAX *01 40 26 58 20.*

O. T. U.
151 Avenue Ledru-Rollin 75011.
☎ *01 43 79 53 86.*
FAX *01 43 79 35 63.*

STOVYKLAVIETĖS

Camping du Bois de Boulogne/Ile de France
Allée du Bord de l'Eau 75016.
☎ *01 45 24 30 00.*
FAX *01 42 24 42 95.*

Fédération Française de Camping-Caravaning
78 Rue de Rivoli 75004.
☎ *01 42 72 84 08.*
FAX *01 42 72 70 21.*

Kaip užsisakyti

Karščiausias turizmo sezonas Paryžiuje būna gegužę, birželį, rugsėjį ir spalį, bet į madų renginius, prekybines muges ar svarbesnes parodas gali suvažiuoti daug žmonių bet kuriuo metu. Vis daugiau nakvynės vietų prireikia dėl Euro Disney, nes daug lankytojų nori apsistoti šostinėje ir važinėti į parką RER traukiniais. Liepą ir rugpjūtį būna ramiau, nes daug paryžiečių išvyksta atostogų. Ankstesnis uždarymas rugpjūtį nebėra problema, nes tebedirba pusė viešbučių, restoranų ir parduotuvių.

Jei jums reikia viešbučio, būtina užsisakyti jį bent jau prieš mėnesį, nes į Paryžių plūsta minios. Sąrašuose išvardinti geriausieji viešbučiai, kurie greitai užimami. Užsisakykit prieš šešias savaites tarp gegužės ir spalio. Geriausiai užsisakinėti pačiame viešbutyje. Telefonu patariame skambinti dieną, tuomet didesnė galimybė rasti tarnautojus, kurie priima užsakymus. Sezono metu paprastai reikia pasiųsti faksą ar laišką, patvirtinantį jūsų užsakymą.

Jei naudositės agentūra, **Ely 12 12** ir **Paris-Séjour-Réservation** gali jums užsakyti viešbutį arba kitokį būstą, gal net baržą Senoje.

Jei nesate labai išrankus ar nebėra vietų viešbučiuose, galite užsisakyti per Paryžiaus **Office du Tourisme** agentūrą, kuri siūlo vietas iš karto ir už prieinamą kainą.

Rankpinigiai

Jei užsisakinėjate telefonu, jūsų paklaus kreditinės kortelės numerio (iš jos gali išskaičiuoti tam tikrą mokestį už anuliavimą) arba paprašys rankpinigių, vadinamų *arrhes*. Rankpinigiai gali būti vienos nakties kaina, bet paprastai sudaro tik 15% šios sumos. Sumokėkit rankpinigius kreditine kortele arba

Informacijos stalas turistams Charles de Gaulle oro uoste

nusiųskit euročekį ar tarptautinę pašto perlaidą. Kartais galima pasiųsti paprastą čekį, kurio suma atitinka rankpinigius, ir taip paliudyti savo ketinimą išsaugoti užsakymą. Paprastai viešbutis laiko užsienio čekį kaip garantiją iki jūsų atvykimo, paskui jį grąžina, o išvykstant jums pateikia bendrą sąskaitą. Pasiteiraukit viešbutyje, ar galima siųsti paprastą čekį. Užsisakinėjant Prancūzijoje priimtina patikslinti, kokio kambario norėtumėte.

Pasistenkit į viešbutį atvykti užsakytą dieną iki 18 val. ar bent telefonu praneškit, kad vėluosite, nes galite netekti kambario. Jei viešbutis nesilaiko patvirtintos, iš anksto apmokėtos užsakymo sutarties, tai klientui priklauso kompensacija bent jau dvigubos rankpinigių sumos dydžio. Kilus problemoms, kreipkitės į Office du Tourisme.

Informacijos stalai turistams

Prie visų oro uostų informacijos stalų galite užsisakyti viešbutį, bet tik asmeniškai ir tik tai pačiai dienai. Panašios užsakymo paslaugos teikiamos ir geležinkelio stotyse: Gare du Nord, Gare de l'Est, Gare de Lyon, Gare d'Austerlitz ir Gare Montparnasse. Daugelis Paryžiaus informacinių stalų siūlo išsamią informaciją apie viešbučius ir pramogas *(žr.* Praktinė informacija *p. 350)*.

Kaip naudotis sąrašais

P. 280–285 išvardinti viešbučiai suskirstyti pagal rajonus ir kainas. Visi jie yra miesto centre. Simboliai po viešbučio adresu nurodo siūlomas paslaugas.

- visi kambariai su vonia/dušu, jei nenurodyta kitaip
- 1 yra vienviečių kambarių
- yra kambarių dviem ir daugiau žmonių arba kambaryje dviem galima pastatyti papildomą lovą
- 24 kambarių aptarnavimas visą parą
- TV televizorius visuose kambariuose
- bariukas visuose kambariuose
- yra kambarių nerūkantiems
- gražūs vaizdai pro langą
- oro kondicionierius visuose kambariuose
- gimnastikos įranga
- baseinas viešbutyje
- patogumai verslininkams: žinučių priėmimo tarnyba, fakso aparatas svečiams, stalas ir telefonas visuose kambariuose ir susitikimų kambarys viešbutyje
- patogumai vaikams: vaikiškos lovelės ir auklių paslaugos
- pritaikyta invalidams
- liftas
- galima laikyti naminius gyvūnus miegamajame (įspėkite, kad atsivežate gyvūną). Daugelis viešbučių leidžia vedžiotis šunis, jei net šiaip gyvūnus draudžiama laikyti.
- P yra automobilių aikštelė
- sodas/terasa
- baras
- restoranas
- informacijos stalas turistams
- priimamos kreditinės kortelės:

AE American Express
DC Diners Club
MC Mastercard/Access
V Visa
JCB Japanese Credit Bureau

Kainų kategorijos kambariams su dvigule lova (pusryčiai, mokestis, paslaugos):

- Ⓕ mažiau nei 600 F
- ⒻⒻ 600–900 F
- ⒻⒻⒻ 900–1300 F
- ⒻⒻⒻⒻ 1300–1700 F
- ⒻⒻⒻⒻⒻ daugiau nei 1700 F

Geriausi Paryžiaus viešbučiai

PARYŽIUS GARSĖJA savo viešbučiais. Čia gausu įvairių kategorijų viešbučių: viliojantys turtingi *palaces* (prabangiausi viešbučiai), *hôtels de charme,* žavintys savitumu bei romantika, ir paprastesni, bet geri šeimyniniai viešbučiai, įsikūrę ramiuose skersgatviuose. Į miestą, kaip į kultūros ir mados meką, nuo seno plūsta visų profesijų turtingieji, garsieji ir didieji žmonės. Todėl nenuostabu, kad Paryžius didžiuojasi puikiausiais pasaulyje viešbučiais. Vien senamiestyje yra daugiau nei tūkstantis viešbučių. Visi sąrašuose išvardinti viešbučiai *(p. 280–285)*, kad ir kokios būtų kainos, atspindi nepakartojamą paryžiečių stilių ir skonį. Štai keletas geriausiųjų.

Bristol
Tai prabangos įsikūnijimas prašmatniame Paryžiaus centre (Žr. p. 284.)

Balzac
Šis nedidelis, bet stilingas viešbutis spinduliuoja savo epochos žavesiu. Labai vertinamas jo restoranas Bice. (Žr. p. 284.)

Hôtel de Crillon
Šis vienas didžiųjų palace *viešbučių buvo pastatytas Liudvikui XV.* (Žr. p. 280.)

Plaza Athénée
Haute couture *(aukštosios mados) Paryžiaus centre esantis viešbutis mėgstamas mados pasaulio. Labiausiai vilioja nuostabi puošyba ir puikus restoranas.* (Žr. p. 285.)

Duc de St-Simon
Šio patogaus ir ramaus hôtel de charme *miegamųjų langai atsiveria į žaliuojantį sodą. Jis įsikūręs XVIII a. rūmuose į pietus nuo Senos.* (Žr. p. 283.)

Le Grand Hôtel
Pastatytame 1862 m. Napoleonui, šiame istoriniame viešbutyje lankėsi turtuoliai ir garsenybės – nuo Mata Hari iki Winstono Churchillio. (Žr. p. 285.)

L'Hôtel
Išgarsėjęs kaip paskutinis Oscaro Wilde'o prieglobstis, šis stilingas viešbutis didžiuojasi įspūdingais ir kiek keistokais kambariais. Vieną kambarį įsirengė ir jame gyveno miuzikholo žvaigždė Mistinguett. (Žr. p. 281.)

Relais Christine
Šis žavus viešbutis – ramybės oazė miesto centre – siūlo tradicinius patogumus, pvz., jaukų židinį svetainėje. (Žr. p. 282.)

Hôtel du Jeu de Paume
Sumaniai rekonstruotas viešbutis kadaise buvo karališkojo teniso – jeu de paume – *kortai.* (Žr. p. 280.)

Lutétia
Jį dekoravo garsi dizainerė Sonia Rykiel. (Žr. p. 282.)

L'Abbaye St-Germain
Malonus sodas ir kiemas bei patrauklūs kambariai būdingi šiam nuošaliam viešbučiui prie Jardin du Luxembourg. (Žr. p. 282.)

Viešbučio pasirinkimas

Visi toliau išvardinti viešbučiai buvo patikrinti ir atestuoti specialiai šiam vadovui. Ši viešbučių lentelė nurodo veiksnius, kurie gali lemti jūsų pasirinkimą. Detalesnė informacija apie viešbučius pateikiama p. 280–285.

		Kambarių skaičius	Didieji kambariai	Patogūmai verslininkams	Patogūmai vaikams	Siūlomas restoranas	Arti parduotuvių ir restoranų	Rami aplinka	Aptarnavimas visą parą
Ile St-Louis, Marais *(p. 280)*									
Hôtel de la Bretonnerie	Ⓕ Ⓕ	30			●		●		
Hôtel des Deux-Iles	Ⓕ Ⓕ	17						■	
St-Merry	Ⓕ Ⓕ	11					●		
St-Paul-le-Marais	Ⓕ Ⓕ	27		■			●		●
Hôtel du Jeu de Paume	Ⓕ Ⓕ Ⓕ	32		■	●			■	
Pavillon de la Reine	Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ	55			●		●	■	
Tuileries kvartalas *(p. 280–281)*									
Brighton	Ⓕ Ⓕ	70			●		●		
St-James et Albany	Ⓕ Ⓕ Ⓕ	208		■			●		
Hôtel du Louvre	Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ	199					●		●
Regina	Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ	130	●	■	●		●		●
Hôtel de Crillon	Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ	163	●	■	●	■	●		●
Intercontinental	Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ	450		■	●	■	●		●
Lotti	Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ	133		■			●		
Meurice	Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ	180	●	■		■	●		●
Ritz	Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ	187	●	■	●	■	●		●
St-Germain-des-Prés *(p. 281–282)*									
Lenox St-Germain	Ⓕ Ⓕ	34					●	■	
Hôtel d'Angleterre	Ⓕ Ⓕ	27					●	■	
Hôtel de Lille	Ⓕ Ⓕ	20					●		
Hôtel des Marronniers	Ⓕ Ⓕ	37					●	■	
Hôtel des Sts-Pères	Ⓕ Ⓕ	39					●	■	
Hôtel du Quai Voltaire	Ⓕ Ⓕ	33			●				●
Senateur	Ⓕ Ⓕ	43		■	●		●		
La Villa	Ⓕ Ⓕ Ⓕ	32			●		●	■	●
L'Hôtel	Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ	27			●	■	●	■	
Lutetia	Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ	250	●	■	●	■	●		●
Montalembert	Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ	56		■		■	●	■	●
Relais Christine	Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ	51		■	●		●	■	●
Lotynų kvartalas *(p. 282)*									
Esmeralda	Ⓕ	19						■	●
Hôtel des Grandes Ecoles	Ⓕ	51			●			■	
Hôtel des Grands Hommes	Ⓕ Ⓕ	32			●			■	
Hôtel de Notre-Dame	Ⓕ Ⓕ	34					●	■	
Hôtel du Panthéon	Ⓕ Ⓕ	34			●			■	
Luxembourgo kvartalas *(p. 282)*									
Perreyve	Ⓕ	30						■	●
Récamier	Ⓕ Ⓕ	30					●	■	
Hôtel de l'Abbaye St-Germain	Ⓕ Ⓕ Ⓕ	46			●		●	■	●
Montparnasse *(p. 282–283)*									
L'Atelier Montparnasse	Ⓕ	17			●			■	

Kainų kategorijos nakčiai standartiniame kambaryje dviem žmonėms (pusryčiai, būtini mokesčiai):
Ⓕ mažiau nei 600 F
ⒻⒻ 600–900 F
ⒻⒻⒻ 900–1300 F
ⒻⒻⒻⒻ 1300–1700 F
ⒻⒻⒻⒻⒻ daugiau nei 1700 F

Arti parduotuvių ir restoranų Iki gero parduotuvių ir restoranų centro – 5 min. kelio.

Patogumai vaikams Vaikiškos lovelės ir auklių paslaugos. Kai kurie viešbučiai siūlo ir vaikiškas porcijas bei aukštas kėdes valgomuosiuose.

Patogumai verslininkams Žinučių priėmimo tarnyba, fakso aparatas svečiams, stalas ir telefonas kiekviename kambaryje ir susitikimų kambarys viešbutyje.

		Kambarių skaičius	Didieji kambariai	Patogumai verslininkams	Patogumai vaikams	Siūlomas restoranas	Arti parduotuvių ir restoranų	Rami aplinka	Aptarnavimas visą parą
Lenox Montparnasse	Ⓕ	52			●			■	
Ferrandi	ⒻⒻ	42						■	
Le St-Grégoire	ⒻⒻ	20			■		●	■	
Ste-Beuve	ⒻⒻ	22			●			■	
Villa des Artistes	ⒻⒻ	59			●			■	
Invalides *(p. 283)*									
Hôtel de Suède	ⒻⒻ	39			●			■	
Hôtel de Varenne	ⒻⒻ	24			●				
Hôtel Bourgogne et Montana	ⒻⒻⒻ	33						■	
Duc de St-Simon	ⒻⒻⒻⒻ	34					●	■	
Chaillot kvartalas, Porte Maillot *(p. 283–284)*									
Hôtel de Banville	ⒻⒻ	38		■	●				●
Alexander	ⒻⒻⒻⒻ	62	●		●		●		
Concorde La Fayette	ⒻⒻⒻⒻ	968				■			●
Le Méridien	ⒻⒻⒻⒻ	1025		■	●	■			●
Villa Maillot	ⒻⒻⒻⒻ	42		■					
Zébra Square	ⒻⒻⒻⒻ	22		■			●		●
Raphaël	ⒻⒻⒻⒻⒻ	90	●	■		■	●		●
St-James	ⒻⒻⒻⒻⒻ	48		■		■	●	■	●
Champs-Elysées *(p. 284–285)*									
Résidence Lord Byron	ⒻⒻ	31					●	■	
Atala	ⒻⒻⒻⒻ	48			●	■	●	■	
Claridge-Bellman	ⒻⒻⒻⒻ	42	●				●		
Balzac	ⒻⒻⒻⒻⒻ	70	●			■	●	■	●
Bristol	ⒻⒻⒻⒻⒻ	192	●	■	●	■	●		●
George V	ⒻⒻⒻⒻⒻ	298	●	■	●	■	●		●
Plaza Athénée	ⒻⒻⒻⒻⒻ	204		■		■	●		●
Prince de Galles Sheraton	ⒻⒻⒻⒻⒻ	168	●	■	●	■	●		●
Royal Monceau	ⒻⒻⒻⒻⒻ	219		■		■			●
San Regis	ⒻⒻⒻⒻⒻ	44			●		●	■	●
Sofitel Paris Arc de Triomphe	ⒻⒻⒻⒻⒻ	135	●	■	●	■	●	■	●
Hôtel de la Trémoille	ⒻⒻⒻⒻⒻ	107	●	■	●	■	●	■	
Vernet	ⒻⒻⒻⒻⒻ	57		■	●		●		●
Opéra kvartalas *(p. 285)*									
Ambassador	ⒻⒻⒻⒻ	288	●	■	●	■	●		●
Le Grand Hôtel	ⒻⒻⒻⒻⒻ	514		■	●	■	●		●
Westminster	ⒻⒻⒻⒻⒻ	101		■	●		●		
Montmartre *(p. 285)*									
Terrass' Hôtel	ⒻⒻⒻ	101		■	●				

ILE ST-LOUIS

MARAIS

Hôtel de la Bretonnerie

22 Rue Ste-Croix de la Bretonnerie 75004. **Žml.** 13 C3. *01 48 87 77 63.* FAX *01 42 77 26 78.* ***Uždaryta*** *rugpj.* ***Kambariai:*** *30.* TV *MC, V.* (F)(F)

XVII a. *Hôtel de la Bretonnerie*, esantis žavioje Rue Ste-Croix de la Bretonnerie, – vienas patogiausių viešbučių Marais rajone. Erdvūs miegamieji turi medines lubų sijas, antikvarinius baldus ir standartines vonias. Priėmimas malonus.

Hôtel des Deux-Iles

59 Rue St-Louis-en-l'Ile 75004. **Žml.** 13 C4. *01 43 26 13 35.* FAX *01 43 29 60 25.* ***Kambariai:*** *17.* 1 TV *AE, MC, V.* (F)(F)

Apsistoti Ile St-Louis salos viešbutyje *Hôtel des Deux-Iles* – ypatinga garbė. Šiuose XVII a. rūmuose puikiai pagyvensite už priimtiną kainą. Atmosfera čia rami, nedideli miegamieji patrauklūs ir gerai izoliuoti, poilsio kambaryje skliautuotame rūsyje kūrenasi tikra ugnis. Nesirinkit šio viešbučio, jei norite erdvaus miegamojo.

St-Merry

78 Rue de la Verrerie 75004. **Žml.** 13 B3. *01 42 78 14 15.* FAX *01 40 29 06 82.* ***Kambariai:*** *11.* *AE, MC, V.* (F)(F)

Netoli Pompidou centro esančiame *St-Merry* viešbutyje XVII a. buvo St-Merry bažnyčios presbiterija. Apstatytą atitinkamais gotikiniais baldais viešbutį verta aplankyti, bent jau žvilgtelėti į kambarį Nr. 9, kuris pristatytas prie bažnyčios šono, ir jame išlikę bažnyčios arkiniai kontraforsai.

St-Paul-le-Marais

8 Rue de Sévigné 75004. **Žml.** 14 D3. *01 48 04 97 27.* FAX *01 48 87 37 04.* ***Kambariai:*** *27.* 1 TV *AE, DC, MC, V, JCB.* (F)(F)

Prie Place des Vosges, Marais rajono širdyje, esantis viešbutis su medinėmis sijomis ir senu mūru patiks kaimiškos aplinkos mėgėjams, nors baldai čia paprasti, stilingi ir modernūs. Prašykit miegamojo su langais į kiemą, kad išvengtumėte siauros Rue de Sévigné gatvelės triukšmo. Svečiai čia sutinkami su šypsena ir iškart pasijunta jaukiai, o tai puiki viešnagės pradžia.

Hôtel du Jeu de Paume

54 Rue St-Louis-en-l'Ile 75004. **Žml.** 13 C4. *01 43 26 14 18.* FAX *01 40 46 02 76.* ***Kambariai:*** *32.* 1 TV *AE, DC, MC, V, JCB.* (F)(F)(F)

Senieji karališkojo teniso kortai Ile St-Louis saloje buvo meistriškai paversti į pavyzdinį šeimyninį viešbutį. Čia yra stiklinis liftas, medinės sijos, senas terakotinis grindinys, sauna ir keletas žavių dviaukščių kambarių. Būsite maloniai sutikti.

Pavillon de la Reine

28 Pl des Vosges 75003. **Žml.** 14 D3. *01 40 29 19 19.* FAX *01 40 29 19 20.* TX *216160.* ***Kambariai:*** *55.* TV P *AE, DC, MC, V, JCB.* (F)(F)(F)(F)(F)

Prabangus Marais rajono viešbutis stovi už Place de Vosges. Kieme viešpatauja ramybė, įmantriai atnaujinti miegamieji apstatyti puikiomis antikvarinių baldų kopijomis.

TUILERIES KVARTALAS

Brighton

218 Rue de Rivoli 75001. **Žml.** 12 D1. *01 47 03 61 61.* FAX *01 42 60 41 78.* ***Kambariai:*** *70.* TV *AE, DC, MC, V, JCB.* (F)(F)

Kadaise buvusį Rue de Rivoli gatvės pasididžiavimą – Hôtel Brighton – nuo sunykimo išgelbėjo japonų bendrovės. Miegamuosiuose – aukštos lubos su lipdiniais, dideli langai žvelgia arba į Jardin des Tuileries, arba į kiemą. Kambariai į kiemo pusę ramesni, bet ne tokie patrauklūs. Kai kuriuose kambariuose yra balkonai.

St-James et Albany

202 Rue de Rivoli 75001. **Žml.** 12 E1. *01 44 58 43 21.* FAX *01 44 58 43 11.* ***Kambariai:*** *208.* TV P *AE, DC, MC, V, JCB.* (F)(F)(F)

St-James et Albany – tai prastai derančių pastatų grupė, kuriai priklauso ir Hôtel Noailles su puikiu fasadu (valstybės saugomu). Viešbutyje ramu ir švaru, tačiau jau reiktų jį restauruoti. Jis stovi puikioje vietoje – priešais Jardin des Tuileries. Kad negirdėtumėte Rue de Rivoli triukšmo, prašykit kambario su langais į kiemą.

Hôtel du Louvre

Pl André Malraux 75001. **Žml.** 12 E1. *01 44 58 38 38.* FAX *01 44 58 38 01.* ***Kambariai:*** *199.* 1 24 TV *AE, DC, MC, V, JCB.* (F)(F)(F)(F)

Hôtel du Louvre viešbutis – tai mįslė. Jis stovi gražioje vietoje tarp Luvro ir Palais Royal, bet nebuvo vietinių įvertintas, ir jo bare mažai kas lankosi. Užsisakykit Pissarro apartamentus, kur dailininkas nutapė *Théâtre Français aikštę*.

Regina

2 Pl des Pyramides 75001. **Žml.** 12 E1. *01 42 60 31 10.* FAX *01 40 15 95 16.* TX *670834.* ***Kambariai:*** *130.* 24 TV P *AE, DC, MC, V, JCB.* (F)(F)(F)(F)

Stebėtina, kad daug turistų nėra girdėję apie viešbutį *Regina*. Mediniai holo elementai – stulbinančio Art Nouveau stiliaus, čia nufilmuota daug filmų. Pro antikvariniais baldais apstatytų kambarių langus atsiveria puikūs Rue de Rivoli vaizdai.

Hôtel de Crillon

10 Pl de la Concorde 75008. **Žml.** 11 C1. *01 44 71 15 00.* FAX *01 44 71 15 02.* TX *290204.* ***Kambariai:*** *163.* 24 TV P *AE, DC, MC, V, JCB.* (F)(F)(F)(F)(F)

Stovintis neprilygstamoje vietoje – Place de la Concorde aikštėje, *Hôtel de Crillon* siūlo elegancija. Čia puikuojasi marmurinis holas, paauksuoto ąžuolo galerija ir nuostabus valgomasis Ambasadorių svetainėje. Viešbutyje apsistoja užsienio valstybių veikėjai per oficialius vizitus. Geriausi miegamieji atgręžti į Place de la Concorde. Čia yra puikūs karališkieji apartamentai ir terasa.

Intercontinental

3 Rue de Castiglione 75001. **Žml.** 12 D1. *01 44 77 11 11.* FAX *01 44 77 14 60.* ***Kambariai:*** *450.* 1 24 TV P *AE, DC, MC, V, JCB.* (F)(F)(F)(F)(F)

Šis elegantiškas XIX a. pabaigos viešbutis įsitaisęs idealioje vietoje tarp Jardin des Tuileries ir Place Vendôme. Jį suprojektavo Paris Opéra architektas Charles'is Garnier. Istorinėse svetainėse dažnai rengiami *haute couture* šou. Vasarą pusryčiai patiekiami saulėtame kiemelyje. Miegamieji ramūs, geriausiųjų langai išeina į kurį nors iš kiemų.

Lotti

7 Rue de Castiglione 75001.
Žml. 12 D1. *01 42 60 37 34.*
FAX *01 40 15 93 56.* ***Kambariai:*** *133.*
AE, DC, MC, V, JCB.
(F)(F)(F)(F)

Prislopinta ramaus dūlėjimo atmosfera gaubia šį kadaise garsų viešbutį, čia apima tarsi *temps perdu* (prarasto laiko) pojūtis. Tačiau kai kurie miegamieji pakankamai dideli, ir tebežavi septintojo aukšto mansardos kambariai.

Meurice

228 Rue de Rivoli 75001. **Žml.** 12 D1.
01 44 58 10 10. FAX *01 44 58 10 17.*
Kambariai: *180.*
AE, DC, MC, V, JCB. (F)(F)(F)(F)(F)

Meurice viešbutis – tobulas sėkmingos restauracijos pavyzdys su puikiomis originalių gipso dirbinių ir baldų kopijomis. Valgomasis įsikūręs Didžiojoje svetainėje pirmame aukšte. Pompadour svetainėje, kur žiemą dažnai užkuriama ugnis, rengiamos pasigėrėtinos muzikinės popietės. Prabangių ir erdvių miegamųjų antrame ir trečiame aukšte langai išeina į Jardin des Tuileries, juos užsisakykite gerokai iš anksto.

Ritz

15 Pl Vendome 75001. **Žml.** 6 D5.
01 43 16 30 30. FAX *01 43 16 36 69.* TX *670112.* ***Kambariai:*** *187.*
AE, DC, MC, V, JCB. (F)(F)(F)(F)(F)

Praėjus šimtmečiui, *Ritz* viešbutis, kur elegancija dera su patogumu, tebeturi aukštą reputaciją. Liudviko XVI baldai, sietynai, marmuro židiniai – vis dar originalai. Windsoro kunigaikštis yra viešėjęs Windsoro apartamentuose. Hemingway'us dažnai sėdėdavo Hemingway'aus bare (atidaromame tik ypatingomis progomis), apie tai liudija nuotraukos su autografais. *Ritz* vis dar kerintis, todėl nenustebkit, jei pusryčiaudami atsidursite šalia Kissingerio ar Madonnos.

ST-GERMAIN-DES-PRÉS

Lenox St-Germain

9 Rue de l'Université 75007.
Žml. 12 D3. *01 42 96 10 95.*
FAX *01 42 61 52 83.* ***Kambariai:*** *34.*
AE, DC, MC, JCB, V. (F)(F)

Faubourg St-Germain širdyje esančio viešbučio žavesį sudaro jo paprastumas. Dažnai priėmimas būna abejingas. Kambariai nepriekaištingai dekoruoti, dviejų aukštų kambariai turi kampinius židinius, medines sijas ir balkonus su augalais.

Hôtel d'Angleterre

44 Rue Jacob 75006. **Žml.** 12 E3.
01 42 60 34 72. FAX *01 42 60 16 93.*
Kambariai: *27.*
AE, DC, MC, V, JCB. (F)(F)

Kadaise buvęs Britanijos ambasada, *Hôtel d'Angleterre* išsaugojo daug originalių elementų: puikūs seni laiptai (valstybės saugomi), nuostabus sodas ir židinio salonas. Panašūs įspūdingi židiniai stovi ir stilinguose miegamuosiuose, kurie skiriasi vienas nuo kito, daug kur yra lubų sijos ir lovos su baldakimais. Tai žavus, visiškai civilizuotas viešbutis.

Hôtel de Lille

40 Rue de Lille 75007. **Žml.** 12 D2.
01 42 61 29 09. FAX *01 42 61 53 97.* ***Kambariai:*** *20.*
AE, DC, MC, V. (F)(F)

Hôtel de Lille stovi netoli Orsay ir Luvro muziejų, aristokratiškojo Faubourg St-Germain širdyje. Modernūs standartiniai miegamieji nedideli, o bariukas visai mažas. Keli vonios kambariai turi tik dušą. Nedidelis žavus holas įrengtas skliautuotame pusrūsyje.

Hôtel des Marronniers

21 Rue Jacob 75006. **Žml.** 12 E3.
01 43 25 30 60. FAX *01 40 46 83 56.* ***Kambariai:*** *37.*
(F)(F)

Kiemo ir sodo apsuptame viešbutyje viešpatauja ramybė. Dekoras paprastas, bet pro penktojo aukšto miegamųjų iš sodo pusės langus matyti Paryžiaus stogai ir St-Germain-des-Prés bažnyčios bokštas. Užsisakinėkit gerokai iš anksto, nes viešbutis turi nuolatinių klientų.

Hôtel des Sts-Pères

65 Rue des Sts-Pères 75006. **Žml.** 12 E3. *01 45 44 50 00.* FAX *01 45 44 90 83.* ***Kambariai:*** *39.*
MC, V, AE. (F)(F)

Hôtel des Sts-Pères užima vieną iš senų aristokratų namų St-Germain-des-Prés rajone. Čia išlikęs vidinis sodas ir originalūs laiptai su XVII a. mediniais turėklais. Nors holas atrodo nesvetingas, miegamieji ramūs ir erdvūs. Geriausio kambario lubos ištapytos freska, o vonia atskirta tik pertvara.

Hôtel du Quai Voltaire

19 Quai Voltaire 75007. **Žml.** 12 D2.
01 42 61 50 91. FAX *01 42 61 62 26.* ***Kambariai:*** *33.* *30.*
pagal pageidavimą.
AE, DC, MC, V, JCB.
(F)(F)

Paupio viešbutį kadaise mėgo Blondinas, Baudelaire'as ir Pissarro. Langai viengubi, todėl iš krantinės pusės į kambarius sklinda triukšmas. Tačiau pro langus matyti puikūs vaizdai, kambariai žaviai dekoruoti, aplinka dvasinga.

Senateur

10 Rue de Vaugirard 75006.
Žml. 12 F5. *01 43 26 08 83.*
FAX *01 46 34 04 66.* ***Kambariai:*** *43.*
AE, DC, MC, V, JCB. (F)(F)

Senateur viešbutis pirmiausia žavi geografine padėtimi – prie Senato ir Jardin du Luxembourg. Daugelis kambarių dekoruoti klasikiniu ir funkciniu stiliumi, nors holo sienų apmušalai su atogrąžų motyvais. Vonios spindinčios.

La Villa

29 Rue Jacob 75006. **Žml.** 12 E3.
01 43 26 60 00. FAX *01 46 34 63 63.*
Kambariai: *32.*
AE, DC, MC, V, JCB.
(F)(F)(F)

Šalia St-Germain-des-Prés esantis *La Villa* viešbutis su nuosavu džiazo klubu stebina modernumu. Gal ne kiekvieną traukia atšiaurus stilizuotas paprastumas, bet pirmojo aukšto holas tikrai išsiskiria elegancija. Aptarnavimas galėtų būti ir geresnis.

L'Hôtel

13 Rue des Beaux-Arts 75006.
Žml. 12 E3. *01 43 25 27 22.*
FAX *01 43 25 64 81.* ***Kambariai:*** *27.*
AE, DC, MC, V. (F)(F)(F)(F)

Niekur kitur nerasite kupolu dengtos laiptinės, haremo stiliaus skliautuoto pusrūsio, medžio kamieno per visą valgomąjį, metalinio auksavilnio avinėlio ir papūgos milžiniškame narve. Čia galite apsistoti Oscaro Wilde'o kambaryje, kur jis mirė nuskurdęs, pamiegoti Mistinguett lovoje arba Kardinolo menėje. Be šių neįprastų dalykų *L'Hôtel* viešbutis dar pasižymi įspūdinga kokybe ir stiliumi. Tai ramybės oazė St-Germain-des-Prés širdyje.

Simbolių reikšmes *žr. p. 275*

Lutétia

45 Blvd Raspail 75006. **Žml.** 12 D4.
01 49 54 46 46. FAX 01 49 54 46 00. TX 270424. **Kambariai:** 250.
AE, DC, MC, V, JCB. (F)(F)(F)(F)

Lutétia viešbutyje – vieninteliame *palace hôtel* (prabangiame viešbutyje) pietinėje upės pusėje – nuo seno apsistoja nuolatiniai klientai iš provincijos. Ambicinga atnaujinimo programa išpuoselėjo pastatą, kuriame dera Art Nouveau ir Art Deco stiliai. Čionykščiame restorane ir literatų bare dažnai lankosi kaimynystėje įsikūrę leidėjai. Madingame viešbutyje nuolat gyvena prancūzų skulptorius Césaris Baldiaccini.

Montalembert

3 Rue de Montalembert 75007.
Žml. 12 D3. 01 45 49 68 68.
FAX 01 45 49 69 49. **Kambariai:** 56.
AE, DC, MC, V. (F)(F)(F)(F)(F)

Leidybos rajono centre esantis *Montalembert* viešbutis buvo ištaigingai restauruotas. Jo baras tampa vis madingesne susitikimų vieta. Miegamieji puikuojasi gero medžio apdaila, meniniais audiniais, vaizdo magnetofonais. Pro devinto aukšto (pastogės) kambarių langus atsiveria gražūs vaizdai.

Relais Christine

3 Rue Christine 75006. **Žml.** 12 F4.
01 40 51 60 80. FAX 01 40 51 60 81. **Kambariai:** 51.
AE, DC, MC, V, JCB. (F)(F)(F)(F)(F)

Hôtel de charme (žavesio viešbučio) įsikūnijimas *Relais Christine* visuomet pilnas gyventojų. Jis įsikūręs buvusio XVI a. vienuolyno dalyje, todėl čia, viduryje St-Germain-des-Prés, viešpatauja romantiška ramybė. Pusryčiai patiekiami buvusioje koplyčioje. Miegamieji, ypač dviaukščiai, šviesūs ir erdvūs.

LOTYNŲ KVARTALAS

Esmeralda

4 Rue St-Julien-le-Pauvre 75005.
Žml. 13 A4. 01 43 54 19 20.
FAX 01 40 51 00 68. **Kambariai:** 19.
16. (F)

Bohemiška *Esmeralda* įsikūrusi Lotynų kvartalo širdyje. Dekoras atspindi kontrastingus amžius ir stilius, sienos – seno akmens, lubos su sijomis. Jos žavėsiui neatsispyrė Chet Baker, Terence Stamp ir Serge'as Gainsbourg'as. Geriausių kambarių langai žvelgia į Notre-Dame pusę.

Hôtel des Grandes Ecoles

75 Rue Cardinal Lemoine 75005.
Žml. 13 B5. 01 43 26 79 23.
FAX 01 43 25 28 15. **Kambariai:** 51.
MC, V. (F)

Hôtel des Grandes Ecoles viešbutį sudaro trys nuostabūs nameliai su sodu tarp Panteono ir Place de la Contrescarpe. Nors universitetas išsikėlė iš čia, viešbutis pasiliko ant Montagne Ste-Geneviève kalvos. Pagrindinis pastatas buvo išmaniai atnaujintas, o kiti du išlaikė savo senamadį žavesį.

Hôtel des Grands Hommes

17 Pl du Panthéon 75005. **Žml.** 17 A1. 01 46 34 19 60. FAX 01 43 26 67 32. **Kambariai:** 32.
AE, DC, MC, V, JCB. (F)(F)

Sorbonne'os dėstytojai dažnai apsistoja šiame ramiame šeimyniniame viešbutyje Lotynų kvartalo centre, netoli Jardin du Luxembourg. Pro viršutinio aukšto mansardos kambarių langus matyti neprilygstamas Panteono vaizdas. Paprasti miegamieji patogūs, su geromis voniomis.

Hôtel de Notre-Dame

19 Rue Maître Albert 75006.
Žml. 13 B5. 01 43 26 79 00.
FAX 01 46 33 50 11. **Kambariai:** 34.
AE, DC, MC, V. (F)(F)

Hôtel de Notre-Dame viešbutis (nesupainiokit jo su to paties pavadinimo viešbučiu Quai St-Michel krantinėje) iš vienos pusės žiūri į Notre-Dame katedrą, o iš kitos – į Panteoną. Tai ideali vieta tyrinėti senąjį Paryžių.

Hôtel du Panthéon

19 Pl du Panthéon 75005.
Žml. 17 A1. 01 43 54 32 95.
FAX 01 43 26 64 65. **Kambariai:** 34.
AE, DC, MC, V. (F)(F)

Šį viešbutį tvarko ta pati šeima kaip ir *Hôtel des Grands Hommes*: priėmimas toks pat šiltas, dekoras irgi panašus – klasikinis. Kambaryje Nr. 33 stovi lova su baldakimu.

LUXEMBOURGO KVARTALAS

Perreyve

63 Rue Madame 75006.
Žml. 12 E5. 01 45 48 35 01.
FAX 01 42 84 03 30. **Kambariai:** 30.
AE, DC, MC, V. (F)

Perreyve viešbutis stovi ramioje gatvėje tarp Montparnasse'o ir St-Germain-des-Prés. 30-yje ramių, švarių miegamųjų dažnai apsistoja gydytojai ir universiteto nariai. Jie čia sutinkami kaip bičiuliai. Geriausi kambariai kampiniai ir septinto aukšto mansardos.

Récamier

3 bis Pl St-Sulpice 75006.
Žml. 12 E4. 01 43 26 04 89.
FAX 01 46 33 27 73. **Kambariai:** 30.
23. MC, V. (F)(F)

Récamier viešbutis, esantis Place St-Sulpice aikštėje, netoli nuo St-Germain-des-Prés, – tai šeimyninis viešbutis be televizorių ir restorano. Jo senamadį žavėsį gerai žino rašytojai ir Kairiojo kranto turistai. Pamėginkit gauti kambarį su langais į aikštę (dėl saulės ir dėl vaizdo).

Hôtel de l'Abbaye St-Germain

10 Rue Cassette 75006. **Žml.** 12 D5.
01 45 44 38 11. FAX 01 45 48 07 86. **Kambariai:** 46.
AE, MC, V, JCB. (F)(F)(F)

Buvusi abatija – dabar ramybės gaubiamas elegantiškas viešbutis. Nedideli miegamieji nepriekaištingai apstatyti. Kai kur išlikusios senosios sijos. Gražus kiemelis ir tikra ugnis svetainėje nuteikia poilsiui. Pirmo aukšto kambarių langai žiūri į sodą. Rekomenduojami patogūs dviejų aukštų kambariai.

MONTPARNASSE

Lenox Montparnasse

15 Rue Delambre 75014.
Žml. 16 D2. 01 43 35 34 50.
FAX 01 43 20 46 64. **Kambariai:** 52.
AE, DC, MC, V, JCB. (F)

Nors mažiau stilingas nei *Lenox St-Germain*, Montparnasse'o viešbutis visgi stovi viduryje rajono, kuriame yra nedaug žavesio viešbučių. Baras dekoruotas Art Deco stiliumi, o visa atmosfera persunkta elegancijos. Šeši dideli apartamentai viršutiniame aukšte turi po židinį. Iki 2 val. nakties galite užsisakyti užkandžių į kambarį – tai neįprasta paslauga tokio dydžio viešbučiams.

L'Atelier Montparnasse

49 Rue Vavin 75006. **Žml.** 16 D1.
01 46 33 60 00. FAX *01 40 51 04 21.* ***Kambariai:*** *17.*
AE, DC, MC, V, JCB.

L'Atelier Montparnasse fojė lubos išmargintos gėlių rašto mozaika, kurią sudėliojo viešbučio šeimininkų šeima. Miegamieji pastelinių atspalvių, o voniose mozaikinės reprodukcijos vaizduoja tapytojų – Gauguino, Picasso, Chagallo ir kt. – paveikslus. Tai patogus, labai savitas viešbutis, kur lankytojai priimami maloniai ir šeimyniškai.

Ferrandi

92 Rue du Cherche-Midi 75006.
Žml. 15 C1. *01 42 22 97 40.* FAX *01 45 44 89 97.* ***Kambariai:*** *42.*
AE, DC, MC, V, JCB

Rue du Cherche-Midi gatvę gerai žino antikvarinių daiktų ir bistro mėgėjai. Ramaus *Ferrandi* viešbučio hole stovi židinys, miegamieji patogūs, daug lovų su baldakimais.

Le St-Grégoire

43 Rue de l'Abbé Grégoire 75006.
Žml. 11 C5. *01 45 48 23 23.*
FAX *01 45 48 33 95.*
Kambariai: *20.*
AE, DC, MC, V, JCB.

Le St-Grégoire – tai madingas miestietiškas viešbutis su tvarkingais miegamaisiais, apstatytais XIX a. baldais. Tikra ugnis kūrenasi žavingame židinyje vidury svetainės. Skliautuotame rūsyje patiekiami puikūs pusryčiai. Kai kurie kambariai turi terasas.

Villa des Artistes

9 Rue de la Grande Chaumière 75006. **Žml.** 16 D2. *01 43 26 60 86.* FAX *01 43 54 73 70.* ***Kambariai:*** *59.*
AE, DC, MC, V, JCB.

Villa des Artistes viešbutyje siekiama atkurti Belle Epoque erą, kuri taip siejasi su Montparnasse'o tapytojais. Miegamieji švarūs, su geromis voniomis. Labiausiai žavi didelis vidaus kiemo sodas su fontanu. Čia galima ramiai papusryčiauti. Kai kurių kambarių langai išeina į šį kiemą. Aptarnaujami vyresni nei 5 metų vaikai.

Ste-Beuve

9 Rue Ste Beuve 75006.
Žml. 16 D1. *01 45 48 20 07.*
FAX *01 45 48 67 52.* ***Kambariai:*** *22.*
AE, MC, V, JCB.

Ste-Beuve – tai kruopščiai restauruotas viešbutukas estetams bei nuolatiniams Kairiojo kranto galerijų lankytojams. Čia jus demesingai sutiks žavioje aplinkoje (apdailos autorius – britų interjero dizaineris Davidas Hicksas). Salėje stovi židinys, kambariai maloniai dekoruoti pasteliniais tonais, kabo daug klasikinių amžininkų paveikslų. Rageliai ir firminės arbatos perkami iš geriausių tiekėjų. Pusryčiai patiekiami ant bridžo stalų arba prie minkštasuolių svetainėje. Atmosfera šilta ir jauki.

INVALIDES

Hôtel de Suède

31 Rue Vaneau 75007.
Žml. 11 B4. *01 47 05 00 08.*
FAX *01 47 05 69 27.* ***Kambariai:*** *39.*
AE, MC, V.

Hôtel de Suède viešbutis atgręžtas tiesiai į Hôtel Matignon, kuriame gyvena ministras pirmininkas, parką. Elegantiški kambariai dekoruoti blyškiais tonais, XVIII a. pabaigos stiliumi. Priėmimas čia itin šiltas. Iš viršutinių aukštų kambarių matyti parkas.

Hôtel de Varenne

44 Rue de Bourgogne 75007.
Žml. 11 B2. *01 45 51 45 55.*
FAX *01 45 51 86 63.* ***Kambariai:*** *24.*
AE, MC, V.

Už rūstaus fasado slepiasi siauro vidinio kiemo sodas, kuriame vasarą svečiai pusryčiauja. Dvigubi miegamųjų langai sulaiko gatvės triukšmą, bet šviesiausi ir ramiausi kambariai – iš kiemo pusės.

Hôtel Bourgogne et Montana

3 Rue de Bourgogne 75007.
Žml. 11 B2. *01 45 51 20 22.*
FAX *01 45 56 11 98.* ***Kambariai:*** *33.*
AE, DC, MC, V, JCB.

Priešais Assemblée Nationale stovintis *Hôtel Bourgogne et Montana* viešbutis atrodo rimtai. Čia yra raudonmedžio baras, senas liftas ir apskrita salė su rausvo marmuro kolonomis. Miegamieji palyginti paprasti, išskyrus penkto aukšto, iš kurio matyti Place de la Concorde. Tai jaukus poilsio viešbutis.

Duc de St-Simon

14 Rue de St-Simon 75007.
Žml. 11 C3. *01 45 48 35 66.*
FAX *01 45 48 68 25.* ***Kambariai:*** *34.*

Duc de St-Simon – populiariausias iš pietinės upės pusės viešbučių, itin mėgstamas amerikiečių. Žavus XVIII a. namas apstatytas antikvariniais baldais. Jis labai aristokratiškas ir dera prie garsiausių Faubourg St-Germain namų. Itin malonūs miegamieji išeina į plačią terasą.

CHAILLOT KVARTALAS
PORTE MAILLOT

Hôtel de Banville

166 Blvd Berthier 75017. **Žml.** 4 D1.
01 42 67 70 16. FAX *01 44 40 42 77.* ***Kambariai:*** *38.*
AE, DC, MC, V.

Šis ketvirto dešimtmečio viešbutis anksčiau buvo šeimyninis namas. Čia išliko originalūs geležiniai vartai, akmens laiptai ir liftas. Svetainės prabangios, miegamieji patogūs. Iš devinto aukšto matyti gražūs vaizdai.

Alexander

102 Ave Victor Hugo 75116.
Žml. 3 B5. *01 45 53 64 65.*
FAX *01 45 53 12 51.*
Kambariai: *62.*
AE, DC, MC, V, JCB.

Šis patogus tradicinis viešbutis atspindi Avenue Victor Hugo gatvės buržuazinį pasitikėjimą. Ramūs, jaukūs viešieji kambarėliai labai tinka draugų susitikimams. Gerai įrengti miegamieji erdvūs, su didelėmis voniomis. Prašykit kambario į kiemo pusę.

Concorde La Fayette

3 Pl du Général Koenig 75017.
Žml. 3 C2. *01 40 68 50 68.*
FAX *01 40 68 50 43.* ***Kambariai:*** *968.*
AE, DC, MC, V, JCB.

Simbolių reikšmes *žr. p. 275*

Šabloniškas *Concorde La Fayette* viešbutis su kiaušinio pavidalo bokštu, atsigręžęs į Palais des Congrès ir į Porte Maillot, yra labai modernus. Čia daug patogumų: lengvojo kultūrizmo klubas, nuostabus baras 34-ame aukšte, keletas restoranų, parduotuvių galerija ir vienodi miegamieji su puikiais vaizdais – kuo aukščiau, tuo geriau matyti.

Le Méridien

81 Blvd Gouvion St-Cyr 75017. **Žml.** 3 C2. 01 40 68 34 34. FAX 01 40 68 31 31. **Kambariai:** 1025. 24 TV AE, DC, MC, V, JCB. €€€€

Nors ir nelabai žavus, *Le Méridien* viešbutis yra vienas populiariausių Paryžiuje. Jis stovi patogioje vietoje – priešais Palais des Congrès ir Prancūzijos oro stotį Roissy. Vietinis restoranas – geriausias iš Paryžiaus viešbučių. Lionelio Hamptono klubas, iškovojęs gerą vardą džiazo pasaulyje, su didele grupe rengia džiazo pusryčius hole žiemos sekmadieniais.

Villa Maillot

143 Ave de Malakoff 75116. **Žml.** 3 C4. 01 53 64 52 52. FAX 01 45 00 60 61. **Kambariai:** 42. 1 TV AE, DC, MC, V, JCB. €€€€

Stovintis patogioje vietoje netoli Porte Maillot ir La Défense, modernus *Villa Maillot* viešbutis savo Art Deco stilių mėgdžiojančiais baldais primena ketvirtą dešimtmetį. Kambariuose yra plačios lovos, užmaskuotos virtuvėlės ir marmurinės vonios. Devinto aukšto kambariai dekuoti įvairiems tapytojams.

Zébra Square

3 Rue de Boulainvilliers 75016. **Žml.** 9 A4. 01 44 14 91 90. FAX 01 44 14 91 99. **Kambariai:** 22. TV P AE, DC, MC, V. €€€€

Prie Senos stovintis viešbutis, iš kurio atsiveria keli puikūs vaizdai į Eiffelio bokštą už upės, siūlo ir stilingą modernumą, ir prabangų priėmimą. 22 kambariai ir apartamentai, iš kurių keli pritaikyti neįgaliesiems svečiams, išpuošti brangiais audiniais ir egzotiška medžiena. Visur yra marmurinės vonios. Kiekviename kambaryje yra tiesioginė linija ir faksas. Atrijuje rengiamos šiuolaikinių dailininkų darbų parodos.

Raphaël

17 Ave Kléber 75116. **Žml.** 4 D4. 01 44 28 00 28. FAX 01 45 01 21 50. **Kambariai:** 90. 24 TV AE, DC, MC, V, JCB. €€€€€

Daug filmų nufilmuota šio nesenstančio viešbučio neogotikiniame bare. Čia niekas nieko neklausinėja, italų žvaigždės slepiasi nuo paparacių, o į saleje kabantį Turnerį niekas nė nežvilgteli.

St-James

43 Ave Bugeaud 75116. **Žml.** 3 B5. 01 44 05 81 81. FAX 01 44 05 81 82. **Kambariai:** 48. 1 24 TV AE, DC, MC, V, JCB. €€€€€

St-James viešbutis įsikūręs namuose su parkeliu prie Avenue Foch ir Bois de Boulogne. Lankytojai vadinami „laikinais nariais" (viešbučio klubo), ir simboliškas mokestis įtraukiamas į kambario kainą. Viešbutį gaubia prabangi atmosfera: angliško stiliaus svetainės, bibliotekos su mediniais paneliais, biliardo kambariai ir erdvūs miegamieji su langais į parką.

CHAMPS-ÉLYSÉES

Résidence Lord Byron

5 Rue Chateaubriand 75008. **Žml.** 4 E4. 01 43 59 89 98. FAX 01 42 89 46 04. **Kambariai:** 31. 1 TV AE, MC, V, JCB, DC. €€

Šalia Etoile aikštės stovintis *Résidence Lord Byron* – tai atkampus viešbutukas su sodu kieme, kur vasarą galima papusryčiauti. Šviesūs miegamieji palyginti ramūs, bet nedideli. Iš septinto aukšto kambarių atsiveria gražūs vaizdai. Jei jums reikia daugiau erdvės, užsisakykit saloninį miegamąjį arba kambarį pirmo aukšto paviljone tarp dviejų sodų.

Atala

10 Rue Chateaubriand 75008. **Žml.** 4 E4. 01 45 62 01 62. FAX 01 42 25 66 38. **Kambariai:** 48. 1 TV AE, DC, MC, V, JCB. €€€€

Stovinčio ramioje gatvėje, bet visai netoli šurmuliuojančių Champs-Elysées, *Atala* viešbučio kambariai žiūri į tykų sodą su aukštais medžiais. Restoraną terasoje supa hortenzijos. Iš devinto aukšto miegamųjų atsiveria vaizdingos panoramos su Eiffelio bokštu. Tačiau vonių dekoras kasdieniškas, o priėmimas ir restoranas eiliniai.

Claridge-Bellman

37 Rue François-1er 75008. **Žml.** 4 F5. 01 47 23 54 42. FAX 01 47 23 08 84. **Kambariai:** 42. 1 TV AE, DC, MC, V. €€€€

Claridge-Bellman – tai miniatiūrinis senojo *Claridge* viešbučio variantas, priklausantis tiems patiems valdytojams. Čia tylu, ramu, priežiūra kvalifikuota. Visi kambariai su gobelenais, antikvariniais baldais. Itin žavūs septinto aukšto mansardos kambariai.

Balzac

6 Rue Balzac 75008. **Žml.** 4 F4. 01 45 61 97 22. FAX 01 44 35 18 05. TX 651298. **Kambariai:** 70. 1 24 TV AE, DC, MC, V, JCB. €€€€€

Šalia Etoile aikštės *Balzac* viešbutis labiau žinomas dėl madingo restorano *Bice*. Bet šią prabangią įstaigėlę verta aplankyti ir dėl jos pačios. Už *fin-de-siècle* fasado atsiveria įspūdingas holas su kolonomis.

Bristol

112 Rue du Faubourg-St-Honoré 75008. **Žml.** 5 A4. 01 53 43 43 00. FAX 01 53 43 43 01. **Kambariai:** 192. 1 24 TV P AE, DC, MC, V, JCB. €€€€€

Vienas puikiausių Paryžiaus viešbučių *Bristol* stovi idealioje vietoje tiems, kurie dalyvauja susitikimuose Elysée Palace ar lankosi prabangiose Faubourg St-Honoré parduotuvėse. Dideli kambariai prašmatniai dekoruoti antikiniais daiktais, marmurinės vonios nuostabios. Valgomąjį puošia flamandų gobelenai ir tviskantys kristolo sietynai. Vasarą priešpiečiai patiekiami po stogine.

George V

31 Ave George V 75008. **Žml.** 4 E5. 01 47 23 54 00. FAX 01 47 20 06 49. **Kambariai:** 298. 1 24 TV AE, DC, MC, V, JCB. €€€€€

Prabangiame *George V* viešbutyje yra elegantiškas restoranas *Les Princes* su vidaus kiemu. Legendinio viešbučio su slaptomis svetainėmis, senais baldais ir meno

kūriniais buvusį žavesį kiek sumenkino atnaujinimas. Pusryčių hole dažnai lankosi žiniasklaidos darbuotojai. Čia siūloma daugybė patogumų ir puikiai aptarnaujama.

Plaza Athénée

25 Ave Montaigne 75008. **Žml.** 10 F1. 01 53 67 66 65. FAX 01 53 67 66 66. ***Kambariai:*** *204.* AE, DC, MC, V, JCB. Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ

Jau daugiau nei 80 metų legendinis *Plaza Athénée* viešbutis stovi romantiškoje Avenue Montaigne gatvėje. Tai jaunavedžių, senos aristokratijos ir *haute couture* viešbutis. Jį puošia puikūs gobelenai. Restorane *Le Régence* nuostabiai romantiška, ypač vasarą ant gebenėmis apaugusios terasos, o *Le Relais* turi snobiškiausio Paryžiuje grilio restorano vardą. Neseniai atnaujinti kambariai atitinka ir aukščiausius šiuolaikinio liukso standartus, ir nesenstančius patogumo reikalavimus.

Prince de Galles Sheraton

33 Ave George V 75008. **Žml.** 4 E5. 01 53 23 77 77. FAX 01 53 23 78 78. TX 651627. ***Kambariai:*** *168.* AE, DC, MC, V, JCB. Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ

Prince de Galles Sheraton viešbutį į antrą planą nustumia jo kaimynas *George V*. Viešbutis ne toks prestižinis, miegamuosius vertetų restauruoti. Tik patogus Britų baras ir restoranas atlaiko konkurenciją. Viešbutis stovi geroje vietoje, prie Champs-Elysées.

Royal Monceau

37 Ave Hoche 75008. **Žml.** 4 F3. 01 42 99 88 00. FAX 01 42 99 89 91. TX 650351. ***Kambariai:*** *219.* AE, DC, MC, V, JCB. Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ

Didingai stovintis tarp Place de l'Etoile ir Parc Monceau, *Royal Monceau* viešbutis buvo puikiai restauruotas ir spindi ankstesne šlove. Jo sveikatingumo klubas dabar laikomas vienu prabangiausių Paryžiuje, o restorane *Le Carpaccio* – viena geriausių mieste itališkų virtuvių. Apgalvotai panaudoti seni dalykai iš dalies kompensuoja žalą, padarytą piktnaudžiaujant šiuolaikiškumu. Pusryčių kambarys stebina savo dizainu – tai stiklinis belvederis lenktomis sienomis. Miegamieji čia tikrai elegantiški. Palepinkit save ir, jei įmanoma, užsisakykit kambarį į kiemo pusę arba vieną iš prestižinių apartamentų.

San Regis

12 Rue Jean Goujon 75008. **Žml.** 11 A1. 01 43 59 41 90. FAX 01 45 61 05 48. ***Kambariai:*** *44.* AE, DC, MC, V, JCB. Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ

Nuo pat atidarymo 1923 m. *San Regis* viešbutį pamėgo *haute couture* meistrai ir kino aktoriai, kuriuos vilioja rami vieta miesto centre netoli Champs-Elysées. Šis itin svetingas jaukus liukso viešbutis – neginčijamai britų stiliaus, ypač jo garsusis baras. Viršutinių aukštų apartamentai išeina į malonią terasą.

Sofitel Arc de Triomphe

14 Rue Beaujon 75008. **Žml.** 4 E4. 01 53 89 50 50. FAX 01 53 89 50 51. ***Kambariai:*** *135.* AE, DC, MC, V, JCB. Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ

Ramus viešbutis *Sofitel Arc de Triomphe* stovi verslo rajone, prie Etoile aikštės. Miegamieji restauruoti Pullman stiliumi, o baldai – Neo-Art Deco. Restoranas *Clovis* pribloškia kokybe, o kambariai jaunimui itin patogūs. Netoliese žaliuoja Parc Monceau.

Hôtel de la Trémoille

14 Rue de la Trémoille 75008. **Žml.** 10 F1. 01 47 23 34 20. FAX 01 40 70 01 08. TX 640344 F. ***Kambariai:*** *107.* AE, DC, MC, V. Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ

Įspūdingas *Hôtel de la Trémoille* viešbutis tinka ir poilsiui. Labai mielos besišypsančios kambarinės skuba atsakyti jau į pirmą skambutį; restorano židinyje dega ugnis; kambariai apstatyti patogiais antikvariniais baldais; vonios tiesiog dieviškai prabangios.

Vernet

25 Rue Vernet 75008. **Žml.** 4 E4. 01 44 31 98 00. FAX 01 44 31 85 69. ***Kambariai:*** *57.* AE, DC, MC, V, JCB. Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ

Vernet viešbutį žino palyginti nedaugelis. Eiffelio bokšto architektas Gustave'as Eiffelis valgomąjį uždengė žaviu stikliniu stogu. Erdvūs, tylūs miegamieji maloniai apstatyti. Svečiai gali nemokamai naudotis Royal Monceau lengvojo kultūrizmo klubo paslaugomis.

OPĖRA KVARTALAS

Ambassador

16 Blvd Haussmann 75009. **Žml.** 6 E4. 01 42 46 92 63. FAX 01 40 22 08 74. ***Kambariai:*** *288.* AE, DC, MC, V, JCB. Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ

Vienas geriausių Paryžiuje Art Deco stiliaus viešbučių *Ambassador* buvo puikiai restauruotas. Jis išklotas tamsiais kilimais, apstatytas antikvariniais baldais. Pirmą aukštą puošia rausvo marmuro kolonos, Baccarat kristolo sietynai ir Aubussono gobelenai. Maitinama čia nuostabiai, nes vyriausiasis virėjas anksčiau vadovavo *Grand Vétour* restorano virtuvei *(p. 201)*.

Le Grand Hôtel

2 Rue Scribe 75009. **Žml.** 6 D5. 01 40 07 32 32. FAX 01 42 66 12 51. ***Kambariai:*** *514.* AE, DC, MC, V, JCB. Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ

Tarpkontinentinis viešbučių tinklas investavo daug milijonų frankų į *Le Grand Hôtel* viešbutį. Viršutiniame aukšte įrengtas sveikatingumo klubas. Miegamieji aprūpinti visais šiuolaikiniais patogumais. Po Art Deco stiliaus kupolu puikuojasi prabangi Opėra svetainė.

Westminster

13 Rue de la Paix 75002. **Žml.** 6 D5. 01 42 61 57 46. FAX 01 42 60 30 66. ***Kambariai:*** *101.* AE, DC, MC, V, JCB. Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ

Westminster viešbutis stovi tarp *Ritz* viešbučio ir Jardin des Tuileries. Nors restoranas nėra labai populiarus, miegamieji maloniai apstatyti, kai kurie ano laikotarpio stiliumi – su marmuro židiniais, sietynais bei XVIII a. laikrodžiais.

MONTMARTRE

Terrass Hôtel

12 Rue Joseph-de-Maistre 75018. **Žml.** 6 E1. 01 46 06 72 85. FAX 01 42 52 29 11. ***Kambariai:*** *101.* AE, DC, MC, V, JCB. Ⓕ Ⓕ Ⓕ

Iš *Terrass Hôtel* viešbučio viršutinių aukštų ir nuo pusryčių terasos atsiveria panoraminiai Paryžiaus stogų vaizdai. Visi kambariai patogiai, nors ir paprastai apstatyti. Kai kuriuose miegamuosiuose išlikusi originali Art Deco stiliaus medžio apdaila.

Simbolių reikšmes *žr. p. 275*

RESTORANAI, KAVINĖS IR BARAI

PRANCŪZŲ AISTRA gerai virtuvei leidžia patirti didelį valgymo malonumą viešint Paryžiuje. Mieste žmonės valgo visur – restoranuose, bistro, arbatinėse, kavinėse bei vyninėse.

Dauguma restoranų siūlo prancūziškus patiekalus, bet nemažai yra ir kinų, vietnamiečių, Šiaurės Afrikos, taip pat italų, graikų, libaniečių bei indų maitinimo įstaigų. Sąrašuose *(p. 299–309)* apibūdinami rinktiniai, įvairaus brangumo Paryžiaus restoranai. Lentelėje *(p. 296–298)* restoranai suskirstyti pagal rajonus bei kainas. Daugumoje vietų nuo vidurdienio iki 14 val. galima gauti pietus, ir į valgiaraštį dažnai įtraukiami nustatytos kainos patiekalai. Paryžiečiai paprastai ima plūsti į restoranus apie 20.30 val., ir daugelyje vietų lankytojai aptarnaujami maždaug nuo 19.30 iki 23.00 val. *(Dar žr.* Lengvi užkandžiai *p. 310–311.)*

KĄ VALGYTI

PARYŽIUJE maisto pasirinkimas milžiniškas – nuo gausių mėsos patiekalų ir puikių garsiųjų prancūziškų konditerijos gaminių iki paprastesnės regioninės kulinarijos *(p. 290–291)*. Pastarąją, kurios pobūdis paprastai priklauso nuo vyriausiojo virėjo gimtosios vietos, siūlo barai ir bistro. Bet kuriuo dienos metu paprastai ir skaniai pavalgyti galima kavinėse, vyninėse ir aludėse, baruose, bistro ir konditerijos parduotuvėse *(pâtisseries)*. Kai kurios kavinės, pvz., *Bar de la Croix Rouge (p. 311)* St-Germain-des-Prés rajone, garsėja puikiais šaltais užkandžiais, bet dieną nesiūlo karšto maisto. Geriausias etninis maistas tiekiamas iš buvusių Prancūzijos kolonijų – Vietnamo ir Šiaurės Afrikos. Šiaurės Afrikos maitinimo įstaigos vadinamos *couscous* (kuskuso) restoranais. Juose patiekiamas nebrangus, įvairios kokybės sotus, pikantiškas maistas. Taip pat neblogi vietnamiečių restoranai siūlo lengvą maistą, alternatyvų sočiam prancūziškam. Paryžiuje yra ir gerų japoniškų restoranų, ypač Rue St-Roch gatvėje.

KUR RASTI GERŲ RESTORANŲ IR KAVINIŲ

GERAI PAVALGYTI galite beveik visuose Paryžiaus rajonuose. Kad ir kur būtumėte, iš akies matyti, kad geriausi restoranai ir kavinės yra tie, kur aptarnaujama daugiausia prancūziška publika.

Matyt, daugiausia restoranų sutelkta Kairiajame krante, ypač St-Germain-des-Prés ir Lotynų kvartale. Pasitaiko įvairios kokybės maisto, bet yra keletas pagirtinų bistro, lauko kavinių ir vyninių. (Apie bistro ir restoranus su staliukais lauke *žr.* Restorano pasirinkimas *p. 296–298.)*

Beauvilliers* restoranas *(p. 307)

Lotynų kvartale daug kiniškų ir vietnamietiškų restoranų, ypač aplink Maubert-Mutualité ir Rue des Ecoles gatvę.

Madingose Marais ir Bastille rajonų vietose gausu mažų bistro, arbatinių ir kavinių, kai kurios naujos ir modernios. Čia taip pat daug gerų tradicinių, seniai pripažintų bistro ir barų.

Champs-Elysées ir Madeleine rajone sunku rasti nebrangaus gero maisto. Čia vyrauja greitai patiekiamo karšto maisto užkandinės ir brangios, bet ne itin geros kavinės. Tačiau keli čia esantys brangūs restoranai tikrai geri.

Keletas didžiųjų trečio dešimtmečio kavinių, pvz., *Le Sélect* ir *La Rotonde (p. 311)*, stovi Montparnasse'e, Boulevard Montparnasse gatvėje. Tiksli restauracija grąžino joms senąjį žavesį. Šiame rajone yra ir daug

Tvarkinga *Mariage Frères* parduotuvė ir arbatinė *(p. 311)*

puikių bistro.

Daug pažymėtinų restoranų, bistro ir kavinių Louvre-Rivoli rajone varžosi su turistams skirtomis per brangiomis kavinėmis. Kiek toliau į rytus, Les Halles rajone, pilna greitai patiekiamo karšto maisto užkandinių ir pusėtinų restoranų, bet tik kelios vietos vertos dėmesio.

Gero japoniško maisto galima gauti prie Opéra. Čia yra ir keli puikūs barai, bet šiaip jau rajonas aplink Opéra ir Grand Boulevards nepasižymi geriausiais restoranais. Netoli biržos esama rimtų restoranų, kur dažnai apsilanko biržos makleriai.

Montmartre'e pridygusi aibė restoranų turistams, bet galima rasti ir kelis labai mielus nedidelius bistro. Prie Butte Montmartre stovi brangesni restoranai – prabangus *Beauvilliers* *(p. 307)* ir italų įtaką patyręs *La Table d'Anvers (p. 307)*.

Vakarais ramiose Invalides, Eiffelio bokšto ir Palais de Chaillot apylinkėse restoranai tylesni ir rimtesni nei aktyvaus naktinio gyvenimo vietose. Kainos gali būti aukštos.

Dviejuose kinų kvartaluose – į pietus nuo Place d'Italie ir tradiciniame darbininkų rajone, ant kalvos Belleville'yje, yra begalė etninio maisto įstaigų, bet tik vienas kitas padoresnis prancūziškas restoranas. Čia esama vietnamietiško maisto užeigų, taip pat didelių nebrangių kinų valgyklų, o Belleville'is pilnas Šiaurės Afrikos restoranų.

Le Grand Véfour **restoranas Tuileries kvartale** *(p. 301)*

Tour d'Argent **dekoro detalė** *(p. 302)*

RESTORANŲ IR KAVINIŲ TIPAI

TIKRAI SMAGU valgyti Paryžiuje, nes galima rinktis įvairiausias vietas. Bistro – tai maži, dažnai nuosaikių kainų restoraneliai su ribotu patiekalų pasirinkimu. Itin gražūs *Belle Epoque* laikų bistro su cinko barais, veidrodžiais ir dailiais kokliais. Maistas paprastai, bet ne visuomet, būna regioninis ir tradicinis. Dabar ne vienas prašmatnaus restorano vyriausiasis virėjas yra atidaręs bistro, ir jų kokybė turėtų būti tikrai aukšta.

Brasseries – tai paprastai dideli, linksmi, triukšmingi restoranai. Daugelis jų – elzasietiški, kur siūlomi grafinai su Elzaso vynu bei pusdubeniai su raugintais kopūstais ir dešrelėmis. Valgių pasirinkimas platus. Daugelis šių restoranų atidaromi vėlai, ir juose galima pavalgyti bet kuriuo dienos metu. Lauke aplink įspūdingai išdėliotus kiautuotus vėžiagyvius iki vėlaus vakaro zuja austrių gliaudytojai, pasirišę prijuostes.

Kavinės (ir kai kurios vyninės) atidaromos ankstų rytą ir dauguma, išskyrus dideles turistų kavines, uždaromos apie 21.00 val. Visą dieną čia galima atsigerti ir pavalgyti, bet valgiaraštis labai trumpas: salotos, sumuštiniai ir kiaušiniai. Pietums dauguma siūlo keletą karštų dienos patiekalų. Kavinių kainos priklauso nuo rajono ir turistų skaičiaus. Pasiturinčiųjų kavinės, pvz., *Café de Flore* ir *Les Deux Magots*, siūlo valgius iki vėlaus vakaro. Alinėms artimose kavinėse būtinai gausite svogūnų pyrago, bulvių šiaudelių ir pilną dubenį troškintų moliuskų.

Vyninėse atmosfera nevaržoma, kainos paprastai nedidelės, pietų valgiaraštis paprastas, o vynas patiekiamas stikluose. Bet kuriuo dienos metu maždaug iki 21.00 val. čia galima lengvai užkąsti, pvz., suvalgyti nuostabų raugintos Poilâne duonos ir sūrio, dešros ar pašteto sumuštinį *(tartine)*, bet tik nedaugelis vyninių atidarytos iki vėlaus vakaro.

Le Bistrot du Dôme **valgiaraštis**

Arbatinės atidaromos pusryčiams ar priešpiečiams ir dirba iki ankstyvo vakaro. Daugelyje jų siūlomi pietūs, taip pat įvairiausi pyragaičiai prie popietės arbatėlės. Geriausiai čia apsilankyti popietės vidury išgerti kavos, karšto šokolado arba puikios arbatos puodelio. Kai kurios arbatinės, pvz., *Le Loir dans la Théière*, ne tokios jaukios – su minkštasuoliais ir dideliais stalais, o *Mariage Frères* kur kas oficialesnė. *Angelina* Rue de Rivoli gatvėje garsėja karštu šokoladu, o *Ladurée* siūlo puikius šokoladinius sausainius. *(Adresus žr. p. 311.)*

Maistas vegetarams

Paryžiuje yra tik keli restoranai vegetarams, o kitų restoranų valgiaraštis paprastai susideda iš mėsos ir žuvies. Tačiau beveik visur galite gauti gerų mišrainių ir puikiai pavalgyti užsisakę du patiekalus iš *entrée* (pirmųjų patiekalų) sąrašo. Šiaurės Afrikos restoranuose siūlomas *couscous nature* be mėsos.

Niekad nesikuklinkit ir prašykit ką nors pakeisti patiekale. Jei valgiaraštyje matote mišrainę su kumpiu, lašinukais ar *foie gras* (žąsų kepenėlėmis), paprašykit padavėjo, kad nedėtų mėsos. Jei rengiatės į prašmatnų restoraną, paskambinkit iš anksto ir paklauskit administratoriaus, ar galėtų paruošti jums specialių patiekalų. Dauguma restoranų mielai padarys jums paslaugą.

Kiek mokėti

Maisto kainos Paryžiuje svyruoja nuo nedidelių iki astronominių. Kai kuriuose restoranuose ir kavinėse dar galite pasimėgauti sočiais pietumis už 80 F, bet tipiško gero bistro ar restorano Paryžiaus viduryje maisto ir vyno porcijos kaina vidutiniškai siekia 200–250 F. (Neužmirškit, kad geresni prancūziški vynai gerokai padidins jūsų sąskaitą.) Brangesnių restoranų kainos (su vynu) prasideda maždaug nuo 300 F, o geriausiuose pasiekia net 1000 F. Daugelyje vietų siūlomas *formule*, arba *prix-fixe* (tam tikros nustatytos kainos), valgiaraštis, ypač pietums, ir

Le Carré des Feuillants ***(p. 301)***

toks valgiaraštis beveik visada sudarytas iš aukštos kokybės patiekalų. Kai kurie retoranai turi valgiaraštį, kurių patiekalai kainuoja mažiau nei 100 F, bet retai į kainą įskaitomas vynas. Už kavą paprastai mokama atskirai.

Visi prancūzų restoranai pagal įstatymą turi iškabinti savo valgiaraštį lauke. Į skelbiamus įkainius įeina aptarnavimas, bet už itin gerą aptarnavimą arbatpinigiai visada bus mielai priimti (nuo keleto frankų iki 5% bendros sumos).

Labiausiai paplitusi kreditinė kortelė – Visa. Tik keliuose restoranuose galioja American Express, o kai kurie bistro išvis nepriima kortelių, todėl pravartu apie tai pasiteirauti prieš užsisakant. Nepopuliarūs ir kelionės čekiai bei euročekiai, o kavinėse reikalaujama grynųjų pinigų.

Staliuko rezervavimas

Visuose restoranuose ir bistro geriausiai staliuką užsisakyti iš anksto. Nors paprastai galite gauti vietą bare ir neužsisakę, kartais gali tekti palaukti.

Apranga

Paryžiaus restoranuose šiaip jau galite vilkėti įvairiais drabužiais, išskyrus keletą trijų žvaigždučių restoranų, kurie yra gana oficialūs. Lentelėje *(p. 299–309)* nurodyta, kuriose vietose būtina oficiali apranga.

Valgiaraščio skaitymas ir užsisakymas

Mažų restoranų ir bistro, o kartais ir didelių barų valgiaraštis dažnai parašytas ranka. Jei raštas sunkiai įskaitomas, paprašykit pagalbos.

Paprastai padavėjas pirma priima *entrée* (pirmojo patiekalo) užsakymą, o paskui – *plat* (pagrindinio patiekalo). Desertas užsisakomas baigus valgyti pagrindinį patiekalą,

Angélina **restoranas, garsėjantis ir savo arbatine** ***(p. 311)***

nebent kokį ypatingą karštą desertą reikia užsisakyti iš pradžių. Apie tai informuos padavėjas arba valgiaraštis, desertų skyrelyje rasite pažymėta: *à commander avant le repas*.

Pirmiausia valgomos sezoninės salotos, paštetas ir karštos ar šaltos daržovės bei pyragas iš jų. Taip pat siūlomos nedidelės porcijos žuvies – rūkytos lašišos, keptos sardinės, silkės, mišrainės bei pyragai su žuvimi. Baruose būna kiautuotųjų vėžiagyvių, pvz., austrių, kurias galima valgyti ir kaip pagrindinį patiekalą. Paskui ateina eilė įvairiai mėsai, paukštienai ar žuviai, o pasiturintys restoranai rudenį

Le Pavillon Montsouris **prie Parc Montsouris** ***(p. 309)***

***Le Train Bleu* restoranas Gare de Lyon stotyje** *(p. 309)*

siūlo ir žvėrienos. Dauguma restoranų taip pat siūlo dienos patiekalus *(plats du jour)*. Juos sudaro šviežiai sezoniniai produktai, kurie paprastai būna labai kokybiški.

Jei norite, sūrį galite valgyti kaip desertą arba prieš jį. Kai kurie žmonės su sūriu valgo žalias salotas. Paskui, jau po deserto, atnešama kava. Turite pasakyti, jei norite kavos *au lait* (su pienu). Populiaru gerti po pietų ir žolių arbatą *(tisane)*.

Daugelyje restoranų jūsų paklaus, ar nenorite išgerti prieš užsisakydami maistą. Tipiškas aperityvas – *kir* (baltasis vynas su lašeliu juodųjų serbentų likerio) arba *kir royale* (šampanas su juodųjų serbentų likeriu). Spiritinių gėrimų prieš maistą Prancūzijoje gerti neįprasta *(žr. Ką gerti Prancūzijoje p. 292–293)*.

***Lucas Carton* restoranas** *(p. 307)*

Bistro ir barų valgiaraštyje paprastai išvardijami ir vynai. Brangesni restoranai turi atskirus vynų sąrašus, kurį atneša vyno padavėjas, jums jau peržvelgus maisto valgiaraštį.

APTARNAVIMAS

VALGYMAS Prancūzijoje – tai laisvalaikio pramoga, todėl čia įprasta aptarnauti kokybiškai, bet ne visuomet greitai. Ypač mažuose restoranuose nelaukite skubaus dėmesio – čia gali dirbti tik vienas padavėjas, o valgiai gaminami tik užsakius.

VAIKAI

VAIKAI paprastai labai laukiami, bet pilname restorane gali neužtekti vietos vaikiškoms kėdutėms ar vežimėliams. Beveik niekur nėra specialių patogumų – nei aukštų kėdžių, nei sėdynių kūdikiams.

RŪKYMAS

PRANCŪZIJOJE išleistas įstatymas, liepiantis restoranams turėti staliukų nerūkantiesiems, bet dar teks palaukti, kol šio įstatymo bus imta laikytis. Valgymo įstaigos, ypač kavinės, skendi rūkalų dūmuose.

PRIVAŽIAVIMAS VEŽIMĖLIU

PRIVAŽIAVIMAS vežimėliu gali būti ribotas. Užsisakinėdami prašykit geresnėje vietoje stovinčio stalelio ir pagalbos atvykus.

KAIP NAUDOTIS SĄRAŠAIS

P. 299–309 sąrašuose vartojamų simbolių reikšmės.

(€) nustatytos kainos valgiaraštis
V patiekalai vegetarams
yra porcijos vaikams
privažiavimas vežimėliu
T būtinas švarkas ir kaklaryšis
gyva muzika
staleliai lauke
itin geras vynų pasirinkimas
★ labai rekomenduotinas
priimamos kreditinės kortelės:
AE American Express
DC Diners Club
MC Mastercard/Access
V Visa
JCB Japanese Credit Bureau

Kainų kategorijos už tris patiekalus, pusbutelį naminio vyno ir aptarnavimą:
(€) mažiau nei 150 F
(€)(€) 150–250 F
(€)(€)(€) 250–350 F
(€)(€)(€)(€) 350–500 F
(€)(€)(€)(€)(€) daugiau nei 500 F

Ką valgyti Paryžiuje

Ožkos pieno sūris

PRANCŪZŲ KULINARIJA – vis tobulėjantis menas. Prancūzai daugiausia ruošia mėsą, paukštieną, žuvį, vartoja daug sviesto. Tačiau dabartinė jų kulinarija nebėra nei itin maistinga, nei devinto dešimtmečio „nouvelle cuisine". Šiandien Paryžiaus restoranų šeimininkai domisi regioniniais valgiais ir paprasta namine virtuve. Viskas paremta šviežiais sezoniniais produktais, tai rodo žemiau pavaizduoti kiautuotųjų vėžiagyvių patiekalai – *coquilles Saint-Jacques* ir *moules marinières*. Prancūzai vartoja nelabai daug prieskonių, nors padažų ir stiprių sultinių pagrindą sudaro šviežė žalumynai, pvz., česnako laiškai, petražolės, peletrūnai. Paryžiuje populiariausios Liono, Burgundijos ir Pietvakarių krašto regioninės virtuvės. Jas vejasi ir Provanso tradicija su česnako kvapais, alyvuogių aliejumi. Liono kulinarijai būdinga salotų gausumas ir sotūs pagrindiniai patiekalai, pvz., *andouillettes*.

Burgundijos ir Pietvakarių maistas kaloringas; tipiški patiekalai būtų šie: *foie gras* (riebios kepenėlės), *jambon* arba *homard persillé* (kumpis arba omaras su petražolėmis) ir *cassoulet*, sotus pagrindinis patiekalas iš kiaulienos ir pupelių.

Croissants
Sluoksniuoti rageliai valgomi per pusryčius.

Pains au Chocolat
Bandelės su šokoladiniu įdaru gali būti valgomos vietoj ragelių.

Baguette
Prancūzų mėgstamas ilgas batonas su plutele puikiai tinka sumuštiniui ir šiaip skanus – ką tik atneštas iš kepyklos ir užteptas sviestu.

Brioches
Saldžios tešlos bandelės laužomos ir mirkomos kavoje.

Coquilles Saint-Jacques
Šukutės ir garnyras paruošiami įvairiai, bet klasikinis būdas – su supjaustytais grybais, baltuoju vynu, citrinos sultimis ir sviestu. Paskui valgis patiekiamas ant kiaukuto puselės. Šukutės su padažu kiaukute dažnai prilaikomos bulvių košės ornamentais.

Foie Gras
Tai tukintos žąsies ar anties kepenėlės.

Moules Marinières
Midijos troškinamos česnakiniame vyno sultinyje.

Escargots à la Bourguignonne *Virtos sraigės sudedamos atgal į kiaukutus ir puošiamos garnyru.*

Homard Persillé *Šis omarų paštetas išvirtas pikantiškame sultinyje su petražolėmis, svogūnais ir kitais pagardais.*

Oeufs en Cocotte à l'Estragon *Peletrūnais pagardintas padažas užpilamas ant keptų kiaušinių.*

Andouillettes à la Lyonnaise *Dešrelės (prikimštos kiaulės žarnos) kepamos ant grotelių arba keptuvėje ir patiekiamos su svogūnais.*

Noisettes d'Agneau *Maži, švelnūs ėrienos pjausniai kepami vieste ir patiekiami su įvairiais garnyrais.*

Chèvre Tiede sur un Lit de Salade *Keptas ožkos sūris uždėtas ant klasikinio įvairių salotų mišinio.*

Brie de Meaux

Crottins de Chavignol

Pont l'Evêque

Camembert

Sūriai *(Fromages)*

Sūriai – tai Prancūzijos pasididžiavimas. Gaminama galybė jų rūšių – iš karvės, avies ir ožkos pieno. Kiekviename Paryžiaus restorane siūlomi minkšti ir pusiau minkšti švelnaus skonio sūriai, tokie kaip Brie *ir* Camembert.

Crêpes Suzettes *Blynai patiekiami su mandarinų ir apelsinų likerio padažu.*

Tarte Tatin *Šis apverstas obuolių pyragas – paryžietiškas patiekalas.*

Tarte Alsacienne *Klasikiniuose Elzaso pyraguose yra saldaus kremo ir vaisių.*

Ką gerti Paryžiuje

PARYŽIUS – GERIAUSIA VIETA Prancūzijoje, kur galima paragauti daugybės skirtingų šalies vynų. Pigiausia – užsisakinėti vyną grafinais, paprastai po 0,25 l *(quart)*, 0,5 l *(demi)* arba 0,75 l *(pichet*, atitinka butelį*)*. Kavinėse ir vyninėse vynas visada siūlomas stiklais. *Un petit blanc* – tai mažas stiklas baltojo vyno, *un ballon rouge* – didesnis stiklas raudonojo vyno. Beveik visada patikima rinktis naminį vyną.

Paskutinis Paryžiaus vynuogynas prie Sacré-Coeur ***(p. 220)***

Savitos Bordo ir Burgundijos vyno butelių formos

RAUDONASIS VYNAS

KELI PUIKIAUSI pasaulyje ir brangiausi vynai kilę iš Bordo ir Burgundijos regionų, bet kasdieniam gėrimui rinkitės iš milžiniško skaičiaus pagrindinių Bordo ir Côtes du Rhônes vynų. Be to, paragaukite Beaujolais vyno iš Burgundijos pietų. Jis gana lengvas, todėl tinka gerti atšaldytas.

Bordo vynams priklauso ir *Château Margaux*, vieni prašmatniausių pasaulyje raudonųjų vynų.

Tarp **burgundiškų** vynų yra keletas stiprių raudonųjų vynų iš Gevrey-Chambertino kaimo, esančio Côte de Nuits.

Beaujolais Nouveau – pašėlęs naujojo metų vyno ragavimas vyksta lapkričio trečiąjį ketvirtadienį.

Luara turi gerų raudonųjų vynų iš Chinono apylinkių. Jie dažnai būna gana lengvi ir labai sausi.

Pietinė Rona garsėja tamsiais, sodriais raudonaisiais vynais iš Châteauneuf-du-Pape, į šiaurę nuo Avinjono.

Šiaurinė Rona turi tamsių, kvapnių vynų, kurių geriausi išlaikyti bent j u 10 metų, iš Côte-Rôtie rie Vienne'os.

GERO VYNO KOKYBĖS LENTELĖ

	1994	1993	1992	1991	1990	1989	1988	1987	1986
BORDO									
Margaux, St-Julien, Pauillac, St-Estèphe	7	8	8	7	5	6	5	7	8
Graves, Pessac-Léognan (raudonasis)	7	7	7	7	7	5	5	7	8
Graves, Pessac-Léognan (baltasis)	8	7	6	7	7	6	6	8	8
St-Emilion, Pomerol	8	8	8	6	6	5	3	8	8
BURGUNDIJA									
Chablis	8	8	9	7	6	7	5	7	9
Côte de Nuits (raudonasis)	8	8	8	5	6	7	6	9	8
Côte de Beaune (baltasis)	8	8	8	6	6	5	8	8	9
LUARA									
Bourgueil, Chinon	9	9	8	6	6	5	5	9	9
Sancerre (baltasis)	9	8	8	7	6	6	6	8	8
RONA									
Hermitage (raudonasis)	7	9	8	7	5	6	6	8	8
Hermitage (baltasis)	8	8	7	7	5	6	7	9	8
Côte-Rôtie	7	9	8	7	5	5	9	7	8
Châteauneuf-du-Pape	7	8	8	7	6	5	4	9	10

Kokybės skalė nuo 1 iki 10 rodo bendrą metų reitingą ir tėra skirta apytikrei orientacijai.

Elzaso rislingas ir burgundiškas vynas

Baltasis vynas

Puikiausi Bordo ir burgundiški baltieji vynai labai tinka prie maisto, bet kasdien geriau gurkšnoti lengvą sausą vyną – *Entre-Deux-Mers* iš Bordo, *Anjou Blanc* arba *Sauvignon de Touraine* iš Luaros. Geri baltieji vynai daromi ir Elzase. Desertinis vynas – *Sauternes*, *Barsac* arba *Coteaux du Layon* – skanus su vaisiais.

Elzaso vynai paprastai skirstomi pagal vynuogių rūšis. Vienas ypatingiausių – *Gewürz-traminer*.

Tarp **Luaros** vynų yra *Pouilly-Fumé* iš rytinės regiono dalies. Jis labai sausas, dažnai su lengvu dūmų prieskoniu.

Tarp **burgundiškų** vynų yra *Chablis* – gaivus, aromatingas sausas vynas iš šiauriausių vynuogynų.

Luaroje gaminamas sausas baltasis vynas *Muscadet* iš Atlanto pakrantės nuostabiai tinka prie jūros produktų.

Putojantis vynas

Prancūzijoje per šventes visada geriamas šampanas, kurio čia galima rasti nuo nemarkinio iki liuksusinio. Daugelyje kitų regionų gaminami daug pigesni putojantys vynai pagal šampano receptą. Ieškokit *Crémant de Loire*, *Crémant de Bourgogne*, *Vouvray Mousseux*, *Saumur Mousseux* ir *Blanquette de Limoux*.

Šampanas

Šampanėje į rytus nuo Paryžiaus gaminamas garsusis putojantis vynas. *Billecart-Salmon* – tai lengvas rausvas šampanas.

Saldūs bordo – tai kvapūs aukso spalvos desertiniai vynai, iš kurių garsiausi – *Barsac* ir *Sauternes*.

Aperityvai

Bene populiariausias aperityvas yra *kir* – baltasis vynas su trupučiu juodųjų serbentų likerio, arba *crème de cassis*. Paplitęs ir labai gaivinantis anyžių skonio *pastis*, patiekiamas su ledu ir ąsočiu vandens. Kaip aperityvai geriami ir vermutai, ypač *Noilly-Prat*. *Digestifs*, arba gėrimai virškinimui pagerinti, dažnai užsakomi po pietų, kartu su kava. Juos sudaro *eaux-de-vie* – stiprus bespalvis spiritas, užpiltas ant vaisių, ir brendžiai – konjakas, armanjakas arba kalvadosas.

Kir: **baltasis vynas su juodųjų serbentų likeriu**

Alus

Prancūzijoje alus pardavinėjamas buteliais arba pigiau – pilstomas į stiklus *(un demi)*. Pigiausias yra nestiprus šviesusis alus *biere française*, o geriausios rūšys – *Meteor* ir *Mutzig*, paskui „33" ir *Kronenbourg*. Svaigiausias alus – *Leffe*, *blonde* (šviesusis) arba *brune* (tamsusis, sodresnio skonio). Labai geras tamsusis ir šviesusis alus *Pelfoth*. Kai kurie barai ir kavinės siūlo užsieninį alų, ypač stiprų salyklinį alų iš Belgijos. *(Apie alines žr.* Lengvi užkandžiai *p. 310–311.)*

Kiti gėrimai

Ryškiaspalvius gėrimus, geriamus visose Paryžiaus kavinėse, sudaro aromatingi sirupai ir mineralinis vanduo. Jie vadinami *sirops à l'eau*. Smaragdo žalumo gėrimai daromi su mėtų, raudoni – su granatų sirupu. Vaisių sultys, pvz., pomidorų, parduodamos buteliais, nebent prašysite *citron pressée* (šviežiai išspaustos citrinos) arba *orange pressée* (šviežiai išspausto apelsino). Išspaustos vaisių sultys patiekiamos su ąsočiu vandens ir cukrumi arba cukraus sirupu, kad galėtumėte atmiešti ir pasisaldinti pagal skonį. Galima gerti vandenį iš čiaupo, be to, visur nesunku gauti gazuoto arba gryno mineralinio vandens *(l'eau gazeuse* arba *l'eau naturelle)*.

Šviežios citrinų sultys patiekiamos su vandeniu ir cukraus sirupu

Geriausi Paryžiaus restoranai

PARYŽIUJE YRA DAUGIAU VIETŲ, kur galima pavalgyti, nei kuriame kitame panašaus dydžio mieste. Kiekvienas ras sau tinkamą užeigą – nuo paprasčiausių cinko barų iki didingiausių elegantiškų restoranų. Net kukliausias bistro pasiūlys šviežios, ką tik iš kepyklos atveztos duonos ir pyragaičių, o sūris visad bus tinkamai subrandintas. Čia iš sąrašo p. 299–309 atrinkti vos keli įsimintiniausi – ir dėl gražios puošybos, ir dėl maisto puikumo – Paryžiaus restoranai.

Le Grand Colbert
Šis gražus baras – tai istorinis pastatas, kuriame iki vėlumos tiekiamas klasikinis maistas. (Žr. p. 306.)

Champs-Elysées

Opéra kvartalas

Chaillot kvartalas

Tuileries kvartalas

S E N O S U P Ė

Invalides ir Eiffelio bokšto kvartalas

St-Germain-des-Prés

Chiberta
Šiame stilingame restorane žavi nuostabus modernaus kokybiškiausio prancūziško valgio pateikimas. (Žr. p. 305.)

Luxembourg kvartalas

Montparnasse

Taillevent
Šio aukščiausios klasės restorano aplinka subtiliai prabangi, moderni klasikinė virtuvė išskirtinai gera, vynų sąrašas neįtikėtinas, o aptarnavimas nepriekaištingas. (Žr. p. 306.)

L'Arpège
Šis visiškai modernus restoranas prie Musée Rodin siūlo nuostabiai prabangią haute cuisine. (Žr. p. 303.)

0 kilometrų 1

Chartier
Triukšminga atmosfera ir nebrangus paprastas prancūziškas maistas privilioja daug lankytojų į šią buvusią amžių sandūros vargšų valgyklą su valstybės saugomu dekoru. (Žr. p. 306.)

Brasserie Flo
Tikrai verta užsukti į šį barą ir pasimėgauti autentiška Elzaso virtuve. Rauginti kopūstai, jūros gėrybės ir nuostabūs krašto vynas bei alus pritraukia lankytojus. (Žr. p. 308.)

Au Pied de Cochon
Šis spalvingai restauruotas senojo Les Halles rajono paminklas siūlo paragauti autentiškų baro valgių. (Žr. p. 300.)

Benoît
Šiame archetipiniame bistro su 1912 m. veidrodiniu interjeru siūlomi klasikinės prancūzų virtuvės patiekalai. (Žr. p. 300.)

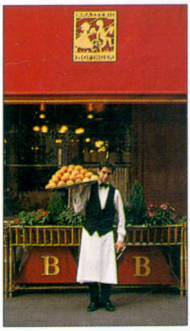

Brasserie Bofinger
Seniausias (datuojamas 1864 m.) ir vienas populiariausių Paryžiaus barų garsėja nuostabiu dekoru, puikiausiais kiautuotųjų vėžiagyvių patiekalais ir patikimu valgiaraščiu. (Žr. p. 299.)

Pharamond
Mozaikos ir spalvoti kokliai daro šį seną bistro Art Nouveau perlu. (Žr. p. 300.)

La Tour d'Argent
Šis garsus restoranas su panoraminiu vaizdu – prabangos ir kainų viršūnė. (Žr. p. 302.)

Restorano pasirinkimas

TOLIAU IŠVARDINTI RESTORANAI buvo atrinkti pagal kokybę ir maisto ypatingumą. Šioje restoranų lentelėje pažymėti pagrindiniai kriterijai, kurie gali lemti jūsų pasirinkimą. Plačiau apie kiekvieną restoraną žr. p. 299–309. Smulkiau apie užkandines žr. *Lengvi užkandžiai* p. 310–311.

		Jūros gėrybių restoranas	Nustatytos kainos valgiaraštis	Atidaromas vėlai (po 22.30)	Patogūmai vaikams	Staliukai lauke	Ramus restoranas	Vegetariški patiekalai
ILE DE LA CITE *(p. 299)*								
Vieux Bistrot	Ⓕ Ⓕ Ⓕ		■			●		
MARAIS *(p. 299–300)*								
Le Trumilou	Ⓕ		■		■	●		●
L'Alisier	Ⓕ Ⓕ		■		■			
Le Baracane	Ⓕ Ⓕ		■					
Brasserie Bofinger	Ⓕ Ⓕ			●				
Chez Jenny	Ⓕ Ⓕ		■	●		●		●
La Guirlande de Julie	Ⓕ Ⓕ		■	●		●		
Le Passage	Ⓕ Ⓕ				■		■	
Le Bar à Huîtres	Ⓕ Ⓕ Ⓕ	●	■	●		●		
Au Bourguignon du Marais	Ⓕ Ⓕ Ⓕ		■				■	
Miravile	Ⓕ Ⓕ Ⓕ		■			●		●
L'Ambroisie ★	Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ						■	
BEAUBOURG IR LES HALLES *(p. 300)*								
Bleu Marine	Ⓕ Ⓕ	●	■			●	■	
Chez Elle	Ⓕ Ⓕ		■			●		
Le Grizzli	Ⓕ Ⓕ		■			●		
Saudade	Ⓕ Ⓕ							
Au Pied de Cochon	Ⓕ Ⓕ Ⓕ		■	●		●		
Pharamond	Ⓕ Ⓕ Ⓕ		■			●		
Benoît ★	Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ							
TUILERIES KVARTALAS *(p. 300–301)*								
Gaya	Ⓕ Ⓕ	●						
Le Grand Louvre	Ⓕ Ⓕ		■		■			
Armand au Palais Royal	Ⓕ Ⓕ Ⓕ		■					
Les Ambassadeurs ★	Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ		■					
Le Carré des Feuillants ★	Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ		■					
L'Espadon ★	Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ		■		■	●		
Goumard	Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ	●						
Le Grand Véfour ★	Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ		■					
ST-GERMAIN-DES-PRES *(p. 301–302)*								
Aux Charpentiers	Ⓕ Ⓕ					●		
Le Muniche	Ⓕ Ⓕ		■	●		●		
Le Petit St-Benoît	Ⓕ Ⓕ							●
Aux Fins Gourmets	Ⓕ Ⓕ Ⓕ							
Brasserie Lipp	Ⓕ Ⓕ Ⓕ			●		●		
La Procope	Ⓕ Ⓕ Ⓕ		■					
Rôtisserie d'en Face	Ⓕ Ⓕ Ⓕ		■					
Yugaraj	Ⓕ Ⓕ Ⓕ		■					●
Tan Dinh	Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ						■	
Lapérouse	Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ		■					
Restaurant Jacques Cagna ★	Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ		■					
LOTYNŲ KVARTALAS *(p. 302)*								
Chez Pento	Ⓕ Ⓕ		■					

Kainų kategorijos vienam žmogui už tris patiekalus, pusbutelį naminio vyno ir aptarnavimą:
Ⓕ daugiau nei 150 F
ⒻⒻ 150–250 F
ⒻⒻⒻ 250–350 F
ⒻⒻⒻⒻ 350–500 F
ⒻⒻⒻⒻⒻ daugiau nei 500 F

★ Jūn rekomenduotinas

NUSTATYTOS KAINOS VALGIARAŠTIS
Nustatytos kainos valgiaraštis galioja pietums, vakarienei arba abiem.

PATOGUMAI VAIKAMS
Yra vaikiškos porcijos. (Vaikai laukiami beveik visuose Paryžiaus restoranuose, net jei juose ir nėra specialių patogumų jiems.)

RAMUS RESTORANAS
Restorane vyrauja rami jauki atmosfera. Negroja tranki muzika.

		JŪROS GĖRYBIŲ RESTORANAS	NUSTATYTOS KAINOS VALGIARAŠTIS	ATIDAROMAS VĖLAI (PO 22.30)	PATOGUMAI VAIKAMS	STALIUKAI LAUKE	RAMUS RESTORANAS	VEGETARIŠKI PATIEKALAI
Loubnane	ⒻⒻ		■	●	■			
Brasserie Balzar	ⒻⒻⒻ			●		●		
Campagne et Provence	ⒻⒻⒻ							
Restaurant Moissonnier	ⒻⒻⒻ							
Rôtisserie du Beaujolais	ⒻⒻⒻ		■			●		
La Tour d'Argent ★	ⒻⒻⒻⒻⒻ		■		■		■	
JARDIN DES PLANTES KVARTALAS *(p. 302)*								
Au Petit Marguéry	ⒻⒻⒻ		■			●		
MONTPARNASSE *(p. 303)*								
La Coupole	ⒻⒻ		■	●				
Le Bistrot du Dôme	ⒻⒻⒻ	●				●		
La Cagouille ★	ⒻⒻⒻ	●	■		■	●		
Contre-Allée	ⒻⒻⒻ		■	●		●		
L'Assiette	ⒻⒻⒻⒻ							
INVALIDES IR EIFFELIO BOKŠTO KVARTALAS *(p. 303–304)*								
Le Bistrot de Breteuil	ⒻⒻ		■		■			
L'Oeillade	ⒻⒻ		■					●
La Serre	ⒻⒻ		■		■			
Thoumieux	ⒻⒻ		■					
Morot-Gaudry	ⒻⒻⒻ		■			●		
Vin sur Vin	ⒻⒻⒻⒻ							
L'Arpège ★	ⒻⒻⒻⒻⒻ		■					
Le Jules Verne	ⒻⒻⒻⒻⒻ		■					
CHAILLOT KVARTALAS, PORTE MAILLOT *(p. 304)*								
La Butte Chaillot	ⒻⒻⒻ			●	■	●		
Chez Géraud	ⒻⒻⒻ		■					
L'Huîtrier	ⒻⒻⒻ	●						
Oum El Banine	ⒻⒻⒻ						■	
Le Timgad	ⒻⒻⒻ		■		■			
Le Port-Alma	ⒻⒻⒻⒻ	●	■					
Alain Ducasse	ⒻⒻⒻⒻⒻ		■		■			
Amphyclès ★	ⒻⒻⒻⒻⒻ		■		■			
Le Vivarois ★	ⒻⒻⒻⒻⒻ		■		■			
CHAMPS-ELYSÉES *(p. 305–306)*								
L'Avenue	ⒻⒻ		■	●	■			
Casa de Delfo	ⒻⒻ			●		●		
La Fermette Marbeuf 1900	ⒻⒻ		■			●		
Savy	ⒻⒻ						■	
Sébillon	ⒻⒻ			●				
Le Cercle Ledoyen	ⒻⒻⒻ		■			●		
Au Petit Colombier	ⒻⒻⒻⒻ		■					
Chiberta ★	ⒻⒻⒻⒻ		■					
Guy Savoy ★	ⒻⒻⒻⒻⒻ							
Lasserre	ⒻⒻⒻⒻⒻ							
Laurent ★	ⒻⒻⒻⒻⒻ		■			●		
La Maison Blanche/15 Avenue Montaigne	ⒻⒻⒻⒻⒻ					●		
Taillevent ★	ⒻⒻⒻⒻⒻ							

Kainų kategorijos vienam žmogui už tris patiekalus, pusbutelį naminio vyno ir aptarnavimą:
Ⓕ daugiau nei 150 F
ⒻⒻ 150–250 F
ⒻⒻⒻ 250–350 F
ⒻⒻⒻⒻ 350–500 F
ⒻⒻⒻⒻⒻ daugiau nei 500 F

★ Itin rekomenduotinas

NUSTATYTOS KAINOS VALGIARAŠTIS
Nustatytos kainos valgiaraštis galioja pietums, vakarienei arba abiem.

PATOGUMAI VAIKAMS
Yra vaikiškos porcijos. (Vaikai laukiami beveik visuose Paryžiaus restoranuose, net jei juose ir nėra specialių patogumų jiems.)

RAMUS RESTORANAS
Restorane vyrauja rami jauki atmosfera. Negroja tranki muzika.

		JŪROS GĖRYBIŲ RESTORANAS	NUSTATYTOS KAINOS VALGIARAŠTIS	ATIDAROMAS VĖLAI (PO 22.30)	PATOGUMAI VAIKAMS	STALIUKAI LAUKE	RAMUS RESTORANAS	VEGETARIŠKI PATIEKALAI
OPERA KVARTALAS *(p. 306–307)*								
Chartier	Ⓕ		■					
Au Petit Riche	ⒻⒻ		■	●				
Chez Clément	ⒻⒻ			●	■			
Café Runtz	ⒻⒻ		■	●				
La Ferme St-Hubert	ⒻⒻ						■	●
Le Grand Colbert	ⒻⒻ		■	●	■			
Les Noces de Jeannette	ⒻⒻ		■		■		■	
A.G. Le Poète	ⒻⒻ		■					
Le Vaudeville	ⒻⒻ		■	●	■	●		
Café Drouant	ⒻⒻⒻ		■	●				
Chez Georges	ⒻⒻⒻ							
Le Trente	ⒻⒻⒻⒻ		■			●		
Lucas Carton ★	ⒻⒻⒻⒻⒻ		■					
MONTMARTRE *(p. 307)*								
La Table d'Anvers	ⒻⒻⒻ		■					
Beauvilliers	ⒻⒻⒻⒻⒻ		■			●		
ATOKESNĖS VIETOS *(p. 307–309)*								
Dao Vien (75013)	Ⓕ		■					
Les Allobroges (75020)	ⒻⒻ		■					
L'Armoise (75015)	ⒻⒻ		■					
Astier (75011)	ⒻⒻ		■		■			
L'Auberge du Bonheur (75016)	ⒻⒻ		■		■	●		
Aux Senteurs de Provence (75015)	ⒻⒻ		■			●		
Le Bistro des Deux Théâtres (75009)	ⒻⒻ		■	●	■			
Chez Fernand (75011)	ⒻⒻ		■					
La Maison du Cantal (75015)	ⒻⒻ		■					
La Perle des Antilles (75014)	ⒻⒻ		■		■			
Les Amognes (75011)	ⒻⒻⒻ		■			●		
Le Bistrot d'à Côté Flaubert (75017)	ⒻⒻⒻ					●		
Brasserie Flo (75010)	ⒻⒻⒻ		■	●	■			
Le Chardenoux (75011)	ⒻⒻⒻ				■			
Le Clos Morillons (75015)	ⒻⒻⒻ		■				■	
Julien (75010)	ⒻⒻⒻ			●				
L'Oulette (75012)	ⒻⒻⒻ		■			●		
Le Pavillon Montsouris (75014)	ⒻⒻⒻ		■		■	●		
La Table de Pierre (75017)	ⒻⒻⒻ				■	●		
Le Train Bleu (75012)	ⒻⒻⒻ							
Au Trou Gascon (75012)	ⒻⒻⒻ		■					
Augusta (75017)	ⒻⒻⒻⒻ	●			■		■	
Au Pressoir (75012)	ⒻⒻⒻⒻ		■		■			
Faucher (75017)	ⒻⒻⒻⒻ		■		■	●		
Pavillon Puebla (75019)	ⒻⒻⒻⒻ		■		■	●		●
Apicius (75017) ★	ⒻⒻⒻⒻⒻ							
Le Pré Catelan (75016)	ⒻⒻⒻⒻⒻ		■		■	●		

Ile de la Cité

Vieux Bistrot

14 Rue du Cloître-Notre-Dame 75004. **Žml.** 13 B4. *01 43 54 18 95.* ***Atidaryta*** *kasdien 12–14, 19.30–22.30.* ***Uždaryta*** *gruodž. 24–25.* *MC, V.* Ⓕ Ⓕ Ⓕ

Nepaisant tinkamo pavadinimo („Senasis bistro") ir turistinės vietos prie Notre-Dame katedros, šį paprastą bistro mėgsta daugelis restoranų savininkų ir pramogų verslo žvaigždžių. Jam tinka kiek apiręs dekoras. Čia ruošiami labai geri populiarūs patiekalai – *boeuf bourguignon* (jautiena be kaulų su aguročiu), *gratin dauphinois* (pjaustytos bulvės, keptos su grietine), *tarte tatin* (apverstas obuolių pyragas) ir profitroliai.

Marais

Le Trumilou

84 Quai de l'Hotel de Ville 75004. **Žml.** 13 B3. *01 42 77 63 98.* ***Atidaryta*** *kasdien 12–14, 19–23.* *MC, V.* Ⓕ

Nors šio didelio Senos pakrantės restorano dekoras blankus, jį lanko studentai ir neturtingi žmonės. Kainos nedidelės, aptarnavimas draugiškas, ir išties pasijunti Paryžiuje. Siūlomas paprastas ir senamadis maistas – paštetai, kietai virti kiaušiniai su majonezu, ėriuko koja, antis su džiovintomis slyvomis ir skanus obuolių pyragas.

L'Alisier

26 Rue de Montmorency 75003. **Žml.** 13 B2. *01 42 72 31 04.* ***Atidaryta*** *pirm.–penkt. 12–14, 20–22.* ***Uždaryta*** *rugpj.* *MC, V.* Ⓕ Ⓕ

Savininkas Jean-Lucas Dodemanas gamina įdomius ir kruopščiai paruoštus patiekalus, pvz., sraigių *croustillant* (sraigės suvyniotos į tešlą ir iškeptos krosnyje) su daržovių troškiniu, rūkytos lašišos ir anties krūtinėlės mišraines, tuno ir viščiuko eskalopus su rozmarinu ir imbieru. Nors restoranas ir nedidelis, galite pasirinkti bistro tipo pirmą aukštą arba elegantiškesnį Liudviko XV stiliaus antrą aukštą. Tikrai nenusivilsite nei pietų, nei vakarienės valgiaraščiu.

Le Baracane

38 Rue des Tournelles 75004. **Žml.** 14 E3. *01 42 71 43 33.* ***Atidaryta*** *pirm.–penkt. 12–14.30, 19–24; šešt. 19–24.* *MC, V.* Ⓕ Ⓕ

Brangiame, turistų lankomame Marais rajone šis restoranėlis siūlo aukštos kokybės maistą už priimtiną kainą. Šiose patalpose anksčiau buvo *d'Oulette* (dabar La Nation rajone). Savininkas liko tas pats, ir toliau tiekiami tokie patys puikūs Pietvakarių virtuvės valgiai, pvz., skani *confit* triušiena (virta ir marinuota), troškinta jaučio uodega, kriaušės, pakaitintos maderoje ir juodųjų serbentų likeryje, ir puiki naminė kaštainių duona.

Brasserie Bofinger

5 Rue de la Bastille 75004. **Žml.** 14 E4. *01 42 72 87 82.* ***Atidaryta*** *pirm.–penkt. 12–15, 18.30–1.00, šešt. ir sekm. 12–1.00.* *AE, DC, MC, V.* Ⓕ Ⓕ

Bofinger skelbiasi esąs seniausias Paryžiaus baras, įkurtas 1864 m. Jis tikrai yra vienas gražiausių, puoštas amžių sandūros vitražais, odinėmis sėdynėmis prie sienų, žalvario dekoru ir freskomis, kurias nutapė Elzaso dailininkas Hanstas. Patiekiami puikūs vėžiagyviai, neblogi *choucroute* (rauginti kopūstai), kepta mėsa. Tai labai populiari vieta, esanti kaip tik priešais naują operos pastatą, už Place de la Bastille. Prieš arba po spektaklio stalelio tenka palaukti (net ir užsakyto).

Chez Jenny

39 Blvd du Temple 75003. **Žml.** 14 D1. *01 42 74 75 75.* ***Atidaryta*** *kasdien 11.30–1.00.* *AE, DC, MC, V.* Ⓕ Ⓕ

Jau šešiasdešimt metų, nuo pat įkūrimo, šis didelis baras, esantis Place de la République aikštėje, – tai Elzaso virtuvės bastionas. Nuotaikingą atmosferą pagyvina ir elzasiečių drabužiais pasidabinusios padavėjos. Prie sotaus pagrindinio patiekalo *choucroute* (rauginti kopūstai) *spéciale Jenny* desertui patiekiamas vaisių pyragas arba šerbetas su atitinkamu vaisių likeriu.

La Guirlande de Julie

25 Pl des Vosges 75003. **Žml.** 14 D3. *01 48 87 94 07.* ***Atidaryta*** *antr.–sekm. 12–14.30, 19–22.30.* *MC, V.* Ⓕ Ⓕ

Šis puikus restoranas stovi legendinėje XVII a. Place des Vosges aikštėje. Įgudęs restoranų profesionalas Claude'as Terrailis iš *Tour d'Argent (p. 302)* jame įdarbino gerą vyriausįjį virėją. Restorano dekoras moteriškas, naujas ir viliojantis. Geriausi vaizdai atsiveria iš pirmojo valgomojo. Geru oru valgiai patiekiami po akmeninių arkadų skliautais.

Le Passage

18 Passage de la Bonne Graine 75011. **Žml.** 14 F4. *01 47 00 73 30.* ***Atidaryta*** *pirm.–penkt. 12–14.30, 19.30–23.30, šešt. 19.30–23.30.* *AE, MC, V.* Ⓕ Ⓕ Ⓕ

Šis jaukus draugiškas restoranas slepiasi Bonne Graine pasaže, netoli Place de la Bastille. Nors pasivadinęs vynine (ir vynų pasirinkimas stiklais bei buteliais yra puikus), jis siūlo visą valgiaraštį su penkių rūšių *andouillette* (žarnokų dešra) ir įvairiais kasdieniais patiekalais, dažnai patiekiamais su skaniomis bulvėmis *au gratin*. Sūriai nuostabūs, o deserto galima praryti didžiulį šokoladinį eklerą.

Le Bar à Huîtres

33 Blvd Beaumarchais 75003. **Žml.** 14 E3. *01 48 87 98 92.* ***Atidaryta*** *sekm.–ketv. 12.00–1.00, penkt. ir šešt. 12.00–2.00.* *AE, MC, V, JCB.* Ⓕ Ⓕ Ⓕ

Dviejuose Paryžiaus *Bars à Huîtres* baruose (kitas stovi Montparnasse'e) vyrauja patiekalai iš austrių. Iš pradžių galite patys prisidėti jūros gėrybių į lėkštę, paskui pasirinkite karštą žuvies patiekalą, o beviltiškam mėsėdžiui atsiras ir mėsos. Ši linksma vieta patogi ir Place de la Bastille, ir Marais apylinkėms.

Au Bourguignon du Marais

5 Rue François Mirón 75004. **Žml.** 14 D4. *01 48 87 15 40.* ***Atidaryta*** *pirm.–šešt. 10.30–22.30.* ***Uždaryta*** *per valst. šventės, liep. vid. – rugpj. vid.* *AE, DC, MC, V.* Ⓕ Ⓕ Ⓕ

Minimalių antkainių politika reiškia, kad čia valgydami galite siurbčioti puikiausią vyną, tik vos brangesnį nei parduotuvėje. Pasirinkę kokį iš siūlomų patiekalų, tikrai neapsirikite. Čia lankosi žiniasklaidos atstovai. Juos vilioja klasikinė miestietiška virtuvė, puikūs sūriai, taip pat neoficiali bistro atmosfera.

Miravile

72 Quai de l'Hôtel de Ville 75004. **Žml.** 13 B3. *01 42 74 72 22.* ***Atidaryta*** *antr.–penkt. 12–13.30, pirm.–šešt. 20–23.30.* *AE, MC, V.* Ⓕ Ⓕ Ⓕ

Tai jau trečias persikraustymas vyriausiajam virėjui Gilles'iui Epié Miravile'iui, ir kaskart restoranas vis tobulėja. Dekoras kiek primena Kaliforniją. Pono Epié virtuvė tebėra išradinga ir įdomi: *foie gras* su salierų *rémoulade* (pikantišku majonezo padažu), omaras su bulvėmis, triušiena su alyvuogėmis ir šokoladinis *millefeuille*.

Simbolių reikšmes žr. p. 280

L'Ambroisie

9 Pl des Vosges 75004.
Žml. 14 D3. *01 42 78 51 45.* ***Atidaryta*** *antr.–šešt. 12–13.30, 20–22.* AE, MC, V. (F)(F)(F)(F)

Ši diskretiška, romantiška vietelė – tai vienas iš penkių Michelin trijų žvaigždučių restoranų Paryžiuje. Užsakymas 40-iai vietų priimamas prieš mėnesį (nė dienos anksčiau ar vėliau). Vyriausiasis virėjas ponas Pacaud restauravo savo buvusią juvelyrikos parduotuvę. Dabar čia gražios akmeninės grindys ir subtilus apšvietimas. Čia siūlomi saldžiųjų paprikų putėsiai, *feuilleté* triufelis (sluoksniuotas pyragaitis), langustai su sezamu ir ėriuko *croustillant*.

Beaubourg ir Les Halles

Bleu Marine

28 Rue Léopold Bellan 75002.
Žml. 13 A1. *01 42 36 92 44.* ***Atidaryta*** *pirm.–penkt. 12–14.30, 20–22.30, šešt. 20–22.30.* MC, V. (F)(F)

Ribotą svetingo restorano valgiaraštį sudaro sezoniniai patiekalai – marinuotos sardinės, lašišų profitroliai ir šlakys su baziliku. Žvaliai nuteikia dramblio kaulo spalvos lakuoto uosio dekoras ir daugybė gėlių.

Chez Elle

7 Rue des Prouvaires 75001.
Žml. 13 A2. *01 45 08 04 10.* ***Atidaryta*** *pirm.–penkt. 12–14.15, 19.45–22.30.* AE, MC, V. (F)(F)

Šis mielas bistro, dekoruotas geltonais atspalviais, – viena iš prabangesnių užeigų turistų išmindžiotame Les Halles rajone. Valgiaraštis remiasi klasikine bistro virtuve – šiltos lęšių salotos su kiauliena, žlėgtainis su garstyčių padažu, ant grotelių kepta mėsa ir naminiai desertai, pvz., *oeufs à la neige* (merenga su vaniliniu kremu) ir karamelinis kremas.

Le Grizzli

7 Rue St-Martin 75004. **Žml.** 13 B3. *01 48 87 77 56.* ***Atidaryta*** *pirm.–šešt. 12–14.30, 19.30–23.* AE, MC, V, JCB. (F)(F)

Naujas savininkas įkvėpė gyvybės *Le Grizzli* užeigai, kuri buvo įsteigta 1903 m. kaip viena paskutinių Paryžiaus vietų su šokančiomis meškomis. Savininkas daug produktų užsako iš savo gimtojo Pietvakarių krašto – žalią kumpį, sūrius ir jo šeimos spaustus vynus. Dekoras čia mielas akiai.

Saudade

34 Rue des Bourdonnais 75001.
Žml. 13 A2. *01 42 36 30 71.* ***Atidaryta*** *pirm.–šešt. 12–14, pirm.–penkt. 19.30–22.30, šešt. 19.30–23.* AE, MC, V. (F)(F)

Tai, matyt, puikiausias Paryžiuje portugalų restoranas. Užsižiūrėjęs į gražią apdailą, netoliese tikiesi pamatyti Težą, o ne Seną. Pagrindinis portugalų produktas, sūdyta menkė, ruošiama įvairiai: kepta tešloje gruzdintuvėje su pomidorais ir svogūnais arba su bulvėmis ir kiaušiniais. Kiti tipiški skanūs patiekalai – keptas žinduklis paršelis ir *cozido* (portugalų nacionalinis troškinys). Siūlomi rinktiniai portugališki vynai ir portveinai.

Au Pied de Cochon

6 Rue Coquillière 75001. **Žml.** 12 F1. *01 40 13 77 00.* ***Atidaryta*** *kasdien visą parą.* AE, DC, MC, V. (F)(F)(F)

Šis spalvingai restauruotas baras kadaise buvo populiarus tarp aukštuomenės atstovų, kurie čia užsukdavo praleisti keletą akimirkų kaip buržua – paspoksoti į darbininkus, triūsiančius senajame Les Halles turguje, ir paskanauti svogūnų sriubos, aptarinėjant esminius ir laikinus dalykus. Nors ir niokojama turistų, ši milžiniška užeiga tikrai smagi, o valgiaraštis tinka visiems skoniams.

Pharamond

24 Rue de la Grande-Truanderie 75001. **Žml.** 13 B2. *01 42 33 06 72.* ***Atidaryta*** *antr.–šešt. 12–14.30, 19.30–22.30, pirm. 19.30–22.30.* AE, DC, MC, V. (F)(F)(F)

1870 m. įsteigtas solidus bistro išliko ir po to, kai Les Halles turgus buvo iškeltas už miesto. Jis ir šiandien stovi kaip žavi XIX a. liekana su spalvotais kokliais ir mozaikomis, gražia medžio apdaila ir veidrodžiais. Tarp patiekalų yra *tripes à la mode de Caen* (žarnokai su svogūnais, porais, sidru ir kalvadosu) ir *boeuf en daube* (troškinta jautiena). Paragaukit puikiojo normandiško sidro.

Benoît

20 Rue St-Martin 75004. **Žml.** 13 B2. *01 42 72 25 76.* ***Atidaryta*** *kasdien 12–14, 19.45–22.* AE, MC, V. (F)(F)(F)(F)

Šis Paryžiaus bistro perlas klasikinį patikimumą derina su nepernelyg didelėmis kainomis. Savininkas išsaugojo *faux-marbre* – poliruoto žalvario ir nėrinių užuolaidų dekorą, sukurtą dar jo senelio 1912 m. Puiki bistro virtuvė siūlo *saladiers* (įvairių šaltų mišrainių), naminės *foie gras*, *boeuf à la mode* ir *cassoulet* (baltų pupelių ir mėsos troškinį). Vynų sąrašas pavyzdinis.

Tuileries kvartalas

Gaya

17 Rue Duphot 75001. **Žml.** 5 C5. *01 42 60 43 03.* ***Atidaryta*** *pirm.–šešt. 12–14.30, 19–23.* AE, MC, V. (F)(F)

Pono Goumard'o *bistro de la mer* (jūros gėrybių bistro) kadaise buvo pasiturintis žuvies restoranas, kol jis restauravo XIX a. *Goumard Prunier*. Valgiaraštį sudaro paprastai paruošti žuvų patiekalai. Itin akį traukia pirmo aukšto valgomasis su labai gražiais portugališkais kokliais.

Le Grand Louvre

Le Louvre 75001. **Žml.** 12 F2. *01 40 20 53 41.* ***Atidaryta*** *trec.–pirm. 12–15, 19–22.* AE, DC, MC, V, JCB. (F)(F)

Retai kada rasi tokį gerą restoraną muziejuje, bet tai tik dalis jo patrauklumo. Jis įrengtas po Luvro stiklinės piramidės įėjimu, ir saikinga medžio bei metalo apdaila papildo prieštaringą stiklo konstrukciją. Valgiaraštį sudarė Pietvakarių krašto gastronomijos žvaigždė André Daguinas. Jame yra kimštas žąsies kaklelis, *foie gras*, *boeuf en daube* (jautienos troškinys), džiovintų slyvų ledai su armanjaku.

Armand au Palais Royal

6 Rue de Beaujolais 75001. **Žml.** 12 F1. *01 42 60 05 11.* ***Atidaryta*** *pirm.–penkt. 12–14, 20–22.30, šešt. 20–22.30.* AE, MC, V, JCB. (F)(F)(F)

Šis žavus restoranas už Palais Royal kadaise buvo arklidė, bet tai visiškai neatsiliepia maistui – vyriausiojo virėjo pono Perrono virtuvė puiki. Pietūs čia ramūs, vakarienė romantiška ir išties paryžietiška po akmens ir plytų arkomis. Viliojantis valgiaraštis pagal užsakymą siūlo austres su aštriais prieskoniais, Johno Dory filė su apelsinu ir *estouffade* karvelį (lėtai troškintą vyne).

Les Ambassadeurs

10 Pl de la Concorde 75008. **Žml.** 11 C1. *01 44 71 16 16.* ***Atidaryta*** *kasdien 7–10.30, 12–14.30, 19–22.30.* *AE, DC, MC, V, JCB.* Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ

Priklausantis *Hôtel de Crillon (p. 280)*, *Les Ambassadeurs* yra vienas iš dviejų Paryžiaus viešbučių restoranų su dviem Michelin žvaigždutėmis. Vyriausiasis virėjas Dominique'as Bouchet neseniai perėmė iš garsiojo Christiano Constant'o virtuvę, išlaikydamas aukštus kūrybiško valgių gaminimo standartus, kartu įdiegdamas savitą modernizuotą klasikinių prancūzų valgių gaminimą, kruopštų iki smulkmenų. Bouchet savo valgiaraštį keičia pagal sezoną. Galite paragauti nuostabių susukutų į kumpį šukučių su baziliku ir pomidorais, traškių bulvių blynų su plakta grietinėle, rūkytos lašišos ir ikrų. Aptarnavimas puikus, o marmurinis valgomasis su langais į Place de la Concorde beveik pritrenkiantis.

Le Carré des Feuillants

14 Rue de Castiglione 75001. **Žml.** 12 D1. *01 42 86 82 82.* ***Atidaryta*** *rugs.–liep.: pirm.– penkt. 12–14.30, 19.30–22.30, šešt. 19.30–22.30.* *AE, DC, MC, V, JCB.* Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ

Čia dirba virėjų žvaigždė Alainas Dutournier. Geriausi produktai tiekiami iš jo gimtojo Pietvakarių krašto – specialiai užsakyta ėriena, jautiena, *foie gras* ir paukštiena. Venecijos stiklas ir iliuzionistiškai ištapytos lubos suteikia restoranui kaimiškumo. Vynai čia išskirtiniai.

L'Espadon

15 Pl Vendôme 75001. **Žml.** 6 D5. *01 43 16 30 80.* ***Atidaryta*** *kasdien 7–11, 12–15, 19.30–23.* *AE, DC, MC, V, JCB.* Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ

Tai antrasis viešbučio restoranas Paryžiuje su Michelin žvaigždutėmis, priklausąs *Ritz* viešbučiui *(p. 281)*, ir valgiai čia tikrai verti savo kainos. Žavumo suteikia gražus dekoras, idiliškas sodas, tobulas aptarnavimas ir moderni klasikinė pono Guy Legay virtuvė.

Goumard

9 Rue Duphot 75001. **Žml.** 5 C5. *01 42 60 36 07.* ***Atidaryta*** *antr.–šešt. 12–14.30, 19–22.30.* *AE, DC, MC, V, JCB.* Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ

Ankstesnis *Prunier* vardas – beveik jūros gėrybių sinonimas. Šį XIX a. restoraną prašmatniai ir skoningai restauravo ponas Goumard'as. Graži virtuvė, pasakiška Lalique apšvietimo įranga ir skulptūros dera su išlikusiais pirmo ir ketvirto dešimtmečio elementais. Žuvis čia visad šviežia, daug puikių desertų.

Le Grand Véfour

17 Rue de Beaujolais 75001. **Žml.** 12 F1. *01 42 96 56 27.* ***Atidaryta*** *pirm.–penkt. 12.30–14, 19.30–22.* ***Uždaryta*** *rugpj.* *AE, DC, MC, V, JCB.* Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ

Šis XVIII a. restoranas su įmantriu, valstybės saugomu dekoru daugelio laikomas pačiu patraukliausiu Paryžiuje. Iš šalies atrodo, lyg vyriausiajam virėjui Guy Martinui nieko nereiškia išlaikyti dvi Michelin žvaigždutes su tokiais patiekalais: šukutėmis su *Beaufort* sūriu, virtinukais su trumų kremu ir cikorijų *galettes* (blynais). Prašykit pasodinami prie Colette mėgto staliuko (arba Victoro Hugo, arba Napoleono). Tai garsenybių vieta.

St-Germain-des-Prés

Aux Charpentiers

10 Rue Mabillon 75006. **Žml.** 12 E4. *01 43 26 30 05.* ***Atidaryta*** *kasdien 12–15, 19–23.30.* *AE, DC, MC, V.* Ⓕ Ⓕ

Šis senas, visais laikais studentų ir vietinių gyventojų St-Germain-des-Prés mėgtas bistro nestebina kulinarinėmis staigmenomis. Galite pasikliauti gerai paruoštomis bistro atsargomis – veršiena su grybais ir pomidorais, *boeuf à la mode* ir naminiais pyragaičiais. Valgis už priimtiną kainą patiekiamas dideliame, triukšmingame valgomajame.

Le Muniche

7 Rue St Benoît 75006. **Žml.** 12 E4. *01 42 61 12 70.* ***Atidaryta*** *kasdien 12–2.00.* *AE, DC, MC, V.* Ⓕ Ⓕ

Šį ir greta stovintį restoraną *Le Petit Zinc* lanko nuolatiniai klientai iš St-Germain de-Prés. Klasikinis baro valgiaraštis paprastas: kiautuotieji vėžiagyviai, *choucroute* (rauginti kopūstai) ir ant grotelių kepta žuvis bei mėsa. Draugiški padavėjai palaiko džiugią nuotaiką.

Le Petit St-Benoît

4 Rue St-Benoît 75006. **Žml.** 12 E3. *01 42 60 27 92.* ***Atidaryta*** *pirm.–šešt. 12–14.30, 19–22.30.* Ⓕ Ⓕ Ⓕ

Ši vieta skirta visiems neturtingiesiems ar šiaip norintiems pabūti su vietiniais žmonėmis; padavėjos pasako savo nuomonę ir gali jus pasodinti prie stalo su kitais. Dekoras, metams bėgant, nebuvo labai prižiūrimas, bet kokybiškas maistas paprastas ir naminis.

Rôtisserie d'en Face

2 Rue Christine 75006. **Žml.** 12 F4. *01 43 26 40 98.* ***Atidaryta*** *pirm.–penkt. 12–14.15, 19–22.45 (penkt. 23.15), šešt. 19–23.15.* *AE, DC, MC, V, JCB.* Ⓕ Ⓕ Ⓕ

Šis antras dviejų žvaigždučių vyriausiojo virėjo Jacques'o Cagna elegantiškas bistro stiliaus restoranas buvo žaibiška sensacija. Net turtuoliai vertina pigias prekes, ir prašmatni publika ateina čia suvalgyti kokybiškų patiekalų už nuosaikią nustatytą kainą. Čia patiekiami kepti ant iešmo kaimiški viščiukai su bulvių košė, ant grotelių kepta lašiša su šviežiais špinatais, profitroliai su šokoladiniu padažu.

Aux Fins Gourmets

213 Blvd St-Germain 75007. **Žml.** 11 C3. *01 42 22 06 57.* ***Atidaryta*** *antr.–šešt. 12–14.30, 19.30–22, pirm. 19.30–22.* Ⓕ Ⓕ Ⓕ

Jau daug metų stovintis tolimame Boulevard St-Germain gatvės gale, prie Assemblée Nationale, šis draugiškos aplinkos restoranas siūlo sočius, nepretenzingus valgius. Čia yra patiekalų iš Pietvakarių krašto, pvz., geras *cassoulet* (baltų pupelių ir mėsos troškinys). Pyragaičiai gaunami iš puikios Peltier konditerijos.

Brasserie Lipp

151 Blvd St Germain 75006. **Žml.** 12 E4. *01 45 48 53 91.* ***Atidaryta*** *kasdien 12–1.00.* *AE, DC, MC, V.* Ⓕ Ⓕ Ⓕ

Šį barą visi mėgsta pakeiksnoti, bet pramogų verslo ir politikos atstovai čia nuolat grįžta pasisotinti paprastais baro patiekalais, pvz., gera silke su grietine ir didžiuliu *millefeuille* pyragaičiu. Prašykit staliuko apačioj, jei norite pasijusti „minioje" – pirmas aukštas vadinamas Sibiru.

Le Procope

13 Rue de l'Ancienne Comédie 75006. **Žml.** 12 F4. *01 40 46 79 00.* ***Atidaryta*** *kasdien 11–1.00.* *AE, MC, V.* Ⓕ Ⓕ Ⓕ

Nors virtuvė čia sveika, bet ne išskirtinė. Visgi apsilankyti vilioja senoji Paryžiaus garsenybių dvasia.

Simbolių reikšmes *žr. p. 289*

Nuo įkūrimo 1686 m. (tai seniausias išlikęs baras mieste) čia rinkdavosi rašytojai, menininkai, politikai ir filosofai – nuo Diderot iki Dantono, nuo Beaumarchais iki Balzaco. Iki šiol *Le Procope* brangina menininkų ir rašytojų kavinės vardą, o trijų patiekalų už maždaug 110 F valgiaraštis (patiekiamas iki 20 val.), regis, skiriamas skurstantiems intelektualams.

Yugaraj

14 Rue Dauphine 75006. **Žml.** 12 F3. *01 43 26 44 91.* ***Atidaryta*** *antr.–sekm. 12–14.15, kasdien 19–23.* *AE, DC, MC, V.* Ⓕ Ⓕ Ⓕ

Neseniai restauruotą *Yugaraj* daugelis laiko geriausiu indišku restoranu Paryžiuje. Vyriausiasis virėjas didžiausią dėmesį skiria patiekalams iš jo gimtosios Šiaurinės Indijos, pagrindiniai priesko niai perkami tiesiai iš pusiasalio. Vynų sąrašas taip pat geras.

Tan Dinh

60 Rue de Verneuil 75007. **Žml.** 12 D3. *01 45 44 04 84.* ***Atidaryta*** *pirm.–šešt. 12–14, 19.30–23.* ***Uždaryta*** *rugpj.* Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ

Šis prancūziškas-vietnamietiškas restoranas, priklausantis santūriai Vifianų šeimai, už palyginti nemažas kainas siūlo labai aukštos kokybės virtuvę ir geriausią vynų sąrašą su didžiausiu mieste Pomerolio vynų pasirinkimu. Čia nedega rytietiški žibintai – interjero dekoras saikingas, maloni aplinka sukuriama be perdėto puošnumo.

Lapérouse

51 Quai des Grands Augustins 75006. **Žml.** 12 F4. *01 43 26 68 04.* ***Atidaryta*** *pirm.–penkt. 12–14.30, 18–22, šešt. 18–22.* *AE, DC, MC, V.* Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ

Ši garsi XIX a. užeiga kadaise buvo Paryžiaus pažiba. Dabar atnaujinta ir su geru vyriausiuoju virėju ji vėl kyla į viršų. Kai kuriose svetainėse išliko XIX a. šešto dešimtmečio dekoras. Geriausi staliukai stovi prie lango.

Restaurant Jacques Cagna

14 Rue des Grands Augustins 75006. **Žml.** 12 F4. *01 43 26 49 39.* ***Atidaryta*** *pirm.–penkt. 12–14, 19.30–22.30, šešt. 19.30–22.30.* *AE, DC, MC, V, JCB.* Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ

Šis elegantiškas XVII a. miesto namas, stovintis Paryžiaus senamiesčio širdyje, – tai savininko ir vyriausiojo virėjo Jacques'o Cagna puikiausios klasikinės, o kartu ir šiuolaikinės virtuvės ir brangių niekučių vitrina. Tam tikras rytietiškas atspalvis rodo savininko meilę Rytams. Čia galima suvalgyti raudonos kefalės mišrainę su *foie gras, confi* karvelį (virtą ir marinuotą) su griežčiais ir klasikinį Paris-Brest (sluoksniuotą pyragaitį su cukruje apkepintų riešutų skonio kremu). Vyno sąrašas puikus.

Lotynų kvartalas

Chez Pento

9 Rue Cujas 75005. **Žml.** 13 A5. *01 43 26 81 54.* ***Atidaryta*** *pirm.–penkt. 12–14.30, 19.15–23, šešt. 19.15–23.* *AE, MC, V.* Ⓕ Ⓕ

Šio madingo bistro valgiaraštis siūlo daug gundančių įvairovių. Nesitikėkit užtrukti – greitas aptarnavimas sumažina kainas. Galite pasirinkti geras namines *foie gras*, sviestinę bandelę su aguročiu, austres su aštriu padažu, antienos *petit salé* arba dienos kepsnį.

Loubnane

29 Rue Galande 75005. **Žml.** 9 A4. *01 43 26 70 60.* ***Atidaryta*** *kasdien 12–15, 19–24.* *AE, DC, MC, V.* Ⓕ Ⓕ

Libanietiškame restorane skanūs ir gausūs *mezzes* patiekiami akylai prižiūrint „patronui", kurio, regis, vienintelis gyvenimo siekis – lankytojų laimė. Pusrūsyje dažnai atliekama gyva libaniečių muzika.

Brasserie Balzar

49 Rue des Ecoles 75005. **Žml.** 13 A5. *01 43 54 13 67.* ***Atidaryta*** *kasdien 12–24.* *AE, MC, V.* Ⓕ Ⓕ Ⓕ

Šioje užeigoje siūlomas neblogas baro valgių pasirinkimas, bet pagrindinis dalykas – bendra nuotaika. Čia vyrauja tipiška Kairiojo kranto atmosfera, dažnai lankosi Sorbonne'os dėstytojai ir studentai.

Campagne et Provence

25 Quai de la Tournelle 75005. **Žml.** 13 B5. *01 43 54 05 17.* ***Atidaryta*** *antr.–penkt. 12.30–14, pirm.–19–23.* ★ *MC, V.* Ⓕ Ⓕ Ⓕ

Šioje nedidelėje krantinės užeigoje priešais Notre-Dame gaminamas puikus maistas, atitinkantis kainas. Žinomas virėjas Gilles'is Epié iš *Miravile (p. 299)* sukūrė viliojantį Provanso skonių ir spalvomis valgiaraštį: daržovės, prikimštos menkės *brandade* (sūdytos menkės ir česnako košės), *anchoyade* (paskanintas ančiuviais) daržovių troškinys su kiaušiniene. Regioninių vynų sąrašas įvairus ir gana nuosaikių kainų.

Restaurant Moissonnier

28 Rue des Fossés St-Bernard 75005. **Žml.** 13 B5. *01 43 29 87 65.* ***Atidaryta*** *rugpj.* *MC, V.* Ⓕ Ⓕ Ⓕ

Šis vienai šeimai priklausantis bistro dvelkia provincija Paryžiuje. Čia patiekiami standartiniai valgiai, dvelkiantys Lionu, pvz., *saladiers* (įvairios salotos), *gras-double* (žarnokai), kukuliai ir šokoladinis pyragas. Vynų sąraše vyrauja Beaujolais vynai. Prašykit staliuko apačioje.

Rôtisserie du Beaujolais

19 Quai de la Tournelle 75005. **Žml.** 13 B5. *01 43 54 17 47.* ***Atidaryta*** *antr.–sekm. 12–14.30, 19.30–23.* *V.* Ⓕ Ⓕ Ⓕ

Šis restoranas stovi prie Senos ir priklauso šalia esančio *La Tour d'Argent* savininkui Claude'ui Terrailiui. Čia įrengta didelė kepykla mėsai ir paukštienai ant iešmo kepti. Daug mėsos ir sūrių užsakoma geriausiems Liono tiekėjams. Čia, žinoma, galima išgerti Beaujolais vyno.

La Tour d'Argent

15–17 Quai de la Tournelle 75005. **Žml.** 13 B5. *01 43 54 23 31.* ***Atidaryta*** *antr.–sekm. 12–13.30, 19.30–21.30.* ★ *AE, DC, MC, V.* Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ

La Tour, pastatytas 1583 m., atrodo, yra amžinas, bet ne atgyvenęs. Savininkas aristokratas Claude'as Terrailis pasisamdė daug jaunų virėjų, kurie atnaujino klasikinį valgiaraštį. Pirmo aukšto baras – dar ir gastronomijos muziejus. Iš čia liftas užkelia į nepaprastai prabangų panoraminį restoraną. Vyno rūsys – vienas puikiausių pasaulyje.

Jardin Des Plantes kvartalas

Au Petit Marguéry

9 Blvd de Port-Royal 75013. **Žml.** 17 B3. *01 43 31 58 59.* ***Atidaryta*** *antr.–šešt. 12–14.15, 19.30–22.15.* *AE, DC, MC, V.* Ⓕ Ⓕ Ⓕ

Šio patogaus, patikimo bistro savininkai yra trys broliai, kurie gamina daug patiekalų ne iš klasikinio bistro valgiaraščio: šaltas omaro sultinys su ikrais, grybų mišrainė su *foie gras*, menkė su prieskoniais ir šokoladinis pyragas su *mocha sabayon* padažu.

MONTPARNASSE

La Coupole

102 Blvd du Montparnasse 75014. **Žml.** 16 D2. *01 43 20 14 20.* ***Atidaryta*** *kasdien 7.30–2.00.* ***Uždaryta*** *gruodž. 24 vakare.* *AE, DC, MC, V, JCB.*

Nuo pat atidarymo 1927 m. šis garsus baras buvo populiarus tarp madingos publikos, dailininkų ir mąstytojų. Priklausantis tam pačiam šeimininkui kaip ir *Brasserie Flo*, *La Coupole* siūlo ir panašų valgiaraštį – geri kiaušiniai, vėžiagyviai, rūkyta lašiša, *choucroute* (rauginti kopūstai) ir daug skanių desertų. Čia patiekiamas aštrus ėrienos troškinys. Žavus, beveik monumentalus dekoras buvo restauruotas. Čia kunkuliuoja triukšmingas gyvenimas visą dieną – nuo pusryčių iki 2 val. nakties. *(Dar žr. p. 178.)*

Le Bistrot du Dôme

1 Rue Delambre 75014. **Žml.** 16 D2. *01 43 35 32 00.* ***Atidaryta*** *kasdien 12.30–15, 19.30–23.* *AE, MC, V.*

Šis restoranas gimininga garsiam Montparnasse'o barui *Le Dôme*. Lankytojai čia ateina valgyti žuvies (ir kitų jūros gėrybių), kuri visada būna šviežia – nuo kuklių sardinių iki brangaus oto. Žuvis paruošiama paprastai ir galima mėgautis jos natūraliu skoniu. Dekore gražiai dera gelsvi ir melsvi atspalviai, spalvoti kokliai ir šventiška Venecijos stiklo įranga. Tai tikrai nepretenzingas ir smagus restoranas.

La Cagouille

10–12 Pl Constantin Brancusi 75014. **Žml.** 15 C3. *01 43 22 09 01.* ***Atidaryta*** *kasdien 12–14, 19.30–22.30.* ★ *AE, MC, V.*

Išdygusi atstatyto Montparnasse'o rajono tuščioje naujoje Place Brancusi aikštėje, ši didelė moderni užeiga dvelkia jūreiviška nuotaika. Tai vienas geriausių žuvies restoranų Paryžiuje. Didelės žuvys patiekiamos paprastai, su kukliais papuošimais. Galite paragauti ir nejprastų sezoninių produktų, pvz., juodųjų šukučių ir *vendangeurs* – mažų raudonųjų kefalių. Kiautuotųjų vėžiagyvių patiekalai čia puikiausi Paryžiuje, kaip ir rinktinis konjakas.

Contre-Allée

83 Ave Denfert-Rochereau 75014. **Žml.** 16 E3. *01 43 54 99 86.* ***Atidaryta*** *pirm.–penkt. 12–14, pirm.–šešt. 20–22.* *AE, MC, V.*

Šis restoranas už Place Denfert-Rochereau populiarus tarp Sorbonne'os dėstytojų ir maištingų vietinių gyventojų. Virtuvė siūlo gerų patiekalų iš makaronų, menkę su parmezanu, *hachis parmeni-tier* (bulvių apkepą su mėsa) su *foie gras* ir antiena, skanias veršiuko kepenis, apelsiną *au gratin*. Restoranas minimalistiškai dekoruotas įspūdingomis nespalvotomis fotografijomis, aptarnaujama jaunatviškai ir energingai.

L'Assiette

181 Rue du Château 75014. **Žml.** 15 C4. *01 43 22 64 86.* ***Atidaryta*** *treč.–sekm. 12–14.30, 20–22.30.* *AE, MC, V.*

Iš pradžių buvęs eilinis *charcuterie* restoranas, vadovaujamas ekscentriškojo savininko Lulu, dabar tapo pasiturintis ir madingas. Jame lankosi politikai ir kitos žvaigždės. Kainos pakilo, bet maistas tikrai geras, su Pietvakarių krašto atspalviu. Galima užsisakyti *foie gras*, antienos krūtinėlę, sezoninių patiekalų ir naminių desertų. Aptarnaujama kartais ne itin dėmesingai.

INVALIDES IR EIFFELIO BOKŠTO KVARTALAS

Le Bistrot de Breteuil

3 Pl de Breteuil 75007. **Žml.** 11 A5. *01 45 67 07 27.* ***Atidaryta*** *kasdien 12–14.30, 19.15–22.30.* *AE, MC, V.*

Malonioje Place de Breteuil aikštėje stovintis bistro pasiturinčius vietinius gyventojus traukia labiau nedidelėmis kainomis nei maisto kokybe. Siūlomos sraigės su riešutais, lašiša su špinatais, *marchand de vin* žlėgtainis (su raudonojo vyno padažu). Yra jauki terasa.

L'Oeillade

10 Rue de St-Simon 75007. **Žml.** 11 C3. *01 42 22 01 60.* ***Atidaryta*** *pirm.–penkt. 12.30–14, 19.30–23, šešt. 19.30–23.* *MC, V.*

Užsienio spaudoje pasirodę straipsniai pavertė šį svetingą restoraną turistų vieta. Bet nuo to jo vertė nesumažėjo. Valgiaraštis siūlo įvairius patiekalus – gruzdintas šintas, *pipérade* (troškintas saldžiasias paprikas, pomidorus ir česnakus) su virtu ant mažos ugnies kiaušiniu, *sole meunière*, *brandade* menkę (sūdytą menkę su česnakų tyre), keptą ėrieną su kmynais ir *oeufs à la neige* (merengą su vaniliniu kremu).

La Serre

29 Rue de l'Exposition 75007. **Žml.** 10 F3. *01 45 55 20 96.* ***Atidaryta*** *antr.–šešt. 12–15, 19–23.* *MC, V.*

Šį jaukų restoranėlį ramioje gatvėje prie Eiffelio bokšto gaubia šilta atmosfera. Savininkai Mary-Alice ir Philippe'as Beraud už priimtiną kainą siūlo gerą naminį maistą iš šviežiausių produktų. Patiekalai skanūs, tarp jų – firminiai Pietvakarių valgiai: *gèsiers confit* (konservuoti skilviai) *sur salade*, *cuisse de canard confite* (konservuota anties kojelė) su paskrudintomis bulvėmis ir tobulai ištroškintos veršienos kepenys, patiekiamos su *confiture d'onions*.

Thoumieux

79 Rue St-Dominique 75007. **Žml.** 11 A2. *01 47 05 49 75.* ***Atidaryta*** *kasdien 12–15.30, 18.30–24.* *AE, MC, V.*

Šis gerai prižiūrimas restoranas su kaupu vertas sumokėtų pinigų. Produktai švieži, beveik viskas patiekiama neišsineštinai – *foie gras*, antienos *rillettes* (panašu į paštetą), *cassoulet* (baltų pupelių ir mėsos troškinys) ir šokoladiniai putėsiai.

Morot-Gaudry

8 Rue de la Cavalerie 75015. **Žml.** 10 E5. *01 45 67 06 85.* ***Atidaryta*** *pirm.–penkt. 12–14.30, 19.30–22.30.* *AE, DC, MC, V, JCB.*

Draugiškas vyriausiasis virėjas Jean-Pierre'as Morot-Gaudry mėgsta kuklius produktus derinti su brangiais. Daugelis patiekalų subtiliai paskaninami žalumynais ir prieskoniais. Mielas šviesus valgomasis įrengtas pastato viršuje su langais į Eiffelio bokštą. Jį prižiūri ponia Morot-Gaudry.

Vin sur Vin

20 Rue de Monttessuy 75007. **Žml.** 10 E2. *01 47 05 14 20.* ***Atidaryta*** *antr.–penkt. 12–14, pirm.–šešt. 20–22.* *MC, V.*

Savininkas Patrice'as Vidalis teisėtai didžiuojasi savo aštuonių stalelių restoranu netoli Eiffelio bokšto. Valgiaraštis sezoninis ir originalus, vynų sąrašas pasakiškas ir įdomus, be to, už priimtiną kainą. Galima paragauti kalmarų *galettes* (blynų), sraigių bandelių, *blanquette* merlango (su baltu padažu) ir antienos su persikais.

L'Arpège

84 Rue de Varenne 75007. **Žml.** 11 B3. *01 45 51 47 33.* ***Atidaryta*** *pirm.–penkt. 12.30–14.30, 19.30–22.30.* *AE, DC, MC, V.* Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ

Savininko ir virėjo Alaino Passard'o restoranas prie Musée Rodin – vienas puikiausių Paryžiuje. Jį puošia nuostabi blyškios medienos apdaila, aptarnaujama vikriai ir jaunatviškai, o maistas tikrai geras. Passard'o omarų ir griežčių mišrainė bei antiena *Louise Passard* – klasikiniai valgiai. Patiekalai užbaigiami valgomajame. Nepamirškit obuolių pyrago.

Le Jules Verne

II platforma, Eiffelio bokštas 75007. **Žml.** 10 D3. *01 45 55 61 44.* ***Atidaryta*** *kasdien 12.30–14, 19.30–21.30.* *AE, DC, MC, V.* Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ

Tai ne žabangai turistams – antroje Eiffelio bokšto platformoje esančiame *Le Jules Verne* restorane užsisakyti pietus labai sunku dėl lankytojų gausos. Elegantiškas juodas dekoras nepaprastai tinka statiniui, o gardūs valgiai tikrai geri. Prašykit valgomojo į rytų arba vakarų pusę.

Chaillot kvartalas
Porte Maillot

La Butte Chaillot

110 bis Ave Kléber 75116. **Žml.** 4 D5. *01 47 27 88 88.* ***Atidaryta*** *kasdien 12–14.30, 19–24.* *AE, MC, V, JCB.* Ⓕ Ⓕ Ⓕ

Tai naujausias geras restoranas, priklausantis garsiam virėjui Guy Savoy. Interjere puikuojasi moderniausios poliruoto medžio grindys, gelsvos ir smėlio spalvos sienos, o masyvūs plieniniai laiptai su įstiklintais turėklais veda prie stalelių apatiniame aukšte. Įmantri kaimo/bistro virtuvė siūlo sraigių mišrainę, omarus su grietinės putėsiais, keptą veršienos krūtinėlę su rozmarinu ir obuolių pyragą. Čia lankosi labai stilinga minia.

Chez Géraud

31 Rue Vital 75016. **Žml.** 9 B3. *01 45 20 33 00.* ***Atidaryta*** *pirm.–penkt. 12–14, 19.30–22.* ***Uždaryta*** *rugpj.* *AE, MC, V.* Ⓕ Ⓕ Ⓕ

Geraširdis angeliškas bistro savininkas Géraud Rongier priima jus bičiuliškai ir akivaizdžiai trokšta, kad pasimėgautumėte valgiais. Jo skrupulingoje *cuisine du marché* iš geriausių produktų tos dienos turguje gaminami šie patiekalai: ančių skilvių mišrainė, *sabodet* dešra su raudonojo vyno padažu, raja su garstyčiomis, keptas karvelis su portveino padažu ir karčiojo šokolado pyragas. Specialiai restoranui buvo sukurta sienų apdaila.

L'Huîtrier

16 Rue Saussier Leroy 75017. **Žml.** 4 E2. *01 40 54 83 44.* ***Atidaryta*** *antr.–šešt. 12–14.30, 19–22.30, sekm. 12–14.30.* *AE, MC, V.* Ⓕ Ⓕ Ⓕ

Naujai dekoruotas restoranas siūlo valgius iš kiautuotųjų vėžiagyvių, ypač omarų, kurių užsakote pustuzinį arba tuziną. Yra ir keli karšti žuvų patiekalai. Čia patogu užsukti prieš arba po apsilankymo judriame gretimos Rue Poncelet gatvės turguje.

Oum El Banine

16 bis Rue Dufrenoy 75016. **Žml.** 9 A1. *01 45 04 91 22.* ***Atidaryta*** *pirm.–penkt. 12–14, 20–22.30, šešt. 20–22.30.* *AE, MC, V.* Ⓕ Ⓕ Ⓕ

Šio restoranėlio, esančio prabangiame gyvenamajame rajone, savininkė virtuvės meno išmoko Maroke iš savo motinos ir gamina savo mėgstamus valgius. Čia rasite geros *harira* (tirštos aštrios) sriubos, *pastilla* (pikantišką sluoksniuotos tešlos pyragą) ir *brik* (tešlos trikampį su įdaru). Galite užsisakyti pavyzdinio kuskuso su penkių rūšių ragu arba labai skanių *tagines* (troškinių). Tai mažai žinomas patikimas restoranas.

Le Timgad

21 Rue Brunel 75017. **Žml.** 3 C3. *01 45 74 23 70.* ***Atidaryta*** *kasdien 12.15–14.30, 19.15–23.* *AE, DC, MC, V.* Ⓕ Ⓕ Ⓕ

Jau daug metų tai garsiausias ir elegantiškiausias Magribo restoranas Paryžiuje. Platus valgiaraštis siūlo įvairius *briks* (tešlos trikampius su įdaru), *tagines* (troškinius) ir kuskuso patiekalus, taip pat, iš anksto užsisakius, galima paragauti firminių valgių – ant grotelių kepto karvelio, *pastilla* (pikantiško sluoksniuotos tešlos pyrago) ir *méchoui* (kepto ėriuko). Prabangią atmosferą palaiko padavėjai su smokingais, turtingi ir įmantrūs interjero lipdiniai ir įvairiataučiai lankytojai.

Le Port-Alma

10 Ave de New-York 75116. **Žml.** 10 E1. *01 47 23 75 11.* ***Atidaryta*** *pirm.–šešt. 12.30–14.30, 19.30–22.30.* *AE, DC, MC, V.* Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ

Tai vienas puikiausių žuvies restoranų Paryžiuje, dekoruotas jūros mėliu ir šventiškais pasteliniais tonais. Stebina pasigėrėtinas ponios Canal svetingumas ir nuostabi pono Canalio virtuvė. Daug patiekalų patyrė vyriausiojo virėjo gimtojo Pietvakarių krašto jtaką – *bourride* sriuba iš oto su česnaku, didžiadantė su sūria plutele ir pankoliais *au gratin*, krabų *gazpacho*. Yra ir gero karšto šokolado suflė bei aviečių *millefeuille*.

Alain Ducasse

59 Ave Raymond Poincaré 75116. **Žml.** 9 C1. *01 47 27 12 27.* ***Atidaryta*** *pirm.–penkt. 12–14, 19.45–22.* ***Uždaryta*** *per valst. šventes, liep. vid.–rugpj. vid., gruodž. 25–1 saus.* *sav.* *AE, DC, MC, V, JCB.* Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ

Tai istorinis miesto namas su *Belle Epoque* fasadu. Alainas Ducasse'as gamina puikius „klasikinius" prancūziškus patiekalus iš itin kokybiškų produktų. Valgiaraštį sudaro kruoščiai parinkti produktai iš visų kulinarinių Prancūzijos regionų, o ypač iš savininko gimtųjų Pietvakarių. Stilingas valgomasis, kurį puošia *trompe l'oeil* ir skulptūros, labai dera su prašmatnia virtuve. Galima paragauti *turbot de Bretagne, chevreuil* (elnienos) *d'Alsace*, ėrienos su Pauillaco vynu ir *foie gras de canard des Landes*. Pavydėtinas vynų sąrašas siūlo ir keletą perlų iš Bordo.

Amphyclès

78 Ave des Ternes 75017. **Žml.** 3 C2. *01 40 68 01 01.* ***Atidaryta*** *pirm.–šešt. 12–14.30, 20–22.30 (geg.–rugs.: antr.–šešt.).* *AE, DC, MC, V, JCB.* Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ

Ši užeiga, gaubiama gaivios sodo atmosferos, atskleidė Philippe'o Groult'o gabumus – per keletą mėnesių po atidarymo jis padarė ją vienu puikiausių restoranų Paryžiuje. Klasikiniai patiekalai būtų briedžiukų sriuba, omarų rizotas su voveraitėmis, ančiukas su apelsinais ir kalendra. Be to, galima paragauti *foie gras* troškinio su pupelėmis, didžiadantės be kaulų su sezamu, karvelio su jūros dumblių plutele. Desertai patiekiami nuo gausiai apkrauto stalelio su ratukais.

Le Vivarois

192–194 Ave Victor Hugo 75016. **Žml.** 9 A1. *01 45 04 04 31.* ***Atidaryta*** *pirm.–penkt. 12–13.30, 20–21.30.* ***Uždaryta*** *rugpj.* *AE, DC, MC, V.* Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ

Šio visiškai modernaus restorano permainingas ir genialus virėjas Claude'as Peyrot – vienas didžiausių iš savo kartos. Mažai kas galėtų sluoksniuotą tešlą ar žuvį paruošti geriau už jį. Jo paprikos putėsiai ir karštas aštrus omarų ragu jau tapo modernia klasika. Jei jis paruoštų specialų valgiaraštį jums, būtų nuostabu.

CHAMPS-ELYSÉES

L'Avenue

41 Ave Montaigne 75008. **Žml.** 10 F1. 01 40 70 14 91. ***Atidaryta*** *kasdien 8–24.* AE, DC, MC, V. ⒻⒻ

Šis restoranas Avenue Montaigne ir François-1er gatvių sankryžoje – aukštosios mados centre – sulaukia, kaip ir tikėtina, elegantiškų lankytojų. Neįprastas šešto dešimtmečio dekoras gaivus ir spalvingas. Aptarnavimas gali būti karštligiškas pietų ir vakarienės piko metu, bet paskui *L'Avenue* tampa baru. Virtuvė čia gera, maisto yra įvairiems skoniams ir apetitams, o gerai pavalgyti galima ir vėlai vakare.

Casa de Delfo

10 Rue de la Trémoille 75008. **Žml.** 10 F1. 01 47 23 53 53. ***Atidaryta*** *kasdien 12–15, 19–24.* AE, DC, MC, V. ⒻⒻ

Prie Champs-Elysées stovintis buvęs Katalonijos bistro dabar siūlo prancūziškus ir itališkus patiekalus. Šis išimtinis brangių restoranų kaimynas prieinamas ir neturtingiems keliautojams.

La Fermette Marbeuf 1900

5 Rue Marbeuf 75008. **Žml.** 4 F5. 01 53 23 08 00. ***Atidaryta*** *kasdien 12–15, sekm.–treč. 19.30–23.30, ketv.–šešt. 19.30–24.30.* AE, DC, MC, V. ⒻⒻ

Šį Champs-Elysées bistro išgarsino pasakiškos Belle Époque mozaikos, kokliai ir geležies dirbiniai, rasti po plastikinėmis sienomis. Be gražios aplinkos čia dar patiekiamas ir geras baro maistas. Pagirtinas valgiaraštis siūlo ir daug *appellation contrôlée* (toks kokybės matas) vynų. Tai labai paryžietiška vieta ir labai triukšminga vėlų vakarą.

Savy

23 Rue Bayard 75008. **Žml.** 10 F1. 01 47 23 46 98. ***Atidaryta*** *pirm.–penkt. 12–15, 19–23.* ***Uždaryta*** *rugpj.* AE, MC, V. ⒻⒻ

Apsuptas garsių užeigų, pvz., *Dior*, Savy išliko nepretenzingas vietinis bistro. Art Deco stiliaus interjeras paprastas, pono Savy gimtosios Overnės įkvėpti sotūs patiekalai labai gardūs: kopūstai su įdaru, bulviniai paplotėliai su menke, kepta ėrienos sprandinė, kepta perlinė višta ir džiovintų slyvų pyragas.

Sébillon

66 Rue Pierre Charron 75008. **Žml.** 4 F5. 01 43 59 28 15. ***Atidaryta*** *kasdien 12–15, 18.45–24.* AE, DC, MC, V. ⒻⒻ

Neseniai atidarytas restoranas, tiesiai už Champs-Elysées, yra senojo *Sébillon*, kuris nuo 1913 m. maitino buržuazinio Neuilly rajono gyventojus, atšaka. Valgiaraštis čia toks pats – daug kiautuotųjų vėžiagyvių, omarų mišrainė, šukutės *à la provençale*, kepta jautienos šoninė ir milžiniški eklerai. Didysis firminis patiekalas – ėriuko koja, jei norite, pjaustoma mielame žvilgančiame valgomajame.

Le Cercle Ledoyen

1 Ave Dutuit 75001. **Žml.** 11 B1. 01 53 05 10 02. ***Atidaryta*** *pirm.–šešt. 12–14.30, 19–23.30.* AE, DC, MC, V, JCB. ⒻⒻⒻ

Virtuvė čia gana rafinuota: ant grotelių keptas otas, grybai, fazanas su svarainiais arba paprastesni patiekalai – rūkyta lašiša (paruošta savininkų) ir plakta kiaušinienė. Gražus valgomasis panašus į šešto dešimtmečio grilio restoraną, lubų ir sienų paneliai puošti Paryžiaus vaizdais. Nuostabiai pavalgyti galima ir puikioje terasoje.

Au Petit Colombier

42 Rue des Acacias 75017. **Žml.** 4 D3. 01 43 80 28 54. ***Atidaryta*** *pirm.–penkt. 12.30–14.30, kasdien 19.30–22.30.* ***Uždaryta*** *rugpj. 1–15.* AE, MC, V. ⒻⒻⒻⒻ

Kaimiška šio patogaus restorano išvaizda primena provincijas. Vyriausiasis virėjas ponas Fournier ruošia tradicinius prancūziškus valgius: lydekos putėsius, veršieną *en cocotte* (troškintą orkaitėje) arba su sidro actu, perlinės vištos frikasė su grybais ir sezoninius patiekalus. Vynai čia geri.

Chiberta

3 Rue Arsène-Houssaye 75008. **Žml.** 4 E4. 01 53 53 42 00. ***Atidaryta*** *pirm.–penkt. 12–14.30, pirm.–šešt. 19–22.* AE, DC, MC, V, JCB. ⒻⒻⒻⒻ

Atšiaurų *Chiberta* restorano dekoro modernumą kompensuoja šiltas savininko pono Richard'o svetingumas ir gausybė gėlių aplinkui. Pati virtuvė puiki. Čia patiekiami ypatingi virtinukai, *John Dory* su imbieru, menkė su grybų padažu ir cikorija, veršiuko inkstai su krienais ir kapariais, o desertui – miniatiūrinės bobos su romu. Tai labai šventiška vieta, kur aptarnaujama stilingai.

Guy Savoy

18 Rue Troyon 75017. **Žml.** 4 D3. 01 43 80 40 61. ***Atidaryta*** *pirm.–penkt. 12.30–14.30, pirm.–šešt. 19.30–22.30.* ***Uždaryta*** *3 savaites rugpj.* AE, MC, V, JCB. ⒻⒻⒻⒻⒻ

Guy Savoy turi viską geriausią – erdvų gražų valgomąjį, profesionalų aptarnavimą ir nuostabią patiekalų puikus skonis atitinka gerą išvaizdą. Rinkitės iš šių patiekalų: šaltos austrės drebučiuose, dvigeldžiai moliuskai su grybais, *Bresse* viščiukas su chereso acto glajumi, ant lengvos ugnies virtas arba ant grotelių keptas karvelis su lęšiais, o paskui – neįtikėtini desertai.

Lasserre

17 Ave Franklin D Roosevelt 75008. **Žml.** 11 A1. 01 43 59 53 43, 01 43 59 67 45. ***Atidaryta*** *antr.–šešt. 12.30–14.30, pirm.–šešt. 19.30–22.30.* AE, MC, V. ⒻⒻⒻⒻⒻ

Šis nekrintantis į akis restoranas priešais Grand Palais rūmus – vienas puikiausių Paryžiuje. Žavus savininkas René Lasserre'as jau daugiau nei 50 metų palaiko prabangią, bet draugišką aplinką. Valgiaraštis tebėra klasikinis ir geras. Vyriausiasis virėjas Bernard'as Joinville'is siūlo neprilygstamos kokybės virtuvę. Jo *canard* (antiena) *de Challans à l'orange* turi geriausios reputaciją. Tarp kitų mėgstamų patiekalų yra *Mesclagne Landais Mère Irma* (patiekalas iš *foie gras* ir viščiuko, pavadintas Lasserre'o motinos garbei), *pigeon André Malraux ir sole rôtie aux Crustacés, sauce Noilly*. Gražiai sudėlioti desertai stulbinantys, o vynų sąrašas išskirtinis. Vasaros naktį, kai stogo viršus atkeliamas, pasimėgaukit žvaigždėtu dangumi.

Laurent

41 Ave Gabriel 75008. **Žml.** 5 B5. 01 42 25 00 39. ***Atidaryta*** *pirm.–penkt. 12.30–14.30, 19.30–23, šešt. 19.30–23.* ***Uždaryta*** *per valst. šventes.* AE, DC, MC, V. ⒻⒻⒻⒻⒻ

Simbolių reikšmes *žr. p. 289*

Šis gražus, vos rausvas XIX a. pastatas stovi Champs-Elysées soduose. Čia valgo turtingieji ir galingieji. Prabangiai dekoruotą valgomąjį nuo nuostabios terasos skiria vešli gyvatvorė. Užkandžiai atvežami ant statelių su ratukais, o omarų mišrainė gaminama prie stalo. Būdingi patiekalai – daržovių *cannelloni* su kalmarais, puiki ėrienos šoninė ir nuostabūs pyragaičiai.

La Maison Blanche/ 15 Avenue Montaigne

15 Ave Montaigne 75008. **Žml.** 10 F1. ☎ *01 47 23 55 99.* ***Atidaryta*** *pirm.–penkt. 12–14, pirm.–šešt. 20–23.* ***Uždaryta*** *rugpj.* ♿ AE, MC, V, JCB. €€€€€

Populiarus *La Maison Blanche* restoranas prie savo pavadinimo dar pridėjo *15 Avenue Montaigne*, kai persikėlė į šią vietą, virš Théâtre des Champs-Elysées. Nors jo dekoras rūsčiai modernus, jame be galo daug erdvės. Čia suplaukiančius pasauliečius labiausiai vilioja Provanso ir Pietvakarių jtaką patyrę patiekalai – ir skanūs, ir spalvingi.

Taillevent

15 Rue Lamennais 75008. **Žml.** 4 F4. ☎ *01 45 61 12 90.* ***Atidaryta*** *pirm.–penkt. 12–14, 19–22.30.* ♿ AE, DC, MC, V, JCB. €€€€€

Taillevent – tai elegantiškiausias ir aristokratiškiausias trijų žvaigždučių restoranas Paryžiuje. Tyli, ori aplinka tinka ne visiems, bet širdingas savininko sutikimas, nepriekaištingas aptarnavimas, neįtikėtinas vynų sąrašas ir jauno virėjo Philippe'o Legendre'o neoklasikinė virtuvė valgymą daro įsimintiną. Valgiaraštis siūlo salierų bandelės, įdarytas briedžiukais ir trumais, Pirėnų ėrieną su kopūstais ir omarų *moelleux* (kremą) su paprikomis. Pyragų kepėjas – vienas puikiausių Paryžiuje. Todėl nenuostabu, kad užsisakyti pietus reikia prieš kelis mėnesius.

Opéra Quarter

Chartier

7 Rue du Faubourg Montmartre 75009. **Žml.** 6 F4. ☎ *01 47 70 86 29.* ***Atidaryta*** *kasdien 11.30–15, 18–22.* MC, V. €

Nepaisant įspūdingo, valstybės saugomo amžiaus pradžios dekoro, šis panašus į urvą restoranas šiandien, kaip ir visada, aptarnauja neturtingus žmones. Čia valgo daugiausia studentai ir turistai, bet ateina ir keli seni nuolatiniai lankytojai. Juos traukia paprasta virtuvė – kietai virti kiaušiniai, naminis paštetas, keptas viščiukas ir pipirinis bifšteksas.

Au Petit Riche

25 Rue le Peletier 75009. **Žml.** 6 F4. ☎ *01 47 70 68 68.* ***Atidaryta*** *pirm.–šešt. 12–14.15, 19–24.* AE, DC, MC, V, JCB. €€

Šį bistro gaubia nuostabi atmosfera. Kambarėliai žvilga poliruoto vario, veidrodžių ir medžio apdaila. Per pietus užplūsta minia iš Drouot aukciono, o per vakarienę – paryžiečiai. Luaros regiono virtuvę atspindi Vouvray stiliaus *rillettes* (panašus į paštetą mėsos patiekalas), *boudin* (juodas arba baltas pudingas), *andouillette* (žarnokų dešra) ir regioniniai vynai.

Chez Clément

17 blvd des Capucines 75002. **Žml.** 6 E5. ☎ *01 53 43 82 00.* ***Atidaryta*** *kasdien 7–1.00.* MC, V. €€

Šis patogus bistro, per dvi minutes pėsčiomis pasiekiamas nuo Opėra, siūlo firminius keptos mėsos patiekalus ištisus metus kasdien, net po vidurnakčio. Dienos patiekalas visada kokybiškas, jį galima užsisakyti ir per pietus, ir per vakarienę.

Café Runtz

16 Rue Favart 75002. **Žml.** 6 F5. ☎ *01 42 96 69 86.* ***Atidaryta*** *pirm.–penkt. 10–23.* ***Uždaryta*** *per valst. šventes.* AE, MC, V, DC. €€

Tai vienas iš nedaugelio autentiškų Elzaso barų Paryžiuje. *Café Runtz* gyvuoja jau nuo amžiaus pradžios. Pramogų verslo žvaigždžių nuotraukos primena, kad gretimai stovi Salle Favart (buvusi Opėra Comique). Tarp regioninių patiekalų yra Gruyère salotos, svogūnų pyragas, *choucroute* (rauginti kopūstai) ir vaisių pyragai. Aptarnaujama draugiškai.

La Ferme St-Hubert

21 Rue Vignon 75008. **Žml.** 6 D5. ☎ *01 47 42 79 20.* ***Atidaryta*** *pirm.–šešt. 12–15.30, 19–23.* V AE, MC, V. €€

Šis paprastas restoranas, priklausąs šalia stovinčiai to paties pavadinimo žinomai *fromagerie* (sūrių kulinarijos parduotuvei), ir per pietus, ir per vakarienę būna pilnas žmonių. Sūrių patiekalais paremta virtuvė siūlo malonų pakaitalą įprastam prancūziškam maistui. Restoranas didžiuojasi geriausiais Paryžiuje *croque-monsieur*, *raclette* (šveicariško sūrio patiekalu), dviejų rūšių karštais padažais su sūriu, mišrainėmis su sūriu ir šiaip grynu sūriu. Stovintis visiems gurmanams patogioje vietoje, jis labai parankus puikioms maisto parduotuvėms Place de la Madeleine aikštėje.

Le Grand Colbert

2 Rue Vivienne 75002. **Žml.** 6 F5. ☎ *01 42 86 87 88.* ***Atidaryta*** *kasdien 12–15.30, 19–1.00.* AE, DC, MC, V. €€

Įsikūręs restauruotoje Galérie Colbert ir priklausantis Bibliothèque Nationale, *Le Grand Colbert* yra vienas gražiausių barų Paryžiuje. Ilga valgomojo erdvė suskirstyta matinio stiklo paneliais ir puošta paveikslais bei veidrodžiais. Valgiaraštis siūlo klasikinį baro maistą – silkę be kaulų su bulvėmis arba grietine, sraiges, svogūnų sriubą, klasikinį merlango *Colbert* (su duonos trupiniais) ir ant grotelių keptą mėsą.

Les Noces de Jeannette

14 Rue Favart 75002. **Žml.** 6 F5. ☎ *01 42 96 36 89.* ***Atidaryta*** *kasdien 12–14, 19–21.30.* AE, DC, MC, V. €€

Tai tipiškas Paryžiaus bistro, pavadintas vienaveiksmės operos, vaidintos Opéra Comique teatre kitoje gatvės pusėje, vardu. Įmantrokas interjeras nelabai tinka jaukiai ir svetingai atmosferai. Kokybiškas nustatytos kainos valgiaraštis siūlo platų klasikinių bistro valgių pasirinkimą. Paragaukit *Vichyssoise* arba *terrine de crustacés à la crème d'Oseille*.

A.G. Le Poète

27 Rue Pasquier 75008. **Žml.** 5 C4. ☎ *01 47 42 00 64.* ***Atidaryta*** *pirm.–penkt. 12–15, 19–22.30, šešt. 19–22.30.* ***Uždaryta*** *tris rugpj. sav.* AE, MC, V, JCB. €€

Šis romantiško stiliaus restoranas prie Place de la Madeleine su raudono aksomo dekoru ir švelniu apšvietimu siūlo įdomių valgių. Poeto ir virėjo Antoine'o Gayet sudarytą valgiaraštį ne tik miela skaityti, bet ir rinktis iš jo. Akivaizdžią A. G. aistrą kulinarijai rodo patiekalai – raudonoji kefalė ir šukučių jaunikliai su dilgėlių kremu, kepti langustai su pakepintomis kiaulių kojomis.

Chez Georges

1 Rue du Mail 75002. **Žml.** 12 F1. ☎ *01 42 60 07 11.* ***Atidaryta*** *pirm.–šešt. 12–14.30, 19.15–21.45.* ***Uždaryta*** *per valst. šventes, tris rugpj. sav.* AE, MC, V. €€€

Dauguma vietinių restoranų aplink Place des Victoire buvo paversta madingų drabužių parduotuvėmis, bet *Chez Georges* – vienas iš kelių atsilaikiusių. Jo dekoras eklektiškas, o padavėjos dalykiškos. Čia lankosi paryžiečiai, kuriems patinka bistro virtuvė – viščiukų kepenėlių paštetas, jūrų liežuvis *meunière* (apibarstytas miltais, pakepintas riebaluose ir patiekiamas karštame ištirpintame svieste su citrinos griežinėliais) ir romo bobos.

Le Vaudeville

29 Rue Vivienne 75002. **Žml.** 6 F5.
☎ *01 40 20 04 62.* ***Atidaryta*** *kasdien 12–14.30, 19–2.00.* 🍴 V 🚹 🚭 *AE, DC, MC, V, JCB.* Ⓕ Ⓕ

Tai vienas iš septynių barų, kurie priklauso Paryžiaus barų karaliui Jean-Pauliui Bucher. Šviesus, patraukliis Art Deco interjeras sudaro viliojantį foną maistui: geriems kiautuotiesiems vėžiagyviams, garsiajai Bucher rūkytai lašišai, įvairiems žuvų patiekalams, taip pat klasikinėms barų atsargoms – kiaulių kojoms ir *andouillette* (žarnokų dešrai). Greitas draugiškas aptarnavimas ir šurmuliuojanti atmosfera tikrai smagiai nuteikia, todėl čia visad pilna žmonių.

Café Drouant

18 Rue Gaillon 75002. **Žml.** 6 E5.
☎ *01 42 65 15 16.* ***Atidaryta*** *kasdien 12–14.30, 19–24.* ***Uždaryta*** *rugpj.* 🍴 🚹 *AE, DC, MC, V.* Ⓕ Ⓕ Ⓕ

Įsteigtas XIX a. *Drouant* yra istoriškiausias Paryžiaus restoranas. Su daug brangesniu restoranu nereikia painioti madingos kavinės, kur iki vėlumos patiekiamas puikus maistas. Itin kokybiškas vakarienės valgiaraštis. Interjerą puošia garsios lubos vėžiagyvių motyvais.

Le Trente

30 Pl de la Madeleine 75008.
Žml. 5 C5. ☎ *01 47 42 56 58.* ***Atidaryta*** *pirm.–šešt. 12.15–14.30, 19.30–22.30.* 🍴 🚹 🚭 🚭 *AE, DC, MC, V, JCB.* Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ

Le Trente atsirado plečiantis prabangiai *Fauchon* maisto parduotuvei. Tai labai geras restoranas, dekoruotas neoromaniniu stiliumi, su garsiu vešlių sodu. Tarp daugelio viliojančių jauno virėjo Bruno Deligne'o patiekalų yra *foie gras, petits gris* sraigių frikasė, citininis jūrų liežuvis su pankolių tyre ir veršienos medalionai su skaniais makaronais *au gratin*. Desertai nuostabūs. Prašykit staliuko prie lango, žvelgiančio į Place de la Madeleine.

Lucas Carton

9 Pl de la Madeleine 75008. **Žml.** 5 C5.
☎ *01 42 65 22 90.* ***Atidaryta*** *pirm.–penkt. 12–14.30, 19.45–22.30, šešt. 19.45–22.30.* ***Uždaryta*** *rugpj.* 🍴 🚹 ★ 🚭 *AE, DC, MC, V.* Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ

Drąsią vyriausiojo virėjo Alaino Senderens'o trijų Michelin žvaigždučių virtuvę arba pamėgsite, arba imsite bjaurėtis. Tarp legendinių patiekalų yra *foie gras* su kopūstais, aštri antiena *Apicius* ir mango *tarte tatin*. Belle Epoque stiliaus dekoras stulbinantis, aptarnavimas ryžtingas ir geras, lankytojai kerintys.

MONTMARTRE

La Table d'Anvers

2 Pl d'Anvers 75009. **Žml.** 7 A2.
☎ *01 48 78 35 21.* ***Atidaryta*** *pirm.–penkt. 12–14, pirm.–šešt. 19–23.* ***Uždaryta*** *rugpj.* 🍴 ♿ 🚹 🚭 *AE, MC, V, JCB.* Ⓕ Ⓕ Ⓕ

Šis prie Montmartre'o kalvos stovintis rimtas restoranas priklauso tėvui ir dviem sūnums. Valgiaraštyje rasite daug itališkų ir Provanso patiekalų, pvz., langustų *gnocchi* su grybais, triušieną su polenta, didžiadantę su čiobreliais ir citrina. Pyragaičiai ir kiti desertai – vieni geriausių Paryžiuje.

Beauvilliers

52 Rue Lamarck 75018. **Žml.** 2 E5.
☎ *01 42 54 54 42.* ***Atidaryta*** *antr.–šešt. 12.30–14, 19.30–22.30, pirm. 19.30–22.30.* 🍴 🚹 🚭 🚭 *AE, DC, MC, V, JCB.* Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ Ⓕ

Ši džiaugsminga vieta – geriausia Montmartre'e ir šventiškiausia Paryžiuje. Ekspansyvus vyriausiasis virėjas Edouard'as Carlier užlieja gyvumu sales, pilnas gėlių. Čia valgo garsus virėjas Paulis Bocuse'as ir pramogų verslo žvaigždės. Carlier idėjų semiasi iš senų kulinarijos knygų. Galima pasirinkti raudonosios kefalės *escabèche* (žuvis išverdama ir marinuojama), veršienos *rognonnade* (veršienos nugarinės dalis su inkstais), įdarytą jautieną be kaulų ir tikrai citrininį citrinų pyragą. Yra nuostabi dengta terasa.

ATOKESNĖS VIETOS

Dao Vien

82 Rue Baudricourt 75013.
☎ *01 45 85 20 70.* ***Atidaryta*** *kasdien 12–15, 19–23.* 🍴 ♿ Ⓕ

Paryžiaus kinų kvartale yra daug rytietiškų restoranų, bet ši draugiška vietnamietiška užeiga itin maloni. Paragaukit firminės *soupe Saigonnaise*, lietinių su kiaušinių įdaru, viščiukų su imbieru, jazminų arbatos.

Les Allobroges

71 Rue des Grands-Champs 75020.
☎ *01 43 73 40 00.* ***Atidaryta*** *antr.–šešt. 12–14, 20–22.* 🍴 🚭 *AE, MC, V.* Ⓕ Ⓕ

Verta nukeliauti į 20-ąją apygardą *(arrondissement)* ir paskanauti šviežių ir novatoriškų virėjo Olivier Pateyrono patiekalų. Itin gardi ornarų sriuba atsirado kaip papildomas *amuse-gueule*. Lengvai apkeptas tuno gabalas susukamas į kumpį ir patiekiamas su delikataus skonio smaragdo žalumo kopūstų *coulis*. Niekuo neišsiskiriantis aptarnavimas bei aplinka nepadarys įspūdžio pažymint ypatingą progą, bet skaniai pavalgyti už prieinamą kainą tikrai verta.

L'Armoise

67 Rue des Entrepreneurs 75015.
☎ *01 45 79 03 31.* ***Atidaryta*** *pirm.–penkt. 12.15–14, 19.30–22, šešt. 19.30–22.30.* ***Uždaryta*** *rugpj.* 🍴 🚭 *MC, V.* Ⓕ Ⓕ

Talentingas virėjas ir šio restorano savininkas nusipelno dėmesio. Jo patiekalai – *foie gras* su salierų *rémoulade*, veršelio kepenys, anties krūtinėlė su medumi – tikrai geri ir už priimtiną kainą. Tai maloni ir šeimyniška vieta.

Astier

44 Rue Jean-Pierre Timbaud 75011.
Žml. 14 E1. ☎ *01 43 57 16 35.* ***Atidaryta*** *pirm.–penkt. 12–14, 20–23.* ***Uždaryta*** *rugpj. ir per valst. šventes.* 🍴 🚭 *MC, V.* Ⓕ Ⓕ

Pasikeitus savininkams, šiame restorane viskas liko po senovei. Kainas atitinkanti kokybė yra viena geriausių Paryžiuje, todėl valgomieji visad pilni lankytojų. Siūlomi puikūs patiekalai – moliuskų sriuba su krokais, triušiena su garstyčių padažu, anties krūtinėlė su medumi, geri sūriai ir vynai.

Aux Senteurs de Provence

295 Rue Lecourbe 75015. ☎ *01 45 57 11 98.* ***Atidaryta*** *pirm.–penkt. 12.15–14, 19.30–22.30, šešt. 19.30–22.30.* ***Uždaryta*** *rugpj. 1–21.* 🍴 ♿ 🚭 🚭 *AE, DC, MC, V.* Ⓕ Ⓕ

Pilka ir vynine raudona spalva dažyto ramaus restorano, priklau-

sančio italui, virtuvėje susitinka Toskana ir Provansas. Geriausi patiekalai – tai virtinukai su tunu, menkė su rūgštynėmis, ėrienos *daube* (troškinys), *bouillabaise* ir *bourride* (česnakinė žuvienė). Įvairių skanių desertų lėkštė vadinama *assiette de gourmandise*.

L'Auberge du Bonheur

Allée de Longchamps, Bois de Boulogne 75016. **Žml.** 3 A3. **[** *01 42 24 10 17*. ***Atidaryta*** *kov.–rugpj.: kasdien 12–15, 19.30–22.30; rugs.–saus.: sekm.–penkt. 12–15*. ***Uždaryta*** *vas.* AE, MC, V, JCB. Ⓕ Ⓕ

Tai, matyt, vienintelis prieinamas restoranas Bois de Boulogne miške. Vasarą galima sėdėti žvyro terasoje prie stalelių po kaštonais ir platanais, aplink auga kininės visterijos ir bambukai. Vėsią dieną puiku pasėdėti jaukiame šveicariško stiliaus namelyje. Paprastas aptarnavimas dera prie virtuvės, kurioje vyrauja ant grotelių kepta mėsa.

Le Bistro des Deux Théâtres

18 Rue Blanche 75009. **Žml.** 6 D3. **[** *01 45 26 41 43*. ***Atidaryta*** *kasdien 12–14.30, 19–00.30.* *MC, V.* Ⓕ Ⓕ

Jei pinigų turite nedaug, tai šis teatro rajono restoranas bus tikras atradimas. Čia verta užeiti net ir tuomet, jei teturite vos kelis frankus, skirtus mėgstamam patiekalui. Protingai sudarytas valgiaraštis siūlo aperityvą, pirmųjų ir antrųjų patiekalų pasirinkimą, sūrį arba desertą ir pusbutelį vyno. Maistas čia geras, pvz., *foie gras* ir rūkyta lašiša su *blinis* (pikantiškais blyneliais).

Chez Fernand

7–19 Rue de la Fontaine au Roi 75011. **Žml.** 8 E5. **[** *01 43 57 46 25*. ***Atidaryta*** *antr.–šešt. 12–14.30, 19.30–23.30*. ***Uždaryta*** *rugpj.* *MC, V.* Ⓕ Ⓕ

Banalus šio restoranėlio prie Place de la République dekoras visai neatspindi geros ir kūrybiškos normandiškos virtuvės. Čia siūloma skumbrės *rillettes* (panašu į paštetą), raja su kamamberu, antiena, *tarte Normande* (obuolių pyragas), apipiltas kalvadosu ir uždegtas. Kainos puikios, o šalia esančiame to paties virėjo mažesniame *Fernandises* dar pigiau.

La Maison du Cantal

1 Pl Falguière 75015. **Žml.** 15 A3. **[** *01 47 34 12 24*. ***Atidaryta*** *pirm.–šešt. 12–14, antr.–šešt. 19–22.30.* AE, MC, V. Ⓕ Ⓕ

Vėsų vakarą malonu užsukti į šį restoraną ir suvalgyti sotų Overnės krašto patiekalą. Kaip pirmas patiekalas tinka skanus svieste keptas upėtakis su traškiais *lardons*, o paskui galbūt norėsite švelnaus romtekso su *bleu d'Auvergne* sūrio padažu.

La Perle des Antilles

36 Ave Jean-Moulin 75014. **Žml.** 16 D5. **[** *01 45 42 91 25*. ***Atidaryta*** *pirm.–šešt. 12–14.30, 19.45–23.* AE, MC, V. Ⓕ Ⓕ

Šis gražus baltas restoranas su žaliai ir geltonai margintomis sienomis primena Antilų lopinėlį Paryžiuje. Žavi pora iš Haičio su meile ruošia Haičio valgius: daržovių *acras* (pikantiškus kepinius, keptus gruzdintuvėje), *mirliton* (moliūgo rūšis) *au gratin*, įvairius krabų patiekalus ir viščiuką su dašių padažu. Prieskoniai vartojami santūriai, visi produktai švieži. Užsukit čia savaitgalio vakarą, pasiklausykit gyvos letos muzikos, užsisakykit punšo, gurkštelėkit, atsipalaiduokit ir įsivaizduokit esą salose.

Les Amognes

243 Rue du Faubourg St-Antoine 75011. **[** *01 43 72 73 05*. ***Atidaryta*** *antr.–penkt. 12–14, pirm.–šešt. 19.30–23*. ***Uždaryta*** *rugpj.* V. Ⓕ Ⓕ Ⓕ

Vyriausiasis virėjas Thierry Coué yra dirbęs *Lucas Carton* restorane pas Alainą Senderensą (p. 307). Tai leidžia nuspėti, kokio maisto čia galima tikėtis. Jo restoranėlis tarp Bastille ir Nation nėra gražus, bet patiekalai labai geri ir originalūs: sardinių pyragas, menkės gabaliukai tešloje, kepti gruzdintuvėje su pomidorais ir baziliku, tunas su artišokais ir paprikomis, jūrinis karšis su aitriųjų paprikų aliejumi ir ananasų sriuba su pinakolada. Verta čia atkeliauti.

Le Bistrot d'à Côté Flaubert

10 Rue Gustave Flaubert 75017. **Žml.** 4 E2. **[** *01 42 67 05 81*. ***Atidaryta*** *kasdien 12.30–14.30, 19.30–23.* AE, MC, V. Ⓕ Ⓕ Ⓕ

Tai pirmas ir vis dar pats patraukliausias virėjų žvaigždės Michelio Rostang'o bistro. Mažas valgomasis su *de rigueur moleskino* sėdynėmis prie sienų atrodo, lyg būtų apstatytas baldais iš senelės mansardos. Patiekiama daug Liono patiekalų – lęšių mišrainė, *cervelas* arba *sabodet* dešra, *andouillette* (žarnokų dešra), makaronai *au gratin*. Per pietus čia lankosi vietiniai tarnautojai, o per vakarienę – buržuazijos atstovai.

Brasserie Flo

7 Cour des Petites-Ecuries 75010. **Žml.** 7 B4. **[** *01 47 70 13 59*. ***Atidaryta*** *kasdien 12–15, 19–1.00.* AE, DC, MC, V. Ⓕ Ⓕ Ⓕ

Šis autentiškas Elzaso baras stovi nelabai malonių apylinkių pasaže. Tačiau verta jį susirasti. Turtingas medžio ir vitražų dekoras savitas ir labai gražus, paprastas baro valgiaraštis susideda iš gerų kiautuotųjų vėžiagyvių ir *choucroute* (raugintų kopūstų). Elzaso vynas parduodamas ąsočiais.

Le Chardenoux

1 Rue Jules Vallès 75011. **[** *01 43 71 49 52*. ***Atidaryta*** *pirm.–penkt. 12–14.30, 20–22.30, šešt. 20–22.30*. ***Uždaryta*** *per valst. šventes, rugpj.* AE, MC, V. Ⓕ Ⓕ Ⓕ

Šiam klasikiniam bistro kiek trūksta puošnumo, bet visgi jis tebėra vienas gražiausių Paryžiuje – su mediniais paneliais, matiniais raižytais stiklais ir įspūdingu marmuriniu baru iš 17 akmens atmainų. Siūlomas didelis salotų ir kiaušinių patiekalų pasirinkimas, kiaulienos gaminiai ir keli neįprasti regioniniai valgiai – *aligot* (sūrio ir bulvių mišinys) ir *gigot brayande* (ėriuko koja, prismaigstyta česnako skiltelių ir troškinta baltajame vyne, su bulvėmis). Vyrauja Luaros slėnio ir Bordo vynai. Maloni aplinka nuteikia poilsiui.

Le Clos Morillons

50 Rue des Morillons 75015. **[** *01 48 28 04 37*. ***Atidaryta*** *pirm.–penkt. 12–14, 20–22, šešt. 20–22.* AE, MC, V. Ⓕ Ⓕ Ⓕ

Šio nekrintančio į akis, priklausančio vienai šeimai restorano valgiaraštis nuolat plečiamas. Patiekalai atspindi virėjo keliones į Tolimuosius Rytus – karvelis su sezamu, katetostoma ir omaras su imbieru. Kiti valgiai labiau prancūziški. Ypač skanus bulvių paštetas ir *foie gras*. Vertingas vynų sąrašas siūlo daug gerų Luaros vynų.

Julien

16 Rue du Faubourg St-Denis 75010. **Žml.** 7 B5. **[** *01 47 70 12 06*. ***Atidaryta*** *kasdien 12–15, 19–1.30.* AE, DC, MC, V. Ⓕ Ⓕ Ⓕ

Pasiturintį *Julien* barą puošia nuostabus XIX a. devinto dešimtmečio dekoras ir nuosaikios kainos. Jis priklauso tam pačiam savininkui kaip *Brasserie Flo*. Čia toks pat draugiškas aptarnavimas ir daugybė desertų. Išradinga baro virtuvė siūlo karštas *foie gras* su lęšiais, džiūvėsėliuose pavoliotą kiaulės koją, ant grotelių keptą jūrų liežuvį ir *cassoulet* (baltų pupelių ir mėsos troškinio) *Julien* versiją.

L'Oulette

15 Pl Lachambeaudie 75012. 01 40 02 02 12. **Atidaryta** *pirm.–penkt. 12–14.30, 20–22.15, šešt. 20–22.15.* AE, DC, MC, V. €€€

Sėkmė leido *L'Oulette* persikelti į didesnį kvartalą naujame Bercy rajone. Dabartiniam dideliam, labai modernaus dekoro restoranui trūksta ankstesnio intymumo. Tačiau virėjo Marcelio Baudis virtuvė, atspindinti jo gimtinės Quercy virtuvę, išlieka puiki – patiekalai malonūs pažiūrėti ir aromatingi: *chroustillant* (grybai įvynioti į tešlą ir kepti orkaitėje), lašiša kumpyje, troškinta jaučio uodega ir *pain d'épices* (pikantiškas pyragas).

Le Pavillon Montsouris

20 Rue Gazan 75014. 01 45 88 38 52. **Atidaryta** *kasdien 12–14.30, 19.30–22.30.* MC, V. €€€

Šis restauruotas pastatas gražaus Parc Montsouris pakraštyje pasižymi ilga istorija. Kadaise čia lankydavosi Trockis, Mata Hari ir Leninas. Šiandien patrauklus pastelinių spalvų interjeras ir terasa po medžiais sukuria malonią aplinką savo kainų vertiems patiekalams iš valgiaraščio. Tai moliuskų sriuba, antienos *carpaccio* (ploni žali apdoroti griežinėliai), karvelio *galette* (blynas) ir mango *clafoutis* (plaktos tešlos pudingas). Kai restoraną užplūsta lankytojai, aptarnaujama negreitai.

La Table de Pierre

116 Blvd Pereire 75017. **Žml.** 4 E1. 01 43 80 88 68. **Atidaryta** *pirm.–penkt. 12–14.30, 20–22.30, šešt. 20–22.30.* AE, MC, V. €€€

Liudviko XVI dekoras, paveldėtas iš ankstesnio restorano, nelabai tinka šiai baskų užeigai, bet viską atperka linksmas šeimininkas ir įdomus valgiaraštis. Dabitiška publika mėgaujasi tokiais regioniniais patiekalais kaip *piperade* (troškintos saldžiosios paprikos, pomidorai ir česnakas), saldžiosios paprikos, įdaryti menkės *brandade* (sūdyta menkė ir česnakų tyrė), menkė be kaulų su žaliu padažu, įdaryta anties kojelė ir *gâteau Basque* (biskvitinis pyragas, *crème pâtissière* ir vyšnios).

Au Trou Gascon

40 Rue Taine 75012. 01 43 44 34 26. **Atidaryta** *pirm.–penkt. 12–14, 19.30–10, šešt. 19.30–22.* **Uždaryta** *rugpj., Kalėdos-Naujieji metai.* AE, DC, MC, V, JCB. €€€

Šis autentiškas amžiaus pradžios bistro, priklausantis kulinarijos žvaigždei Alainui Dutournier (iš *Carré des Feuillants*), tebėra vienas populiariausių Paryžiuje. Siūlomas skanus gaskonų maistas, pvz., kumpis iš Chalosse'o regiono, aukščiausios rūšies *foie gras*, ėriena iš Pirėnų ir vietinė paukštiena. Dutournier balto šokolado putėsiai tapo klasikiniai.

Le Train Bleu

20 Blvd Diderot 75012. **Žml.** 18 E1. 01 43 43 09 06. **Atidaryta** *kasdien 11.30–15, 19–23.* AE, DC, MC, V. €€€

Kadaise geležinkelio stočių restoranai buvo ypatingos vietos. Šiandien toks liko tik *Le Train Bleu* (pavadintas pagal greitąjį traukinį, ankščiau vežiojusį elitą į Rivjerą) Gare de Lyon stotyje. Čia patiekiamas pasiturinčio baro maistas, pvz., karšta Liono dešra ir puikūs pyragai. Akį traukia pasakiškas Belle Epoque stiliaus dekoras.

Augusta

98 Rue de Tocqueville 75017. **Žml.** 5 A1. 01 47 63 39 97. **Atidaryta** *pirm.–penkt. 12–14, 19.30–22, šešt. 19.30–22.* **Uždaryta** *vasaros šešt. ir sekm.* MC, V. €€€€

Šis patikimas restoranas siūlo puikius žuvies ir kelis mėsos patiekalus. Salade Augusta gausiai garnyruojama kiautuotaisiais vėžiagyviais, o firminis *bouillabaisse* su bulvėmis – geriausias Paryžiuje. Neįprastas patiekalas – omarų lazanja su parmezanu. Vynų sąrašą mėgsta vietiniai pasiturintys lankytojai.

Au Pressoir

257 Ave Daumesnil 75012. 01 43 44 38 21. **Atidaryta** *pirm.–penkt. 12–14.30, 19.30–22.30.* **Uždaryta** *rugpj.* AE, MC, V. €€€€

Vyriausiasis virėjas Séguinas ir jo žmona labai rūpinasi kokybe. Dažnai pasitaiko neįprastų patiekalų – katetostoma su kumpiu ir išaižytais žirneliais, *foie gras* su Jeruzalės artišokais, karvelis su baklažanų *blinis* (pikantiškais blyneliais) ir šokoladinė sriuba su sviestine bandele. Aptarnavimas puikus, taip pat ir vynų sąrašas, o aplinka labai patogi.

Faucher

123 Ave de Wagram 75017. **Žml.** 4 E2. 01 42 27 61 50. **Atidaryta** *pirm.–penkt. 12–14, 20–22, šešt. 20–22.* AE, MC, V, JCB. €€€€

Ponas ir ponia Faucher labai domisi savo restorano svečiais. Erdvus smėlio spalvos valgomasis su dideliais langais gražią dieną tiesiog nuostabus. Maistui nestinga originalumo. Tai špinatų ir pjaustytos žalios jautienos *millefeuille*, trumais įdaryti kiaušiniai, otas su ikrų kremu ir labai geri desertai.

Pavillon Puebla

Parc des Buttes-Chaumont 75019. 01 42 08 92 62. **Atidaryta** *antr.–šešt. 12–14, 19.30–22.* V. €€€

Šis elegantiškas, apaugęs gėlėmis pastatas, kuris atsirado valdant Napoleonui III kaip jo naujojo Parc des Buttes-Chaumont puošmena, nuostabus ir viduje, ir gražiu oru lauko terasoje. Skaniems virėjo Vergėso patiekalams įtaką daro Katalonijos virtuvė. Siūloma virtinukai su omarais ir aštriais prieskoniais, kalmarai savo „rašale" su prieskoniais, veršienos be kaulų riekutės, apvyniotos lašinukais, su trumų sultimis ir *crème Catalane (crème brûlée)*. Įėjimas iš Rue Botzaris pusės.

Apicius

122 Ave de Villiers 75017. **Žml.** 4 D1. 01 43 80 19 66. **Atidaryta** *pirm.–penkt. 12–14, 20–22.* ★ AE, DC, MC, V, JCB. €€€€€

Vyriausiasis virėjas Jean-Pierre'as Vigato panašesnis į modelį nei į virėją. Jo valgiai sotūs. Jam patinka ruošti plaučkepenius ir vaišinti žuvimi beveik kaip mėsa. Tarp patiekalų yra kiaulės kojos, keptos *en crépinette* (su dešrelėmis), keptas otas su kumpiu, keptos kasos, karameliniai ir šokoladiniai desertai. Profesionaliai aptarnaujama dviejuose erdviuose valgomuosiuose, prižiūrint pačiai poniai Vigoto.

Le Pré Catelan

Route de Suresnes, Bois de Boulogne 75016. 01 45 24 55 58. **Atidaryta** *antr.–sekm. 12–14.30, antr.–šešt. 19–22.30.* AE, DC, MC, V. €€€€€

Labai elegantiškas Belle Epoque stiliaus restoranas Bois de Boulogne miške – tikras puikumėlis ir vidurvasarį, kai galima papietauti idiliškoje terasoje, ir viduržiemį, kai magiškas apšvietimas ir dekoras vilioja į vidų. Valgiaraštis liuksusinis, pvz., milžiniški langustai, ypatinga Duclairo antis su prieskoniais ir jūrų ežio suflė. Desertai pasakiški, juk restoranas priklauso poniai Lenôtre, prancūzų pyragų karaliaus žmonai.

Simbolių reikšmes *žr. p. 289*

Užkandžiai

GERAS MAISTAS IR GĖRIMAI toks svarbus kasdieniame Paryžiaus gyvenime, kad pavalgyti ir atsigerti galite net ir nenuėję į restoraną. Jei norite, galite pasimėgauti maistu ir išgerti kavinėje, vyninėje ar arbatinėje, nusipirkti lietinį, apkepą su įdaru, picą gatvėje ar duonos parduotuvėje arba įsidėti užkandos iškylai – sūrių, duonos, salotų ir pašteto. Miesto gastronomija turi ką pasiūlyti neoficialiam pavalgymui.

Paryžius puikuojasi ir savo gėrimais. Kiekviename kvartale esančios vyninės siūlo įvairius vynus stiklais. Alaus barai stulbina pasirinkimu, o Paryžiaus airiškos alinės patiekia ginisą poilsio, kartais triukšmingo, atmosferoje. Galite rinkitis ir viešbučių barus arba naktinius barus. *(Dar žr.* Ką gerti Paryžiuje *p. 292–293.)*

KAVINĖS

PARYŽIUJE toli nenueisite nepraėję kavinės. Jų yra ir mažyčių, ir milžiniškų, ir su kinišku biliardu, ir su elegantišku Belle Epoque dekoru. Daugumoje iš jų galima užkąsti ir išgerti bet kuriuo dienos metu.

Per pusryčius visi skuba, todėl švieži rageliai ir *pains au chocolat* (šokoladu įdarytos bandelės) parduodami sparčiai. Prancūzai juos dažnai valgo mirkydami į dubenėlius arba didelius puodelius kavos ar karšto šokolado. Pietus kavinėse paprastai sudaro *plats du jour* (dienos patiekalai), o mažesnėse būna viena iš paryžietiškų pigių porcijų, retai kada kainuojančių daugiau nei 80 F, kurią sudaro du patiekalai ir vynas. Specialūs patiekalai dažnai būna mėsiški, pvz., *sautė d'agneau* (paskrudinta ėriena) arba *blanquette de veau* (veršiena su baltu padažu), su vaisių pyragais desertui. Paprastesniems pietums bet kuriuo dienos metu galite gauti salotų, sumuštinių ir omletų. Viena geriausių vietų tokiam valgymui – **Bar de la Croix Rouge** St-Germain-des-Prés kvartale.

Daugelyje muziejų yra patikimos kavinės, bet Pompidou centre *(p. 110–111)* ir Musée d'Orsay *(p. 144–145)* jos itin geros. Jei būsite universalinėje parduotuvėje *La Samaritaine (p. 313)*, verta užsukti į jos kavinę ir pamatyti Paryžiaus panoramą.

Pagrindinių turistinių ir naktinio gyvenimo rajonų (Boulevard St-Germain, Avenue des Champs-Elysées, Boulevard Montparnasse, Opéra ir Bastille) kavinės paprastai būna atidarytos iki vėlumos – maždaug iki 3 val. nakties.

VYNINĖS

DAUGUMA Paryžiaus vyninių – mažytės ir smagios užeigos. Jos atidaromos anksti, daugelis kaip ir kavinės pusryčiams, ir siūlo nedidelį kokybišką pietų valgiaraštį. Jei vengiate spūsties, geriau ateikit anksti arba po 13.30 val. Daug vyninių užsidaro apie 21.00 val. Dažniausiai vyninių savininkai – aistringi vynų žinovai – juos perka tiesiai iš gamintojų, užuodžia, kur rasti stebinamai puikaus jauno bordo ir gerų vynų iš Luaros, Ronos ir Jura. **L'Ecluse** tinklas daugiau siūlo bordo, bet galima rasti ir skanių mažiau žinomų vynų už priimtiną kainą.

ALAUS BARAI IR ALINĖS

PARYŽIUJE yra ir alinių, ir alaus barų. Alinės skirtos vien gėrimui, o alaus barai, būdami didesni, siūlo ir savitą maistą. Klasikiniai tokio maisto pavyzdžiai būtų *moules-frites* (didelis dubuo garuose virtų moliuskų su bulvių šiaudeliais), *tarte aux poireaux* (porų pyragas) ir *tarte aux oignons* (svogūnų pyragas). Tačiau svarbiausia, ko einama į alinę, – tai alus. Pasirinkimas dažnai būna didelis: vieni siūlo belgišką *gueuze* (stiprus salyklinis, daug alkoholio turintis alus), kiti alaus iš viso pasaulio. Kai kurie alaus barai veikia nuo vidurdienio, o alinės atidaromos vėliau, popiet. Alinės paprastai dirba kasdien, dažnai iki 1.00 arba 2.00 val nakties.

BARAI

PARYŽIUJE yra ir kokteilių barų bei prirūkytų naktinių barų. Kai kuriose gražiose užeigose, pvz., **La Coupole** ir **Le Boeuf,** yra ilgi mediniai arba cinko barai su kvalifikuotais baro padavėjais. Pats elegantiškiausias Paryžiuje (ir galbūt brangiausias) yra pagrindinis **Hôtel Ritz** *(p. 281)* viešbučio baras. To paties viešbučio **Hemingway Bar** – tamsesnis ir ne toks elegantiškas, bet kupinas nostalgijos. Jis atidaromas tik ypatingomis progomis. Prabangus, bet nepriklausąs viešbučiui, yra **Le Fouquet** restorano baras Champs-Elysées rajone. Vienas smagiausių Paryžiaus naktinių barų, kuriame groja pianistas, yra **Le Closerie des Lilas. Le Rosebud** ir **China Club** – nauji ir labai madingi. Naujoviškai atrodo ir **Le Piano Vache,** o **Birdland** bare groja didelis automatinis džiazo patefonas.

MAISTAS IŠSINEŠTINAI

LIETINIAI *(crêpes)* – tradicinis Paryžiaus gatvės valgis. Nors nedaug teliko gerų lietinių krautuvėlių, bet jų dar yra. Užkandinėse galima nusipirkti sumuštinių – prancūziškų batonų su įvairiais įdarais. Paryžiaus naujovė – geras greitai patiekiamas maistas: ką tik iškepta plokščia *focaccia* duona su pikantiškais pagardais. Ji patiekiama šviežia iš malkomis kūrenamos krosnies su vienu ar keliais įdarais, pagal jūsų skonį. Jos nusipirkti galima **Cosi.**

Ledų kioskai atidaromi prieš pat vidudienį ir vasarą dirba iki vėlumos, o žiemą maždaug iki 19 val. Vis dar verta pastovėti eilėje prie **Maison Berthillon** ir paragauti geriausių mieste ledų.

ŽINYNAS

ILE DE LA CITÉ IR ILE ST-LOUIS

Vyninės
Au Franc Pinot
1 Quai de Bourbon
75004. **Žml.** 13 C4.

Taverne Henri IV
13 Pl du Pont-Neuf
75001. **Žml.**12 F3.

Arbatinės
Le Flore en l'Ile
42 Quai d'Orléans
75004. **Žml.** 13 B4.

Ledainės
Maison Berthillon
31 Rue St-Louis-en-l'Ile
75004. **Žml.** 13 C4.

MARAIS

Kavinės
Ma Bourgogne
19 Pl des Vosges 75004.
Žml. 14 D3.

Vyninės
Le Passage
18 Passage de la Bonne-Graine 75011. **Žml.** 14 F4.

La Tartine
24 Rue de Rivoli 75004.
Žml. 13 C3.

Arbatinės
Le Loir dans la Théiére
3 Rue des Rosiers 75004.
Žml. 13 C3.

Mariage Fréres
30–32 Rue du Bourg-Tibourg 75004.
Žml. 13 C3.

Barai
China Club
50 Rue de Charenton
75012. **Žml.** 14 F5.

La Mousson
9 Rue de la Bastille
75004. **Žml.** 14 E4.

Alaus barai
Café des Musées
49 Rue de Turenne
75003. **Žml.** 14 D3.

BEAUBOURG IR LES HALLES

Kavinės
Bistrot d'Eustache
(Žr. p. 109.)
Café Beaubourg
43 Rue St-Mérri 75004.
Žml. 13 B3.

Alinės
Flann O'Brien
6 Rue Bailleul 75001.
Žml. 12 F2.

TUILERIES KVARTALAS

Vyninės
Blue Fox Bar
25 Rue Royale 75008.
Žml. 5 C5.

La Cloche des Halles
28 Rue Coquillière 75001.
Žml. 12 F1.

Juvenile's
47 Rue de Richelieu 75001.
Žml. 12 E1.

Arbatinės
Angélina
226 Rue de Rivoli
75001. **Žml.** 12 D1.

Ladurée
16 Rue Royale 75008.
Žml. 5 C5.

Barai
Bars du Ritz
15 Pl Vendôme 75001.
Žml. 6 D5.

ST-GERMAIN-DES-PRÉS

Kavinės
Bar de la Croix Rouge
2 Carrefour de la Croix Rouge 75006. **Žml.** 12 D4.

Café de Flore
(Žr. p. 139.)

Les Deux Magots
(Žr. p. 138.)

Užkandinės
Cosi
54 Rue de Seine 75006.
Žml. 12 E4.

Vyninės
Bistro des Augustins
39 Quai des Grands-Augustins 75006.
Žml. 12 F4.

Au Sauvignon
80 Rue des Sts-Pères
75007. **Žml.** 12 D4.

Barai
Birdland
8 Rue Guisarde 75006.
Žml. 12 E4.

Le Lenox
9 Rue de l'Université
75007. **Žml.** 11 B2.

La Villa ą l'Hôtel
La Villa 29 Rue Jacob
75006. **Žml.** 12 E3.

LOTYNŲ KVARTALAS

Vyninės
Les Pipos
2 Rue de l'Ecole Polytechnique 75005.
Žml. 13 A5.

Barai
Le Piano-Vache
8 Rue Laplace 75005.
Žml. 13 A5.

Alaus barai
La Gueuze
19 Rue Soufflot 75005.
Žml. 12 F5.

JARDIN DES PLANTES

Kavinės
Le Moule à Gâteau
111 Rue Mouffetard
75005. **Žml.** 17 B2.

Alinės
Finnegan's Wake
9 Rue des Boulangers
75005. **Žml.** 17 B1.

Ledainės
Häagen-Dazs
3 Pl de la Contrescarpe
75005. **Žml.** 17 A1.

LUXEMBOURGO KVARTALAS

Kavinės
Le Rostand
6 Pl Edmond Rostand
75006. **Žml.** 12 F5.

Alaus barai
L'Académie de la Bière
88 Blvd de Port-Royal
75005. **Žml.** 17 B3.

MONTPARNASSE

Barai
La Closerie des Lilas
171 Blvd du Montparnasse
75006. **Žml.** 16 E2.

Kavinės
Café de la Place
23 Rue d'Odessa 75014.
Žml. 15 C2.

La Rotonde
7 Pl 25 Août 1944
75014. **Žml.** 16 D2.

Le Sélect
99 Blvd du Montparnasse
75006. **Žml.** 16 D2.

Vyninės
Le Rallye Peret
6 Rue Daguerre 75014.
Žml. 16 D4.

Arbatinės
Max Poilâne
29 Rue de l'Ouest
75014. **Žml.** 15 C3.

Barai
La Coupole (kavinė baras)
102 Blvd du Montparnasse 75014.
Žml. 16 D2.
(Dar žr. p. 178.)

Le Rosebud
11 bis Rue Delambre
75014. **Žml.** 16 D2.

CHAMPS-ELYSÉES

Vyninės
L'Ecluse
64 rue François Premier
75008. **Žml.** 4 F5.

Ma Bourgogne
133 Blvd Haussmann
75008. **Žml.** 5 B4.

Barai
Le Boeuf sur le Toit
34 Rue du Colisée
75008. **Žml.** 5 A5.

Le Fouquet's (kavinė baras)
99 Ave des Champs-Elysées 75008. **Žml.** 4 F5.

OPÉRA KVARTALAS

Kavinės
Café de la Paix
12 Blvd des Capucines
75009. **Žml.** 6 E5.
(Dar žr. p. 213.)

Vyninės
Bistro du Sommelier
97 Blvd Haussmann
75008. **Žml.** 5 C4.

PARDUOTUVĖS IR TURGŪS

PARYŽIUS, RODOS, įkūnija prabangą ir gerovę. Gražiai apsirengę vyrai ir moterys siurbčioja vyną ant Senos krantų puikios prancūziškos architektūros fone arba vaikštinėja po specializuotas krautuvėles. Pigiausias būdas įsilieti į šią prašmatnią aplinką – tai susikurti prancūzišką stilių aksesuarais ir aprangos papuošalais. Brangiau būtų nusipirkti pačių madingiausių drabužių ar puikaus maisto ir naujų virtuvės prietaisų.

Neužmirškit, kad Paryžiaus parduotuvės ir turgūs – tai ideali vieta pasimėgauti prancūzų papročiu vaikštinėti gatvėmis, apžiūrinėti kitus ir save parodyti. Rue du Faubourg-St-Honoré gatvėje pamatysite daug aukštosios mados parduotuvių vitrinų, pasisukinėkit ir prie knygų prekystalių palei Senos krantinę. Toliau apžvelgiamos geriausios ir garsiausios parduotuvės.

DARBO LAIKAS

PARDUOTUVĖS paprastai atidarytos nuo pirmadienio iki šeštadienio 9.30–19 val., bet darbo laikas gali būti ir kitoks. Brangios krautuvėlės gali būti uždarytos vidurdienį valandai ar dviem, o turgūs ir rajoninės parduotuvės nedirba pirmadieniais. Kai kurios krautuvės uždaromos vasarą, paprastai rugpjūtį, bet būtiniausių prekių parduotuvės šiaip jau palieka raštelį su panašios artimiausios parduotuvės adresu.

KAIP MOKĖTI

ATSISKAITYMUI be grynų pinigų paplitę ir kelionės čekiai. Plačiai naudojama ir kreditinė kortelė *Visa*, kai kurios parduotuvės priima ir kitokias korteles. Teoriškai Prancūzijoje gali būti naudojami euročekiai, bet kai kurie bankai mėgina jų išvengti, o Crédit Agricole reikalauja mokėti grynais iki 200 £. Jie priimami tik didesnėse parduotuvėse.

PVM LENGVATOS

EUROPOS BENDRIJOS (EB) šalyse daugumai prekių ir paslaugų uždedamas PVM mokestis (pranc. *TVA*) nuo 5% iki 25%. Ne EB šalių gyventojams, kurie perka vienoje Prancūzijos parduotuvėje ne mažiau kaip už 2000 F, šie mokesčiai padengiami. Turite išgyventi Prancūzijoje ne ilgiau kaip pusmetį ir vežtis prekes su savimi arba užsakyti, kad parduotuvė jas persiųstų. Jei apsipirkinėjate keliese, galite pirkti prekes kartu, kad pasiektumėte reikalingą minimumą.

Didesnės parduotuvės mielai pasiūlys blanką (*bordereau de détaxe* arba *bordereau de vente*) ir padės jį užpildyti. Išvykdami iš Prancūzijos arba iš kitos EB šalies, pateiksite blanką muitininkams. Jie nusiųs jūsų reikalavimą į parduotuvę, kur pirkote prekes, ir parduotuvė grąžins pinigus Prancūzijos frankais. Jei turite pažįstamą Paryžiuje, jis galėtų padėti mokesčio pinigus atgauti greičiau, tiesiog parduotuvėje. Be to, kai kurie bankai Orly ir Roissy oro uostuose teikia tokias paslaugas. Nors reikia pildyti daug popierių, tai gali apsimokėti. Mokesčiai nepadengiami perkant maistą, vyną ir tabaką.

Avenue Montaigne krautuvėje

IŠPARDAVIMAS

GERIAUSI išpardavimai vyksta sausį ir liepą, taip pat gali pasitaikyti išpardavimų iki Kalėdų – tai anksčiau negirdėta smagybė. Jei pastebite prekių, ant kurių pažymėta *Stock*, tai reiškia, kad jų yra sandėlyje. *Dégriffé* reiškia modeliuotojo pažymėtas etiketes, dažnai iš praėjusių metų kolekcijos. *Fripes* reiškia, kad drabužiai padėvėti. Pirmą mėnesį išpardavimas paprastai užima pagrindinio aukšto erdvę, o vėliau perkeliamas į parduotuvės galą.

Universalinė parduotuvė *La Samaritaine* Beaubourg ir Les Halles kvartale

UNIVERSALINĖS PARDUOTUVĖS

DAUG MALONUMO Paryžiuje galima patirti vaikštinėjant po specializuotas parduotuves. Bet jei neturite tam laiko ir viską norite nusipirkti po vienu stogu, eikit į *grand magasine* (universalinę parduotuvę).

Daugelis universalinių parduotuvių tebesinaudoja talonų sistema. Pardavėjas išrašo jums prekių talonąkurį reikia nunešti vienam iš kasininkų. Su patvirtintu talonu grįžtate pasiimti pirkinių. Tai gali užtrukti ir suerzinti, todėl, vengdami nepatogumų, eikit į parduotuvę ankstų rytą ir tik ne šeštadienį. Prancūzai nelabai paiso eilių, todėl būkit atkaklūs!

Nors visų universalinių parduotuvių pasiūla panaši, kiekviena parduotuvė labiau pabrėžia skirtingas prekes. Visur yra įrengta vieta užkąsti. **Au Printemps** pasižymi puikiais ir naujoviškais namų apyvokos reikmenimis, čia po atskirą pastatą skiriama prekėms vyrams, namų apyvokos reikmenims ir moteriškiems bei vaikiškiems drabužiams. Madų demonstravimai vyksta antradieniais ir penktadieniais 10 val. Grožio prekių skyrius siūlo vieną didžiausių pasaulyje kvepalų kolekciją, o restoranas po kupolu – vienas geriausių tokiose parduotuvėse.

Sraigės iš *charcuterie*

BHV (Le Bazar de l'Hôtel de Ville) – tai "pasidaryk pats" entuziastų rojus. Pirkit čia pagrindinius namų ūkio reikmenis ir aplankykit restoraną, kad pasigrožėtumėte Senos vaizdais pro langą. Gustave'o Eiffelio suprojektuota Kairiojo kranto **Au Bon Marché** buvo pirmoji universalinė parduotuvė Paryžiuje ir pati prabangiausia su gero maisto sale. **Galeries Lafayette** siūlo įvairiausius drabužius įvairiausiomis kainomis. Madų demonstravimai vyksta trečiadieniais 11 val. (vasarą ir penktadieniais). **La Samaritaine,** trečiadieniais atsidaranti vėlai, – viena seniausių Paryžiaus parduotuvių. Čia daug pigių prekių ir dažnai pardavinėjamos tos pačios prekės kaip ir *Galeries Lafayette*, bet pigiau. Vienas skyrius čia skiriamas sporto prekėms, be to, vyksta geri namų apyvokos reikmenų ir baldų išpardavimai. Iš restorano (uždaryto nuo spalio pabaigos iki balandžio pradžios) atsiveria Senos panorama. **Virgin Megastore** veikia iki vėlumos ir turi didelę įrašų kolekciją bei gerų knygų skyrių. **FNAC** specializuojasi įrašų, knygų (užsienio leidiniai – Les Halles) ir elektroninių prekių srityje. **FNAC Microinformatique** parduoda kompiuterines prekes.

Kenzo modeliai Place des Victoires aikštėje *(p. 316–317)*

Lionelio Poilâne'o duona pažymėta kvadratu – firmos ženklu *(p. 322–323)*

ADRESAI

Au Printemps
64 Blvd Haussman 75009.
Žml. 6 D4. ☎ *01 42 82 50 00.*

BHV
52–64 Rue de Rivoli 75004.
Žml. 13 B3. ☎ *01 42 74 90 00.*

Bon Marché
22 Rue de Sèvres 75007.
Žml. 11 C5. ☎ *01 44 39 80 00.*

Knygų prekystalis Vanves turguje *(p. 327)*

FNAC
Forum Les Halles, 1 Rue Pierre Lescot 75001. **Žml.** 13 A2. ☎ *01 40 41 40 00.*
Vienas iš penkių filialų.

FNAC Microinformatique
71 Blvd St-Germain 75005.
Žml. 13 A5. ☎ *01 44 41 31 50.*

Galeries Lafayette
40 Blvd Haussmann 75009.
Žml. 6 E4. ☎ *01 42 82 34 56.*
Vienas iš dviejų filialų.

La Samaritaine
19 Rue de la Monnaie 75001.
Žml. 2 F2. ☎ *01 40 41 20 20.*

Virgin Megastore
52–60 Ave des Champs-Elysées 75008. **Žml.** 4 F5. ☎ *01 49 53 50 00.*

Geriausios Paryžiaus parduotuvės ir turgūs

SENAMADIS IR KONSERVATYVUS, bet kupinas netikėtumų Paryžius puikuojasi kokybiškomis parduotuvėmis ir krautuvėlėmis. Nuo seno gerbiamose prekyvietėse ir naujuose prekybiniuose kvartaluose, kaip ir turguose, kunkuliuoja gyvenimas. Čia galite nusipirkti bet ką – nuo egzotiškų vaisių bei daržovių iki puikaus porceliano ir antikvarinių daiktų. Nenusivilsite, jei ieškote rankų darbo avalynės, tobulai sukirptų drabužių, tradiciškai pagamintų sūrių ar šiaip mėgaujatės aplinka.

Place de la Madeleine
Aikštės šiaurinėje pusėje pardavinėjamos aukščiausios rūšies bakalėjos prekės ir delikatesai. (Žr. p. 214.)

PARYŽIAUS AUKŠTOSIOS MADOS CENTRAS

Chanel
Coco Chanel (1883–1971) madosp pasaulį valdė iš Rue Cambon namo Nr. 31. Pagrindinė parduotuvė stovi Avenue Montaigne gatvėje. (Žr. p. 317.)

Invalides ir Eiffelio bokšto kvartalas

Rue de Rivoli
Nebrangių suvenyrų, *pvz., šį* Sniegą Paryžiuje, *galima nusipirkti Rue de Rivoli gatvės krautuvėlėse.* (Žr. p. 130.)

Marché de la Porte de Vanves
Šiame žaviame turguje galima atsipūsti ir nusipirkti senų knygų, liniinių audinių, atvirukų, porceliano ir muzikos instrumentų. (Žr. p. 327.)

Kenzo
Japonų dizaineris savo parduotuvėse siūlo spalvingų darbužių vyrams, moterims ir vaikams. (Žr. p. 317.)

Cartier
Ankstyvieji Cartier juvelyriniai dirbiniai su gražiai apdorotais akmenimis vis dar turi didelę paklausą. Ši parduotuvė Rue de la Paix gatvėje parduoda visokius Cartier gaminius. (Žr. p. 319.)

Rue de Paradis
Porceliano ir krištolo už mažesnes kainas galite įsigyti kompanijos prekių salėse šioje gatvėje. Ieškokit Porcelainor, Baccarat ir Lumicristal. (Žr. p. 320–321.)

Passage des Panoramas
Ši kadaise klestėjusi arkada, esanti Les Galeries, turi seną graviravimo cechą. (Žr. p. 216.)

Rue des Francs-Bourgeois
L'Image du Grenier sur L'Eau *pardavinėja senus atvirukus, plakatus ir spaudinius.* (Žr. p. 324–325.)

Rue Mouffetard
Turguje pardavinėjami sūriai ir kitoks kokybiškas maistas. (Žr. p. 327.)

Forum des Halles
Šioje modernioje stiklinėje arkadoje yra daug parduotuvių. (Žr. p. 109.)

Drabužiai ir aksesuarai

DAUGELIUI ŽMONIŲ PARYŽIUS yra mados sinonimas, o paryžietiškas stilius – paskutinis elegancijos žodis. Paryžiuje moterys, regis, labiau suspėja su mada nei bet kur kitur pasaulyje ir atėjus naujam sezonui atitinkamai pakeičia savo išvaizdą. Nors ir ne tokie jautrūs naujoms srovėms, vyrai visgi su polėkiu derina ir keičia spalvas bei siluetus.

Rasti tinkamus drabužius už tinkamą kainą reiškia žinoti, kur apsipirkinėti. Kiekvienai prabangiai Avenue Montaigne gatvės parduotuvei tenka po dešimtį jaunų dizainerių parduotuvių, siekiančių tapti dar viena *Christian Lacroix*, ir dar šimtai pardavinėjančių imitacijas.

HAUTE COUTURE

PARYŽIUS yra *haute couture* (aukštosios mados) centras. Originalūs *haute couture* drabužiai, priešingai imitacijoms ir perdirbiniams, yra unikalūs kūriniai, sukurti viename iš 22 *couture* namų, priklausančių Fédération Française de la Couture. Priskyrimą *haute couture* klasei apibrėžia labai griežtos taisyklės, ir į šią klasę nepatenka daug geriausių modeliuotojų, pvz., Claude'as Montana ir Karlas Lagerfeldas. Astronominės kainos daro *haute couture* nepasiekiamą daugeliui kišenių, bet ji įlieja gyvybės mados pramonei ir įkvepia masinę rinką.

Madų sezonus atidaro *haute couture* pasirodymai sausį ir liepą. Daugelis jų vyksta Cour Carrée du Louvre *(p. 123)*. Jei norite juos išvysti, daugiausia šansų gauti vietą privačiuose *couture* pasirodymuose (pagrindiniai renginiai skiriami pirkėjams ir spaudai). Skambinkit į *haute couture* namų spaudos tarnybą prieš mėnesį. Tik įsigiję bilietą galite būti tikri, kad turėsite vietą. Dėl privačių renginių skambinkit į mados namus arba, jei esate Paryžiuje, užeikit į parduotuvę ir paklauskit, ar nerengiamas pasirodymas, tik nepamirškit atitinkamai pasipuošti.

Daugelis *couture* namų siuva ir *prêt-à-porter* – gatavus drabužius, pritaikytus standartiniam modeliui. Jie irgi nėra pigūs, bet už dalį *haute couture* kainos gaunate šiek tiek dizainerio elegancijos bei kūrybiškumo.

MOTERIŠKI DRABUŽIAI

DAUGIAUSIA *couture* namų susitelkę Dešiniajame krante. Daug jų stovi Rue du Faubourg-St-Honoré ir garsiojoje Avenue Montaigne gatvėse ar šalių jų: **Chanel**, **Ungaro**, **Christian Lacroix**, **Nina Ricci**, **Louis Féraud**, **Yves Saint Laurent**, **Pierre Cardin**, **Gianni Versace**, **Christian Dior**, **Guy Laroche**, **Jean-Louis Scherrer** – vardinti galima be galo. Čia jūs sukinėsitės tarp turtuolių ir garsenybių.

Hermès siūlo klasikinę užmiesčio madą. Gana populiari Prancūzijoje **MaxMara** itališka elegancija. Niekas negali atsispirti **Giorgio Armani** kostiumui. **Karlas Lagerfeldas** šalia darbų Chanel namams kuria ir savo išpuoselėtą stilių.

Teatrališkas **Paco Rabanne'is** yra vienintelis oficialus *haute couturier* Kairiajame krante, bet jį supa daug puikių mados namų. Išmėginkit **Sonios Rykiel** trikotažį, **Junko Shimada** sportinius kasdienius drabužius ir **Barbaros Bui** švelnius apdarus moterims.

Daug dizainerių be savo Dešiniojo kranto tvirtovių turi filialus Kairiajame krante. Aukščiausią kokybę siūlo **Georges'as Rechas**, bet nepamirškit rafinuoto **Yves'o Saint Laurent'o** siuvimo ir **Myrène de Prémonville** drabužių įtakingiesiems. Visi jie čia turi gatavų drabužių parduotuves. Populiari prigludusi prie kūno **Diapositive** apranga. Jei norite rasti pakankamai madingų ir atlaikančių laiko išmėginimą drabužių už nuosaikią kainą, eikit į **Irié**.

Paryžius visas nusėtas gatavų drabužių krautuvėmis. Gražioje Place des Victoires aikštėje esančios parduotuvės klesti dėl pirkėjų, aplankiusių Rue du Faubourg-St-Honoré. **Victoire** parduotuvė siūlo vieną iš geriausių kolekcijų su dabartinių dizainerių etiketėmis, pvz., Michaelio Kleino, Helmuto Lango, Thierry Mugler ir kt. Jei jūsų garderobui stinga spalvų, tai Place des Victoires aikštėje rasite **Kenzo**. Arba išmėginkit **Thierry Mugler** penkto dešimtmečio *film noir* stilių. Truputį toliau **Ventilo** kviečia į žavią arbatinę, o **Equipment** garsėja klasikinėmis įvairiausių spalvų šilkinėmis palaidinėmis. **Comme des Garçons** turi savitų avangardinių drabužių abiem lytims. Gretima Rue Jean-Jacques-Rousseau gatvė neseniai tapo viena iš pirmaujančių miesto prekybinių vietų: **Kashiyama** padrąsina mados kulto gerbėjus išradingais drabužiais.

Ekscentriškasis dizaineris **Jean-Paulis Gaultier** turi savo parduotuvę Les Halles prekybos centre. Jo „senior" ir „junior" kolekcijos labiau atspindi kainą bei laikyseną nei amžių, o **Claudie Pierlot** ir **Agnès B** krautuvių drabužiai skleidžia nesenstančią eleganciją. Centre yra ir tokių parduotuvių, kur galima nebrangiai nusipirkti naujų modelių kopijas.

Marais – tikras rojus perspektyviems dizaineriams – visuomet verda šeštadieniais. Aprangos verta paieškoti Rue des Rosiers, kur stovi **Lolita Lempicka**, **L'Eclaireur** ir **Tehen** filialas. **Nina Jocob** įsikūrusi kaimyninėje Rue des Francs-Bourgeois gatvėje kartu su **Le Garage** – vaizdingų vyriškų ir moteriškų palaidinių parduotuve. Tuoj už kampo stovi drąsaus dizainerio **Azzedine'o Alaïa** parduotuvė.

Bastille rajone yra daug itin madingų parduotuvėlių, o **Eres** krautuvėje galite įsigyti maudymosi kostiumų. **Mac Douglas** prekiauja odiniais drabužiais.

Kokaï turi jaunatviškų apdarų – nedidelių suknelių, palaidinių ir švarkų. **Bruce Field**, **Chipie** ir **Chevignon** siūlo amerikinį šešto dešimtmečio stilių, o **Rag Time** – legendinius brangius 1920–1960 m. drabužius. **Réciproque** pardavinėja Paryžiuje geriausius beveik naujus dizainerių drabužius.

ŽINYNAS

MOTERIŠKI DRABUŽIAI

Agnès B
6 Rue du Jour 75001.
Žml. 13 A1.
01 45 08 56 56.
Vienas iš kelių filialų.

Azzedine Alaïa
7 Rue de Moussy 75004.
Žml. 13 C3.
01 40 27 85 58.

Barbara Bui
23 Rue Etienne-Marcel 75001. **Žml.** 13 A1.
01 40 26 43 65.
Vienas iš dviejų filialų.

Chanel
42 Ave Montaigne 75008.
Žml. 5 A5.
01 47 20 84 45.
Vienas iš kelių filialų.

Chevignon
49 Rue Etienne-Marcel 75001. **Žml.** 12 F1.
01 40 28 05 77.

Chipie
129 Rue Pompe 75116.
01 47 04 34 03.
Vienas iš kelių filialų.

Christian Dior
30 Avenue Montaigne 75008. **Žml.** 10 F1.
01 40 73 54 44.

Christian Lacroix
73 Rue du Faubourg-St-Honoré 75008. **Žml.** 5 B5.
01 42 68 79 00.

Claudie Pierlot
1 Rue Montmartre 75001.
Žml. 13 A1.
01 42 21 38 38.
Vienas iš dviejų filialų.

Comme des Garçons
40–42 Rue Etienne-Marcel 75002. **Žml.** 13 A1.
01 42 33 05 21.

Diapositive
12 Rue du Jour 75001.
Žml. 13 A1.
01 42 21 34 41.
Vienas iš kelių filialų.

L'Eclaireur
3 ter Rue des Rosiers 75004. **Žml.** 13 C3.
01 48 87 10 22.

Elsa Field
25 Rue Rambuteau 75004.
Žml. 13 B2.
01 42 72 74 17.

Equipment
46 Rue Etienne-Marcel 75002. **Žml.** 13 A1.
01 40 26 17 84.

Eres
2 Rue Tronchet 75008.
Žml. 5 C5.
01 47 42 24 55.
Vienas iš dviejų filialų.

Georges Rech
273 Rue St-Honoré 75008.
Žml. 12 D1.
01 42 61 41 14.
Vienas iš kelių filialų.

Gianni Versace
62 Rue du Faubourg-St-Honoré 75008. **Žml.** 5 C5.
01 47 42 88 02.
Vienas iš dviejų filialų.

Giorgio Armani
6 Pl Vendome 75001.
Žml. 6 D5.
01 42 61 55 09.

Guy Laroche
30 Rue du Foubourg-St-Honoré 75008. **Žml.** 5 C5.
01 40 06 01 70.
Vienas iš kelių filialų.

Hermès
24 Rue du Faubourg-St-Honoré 75008. **Žml.** 5 C5.
01 40 17 47 17.

Irié
8 Rue du Pré-aux-Clercs 75007. **Žml.** 12 D3.
01 42 61 18 28.

Jean-Louis Scherrer
51 Ave Montaigne 75008.
Žml. 5 A5.
01 56 59 98 41.

Jean-Paul Gaultier
6 Rue Vivienne 75002.
Žml. 12 F1.
01 42 86 05 05.

Junko Shimada
54 Rue Etienne-Marcel 75002. **Žml.** 12 F1.
01 42 36 36 97.
Vienas iš dviejų filialų.

Kashiyama
147 Blvd St-Germain 75006. **Žml.** 12 E4.
01 46 34 11 50.
Vienas iš dviejų filialų.

Kenzo
3 Pl des Victoires 75001.
Žml. 12 F1.
01 40 39 72 03.

Kookaï
46 Rue St-Denis, Pl des Innocents 75001. **Žml.** 13 A2.
01 40 26 40 30.
Vienas iš kelių filialų.

Lolita Lempicka
2 bis Rue des Rosiers 75004. **Žml.** 13 C3.
01 48 87 09 67.

Louis Féraud
88 Rue du Faubourg-St-Honoré 75008. **Žml.** 5 B5.
01 42 65 27 29.
Vienas iš kelių filialų.

Mac Douglas
9 Rue de Sèvres 75006.
Žml. 12 D4.
01 45 48 14 09.
Vienas iš kelių filialų.

MaxMara
37 Rue du Four 75006.
Žml. 12 D4.
01 43 29 91 10.
Vienas iš dviejų filialų.

Myrène de Prémonville
24 Rue Boissy d'Anglas 75008. **Žml.** 5 C5.
01 42 65 00 60.

Nina Jacob
23 Rue des Francs-Bourgeois 75004
Žml. 14 D3.
01 42 77 41 20.

Nina Ricci
39 Avenue Montaigne 75008 **Žml.** 10 F1
01 49 52 56 00

Paco Rabanne
83 Rue des Sts-Pères 75006. **Žml.** 12 D4.
01 45 48 82 26.

Pierre Cardin
27 Ave de Marigny 75008
Žml. 5 B5.
01 42 66 68 98.
Vienas iš dviejų filialų.

Rag Time
23 Rue du Roule 75001.
Žml. 12 F3.
01 42 36 89 36.

Réciproque
95 Rue de la Pompe 75016. **Žml.** 9 A1.
01 47 04 30 28.

Sonia Rykiel
175 Blvd St-Germain 75006. **Žml.** 12 D4.
01 49 54 60 60.
Vienas iš dviejų filialų.

Tehen
5 bis Rue des Rosiers 75004. **Žml.** 13 C3.
01 40 27 97 37.
Vienas iš kelių filialų.

Thierry Mugler
49 Ave Montaigne 75008.
Žml. 10 F1.
01 47 23 37 62.
Vienas iš dviejų filialų.

Ungaro
2 Ave Montaigne 75008.
Žml. 10 F1.
01 53 57 00 00.

Ventilo
27 bis Rue du Louvre 75002. **Žml.** 12 F2.
01 42 33 18 67.

Victoire
12 Pl des Victoires 75002.
Žml. 12 F1.
01 42 61 09 02.
Vienas iš kelių filialų.

Yves Saint Laurent
38 Rue du Faubourg-St-Honoré 75008. **Žml.** 5 C5.
01 42 65 23 16.
Vienas iš kelių filialų.

Vaikiški drabužiai

Vaikiškų drabužių pasirinkimas apima visą stilių ir kainų skalę. Daug dizainerių, kurie kuria suaugusiesiems, turi ir parduotuves vaikams, pvz., **Kenzo**, **Baby Dior**, **Sonia Rykiel**, **Agnès B** ir **Caddie**. Pastarojoje kuriama daug kolekcijų vaikams.

Plačiaiai paplitęs ir gatavų drabužių tinklas, pvz., **Benetton** ir **Bonpoint** (šios krautuvės parduoda madingus, brangius, gerai pasiūtus drabužius); iš **Tartin et Chocolat** geriausiai perkami kombinezonai.

Matyt, geriausią universalų apavą mažoms kojytėms siūlo **Froment-Leroyer**. **Six Pieds Trois Pouces** turi platų stilių pasirinkimą.

Vyriški drabužiai

Vyrams *haute couture* aprangos kuriama daug mažiau – jų pasirinkimas apribojamas gatavais drabužiais. Drabužiai, sukurti vyrams dažniausiai moteriškų drabužių dizainerių, būna itin brangūs.

Dešiniajame krante įsikūrę **Giorgio Armani**, **Karl Lagerfeld**, **Pierre Cardin**, **Kenzo**, **Lanvin** (čia būna ir gerų aksesuarų) ir **Yves Saint Laurent**. Kairiojo kranto **Michel Axael** garsėja savo kaklaryšiais, elegantiškus **Francesco Smalto** kūrinius dėvi Jean-Paulis Belmondo. **Yohji Yamamoto** drabužiai tinka norintiems pasirodyti itin madingiems, **Gianni Versace** stilius klasikinis itališkas, o **Olivier Strelli** žvilgsnis visad santūriai elegantiškas.

Papuošalai

Couture namuose pardavinėjami geriausi papuošalai ir kaklaskarės. **Chanel** papuošalai klasikiniai, o **Christian Lacroix** smagūs. Puikių aksesuarų rasite **Boutique YSL**.

Tarp pagrindinių brangių papuošalų realizavimo rinkų Paryžiuje yra **Boucheron** ir **Mauboussin**. Jos tinka rimtam papuošalų pirkėjui. Kiti aukščiausios klasės mažmenininkai būtų **Harry Winston** (kur perka Elizabeth Taylor) ir **Cartier**. Įvairių neįprastų juvelyrinių dirbinių ieškokit **Daniel Swarovski Boutique** parduotuvėje, kuri priklauso Swarovskių krištolo šeimai.

Madingų prekių ir imitacijų galite rasti Marais, Bastille ir Les Halles kvartaluose (kokybė atitinka išvardijimo tvarką). Didelį juvelyrikos pasirinkimą siūlo **Fugit Amor**. Jauni paryžiečiai perka **Scooter** parduotuvėje, o **Agatha** prekiauja Chanel kopijomis ir būtiniausiomis prekėmis.

Batai, krepšiai ir diržai

Platų pasirinkimą aukščiausios klasės odinės avalynės rasite **Harel**. Į **Charles Jourdan** eikit, jei norite ypatingos spalvos, o **Sidone Larizzi** pasiūs jums batus iš pasirinkto odos pavyzdžio. **Carel** prekiauja prašmatniomis būtiniausiomis prekėmis.

Bowen parduotuvėje rasite tradicinį vyrišką apavą, o **Fenestrier** – prašmatnias klasikinių formų versijas. **Christian Lacroix** ir **Sepcoeur** gamina nuostabias rankines ir diržus. Odinių prekių yra ir **Longchamp**, **Gucci**, **Hermès** parduotuvėse. Didelį jaunatviškos stilingos avalynės ir krepšių pasirinkimą už prieinamas kainas siūlo **Jet-Set**. **Zandoli** turi didžiausią diržų pasirinkimą.

Skrybėlės

Viena populiariausių Paryžiaus modisčių, išgarsėjusi didelėmis, drąsiomis ir gražiomis skrybėlėmis, yra **Marie Mercié**, turinti parduotuvių Dešiniajame krante. **Chéri-Bibi** skrybėlaitės prieinamos ir lengvabūdiškos, o **Philippe'as Modelis** – kūrybingiausias ir stilingiausias Paryžiaus skrybėlininkas.

Apatinis trikotažas

Malonaus ir brangaus apatinio trikotažo ieškokit **Capucine Puerari** krautuvėlėse, pilnose gražių prekių. **La Boite à Bas** pardavinėja puikias prancūziškas kojines, o **Bas et Haut** siūlo stilingus ir praktiškus gaminius.

Dydžių lentelė

Vaikiški drabužiai								
Prancūzų	2-3	4-5	6-7	8-9	10-11	12	14	14+ (amžius)
Britų	2-3	4-5	6-7	8-9	10-11	12	14	14+ (amžius)
Amerikiniai	2-3	4-5	6-6x	7-8	10	12	14	16 (dydis)
Vaikiška avalynė								
Prancūzų	24	25½	27	28	29	30	32	33	34
Britų	7	8	9	10	11	12	13	1	2
Amerikiniai	7½	8½	9½	10½	11½	12½	13½	1½	2½
Moteriškos suknelės, paltai ir sijonai								
Prancūzų	34	36	38	40	42	44	46		
Britų	8	10	12	14	16	18	20		
Amerikiniai	6	8	10	12	14	16	18		
Moteriškos palaidinės ir megztiniai								
Prancūzų	81	84	87	90	93	96	99 (cm)		
Britų	31	32	34	36	38	40	42 (coliai)		
Amerikiniai	6	8	10	12	14	16	18 (dydis)		
Moteriška avalynė								
Prancūzų	36	37	38	39	40	41		
Britų	3	4	5	6	7	8		
Amerikiniai	5	6	7	8	9	10		
Vyriški kostiumai								
Prancūzų	44	46	48	50	52	54	56	58
Britų	34	36	38	40	42	44	46	48
Amerikiniai	34	36	38	40	42	44	46	48
Vyriški marškiniai								
Prancūzų	36	38	39	41	42	43	44	45
Britų	14	15	15½	16	16½	17	17½	18
Amerikiniai	14	15	15½	16	16½	17	17½	18
Vyriška avalynė								
Prancūzų	39	40	41	42	43	44	45	46
Britų	6	7	7½	8	9	10	11	12
Amerikiniai	7	7½	8	8½	9½	10½	11	11½

ŽINYNAS

VAIKIŠKI DRABUŽIAI

Agnès B
(Žr. p. 317.)

Baby Dior
30 Ave Montaigne 75008.
Žml. 10 F1.
☎ *01 40 73 54 44.*

Benetton
63 Rue de Rennes 75006.
Žml. 12 E4.
☎ *01 45 48 80 92.*
Vienas iš kelių filialų.

Bonpoint
15 Rue Royale 75008.
Žml. 5 C5.
☎ *01 47 42 52 63.*
Vienas iš kelių filialų.

Caddie
38 Rue François-1er 75008. **Žml.** 10 F1.
☎ *01 47 20 79 79.*

Froment-Leroyer
7 Rue Vavin 75006.
Žml. 16 E1.
☎ *01 43 54 33 15.*
Vienas iš kelių filialų.

Kenzo
(Žr. p. 317.)

Six Pieds Trois Pouces
78 Ave de Wagram 75017.
Žml. 4 E2. ☎ *01 46 22 81 64. Vienas iš kelių filialų.*

Sonia Rykiel
(Žr. p. 317.)

Tartine et Chocolat
105 Rue du Faubourg-St-Honoré 75008.
Žml. 5 B5.
☎ *01 45 62 44 04.*
Vienas iš kelių filialų.

VYRIŠKI DRABUŽIAI

Francesco Smalto
44 Rue François-1er 75008. **Žml.** 4 F5.
☎ *01 47 20 70 63.*

Gianni Versace
(Žr. p. 317.)

Giorgio Armani
(Žr. p. 317.)

Karl Lagerfeld
(Žr. p. 317.)

Kenzo
(Žr. p. 317.)

Lanvin
32 Rue Marbeuf 75008.
Žml. 4 C5.
☎ *01 53 75 02 20.*
Vienas iš dviejų filialų.

Michel Axael
121 Blvd St-Germain 75006. **Žml.** 12 E4.
☎ *01 43 26 01 96.*

Olivier Strelli
7 Blvd Raspail 75007.
Žml. 12 D4.
☎ *01 45 44 77 17.*
Vienas iš dviejų filialų.

Pierre Cardin
27 Ave Marigny 75008.
Žml. 5 B5.
☎ *01 42 66 64 74.*

Yohji Yamamoto
69 Rue des Sts-Pères 75006. **Žml.** 12 E4.
☎ *01 45 48 22 56.*

Yves Saint Laurent
12 Pl St-Sulpice 75006.
Žml. 12 E4.
☎ *01 43 26 84 40.*

PAPUOŠALAI

Agatha
97 Rue de Rennes 75006.
Žml. 12 D5.
☎ *01 45 48 81 30.*
Vienas iš kelių filialų.

Boucheron
26 Pl Vendôme 75001.
Žml. 6 D5.
☎ *01 42 61 58 16.*

Boutique YSL
32 Rue du Faubourg-St-Honoré 75008.
Žml. 5 C5.
☎ *01 42 65 01 15.*

Cartier
13 Rue de la Paix 75002.
Žml. 6 D5.
☎ *01 42 61 58 56.*
Vienas iš kelių filialų.

Chanel
(Žr. p. 317.)

Christian Lacroix
(Žr. p. 317.)

Daniel Swarovski Boutique
7 Rue Royale 75008.
Žml. 5 C5.
☎ *01 40 17 07 40.*

Fugit Amor
11 Rue des Francs-Bourgeois 75004.
Žml. 14 D3.
☎ *01 42 74 52 37.*

Harry Winston
29 Ave Montaigne 75008.
Žml. 10 F1.
☎ *01 47 20 03 09.*

Mauboussin
20 Pl Vendôme 75001.
Žml. 6 D5.
☎ *01 44 55 10 00.*

Scooter
10 Rue de Turbigo 75001.
Žml. 13 A1.
☎ *01 45 08 50 54.*
Vienas iš kelių filialų.

BATAI, KREPŠIAI IR DIRŽAI

Bowen
5 Pl des Ternes 75017.
Žml. 4 E3.
☎ *01 42 27 09 23.*
Vienas iš kelių filialų.

Carel
4 Rue Tronchet 75008.
Žml. 6 D4.
☎ *01 42 66 21 58.*
Vienas iš kelių filialų.

Charles Jourdan
86 Ave de Champs-Elysées 75008. **Žml.** 4 F5.
☎ *01 45 62 29 28.*
Vienas iš kelių filialų.

Fenestrier
23 Rue du Cherche-Midi 75006. **Žml.** 12 D5.
☎ *01 42 22 66 02.*

Gucci
350 Rue St-Honoré 75001. **Žml.** 5 C5.
☎ *01 42 96 83 27.*
Vienas iš dviejų filialų.

Harel
8 Ave Montaigne 75008.
Žml. 10 F1.
☎ *01 47 23 83 03.*
Vienas iš dviejų filialų.

Hermès
(Žr. p. 317.)

Jet-Set
85 Rue de Passy 75016.
Žml. 9 B3.
☎ *01 42 88 21 59.*
Vienas iš dviejų filialų.

Longchamp
390 Rue St-Honoré 75001. **Žml.** 5 C5.
☎ *01 42 60 00 00.*

Sepcoeur
3 Rue Chambiges 75008.
Žml. 10 F1.
☎ *01 47 20 98 24.*

Sidonie Larizzi
8 Rue de Marignan 75008.
Žml. 4 F5.
☎ *01 43 59 38 87.*

Zandoli
2 Rue du Parc-Royal 75003. **Žml.** 14 D3.
☎ *01 42 71 90 39.*

SKRYBĖLĖS

Chéri-Bibi
82 Rue de Charonne 75011. **Map** 14 F4.
☎ *01 43 70 51 72.*

Marie Mercié
56 Rue Tiquetonne 75002. **Žml.** 13 A1.
☎ *01 40 26 60 68.*
Vienas iš dviejų filialų.

Philippe Model
33 Pl du Marché St-Honoré 75001.
Žml. 12 D1.
☎ *01 42 96 89 02.*

APATINIS TRIKOTAŽAS

Bas et Haut
182 Blvd St-Germain 75006.
Žml. 11 C3.
☎ *01 45 48 15 88.*

La Boîte à Bas
27 Rue Boissy-d'Anglas 75008. **Žml.** 5 C5.
☎ *01 42 66 26 85.*
Vienas iš kelių filialų.

Capucine Puerari
63 bis Rue des Sts-Pères 75006.
Žml. 12 D4.
☎ *01 42 22 14 09.*

Dovanos ir suvenyrai

PARYŽIUJE GAUSU STILINGŲ DOVANŲ ir tipiškų suvenyrų – nuo meniškų aksesuarų ir kvepalų iki prancūziškų skanėstų ir prespapjė, vaizduojančių Eiffelio bokštą. Rue de Rivoli parduotuvės siūlo įvairių pigių šventiškų reikmenų. Užsukit ir į kokią suvenyrų parduotuvę, pvz., **Les Drapeaux de France**. Dovanėlių atminimui rasite muziejų krautuvėlėse – reprodukcijų arba jaunų menininkų kūrinių. Užeikit į **Le Musée** ar **Le Musée du Louvre**, į **Musée d'Orsay** ar **Musée Carnavalet**.

KVEPALAI

DAUG PARDUOTUVIŲ reklamuoja kvepalus ir kosmetiką su nuolaida. Kai kur pirkėjams, atvykusiems iš ES nepriklausančios šalies ir parodžiusiems pasą, parduodama neapmuitinamų kvepalų. Tokia yra **Eiffel Shopping** prie Eiffelio bokšto. Didelį kvepalų pasirinkimą siūlo **Sephora** tinklo filialai. Įvairių firminių kvepalų rasite ir universalinėse parduotuvėse.

Iš tradicinių parfumerijos krautuvių pažymėtina senamadė **Détaille**. Tik **Parfums Caron** turi kvepalų, sukurtų amžiaus pradžioje, o **Annick Goutal** dailiai įpakuoti kvepalai gaminami iš natūralių medžiagų. **Guerlain** krautuvėje rasite naujausių grožio priežiūros priemonių. **L'Artisan Parfumeur** kuria kvapus, kurie sukelia specifinius prisiminimus, be to, gamina ir populiarius senovinius pavyzdžius, pvz., kvepalus, kuriais kvėpinosi Versalio dvariškiai.

NAMŲ APYVOKOS PREKĖS

PRANCŪZIJOJE gaminami labai elegantiški stalo reikmenys, nors juos ir kebloka parsivežti namo. Dauguma parduotuvių pasirūpins, kaip parplukdyti indus į užjūrį. Prabangių prekių rasite Rue Royale, kur įsikūrusios geriausios krautuvės. Jos pardavinėja paprastą porcelianą, kopijas ir sidabro dirbinius. **Lalique** parduotuvės Art Nouveau ir Art Deco stilių stiklo skulptūros surinktos iš viso pasaulio.

Daug fabrikų turi savo prekių salonus Rue de Paradis gatvėje. Čia jūs gerokai sutaupysite pirkdami porcelianą ir krištolą. Baccarat, Daumo ir Limoges'o krištolo užsukit į **Lumicristal** arba eikit tiesiai į **Baccarat**. Baccarat turi parduotuvę ir Place de la Madeleine aikštėje. Unikalų peilį su mediniėm ar brangių akmenų kriaunom išsirinksite **Peter** krautuvėje. Pietų stalo jaukumą sukursite nusipirkę žvakių iš didžiulės **Point à la Ligne** kolekcijos.

Audinių ieškokit **Agnès Comar** parduotuvėje arba **Pierre et Patrick Frey** viršutinio aukšto prekių salone, kur išdėliotos pagalvėlės, lovatiesės ir staltiesės iš pasakiškų audinių.

La Chaise Longue turi rinkinį gražaus dizaino reikmenų namams ir smagių dovanų. **Axis** specializuojasi gerai sukonstruotų prietaisų srityje, o **La Tuile à Loup** siūlo tradiciškesnius prancūzų amatininkų dirbinius.

KNYGOS, ŽURNALAI IR LAIKRAŠČIAI

DIDELIUOSE KIOSKUOSE ir kai kuriuose knygynuose rasite daug angliškų ir amerikinių leidinių. Jei mokate prancūziškai, tai suprantamiausiai su įvykiais mieste ir už jo ribų supažindins savaitraščiai *Pariscope*, *L'Officiel des Spectacles* ir *7 à Paris*.

Prancūzai leidžia du laikraščius anglų kalba – dienraštį *International Herald Tribune* ir savaitraštį *The European*. Angliškai spausdinami ir mėnesinis *Boulevard* bei dvisavaitinis *France-US Contacts*.

Didesnės universalinės parduotuvės turi knygų skyrių (*žr.* Universalinės parduotuvės *p. 313*). Didelis ir naudingas **WH Smith** filialas stovi Rue de Rivoli. Aplankykit ir **Bretano**. Nelabai tvarkingas, bet jaukus ir nuotaikingas yra **Shakespeare and Co** knygynėlis. Amerikinės pakraipos **Village Voice** turi naujų puikių grožinės ir mokslinės literatūros leidinių, o **Abbey Bookshop** – gerų panaudotų knygų. Britų knygynas **Tea and Tattered Pages** taip pat prekiauja panaudotomis knygomis.

Prancūziškas **La Hune** knygynas specializuojasi meno, dizaino, architektūros, literatūros, fotografijos, madų, teatro ir kino srityse. **Gibert Joseph** parduoda mokomąsias ir kitokias knygas. **Le Divan** turi gerus socialinių mokslų, psichologijos, literatūros ir poezijos skyrius.

GĖLĖS

KAI KURIE PARYŽIAUS gėlininkai, pvz., **Christianas Tortu**, labai išgarsėjo ir rungiasi dėl žiniasklaidos dėmesio su politikais bei modeliuotojais. **Aquarelle** siūlo įvairias gėles už prieinamas kainas. Viešint Marais kvartale, verta aplankyti **Mille Feuilles**. (*Dar žr.* Specializuoti turgūs *p. 326*.)

SPECIALIZUOTOS PARDUOTUVĖS

GERIAUSIA Paryžiaus tabako krautuvė būtų **A La Civette**, kurios langai drėkinami, kad apsaugotų gaminius.

Egzotiško aliejaus ir acto ieškokite **A l'Olivier**. Medaus mėgėjai teužeina į **La Maison du Miel**, kur nusipirks puikaus bet kurios rūšies medaus, net surinkto iš levandų ar akacijų žiedų. Čia yra ir medaus muilo bei žvakių. **Marriage Frères** garsėja 350-ia rūšių arbatų, be to, pardavinėja ir puodelius arbatai.

Įvairių *couture* audinių rasite **Wolff et Descourtis**, o **Vassilev** pasiūlys jums

smuikų – senų ir naujų, pigių ir brangių. Neįprastą dovaną – tradicines prancūziškas ar būrimo kortas – įsigysite **Jeux Descartes**. Viena garsiausių pasaulyje žaislų parduotuvių yra **Au Nain Bleu**, o **Cassegrain** pavadinimas – tai aukštos kokybės raštinės reikmenų ir popieriaus gaminių sinonimas. **Calligrane** parduoda įvairius projektavimo stalo reikmenis ir popieriaus gaminius. Jei ieškote plunksnakočio, apžiūrėkit **Les Crayons de Julie** prekystalius.

ŽINYNAS

SUVENYRŲ IR MUZIEJŲ PARDUOTUVĖS

Les Drapeaux de France
34 Galerie Montpensier 75001. **Žml.** 12 E1.
☎ *01 40 20 00 11.*

Le Musée
(Oficialios Nacionalinio muziejaus reprodukcijos) Niveau 2, Forum des Halles, Porte Berger 75001. **Žml.** 13 A2.
☎ *01 40 39 97 91.*

Musée Carnavalet
(Žr. p. 97.)

Musée du Louvre
(Žr. p. 123.)

Musée d'Orsay
(Žr. p. 145.)

KVEPALAI

Annick Goutal
16 Rue de Bellechasse 75007. **Žml.** 11 C3.
☎ *01 45 51 36 13.*
Vienas iš kelių filialų.

L'Artisan Parfumeur
24 Blvd Raspail 75007. **Žml.** 16 D1.
☎ *01 42 22 23 32.*
Vienas iš kelių filialų.

Détaille
10 Rue St-Lazare 75009. **Žml.** 6 D3.
☎ *01 48 78 68 50.*

Eiffel Shopping
9 Ave de Suffren 75007. **Žml.** 10 D3.
☎ *01 45 66 55 30.*

Guerlain
68 Ave des Champs-Elysées 75008. **Žml.** 4 F5.
☎ *01 45 62 11 21.*
Vienas iš kelių filialų.

Parfums Caron
34 Ave Montaigne 75008. **Žml.** 10 F1.
☎ *01 47 23 40 82.*

Sephora
50 Rue de Passy 75016. **Žml.** 9 B3.
☎ *01 45 20 93 41.*
Vienas iš kelių filialų.

NAMŲ APYVOKOS PREKĖS

Agnès Comar
7 Ave George V 75008. **Žml.** 10 E1.
☎ *01 47 23 33 85.*

Axis
14 Rue Lobineau 75006. **Žml.** 12 E4.
☎ *01 43 29 66 23.*
Vienas iš dviejų filialų.

Baccarat
11 Pl de la Madeleine 75008. **Žml.** 5 C5.
☎ *01 42 65 36 26.*
(Dar žr. p. 231.)

La Chaise Longue
30 Rue Croix-des-Petits-Champs 75001. **Žml.** 12 F1.
☎ *01 42 96 32 14.*
Vienas iš kelių filialų.

Lalique
11 Rue Royale 75008. **Žml.** 5 C5.
☎ *01 53 05 12 12.*

Lumicristal
22 bis Rue de Paradis 75010. **Žml.** 7 B4.
☎ *01 47 70 27 97.*

Peter
Eraies Raynaud, 9 Rue Royale 75008. **Žml.** 5 C5.
☎ *01 40 07 05 28.*

Pierre et Patrick Frey
7 Rue Jacob 75116. **Žml.** 12 E3.
☎ *01 43 26 82 61.*

Point à la Ligne
67 Ave Victor Hugo 75116. **Žml.** 3 B5.
☎ *01 45 00 87 01.*

La Tuile à Loup
35 Rue Daubenton 75005. **Žml.** 17 B2.
☎ *01 47 07 28 90.*

KNYGOS, ŽURNALAI IR LAIKRAŠČIAI

Abbey Bookshop
29 Rue de la Parcheminerie 75005. **Žml.** 13 A4.
☎ *01 46 33 16 24.*

Brentano
37 Ave de l'Opéra 75002. **Žml.** 6 E5.
☎ *01 42 61 52 50.*

Le Divan
203 Rue de la Convention 75015. **Žml.** 12 E3.
☎ *01 53 68 90 68.*

Gibert Joseph
26 Blvd St-Michel 75006. **Žml.** 12 F5.
☎ *01 44 41 88 88.*

La Hune
170 Blvd St-Germain 75006. **Žml.** 12 D4.
☎ *01 45 48 35 85.*

Shakespeare & Co
37 Rue de la Bûcherie 75005. **Žml.** 13 A4.
☎ *01 43 26 96 50.*

Tea and Tattered Pages
24 Rue Mayet 75006. **Žml.** 15 B1. ☎ *01 40 65 94 35.*

Village Voice
6 Rue Princesse 75006. **Žml.** 12 E4.
☎ *01 46 33 36 47.*

W H Smith
248 Rue de Rivoli 75001. **Žml.** 11 C1.
☎ *01 44 77 88 99.*

GĖLĖS

Aquarelle
15 Rue de Rivoli 75004. **Žml.** 13 C3.
☎ *01 40 27 91 21.*

Christian Tortu
6 Carrefour de l'Odéon 75006. **Žml.** 12 F4.
☎ *01 43 26 02 56.*

Mille Feuilles
2 Rue Rambuteau 75003. **Žml.** 13 C2.
☎ *01 42 78 32 93.*

SPECIALIZUOTOS PARDUOTUVĖS

A la Civette
157 Rue St-Honoré 75001. **Žml.** 12 F2.
☎ *01 42 96 04 99.*

A L'Olivier
23 Rue de Rivoli 75004. **Žml.** 13 C3.
☎ *01 48 04 86 59.*

Au Nain Bleu
408 Rue St-Honoré 75008. **Žml.** 5 C5.
☎ *01 42 60 39 01.*

Calligrane
4–6 Rue du Pont-Louis-Philippe 75004. **Žml.** 13 B4.
☎ *01 48 04 31 89.*

Cassegrain
422 Rue St-Honoré 75008. **Žml.** 5 C5.
☎ *01 42 60 20 08.*
Vienas iš dviejų filialų.

Les Crayons de Julie
17 Rue de Longchamps 75116. **Žml.** 10 D1.
☎ *01 44 05 02 01.*

Jeux Descartes
52 Rue des Écoles 75005. **Žml.** 13 A5.
☎ *01 43 26 79 83.*
Vienas iš trijų filialų.

La Maison du Miel
24 Rue Vignon 75009. **Žml.** 6 D5.
☎ *01 47 42 26 70.*

Mariage Frères
(Žr. p. 286.)

Vassilev
45 Rue de Rome 75008. **Žml.** 5 C3.
☎ *01 45 22 69 03.*

Wolff et Descourtis
18 Galerie Vivienne 75002. **Žml.** 12 F1.
☎ *01 42 61 80 84.*

Maistas ir gėrimas

PARYŽIUS GARSĖJA MAISTU ne mažiau nei mada. Paprastai vaišinama *foie gras*, šaltomis mėsomis iš *charcuterie*, sūriais ir vynais. Kai kuriose gatvėse stovi tiek daug maisto parduotuvių, kad, pvz., patekę į Rue Montorgueil *(p. 327)*, nė kiek nesugaišite, net jei pirksite maistą 20 žmonių iškylai. Šalia Pompidou centro esančioje Rue Rambuteau gatvėje galima užsukti greta išsirikiavusias nuostabias žuvies, sūrio, pagamintų patiekalų parduotuves. *(Dar žr.* Ką valgyti ir gerti Paryžiuje *p. 290–293 ir* Užkandžiai *p. 310–311.)*

DUONA IR PYRAGAI

PRANCŪZIJOS SOSTINĖJE yra įvairiausios duonos ir pyragų. *Baguette* – ilgas batonas dažnai vadinamas „prancūziška duona"; *bâtard* panašus, bet storesnis batonas, o *ficelle* plonesnis. *Fougasse* – tai plokščias kepalėlis su plutele, iškeptas iš *baguette* tešlos, dažnai įdarytas svogūnais, žalumynais ar pagardais. Prancūzų duona kepama be riebalų, todėl greitai sužiedėja. Taigi kuo greičiau ją suvalgysite, tuo geriau.

Ragelių būna *ordinaire* arba *au beure*. Pastarieji sviestiniai ir labiau sluoksniuoti. *Pains au chocolat* – tai bandelės su šokolado įdaru, valgomos per pusryčius, o *chausson aux pommes* – pyragaičiai, įdaryti obuoliais. Pasitaiko kriaušių, slyvų ir rabarbarų įdarų.

L'établissement Poilâne prekiauja, matyt, vienintele duona, pavadinta jos kepėjo vardu. Puikūs, sotūs nesijotų kviečių kepalėliai labai išpopuliarėjo. Savaitgaliais ir apie 16 val. susirenka ilga pirkėjų eilė, kuri laukia, kol iš krosnies bus ištraukta šviežia partija.

Daug kas mano, kad geriausią duoną Paryžiuje kepa **Ganachaud**. Į senoviškas krosnis pašaunama 30 skirtingų rūšių duona. Vartojami graikinių riešutų ir vaisių priedai.

Stambesnio tinklo dalis **Les Panetons** tiekia įvairių rūšių aukštos kokybės duoną. Mėgstamiausi kepiniai – penkių grūdų duona, sezamo bandelės, *mouchoir aux pommes* ir tradicinio *chausson* variacija.

Geriausią ruginę duoną siūlo daugelis žydiškų kulinarijų. Tik jose rasite nesijotų ruginių miltų duonos. Žinomiausia iš tokių parduotuvių – **Jo Goldenberg**. **Stohrer**, įkurta 1730 m. Liudviko XV kepėjų, iki šiol kepa vienus geriausių sostinėje ragelius.

Le Moulin de la Vierge krosnis kūrena malkomis ir kepa natūralią duoną bei puošnius tortus. Montparnasse'o rajone **Maison Meli** *baguettes*, *fougasses*, pyragais ir pyragaičiais nusileidžia tik **Max Poilâne** krautuvei.

J L Poujauran garsėja juodųjų alyvuogių ir riešutų bei razinų grūdėtąja duona.

ŠOKOLADAS

ŠOKOLADAS, kaip ir visas maistas Prancūzijoje, – tikrai skanus. Žinovai vertina **Christian Constant** nedaug cukraus turinčius gaminius iš grynos kakavos. **Dalloyau** gamina įvairių rūšių šokoladą, ne per brangiausią (ši parduotuvė garsėja ir konditerija bei šaltais mėsos užkandžiais). Dėl aukščiausios kokybės produktų pasaulyje yra žinomas **Fauchon**. Čia šokoladai, kaip ir konditerija, puikūs.

Lenôtre tiekia klasikinius triufelius ir cukruje apkepintus riešutus. Robert'as Linxe'as, priklausantis **La Maison du Chocolat**, nuolat išradinėja šviežius, puikius šokoladus su gardžiais egzotiškais priedais. **Richard** didžiuojasi gražiai pateikiamomis ir labai brangiomis plytelėmis, kurios paprastai apliejamos juodu šokoladu arba įdaromos likeriu.

CHARCUTERIE IR FOIE GRAS

CHARCUTERIES prekiauja sūriu, sraigėmis, trumais, rūkyta lašiša, ikrais ir vynu, taip pat ir šaltais mėsos užkandžiais. **Fauchon** turi gerų bakalėjos prekių ir sudaro universalinės parduotuvės **Au Bon Marché** pagrindą. Panaši į *Fauchon* ir prabangi **Hédiard** parduotuvė, o **Maison de la Truffe** prekiauja *foie gras*, dešromis ir trumais. Belugos ikrų, gruziniškos arbatos ir rusiškos degtinės ieškokit **Petrossian**.

Savo *charcuterie* garsėja Prancūzijos Liono ir Overnės regionai. Pavyzdžių galima nusipirkti **Terrier**. **Aux Vrais Produits d'Auvergne** turi daug realizavimo rinkų, kur galima apsirūpinti džiovinta ir šviežia dešra bei gardžiu *Cantal* sūriu (visai kaip *Cheddar*). Populiari **Pou** parduotuvė švyti švara ir pardavinėja *pâté en croute* (tešloje keptą paštetą), *boudins* (juodą ir baltą pudingą), Liono dešras, kumpį ir *foie gras*. Netoli Champs-Elysées esanti **Vignon** turi puikių foie gras, Liono dešrų ir populiaraus gatavo maisto.

Foie gras kartu su trumais bei ikrais yra didžiausias smalžių skanėstas. Kokybė (ir kaina) priklauso nuo kepenų kiekio. Nors *foie gras* rasite daugelyje specializuotų maisto krautuvių, tikrą kokybę garantuoja **Comtesse du Barry**, turinti šešis filialus Paryžiuje. Palyginti nebrangi **Divay** pristatys prekes ir į užjūrį. **Labeyrie** siūlo gražių *foie gras* pakuočių, kurios tinka dovanai.

SŪRIS

NORS MĖGSTAMIAUSIAS, be abejo, *Camembert* (kamamberas), Paryžiuje rasite įvairiausių sūrių. Draugiškas *fromager* padės jums išsirinkti. **Marier-Anne Cantin** aktyviai kovoja už tradicinius gamybos būdus, o puikių jos sūrių galima įsigyti parduotuvėje, kurią ji paveldėjo iš savo tėvo. Kai kurie sako, kad geriausia sūrių krautuvė Paryžiuje – **Alléosse**. Jos fasadui nepakenktų remontas, bet visi sūriai gaminami tradiciškai. **Maison du Fromage** prekiauja ūkiuose

pagamintais sūriais – kai kurie jų sezono metu tampa reti, pvz., trumų *Brie*. **Boursault** siūlo visų rūšių sūrius. Ypač čia geras *chèvre* (ožkos sūris), o šalia parduotuvės firminius dienos patiekalus galite įsigyti už tikrai prieinamą kainą. Išskirtinio rokforo ieškokit **Barthelemy** Rue de Grenelle gatvėje.

Vynas

Parduotuvių **Nicolas** tinklas priremė prie sienos visą rinką. Jo filialai stovi kiekviename rajone ir siūlo įvairiausius vynus įvairiausioms kišenėms. Paprastai pardavėjai išmano savo darbą ir gali padėti. Žvaigždės perka **L'Arbre à Vin**, **Caves Retrou** arba žavioje **Legrand** parduotuvėje, kurios kolekcija itin kruopščiai parinkta. **Caves Taillevent** verta pamatyti. Tai pribloškiantis milžiniškas rūsys, pilnas brangiausių vynų. Didelį pasirinkimą turi **Bernard Péret**, čia gausite patarimą visais klausimais. Graži **Ryst-Dupeyron** krautuvė siūlo portveinus, viskius, vynus ir paties pono Rysto armanjaką. Ypatinga proga jis gali net pasirašyti ant butelio.

Žinynas

Duona ir pyragai

Ganachaud
150–4 Rue de Ménilmontant 75020.
☎ *01 46 36 13 82.*

J L Poujauran
20 Rue Jean-Nicot 75007.
Žml. 10 F2.
☎ *01 47 05 80 88.*

Jo Goldenberg
7 Rue des Rosiers 75004.
Žml. 13 C3.
☎ *01 48 87 20 16.*

L'établissement Poilâne
8 Rue du Cherche-Midi 75006. **Žml.** 12 D4.
☎ *01 45 48 42 59.*

Maison Meli
4 Pl Constantin Brancusi 75014. **Žml.** 15 C3.
☎ *01 43 21 76 18.*

Max Poilâne
29 Rue de l'Ouest 75014.
Žml. 15 B3.
☎ *01 43 27 24 91.*

Le Moulin de la Vierge
105 Rue Vercingétorix 75014. **Žml.** 15 A4.
☎ *01 45 43 09 84.*

Les Panetons
113 Rue Mouffetard 75005. **Žml.** 17 B2.
☎ *01 47 07 12 08.*

Stohrer
51 Rue Montorgueil 75002. **Žml.** 13 A1.
☎ *01 42 33 38 20.*

Šokoladas

Christian Constant
37 Rue d'Assas 75006.
Žml. 16 E1.
☎ *01 53 63 15 15.*

Dalloyau
99–101 Rue du Faubourg-St-Honoré 75008.
Žml. 5 B5.
☎ *01 42 99 90 00.*

Fauchon
26 Pl de la Madeleine 75008. **Žml.** 5 C5.
☎ *01 47 42 60 11.*

Lenôtre
15 Blvd de Courcelles 75008. **Žml.** 5 B2.
☎ *01 45 63 87 63.*

La Maison du Chocolat
225 Rue du Faubourg-St-Honoré 75008. **Žml.** 4 E3.
☎ *01 42 27 39 44.*

Richart
258 Blvd St-Germain 75007. **Žml.** 11 C2.
☎ *01 45 55 66 00.*

Charcuterie ir foie gras

Au Bon Marché
(Žr. p. 313.)

Aux Vrais Produits d'Auvergne
98 Rue Montorgueil 75002.
Žml. 13 A1.
☎ *01 42 36 28 99.*

Comtesse du Barry
1 Rue de Sèvres 75006.
Žml. 12 D4.
☎ *01 45 48 32 04.*

Divay
4 rue Bayen 75017.
Žml. 4 D2.
☎ *01 43 80 16 97.*

Fauchon
26 Pl Madeleine 75008.
Žml. 5 C5.
☎ *01 47 42 60 11.*

Hédiard
21 Pl de la Madeleine75008.
Žml. 5 C5.
☎ *01 43 12 88 75.*

Labeyrie
6 Rue Montmartre 75001.
Žml. 13 A1.
☎ *01 45 08 95 26.*

Maison de la Truffe
19 Pl de la Madeleine 75008.
Žml. 5 C5.
☎ *01 42 65 53 22.*

Petrossian
18 Blvd Latour-Maubourg 75007. **Žml.** 11 A2.
☎ *01 44 11 32 22.*

Pou
16 Ave des Ternes 75017.
Žml. 4 D3.
☎ *01 43 80 19 24.*

Terrier
58 Rue des Martyrs 75009.
Žml. 6 F2.
☎ *01 48 78 96 45.*

Vignon
14 Rue Marbeuf 75008.
Žml. 4 F5.
☎ *01 47 20 24 26.*

Sūris

Alléosse
13 Rue Poncelet 75017.
Žml. 4 E3.
☎ *01 46 22 50 45.*

Barthelemy
51 Rue de Grenelle 75007.
Žml. 12 D4.
☎ *01 45 48 56 75.*

Boursault
71 Ave du Général-Leclerc 75014. **Žml.** 16 D5.
☎ *01 43 27 93 30.*

Maison du Fromage
62 Rue de Sèvres 75007.
Žml. 11 C5.
☎ *01 47 34 33 45.*

Marie-Anne Cantin
12 Rue du Champ-de-Mars 75007.
Žml. 10 F3.
☎ *01 45 50 43 94.*

Vynas

L'Arbre à Vin, Caves Retrou
2 Rue du Rendez-Vous 75012.
☎ *01 43 46 81 10.*

Bernard Péret
6 Rue Daguerre 75014.
Žml. 16 D4.
☎ *01 43 22 08 64.*

Caves Taillevent
199 Rue du Faubourg-St-Honoré 75008.
Žml. 4 F3.
☎ *01 45 61 14 09.*

Legrand
1 Rue de la Banque 75002.
Žml. 12 F1.
☎ *01 42 60 07 12.*

Nicolas
31 Pl de la Madeleine 75008.
Žml. 5 C5.
☎ *01 42 68 00 16.*

Ryst-Dupeyron
79 Rue du Bac 75007.
Žml. 12 D3.
☎ *01 45 48 80 93.*

Meno ir antikvarinės prekės

PARYŽIUJE DAILES KŪRINIŲ ir antikvarinių prekių rasite pripažintose parduotuvėse bei galerijose ir sendaikčių turguose bei avangardinėse galerijose. Daug prestižinių antikvariatų ir galerijų yra Rue du Faubourg-St-Honoré gatvėje ir šalia jos. Čia verta pasižvalgyti, net jei nieko nepirksite. Kairiajame krante įsikūrusi 30 antikvariatų organizacija Carée Rive Gauche. Senesniems nei 20 metų *objets d'art* bei šimtamečiams dirbiniams, kurie kainuoja daugiau nei 1 000 000 F, reikia autentiškumo sertifikato, kad išveždami juos į užsienį išvengtumėte muito. Jei kyla abejonių, paklauskit profesionalaus patarimo kuriame nors dideliame antikvariate arba deklaruokit pirkinį muitinėje.

IŠVEŽIMAS

KULTŪROS ministerija registruoja *objets d'art*. Išvežimo leidimus išduoda **Centre Français du Commerce Extérieur**. Išsamią informaciją spausdina *Bulletin Officiel des douanes*, kurį galima įsigyti iš **Service des Commandes**.

MODERNŪS DIRBINIAI IR BALDAI

LOTYNŲ KVARTALE esanti **Avant-Scène** parduotuvė – viena geriausių, kur galima įsigyti baldų ir *objets d'art*, sukurtų perspektyvių dizainerių. Jei jums patinka modernūs gražaus dizaino biuro baldai, tikrai verta aplankyti **Havvorth**, **Le Viaduc des Arts** – tai buvęs geležinkelio viadukas, kurio arkos paverstos į parduotuves ir dirbtuves. Pasivaikščiokit šia gatve ir pamatysite puikių šiuolaikinių metalo, gobelenų, skulptūros, keramikos ir kitų dirbinių.

ANTIKVARINIAI DAIKTAI IR OBJETS D'ART

JEI TROKŠTATE nusipirkti antikvarinių daiktų, jums patiks pasivaikštinėti po vietas, kur yra daug galerijų, – Le Carré Rive Gauche palei Quai Malaquais. Užeikit į **L'Arc en Seine** ir **Anne-Sophie Duval**, kur rasite Art Nouveau ir Art Deco stilių kūrinių.

Prie Luvro esanti parduotuvė **Louvre des Antiquaires** *(p. 120)* prekiauja brangiais ir kokybiškais baldais. Rue du Faubourg-St-Honoré gatvėje rasite XVII ir XVIII a. kūrinių ekspertą **Didier Aaroną**. Žaviausia antikvariatų grupė **Village St-Paul** dirba ir sekmadieniais.

Tikrai verta aplankyti sidabro dirbinių antikvariatą **Jean-Pierre de Castro**. **La Calinière** siūlo puikų *objets d'art* ir senų šviestuvų pasirinkimą. XIX a.–XX a. septinto dešimtmečio europietiško stiklo dirbinius pardavinėja **Verreglass**.

REPRODUKCIJOS, PLAKATAI IR SPAUDINIAI

GRAŽI šiuolaikino meno galerija **Artcurial** turi vieną geriausių tarptautinės meno periodikos, knygų ir spaudinių rinkinį. Boulevard St-Germain gatvėje populiarus **La Hune** knygynas garsėja meno leidiniais. Muziejų knygynai, ypač Musée d'Art Moderne *(p. 201)*, Luvro *(p. 123)*, Musée d'Orsay *(p. 145)* ir Pompidou centro *(p. 111)*, siūlo gerų dabartinių meno knygų ir plakatų.

Galerie Documents prekiauja įvairiausiais originaliais antikvariniais plakatais. Užėję į **A l'Image du Grenier sur l'Eau**, galite sugaišti visą popietę, apžiūrinėdami daugybę senų atvirukų, plakatų ir spaudinių. Pasivaikščiokit Senos krantinėmis ir pavartykit nukainotas knygas, išdėliotas ant prekystalių lauke.

MENO GALERIJOS

PRIPAŽINTOS meno galerijos susispietusios Avenue Montaigne gatvėje ir šalia jos. **Louise Leiris** galeriją įkūrė D. H. Kahnweileris – prekiautojas, kuris „atrado" Pablo Picasso ir Georges'ą Braque'ą. Galerijoje tebeeksponuojami kubistų šedevrai.

Artcurial rengia daug parodų ir turi įspūdingą nuolatinę XX a. kūrinių kolekciją, į kurią įeina Joanas Miró, Maxas Ernstas, Picasso ir Alberto Giacometti. **Lelong** skirta šiuolaikiniams dailininkams.

Kairiajame krante **Adrianas Maeghtas** turi daugybę paveikslų. Jis leidžia ir puikias knygas apie dailę. **Galerie 1900–2000** organizuoja labai geras retrospektyvines parodas, o **Daniel Gervis** turi didelį abstrakčių spaudinių, graviūrų ir litografijų rinkinį. Modernizmo tvirtovę **Dina Vierny** įkūrė viena skulptoriaus Aristide'o Maillolio pozuotoja.

Kelios naujausios dailės galerijos atsirado Marais ir Bastille rajonuose. Čia eksponuojami daugiausia avangardiniai šiuolaikiniai darbai. Marais rajone užsukit į **Yvon Lambert**, **Daniel Templon** (specializuojasi amerikinio meno srityje), **Zabriskie** ir **Alain Blondel** galerijas, o Bastille rajone – į **Levignes-Bastille** ir **L et M Durant-Dessert** (madinga vieta naujų dailininkų katalogams įsigyti).

AUKCIONAI IR AUKCIONŲ RŪMAI

DIDELIS Paryžiaus aukcionų centras, veikiantis nuo 1858 m., yra **Drouot-Richelieu** *(p. 216)*. Kainų siūlymas gali jus trikdyti, nes tai daugiausia daro aukciono atstovai. Jei ne itin sklandžiai šnekate prancūziškai, pasikvieskit bičiulį prancūzą – juk nelengva užsienio kalba suprasti aukciono darbuotojo greitakalbę. Kokie ir kada

rengiami aukcionai, sužinosite iš leidinio *Le Gazette de L'Hôtel Drouot*. Drouot-Richelieu turi ir atskirą savo aukciono katalogą.

Aukcione priimami tik gryniejі pinigai ir prancūziški čekiai, taigi jame visad yra valiutos keitykla. Aukciono rūmai ima 10–15% komisinių, todėl pridėkite juos prie išgirstos kainos. Pasiūlą galite apžiūrėti aukciono išvakarėse nuo 11 iki 18 val. ir tą pačią dieną nuo 11 iki 12 val.

Daiktai, kurie dėl kokybės nepatenka į pagrindinius rūmus, perkeliami į **Drouot-Nord**. Čia aukcionai vyksta nuo 9 iki 12 val. ryto, o apžiūrai skiriamos tik 5 min. iki pardavimo pradžios. Prestižiškiausi aukcionai vyksta **Drouot-Montaigne**.

Crédit Municipal rengia apie 12 aukcionų per mėnesį, ir pardavinėjami daugiausia smulkūs daiktai ir kailiai, kuriais nori atsikratyti turtingi paryžiečiai. Galioja tos pačios taisyklės kaip ir Drouot aukcionuose. Informaciją apie šiuos aukcionus taip pat rasite leidinyje *Le Gazette de L'Hôtel Drouot*.

Service des Domaines parduoda visokius mažmožius ir likučius, čia dar galite rasti pigių prekių. Čia patenka ir daiktai, konfiskuoti anstolių, muitininkų ir akcizininkų. Apžiūra vyksta pardavimo dieną nuo 10 iki 11.30 val.

ŽINYNAS

IŠVEŽIMAS

Centre Français du Commerce Extérieur
10 Ave d'Iéna 75016.
Žml. 10 D1.
☎ *01 40 73 30 00.*

Service des Commandes
SEDEC, 10 Ave Iéna, BP 2010–16, 75761 Paris Cedex 16.
☎ 01 40 73 39 25.

MODERNŪS DIRBINIAI IR BALDAI

Avant-Scène
4 Pl de l'Odéon 75006.
Žml. 12 F5.
☎ *01 46 33 12 40.*

Havvorth
166 Rue du Faubourg-St-Honoré 75008. **Žml.** 5 A4.
☎ *01 44 95 00 40.*

Le Viaduc des Arts
9–129 Ave Daumesnil 750012. **Žml.** 14 F5.
Centras 29–37 Ave Daumesnil 750012.
☎ *01 46 28 11 11.*

ANTIKVARINIAI DAIKTAI IR OBJETS D'ART

Anne-Sophie Duval
5 Quai Malaquais 75006.
Žml. 12 E3.
☎ *01 43 54 51 16.*

L'Arc en Seine
31 Rue de Seine 75006.
Žml. 12 E3.
☎ *01 43 29 11 02.*

Didier Aaron
118 Rue du Faubourg-St-Honoré 75008. **Žml.** 5 C5
☎ *01 47 42 47 34*

Village St-Paul
Tarp Quai des Célestins, Rue St-Paul ir Rue Charlemagne 75004.
Žml. 13 C4.

La Calinière
68 Rue Vieille-du-Temple 75003.
Žml. 13 C3.
☎ *01 42 77 40 46.*

Jean-Pierre de Castro
17 Rue des Francs-Bourgeois 75004.
Žml. 14 D3.
☎ *01 42 72 04 00.*

Verreglass
32 Rue de Charonne 75011. **Žml.** 14 F4
☎ *01 48 05 78 43.*

REPRODUKCIJOS, PLAKATAI IR SPAUDINIAI

A l'Image du Grenier sur l'Eau
45 Rue des Francs-Bourgeois 75004.
Žml. 13 C3.
☎ *01 42 71 02 31.*

Artcurial
9 Ave Matignon 75008.
Žml. 5 A5.
☎ *01 42 99 16 16.*

Galerie Documents
53 Rue de Seine 75006.
Žml. 12 E4.
☎ *01 43 54 50 68.*

La Hune
(Žr. p. 321.)

L et M Durand-Dessert
28 Rue de Lappe 75011.
Žml. 14 F4.
☎ *01 48 06 92 23.*

MENO GALERIJOS

Adrian Maeght
42 Rue du Bac 75007.
Žml. 12 D3.
☎ *01 45 48 45 15.*

Alain Blondel
4 Rue Aubry-Le-Boucher 75004. **Žml.** 13 B2.
☎ *01 42 78 66 67.*
Viena iš dviejų galerijų.

Daniel Gervis
14 Rue de Grenelle 75007.
Žml. 12 D4.
☎ *01 45 44 41 90.*

Daniel Templon
30 Rue Beaubourg 75003.
Žml. 13 B1.
☎ *01 42 72 14 10.*
Viena iš dviejų galerijų.

Dina Vierny
36 Rue Jacob 75006.
Žml. 12 E3.
☎ *01 42 60 23 18.*

Galerie 1900–2000
8 Rue Bonaparte 75006.
Žml. 12 E3.
☎ *01 43 25 84 20.*

Lelong
13–14 Rue de Téhéran 75008. **Žml.** 5 A3.
☎ *01 45 63 13 19.*

Levignes-Bastille
27 Rue de Charonne 75011. **Žml.** 14 F4
☎ *01 47 00 88 18*

Louise Leiris
47 Rue de Monceau 75008. **Žml.** 5 A3.
☎ *01 45 63 28 85.*

Yvon Lambert
108 Rue Vieille-du-Temple 75003. **Žml.** 14 D2.
☎ *01 42 71 09 33.*

Zabriskie
37 Rue Quincampoix 75004. **Žml.** 13 B2.
☎ *01 42 72 35 47.*

AUKCIONAI

Crédit Municipal
55 Rue des Francs-Bourgeois 75004. **Žml.** 13 C3.
☎ *01 44 61 64 00.*

Drouot-Montaigne
15 Ave Montaigne 75008.
Žml. 10 F1.
☎ *01 48 00 20 80.*

Drouot-Nord
64 Rue Doudeauville 75018. ☎ *01 48 00 20 99.*

Drouot-Richelieu
9 Rue Drouot 75009.
Žml. 6 F4.
☎ *01 48 00 20 20.*

Service des Domaines
15–17 Rue Scribe 75009.
Žml. 6 D4.
☎ *01 44 94 78 78.*

Turgūs

NIEKUR TAIP GERAI NEPAGANYSITE akių po nuostabaus maisto prekystalius ir nepasimėgausite prekybos šurmuliu kaip Paryžiaus turguje. Yra didelių dengtų maisto turgų, prekyviečių, kur reguliariai keičiami prekystaliai, ir nuolatinių kasdienių gatvės turgų, kur parduotuvės stovi pramaišiui su gatvės prekystaliais. Kiekvienas turgus savitas, atspindintis savo rajoną. Toliau išvardijami garsiausi turgūs ir apytikrės jų darbo valandos. Dėl išsamaus turgų sąrašo skambinkit į Paris Office du Tourisme *(p. 274)*. Besisukiodami aplink prekystalius, neišleiskit iš akių savo piniginės ir būkite pasiruošę derėtis.

VAISIŲ IR DARŽOVIŲ TURGŪS

PRANCŪZAI į maistą žiūri su tokia pagarba, kokia paprastai skiriama religijai. Daugelis eina apsipirkti kasdien, kad produktai būtų kuo šviežiausi. Todėl maisto turgūs visad šurmuliuoja. Dauguma vaisių ir daržovių turgaviečių dirba antradieniais–šeštadieniais nuo 8 iki 13 val. ir nuo 16 iki 19 val., o sekmadieniais nuo 9 iki 13 val.

Žiūrėkit, ką perkate maisto turguje, nes antraip paaiškės, kad puikūs vaisiai ar daržovės tik ant viršaus, o apačioje – viskas supuvę. Norėdami to išvengti, geriau pirkit pavienius produktus, o ne sudėtus į dėžes. Daugelis prekiautojų linkę patys patarnauti, o ne leisti rinktis pirkėjui, bet jūs turite teisę bakstelėti į jums patinkančius vaisius ir daržoves. Naudinga žinoti tokius posakius: *pas trop mûr* (ne per daug prinokusius) ir *pour manger ce soir* (valgymui šįvakar). Jei kasdien lankysitės tame pačiame turguje, susipažinsite su pardavėjais ir taip apsisaugosite nuo apgavysčių. Be to, sužinosite, prie kurio prekystalio ir kokius produktus verta pirkti. Patartina pirkti sezoninius vaisius ir daržoves, nes jie paprastai būna šviežesni ir pigesni nei kitu metų laiku. Ir, aišku, geriausiai į turgų eiti ankstų rytą, kai maistas būna šviežiausias, o eilės trumpiausios.

SENDAIKČIŲ TURGŪS

DAŽNAI sakoma, kad Paryžiaus sendaikčių turguose nebėra pigių prekių. Nors tai iš dalies tiesa, visgi verta po juos pasisukinėti ir pasimėgauti paieška. Neužmirškit, kad kainos paprastai nurodomos didesnės ir reikia derėtis. Dauguma sendaikčių turgų įsikūrę miesto pakraščiuose. Ar jums pavyks įsigyti pigių prekių, priklauso nuo sėkmės ir nuovokumo. Dažnai patys prekiautojai nenutuokia apie savo prekių vertę, ir tuo jūs galite pasinaudoti arba atvirkščiai. Garsiausias ir stambiausias Paryžiaus sendaikčių turgus, kurį sudaro kelios smulkesnės prekyvietės, yra Marché aux Puces de St-Ouen.

Marché d'Aligre

(Žr. p. 233.)

Šis turgus, primenantis marokietišką, – tai pigiausias ir gyviausias turgus mieste. Čia prekiaujama Šiaurės Afrikos alyvomis, žemės riešutais ir aitriosiomis paprikomis, būna ir prekiautojų mėsa. Didžiausias triukšmas savaitgaliais, kai Place d'Aligre aikštėje turgaus berniukų šūkavimas susilieja su įvairių politinių frakcijų aktyvistų kovos ir protesto balsais. Aikštėje daugiausia prekiaujama padėvėtais drabužiais ir smulkmenomis. Tai nelabai turtingas miesto rajonas. Čia vyrauja paryžiečiai, o turistų užsuka nedaug. Stovi čia ir dengtas turgus su gera sūrių kulinarija *Maison du Fromage-Radenac* *(p. 322–333)*.

Rue Cler

(Žr. p. 190.)

Šį aukštos klasės pėsčiųjų turgų lanko daugiausia kaimynystėje gyvenantys politikai ir pramonės magnatai. Produktai čia puikūs. Yra Bretanės kulinarija ir kelios geros sūrių kulinarijos.

Marché Enfant Rouges

39 Rue de Bretagne 75003. **Žml.** 14 D2. **M** *Temple, Filles-du-Calvaire.* ***Atidaryta*** *antr.–šešt. 8–13, 16–19, sekm. 9–13.*

Šis dar 1620 m. įkurtas žavus vaisių ir daržovių turgus Rue de Bretagne gatvėje yra pusiau dengtas, pusiau atviras. Sekmadienio rytą turgų pagyvina gatvės dainininkai ir akordeonistai.

SPECIALIZUOTI TURGŪS

Ką tik nuskintų gėlių rasite: Opėra kvartale – Marché aux Fleurs Madeleine, Ile de la Cité saloje – Marché aux Fleurs *(p. 81)*, o Champs-Elysées rajone – Marché aux Fleurs Ternes. Ile de la Cité gėlių turgaus vietoje sekmadieniais veikia paukščių turgus Marché aux Oiseaux. Pašto ženklų kolekcininkams patiks nuolatinis Marché aux Timbres, kur pardavinėjami ir seni atvirukai. Montmartre'o turgų Marché St-Pierre, garsėjantį pigiais audiniais, lanko profesionalūs modeliuotojai.

Marché aux Fleurs Madeleine

Pl de la Madeleine 75008. **Žml.** 5 C5. **M** *Madeleine.* ***Atidaryta*** *antr.–sekm. 8–19.30.*

Marché aux Fleurs Ternes

Pl des Ternes 75008. **Žml.** 4 E3. **M** *Ternes.* ***Atidaryta*** *antr.–šešt. 8–13, 14–19.30, sek. 8–13.*

Marché St-Pierre

Pl St-Pierre 75018. **Žml.** 6 F1. **M** *Anvers.* ***Atidaryta*** *pirm.–šešt. 9–18.*

Marché aux Timbres

Cour Marigny 75008. **Žml.** 5 B5. **M** *Champs-Elysées.* ***Atidaryta*** *ketv., šešt. ir sekm. nuo 10.00 iki saulėlydžio ir per valst. šventes.*

Marché St-Germain

Rue Mabillon ir Rue Lobineau 75005. **Žml.** 12 E4. **M** *Mabillon*. ***Atidaryta*** *antr.–šešt. 8–13, 16–19, sekm. 9–13.*

St-Germain – tai atnaujintas vienas iš nedaugelio dengtų turgų, likusių Paryžiuje. Čia galite įsigyti itališkų, meksikietiškų, graikiškų, azijietiškų ir natūralių produktų.

Rue Lepic

75018. **Žml.** 6 F1. **M** *Blanche, Lamarck-Caulaincourt*. ***Atidaryta*** *antr.–sekm. 8–13.*

Rue Lepic vaisių ir daržovių turgus stovi patogiai arti Montmartre'o įžymybių ant nepasikeitusio, įdomaus, vingiuoto seno karjero kelio. Turgus itin atgyja savaitgaliais.

Rue de Lévis

Blvd des Batignolles 75017. **Žml.** 5 B2. **M** *Villiers*. ***Atidaryta*** *antr.–šešt. 8–13, 16–19, sekm. 9–13.*

Rue de Lévis – tai triukšmingas populiarus maisto turgus prie Parc Monceau. Čia yra daug gerų konditerijų ir puikių sūrių kulinarijų bei *charcuterie*, kuri garsėja skaniais pyragėliais su įdaru. Gatvės dalyje, kuri veda į Rue Cardinet, pardavinėjamos galanterijos prekės ir audiniai.

Rue Montorgueil

75001 ir 75002. **Žml.** 13 A1. **M** *Les Halles*. ***Atidaryta*** *antr.–šešt. 8–13, 16–19, sekm. 9–13.*

Rue Montorgueil – tai viskas, kas liko iš senojo Les Halles turgaus. Gatvė buvo naujai išgrįsta ir atgavo senąją šlovę. Čia galite nusipirkti egzotiškų vaisių ir daržovių, pvz., žalių bananų, jamsų nuo prekystalių ir pavyzdinių gaminių iš kulinarijų ar *Stohrer* pyragų parduotuvės *(p. 322–323)*. Arba nusipirkit gražių marokietiškų molinių indų.

Rue Mouffetard

(Žr. p. 166.)

Rue Mauffetard – viena seniausių Paryžiaus turgaus gatvių. Nors čia suplūsta daug turistų ir kainos pernelyg didelės, vis tiek žavu pasivaikščioti vingiuota gatve, kur siūloma daug kokybiško maisto produktų. Verta pastovėti eilėje prie *Les Panetons* kepyklos namo Nr. 113 *(p. 322–323)* ir nusipirkti šviežios duonos. Gretimoje Rue Daubenton gatvėje įsikūręs gyvas afrikietiškas turgus.

Rue Poncelet

75017. **Žml.** 4 E3. **M** *Ternes*. ***Atidaryta*** *antr.–šešt. 8–12.30, 16–19.30, sekm. 8–12.30.*

Rue Poncelet maisto turgus stovi atokiau nuo pagrindinių turistinių rajonų, bet verta čia atvykti, kad pajustumėte tikrą prancūzišką atmosferą. Rinkitės daugelyje duonos, konditerijos ir *charcuterie* parduotuvių arba pasimėgaukit autentiškais Overnės patiekalais iš *Aux Fermes d'Auvergnes*.

Marché de la Porte de Vanves

Ave Georges-Lafenestre ir Ave Marc-Sangnier 75014. **M** *Porte-de-Vanves*. ***Atidaryta*** *šešt. ir sekm. 8–18.30.*

Porte de Vanves – tai turgelis, prekiaujantis kokybiškomis smulkmenomis ir sendaikčiais, taip pat padėvėtais baldais. Geriausią dirbinių pasirinkimą rasite ankstų šeštadienio rytą. Gretimoje Place des Artistes aikštėje savo darbus eksponuoja dailininkai.

Marché Président-Wilson

Ave du Président-Wilson, tarp Pl d'Iéna ir Rue Debrousse 75016. **Žml.** 10 D1. **M** *Alma-Marceau*. ***Atidaryta*** *treč. ir šešt. 7–13.*

Šis labai prašmatnus maisto turgus Avenue Président-Wilson gatvėje yra netoli Musée d'Art Moderne ir Palais Galliera mados muziejaus. Jis tapo svarbus, nes šalia nėra kitų maisto parduotuvių. Čia parduodama itin gera mėsa.

Marché aux Puces de Montreuil

Porte de Montreuil, 93 Montreuil 75020. **M** *Porte-de-Montreuil*. ***Atidaryta*** *šešt., sekm. ir pirm. 8–18.*

Į Porte de Montreuil sendaikčių turgų eikit ankstų rytą. Nemenkas padėvėtų drabužių skyrius pritraukia daug jaunimo. Didelę turgaus dalį užima afrikiečiai, prekiaujantys metalo dirbiniais, be to, čia yra įvairių smulkmenų ir egzotiškų pagardų.

Marché aux Puces de St-Ouen

(Žr. p. 231.)

Žinomiausią ir brangiausią sendaikčių turgų, esantį šiauriniuose Paryžiaus pakraščiuose, aplanko labai daug žmonių. Čia yra daug prekyviečių, vietiniai prekiauja tiesiai iš automobilių bagažinių, stovi itin dideli pastatai, prigrūsti prekystalių. Kai kurie jų prabangūs, kiti prekiauja šlamštu. Sendaikčių turgų pasieksite per 10–15 min. pėsčiomis nuo Clignancourt metro stoties – neverta sustoti pakeliui esančiame prastame Marché Malik turguje. Marché Biron, esančio Rue des Rosiers gatvėje, informaciniame kioske galima įsigyti *Guide des Puces* (vadovą po sendaikčių turgus). Prašmatnesni turgūs priima kreditines korteles ir organizuoja prekių pristatymą namo. Naujos prekės atvežamos penktadieniais, ir tą dieną iš viso pasaulio susirenka specialistai susišluoti geriausių pirkinių.

Gerų amžiaus sandūros *objets d'art* rasite Marché Jules Vallès. Marché Paul-Bert – brangesnis, bet žavus. Parduodami baldai, knygos ir spaudiniai. Abu turgūs daugiau prekiauja padėvėtomis prekėmis nei antikvarinėmis.

Kitai prekyviečių grupei priklausantis Marché Biron prekiauja labai kokybiškais, elegantiškais ir brangiais antikvariniais baldais. Marché Vernaison – seniausias ir didžiausias turgus, kuriame galima rasti juvelyrikos, šviestuvų ir drabužių. Informacija apie Marché aux Puces nebus išsami, jei nepaminėsime kavinės *Chez Louisette* Vernaison turguje. Ši kavinė visad pilna vietinių, kurie mėgaujasi naminiais patiekalais ir geranoriškai atliekamomis Edith Piaf dainomis. Marché Cambo – tai mažas turgelis, kuriame dailiai išdėlioti antikvariniai baldai. Marché Serpette mėgsta prekijai – čia parduodami naujutėliai daiktai.

Marché Raspail

Blvd Raspail tarp Rue du Cherche-Midi ir Rue de Rennes 75006. **Žml.** 12 D5. **M** *Rennes*. ***Atidaryta*** *antr., penkt. ir sekm. 7–13.*

Antradieniais ir penktadieniais Raspail prekiauja tipiškomis prancūziškomis bakalėjos prekėmis ir portugališkais produktais, o sekmadieniai garsėja tuo, kad sveikata besirūpinantys paryžiečiai miniomis plūsta pirkti natūraliai išaugintų gėrybių. Marché Raspail – nepigus, bet labai geras turgus.

Rue de Seine and Rue de Buci

75006. **Žml.** 12 E4. **M** *Odéon*. ***Atidaryta*** *antr.–šešt. 8–13, 16–19, sekm. 9–13*

Apguli prekystaliai palei Rue de Seine ir Rue de Buci gatves nukloti brangiais, bet kokybiškais vaisiais ir daržovėmis. Čia yra daug gėlių ir dvi puikios konditerijos.

PRAMOGOS PARYŽIUJE

PARYŽIUJE YRA VISKAS, ko pageidaujate, – klasikinė drama ir kabaretas, ilgakojės estrados šokėjos ir baletas, opera ir džiazas, kinas ir šokiai iki paryčių. Nemažai pasitaiko ir nemokamų linksmybių – nuo gatvės artistų prie Pompidou centro iki metro ir visame mieste dainuojančių ir grojančių gatvės muzikantų.

Patys paryžiečiai labiausiai mėgsta vaikštinėti bulvarais arba sėdėti lauko kavinėje, siurbčioti gėrimą ir stebėti aplinkinį pasaulį. Bet jei ieškote kraštutinių linksmybių, jūsų laukia garsių naktinių klubų šokėjos.

Sporto aistruoliai gali aplankyti teniso varžybas, Tour de France ar žirgų lenktynes. Poilsio ir pasilinksminimo bei gimnastikos centrai laukia aktyvesnių poilsiautojų. Nusiteikusiems žaisti rutuliais Paryžius visad pasiūlys *pétanque*.

PRAKTINĖ INFORMACIJA

PARYŽIAUS SVEČIUI nestinga informacijos apie renginius. Pagrindinis mieste informacijos turistams platintojas **Office du Tourisme et des Congrès de Paris** siūlo renginių informacinius lapelius ir katalogus. Kiekvienoje geležinkelio stotyje ir Eiffelio bokšte yra šios tarnybos filialai.

Ši tarnyba teikia įrašytą smulkią informaciją telefonu apie nemokamus koncertus, parodas ir transporto priemones. Taip pat gali pagelbėti viešbučio informacijos stalas arba durininkas. Jie paprastai turi daug bukletų, informacinių lapelių svečiams ir net mielai gali užsakyti jums vietą.

BILIETŲ UŽSISAKYMAS

PRIKLAUSOMAI nuo renginio, bilietus dažnai galima nusipirkti prie durų, bet į populiarius koncertus protingiau, o neretai ir būtina užsisakyti bilietus iš anksto. Bilietus į daugelį svarbesnių renginių, taip pat į kai kuriuos klasikinės muzikos koncertus, galima įsigyti **FNAC** filiale ar **Virgin Megastore**. Labai nebrangius bilietus į šokių, operos ir dramos spektaklius galima įsigyti iki paskutinės minutės. Jei bilietai būna pažymėti *sans visibilité*, matysite tik dalį scenos, o gal ir išvis nematysite.

Dažnai bilietų kontrolieriai, atsižvelgdami į galimybes, gali pasodinti jus į geresnę vietą, tik nepamirškit jiems duoti kelių frankų arbatpinigių.

Teatro kasos dirba kasdien maždaug nuo 11 iki 19 val. (laikas gali keistis). Dauguma kasų priima užsakymus su kreditinėmis kortelėmis telefonu arba asmeniškai. Tačiau turite atvykti anksti ir atsiimti bilietus, nes paskutinę minutę jie gali būti parduoti kam nors kitam.

Naktinis klubas Paryžiuje

Ballet de l'Opéra teatro balerina

Koncertas, vykstantis Opéra de Paris Garnier *(p. 335)*

RENGINIŲ ŽURNALAI

Paryžiuje leidžiami keli renginių žurnalai: *Pariscope* (paprasčiausias naudotis), *L'Officiel des Spectacles* ir *Sept à Paris*. Jie visuose spaudos kioskuose pasirodo kas trečiadienį. *Le Figaro* trečiadienais taip pat spausdina gerą repertuarų skyrelį. *Boulevard* angliškai leidžiamas kas tris mėnesius, jį galima įsigyti spaudos kioskuose ir **W H Smith** *(p. 329)*.

Prie komedijos klubo kasos perkami bilietai

Visad prieš spektaklį galima užsukti į kasą, nes ten atsiranda nepaimtų arba grąžintų bilietų.

Bilietų perpardavinėjimas

Jei į spektaklį bilietai išpirkti, darykit kaip prancūzai – atsistokit prie įėjimo, laikydami užrašą *cherche une place* (arba *deux* ir t. t.). Daug žmonių turi atliekamą bilietą. Visgi apsižiūrėkit, kad nenusipirktumėte klastotės arba per brangiai..

Atpiginti bilietai

Tą pačią dieną, kai vyksta spektaklis, bilietai už pusę kainos pardavinėjami Kiosque Théâtre. Kreditinės kortelės nepriimamos, ir už kiekvieną bilietą imami nedideli komisiniai. Kioskas veikia Place de la Madeleine aikštėje *(p. 214)* antradieniais–sekmadieniais nuo 12.30 iki 20 val., o Châtelet-Les-Halles *(p. 105)* RER stotyje antradieniais– šeštadieniais nuo 12.30 iki 18 val.

Pétanque* žaidėjai *(p. 342)

Patogumai neįgaliesiems lankytojams

Šie patogumai būna arba ištties puikūs, arba niekam tikę. Daugelyje vietų yra vežimėliams skirtos erdvės, bet visad paskambinkit iš anksto, kad įsitikintumėte įrangos tinkamumu. Viešasis transportas nepasižymi patogumais – ilgi metro laiptai, kaip ir autobusai, visiškai nepritaikyti vežimėliams.

Naktinis transportas

Paryžiaus metro (p. 368–369) nustoja veikęs 1 val. nakties. Paskutinis traukinys iš galinės stoties išvažiuoja be ketvirčio pirmą, bet į stotį vėliausiai ateikit pusę pirmos.

Paskui jau lieka tik taksi arba naktiniai autobusai, kurie važinėja tik kas valandą ir neaprėpia viso miesto.

Taksi galima sustabdyti gatvėje arba rasti taksi stovėjimo vietoje, piko valandomis (ir 2 val. nakties, kai uždaroma dauguma barų) gali būti sunku ar visai neįmanoma jų rasti.

Naudingi adresai

FNAC
Forum des Halles, 1 Rue Pierre-Lescot 75001. **Žml.** 13 A2. ☎ *01 40 41 40 00.*

Grand Rex* kino teatras *(p. 340)

FNAC
26 Ave des Ternes 75017.
Žml. 4 D3. ☎ *01 44 09 18 00.*
Ir kiti filialai.

Office du Tourisme et des Congrès de Paris
127 Ave des Champs-Elysées 75008.
Žml. 4 E4.
☎ *08 36 68 31 12.*

Virgin Megastore
52–60 Ave des Champs-Elysées 75008. **Žml.** 4 F5.
☎ *01 49 53 50 00.*

W H Smith
248 Rue de Rivoli 75001.
Žml. 11 C1.
☎ *01 44 77 88 99.*

Teatras

PARYŽIUJE KLESTI TEATRAS – nuo didingų Comédie Française spektaklių iki papliauškos farso ir avangardinės operos. Miestas jau seniai priiminėja atvykstančias trupes, ir šiandien jis privilioja daug užsieninių spektaklių, dažnai originalo kalba.

Teatrai išsibarstę po visą miestą, o teatro sezonas vyksta nuo rugsėjo iki birželio. Valstybiniai teatrai uždaromi rugpjūtį, bet tebeveikia daug komercinių. Savo viešnagės metu vykstančių renginių repertuarus rasite leidiniuose *Periscope* ir *L'Officiel des Spectacles* *(p. 328)*.

VALSTYBINIAI TEATRAI

KARALIŠKU dekretu 1680 m. įkurtas **Comédie Française** *(p. 120)* su griežtomis vaidybos stiliaus ir interpretavimo normomis yra prancūzų teatro tvirtovė. Jis puoselėja klasikinę dramą, taip pat stato geriausių modernių dramaturgų pjeses.

Comédie Française – tai seniausias valstybinis teatras pasaulyje ir viena iš vos kelių *ancien-régime* institucijų, pergyvenusių Revoliuciją. Į dabartines patalpas jis persikėlė, kai per Revoliuciją aktoriai užėmė gretimus Palais-Royal rūmus. Po 1970 m. jis buvo iš pagrindų atnaujintas. Dabar tradicinio stiliaus raudono aksomo žiūrovų salė turi plačią sceną su naujausia įranga.

Repertuaro pagrindą sudaro klasika. Vyrauja Corneille'is, Racine'as ir Molière'as, po jų eina Marivaux, Alfredas de Musset ir Victoras Hugo. Trupė vaidina ir modernių prancūzų bei užsienio dramaturgų pjeses.

Odéon Théâtre de l'Europe, dar vadinamas Théâtre National de l'Odéon *(p. 140)*, vienu metu buvo antras teatras po Comédie Française. Dabar jis stato kitų šalių pjeses originalo kalbomis.

Gretimame **Petit Odéon** teatre vaidinamos naujos pjesės ir pjesės užsienio kalbomis.

Théâtre National de Chaillot – tai milžiniška požeminė žiūrovų salė Art Deco stiliaus Palais de Chaillot rūmuose *(p. 198)*. Čia statoma pagrindinė europietiška klasika ir kartais muzikiniai reviu. Teatre yra ir studija **Salle Gémier** eksperimentiniams darbams.

Théâtre National de la Colline turi dvi patalpas vaidinimams ir stato šiuolaikines dramas.

ATOKESNĖS VIETOS

DAUGIATEATRĮ kompleksą **Cartoucherie** *(p. 246)*, klestintį Bois de Vincennes miške, sudaro penki avangardiniai teatrai, tarp kurių yra tarptautinio garso **Théâtre du Soleil**.

NEPRIKLAUSOMI TEATRAI

IŠ RIMTŲ nepriklausomų teatrų paminėtini **Comédie des Champs-Elysées**, **Hébertot** ir **Atelier**, kuris siekia eksperimentuoti. Kiti svarbesni teatrai būtų **Oeuvre**, kur vaidinama puiki moderni prancūzų drama, **Montparnasse** ir **Antoine-Simone Berriau**, kur pirmiausia imta statyti realistines pjeses. **Madeleine** išlaiko pakankamai aukštus standartus, o **Huchette** stato Ionesco pjeses. Avangardinis prodiuseris ir režisierius Peteris Brookas turi ištikimų sekėjų **Bouffes-du-Nord** teatre.

Jau daugiau nei šimtmetį **Palais Royal** yra rizikingo farso šventovė. Šiandien, kai kuriama mažiau prancūziškų Feydeau stiliaus farsų, spragą užpildo verstinės anglų ir amerikiečių sekso komedijos. Kiti verti dėmesio teatrai – **Bouffes-Parisiens**, **La Bruyère**, **Michel** ir **St-Georges**. **Gymnase-Marie Bell** rengia populiarius komiškus vieno aktoriaus pasirodymus.

KAVINIŲ TEATRAI IR CHANSONNIERS

PRAMOGOS KAVINĖSE turi seną tradiciją, bet šiandieniniai kavinių teatrai neturi nieko bendro su amžių sandūros „kavinės koncertais". Šios modernios pramogos atsirado, kai jauni aktoriai ir nauji dramaturgai negalėjo rasti darbo, o būsimi aktoriai, dar studentai, parsisamdyti į pripažintus teatrus. Kavinių teatrai tapo pastebimi septintame–aštuntame dešimtmetyje, kai niekam nežinomi Coluche, Gérard'as Depardieu ir Miou-Miou, prieš sėkmingai patekdami į ekraną, debiutavo **Café de la Gare** kavinėje.

Naujus talentus galima išvysti **Café d'Edgar** ir **Au Bec Fin**, o **Lucernaire** siūlo įprastesnį peną. Tradicinių *chansonniers* – kabaretų, kur klesti baladės, liaudies dainos ir humoras – pavyzdys būtų **Au Lapin Agile** *(p. 233)*. Politinę satyrą siūlo **Caveau de la République** ir **Deux Anes** Montmartre'e.

VAIKŲ TEATRAI

KAI KURIE Paryžiaus teatrai, pvz., **Gymnase-Marie Bell**, **Porte St-Martin** ir **Café d'Edgar**, šeštadieniais, sekmadieniais ir trečiadieniais rodo dieninius spektaklius vaikams. Miesto parkuose yra lėlių (marionečių) teatrėlių, kurie džiugina ir vaikus, ir suaugusiuosius. (*Žr.* Nepriklausomi teatrai *p. 331.*)

TEATRAI PO ATVIRU DANGUMI

VASARĄ, kai būna geras oras, Bois de Boulogne miško *(p. 254)* Shakespeare'o sode po atviru dangumi vaidinamos Shakespeare'o pjesės prancūziškai ir klasikiniai prancūzų spektakliai.

PARYŽIAUS TEATRAI ANGLŲ KALBA

KARTAIS anglų ir amerikinės pjesės vaidinamos originalo kalba. Sekmadieniais ir pirmadieniais spektakliai anglų kalba vyksta **Marie Stuart** teatre.

GATVĖS TEATRAS

VASARĄ gatvės teatras suklesti. Žonglierių, mimų, ugnies rijikų ir muzikantų daugiausia pamatysi turistiniuose rajonuose, pvz., Pompidou centre *(p. 110–111)*, St-Germain-des-Prés ir Les Halles.

BILIETŲ UŽSAKYMAS

BILIETUS galima nusipirkti kasoje, užsisakyti telefonu arba per teatro agentūras. Kasos veikia kasdien nuo 11 iki 19 val. Kai kurios priima užsakymus su kreditine kortele telefonu arba asmeniškai.

BILIETŲ KAINOS

BILIETŲ kainos į valstybinius teatrus svyruoja nuo 45 iki 195 F, o į nepriklausomus – nuo 50 iki 250 F. Kai kuriuose teatruose pigesni ir studentiški stovimieji bilietai parduodami prieš 15 min. iki uždangos pakėlimo.

Kiosque Théâtre siūlo bilietus už pusę kainos spektaklio dieną: kreditinės kortelės nepriimamos ir už kiekvieną bilietą imami nedideli komisiniai. Bilietų kioskai stovi Place de la Madeleine aikštėje ir Châtelet-Les Halles metro-RER stotyje *(p. 105)*.

APRANGA

VAKARINIAI drabužiai dėvimi tik per iškilmingus įvykius Opéra de Paris Garnier ir Comédie Française teatruose bei per didžiąją prabangios pjesės premjerą.

ŽINYNAS

VALSTYBINIAI TEATRAI

Comédie Française
2 Rue de Richelieu 75001. **Žml.** 12 E1.
☎ *01 44 81 15 15.*

Odéon Théâtre de l'Europe
Pl de l'Odéon 75006. **Žml.** 12 F5.
☎ *01 44 41 36 36.*

Petit Odéon
Žr. Odéon Théâtre de l'Europe.

Salle Gémier
Žr. Théâtre National de Chaillot.

Théâtre National de Chaillot
Pl du Trocadéro 75016. **Žml.** 9 C2.
☎ *01 53 65 30 00.*

Théâtre National de la Colline
15 Rue Malte-Brun 75020.
☎ *01 44 62 52 52.*

ATOKESNĖS VIETOS

Cartoucherie
Žr. Théâtre du Soleil.

Théâtre du Soleil
(Cartoucherie) Route du Champ-des-Manoeuvres 75012.
☎ *01 43 74 24 08.*

NEPRIKLAUSOMI TEATRAI

Antoine-Simone Berriau
14 Blvd de Strasbourg 75010. **Žml.** 7 B5.
☎ *01 42 08 77 71 ir 01 42 08 76 58.*

Atelier
Pl Charles Dullin 75018. **Žml.** 6 F2.
☎ *01 46 06 49 24.*

Bouffes-du-Nord
37 bis Blvd de la Chapelle 75010. **Žml.** 7 C1.
☎ *01 46 07 34 50.*

Bouffes-Parisiens
4 Rue Monsigny 75002. **Žml.** 6 E5.
☎ *01 42 96 92 42.*

La Bruyère
5 Rue La Bruyère 75009. **Žml.** 6 E3.
☎ *01 48 74 76 99.*

Comédie des Champs-Elysées
15 Ave Montaigne 75008. **Žml.** 10 F1.
☎ *01 53 23 99 19.*

Gymnase-Marie Bell
38 Blvd Bonne-Nouvelle 75010. **Žml.** 7 A5.
☎ *01 42 46 79 79.*

Hébertot
78 bis Blvd des Batignolles 75017. **Žml.** 5 B2.
☎ *01 43 87 23 23.*

Huchette
23 Rue de la Huchette 75005. **Žml.** 13 A4.
☎ *01 43 26 38 99.*

Madeleine
19 Rue de Surène 75008. **Žml.** 5 C5.
☎ *01 42 65 07 09.*

Marie Stuart
4 Rue Marie-Stuart 75002. **Žml.** 13 A1.

Michel
38 Rue des Mathurins 75008. **Žml.** 5 C4.
☎ *01 42 65 35 02.*

Montparnasse
31 Rue de la Gaîté 75014. **Žml.** 15 C2.
☎ *01 43 22 77 74.*

Oeuvre
55 Rue de Clichy 75009. **Žml.** 6 D2.
☎ *01 44 53 88 88.*

Palais Royal
38 Rue Montpensier 75001. **Žml.** 12 E1.
☎ *01 42 97 59 81 ir 01 42 97 59 85.*

Porte St-Martin
16 Blvd St-Martin 75010. **Žml.** 7 C5.
☎ *01 42 08 00 32.*

St-Georges
51 Rue St-Georges 75009. Žml. 6 E3.
☎ *01 48 78 63 47.*

KAVINIŲ TEATRAI IR CHANSONNIERS

Au Bec Fin
6 Rue Thérèse 75001. **Žml.** 12 E1.
☎ *01 42 96 29 35.*

Au Lapin Agile
22 Rue des Saules 75018. **Žml.** 2 F5.
☎ *01 46 06 85 87.*

Café d'Edgar
58 Blvd Edgar-Quinet 75014. **Žml.** 16 D2.
☎ *01 42 79 97 97.*

Café de la Gare
41 Rue du Temple 75004. **Žml.** 13 B2.
☎ *01 42 78 52 51.*

Caveau de la République
1 Blvd St-Martin 75003. **Žml.** 8 D5.
☎ *01 42 78 44 45.*

Deux Anes
100 Blvd de Clichy 75018. **Žml.** 6 D1.
☎ *01 46 06 10 26.*

Lucernaire
53 Rue Notre-Dame-des-Champs 75006. **Žml.** 16 D1.
☎ *01 45 44 57 34.*

Klasikinė muzika

DAR NIEKAD PARYŽIAUS SCENA nebuvo tokia užimta. Vyriausybė finansuoja pirmaklases institucijas, kuriose statomos puikios operos, atliekami geri klasikinės ir šiuolaikinės muzikos kūriniai. Daug koncertų rengiama bažnyčiose, vyksta muzikos festivaliai.

Informaciją apie renginius pateikia leidiniai *Pariscope*, *7 à Paris* ir *L'Officiel des Spectacles*. Daugelyje koncertų salių nemokamai dalijami mėnesio repertuarai. Smulkią informaciją apie nemokamus ir po atviru dangumi vykstančius klasikinės muzikos renginius galima sužinoti ir biure Office du Tourisme et des Congrès de Paris *(p. 328–329)*.

OPERA

OPEROS GERBĖJAI bus patenkinti daugeliu pastatymų Bastille ir Opéra Comique rūmuose. Svarbią vietą operos užima ir Théâtre des Champs-Elysées repertuare. Su pertrūkiais jas stato įvairios nedidelės organizacijos, o kartais sporto stadionuose dainuoja pasaulinės žvaigždės, pvz., Luciano Pavarotti.

Itin modernūs Opéra de Paris rūmai **Opéra de Paris Bastille** *(p. 98)* oficialiai buvo atidaryti 1989 m. ir pagaliau spektakliuose imta naudotis visais modernios sceninės technikos stebuklais. Salėje yra 2700 vietų, iš kurių puikiai matyti scena.

Statomos klasikinės ir modernios operos, bet interpretacijų pasitaiko ir avangardinių. Vienas *Užburtosios fleitos* pastatymas buvo japonų no teatro stiliaus, ir keli veikėjai savo partijas atlikdavo balansuodami ant vienos kojos. Messiaeno *Šv. Prancišku Asyžietį* sudabartino vaizdo ekranai ir neoninės šviesos.

Kartais Bastille rūmuose vyksta šokių spektakliai, kai čia pasirodo Opéra de Paris Garnier baleto trupė *(p. 215)*, ir filmų festivaliai. Rūmuose yra dvi mažesnės salės – **Auditorium** (500 vietų) ir **Studio** (200 vietų) kameriškesniems renginiams – nuo kamerinės muzikos koncertų ir rečitalių iki operų ir pjesių. **Opéra Comique** (dar vadinama Salle Favart) dabar naudojama kaip Paryžiaus scena užsienio spektakliams. Nors ji specializuojasi operečių srityje, pasitaiko ir operų.

KONCERTAI

PARYŽIUJE yra trys svarbesni simfoniniai orkestrai ir dar geras pustuzinis kitų. Čia atvyksta ir daug gastroliuojančių orkestrų iš Europos ir Amerikos. Klesti ir kamerinė muzika – didžiosiose salėse ir bažnyčiose.

Salle Pleyel – tai pagrindinė Paryžiaus koncertų salė su 2300 vietų. Čia įsikūręs Orchestre de Paris. Šio orkestro sezonas trunka nuo spalio iki birželio, rengiami vidutiniškai du koncertai per savaitę. Šiame pastate glaudžiasi organizacija Ensemble Orchestral de Paris ir gero vardo orkestrų asociacijos Lamoureux, Pasdeloup ir Colonne, organizuojančios koncertų sezonus nuo spalio iki Velykų. Pastate yra ir dvi mažesnės salės kamerinei muzikai – Salle Chopin (470 vietų) ir Salle Debussy (120 vietų).

Per paskutinius keletą metų tapo **Théâtre du Châtelet** salės viena populiariausių miesto salių įvairiems koncertams, operai ir šokiui. Kokybišką programą sudaro operos klasika nuo Mozarto *Così fan tutte* iki Verdi'o *Traviatos*, modernesni kūriniai, pvz., Bergo *Wozzeck*, ir pavieniai tarptautinių operos žvaigždžių koncertai. Kasmet vyksta XX a. muzikos ciklas. Vasarį čia įsikuria Londono filharmonijos orkestras. Sezono metu fojė rengiami koncertinės popietės ir rečitaliai.

Mažesniems pastatymams teatras naudojasi **Auditorium du Châtelet** salė, dar vadinama Auditorium des Halles. Tai palyginti nauja vidutinio dydžio salė, beveik prapuolusi didžiulėje RER stotyje.

Garsus klasikinės muzikos teatras **Théâtre des Champs-Elysées** stato operos ir šokių spektaklius. Teatro bendrasavininkis yra Radio-France. Kartais čia koncertuoja jo Orchestre National de France, kaip ir daug gastroliuojančių orkestrų bei solistų. Rengiami įvairūs koncertai – nuo baroko iki XX a. muzikos. Puikius, daugiausia kamerinės muzikos koncertus sekmadieniais 11 val. organizuoja Concerts du Dimanche Matin.

Radio-France – tai stambiausias koncertų organizatorius Paryžiuje. Jo muzikines pajėgas sudaro du svarbūs simfoniniai orkestrai – Orchestre National de France ir Orchestre Philharmonique. Daug jų koncertų vyksta kitose Paryžiaus koncertų salėse, bet ir pačiuose **Maison de Radio-France** rūmuose yra didelė salė bei kelios mažesnės studijos, kurios naudojamos atviriems koncertams bei transliacijoms. *(Žr. p. 200, Musée de Radio France.)*

Vidutinio dydžio **Salle Gaveau** vyksta labai daug kamerinės muzikos koncertų ir rečitalių. Sezono metu sekmadieniais 11 val. Radio-France organizuoja „priešpietinius" koncertus.

Nauja salė **Auditorium de Louvre** atsirado plečiant Luvrą *(p. 122–129)*. Čia daugiausia vyksta kamerinės muzikos rečitaliai. Aktyvia

muzikine programa pasižymi vidutinio dydžio Musée d'Orsay *(p. 144–147)* salė **Auditorium du Musée d'Orsay**. Dieniniams koncertams galioja muziejaus bilietai, o vakarinių koncertų kainos įvairios.

Kiti muziejai dažnai rengia koncertus, kurie papildo parodos temą, pvz., trubadūrai Musée du Cluny *(p. 154–157)*. Tikslią informaciją rasite repertuarų žurnaluose.

Musique à la Sorbonne organizuoja koncertų ciklus **Grand Amphitéâtre de la Sorbonne** ir **Amphithéâtre Richelieu de la Sorbonne** salėse. Čia vyksta slavų muzikos festivalis, kurio metu atliekami Rytų Europos kompozitorių kūriniai.

Kartais koncertų pasitaiko **Conservatoire d'Art Dramatique** patalpose, kur 1828 m. Paryžiaus auditorijai buvo pristatytas Ludwigas van Beethovenas ir pirmą kartą buvo atlikti keli Hectoro Berliozo kūriniai. Visgi tai dažniausiai būna uždari koncertai.

Kiek kitokia nuotaika galima pasimėgauti stilingame kokteilių bare **New Opus Café**, kur styginių kvartetas groja klasikinę muziką. Repertuaro ieškokit leidinyje *Periscope*.

ŠIUOLAIKINĖ MUZIKA

ŠIUOLAIKINĖ muzika Paryžiuje yra iškili, tikrai gyva ir stipri. Pasaulinė šiuolaikinės muzikos garsenybė Pierre'as Boulez vadovauja novatoriškai organizacijai Ensemble InterContemporain, dosniai remiamai prancūzų valstybės.

InterContemporain neseniai persikėlė iš **IRCAM** (didelės „skaitmeninių ženklų apdorojimo" laboratorijos Pompidou centro apčioje) į naujas patalpas **Cité de la Musique** *(p. 234–235)*. Kitos ryškios žvaigždės iš minios talentingų kompozitorių būtų ansamblio *2E2M* vadovas Paulis Mefano, Pascalis Dusapinas ir George'as Benjaminas. Nepraleiskit pro akis ir jaunesnių talentų, pvz., Georges'o Aperghis, kuriančio muzikiniam teatrui.

Naują, pasakiškai suprojektuotą Cité de la Musique kompleksą Parc de la Villette sudaro po vaizdingu kupolu įrengta *salle de concerts*, kurią supa stiklu dengta arkada, ir **Conservatoire National de Musique** su savo operos teatru ir dviem koncertų salėmis. Abiejose vietose nuolat atliekama įvairiausia muzika: šiuolaikinė, džiazo, *chansons* ir senoji.

Informaciją apie koncertus gausite paskambinę į atitinkamą koncertų salę arba perskaitę repertuarų žurnalus. Tiems, kurie rimtai domisi šiuolaikine muzika, Pompidou centre IRCAM leidžia ketvirtinį žurnalą *Résonance*.

FESTIVALIAI

KELI SVARBIAUSI muzikos festivaliai – tai **Festival d'Automne à Paris** darbo rezultatas. Tai ne tiek daugybės pasirodymų organizavimas, kiek naujų kūrinių užsakymas, rėmimas ir bendras Paryžiaus muzikos, šokio ir teatro pagyvinimas nuo rugsėjo iki gruodžio.

Festival St-Denis vyksta birželį ir liepą, ypač daug dėmesio skiriama įvairiopai chorinei kūrybai. Dauguma renginių vyksta Basilique St-Denis.

Musique Baroque au Château de Versailles prasideda rugsėjo viduryje ir trunka iki spalio vidurio. Tai Baroque Music centro, įkurto 1988 m. Versalyje, atšaka. Legendinėje Versalio *(p. 248—253)* aplinkoje galima pasinerti į operas, koncertus, rečitalius, kamerinę muziką, šokį ir teatrą.

Bilietų paprastai reikia ieškoti teatro kasoje ar atitinkamoje koncertų salėje, nors kai kurie festivaliai siūlo išankstinio užsakymo paštu paslaugas.

BAŽNYČIOS

VISOSE Paryžiaus bažnyčioje skamba muzika – per klasikinius koncertus, vargonų rečitalius ar pamaldas. Nuolat koncertus rengia šios garsios bažnyčios: **La Madeleine** *(p. 214)*, **St-Germain-des-Prés** *(p. 138)*, **St-Julien-le-Pauvre** *(p. 152)* ir **St-Roch** *(p. 121)*. Muzikos galima pasiklausyti ir **Eglise des Billette, St-Sulpice** *(p. 172)*, **St-Gervais–St-Protais** *(p. 99)*, **Notre-Dame** *(p. 82–85)*, **St-Louis-en-l'Ile** *(p. 87)*, **Saint-Chapelle** *(p. 88–89)*.

Kai kurie, bet ne visi koncertai yra nemokami. Jei jums sunku susisiekti su bažnyčia, informaciją gausite biure Office du Tourisme et des Congrès de Paris *(p. 328–329)*.

SENOJI MUZIKA

PARYŽIUJE gyvuoja daug senosios muzikos ansamblių. Ansamblis *Chapelle Royale* rengia koncertų ciklus **Théâtre des Champs-Elysées**. Jo programos aprėpia nuo Renesanso vokalinės muzikos iki Mozarto. Sakraliąją muziką (ieškokit Bacho kantatų) jie groja **Notre-Dame des Blancs Manteaux** *(p. 102)*.

Les Arts Florissants labiau domisi barokine opera ir kartais pasirodo **Théâtre du Châtelet**, kur rodo prancūzų ir italų operas nuo Rossi iki Rameau. Pasirodo jie ir Salle Favart **(Opéra Comique)**, kur atlieka garsųjį Lully muzikinį kūrinį *Atis*.

Pagrindiniai kamerinės muzikos koncertai vyksta **Théâtre de la Ville**. Unikaliai prancūziškai patirčiai įgyti tinka Ensemble Clément Janequin. Tai nepadorių XVI a. *chanson parisienne* meistrai, koncertuojantys **Théâtre du Musée Grévin** *(p. 216)*.

Bilietų užsakymas

Visad geriausiai bilietus pirkti atitinkamoje kasoje. Pagrindinėse salėse bilietus užsisakyti galima paštu iš anksto, net prieš du mėnesius, arba telefonu nuo dviejų savaičių iki mėnesio prieš spektaklį. Jei norite gauti gerą vietą, visad apsimoka užsisakyti iš anksto, nes bilietai išparduodami greitai.

Paskutinę minutę bilietų irgi galima gauti kasoje, o kai kur, pvz., Opéra de Paris Bastille, šiuo tikslu paliekamas tam tikras kiekis bilietų pigesnėms vietoms.

Pagelbėti gali ir bilietų agentai, ypač FNAC parduotuvėse *(p. 329)*, arba geras viešbučio durininkas. Šios agentūros priima užsakymus su kreditinėmis kortelėmis, o tai gali būti paranku, nes korteles priima ne visos koncertinės įstaigos.

Bilietus už pusę kainos spektaklio dieną galima nusipirkti Kiosque Théâtre *(p. 329)* kioskuose, kurie stovi Place de la Madeleine ir Châtelet-Les-Halles RER stotyje. Tačiau šios agentūros paprastai prekiauja tik bilietais į renginius privačiuose teatruose.

Nepamirškit, kad atostogų mėnesį rugpjūtį dauguma teatrų ir koncertų salių gali neveikti, todėl pirmiausia pasiteiraukit, kad paskui nenusiviltumėte.

Bilietų kainos

Bilietų kainos į Opéra de Paris Bastille ir į pagrindines klasikinės muzikos sales svyruoja nuo 50 iki 550 F, o į mažesnes sales ir koncertus bažnyčiose, pvz., Sainte-Chapelle, – nuo 30 iki 150 F.

Klasikinė muzika

Amphithéâtre Richelieu de la Sorbonne
17 Rue de la Sorbonne 75005. **Žml.** 12 F5.
☎ *01 42 62 71 71.*

Auditorium
Žr. Opéra de Paris Bastille.

Auditorium du Châtelet
(Auditorium des Halles) Forum des Halles, Porte St-Eustache. **Žml.** 13 A2.
☎ *01 40 28 28 40.*

Auditorium du Louvre
Musée du Louvre, Rue de Rivoli 75001. **Žml.** 12 E2.
☎ *01 40 20 52 29.*

Auditorium du Musée d'Orsay
102 Rue de Lille 75007. **Žml.** 12 D2.
☎ *01 40 49 48 14.*

Cité de la Musique
Parc de La Villette, 221 Ave Jean-Jaurès 75019. ☎ *01 44 84 44 84.*

Conservatoire d'Art Dramatique
2 bis Rue du Conservatoire 75009. **Žml.** 7 A4.
☎ *01 42 46 12 91.*

Conservatoire National de Musique
Žr. Cité de la Musique.

Eglise des Billettes
24 Rue des Archives 75004. **Žml.** 13 C2.
☎ *01 42 72 38 79.*

Festival d'Automne à Paris
156 Rue de Rivoli 75001. **Žml.** 12 F2.5.
☎ *01 42 96 12 27.*

Festival St-Denis
6 Pl Legion d'Honneur 93200 St-Denis. **Žml.** 15 C3.
☎ *01 48 13 06 07.*

Grand Amphithéâtre de la Sorbonne
47 Rue des Ecoles 75005. **Žml.** 13 A5.
☎ *01 42 62 71 71.*

IRCAM
1 Pl Igor Stravinsky 75004. **Žml.** 13 B2.
☎ *01 44 78 48 43.*

La Madeleine
Pl de la Madeleine 75008. **Žml.** 5 C5.
☎ *01 44 51 69 00.*

Maison de Radio-France
116 Ave du Président-Kennedy 75016. **Žml.** 9 B4.
☎ *01 42 30 15 16.*

Musique Baroque au Château de Versailles
Château de Versailles, Chapelle Royal, 78000 Versailles ☎ *01 30 84 74 00.*

Notre-Dame
Pl du Parvis-Notre-Dame. **Žml.** 13 A4.
☎ *01 42 34 56 10.*

Notre-Dame-des Blancs-Manteaux
12 Rue des Blancs-Manteaux 75004. **Žml.** 13 A4.
☎ *01 42 72 09 37.*

Opéra Comique
(Salle Favart) 5 Rue Favart 75002. **Žml.** 6 F5.
☎ *01 42 44 45 46.*

Opéra de Paris Bastille
120 Rue de Lyon 75012. **Žml.** 14 E4.
☎ *01 44 73 13 99.*

New Opus Café
167 Quai de Valmy 75010. **Žml.** 8 D3.
☎ *01 40 34 70 00.*

Pompidou Centre
Plateau Beaubourg 75004. **Žml.** 13 B2. ☎ *01 44 78 12 33.*

Sainte-Chapelle
4 Blvd du Palais. **Žml.** 13 A3.
☎ *01 53 73 78 50.*

St-Germain-des-Prés
Pl St-Germain-des Prés 75006. **Žml.** 12 E4.
☎ *01 43 25 41 71.*

St-Gervais–St-Protais
Pl St-Gervais 75004. **Žml.** 13 B3.
☎ *01 48 87 32 02.*

St-Julien-le-Pauvre
1 Rue St-Julien-le-Pauvre 75005. **Žml.** 13 A4.
☎ *01 43 29 09 09.*

St-Louis-en-l'Ile
19 bis Rue St-Louis-en-l'Ile 75004. **Žml.** 13 C5.
☎ *01 46 34 11 60.*

St-Roch
296 Rue St-Honoré 75001. **Žml.** 12 D1.
☎ *01 42 44 13 20.*

St-Sulpice
Pl St-Sulpice 75006. **Žml.** 12 E4.
☎ *01 46 33 21 78.*

Salle Gaveau
45 Rue La Boétie 75008. **Žml.** 5 B4.
☎ *01 49 53 05 07.*

Salle Pleyel
252 Rue du Faubourg St-Honoré 75008. **Žml.** 4 E3.
☎ *01 45 61 53 00.*

Studio
Žr. Opéra de Paris Bastille.

Théâtre de la Ville
2 Pl du Châtelet 75001. **Žml.** 13 A3.
☎ *01 42 74 22 77.*

Théâtre des Champs-Élysées
15 Ave Montaigne 75008. **Žml.** 10 F1.
☎ *01 49 52 50 50.*

Théâtre du Châtelet
Pl du Châtelet 75001. **Žml.** 13 A3.
☎ *01 40 28 28 40.*

Théâtre du Musée Grévin
10 Blvd Montmartre 75009. **Žml.** 6 F4.
☎ *01 42 46 84 47.*

Šokis

KALBANT APIE ŠOKĮ, Paryžių galima pavadinti labiau kultūros kryžkele nei kultūros centru. Dėl decentralizacijos politikos geriausios prancūzų šokių trupės įsikūrė provincijose, bet jos dažnai aplanko sostinę. Be to, čia gastroliuoja garsiausios šokių trupės iš viso pasaulio. Prancūzai labai audringai priima arba atmeta šokių pasirodymus. Kai šokėjai nepatinka, publika ima švilpti ir masiškai išeidinėti per vidurį spektaklio.

KLASIKINIS BALETAS

PRABANGIUOSE **Opéra de Paris Garnier** *(p. 215)* rūmuose įsikūrusi viena geriausių pasaulyje klasikinio šokio trupių – Ballet de l'Opéra de Paris.

Nuo 1989 m., kai atidaryti Opéra de Paris Bastille rūmai, Opéra de Paris Garnier rūmai naudojami beveik vien tik šokiui. Tai vienas didžiausių teatrų Europoje, jo scenoje telpa 450 artistų, o salėje – 2200 žiūrovų.

Čia nuolat pasirodo modernaus šokio trupės, pvz., Martha Graham Company, Paul Taylor, Merce Cunningham, Alvin Ailey, Jerome Robbins ir Roland Petit's Ballet de Marseille.

1996 m. Opéra de Paris Garnier rūmai atidaryti po remonto. Dabar jie dalijasi operos pastatymais su **Opéra de Paris Bastille**.

MODERNUSIS ŠOKIS

VALSTYBĖS parama padėjo **Théâtre de la Ville** (šiam teatrui kadaise vadovavo Sarah Bernhardt) tapti svarbiausiais Paryžiuje moderniojo šokio namais, o subsidijos leido išlaikyti palyginti žemas bilietų kainas. Čia tarptautinio pripažinimo susilaukė modernūs choreografai – Jean-Claude'as Gallotta, Regine Chopinot, Maguy Marin ir Anne Teresa de Keesmaeker. Čia galima pamatyti Pinos Bausch Wuppertalio šokių teatro trupę, kurios kankinanti egzistencinė choreografija gal ne visiems priimtina, bet visad sulaukia Paryžiaus žiūrovų.

Sezono metu čia vyksta ir muzikiniai renginiai – rečitaliai, kameriniės muzikos, pasaulinės muzikos ir džiazo koncertai.

Maison des Arts de Créteil rūmuose rodomi vieni įdomiausių Paryžiuje šokių darbų. Jie stovi Créteilo priemiestyje, kur vietinė taryba labai remia šokį. Créteilo trupės choreografė Maguy Marin pelno pagyrimų už savo ekspresyvią kūrybą.

Maison des Arts rūmuose galima pamatyti ir novatoriškas trupes, pvz., Sidnio baletą ir labiau klasikinį Kirovą iš Sankt Peterburgo.

Elegantiškasis **Théâtre des Champs-Élysées**, stovintis tarp prabangių parduotuvių ir ambasadų, turi 1900 žiūrovų vietų. Čia dažnai lankosi pasiturinti publika, kuri žiūri garsių tarptautinių trupių spektaklius. Šiame teatre Nižinskis pirmą kartą šoko maištingame Stravinskio *Šventajame pavasaryje* ir įkaitino publiką.

Teatras labiau garsėja klasikine muzika, bet neseniai čia lankėsi Harlemo šokių trupė ir Londono karališkasis baletas. Būtent čia, atvykę į Paryžių, pasirodo Michailas Baryšnikovas ir amerikiečių choreografas Markas Morrisas. Teatras remia ir populiarų tarptautinio baleto popuri vakarų ciklą *Geants de la Danse*.

Mielas senas **Théâtre du Châtelet** garsėja operomis ir klasikine muzika, jame šoka ir pasižymėjęs choreografo Williamo Forsythe'o Frankfurto baletas. Jaunos eksperimentinės šokių trupės pasirodo **Théâtre de la Bastille** salėje, kur statomi ir novatoriški spektakliai. Čia savo veiklą pradėjo daug režisierių ir trupių, vėliau pasiekę tarptautinę šlovę.

Naujos dėmesio vertos trupės – *La P'tit Cie* ir *L'Esquisse*, bet nuolatinės vietos jos neturi.

RENGINIŲ REPERTUARAI

APIE RENGINIUS skaitykit savaitiniuose pramogų vadovuose *Pariscope* ir *L'Officiel des Spectacles*. Šokių spektaklius reklamuojantys plakatai iškliijuoti metro stotyse, gatvėse, ypač ant žalių reklamos stulpų *colonnes Morris*.

BILIETŲ KAINOS

BILIETAI į Opéra Garnier operos spektaklį kainuoja nuo 60 iki 650 F (į baletą 30 – 400F), į Théâtre des Champs-Elysées – nuo 40 iki 500 F, o kitur – nuo 60 iki 180 F.

ADRESAI

Maison des Arts et de la Culture de Créteil
Pl Salvador Allende 94000 Créteil.
☎ *01 45 13 19 19.*

Opéra de Paris Palais Garnier
Žr. p. 214–215.

Opéra de la Bastille
Žr. p. 98.

Théâtre de la Bastille
76 Rue de la Roquette 75011.
Žml. 14 F3.
☎ *01 43 57 42 14.*

Théâtre de la Ville
Žr. p. 334.

Théâtre des Champs-Elysées
Žr. p. 334.

Théâtre du Châtelet
Žr. p. 334.

Rokas, džiazas ir pasaulinė muzika

MUZIKOS GERBĖJAI PARYŽIUJE ir jo apylinkėse ras visas įmanomas muzikos formas – nuo popmuzikos žvaigždžių didžiuosiuose stadionuose iki talentingų metro muzikantų. Siūloma milžiniška stilių įvairovė: regis, hiphopas, pasaulinė muzika, bliuzas, liaudies melodijos, rokas ir džiazas. Sakoma, kad Paryžius džiazo klubų ir džiazo įrašų skaičiumi nusileidžia tik Niujorkui. Mieste visad pilna puikių grupių ir solistų.

Kasmet per vasaros saulėgrįžą (birželio 21 d.) vyksta *Fête de la Musique* šventė. Tai vienintelė metų diena, kai bet kas bet kur Paryžiuje gali groti bet kokią muziką be leidimo. Ausis gali užgulti sunkiojo metalo grupės garsai arba užliūliuoti akordeonisto grojamos tradicinių prancūziškų dainų melodijos.

Norėdami išsamių žinių apie renginius savo viešnagės metu, bet kuriame kioske nusipirkit *Pariscope* (leidžiamą kas trečiadienį). Džiazo aistruoliai turėtų skaityti mėnesinį žurnalą *Jazz*, kur spausdinami repertuarai ir apžvalgos siauram ratui.

DIDŽIOSIOS SALĖS

POPULIARIAUSI tarptautiniai renginiai paprastai vyksta milžiniškose arenose **Palais d'Omnisports** (Bercy bulvare) arba **Zénith** rūmuose. Mažesnės salės, pvz., legendinis pasaulinis *chanson* centras **Olympia** arba **Grand Rex** (kartu ir kino teatras), siūlo numeruotas vietas, jaukesnę atmosferą ir gerą akustiką. Čia priimami visi – nuo pirmųjų šalies dainų, išsidažiusių ir pasipuošusių perukais, iki dygių džiazo žvaigždžių.

ROKAS IR POPMUZIKA

VIETINĖS Paryžiaus roko grupės, pvz., *Les Negresses Vertes*, *Noir Désir* ir *Mano Negra*, sulaukė tarptautinio populiarumo. Jos groja triukšmingą prancūziškąpopmuziką – roko ir gatvės muzikos mišinį. Įvairiataučiai jaunuoliai iš *banlieue* (priemiesčių) sudaro prancūzakalbes repo grupes – *Alliance Ethnique*, *NTM*, *MC Solaar* ir kt. Nors ir siekiančios maištauti, vos kelios jų atėjo iš varguomenės kvartalo ir atrodo visai nekaltos, palyginti su amerikinėmis pirmtakėmis.

Keli geriausi prancūzų popmuzikos dainininkai būtų Françis Cabrelis, Michelis Jonaszas, gražioji ir talentingoji Vanessa Paradis, Julienas Clercas ir bliuzo dainininkas Paulis Personne'as. Vietinis duetas *Les Rita Mitsuko* susilaukia dėmesio keistu roko, *chanson*, Lotynų Amerikos muzikos ir *scratch* hibridu. Atvykėliai gali paklausyti gastroliuojančių užsienio grupių. Jaunimas dažnai lankosi koncertams pritaikytuose kino teatruose **La Cigale**, **Elysée-Montmartre**.

Roką, ritminę muziką ir bliuzą išgirsite **Caf' Conc'**. Eklektiškų popuri galima pasiklausyti **Bataclan** pastate, puoštame pagodos pavidalo frontonu, ir **Rex Club**. Nuo to meto, kai 1964 m. *Beatles* nukėlė **Olympia** stogą, svarbesni britų ir amerikiečių popscenos herojai nuolat žvalgosi į Paryžių kaip į miestą, kuriame būtina pagroti. Taigi visad verta pasidomėti, kas gastroliuoja mieste.

Daugelyje Paryžiaus naktinių klubų taip pat atliekama gyva muzika *(p. 338–339)*.

DŽIAZAS

KVAIŠTELĖJĘS dėl džiazo Paryžius pilnas sausakimšų klubų, kuriuose kas vakarą muzikuoja didžiausi talentai. Daug Amerikos muzikantų apsigyveno svetingoje Prancūzijos sostinėje. Siūlomi visi stiliai – nuo laisvos formos iki diksilendo, svingo ir net pereinančio į hiphopą džiazo. Klubų pasitaiko nuo beveik koncertinių salių iki barų su pianinu bei alinės tipo užeigų. Viena populiariausių vietų **New Morning** labiau vilioja talentais negu patogia aplinka. Čia karšta ir prirūkyta, aptarnavimas siaubingas, bet čia koncertavo visi didieji džiazo muzikantai. Ateikit anksti, kad gautumėte gerą vietą. Les Halles rajone gyvame džiazo klube **Le Duc des Lombards** grojama ir Lotynų Amerikos muzika.

Daug džiazo klubų kartu ir kavinės, barai ar restoranai. Iš pastarųjų būtų jaukus **Bilboquet** su Belle Epoque stiliaus interjeru. Tai stilinga vieta, kurią mėgsta žvaigždės. Apačioje įrengta diskoteka **Club St-Germain**. Vakarieniauti gali būti neprivaloma, bet pasiteiraukit.

Kitos populiaros džiazo vietos būtų **Le Petit Journal Montparnasse** (modernus džiazas), **Le Petit Journal St-Michel** (diksilendas) ir **Sunset**. **Le Petit Opportun** – tai mažytis gero vardo klubas (tik 60 vietų). Bastille rajono kavinėje **Café de la Plage** itin madingai publikai atliekama įvairi muzika. Kaip archetipinis džiazo naktinis klubas atrodantis **Caveau de la Huchette** nebepirmauja džiazo scenoje. Šiandien čia grojamas svingas ir bigbendas, lankosi studentai.

Išbandę prirūkytus pusrūsių klubus, vietinių talentų pasiklausyti užeikit į draugišką **Eustache** barą, pigesnį nei daugelis kitų, arba į stileiviškąjį **China Club**, kurį puošia penkto dešimtmečio *film noir* dekoras. **Jazz-Club Lionel Hampton** *Méridien* viešbutyje yra gerbiamas klubas, kur rengiami sekmadienio džiazo priešpiečiai.

Jei į Paryžių atvykote liepą, nepraleiskit kasmetinio JVC Halle That Jazz festivalio, kuris vyksta **Grande Halle de la Villette**. Jame dalyvauja tarptautinio džiazo žvaigždės, pvz., Groveris Washingtonas Jaun., Fats Domino ir B. B. Kingas. Taip pat demonstruojami filmai apie džiazą, atliekamos improviza-

cijos (*boeufs*), dalyvaujant visiems geriausiems muzikantams. Spalį į kasmetinį Paryžiaus džiazo festivalį atvyksta geriausi pasaulio muzikantai.

Slow Club klube, į kurį kviečia neoninė roko poros iškaba, grojamas svingo džiazas, savo talentus rodo šokanti minia.

Pasaulinė muzika

Paryžius natūraliai tapo pasaulinės muzikos centru, nes jame gyvena daug gyventojų iš Vakarų Afrikos, Magribo, Antilų ir Lotynų Amerikos. Puikiame **Chapelle des Lombards** klube vyksta aukšto lygio renginiai, grojamas džiazas, Lotynų Amerikos šokių ir brazilų muzika, šokama iki aušros. Viduramžiškame rūsyje **Aux Trois Mailletz** skamba bliuzas, tango ir rokenrolas.

Daug džiazo klubų į savo programas įterpia ir etninę muziką. **New Morning** klube girdėti afrikiečių, brazilų ir kt. muzikos garsai. **Café de la Plage** regį derina su Lotynų Amerikos šokiais, o **Baiser Salé** siūlo viską nuo bliuzų iki brazilų muzikos. Populiariuose renginiuose dalyvauja Makossa, Kassav, Malavoi ir Manu Dibango.

Bilietų kainos

Paryžiaus klubuose pasitaiko per didelių kainų, o prie durų gali būti imamas papildomas daugiau nei 100 F mokestis, į kurį įeina pirmojo gėrimo kaina. Jei nėra papildomo mokesčio, gėrimai tikriausiai bus brangūs, o bent vieną taurę nusipirkti būtina.

Bilietų pirkimas

Bilietai į daugumą renginių parduvinėjami FNAC filialuose ir Virgin Megastore *(p. 329)* arba tiesiog įstaigos kasose ir prie klubų durų.

Žinynas

Didžiosios salės

Grand Rex
1 Blvd Poissonnière 75002. **Žml.** 7 A5.
☎ *01 45 08 93 89.*

Olympia
28 Blvd des Capucines 75009. **Žml.** 6 D5.
☎ *01 55 27 10 00.*

Palais d'Omnisports de Paris-Bercy
8 Blvd de Bercy 75012. **Žml.** 18 F2.
☎ *01 44 68 44 68.*

Zénith
211 Ave de Jean-Jaurès 75010. ☎ *01 42 08 60 00.*

Rokas ir popmuzika

Bataclan
50 Blvd Voltaire 75011. **Žml.** 14 E1.
☎ *01 43 14 35 35.*

Caf' Conc'
6 Rue St-Denis 75001. **Žml.** 13 A3.
☎ *01 42 33 42 41.*

La Cigale
120 Blvd Rochechouart 75018. **Žml.** 6 F2.
☎ *01 42 23 15 15.*

Elysée-Montmartre
72 Blvd Rochechouart 75018. **Žml.** 6 F2.
☎ *01 44 92 45 45.*

Rex Club
5 Blvd Poissonnière 75002. **Žml.** 7 A5.
☎ *01 42 36 83 98.*

Džiazas

Baiser Salé
58 Rue des Lombards 75001. **Žml.** 13 A2.
☎ *01 42 33 37 71.*

Bilboquet
13 Rue St-Benoît 75006. **Žml.** 12 E3.
☎ *01 45 48 81 84.*

Café de la Plage
59 Rue de Charonne 75011. **Žml.** 14 F4.
☎ *01 47 00 48 01.*

Caveau de la Huchette
5 Rue de la Huchette 75005. **Žml.** 13 A4.
☎ *01 43 26 65 05.*

China Club
50 Rue de Charenton 75012. **Žml.** 14 F5.
☎ *01 43 43 82 02.*

Club St-Germain
Žr. Bilboquet.

Le Duc des Lombards
42 Rue des Lombards 75001. **Žml.** 13 A2.
☎ *01 42 33 22 88.*

Eustache
37 Rue Berger, Carré des Halles 75001. **Žml.** 13 A2.
☎ *01 40 26 23 20.*

La Grande Halle de la Villette
211 Ave Jean-Jaurès 75019. **Žml.** 8 F1
☎ *01 40 03 75 03.*

Jazz-Club Lionel Hampton
Hôtel Méridien, 81 Blvd Gouvion-St-Cyr 75017. **Žml.** 3 C3.
☎ *01 40 68 30 42.*

New Morning
7–9 Rue des Petites-Écuries 75010. **Žml.** 7 B4.
☎ *01 45 23 51 41.*

Le Petit Journal Montparnasse
13 Rue du Commandant-Mouchotte 75014. **Žml.** 15 C2.
☎ *01 43 21 56 70.*

Le Petit Journal St-Michel
71 Blvd St-Michel 75005. **Žml.** 16 F1.
☎ *01 43 26 28 59.*

Le Petit Opportun
15 Rue des Lavandières-Ste-Opportune 75001. **Žml.** 13 A3.
☎ *01 42 36 01 36.*

Slow Club
130 Rue de Rivoli 75001. **Žml.** 13 A2.
☎ *01 42 33 84 30.*

Sunset
60 Rue des Lombards 75001. **Žml.** 13 A2.
☎ *01 40 26 46 60.*

Pasaulinė muzika

Aux Trois Mailletz
56 Rue Galande 75005. **Žml.** 13 A4.
☎ *01 43 54 42 94.*

Baiser Salé
Žr. Džiazas.

Café de la Plage
Žr. Džiazas.

Chapelle des Lombards
19 Rue de Lappe 75011. **Žml.** 14 F4.
☎ *01 43 57 24 24.*

New Morning
Žr. Džiazas.

Sunset
60 Rue des Lombards 75001. **Žml.** 13 A2.
☎ *01 40 26 46 60.*

Diskotekos ir naktiniai klubai

MUZIKINIAI PARYŽIAUS KLUBAI atspindi Amerikos ir Britanijos sroves. Vietiniai Paryžiuje šoka *le rock* – šešto dešimtmečio klasikinio rokenrolo atmainą. Tik keli klubai, pvz., **Balajo** ir **Folies Pigalle**, tikrai atitinka paskutinę madą. Paryžiaus klubai gan gerai įrengti. **Les Bains** jau daugelį metų nepraranda populiarumo ir brangina ištikimus lankytojus.

Le Figaro savaitinis priedas, *7 à Paris* ir *Pariscope* spausdina naujausią informaciją, trumpus klubų apibūdinimus ir jų darbo valandas. Be to, skaitykit ir plakatus Bastille metro stotyje, pasiklausykit Radio NOVA 101,5 FM stoties smulkių pranešimų apie geriausius vakarinius pasilinksminimus.

Kitas populiarus pasirinkimas vakarui – šokių salės ir barai su fortepijonais. Jei jums rūpi, ką apsirengti, neužmirškit, kad dauguma paryžiečių pasipuošia eidami į miestą.

VYRAUJANTI KRYPTIS

LE BATACLAN – didelė, bet nuotaikinga vieta šiuolaikinėms grupėms, bet po pasirodymo šeštadienio vakarais ji tampa madingiausiu Paryžiuje naktiniu klubu, kuris garsėja rinktiniu *funk*, *soul* ir naujuoju *jack* svingu.

Club 79 – tai gyva „retro" diskoteka. Nebrangi **La Scala** privilioja didelę jaunimo minią. Pašėlę riedutininkai repo ir roko šokti čiuožia į **La Main Jaune**.

Į žavią buvusią turkišką pirtį **Les Bains** vakarais renkasi mados ir pramogų verslo žmonės. Viršuje esantis restoranas dabar siūlo Tailando patiekalus, čia rengiami privatūs vakarėliai. Šokių aukštas nedidelis, grojama daugiausia hauso muzika, pirmadieniais – aštunto ir devinto dešimtmečių šokių muzika, o trečiadieniais – R&B. Sekmadieniais vakaras *Café con Leche* skiriamas gėjams.

Reklamos ir filmų kūrėjai dažnai užsuka į **Rex club**. Čia vakarais grojama įvairi muzika – nuo efektingo roko ir hauso iki „egzotiško" *funk*, regio ir pasaulinės muzikos. Prašmatniame klube **Zed Club**, nepaisančiame amžiaus, daugiausia girdėti rokenrolas. Didžiulis **La Locomotive** tenkina vyraujančius skonius roku, hauso, *groove* ir šokių muzika, kurie skamba skirtinguose aukštuose.

PRIVILEGIJUOTIEJI KLUBAI

JEI ESATE turtingas, gražus ir garsus, dar nereiškia, kad pateksite į **Castel's** klubą, bet šios savybės gali padėti. Tai griežtai privatus klubas, kur keletas laimingųjų vakarieniauja viename iš dviejų labai gerų restoranų, o paskui nusileidžia į apačią pašokti.

Į **Regine's** klubą prisirenka kostiumuotų atsakingų darbuotojų ir turtingų užsieniečių, kurie vakarieniauja ir šoka pagal lengvą muziką.

MADINGIEJI KLUBAI

KADAISE buvęs darbininkų miuzikholas, į kurį dažnai ateidavo garsieji paryžiečiai Edith Piaf ir Jeanas Gabinas, **Balajo** dabar tapo pasiturintis, bet išliko vienas geriausių Paryžiaus šokių klubų ir vienas iš nedaugelio, veikiančių pirmadienį. Čia vyksta ir pramoginių šokių vakarai.

Hipiuojantis jaunimas traukia į mažą ir jaukų **Folies Pigalle**, kuris anksčiau buvo striptizo klubas, o šiandien čia skamba gyva muzika. Originalūs teminiai vakarai daro jį smagiausia susirinkimo vieta. Aukščiausio lygio šokių vakarai *Bal*, grojant bigbendui, kas dvi savaitės vyksta **Elysée Montmartre**. Ten vyksta ir *Return to the Source* vakarai, panašūs į Londono *Fridge* klubo vakarus.

PASAULINĖ MUZIKA

STILINGĄ ir brangų Afrikos-Antilų klubą **Keur Samba** mėgsta Afrikos turtuoliai. Veiksmas prasideda po 2 val. nakties ir tęsiasi ilgai. Privilegijuotas smagus **La Casbah** – tai vienas geriausiai įrengtų Paryžiaus klubų. Afrikos ir Vidurinių Rytų dekoras kaip magnetas traukia modelius ir stileivas, kurie tarp šokių užbėga į klubo apačioje esančią parduotuvėlę apsipirkti. *Le Casbah* dabar išgyvena elegantiškiausio klubo reputacijos atgimimą.

Jei jūsų nervų sistema pakelia autentiškos Lotynų Amerikos muzikos banguojančius ir pulsuojančius ritmus, užsukit į **La Java**, kur puikūs garsai dera su savitu Belleville'io šokių salės patrauklumu.

Be to, gyvos pasaulinės muzikos vakarus siūlo **Trottoirs de Buenos-Aires**, **Chapelle des Lombards** ir rūsio baras, esantis **Aux Trois Mailletz** (*žr.* Rokas, džiazas ir pasaulinė muzika *p. 336–337*).

GĖJŲ IR LESBIEČIŲ KLUBAI

LE QUEEN – tai milžiniškas gėjų klubas su daugybe hauso muzikos vakarų vedėjų. Pirmadienio vakarą vyksta diskoteka, o penktadienį ir šeštadienį grojamas *garage* ir *soul*. Kai kurie nešvankesni renginiai skirti tik vyrams. Merginos privalo ateiti su gražiais vaikinais. Sekmadienio vakarą **La Locomotive** klube rengiamas *Gay Tea Dance*, perkeltas iš jau subankrutavusio *La Palace*. Trečiadienį būna *Respect*, formaliai priklausąs *Le Queen*. Lesbiečių klubas **Christhom** – tai pagražintas ir naujai pavadintas *L'Entreacte* variantas. Per *Lounge* trečiadienį gurkšnojami kokteiliai, sėdima ant minkštasuolių, klausomasi lengvos muzikos, žiūrimas kabaretas, o ketvirtadienį skamba hauso ir šokių muzika. Naujas pašėlęs gėjų vakaras *Scream* rengiamas populiariame **Elysée Montmartre**.

KABARETAS

MUZIKINIO REVIU labiausiai asocijuojasi su amžių sandūros Paryžiumi. Iškyla bohemiškų menininkų vaizdai ir šampano sukeltos orgijos. Mūsų dienomis dauguma šokėjų yra amerikietės, o žiūrovus sudaro užsienio verslininkai ir turistų grupės.

Renkantis kabaretą iš akies galima pasakyti, kad žinomiausi ir yra geriausi. Mažiau žinomų kabaretų renginiai labiau primena antrarūšį striptizą. Visi čia išvardinti kabaretai garantuoja pusnuogių moterų pasirodymus su nežmoniškomis karūnomis iš plunksnų ir blizgučių, vodevilio veiksmus ir, priklausomai nuo jūsų požiūrio, impozantišką vakarą arba aukšto lygio kičą.

Lido panašiausias į Las Vegaso kabaretus, čia šoka legendinės *Bluebell Girls*. **Folies-Bergères** garsėja gyvais pasilinksminimais. Tai seniausia Paryžiuje muzikinė salė ir galbūt žymiausia pasaulyje. **Crazy Horse Saloon** pasižymi nelabai padoriais kostiumais ir spektakliais, čia šoka Betty Buttocks, Fila Volcana ir Nouka Bazooka. Laukinių Vakarų baras tapo spindinčiu teatriuku, kur kiekvienam žiūrovui skubiai atnešamas kibirėlis su šampanu. Kuklus parodijinių šou striptizas buvo ištobulintas iki komedinių etiudų ir pasaulio gražuolių pasirodymų. **Paradis Latin** yra „prancūziškiausias" iš visų miesto kabaretų šou. Gražiame, sename Kairiojo kranto teatre, kurio dalį suprojektavo Gustave'as Eiffelis, vyksta įvairūs pasirodymai su puikiais specialiaisiais efektais ir dekoracijomis.

Don Camillo Rive Gauche kabaretė rengiami elegantiškesni, mažiau pataikaujantys turistams šou. Dainuoja puikūs *chanson* dainininkai, vaidina komikai ir pan. **Moulin Rouge** *(p. 226)*, kadaise lankytas Toulouse-Lautreco, yra kankano lopšys. Šių merginų pasirodymus manieringai parodijuoja transvestitai kabaretė **Chez Madame Arthur**.

ĮĖJIMO MOKESČIAI

KAI KURIE KLUBAI yra griežtai privatūs, kiti atviresni. Kainos gali būti nuo 75 iki 100–200 F ar daugiau ir dar aukštesnės po vidurnakčio ir savaitgaliais. Gana dažnai pasitaiko nuolaidų moterims.

Jūs galite pavakarieniauti ir pažiūrėti šou arba tik išgerti, bet visi šie malonumai brangūs. Pasiruoškit bilietui išleisti nuo 150 iki 400 F, o su vakariene – nuo 450 iki 700 F. Paprastai viena taurė gėrimo *(la consommation)* įeina į mokestį, bet visas vakarėlis gali būti labai brangus.

DISKOTEKOS IR KLUBAI

Les Bains
7 Rue du Bourg-L'Abbé 75003. **Žml.** 13 B1.
☎ *01 48 87 01 80.*

Balajo
11 Rue de Lappe 75011. **Žml.** 14 E4.
☎ *01 47 00 07 87.*

Le Bataclan
50 blvd Voltaire 75011. **Žml.** 13 E1.
☎ *01 47 00 30 12.*

La Casbah
18–20 Rue de la Forge-Royale 75011.
☎ *01 43 71 04 39.*

Castel's
15 Rue Princesse 75006. **Žml.** 12 E4.
☎ *01 40 51 52 80.*

Chez Madame Arthur
75 bis Rue des Martyrs 75018. **Žml.** 6 F2.
☎ *01 42 54 4021.*

Club 79
79 Ave des Champs-Elysées 75008. **Žml.** 4 F5.
☎ *01 47 23 68 75.*

Crazy Horse Saloon
12 Ave George V 75008. **Žml.** 10 E1.
☎ *01 47 23 32 32.*

Don Camillo Rive Gauche
10 Rue des Sts-Pères 75007. **Žml.** 12 E3.
☎ *01 42 60 82 84.*

Elysée Montmartre
72 Blvd Rochechouart 75018. **Žml.** 6 F2.
☎ *01 42 52 76 84.*

Folies-Bergères
32 Rue Richer 75009. **Žml.** 7 A4.
☎ *01 44 79 98 98.*

Folies Pigalle
11 Pl Pigalle 75009. **Žml.** 6 E2.
☎ *01 48 78 25 26.*

La Java
105 Rue du Faubourg du Temple 75011. **Žml.** 8 E5.
☎ *01 42 02 20 52.*

Keur Samba
79 Rue de la Boétie 75008. **Žml.** 5 A4.
☎ *01 43 59 03 10.*

Lido
116 bis Ave des Champs-Elysées 75008. **Žml.** 4 E4.
☎ *01 40 76 56 10.*

La Locomotive
90 Blvd de Clichy 75018. **Žml.** 4 E4.
☎ *01 53 41 88 88.*

La Main Jaune
Pl de la Porte-Champerret 75017. **Žml.** 3 C1.
☎ *01 47 63 26 47.*

Moulin Rouge
82 Blvd de Clichy 75018. **Žml.** 6 E1.
☎ *01 46 06 00 19.*

Paradis Latin
28 Rue du Cardinal-Lemoine 75005. **Žml.** 13 B5.
☎ *01 43 25 28 28.*

Christhom
25 Blvd Poissonière 75002. **Žml.** 7 A5.
☎ *01 40 26 01 50.*

Le Queen
102 Ave des Champs-Elysees 75008. **Žml.** 4 E4.
☎ *01 53 89 08 90.*

Regine's
49–51 Rue Ponthieu 75008. **Žml.** 5 A5.
☎ *01 43 59 21 60.*

Rex Club
5 Blvd Poissonière 75002. **Žml.** 7 A5.
☎ *01 42 36 83 98.*

Ritz Club
Hôtel Ritz, 15 Pl Vendôme 75001. **Žml.** 6 D5.
☎ *01 43 16 30 30.*

La Scala
188 bis Rue de Rivoli 75001. **Žml.** 12 E2.
☎ *01 42 60 45 64.*

Zed Club
2 Rue des Anglais 75005. **Žml.** 13 A5.
☎ *01 43 54 93 78.*

Kinas

PARYŽIUS – TAI PASAULINĖ filmų pripažinimo sostinė. Maždaug prieš šimtmetį jis tapo kinematografijos lopšiu, čia brendo labai paryžietiškas avangardinis Naujosios bangos judėjimas. Šešto dešimtmečio pabaigoje ir septinto pradžioje režisieriai Claude'as Chabrolis, François Truffaut, Jean-Lucas Godard'as ir Ericas Rohmeris įvykdė filmų kūrimo ir suvokimo revoliuciją.

Mieste yra daugiau nei 300 ekranų kino teatruose ir įvairios paskirties įstaigose. Galima pamatyti pasakišką gausybę filmų – ir naujutėlaičių, ir jau tapusių klasika. Nors dabar labiau nei bet kada rinkoje vyrauja amerikinė produkcija, beveik visi pasaulio filmų gamintojai rado savo nišą šiame mieste.

Kino teatrai keičia programas trečiadieniais. Pigiausi praktiniai vadovai *Pariscope* ir *L'Officiel des Spectacles* *(p. 328)* spausdina išsamius kino teatrų repertuarus ir seansų laiką, aprėpdami maždaug 300 filmų. Svarbesnės apžvalgos ir straipsniai pasirodo didesnio formato savaitraščiuose *Télérama* ir *7 à Paris,* o rimtam kino žinovui pravartu paskaityti mėnesinius žurnalus *Les Cahiers du Cinéma* ir *Positif.*

Filmai originalo kalba su subtitrais žymimi „VO" *(version originale)*, o dubliuoti – „VF" *(version française)*.

Vieną birželio dieną vyksta Fête du Cinéma šventė. Užmokate visą kainą už vieną filmą, o kiti tą pačią dieną žiūrimi filmai bet kuriame kino teatre kainuoja po 1 F. Neretai kino entuziastai per dieną pasižiūri net šešis filmus.

KINO TEATRŲ IŠSIDĖSTYMAS

DAUGUMA Paryžiaus kino teatrų išsidėstę keliais ruožais, tikintis, kad žiūrovus pritrauks gretimi restoranai ir parduotuvės.

Tankiausia kino teatrų juosta yra Champs-Elysées rajone, kur galite išvysti paskutinę Holivudo sėkmę arba prancūzų režisieriaus triumfą, taip pat atnaujintus klasikos pavyzdžius originalo kalba, su subtitrais. Grands Boulevards ir Opéra de Paris Garnier apylinkių kino teatrai rodo ir subtitruotus, ir dubliuotus filmus. Place de Clichy – tai paskutinė Pathé citadelė, kur veikia ne mažiau nei 13 ekranų, rodančių dubliuotus filmus. Naujausias Dešiniojo kranto kino centras veikia Forum des Halles prekybos rajone.

Kairysis krantas, istoriškai siejamas su miesto intelektualiniu gyvenimu, išlieka meninių ir repertuarinių kino teatrų centru, nors čia galima pamatyti ir tiek pat naujausių populiarių kino kūrinių. Per paskutinį dešimtmetį uždaryta daug Lotynų kvartalo kino teatrų, todėl dabar pagrindinis Kairiojo kranto kino teatrų rajonas liko Odéon-St-Germain-des-Prés. Išimtis yra tik Rue Champollion gatvė, kuri atgijo kaip meninių ir repertuarinių filmų rajonėlis.

Piečiau esančiame Montparnasse'e ir toliau gyvai rodomos naujos dubliuotos ir subtitruotos kopijos.

DIDIEJI EKRANAI IR KINO RŪMAI

IŠ KINO TEATRŲ į akis krinta du Grands Boulevards apylinkių teatrai – **Le Grand Rex,** puoštas barokiniu dekoru, ir **Max Linder Panorama,** kurį devintame dešimtmetyje grupė entuziastų atnaujino populiarių ir meninių filmų programoms.

Kita populiari vieta yra **Gaumont Kinopanorama** su plačiu išgaubtu ekranu. Nors šia kino teatras yra atokesniame Grenelle'io rajone, tai viena lankomiausių miesto įstaigų. Neseniai Place d'Italie rajone iškilo naujas **Gaumont** pastatas su didžiausiu šalyje ekranu.

La Vilette parke Cité des Sciences ir de l'Industrie muziejaus **La Géode** *(p. 235)* rodo mokslinius filmus. Čia ekranas didžiausias pasaulyje, o „omnimax" projektorius iš 70 mm horizontalaus kadro atkuria devyniskart didesnį vaizdą, nei jis atkuriamas iš standartinės 35 mm kopijos.

FILMŲ PERŽIŪROS NAMAI

KIEKVIENĄ SAVAITĘ galima pamatyti daugiau nei 150 geriausių pasaulio filmų. Senais Holivudo filmais niekam nenusileidžia nedidelis nepriklausomas **Grand Action** tinklas. Kiti aktyvūs filmų peržiūros namai būtų **Reflets Médicis Logos** Rue Champollion gatvėje ir ką tik atnaujintas **Diagonal Europa** kino teatras prie Jardin du Luxembourg. Pastarajam vadovauja platintojas ir eksponentas Acacias-Cinéaudience.

CINÉMATHÈQUE FRANÇAISE

ŠĮ GARSŲ kino archyvą ir filmų peržiūros centrą, tapusį privačia Naujosios bangos atstovų „mokykla", 1936 m. įkūrė Henri Langlois *(p. 199)*. Jis jau prarado klasikinių filmų demonstravimo monopolį, bet entuziastams būtinai reikia čia užsukti ir susirasti retą, jau neberodomą arba neseniai atnaujintą filmą. Šiai įstaigai dabar priklauso trys kino teatrai: vienas yra **Cinémathèque Française Palais de Chaillot** *(p. 198)*, o kiti du kaimynystėje, **Cinémathèque Française Palais de Tokyo.** Ten pat yra ir Prancūzijos kino ir televizijos mokykla FEMIS. Bilietai kainuoja maždaug 22 F, siūlomi ir abonementai bei ypatingos kainos.

NETEATRINĖS VIETOS

BE CINÉMATHÈQUE Française kino programų bei festivalių, paminėtini padaliniai populiarių Paryžiaus kultūros institucijų – Musée d'Orsay *(p. 144–145)* ir Pompidou centro *(p. 110–111)* su jo **Salle Garance**. Musée d'Orsay nuolat rengia filmų programas, kurios papildo meno parodas ir paprastai apsiriboja nebyliais filmais. Pompidou centras organizuoja plačias, mėnesį trunkančias retrospektyvas, skirtas nacionalinio kino kūrėjams, o kartais kokioms svarbesnėms kino kompanijoms.
Pagaliau dar yra modernios technologijos kino ir vaizdajuosčių biblioteka **Vidéothèque de Paris** *(p. 109)*, stovinti Les Halles, kurioje sukaupta daug kino ir dokumentinės medžiagos apie Paryžių nuo XIX a. pabaigos iki šių dienų. Videotekoje yra trys kino salės, kuriose kasdien nuo 14.30 val. rodomi pilnametražiai filmai. Su vienu bilietu galima patekti ir į vaizdajuosčių biblioteką, ir į kino salę.

BILIETŲ KAINOS

BILIETAI į pirmą kartą rodomus filmus kainuoja iki 45 F, o į neįprastai ilgus ar susilaukusius ypatingo žiniasklaidos dėmesio – ir dar daugiau. Tačiau eksponentai praktikuoja nuolaidas studentams, bedarbiams, pagyvenusiems žmonėms, buvusiems kariams ir didelėms šeimoms.
Trečiadienį nuolaida galioja visiems žiūrovams visuose miesto kino teatruose – kainos nukrinta iki 28 F.

Trys Prancūzijos filmų demonstravimo gigantai – Gaumont, UGC ir Pathé – taip pat pardavinėja specialias nuolaidų korteles ir priima užsakymus su kreditinėmis kortelėmis į savo centrinius rūmus, o peržiūrų salės leidžia „ištikimybės" korteles, siūlančias nemokamą įėjimą į kas šeštą filmą.

Tradiciniai *pourboire*, arba arbatpinigiai, bilietų kontrolierėms, arba *ouvreuses*, pagrindiniuose kino teatruose panaikinti, bet nepriklausomose salėse mandagumas reikalauja duoti apie 2 F.

Filmai paprastai pradedami rodyti nuo 14 val., o paskutinio seanso pradžia – tarp 21 ir 22 val. Penktadienį ir šeštadienį dauguma premjerinių kino teatrų rodo vidurnakčio filmus.

Kai kurie kompleksai, ypač esantys Forum des Halles *(p. 109)*, siūlo pigius vėlyvo rytmečio seansus. Prieš pagrindinį filmą rodomas trumpas filmukas, bet daugelis eksponentų jo atsisakė, kad padidintų įplaukas iš reklamos. Jei norite išvengti 20 min. trunkančių reklaminių vaizdų, sužinokite tikslų filmo pradžios laiką. Į itin populiarius filmus reikia ateiti anksti ir stovėti eilėje prie bilietų, kad gautumėte vietą.

FILMAI APIE PARYŽIŲ

Istorinis Paryžius (filmuotas studijoje)

Šiaudinė skrybėlaitė
(René Clair, 1927)
Po Paryžiaus stogais
(René Clair, 1930)
Vargdieniai
(Raymond Bernard, 1934)
Hôtel du Nord
(Marcel Carné, 1937)
Galiorkos vaikai
(Marcel Carné, 1945)
Auksinis šalmas
(Jacques Becker, 1952)
La Traversée de Paris
(Claude Autant-Lara, 1956)
Playtime
(Jacques Tati, 1967)

Naujosios bangos Paryžius (filmuota natūroje)

Iki paskutinio atodūsio
(Jean-Luc Godard, 1959)
400 smūgių
(François Truffaut, 1959)

Dokumentinis Paryžius

Paryžius 1900
(Nicole Vedrès, 1948)
Sena pasitinka Paryžių
(Joris Ivans, 1957)

Paryžius Holivudo akimis

Septintasis dangus
(Frank Borzage, 1927)
Kamilė
(Georges Cukor, 1936)
Amerikietis Paryžiuje
(Vincente Minnelli, 1951)
Gigi
(Vincente Minnelli, 1958)
Irma La Douce
(Billy Wilder, 1963)

KINO TEATRŲ ADRESAI

Cinémathèque Française Palais de Chaillot
42 Blvd de Bonne Nouvelle 75010. **Žml.** 7 A5.
01 56 26 01 01.

Diagonal Europa
13 Rue Victor-Cousin 75005. **Žml.** 12 F5.
01 43 54 15 04.

Gaumont Gobelins
58 ir 73 Ave des Gobelins 75013. **Žml.** 17 B4.
08 36 68 75 55. ***Užsakymai*** *01 40 30 30 31.*

Gaumont Kinopanorama
60 Ave de la Motte-Picquet 75015. **Žml.** 10 E5. *08 36 68 75 55.* ***Užsakymai*** *01 40 30 30 31.*

La Géode
26 Ave Corentin-Cariou 75019. *01 40 05 12 12.*

Grand Action
Action Rive Gauche, 5 Rue des Ecoles 75005.
Žml. 13 B5.
01 43 29 44 40.

Le Grand Rex
1 Blvd Poissonière 75002.
Žml. 7 A5. *01 42 36 83 93.*

Max Linder Panorama
24 Blvd Poissonnière 75009.
Žml. 7 A5.
01 48 24 88 88.

Reflets Médicis Logos
3 Rue Champollion 75005.
Žml. 12 F5.
01 43 54 42 34.

Salle Garance
Centre Georges Pompidou, 19 Rue Beaubourg 75004.
Žml. 13 B2.
01 44 78 12 33.

Vidéothèque de Paris
2 Grande Galérie, Forum des Halles 75001.
Žml. 13 A2.
01 44 76 62 20.

Sportas

PARYŽIUJE KLESTI ĮVAIROPA sportinė veikla. Kai kurias varžybas, pvz., Roland'o Garroso teniso turnyrą arba Tour de France dviračių lenktynes, rengia valstybė. Vienintelis trūkumas yra tai, kad sportinis gyvenimas aktyvesnis miesto pakraščiuose.

Smulkią informaciją apie sporto renginius Paryžiuje ir jo apylinkėse suteiks **Allô Sports.** Ši įstaiga turi nemokamos informacijos tarnybą (tik dienos metu, nuo pirmadienio iki penktadienio). Savaitiniai pramogų vadovai *L'Officiel des Spectacles, Pariscope* ir trečiadieninis *Le Figaro* leidinys taip pat spausdina išsamią informaciją apie savaitės sporto įvykius *(p. 328)*. Plačiau sportą nušviečia dienraštis *L'Equipe*. Dar žr. *Vaikų Paryžius* p. 346.

SPORTAS PO ATVIRU DANGUMI

KASMETINĖS Tour de France dviračių lenktynės Paryžiuje finišuoja liepą, sukeldamos jaudulį visame mieste, kai Prancūzijos prezidentas nugalėtoją apdovanoja geidžiamaisiais geltonais marškinėliais *(maillot jaune)*.

Narsuoliai, drįstantys važinėti tarp miesto transporto, gali išsinuomoti dviračius iš **Paris Vélo** *(p. 367)*, kiti tai padaryti gali kuriame nors parke. Prancūzų valstybinė geležinkelio kompanija SNCF organizuoja dienos išvykas su pasivažinėjimu dviračiais. **Fédération Française de Cyclotourisme** jus informuos apie daugiau nei 300 dviračių klubų Paryžiuje ir apylinkėse.

Paryžiečiai mėgsta sekmadienio popietę pasiirstyti Bois de Vincennes *(p. 246)*, Bois de Boulogne *(p. 254)* ir Parc des Buttes-Chaumont *(p. 323)* vandens telkiniuose. Tik tenka pastovėti eilėje prie valčių nuomos.

Savaitgaliais *pétanque* mėgėjai pasižymi beveik visus prieinamus žvyro ar žemės plotelius ir žaidžia žaidimą, kuris, anot apklausų, laikomas populiariausiu paryžiečių sportu. Jis panašus į žaidimą rutuliais. Informaciją suteiks **Fédération Française de Pétanque et de Jeux Provençales.**

Visos golfo aikštelės yra už Paryžiaus. Dauguma priklauso privatiems klubams, bet kai kur priimami ir ne klubo nariai. Smulkiau viską sužinosite iš **Fédération Française du Golf.** Be to, galite paskambinti į organizacijas **Golf de Chevry, Golf de St-Pierre du Perray, Golf de St-Quentin en Yvesline** arba **Golf de Villennes.** Kiekvieną sykį, kai norėsite pažaisti, teks mokėti mažiausiai 160 F. Pajodinėti galite Bois de Boulogne ir Bois de Vincennes miškuose. Išsamesnę informaciją teikia **Ligue Equestre de Paris.**

Tenisą galima pažaisti municipaliniuose kortuose, pvz., **Tennis Luxembourg**, kurie yra Jardin du Luxembourg parke. Kortai veikia kasdien pirmumo pagrindu. **Tennis de la Faluère Bois de Vincennes** miške – tai vieni geriausių kortų, į kuriuos vietą reikia užsisakyti prieš parą.

SPORTAS UŽDAROSE PATALPOSE

PARYŽIUJE gausu gimnastikos salių, kuriomis naudotis galite su dieniniu leidimu. Jis kainuoja 120 F ir daugiau, priklausomai nuo patogumų.

Vienas pirmųjų lengvojo kultūrizmo klubų Paryžiuje buvo **Espace Vit'halles.** Gerai įrengtos gimnastikos salės sudaro populiarų **Gymnase Club** tinklą. **Jean de Beauvais** rengia asmeniškas lengvojo kultūrizmo programas. **Club Quartier Gym** klubas šalia standartinių sporto paslaugų siūlo boksą ir kovos menus.

Teoriškai **Ritz Gym** centras su galbūt geriausiu uždaru plaukymo baseinu prieinamas tik svečiams ir nariams, bet jei viešbutis nėra perpildytas, įmanoma nusipirkti leidimą dienai.

Nebrangiai Paryžiuje galima pačiuožinėti. Kiaurus metus veikia **Patinoire d'Asnières-sur-Seine** čiuožykla, o nuo rugsėjo iki gegužės – **Patinoire des Buttes-Chaumont.** Skvošą galima pažaisti **Squash Club Quartier Latin** klube, kur dar siūlomas biliardas, gimnastika ir sauna. Geri ir šie klubai: **Squash Montmartre, Squash Rennes-Raspail** ir **Squash Front de Seine.**

SPORTAS ŽIŪROVAMS

IŠEIGINĖ dieną per žirgų lenktynes galima pamatyti turtuolius, spindinčius visu prašmatnumu. Pirmąjį spalio sekmadienį **Hippodrome de Longchamp** rengiamas pasaulinio garso Prix de l'Arc de Triomphe. Kuklesnės lenktynės vyksta **Hippodrome de St-Cloud** bei **Maison Lafitte** hipodromuose, kurie įrengti truputį į vakarus nuo Paryžiaus. Kliūtinio jojimo žiūrėti vykit į **Hippodrome d'Auteuil. Hippodrome de Vincennes** lenktyniauja ristūnai. Informaciją telefonu suteiks **Fédération des Sociétés de Courses de France.**

Parą trunkančios pasaulinio garso automobilių lenktynės vyksta Le Manse, 185 km į pietvakarius nuo Paryžiaus. Jos rengiamos kasmet birželio viduryje. Informaciją suteiks **Fédération Française de Sport Automobile** federacijoje.

Palais d'Omnisports de Paris-Bercy sporto stadione vyksta daugybė renginių: atviras Paryžiaus teniso turnyras, šešių dienų dviračių lenktynės, kliūtinis jojimas, pasaulinės klasės kovos menų pasirodymai ir roko koncertai.

Parc des Princes gali sutilpti 50 000 žmonių. Čia įsikūrusi pagrindinė Paryžiaus futbolo komanda *Paris St-Germain*, vyksta tarptautinės regbio varžybos.

Tarptautinis Roland'o Garroso teniso čempionatas vyksta Stade Roland Garros stadione nuo gegužės pabaigos iki birželio vidurio. Tuo metu visi gyvena tenisu. Verslo susitikimai iš konferencijų salių persikelia į stadioną. Bilietus užsisakykit prieš keletą mėnesių, nes turnyrui prasidėjus vietų gauti beveik nebėjmanoma.

PLAUKYMAS

PARYŽIAUS pietuose yra didžiulis vandens pramogų parkas, vadinamas **Aquaboulevard** *(p. 346)*. Be egzotiško dirbtinio paplūdimio, plaukymo baseinų, vandens rogučių, kaskadų, čia įrengti ir teniso bei skvošo kortai, žaidžiamas golfas, boulingas, stalo tenisas, biliardas, yra gimnastikos salė, barai ir parduotuvės.

Iš daugelio municipalinių plaukymo baseinų geriausias būtų **Piscine Nouveau Forum des Halles.** Tai olimpinio dydžio baseinas prekybinio komplekso požemyje. Jei norite pasimėgauti mielu ketvirto dešimtmečio mozaikiniu dekoru, dviejų lygių asmeninėmis persirengimo kabinomis, vandens sūkuriais, čiurkšlėmis ir sauna, nueikit į **Piscine Pontoise-Quartier Latin. Piscine Henry de Montherlant** baseinas priklauso municipaliniam sporto kompleksui, kuriame dar yra teniso kortai ir gimnastikos salė. Baseinų pasitaiko ir kai kuriuose viešbučiuose.

ĮVAIRIOS PRAMOGOS

VIEŠNAGĖS metu galite pažaisti beisbolą, tinklinį, boulingą, pasifechtuoti, pabėgioti parkuose, paplaukioti burlentėmis La Vilette parke *(p. 234–239)* ir pan.

Žvejyba Senoje sparčiai tampa populiariu paryžiečių užsiėmimu. Po valymo darbų Senoje ėmė veistis daug gėlavandenių žuvų.

ŽINYNAS

Allô Sports
25 Blvd Bourdon 75004.
01 42 76 54 54.

Aquaboulevard
4 Rue Louis-Armand 75015.
01 40 60 10 00.

Club Jean de Beauvais
5 Rue Jean de Beauvais 75005. **Žml.** 13 A5.
01 46 33 16 80.

Club Quartier Gym
19 Rue de Pontoise 75005. **Žml.** 13 B5.
01 43 25 31 99.

Espace Vit'halles
48 Rue Rambuteau 75003. **Žml.** 13 B2.
01 42 77 21 71.

Fédération Française de Cyclotourisme
8 Rue Jean-Marie Jégo 75013. **Žml.** 17 B5.
01 44 16 88 88.

Fédération Française du Golf
68 Rue Anatole France, 92300 Levallois Perret.
01 41 49 77 00.

Fédération Française de Pétanque et Jeu Provençales
9 Rue Duperré 75009. **Žml.** 6 E2.
01 48 74 61 63.

Fédération Française de Sport Automobile
17 Ave Génral Mangin 75016. **Žml.** 9 B4.
01 44 30 24 00.

Fédération des Sociétés des Courses de France
10 Blvd Malesherbes 75008. **Žml.** 5 5C.
01 42 68 87 87.

Golf de Chevry
91190 Gif-sur-Yvette.
01 60 12 40 33.

Golf de St-Pierre du Perray
91380 St-Pierre du Perray.
01 60 75 17 47.

Golf de St-Quentin en Yvelines
78190 Trappes.
01 30 50 86 40.

Golf de Villennes
Route d'Orgeval, 78670 Villennes-sur-Seine.
01 39 08 18 18.

Gymnase Club
26 Rue Berri 75008. **Žml.** 4 F4.
01 43 59 04 58.

Hippodrome d'Auteuil
Bois de Boulogne 75016.
01 40 71 47 47.

Hippodrome de Longchamp
Bois de Boulogne 75016.
01 44 30 75 00.

Hippodrome Maison Lafitte
1 Ave de la Pelouze, 78600 Maison Lafitte. **Žml.** 5 B2.
01 39 62 06 77.

Hippodrome de St-Cloud
1 Rue de Camp Canadien, 92210 St-Cloud.
01 47 71 69 26.

Hippodrome de Vincennes
2 Route de la Ferme, 75012 Vincennes.
01 49 77 17 17.

Ligue Equestre de Paris
69 Rue Laugier 75017
01 42 12 03 43.

Palais d'Omnisports de Paris-Bercy
8 Blvd Bercy 75012. **Žml.** 18 F2. *01 44 68 44 68.*

Parc des Princes
24 Rue du Commandant-Guilbaud 75016.
01 42 88 02 76.

Paris Vélo
2 Rue du Fer-à-Moulin 75005. **Žml.** 17 C2.
01 43 37 59 22.

Patinoire d'Asnières-sur-Seine
Blvd Pierre de Coubertin, 92600 Asnières.
01 47 99 96 06.

Piscine Deligny
25 Quai Anatole-France 75007. **Žml.** 11 C2.
01 45 56 96 21.

Piscine Henry de Montherlant
32 Blvd de Lannes 75016.
01 40 72 28 30.

Piscine Pontoise-Quartier Latin
19 Rue de Pontoise 75005. **Žml.** 13 B5.
01 55 42 77 88.

Piscine Nouveau Forum des Halles
10 Pl de la Rotonde, įėjimas Porte St Eustache, Les Halles 75001. **Žml.** 13 A2.
01 42 36 98 44.

Ritz Gym
Ritz Hotel, Pl Vendôme 75001. **Žml.** 6 D5.
01 43 16 30 30.

Stade Roland Garros
2 Ave Gordon-Bennett 75016. *01 47 43 48 00.*

Squash Club Quartier Latin
19 Rue de Pontoise 75005. **Žml.** 13 B5.
01 55 42 77 88.

Squash Front de Seine
14 Rue Gaston-de-Caillavet 75015. **Žml.** 9 B5. *01 45 75 35 37.*

Squash Montmartre
14 Rue Achille-Martinet 75018. **Žml.** 2 E4.
01 42 55 38 30.

Squash Rennes-Raspail
149 Rue des Rennes 75006. **Žml.** 16 D1.
01 44 39 03 30.

Tennis de la Faluère
Route de la Pyramide Bois de Vincennes 75012.
01 43 74 40 93.

Tennis Luxembourg
Jardins du Luxembourg Blvd St-Michel 75006. **Žml.** 12 E5. *01 43 25 79 18.*

VAIKŲ PARYŽIUS

JŪSŲ VAIKAMS NIEKAD NEBUS per anksti patirti nepamirštamojo miesto stebuklą. Bet kokio amžiaus žmogui smagu aplankyti Disneyland Paris *(p. 242–245)* arba paplaukioti Sena *(p. 72–73)*, pakilti į svaiginančias Eiffelio bokšto aukštybes *(p. 192–193)* ar užeiti į Notre-Dame *(p. 82–85)*, o kartu su vaikais senas vietas išvysite naujomis akimis. Tvarkingus istorinius parkus gal labiau vertina vyresni vaikai ir suaugusieji, bet niekas neatsispirs technologijos kerams Euro Disney teminiame parke. Vasarą soduose ir parkuose, ypač Bois de Boulogne *(p. 254)*, pasirodo atrakcionai, cirkai ir improvizuoti renginiai. Vaikus galite nuvesti į pramogų centrą, muziejų, žaidimų aikštelę ar kavinės teatrą.

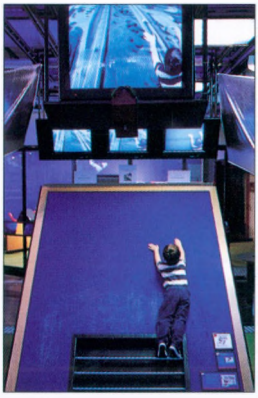

La Cité des Enfants parke La Villette

PRAKTINIAI PATARIMAI

PARYŽIAUS viešbučiai *(p. 272)* ir dauguma restoranų *(p. 289)* svetingai priima jaunas šeimas. Į daugelį turistinių įžymybių ir atrakcionų įėjimas vaikams pigesnis, o mažyliams iki 3 ar 4 metų amžiaus – nemokamas. Nuolaidos paprastai galioja iki 12 metų, bet gali būti ir kitaip. Daug muziejų sekmadieniais yra nemokami, į kitus vaikai iki 18 metų įleidžiami be pinigų visą laiką. Išsamią informaciją apie nuolaidas vaikams suteiks Office du Tourisme *(p. 274)* arba pramogų vadovai, pvz., *Pariscope*, *Paris Selection* (nepriklausomas nuo Office du Tourisme) pateikia renginių ir atrakcionų sąrašus.

Renginių vaikams pagausėja per atostogas ir trečiadienio popietę, kai prancūzų vaikai būna laisvi. Informaciją apie muziejų dirbtuves suteiks **Ministère de la Culture.** Apie renginius vaikams iki 15 metų informuoja **Centre d'Information et de Documentation Jeunesse.**

Vaikiškas loveles ir vežimėlius nuomoja auklių agentūros, pvz., **Home Service** ir **Ababa.**

MUZIEJAI

PUIKIAUSIAS iš muziejų vaikams, be abejo, yra Cité des Sciences et de l'Industrie *(p. 234–239)*, esantis Parc de la Villette. Praktiniai užsiėmimai ir besikeičiančios parodos šiame milžiniškame komplekse nušviečia daug mokslo ir modernios technologijos aspektų. Ryškiausius įspūdžius palieka garso bei šviesos šou, Odorama, skrydžio imituoklis ir itin moderniškas La Géode kino ekranas *(p. 235)*. Įrengtas ir naujas skyrius mažiems vaikams – La Cité des Enfants. Centrinio Paryžiaus Palais de la Découverte rūmuose *(p. 206)* senamadžio, bet gyvo mokslo muziejaus tarnautojai vaidina pašėlusius išradėjus.

Vaikams smagu aplankyti Musée de la Marine *(p. 199)* ir Musée de la Poupée *(p. 114)*. Musée de la Marine pasakoja Prancūzijos jūreivystės istoriją, eksponuoja laivų maketus. Musée de la Poupée supažindina su rankų darbo lėlėmis nuo XIX a. vidurio, siūlo lėlių gamybos pamokas ir suaugusiesiems, ir vaikams.

***Café d'Edgar* teatras**

NAUDINGOS TARNYBOS

Ababa
☎ *01 45 49 46 46.*

Centre d'Information et de Documentation Jeunesse
101 Quai Branly 75015. **Žml.** 10 D3.
☎ *01 44 49 12 00.*
FAX *01 40 65 02 61.*

Home Service
☎ *01 42 82 05 04.*

Ministère de la Culture
3 Rue de Valois 75001.
Žml. 12 F1.
☎ *01 40 15 80 00.*

Guignol lėlės

PARKAI, ZOOLOGIJOS SODAI IR ŽAIDIMŲ AIKŠTELĖS

GERIAUSIAS VAIKIŠKAS parkas pačiame Paryžiuje yra Jardin d'Acclimatation *(p. 254)* Bois de Boulogne miške. Bet jis gan brangus. Mokslo metu ten eiti geriausiai trečiadienio popietę arba savaitgalį, kitaip kai kuriuos atrakcionus rasite be žmonių. Musée en Herbe *(p. 254)* pasižymi mokomąja ir pramogine veikla. Vaikus galite palikti su prižiūrėtojais Jardin des Halles sode Forum des Halles komplekse *(p. 109)*. Bois de Vincennes miške nebrangus Parc Floral *(p. 246)* vaikams siūlo paprastas pramogas. Bois de Vincennes miške yra ir didžiausias Paryžiaus zoologijos sodas *(p. 246)*. Visgi patraukliausias zoologijos sodas – nedidelis Ménagerie *(p. 164)*.

Jodinėjimas poniu, Jardin d'Acclimatation

PRAMOGŲ CENTRAI

PARYŽIUJE yra trys prižiūrimos vaikų veiklos centrai. Pompidou centro Atelier des Enfants *(p. 110–111)* dirbtuvės veikia trečiadieniais ir šeštadieniais nuo 14.30 iki 16 val. Mokoma prancūziškai, bet cirko, pantomimos, marionečių ir amatų bei muziejų dirbtuvėse svarbesnis veiksmas, o ne žodis.

Keli kavinių teatrai, pvz., *Café d'Edgar (p. 331)* ir *Au Bec Fin (p. 331)*, vaikams siūlo pasirodymus su pantomima, šokiu ir muzika. Televizijos programos vaikams paprastai rodomos nuo 7 iki 8 val. ir nuo 17 iki 18 val. Įspūdingiausią kino patirtį suteikia *La Géode* kino teatras iš Cité des Sciences et de l'Industrie *(p. 235)*. Kino teatras **Le Saint Lambert** rodo prancūzų filmus vaikams ir komedines serijas. Kino bilietai paprastai atpinga trečiadienį, bet savaitgalį nuolaidų vaikams nėra.

Liūtas Bois de Vincennes zoologijos sode

Neįprastesnė iškyla – diena cirke. **Cirque de Paris** rengia pramogas vaikams – jie dieną gali susitikti su gyvūnais, nusigrimuoti kaip klounai arba mokytis vaikščioti lynu. Vėliau, papietavus su artistais, vyksta jų pasirodymai.

Paryžiaus vasaros tradicija – *Guignol* lėlių spektakliai, vykstantys daugelyje parkų vasaros trečiadienių popietėmis ir savaitgaliais. Temos tradicinės – valdinga žmona muša vyrą, kol įsikiša policininkas ar pan. Vienas kitas pasirodymas būna nemokamas. Tai sužinosite iš pramogų savaitraščių *L'Officiel des Spectacles* ir *Pariscope*.

Cirque de Paris akrobatai

ADRESAI

Cirque de Paris
115 Blvd Charles de Gaulle 92390. Villeneuve la Garenne. ☎ *01 47 99 40 40.*

Le Saint Lambert
6 Rue Peclet 75015. ☎ *01 45 32 91 68.*

Fejerverkai virš Miegančiosios Gražuolės pilies Euro Disneylande

Teminiai parkai

Didžiausias ir įspūdingiausias Paryžiaus teminis parkas – tai penkių temų Euro Disneylandas, esantis Euro Disney Resort *(p. 242–245)*. Šeši vaizdingi viešbučiai ir stovyklavietė leidžia apsigyventi vietoje. Į kompleksą įeina golfo aikštynas, parduotuvės ir restoranai.

Parc Asterix parke atkuriamas legendinis galo Asterikso pasaulis. Šešiuose teminiuose „pasauliuose" yra gladiatorių, vergų varžytinių, jodinėjimų ir kiti atrakcionai. Parkas plyti už 38 km į šiaurės rytus nuo Paryžiaus. Važiuokit RER traukiniu B linija iki Charles de Gaulle oro uosto, o paskui maršrutiniu autobusu iki Parc Asterix.

Ančiukas Donaldas

Sportas ir poilsis

Energingiems paaugliams tikrai patiks milžiniškas vandens parkas **Aquaboulevard.** Gerą uždarą plaukymo baseiną Paryžiuje galima rasti **Nouveau Forum.** Apie kitus baseinus mieste ir jo apylinkėse rašo pramogų savaitraštis *Pariscope*.

Prityrę riedutininkai ir riedlentininkai važinėja šalia Palais de Chaillot *(p. 198)*. Oficiali riedutininkų čiuožykla įrengta Parc Monceau *(p. 258–259)*. Parc des Butte-Chaumont *(p. 232)* ir Euro Disney Resort *(p. 242–245)* parkuose yra ledo čiuožyklos. Euro Disney siūlo įvairiausias sporto paslaugas. Senamadės karuselės sukasi netoli Sacré-Coeur *(p. 224–225)* ir Forum des Halles *(p. 109)*. Labai smagu ir laivais paplaukioti. Čia varžosi kelios kompanijos. Seniausios **Bâteaux Mouches** *(p. 72–73)* laivai išplaukia nuo Pont de l'Alma ir leidžia pasigrožėti prie vandens stovinčiomis įžymybėmis – Notre-Dame katedra, Luvru, Musée d'Orsay pastatu ir kt. Laivai, išplaukiantys iš La Villette, keliauja Paryžiaus kanalais.

Jardin du Luxembourg parko *(p. 172)* tvenkiniuose populiaru plukdyti laivų modelius. Su šeima pasiirstyti galima Bois de Boulogne *(p. 254)* arba Bois de Vincennes *(p. 246)* ežeruose. Šiuose parkuose galima ir pajodinėti.

Adresai

Aquaboulevard
4 Rue Louis Armand 75015. ☎ *01 40 60 10 00.* ***Atidaryta*** *pirm.–ketv. 9–23, penkt. 9–24, šešt. 8–24, sekm. 8–23.*

Bâteaux Mouches
Pont de l'Alma. **Žml.** 10 F1. ☎ *01 42 25 96 10.*
Tvarkaraštį žr. p. 73.

Nouveau Forum
10 Pl de la Rotonde, Les Halles 75001. **Žml.** 12 F2. ☎ *01 42 36 98 44.* ***Atidaryta*** *pirm. 11.30–19.30, treč.–penkt. 11.30–22, šešt. ir sekm. 9–17.*

Parc Asterix
Plailly 60128. ☎ *08 36 68 30 10.* ***Atidaryta*** *antrą bal. savaitę–spal. vid.: pirm.–penkt. 10–18, šešt. ir sekm. 10–19.*

Vaikų parduotuvės

Paryžiuje nestinga prabangių madingų parduotuvių vaikams. Geriausiai pradėti nuo Rue du Jour gatvės Beaubourg ir Les Halles rajone. Čia stovi daug parduotuvių vaikams, pvz., *Un Après-Midi de Chien* name Nr. 10 arba *Claude Vell* name Nr. 8. Mieste yra daug viliojančių žaislų parduotuvių, bet, kaip ir drabužių parduotuvėse, prekių gali pasitaikyti neįperkamų. *(Dar žr.* Vaikiški drabužiai *p. 318.)*

Knygos *Tintin* herojai *Au Nain Bleu* žaislų parduotuvėje *(p. 321)*

Riedlentininkai prie Eiffelio bokšto

Karuselė prie Sacré-Coeur

GATVĖS GYVENIMAS IR TURGŪS

SAULĖTĄ popietę prie Pompidou centro *(p. 110–111)* gatvės artistai pritraukia minias žiūrovų. Čia pasirodo muzikantai, fokusininkai, ugnies rijikai ir kitokie artistai. Montmartre'e, ypač Place du Tertre *(p. 222)*, gyvuoja gatvės tapybos tradicija. Kažkas

Laivelių modelių nuoma Jardin du Luxembourg parke

būtinai pasisiūlys nupiešti jūsų vaiko portretą. Taip pat smagu pakilti funikulieriumi į kalvą ir paskui pasivaikščioti gražiomis gatvelėmis.

Paryžiaus turgūs mirga ir šurmuliuoja. Pamėginkit nusivesti vaikus į Marché aux Fleurs turgų Ile de la Cité *(p. 81)*, į Rue Mouffetard maisto turgus Jardin des Plantes kvartale *(p. 166* ir *p. 327)*, į Rue de Buci turgų St-Germain-des-Prés kvartale. Didžiausias sendaikčių turgus Marché aux Puces de St-Ouen vyksta savaitgaliais Place Clignancourt aikštėje *(p. 231* ir *p. 327)*.

Ramiai su vaikais pasivaikščioti galite po Senos salas – Ile de la Cité ir Ile St-Louis.

APŽVALGOS VIETOS IR ĮŽYMYBĖS

SVARBIAUSIA turistinė įžymybė vaikams – Eiffelio bokštas *(p. 192–193)*. Giedrą dieną iš aukštai galima pamatyti garsiausias vietas, o naktį vaizdingos miesto panoramos sužiba pasakiškom šviesom. Liftai veikia iki 23 val., o eilės vakarais gerokai sutrumpėja. Jei stumiate vaikišką vežimėlį, nepamirškite, kad pakilimas vyksta trimis pakopomis dviem atskirais liftais.

Vaikams įdomu pamatyti antrą po Eiffelio bokšto pagal aukštumą Sacré-Coeur *(p. 224–225)* kiaušinio pavidalo kupolą ir Notre-Dame katedrą *(p. 82–83)* Ile de la Cité saloje. Smagu palesinti balandžius katedros aikštėje, suskaičiuoti 28 Judėjos karalius vakariniame frontone, pasiklausyti Notre-Dame kupriaus istorijos. Iš bokštų atsiveria neprilygstami vaizdai. Ir vaikams, ir suaugusiesiems yra kuo pasigėrėti Saint-Chapelle bažnyčioje *(p. 88–89)*, taip pat Ile de la Cité. Čia galioja nuolaidos vaikams iki 17 metų.

Seno ir modernaus Paryžiaus kontrastai išryškėja apsilankius Pompidou centre *(p. 110–111)*. Pasivažinėkit panašiais į vikšrus lauko eskalatoriais, užsukite į kavinę ant stogo terasos ir apžvelkit panoramą. Teleskopinius vaizdus galima pamatyti ir nuo 56 aukštų Montparnasse'o bokšto *(p. 178)*. Liftais pakilus į milžiniškos La Défense *(p. 255)* arkos apžvalgos aikšteles galima išvysti visą kompleksą.

KITOS ĮDOMYBĖS

VAIKAI greitai pajunta nejprastų reginių linksmąją pusę. Paryžiaus vamzdynas Les Egouts dabar kviečia nuovokius lankytojus į ekskursiją po miesto

Pompidou centro eskalatoriai

kanalizacijos sistemą *(p. 190)*. Kas čia vyksta, keliomis kalbomis aiškinama informacinėse lentose.

Katakombos *(p. 179)* – tai ilgi romėnų laikų tuneliai, kuriuose šiandien boluoja senos kaukolės.

Ile de la Cité saloje stovi Conciergerie *(p. 81)*. Tai kalėjimas su bokšteliais, jame savo paskutines dienas praleido daug nelaimingų aristokratų. Vaškinių figūrų muziejų Musée Grévin rasite Boulevard Montmartre gatvėje *(p. 216)*. Revoliucijos kambariai su siaubingomis sceno-mis ir šiurpiais garso efektais, parodantys socialinio perversmo tikrovę, bus ypač įdomūs vyresniems vaikams.

KUR KREIPTIS PAGALBOS

NEMOKAMA, visą parą veikianti pagalbos linija Enfance et Partage tinka ir vaikams, ir suaugusiesiems. Viena didžiausių vaikų ligoninių Paryžiuje yra Hôpital Necker.

Enfance et Partage
☎ *01 53 36 53 53.*

Hôpital Necker 149 Rue de Sèvres 75015. **Žml.** 15 B1 ☎ *01 44 49 40 00.*

Jauna Paryžiaus viešnia

GYVENIMO REIKMIŲ VADOVAS

PRAKTINĖ INFORMACIJA 350-359

ATVYKIMAS Į PARYŽIŲ 360-365

TRANSPORTAS PARYŽIUJE 366-373

PRAKTINĖ INFORMACIJA

PARYŽIUJE, kaip ir daugelyje didelių miestų, daug brangaus turistų laiko gali atimti transportas ir eilės, bet tikrai jo sutaupysite, jei viską apgalvosite iš anksto. Patartina paskambinti ir įsitikinti, kad lankytinas objektas neuždarytas dėl remonto ar kokios šventės. Verta įsigyti telefono kortelę, arba *télécarte (p. 356)*. Nusipirkę *carnet*, arba kelionės leidimą, sutaupysite pinigų ir supaprastinsite keliones autobusais bei metro *(p. 368–371)*. *Paris Carte-Musée* leis be apribojimų patekti į muziejus ir paminklus, išgelbės nuo eilių. Venkit Paryžiaus pietų pertraukos (maždaug 13–15 val.), nes tuo metu pagrindinės tarnybos ir kai kurie muziejai uždaromi. Geriausiai pagrindines įžymybes apžiūrėti su ekskursijų vadovu, iki patys imsite orientuotis mieste. Jei jūsų finansai riboti, atkreipkite dėmesį, kad kai kur tam tikru dienos metu ar sekmadieniais bilietai pigesni. Studentai su pažymėjimais kai kur gauna nuolaidas *(p. 358)*.

MUZIEJAI IR MONUMENTAI

PARYŽIUJE lankytojų laukia 150 muziejų ir paminklų. Dauguma jų veikia nuo pirmadienio (antradienio) iki sekmadienio 10–17.40 val. Kai kur galima patekti ir vakare. Valstybiniai muziejai neveikia antradieniais, išskyrus Versalį ir Musée d'Orsay, kurie uždaryti pirmadieniais. Municipaliniai muziejai, pvz., priklausą Paryžiaus miestui (Ville de Paris), paprastai neveikia pirmadieniais.

Dažniausiai imamas įėjimo mokestis arba tikimasi aukų. Sekmadieniais į valstybinius muziejus bilietas kainuoja perpus mažiau. Jaunesni nei 18 metų amžiaus įleidžiami nemokamai, o nuo 18 iki 25 metų ir vyresni nei 60 metų moka pusę kainos. Municipaliniai ir kai kurie kiti muziejai sekmadieniais savo nuolatines kolekcijas rodo nemokamai. Vaikai iki 7 metų ir suaugusieji, vyresni nei 60 metų, visada gali įeiti nemokamai. Norėdami gauti nuolaidą, turite pateikti dokumentą, rodantį, kas jūs esate, ką veikiate ir kiek jums metų.

Paryžiaus muziejaus leidimas sutaupo laiką ir pinigus

Geležinkelio stoties informacijos tarnybos iškaba

Verta nusipirkti leidimą, vadinamą *Paris Carte-Musée* (arba *Carte Inter-Musée*). Su juo pateksite į 63 muziejus ir paminklus. Be to, galite apsilankyti kiek norite kartų ir nestovėti eilėje, o tai didelis privalumas per Paryžiaus sezono įkarštį, kai galima labai pavargti nuo minios. Leidimai parduodami miesto muziejuose ir paminkluose, pagrindinėse metro ir RER stotyse bei **Paris Convention and Visitors Bureau** būstinėje.

DARBO VALANDOS

ŠIAME vadove darbo valandos nurodytos prie kiekvienos turistinės įžymybės. Dauguma Paryžiaus įstaigų dirba pirmadieniais–šeštadieniais nuo 9–10 val. iki 19–20 val., bet vasarą gali dirbti ilgiau, šeštadienį būti uždaromos vėliau, o sekmadienį ir prieš valstybines šventes – anksčiau. Maisto parduotuvės atidaromos apie 7 val., pietų pertrauka trunka nuo 12 iki 16–17 val., uždaromos 20 val. Kai kurie restoranai nedirba bent jau vieną savaitės dieną. Bankai veikia pirmadieniais–penktadieniais maždaug nuo 9 val. iki 16.30–17.15 val., o šeštadieniais – nuo 9 iki 12 val. Kai kurie nedirba 12–14 val., o valstybinių švenčių išvakarėse uždaromi 12 val.

Turizmo biuro emblema

INFORMACIJA TURISTAMS

PARYŽIUJE yra keturi turizmo biurai, – Gare de Lyon, Eiffelio bokšte, Champs-Elysées *(p. 351)* ir dar, Paryžiui bei Ile de France, yra šalia Luvro. Visuose biuruose yra žemėlapiai, informacija ir brošiūros. Jie siūlo ir viešbučio užsakymo paskutinę akimirką paslaugas. Gare de Lyon biuras, itin naudingas atvykstantiems keliautojams, vasarą dirba lėtai, nes turistai plūsta pulkais. Nusiteikite lukterėti.

PRAMOGOS

VISUOSE spaudos kioskuose galima įsigyti *Pariscope* ir *L'Officiel des Spectacles (p. 328)* – pagrindinius informacinius renginių žurnalus. Kas trečiadienį jie pateikia aiškią, išsamią savaitinę informaciją apie teatrą, kiną ir parodas, taip pat kabaretų,

Ekskursijų po Paryžių autobusas

pietų klubų ir kai kurių restoranų renginius.

Alpha-FNAC bilietų agentūros užsako bilietus į visus pramoginius renginius, net į laikinas muziejų parodas. Alpha-FNAC filialai išsibarstę po visą Paryžių. Daugiau informacijos sužinosite iš centrinės tarnybos *(p. 329)*.

Bilietus į teatrą, net su 50% nuolaida, galima įsigyti Kiosque Théâtre kioskuose. Jie stovi Place de la Madeleine aikštėje ir Châtelet-Les Halles RER stotyje *(p. 329)*.

Lankytojai turėtų žinoti, kad teatruose, kino teatruose ir kitose viešosiose vietose nerūkoma.

Kiosque Théâtre bilietų kioskas

EKSKURSIJOS SU VADOVAIS

PO PARYŽIŲ važinėja dviaukščiai turistiniai autobusai su komentarais anglų, italų, japonų ir vokiečių kalbomis. Šias ekskursijas organizuoja įžymios kompanijos **Cityrama** ir **Paris Vision**. Kelionės prasideda miesto centre ir trunka apie porą valandų. Pravažiuojama pro visas pagrindines įžymybes, bet sustojama ne visur. Išvykimo laikas keičiasi, todėl reikėtų paskambinti į autobusų organizacijas. Kita organizacija **Parisbus** siūlo kelionę britišku dviaukščiu autobusu, sustojant daugelyje įžymių Paryžiaus vietų. Važiuodami tokiu autobusu, galite išlipti bet kurioje stotelėje ir kelionę pratęsti vėliau.

Caisse Nationale des Monuments Historiques *(p. 95)* siūlo pasivaikščiojimus su vadovu.

EKSKURSIJŲ AUTOBUSŲ ORGANIZATORIAI

Cityrama
147 Rue St-Honoré 75001.
Žml. 12 E1. ☎ *01 44 55 61 00.*

Paribus
3–5 Rue Talma 75016. **Žml.** 9 A3.
☎ *01 42 88 92 88.*

Paris Vision
214 Rue de Rivoli 75001.
Žml. 12 D1. ☎ *01 42 60 30 01.*

SĄLYGOS NEĮGALIESIEMS

PARYŽIUJE sąlygos neįgaliems žmonėms tebėra ribotos. Nors dauguma šaligatvių buvo nutiesti taip, kad būtų galima lengviau važiuoti vežimėliu, bet daug restoranų, viešbučių, net muziejų ir paminklų menkai tam pritaikyti. Geresnės sąlygos sukurtos tik atnaujintuose ir naujuose pastatuose. Naujausią informaciją apie patogumus neįgaliesiems sužinosite iš **Paris Convention and Visitors Bureau** informacinio lankstinuko *Touristes Quand Même*.

INFORMACIJA NEĮGALIESIEMS

Association pour la Mobilité des Handicapées à Paris
65 Rue de la Victoire 75009.
Žml. 6 E4.
☎ *01 42 80 40 20.*

Les Compagnons du Voyage
17 Quai d'Austerlitz 75013.
Žml. 18 E2. ☎ *01 45 83 67 77.*
Atidaryta *pirm.–penkt. 8.30–12, 14–17. Septynias dienas teikiamos palydos paslaugos visokiu transportu. Kainos įvairios.*

ŽINYNAS

MIESTO CENTRO TURIZMO BIURAI

Paris Convention ir Visitors Bureau būstinė (Office du Tourisme)
127 Ave des Champs-Elysées 75008. **Žml.** 4 E4.
☎ *08 36 68 31 12.*
01 49 52 53 56 (angliškai).
Atidaryta *kasdien (vasarą) 9–18; pirm–šešt. 9–20, sekm. 11–18 (žiemą).*
Uždaryta *gruodž. 25, saus. 1.*

Eiffelio bokšto biuras
Champ de Mars 75007.
Žml. 10 F3.
☎ 01 45 51 22 15.
Atidaryta kasdien 11–18.
Uždaryta lapkr.–bal.

Espace de Tourisme de l'Ile de France
Carrousel du Louvre, 99 Rue de Rivoli 75001.
Žml. 12 E2.
☎ *01 44 50 19 98.*
Atidaryta *treč.–pirm. 10–19.*

TRAUKINIŲ STOČIŲ TURIZMO BIURAI

Gare de Lyon
Vieta: Grandes Lignes išėjimas.
Žml. 18 F1.
Atidaryta *pirm.–šešt. 8–20.*

PRANCŪZŲ TURIZMO BIURAI UŽSIENYJE

Australija
BNP Building, 12th Floor, Castlereagh Street, Sydney 2000.
☎ *2-231 5244.*

Kanada
1918 Ave McGill College, Suite 490, Montréal QUE H3A 2W9.
☎ *514 288 4264.*

Didžioji Britanija
178 Piccadilly, London WIV OAL.
☎ *0891-244 123.*

Asmens saugumas ir sveikata

AR PARYŽIUS BUS SAUGUS, ar pavojingas, priklauso nuo jūsų – kad išvengtumėte nelaimių, paprastai pakanka sveikos nuovokos. Antra vertus, jei susirgsite viešnagės metu, naudingų patarimų gausite iš vaistininkų. Prancūzų vaistininkai diagnozuoja daug ligų ir pasiūlo tinkamą gydymą. Jei prireikia rimtesnės medikų pagalbos, skambinkit vienu iš apačioje išvardintų telefonų. Veikia daugybė specializuotų tarnybų, tarp jų bendrų patarimų linija krizės ištiktiems anglakalbiams, Anoniminių alkoholikų angliška grupė, psichiatrinės pagalbos telefono linija.

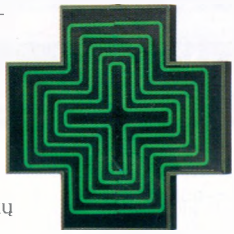

Prancūzų vaistinės ženklas

Pagalbos mygtukas metro stotyje

PAGALBOS TELEFONAI

SAMU (greitoji)
☎ *15.*

Policija
☎ *17.*

Pompiers (ugniagesių departamentas) ☎ *18.*

SOS Medecin (gydytojas į namus)
☎ *01 47 07 77 77.*

SOS Dentaire (stomatologas)
☎ *01 43 37 51 00.*

Nudegimų specialistai
☎ *01 42 34 17 58 arba 01 42 34 12 12.*

SOS Help (krizės linija angliškai)
☎ *01 47 23 80 80.*
Veikia kasdien 15–23.

SOS Dépression (psichiatro pagalba)
☎ *01 45 22 44 44.*

Venerinių ligų centras
☎ *01 40 78 26 00.*

Šeimos planavimo centras
☎ *01 48 88 07 28.*
Veikia pirm.–penkt. 9–17.30.

ASMENS SAUGUMAS

PARYŽIUS yra stebėtinai saugus, nors jame gyvena 2–3 milijonai žmonių. Ypač nedaug smurtinių nusikaltimų įvyksta miesto centre. Pasitaiko apiplėšimų ir peštynių, bet, palyginti su kitomis pasaulio sostinėmis, labai retai. Visgi stenkitės vengti menkai apšviestų ir atkampių vietų. Saugokitės kišenvagių, ypač metro piko valandą. Saugiai laikykit brangius daiktus, o rankinės ar lagaminėlio niekad neišleiskit iš akių.

Keliaujant vėlai vakare, ypač moterims, geriau vengti ilgų persėdimų metro stotyse, pvz., Montparnasse ir Châtelet-Les Halles. RER traukinių stočių apylinkės pritraukia jaunimo grupes iš nuošalių rajonų. Jie atvažiuoja linksmintis ir gali įsisiautėti. Reikėtų vengti ir paskutinių naktinių RER traukinių, važiuojančių iš nuošalių rajonų ar į juos. Kritišku atveju skambinkit stoties tarnautojui geltonu telefonu, pažymėtu *Chef de Station* ir esančiu kiekviename metro bei RER perone, arba eikite prie bilietų kiosko šalia įėjimo. Daugelyje metro stočių yra pavojaus mygtukai. Vagonuose įtaisytos aliarmo rankenėlės. Jei problemų kyla prie stoties ar autobusų stotelėje, skambinkit policijai telefonu 17.

ASMENINIS TURTAS

ATIDŽIAI SAUGOKIT savo asmeninį turtą bet kuriuo metu. Apdrauskit savo nuosavybę prieš atvykdami. Neimkit brangių daiktų į ekskursijas ir iškylas. Taip pat ir grynų pinigų pasiimkite tik tiek, kiek gali prireikti. Dideles pinigų sumas saugiausia paversti kelionės

Paryžiaus gaisrininkas

Policininkė

Policininkas

Tipiškas Paryžiaus policijos automobilis

Paryžiaus gaisrinė mašina

Paryžiaus greitosios pagalbos mašina

čekiais. Niekad nepalikit bagažo be priežiūros metro ir geležinkelio stotyse – jį gali pavogti. Prapuolus žmogui, vagystės ar užpuolimo atveju skambinkit policijai arba kreipkitės į artimiausią policijos nuovadą *(Commissariat de Police)*. Dėl pamesto ar pavogto paso skambinkit į savo šalies atstovybę *(p. 359)*.

MEDICININĖ PRIEŽIŪRA

VISI EUROPOS Bendrijos piliečiai turi teisę į Prancūzijos socialinės apsaugos draudimą. Tačiau už priežiūrą reikia mokėti, ligoninių kainos labai įvairios. Galima gauti kompensacijas, bet tai ilgas ir painus procesas. Visi keliautojai turėtų nusipirkti kelionės draudimą ir pranešti savo vietinėms sveikatos ar draudimo įstaigoms prieš išvykdami namo. ES nepriklausantys piliečiai turi pasirūpinti savo medicininiu draudimu.

Atsitikus nelaimei, skambinkit į **SAMU** *(žr. pagalbos telefonų sąrašą p. 352)* arba **Pompiers** (ugniagesių departamentą). Ugniagesių departamento greitoji pagalba dažnai atvyksta greičiausiai. Pirmoji ir būtinoji pagalba suteikiama visose ugniagesių stotyse.

Ligoninės su nukentėjusiųjų nuo nelaimingų atsitikimų skyriais parodytos Gatvių rodyklėje *(p. 374)*. Anglakalbius svečius priima dvi ligoninės su angliškai kalbančiu personalu – **American Hospital** ir **British Hospital**.

Paryžiuje yra daug vaistinių, bet knygoje pateikiamas trumpas jų sąrašas. Vaistines atpažinsite iš žalio kryžiaus ženklo ant fasado. Naktį ir sekmadieniais prie vaistinės durų iškabinamas artimiausios budinčios vaistinės adresas.

ŽINYNAS

RADINIŲ BIURAS

Service des Objets Trouvés, 36 Rue des Morillons 75015. ☎ *01 40 30 52 00.* ***Atidaryta*** *pirm., treč. 8. 30–17, antr., ketv. 8.30–20 (liep.–rugpj.: 17), penkt. 8.30–17.30*

MEDICINOS CENTRAI

American Hospital
63 Blvd Victor-Hugo, Neuilly 92202. **Žml.** 1 B2. ☎ *01 46 41 25 25. Tai privati ligoninė. Pasiteiraukit apie draudimą ir kainas.*

British Hospital
3 Rue Barbès 92300 Levallois. ☎ *01 46 39 22 22. Privati ligoninė.*

Centre Médical Europe
44 Rue d'Amsterdam 75009. **Žml.** 6 D3. ☎ *01 42 81 93 33.* Stomatologai ☎ *01 42 81 80 00.* ***Atidaryta*** *pirm.–šešt. 8–20. Nebrangi privati klinika. Susitarus arba tiesiai.*

VAISTINĖS

British and American Pharmacy
1 Rue Auber 75009. **Žml.** 6 D4. ☎ *01 47 42 49 40.* ***Atidaryta*** *pirm.–penkt. 8.30–20, šešt. 10–20.*

Pharmacie Altobelli
6 Blvd des Capucines 75009. **Žml.** 6 E5. ☎ *01 42 65 88 29.* ***Atidaryta*** *kasdien 8–24.*

Pharmacie Anglo-Americaine
6 Rue Castiglione 75001. **Žml.** 12 D1. ☎ *01 42 60 72 96.* ***Atidaryta*** *pirm.–šešt. 9–19.30.*

Pharmacie des Halles
10 Blvd Sebastopol 75004. **Žml.** 13 A3. ☎ *01 42 72 03 23.* ***Atidaryta*** *pirm.–šešt. 9–24, sekm. 12–24.*

Pharmacie Dhery
84 Ave des Champs-Elysées 75008. **Žml.** 4 F5. ☎ *01 45 62 02 41.* ***Atidaryta*** *visada.*

Pharmacie Matignon
2 Rue Jean-Mermoz 75008. **Žml.** 5 A5. ☎ *01 43 59 86 55.* ***Atidaryta*** *pirm.–šešt. 8.30–2.00, sekm. 10–2.00.*

Bankų operacijos ir vietinė valiuta

PARYŽIAUS SVEČIAI įsitikins, kad bankai paprastai jiems siūlo geriausius keitimo kursus. Antra vertus, privačių *bureaux de change* kursai gali būti įvairūs, ir prieš keičiant pinigus reikėtų atkreipti dėmesį į komispinigius ir minimalius mokesčius, nurodytus spausdintoje informacijoje.

BANKŲ OPERACIJOS

PRANCŪZIJĄ galima įsivežti neribotą pinigų ar valiutos kiekį. Verta pinigus vežtis kelionės čekiais. Kelionės čekius ar grynus pinigus galima pasikeisti valiutos keityklose, kurios įrengtos oro uostuose, didelėse geležinkelio stotyse, kai kuriuose viešbučiuose bei parduotuvėse.

Daug banko filialų turi savo keityklas centriniame Paryžiuje. Jie paprastai siūlo geriausius valiutų kursus, bet taip pat ima komispinigius už keitimą.

Daug bankams nepriklausančių valiutų keityklų neima komispinigių, tačiau siūlo daug prastesnius keitimo kursus. Centrinio Paryžiaus nebankinės keityklos paprastai veikia pirmadienį–šeštadienį nuo 9 iki 18 val. Jas galima rasti palei Champs-Elysées, aplink Opéra ir Madeleine, prie kai kurių turistinių įžymybių ir monumentų, taip pat visose geležinkelio stotyse (kasdien 8–21 val.). Įsidėmėkit, kad Gare St-Lazare ir Gare d'Austerlitz stotyse keityklos nedirba sekmadieniais. Oro uostų keityklos veikia kasdien 7–23 val.

Valiutos keityklos iškaba

KELIONĖS ČEKIAI IR KREDITINĖS KORTELĖS

ČEKIUS IR KORTELES galima įsigyti **American Express, Thomas Cook** ar savo banke.

Prancūzijoje plačiai pripažįstami American Express kelionės čekiai. Ieškokit AmEx logotipo. Jei čekiai keičiami AmEx biure, komispinigių mokėti nereikia. Vagystės atveju čekiai tuoj pat pakeičiami. Kelionės čekius gali paleisti į apyvartą frankais Crédit Lyonnais užsienio filialai. Jie paprastai siūlo geriausią užsienio valiutos kursą.

Dėl didelių komispinigių daug prancūzų firmų nepriima American Express kreditinių kortelių. Labiausiai paplitusios **Visa** kreditinės kortelės.

Restoranai, autoservisai ir kelionių agentūros paprastai priima prancūziškus čekius, kelionės čekius ir kreditines korteles.

Pinigų automatas kreditinėms kortelėms

Dabar bankuose ir dideliuose prekybos centruose gana paplitusios automatinės kasos (pinigų automatai). Daug automatinių kasų teikia instrukcijas keliomis Europos kalbomis ir priima užsienio kreditines bei debeto korteles su PIN (asmens tapatybės numerio) kodais. Parodoma, kokios kortelės priimamos. Kreditinių kortelių kompanijos ima palūkanas už grynų pinigų išėmimą. Jei norite atgauti automato prarytą kortelę, kreipkitės į atitinkamą filialą ar skambinkit į banką.

EURAS

NUO 1999 M. sausio 1 d. Prancūzijoje ir dar dešimtyje Europos Sąjungos šalių įsigaliojo euras. Kol kas iki 2002 m. sausio 1 d. vykdomos tik elektroninės finansinės operacijos, o kai apyvartoje pasirodys banknotai ir monetos, euras bus vienintelė visų 11 valstybių valiuta.

ŽINYNAS

ILGAI VEIKIANČIOS VALIUTOS KEITYKLOS

Ancienne Comédie
5 Rue Ancienne-Comédie 75006.
Žml. 12 F4.
☎ *01 43 26 33 30.*
Atidaryta *kasdien 9–23.*

CCF
115 Ave des Champs-Elysées 75008.
Žml. 4 E4.
☎ *01 40 70 27 22.*
Atidaryta *pirm.–šešt. 8.45–20.*

Europullman
10 Rue Alger 75001.
Žml. 12 D1.
☎ *01 42 60 55 58.*
Atidaryta *pirm.–šešt. 9–19.*

Multichange
161 Rue de Rennes 75006.
Žml. 16 D1.
☎ *01 42 22 09 63.*
Atidaryta *pirm.–šešt. 9.30–19.*

UŽSIENIO BANKAI

American Express
11 Rue Scribe 75009.
Žml. 6 D5.
☎ *01 47 14 50 00.*

Barclays
45 Blvd Haussman 75009.
Žml. 6 F4.
☎ *01 55 27 55 27.*

Midland
20 bis Avenue Rapp 75007.
Žml. 3 C4.
☎ *01 44 42 70 00.*

Thomas Cook
8 Place de l'Opéra 75009.
☎ *01 47 42 46 52.*

PRARASTOS KORTELĖS IR KELIONĖS ČEKIAI

American Express
Kortelės ☎ *01 47 77 72 00.*
Čekiai ☎ *08 00 90 86 00.*

Mastercard
Kortelės ☎ *01 45 67 53 53.*

Visa/Carte Bleue
Kortelės ☎ *08 36 69 08 80.*

VALIUTA

PRANCŪZIJOS PINIGINIS vienetas kol kas yra frankas, žymimas raide „F“ prieš sumą arba dažniau po sumos, o norint atskirti nuo Šveicarijos ir Belgijos frankų, žymimas „FF“.

Vieną franką atitinka 100 santimų, bet šių vertė tokia menka, kad 1 santimo monetų nebėra apyvartoje.

Banknotai

Prancūziški banknotai būna 20 F, 50 F, 100 F, 200 F ir 500 F kupiūromis. Jų vertė atitinka dydį.

500 F banknotas

200 F banknotas

100 F banknotas

50 F banknotas

20 F banknotas

Monetos

Monetos (čia parodytos natūralaus dydžio) yra 5, 10, 20 ir 50 santimų ir 1, 2, 5, 10 ir 20 frankų. 5, 10 ir 20 santimų monetos pagamintos iš žalvario, 50 santimų ir 1, 2 ir 5 frankų – iš sidabro lydinio, 10 ir 20 frankų – iš dviejų metalų.

20 F

10 F

5 F

2 F

1 F

50 santimų

20 santimų

10 santimų

5 santimai

Telefonas ir paštas

PRANCŪZŲ TELEKOMUNIKACIJŲ agentūra vadinama France Télécom, o pašto tarnyba – La Poste. Abi dirba efektyviai, nors pašto įstaigos, aptarnaujančios klientus, – ne itin. Taigi nusiteikit pastovėti eilėse. Daug *bureaux des postes* išsibarstę po visą miestą. Jie atpažįstami iš mėlynų geltonų La Poste ženklų *(p. 357)*. Viešieji telefonai stovi daugumoje viešųjų vietų – gatvėse, geležinkelio ir metro stotyse. Jei iš Paryžiaus skambinate į užsienį, geriausiai nusipirkti telefono kortelę *(télécarte)* ir paieškoti telefono ramioje vietoje.

Telefono būdelės
Dabar dėl vandalizmo retai pasitaiko tefefono būdelių, kurioms tinka monetos. Naujesni telefonai, veikiantys su kortelėmis, yra pigūs, jais lengva naudotis, tik iš pradžių reikia nusipirkti telefono kortelę.

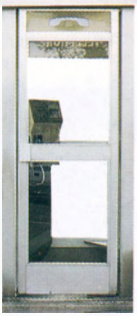

Moderni telefono būdelė

Senesnė telefono būdelė

KAIP NAUDOTIS TELEFONO KORTELE

1 Pakelkit ragelį ir laukit signalo.

2 Telefono kortelę rodykle į viršų įkiškit į plyšį rodyklės rodoma kryptimi.

3 Palaukit, kol ekranas parodys, kiek vienetų yra kortelėje. Paskui atsiras užrašas „rinkti numerį".

4 Surinkit numerį ir palaukit, kol sujungs.

5 Jei norite skambinti dar kartą, nepadėkit ragelio, o tik paspauskit žalią kartojimo mygtuką.

6 Pabaigę kalbėti, padėkit ragelį. Kortelė išlįs iš plyšio. Išsitraukit ją.

Telefono kortelė

SKAMBINIMAS TELEFONU

DAUGUMA prancūziškų telefonų turi mygtukus, senesnių diskinių telefonų dar galite pamatyti kai kuriose kavinėse ar restoranuose. Telefonų knygas *(annuaires)* galima rasti paštuose, kavinėse ir restoranuose, bet jų nėra telefono būdelėse.

Telefono aparatams tinka monetos (1, 2, 5 ir 10 F) arba plastikinės kortelės *(télécartes)*. Kortelės būna 50 arba 120 telefoninių vienetų (vienetas dabar kainuoja beveik franką). Jų galima nusipirkti visose pašto įstaigose ir tabako parduotuvėse *(tabacs)*. Naudotis kortelėmis pigiau ir patogiau negu monetomis. Monetinių telefonų jau beveik nebėra Paryžiaus gatvėse. Juos dar galima pamatyti kavinėse, bet jie skirti klientams. Iškviesto abonento apmokami skambučiai Prancūzijoje vadinami PCV. Į daugumą telefono būdelių galima paskambinti iš bet kurios vietos. Būdelės telefono numeris rašomas ekrane virš vienetų skaičiaus.

Nuo 1996 m. spalio visi Prancūzijos telefonų numeriai susideda iš dešimties skaitmenų. Skambinant į Paryžių ar mieste ir į Ile de France, prieš seną aštuonženklį numerį pridedami skaitmenys 01. Skambindami į šiaurės vakarų rajonus pridėkit 02, į šiaurės rytus – 03, į pietvakarius – 05.

Skambindami į Paryžių iš Didžiosios Britanijos, surinkit kodą 00 33 ir paskui numerį. Kodas iš Australijos – 00 11 33, iš Naujosios Zelandijos – 00 33, iš Airijos Respublikos – 16 33. Kiekvienu atveju praleiskit Paryžiaus kodo pirmąjį nulį.

Pagrindinis pašto skyrius *(p. 357)* veikia kasdien, iš jo skambinti į užsienį pigiau nei iš viešbučio.

KAIP TEISINGAI SURINKTI NUMERĮ

- Vidinis (prancūzų) telefonų tinklo informacijos biuras – 12.
- Tarptautinės telegramos – (0800) 33 44 11.
- Tarptautinė informacija – surinkit 00, palaukit signalo, rinkit 33 12 ir šalies kodą.
- Britų telekomo operatorius – surinkit 00, palaukit signalo, paskui rinkit 00 44 ir numerį.
- JAV tiesioginis operatorius – rinkit 00, palaukit signalo, rinkit 00 11 ir numerį.
- Skambindami į **Didžiąją Britaniją,** rinkit 00, palaukit signalo, rinkit 44 ir numerį (praleiskit rajono kodo nulį).
- Skambindami į **Australiją,** rinkit 00, palaukit signalo, rinkit 61 ir numerį.
- Skambindami į **Naująją Zelandiją,** rinkit 00, palaukit signalo, rinkit 64 ir numerį.
- Skambindami į **Airijos Respubliką,** rinkit 00, palaukit signalo, rinkit 353 ir numerį.

Geltonuosiuose telefonų knygos puslapiuose po pavadinimu *Communication: Etranger* išvardijami visų šalių kodai. Visas skambinimo į užsienį mažų tarifų periodų sąrašas išvardijamas po pavadinimu *Etranger–Tarification*.

- **Didžiosios Britanijos** ir **Airijos** mažų tarifų periodas – pirm.–penkt. 21.30–8.00, visą sekm. ir per valst. šventes.

Ištikus nelaimei skambinkit numeriu 17.

Pašto paslaugos

ŠALIA VISŲ ĮPRASTŲ paslaugų – pašto ženklų pardavimo, telegramų ir registruotų laiškų siuntimo, specialaus pristatymo, siuntinių ir knygų pristatymo – pašto įstaiga pardavinėja pašto ženklus filatelistams, apmoka ar išsiunčia tarptautinius pašto čekius, žirus ir pašto perlaidas. Visos pagrindinės pašto įstaigos teikia fakso ir telekso, monetinių ir kortelinių telefonų paslaugas.

KAIP IŠSIŲSTI LAIŠKĄ

PAPRASTI pašto ženklai *(timbres)* pardavinėjami po vieną arba blokeliais po dešimt *(carnets)*. Jie tinka laiškams ir atvir-

Pašto ženklų blokelis *(carnet)*

laiškiams iki 20 g svorio į visas ES šalis. Pašto ženklus pardavinėja ir tabako parduotuvės.

Paryžiaus pašto įstaigos veikia pirm.–penkt. 8–19 val., šešt. 8–12 val. Pašte galite pavartyti telefonų knygą *(annuaire)*, nusipirkti telefono kortelių, išsiųsti arba atsiimti pašto perlaidas *(mandais)* ir paskambinti į bet kurią pasaulio šalį.

Laiškai metami į geltonas pašto dėžutes.

Ką nors siųsdamas iki pareikalavimo, siuntėjas turi didžiosiomis raidėmis užrašyti gavėjo pavardę, paskui žodžius *Poste Restante* ir Paris-Louvre pašto adresą.

PAGRINDINĖS PAŠTO ĮSTAIGOS

Paris-Louvre

52 Rue de Louvre 75001. **Map** 12 F1.
☎ *01 40 28 20 00.* FAX *01 45 08 12 82.* ***Atidaryta*** *kasdien visą parą.*

Pašto ženklas

Paris-Champs Elysées

71 Ave des Champs Elysées 75008.
Žml. 4 F5. ☎ *01 53 89 05 80.*
FAX *01 42 56 13 71.*
Atidaryta *pirm.–penkt. 8–19.30, šešt. 10–19.*

Paryžiaus pašto dėžutė

Paryžiaus apygardos

Paryžiaus apygardos, arba arrondissements, *numeruojamos nuo 1 iki 20* (p. 374). *Pirmieji trys pašto indekso skaitmenys – 750 (kartais 751) – nurodo Paryžių, paskutiniai du – apygardos numerį. Pirmosios apygardos pašto indeksas – 75001.*

MUITINĖS IR IMIGRACIJA

DABAR EB piliečiai ar turistai iš JAV ir Naujosios Zelandijos į Prancūziją gali atvykti trims mėnesiams be vizų. Po trijų mėnesių reikia įsigyti *carte de séjour*. Kanados, Australijos ir kitų šalių piliečiai prieš išvykdami turi gauti informaciją savo šalies prancūzų atstovybėje.

NEAPMOKESTINAMOS PREKĖS

NEPRIKLAUSANTYS Europos Bendrijai piliečiai gali atgauti pridėtinės vertės mokestį (TVA, arba PVM, *p. 312*) išveždami iš šalies ne mažiau nei už 2000 F pirktas prancūziškas prekes.

Détaxe kvitai gali būti išduodami perkant prekes, o kompensacija išmokama išvykstant iš šalies per tris mėnesius nuo pirkimo. Yra keletas prekių, kurių permoka nekompensuojama, pvz., maistas, gėrimai, medikamentai, tabakas, automobiliai ir motociklai, nors už dviračius pridėtinį mokestį susigrąžinti galima.

Buteliukas kvepalų

APMUITINAMŲ IR NEAPMUITINAMŲ PREKIŲ KIEKIS

NUO 1993 M. SAUSIO 1 D. nebėra apribojimų, kiek prekių, apmokėję muitą ir PVM, galite vežti iš vienos EB šalies į kitą, su sąlyga, kad prekės vežamos sau, o ne perparduoti. Jūsų gali paprašyti įrodyti, kad prekės skirtos jums patiems, jei jos viršija EB nustatytą kiekį. Jei įrodyti negalite, visos prekės (ne tik perteklius) gali būti konfiskuotos ir sunaikintos. Nustatytas kiekis: 10 l alkoholio (daugiau nei 22° stiprumo), 90 l vyno, 110 l alaus ir 800 cigarečių. Kai kurias pavojingas prekes vežti draudžiama. Jaunuoliams iki 17 metų neleidžiama įvežti neapmokestinto tabako bei alkoholio.

1999 m. birželio 30 d., nepaisant stipraus keltų, oro linijų, Eurotunnel tarnybų ir nemažos visuomenės dalies pasipriešinimo, Europos Bendrija panaikino neapmuitinamų prekių parduotuves. Pamatysime, ar dėl to pakils kelionių kainos, bet atrodo, kad būtent taip vežėjai nuspręs kompensuoti prarastas pajamas.

KITŲ DAIKTŲ ĮVEŽIMAS

ASMENINIUS daiktus (pvz., automobilį ar dviratį), jei jie akivaizdžiai asmeniniai, o ne skirti parduoti, į Prancūziją galima įsivežti be muito ir be dokumentų tikrinimo. Šiais klausimais pasiskaitykit brošiūrą *Bon Voyages*, kurią galima įsigyti žemiau nurodytame **Centre**. Šiame centre galite gauti patarimų dėl įvežimo tvarkos, bet paprastai prancūziškai.

MUITINĖS INFORMACIJA

Centre des Renseignements des Douanes
23 Rue de l'Université 75007.
☎ *01 55 04 65 10.*
Atidaryta *pirm.–penkt. 9–17.*

ELEKTROS ADAPTERIAI

PRANCŪZIJOJE naudojama 220 V elektros įtampa. Kištukai turi du plonus apskritus kaištukus. Didesnei apkrovai naudojami storesni apskriti kaištukai. Yra adapterių, skirtų tik skutimosi mašinėlėms. Jie parduodami universalinėse parduotuvėse, pvz., BHV *(p. 313)*.

Prancūziškas elektros kištukas

INFORMACIJA STUDENTAMS

STUDENTAI su galiojančiu pažymėjimu gauna 25–50% nuolaidas į teatrus, muziejus, kino teatrus ir daug valstybinių paminklų. Studentai gali nusipirkti *Cartes Jeunes* – tai prancūziškas tarptautinio studento pažymėjimo atitikmuo. Juos galima įsigyti **CIDJ** (Centre d'Information et Documentation Jeunesse, *p. 359*). CIDJ teikia informaciją apie studentų gyvenimą Paryžiuje, nebrangių nakvynės vietų sąrašus. Šis centras neteikia viešbučio nei bendrabučio paslaugų. Tačiau Paryžiuje yra trys **OTU** jaunimo bendrabučiai ir informacijos centrai, aprūpinantys nakvyne 8000 studentų ir jaunimo *(p. 359)*.

PARYŽIAUS VIEŠIEJI TUALETAI

Daugumą senamadiškų pisuarų ir tualetų pakeitė modernūs mokami tualetai. Jie stovi ant šaligatvių visur mieste. Kai kuriuose net skamba klasikinė muzika. Svarbu, kad į juos neįleidžiami vaikai iki 10 metų be suaugusiųjų priežiūros. Automatinis valymas gali būti pavojingas mažiems vaikams.

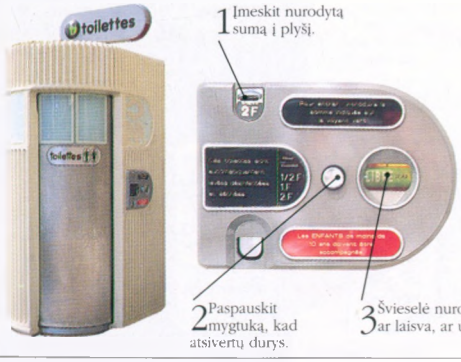

TV, RADIJAS, LAIKRAŠČIAI

KELIOS PRANCŪZŲ TV stotys transliuoja programas tik prancūziškai – tai TF1, FR2, FR3, M6 ir Arte. Anglakalbiams žiūrovams rodomas prancūzų kabelinis kanalas Canal +. Per jį kasdien 19 val. galite pažiūrėti tiesiogines (Amerikos) CBS „vakaro" žinias. Apie kitus kabelinius kanalus (pvz., Skynews ar CNN) klauskit viešbučio informacijoje. Kai kurie viešbučiai turi satelitinę ir kabelinę TV. Radio France Internationale (89MHz FM ir 738MW) tarptautines naujienas angliškai transliuoja kasdien 16–17 val. (tik MW).

Svarbiausiais britų dienraščiais, savaitraščiais ir sekmadieniniais laikraščiais – *The Times*, *Sunday Times*, *Guardian International*, *Daily Mail*, *Financial Times* ir *The Economist* – prekiauja Charles de Gaulle ir Orly oro uostai bei centrinių turistinių rajonų kioskai. Svarbesni vokiški, šveicariški, itališki ir ispaniški laikraščiai paprastai parduodami tuose pačiuose spaudos kioskuose. Paryžiuje leidžiamas *International Herald Tribune* pateikia gerą Amerikos naujienų apžvalgą.

Užsienio laikraščiai iš kioskų

BRITŲ RADIJO NAUJIENOS

BBC World Service Information
Didžioji Britanija ☎ *0171-240 3456.*

TARPTAUTINIAI KNYGYNAI

Brentano's
37 Ave de l'Opéra 75002.
Žml. 6 E5. ☎ *01 42 61 52 50.*
Atidaryta *pirm.–šešt. 10–19.*

Gibert Jeune
27 Quai St-Michel 75005.
Žml. 13 A4. ☎ *01 43 54 57 32.*
Atidaryta *pirm.–šešt. 10–19.*

W H Smith
248 Rue de Rivoli 75001.
Žml. 11 C1. ☎ *01 44 77 88 99.*
Atidaryta *pirm.–šešt. 9.30–19.*

PARYŽIAUS LAIKAS

PARYŽIAUS laikas viena valanda pralenkia Grinvičo vidutinį laiką (GMT). Prancūzai naudojasi 24 valandų, arba kariniu, laikrodžiu, kaip ir lietuviai.

Štai keli standartiniai laiko skirtumai, lyginant su kitais miestais (jie dar priklauso nuo vietinio vasaros laiko pakeitimo): Londonas – -1 val., Niujorkas – -6 val., Dalasas – -7 val., Los Anželas – -9 val., Sidnis – +9 val., Tokijas – +8 val., Oklendas – +11 val.

MATŲ KEITIMAS

Iš britiškos sistemos į metrinę
1 colis = 2,54 centimetro
1 pėda = 30 centimetrų
1 mylia = 1,6 kilometro
1 uncija = 28 gramai
1 svaras = 454 gramai
1 pinta = 0,6 litro
1 galonas = 4,6 litro

Iš metrinės sistemos į britišką
1 milimetras = 0,04 colio
1 centimetras = 0,4 colio
1 metras = 3 pėdos 3 coliai
1 kilometras = 0,6 mylios
1 gramas = 0,04 uncijos
1 kilogramas = 2,2 svaro
1 litras =1,8 pintos

ŽINYNAS

OTU ĮSTAIGOS

Beaubourg
119 Rue St-Martin 75004.
Žml. 13 B2.
☎ *01 40 29 12 12.*

Quartier Latin
2 Rue Malus 75005.
Žml. 17 B1.
☎ *01 43 36 80 27.*

Bois de Boulogne
Ave de Pologne 75016.
Žml. 3 A5.
☎ *01 47 55 03 01.*

STUDENTŲ INFO

CIDJ
101 Quai Branly 75015.
Žml. 10 E2.
☎ *01 44 49 12 00.*
Atidaryta *pirm.–penkt. 9.30–18, šešt. 9.30–13.*

AMBASADOS

Airijos
4 Rue Rude 75116. **Žml.** 4 D4. ☎ *01 44 17 67 00.*

Australijos
4 Rue Jean Rey 75015.
Žml. 10 D3.
☎ *01 40 59 33 00.*

Didžiosios Britanijos
35 Rue du Faubourg St-Honoré 75008.
Žml. 5 C5. **Konsulatas** (vizos) 16 Rue d'Anjou 75008. ☎ *01 44 51 31 00.*

JAV
2 Ave Gabriel 75008.
Žml. 5 B5.
☎ *01 43 12 22 22.*

Kanados
35 Ave Montaigne 75008.
Žml. 10 F1.
☎ *01 44 43 29 00.*

Lietuvos
14 Blvd Montmartre 75009. **Žml.** 6 F4
☎ 01 48 01 00 33.

Naujosios Zelandijos
7 ter, Rue Léonard de Vinci 75116. **Žml.** 3 C5.
☎ *01 45 00 24 11.*

RELIGINĖS APEIGOS

PROTESTANTŲ
American Church
65 Quai d'Orsay 75007.
Žml. 10 F2.
☎ *01 40 62 05 00.*

Church of Scotland
17 Rue Bayard 75008.
Žml. 10 F1.
☎ *01 47 20 90 49.*

St George's Anglican Church
7 Rue Auguste Vacquerie 75116. **Žml.** 4 E5.
☎ *01 47 20 22 51.*

KATALIKŲ
Basilique du Sacré-Coeur
35 Rue du Chevalier de la Barre 75018.
Žml. 6 F1.
☎ *01 53 41 89 00.*

Cathédrale de Notre-Dame
Pl du Parvis Notre-Dame 75004. **Žml.** 13 A4.
☎ *01 42 34 56 10.*

JUDĖJŲ
Synagogue Nazareth
15 Rue Notre Dame de Nazareth 75003. **Žml.** 7 C5. ☎ *01 42 78 00 30.*

MUSULMONŲ
Grande Mosquée de Paris
Place du Puits de l'Ermite 75005. **Žml.** 17 B2.
☎ *01 45 35 97 33.*

ATVYKIMAS Į PARYŽIŲ

PARYŽIUS – TAI ORO ir geležinkelio linijų centras. Visos Europos sostinės, daugelis pagrindinių žemyno miestų Skandinavijoje bei Didžiojoje Britanijoje siūlo tiesioginius skrydžius lėktuvu ir traukinių reisus į Paryžių. Tiesioginiai skrydžiai yra ir iš Šiaurės Amerikos, Afrikos ir Japonijos. Nepaisant daugybės transporto agentūrų, tiesiai į Paryžių neįmanoma atskristi iš Australijos ir Naujosios Zelandijos. Keleiviai pakeliui į Paryžių turi persėsti į kitus lėktuvus. Į miestą sueina daugybė šalies ir tarptautinių greitkelių, todėl čia lengva patekti automobiliu ar tolimųjų reisų autobusais.

Reaktyvinis keleivinis *Boeing 737*

ATSKRIDIMAS

PAGRINDINĖS BRITŲ avialinijų kompanijos, siūlančios reguliarius skrydžius į Paryžių, – tai **British Airways** ir **British Midland**, o pagrindinė prancūzų avialinijų kompanija – tai **Air France**. Iš JAV reguliariai skraido **American Airlines** ir **Delta** lėktuvai. **Air Canada** organizuoja skrydžius iš Kanados, o **Qantas** – tai viena iš nedaugelio kompanijų, skraidinančių keleivius iš Australijos ir Naujosios Zelandijos. Apie avialinijų tarnybas Paryžiuje žr. p. 363.

Vasaros sezono įkarštis Paryžiuje trunka nuo liepos iki rugsėjo. Tuo metu lėktuvų bilietų kainos būna didžiausios. Skirtingų avialinijų vasaros sezono įkarščio laikas gali kiek skirtis, todėl apie kainas pasiteiraukite avialinijų kompanijose ar agentūrose.

Dėl smarkios avialinijų verslo konkurencijos atsirado keletas labai patrauklių nuolaidų. APEX bilietai gali būti geras pirkinys. Tačiau skrydį reikia užsisakyti iš anksto, kartais prieš mėnesį, kartais prieš 7–14 dienų. Be to, šių bilietų negalima pakeisti ar atsisakyti be nuobaudų. Taip pat apibrėžiamas viešnagės laiko minimumas ir maksimumas.

Dairantis pigesnių bilietų, galimi geri pasiūlymai iš patikimų nuolaidų agentūrų. Jei užsisakote pigų bilietą per nuolaidų agentą, pasiteiraukit, ar jums grąžins išlaidas, jei agentas ar operatorius liausis prekiavęs, ir nemokėkit visos sumos, kol nepamatysite bilieto.

Patikimų nuolaidų agentūrų ir jų filialų adresai Paryžiuje išvardinti p. 363. Jos konkuruojančiomis kainomis siūlo čarterinius ir reguliarius skrydžius pagal grafiką. Daug agentūrų turi atstovus kitose šalyse. Neužmirškit, kad vaikų bilietai daug pigesni nei suaugusiųjų.

Skrydžių trukmė

Štai keletas skrydžio į Paryžių trukmės pavyzdžių: iš Londono – 7,5 val., iš Dublino – 90 min., iš Monrealio – 7,5 val., iš Niujorko – 8 val., iš Los Andželo – 12 val., iš Sidnio – 23 val.

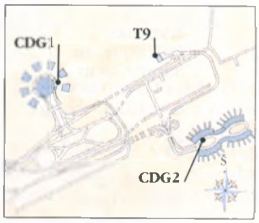

Oro uosto kompleksas

CHARLES DE GAULLE ORO UOSTAS

Terminalus CDG1, CDG2 ir T9 jungia maršrutinių autobusų reisai. Išvykstama iš apatinio lygio, o atvykstama į viršutinį. Dauguma oro uosto transporto tarnybų veža keleivius į Paryžiaus centrą iš terminalų atvykimo lygio.

CDG1 naudojamas tarptautiniams skrydžiams, išskyrus Air France skrydžius (žr. CDG2).

CDG2 naudojamas visiems Air France ir trumpiems kitų šalių kompanijų skrydžiams.

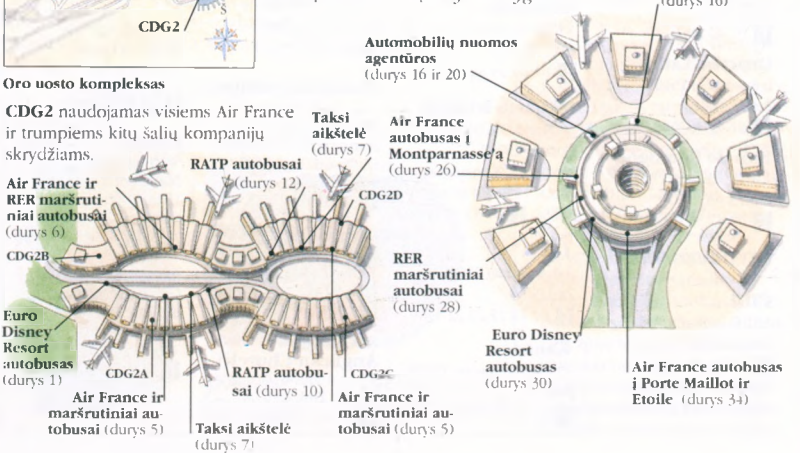

Oro uosto kompleksas

ORLY ORO UOSTAS

Tarp dviejų terminalų – Orly Sud ir Orly Ouest – važinėja maršrutinis autobusas, bet tokį atstumą galima įveikti ir pėsčiomis.

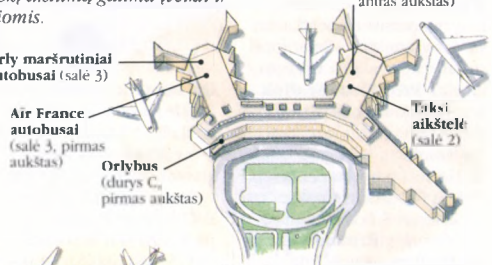

Orly Ouest naudojamas beveik išimtinai skrydžiams Prancūzijoje.

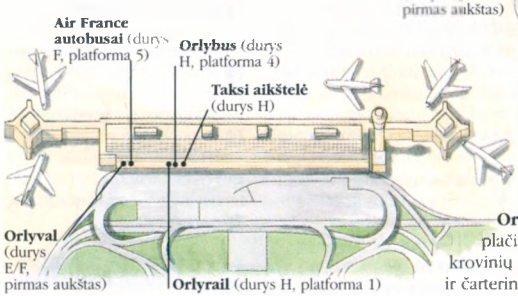

Orly Sud naudojamas plačiau – tarptautiniam krovinių pervežimui, reguliariems ir čarteriniams skrydžiams.

CHARLES DE GAULLE (CDG) ORO UOSTAS

TAI PAGRINDINIS Paryžiaus oro uostas, esantis už 30 km į šiaurę nuo miesto. Jį sudaro du pagrindiniai terminalai CGD1 ir CGD2 ir čarterinių reisų terminalas T9. CDG2 susideda iš dviejų sujungtų pastatų su keturiomis sekcijomis – CGD2A, CGD2B, CGD2C ir CGD2D.

Kaip nuvažiuoti į miestą

Keliautojai, atskridę į CGD, Paryžiaus centrą gali pasiekti taksi, autobusu arba traukiniu. Autobusų paslaugas teikia Air France ir RAPT. Air France autobusai važiuoja į vakarinę miesto pusę, o RAPT autobusai – į šiaurinę ir rytinę. Air France autobusai sustoja tik dusyk – Port Maillot ir Charles de Gaulle-Etoile stotelėse. Atvažiavę iki jų, rasite į miesto centrą vykstančių autobusų stoteles, metro ir RER stotis. Kelionė trunka apie 40 min. Kiti Air France autobusai kas 30 min. vyksta ir į Montparnasse'o TGV traukinių stotį.

Roissybus autobusai keleivius veža į Opéra. Šios kelionės trunka apie valandą, autobusai važinėja kas 15–20 min. Prie galinės autobusų stotelės yra metro ir RER sistema. Euro Disney autobusai važinėja kas 25 min.

Į gretimą Roissy geležinkelio RER traukinių stotį iš terminalų važinėja maršrutiniai autobusai. Traukiniai išvažiuoja kas 15 min. ir per maždaug 35 min. pasiekia miesto centrą – Gare du Nord stotį, kur prieina metro ir kitos RER linijos.

Vėlyviems atvykėliams ir mažoms grupėms tinka taksi, tačiau gali tekti pastovėti ilgoje eilėje. Nuvažiuoti taksi į centrą kainuoja nuo 250 iki 300 F.

ORLY ORO UOSTAS (ORY)

TAI ANTRAS Paryžiaus oro uostas, esantis už 15 km į pietus nuo sostinės. Jį sudaro 2 terminalai – Orly Sud ir Orly Ouest.

Kaip nuvažiuoti į miestą

Transporto tarnybos veža keleivius į pietinę miesto pusę, specialus autobusas iš oro uosto kas 45 min. važinėja į Disney Resort parką.

Atskridę į Orly uostą, Paryžiaus centrą keliautojai gali pasiekti taksi, autobusu ar traukiniu. Autobusų tarnybos priklauso Air France ir RATP (Orlybus) organizacijoms. Air France autobusas į centrą važiuoja apie pusvalandį, sustoja Les Invalides ir Montparnasse stotelėse. Orlybus autobusai važinėja kas 12 min., kelionė į centrą iki Denfert-Rochereau trunka apie 25 min. Nauja Jet Bus tarnyba kas 15 min. vežioja keleivius iš oro uosto į Villejuif-Louis Aragon metro stotį.

Maršrutiniai autobusai važinėja iš oro uosto į RER Orlyrail stotį gretimoje Rungiso vietovėje. Iš čia traukiniai išvyksta kas 15 min. (po 21 val. – kas 30 min.), kelionė iki Gare d'Austerlitz trunka 35 min. Traukinių tarnyba Orlyval susijungia su Roissy geležinkelio RER linija B gretimoje Antony stotyje. Iš čia traukiniai važinėja kas 4–8 min.

Galima važiuoti taksi. Kelionė iki centro trunka 25–45 min., priklausomai nuo eismo intensyvumo, ir kainuoja 150–200 F.

Orlyval traukinys išvažiuoja iš Orly

Važiavimas per Lamanšą

Keltautojai iš Didžiosios Britanijos, važiuodami į Paryžių, persikelia per Lamanšą keltu, transporto priemone su oro pagalve arba važiuoja tuneliu. **P&O-Stena Sealink** organizuoja dažnus perkėlimus iš Doverio į Calais, trunkančius 75–90 min., ir iš Portsmoutho į Le Havre'ą perkelia per 6 val., siūlo ir 6 valandas trunkančias perkėlimus iš Portsmoutho į Cherbourg'ą. **Brittany Ferries** per 9 val. nuveža iš Portsmoutho į St-Malo.

Hoverspeed organizuoja greitą kelionę iš Doverio į Calais ar Boulogne'ę transportu su oro pagalvėmis. Greitaeigiai katamaranai, priklausantys **Seacat**, veža ir automobilius, ir keleivius iš Folkestone'o į Boulogne'ę ir iš Doverio į Calais. Vasarą kelto bilietus galima nusipirkti kartu su autobuso ar traukinio bilietais.

Tunelio per Lamanšą maršrutinių traukinių tarnyba priklauso **Eurotunnel**. Kelionė iš Folkestone'o į Calais trunka 35 min. (kiek ilgiau naktį). Per valandą vidutiniškai išvažiuoja trys traukiniai, o piko valandomis visi bilietai gali būti išpirkti.

Lamanšo tunelio geležinkelis priklauso **Eurostar** organizacijai. Traukiniai išvyksta iš Waterloo stoties Londone ir iš Ashfordo Kente. Kelionė iš Londono į Paryžių (Gare du Nord stotį) trunka 3 val.

Kelionė automobilių greitkeliu A16 iš Calais, Dunkerque'o ir Boulogne'ės į Paryžių trunka apie 3 val., o greikeliu N1 (*route national*) – 4–5 val. Iš Dieppe'o ir Le Havre'o greitkeliu A13 reikia važiuoti vidutiniškai 2,5–3 val., iš Cherbourg'o (greitkeliu N13, paskui A13) ir iš St-Malo (N175, A84, paskui A13) – 5–6 val.

Tolimųjų reisų autobusas

Atvykimas autobusu

Viena pagrindinių autobusų stočių yra Gare Routière, esanti Paryžiaus šiaurės rytuose – Porte de la Villette. Ją aptarnauja metro ir daug miesto autobusų. Kai kurių autobusų iš Ispanijos, Portugalijos ir Nyderlandų galinė stotis yra pietrytinėje miesto dalyje – Porte de Charenton.

Londono autobusų organizacija **Eurolines** įsikūrusi Gare Internationale stotyje Paryžiaus rytuose. Jos autobusai važinėja į Belgiją, Nyderlandus, Airiją, Vokietiją, Skandinaviją, Didžiąją Britaniją, Italiją ir Portugaliją.

Londono autobusų galinė stotis yra Victoria Coach Station. Darbo dienomis 12 ir 21 val. išvyksta du autobusai, o šeštadieniais – trys. Kelionė iš Londono į Paryžių trunka 10 val. Informaciją teikia Victoria Coach Station.

Naudingi adresai ir telefonai

Autobusų tarnybos

Eurolines
Ave de Général de Gaulle, Bagnolet.
☎ *01 49 72 51 51.*

Victoria Coach Station, London SW1.
☎ *0990-808 080.*

Eurostar
London Waterloo International.
☎ *0345 881 881.*

Eurotunnel
☎ *0990 353 535.*

Ferry Information
Brittany Ferries
☎ *02 33 88 44 88.*

Hoverspeed/Seacat
☎ *03 21 30 27 26.*

P&O-Stena Ferries
☎ *03 21 46 10 10.*

Atvykimas traukiniu

Kaip prancūzijos ir viso žemyno geležinkelio centras Paryžius didžiuojasi šešiomis svarbiausiomis tarptautinėmis geležinkelio stotimis, kurias valdo prancūzų valstybinis geležinkelis SNCF

Greitaeigis TGV traukinys

TGV

Trains à Grande Vitesse, arba TGV greitaeigiai traukiniai, važinėja iki 300 km/h greičiu. Į Prancūzijos šiaurę traukiniai išvyksta iš Gare du Nord stoties, prie Atlanto vandenyno kranto ir į Didžiąją Britaniją – iš Gare Montparnasse, o į Provansą ir pietryčius – iš Gare de Lyon. Geležinkelio tinklas aptarnauja daug pakelės stočių, kurių skaičius nuolat auga, TGV traukiniai tampa vis priimtinesne transporto priemone *(p. 364–365)*.

(p. 372). Gare de Lyon rytiniame Paryžiuje yra pagrindinė miesto stotis, aptarnaujanti Prancūzijos pietus, Alpes, Italiją, Šveicariją ir Graikiją. Gare de l'Est aptarnauja rytinę Prancūziją, Australiją, Šveicariją ir Vokietiją.

Eurostar traukiniai iš Didžiosios Britanijos atvyksta į Gare du Nord, kaip ir traukiniai iš Nyderlandų, Belgijos bei Skandinavijos. Traukiniai iš kai kurių Lamanšo uostų atvyksta į Gare St-Lazare, iš Ispanijos ir Bretanės uostų – į Gare Montparnasse Kairiajame krante. Kitos svarbios stotys yra šios: Massy-Palaiseau miesto pietvakariams, Marne-la-Vallée Paryžiaus Disneylandui ir Aéroport Charles-de-Gaulle. Kelionė į Paryžių gali labai sutrumpėti, jei važiuojama greitaeigiais TGV traukiniais. Vietas reikia užsisakyti – tai galima padaryti visose geležinkelio stotyse ir telefonu, o kai kuriose šalyse – ir prieš pat išvykimą.

Gare de Lyon stotyje yra turizmo biuras, į kurį keliautojai gali kreiptis patarimo *(p. 351)*. Jie gali užsisakyti nakvynę, o tai patogu, jei atvykstama naktį.

Visas geležinkelio stotis aptarnauja miesto autobusai, metro ir RER traukiniai. Stotyse yra nuoroda, kaip patekti į miesto transporto sistemą.

ATVYKIMAS AUTOMOBILIU

PARYŽIUS – ovalios formos miestas. Jį supa išorinis kelių žiedas, vadinamas Boulevard Périphérique. Visi greitkeliai, vedantys į sostinę, susijungia su Périphérique, kuris miestą skiria nuo priemiesčių. Visi buvę miesto vartai, vadinami *porte*, dabar atitinka išvažiavimus (ar įvažiavimus) į Périphérique. Atvykstantieji automobiliu turi centrinio Paryžiaus žemėlapyje rasti artimiausius jų ieškomam adresui vartus (*porte*). Pvz., važiuodamas prie Arc de Triomphe, turi pravažiuoti Porte Maillot vartus.

ŽINYNAS

PAGRINDINĖS ORO TRANSPORTO AGENTŪROS, APTARNAUJANČIOS PARYŽIŲ

Aer Lingus
52–4 Rue Belle Feuille 92100. ☎ *01 55 38 38 55.*

Air Canada
10 Rue de la Paix 75002. **Žml.** 6 D5.
☎ *01 44 50 20 20.*

Air France
119 Ave des Champs-Elysées 75008. **Žml.** 4 E4.
☎ *0802 802 802.*

American Airlines
109 Rue du Faubourg-St-Honoré 75008.
Žml. 5 B5.
☎ *08 01 87 28 72.*

British Airways
13–15 Blvd de la Madeleine 75001. **Žml.** 6 D5. ☎ *0802 802 902.*

British Midland
4 Place de Londres, Roissy-en-France 95700.
☎ *01 48 62 55 65.*

Delta Airlines
4 Rue Scribe 75009.
Žml. 6 D5.
☎ *01 47 68 92 92.*

Qantas Airways
13–15 Blvd de la Madeleine 75001. **Žml.** 6 D5. ☎ *01 44 55 52 05.*

KELIONIŲ SU NUOLAIDOMIS AGENTŪROS

Access Voyages
6 Rue Pierre Lescot 75001.
Žml. 13 A2.
☎ *01 53 00 91 30.*

Council Travel Services
16 Rue Vaugirard 75006.
☎ *01 44 41 89 89.*
Londono filialas:
28A Poland Street
London W1V 3DB.
☎ *0171-437 7767.*

Forum Voyages
1 Rue Cassette 75006.
Žml. 12 D5.
☎ *01 45 44 38 61.*

Jet Tours
19 Ave de Tourville 75007.
Žml. 11 A4.
☎ *01 47 05 01 95.*

Nouvelles Frontières
87 Blvd de Grenelle 75015.
Žml. 10 D4.
☎ *01 41 41 58 58.*

USIT Voyages
6 Rue Vaugirard 75006.
☎ *01 42 34 56 90.*
Londono filialas:
Campus Travel
52 Grosvenor Gardens
London SW1W OAG.
☎ *0171-730 3402.*

CDG ORO UOSTO INFORMACIJA

Air France Bus
☎ *01 41 56 89 00.*

Muitinė
☎ *01 48 62 62 85.*

Pagalba neįgaliesiems
☎ *01 48 62 28 24 (CDG 1) ir 01 48 62 59 00 (CDG 2).*

Medicininė pagalba
☎ *01 48 62 28 00 (CDG 1) ir 01 48 62 53 32 (CDG 2).*

Kelionių informacija
☎ *01 48 62 22 80 (24 val.).*

Keleivių iškvietimas
☎ *01 49 75 15 15 (Orly).*
☎ *01 48 62 22 80 (Roissy).*

RATP Bus
☎ *08 36 68 77 14 (24 val.) ir RER telefonai.*

RER Train
☎ *Ile de France: 01 53 70 20 20 (6–22val.).*
TGV: 08 36 35 35 35.

Dėl prapuolusio bagažo, kreiptis į Service official des Objets Trouvés, 36 rue des Morillons 75732.

ORLY ORO UOSTO INFORMACIJA

Air France Bus
☎ *01 41 56 89 00.*

Kelionių informacija
☎ *01 49 75 15 15.*

RATP Bus/RER Train
☎ *kaip ir CDG aukščiau.*

Orlyrail Shuttle
☎ *01 43 90 20 20.*

CDG ORO UOSTO VIEŠBUČIAI

IBIS
Aéroport Charles de Gaulle 95701.
☎ *01 49 19 19 19.*

Eliance Cocoon
Aéroport Charles de Gaulle 95713.
☎ *01 48 62 06 16.*

Holiday Inn
1 Allée de Verger, 95700 Roissy-en-France.
☎ *01 34 29 30 00.*

Ibis
2 Ave Raperie, 95700 Roissy-en-France.
☎ *01 34 29 34 34.*

Novotel
Aéroport Charles de Gaulle 95705.
☎ *01 49 19 27 27.*

Sofitel
Aéroport Charles de Gaulle 95713.
☎ *01 49 19 29 29.*

ORLY ORO UOSTO VIEŠBUČIAI

IBIS
☎ *01 46 87 33 50.*

Hilton Hotel
☎ *01 45 12 45 12.*

Mercure
☎ *01 46 87 23 37.*

Atvykimas į Paryžių

ŠIS ŽEMĖLAPIS vaizduoja autobusų ir geležinkelio maršrutus tarp dviejų pagrindinių oro uostų ir miesto. Pažymėtos traukinio ir kelto linijos iš Didžiosios Britanijos, pagrindinės geležinkelio linijos iš kitų Prancūzijos ir Europos vietų, tolimųjų reisų autobusų tarnybos iš kitų Europos šalių. Taip pat parodytos pagrindinio miesto geležinkelio ir autobusų galinės stotelės, oro uostų maršrutiniai ryšiai ir oro uosto autobusų bei traukinių stotelės. Nurodomas reisų dažnumas ir kelionės trukmė nuo oro uosto iki sostinės, taip pat apytikrė kelionių geležinkeliu iš kitų miestų trukmė. Metro ir RER linijų ryšiai su kitomis Paryžiaus dalimis nurodyti galinėse ir tarpinėse stotyse.

CALAIS
Keltas iš Doverio ir Folkestone'o.
Le Shuttle iš Folkestone'o.
SNCF traukinys į ***Gare du Nord*** *(3 val.).*

BOULOGNE
Keltas iš Folkestone'o.
SNCF traukinys į ***Gare du Nord*** *(3 val. 20 min.).*

LE HAVRE
Keltas iš Portsmoutho.
SNCF traukinys į ***Gare St-Lazare*** *(2 val.).*

DIEPPE
Keltas iš Newhaveno.
SNCF traukinys į ***Gare St-Lazare*** *(2 val. 20 min.).*

CAEN
Keltas iš Portsmoutho.
SNCF traukinys į ***Gare St-Lazare*** *(3 val. 20 min.).*

CHERBOURG
Keltas iš Portsmoutho ir Southamptono.
SNCF traukinys į ***Gare St-Lazare*** *(4 val.).*

GARE MONTPARNASSE
Bordeaux *(3 val.)*
Brest *(4 val.)*
Lisabona *(24 val.)*
Madridas *(11 val.)*
Nantes *(2 val.)*
Rennes *(2 val.)*

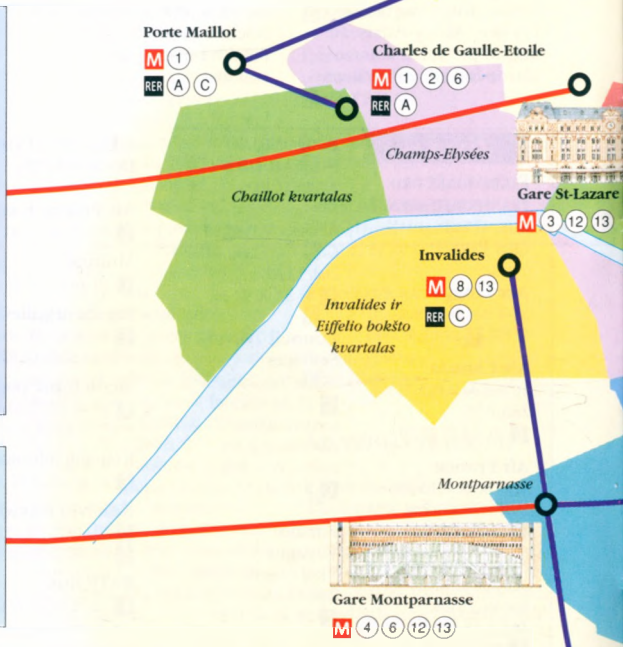

ŽENKLAI

- SNCF *p. 362–363*
- Tolimųjų reisų autobusai *p. 362*
- RATP autobusas *p. 361*
- Air France autobusas *p. 361*
- RER B-Roissy geležinkelis *p. 361*
- Orlyrail *p. 361*
- Orlyval *p. 361*
- Orlybus *p. 361*
- Jet Bus *p. 361*
- M Metro stotis
- RER RER stotis

GARE TGV DE MASSY-PALAISEAU
Bordeaux *(3 val.)*
Lille *(2 val.)*
Lyon *(2 val.)*
Nantes *(2 val.)*
Rennes *(2 val.)*
Rouen *(1 val. 30 min.)*

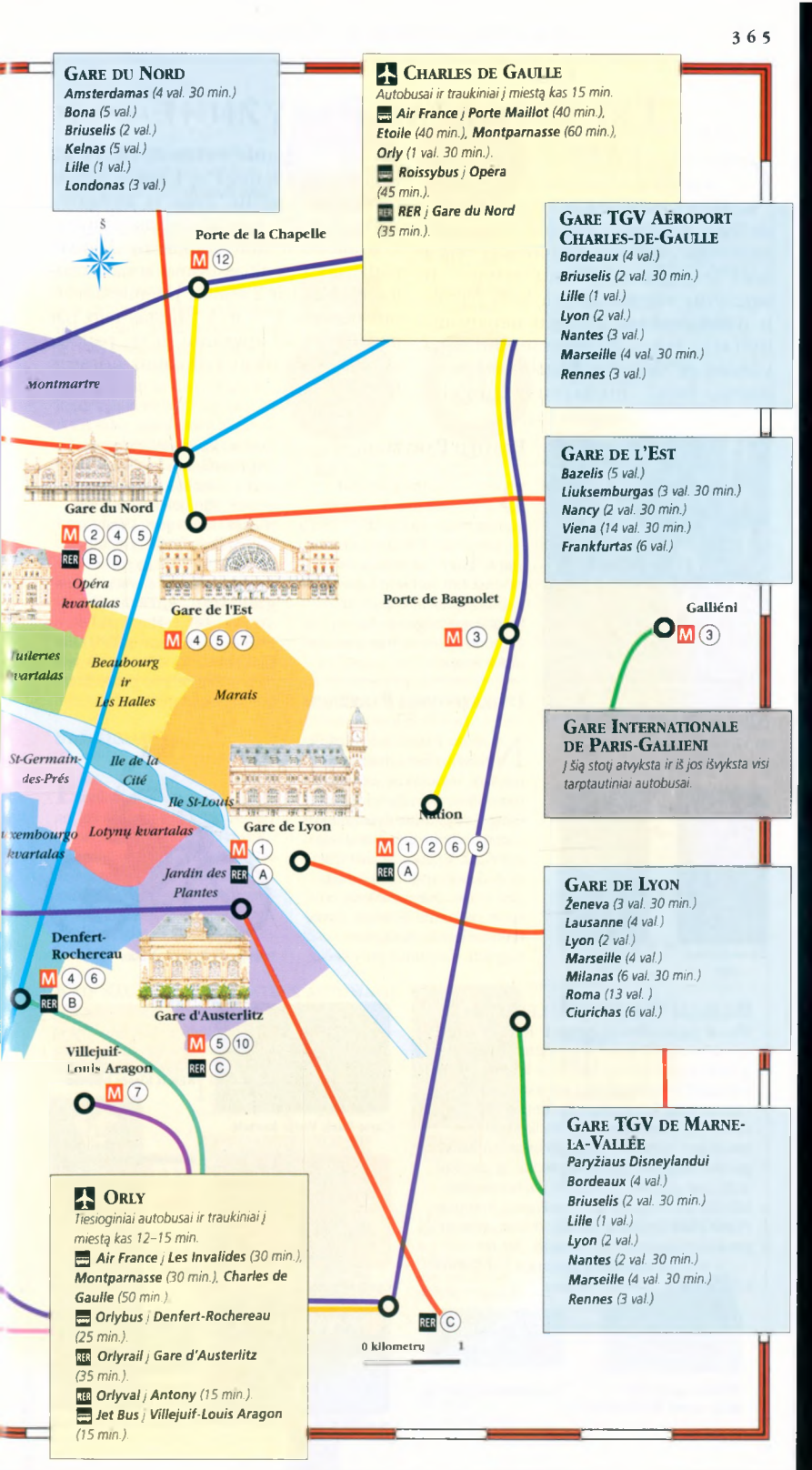
Gare du Nord
Amsterdamas (4 val. 30 min.)
Bona (5 val.)
Briuselis (2 val.)
Kelnas (5 val.)
Lille (1 val.)
Londonas (3 val.)
Charles de Gaulle
Autobusai ir traukiniai į miestą kas 15 min.
Air France į Porte Maillot (40 min.), Etoile (40 min.), Montparnasse (60 min.), Orly (1 val. 30 min.).
Roissybus į Opéra (45 min.).
RER į Gare du Nord (35 min.).
Gare TGV Aéroport Charles-de-Gaulle
Bordeaux (4 val.)
Briuselis (2 val. 30 min.)
Lille (1 val.)
Lyon (2 val.)
Nantes (3 val.)
Marseille (4 val. 30 min.)
Rennes (3 val.)
Gare de l'Est
Bazelis (5 val.)
Liuksemburgas (3 val. 30 min.)
Nancy (2 val. 30 min.)
Viena (14 val. 30 min.)
Frankfurtas (6 val.)
Gare Internationale de Paris-Gallieni
Į šią stotį atvyksta ir iš jos išvyksta visi tarptautiniai autobusai.
Gare de Lyon
Ženeva (3 val. 30 min.)
Lausanne (4 val.)
Lyon (2 val.)
Marseille (4 val.)
Milanas (6 val. 30 min.)
Roma (13 val.)
Ciurichas (6 val.)
Gare TGV de Marne-la-Vallée
Paryžiaus Disneylandui
Bordeaux (4 val.)
Briuselis (2 val. 30 min.)
Lille (1 val.)
Lyon (2 val.)
Nantes (2 val. 30 min.)
Marseille (4 val. 30 min.)
Rennes (3 val.)
Orly
Tiesioginiai autobusai ir traukiniai į miestą kas 12–15 min.
Air France į Les Invalides (30 min.), Montparnasse (30 min.), Charles de Gaulle (50 min.).
Orlybus į Denfert-Rochereau (25 min.).
Orlyrail į Gare d'Austerlitz (35 min.).
Orlyval į Antony (15 min.).
Jet Bus į Villejuif-Louis Aragon (15 min.).
Porte de la Chapelle
M 12
Montmartre
Gare du Nord
M 2 4 5
RER B D
Opéra kvartalas
Gare de l'Est
M 4 5 7
Porte de Bagnolet
M 3
Galliéni
M 3
Tuileries kvartalas
Beaubourg ir Les Halles
Marais
St-Germain-des-Prés
Ile de la Cité
Ile St-Louis
Luxembourgo kvartalas
Lotynų kvartalas
Gare de Lyon
M 1
RER A
Nation
M 1 2 6 9
RER A
Jardin des Plantes
Denfert-Rochereau
M 4 6
RER B
Gare d'Austerlitz
M 5 10
RER C
Villejuif-Louis Aragon
M 7
RER C
0 kilometrų 1

TRANSPORTAS PARYŽIUJE

CENTRINIS PARYŽIUS išsidėstęs kompaktiškai. Geriausiai čia vaikščioti pėsčiomis. Tačiau nesusipažinus su eismo ženklais ir nedisciplinuotais prancūzų vairuotojais reikia būti atsargiems. Eismo sąlygos ir agresyvūs vairuotojai gali kelti pavojų ir dviratininkams. Dažnai nepaisoma dviračių takų. Nerekomenduojama važinėti po centrą automobiliu. Eismas dažnai būna intensyvus, daugeliu gatvių leidžiama važiuoti tik viena kryptimi, sudėtinga ir brangu pasistatyti automobilį. Pigu ir paprasta važinėti RATP priklausančiais autobusais, metro ir RER traukiniais. Miestas padalytas į penkias eismo zonas: centrą atitinka 1 ir 2 zonos, priemiesčius ir oro uostą – 3, 4 ir 5. Miestas taip pat padalytas į 20 apygardų, ir tai padeda svečiams susirasti reikiamus adresus *(p. 357)*.

Paryžiaus vairuotojai ne visada paiso pėsčiųjų perėjų

Draudžiama eiti

Leidžiama eiti

PĖSTIEJI PARYŽIUJE

BRITŲ ir australų turistai turėtų įsiminti, kad automobiliai važinėja dešiniąja gatvės puse. Yra daug dviejų etapų gatvės perėjų, kai pėstieji turi stabtelėti gatvės vidurio saleliėje ir paskui baigti pereiti gatvę. Jos žymimos *piétons traversez en deux temps*.

DVIRATININKAI PARYŽIUJE

NORS IR GANA LYGAUS reljefo, Paryžius nėra dviratininkų miestas. Intensyviai važinėja automobiliai, dviračių takų nėra daug. Į negausius dviratininkus automobilininkai menkai teatsižvelgia. Važiuojant dviračiu dera dėvėti apsauginį šalmą, drabužius su atspindžiais, o sutemus įjungti žibintus. Dviratininkai laisvai pasijunta rugpjūtį, daugumai paryžiečių išvykus kasmetinių atostogų. SNCF traukinių keleiviai gali vežtis dviračius, kai kuriose priemiesčių geležinkelio stotyse jie nuomojami. Vasarą savaitgaliais RATP nuomoja dviračius keliose metro ir RER stotyse. Dviračių nuoma savaitgaliais vyksta RATP autobusų stotyse už Parc Floral parko Bois de Vincennes miške, šalia Château de Vincennes, o kasdien – Bagatelle'io parke Bois de Boulogne miške.

Paryžiaus dviratininkas

BILIETAI IR KELIONIŲ LEIDIMAI

Visose pagrindinėse metro ir RER stotyse, oro uostuose ir keliuose turizmo biuruose galima įsigyti įvairių bilietų ir leidimų. Tarp turistams naudingiausių yra asmeniniai bilietai arba jų pigesnis dešimties blokas *(carnet)*; vienadienė *Mobilis* kortelė atskiroms zonoms; *Carte Orange*, su kuria galima neribotai važinėti savaitę ar mėnesį atskirose zonose; savaitinis *(hebdomaire)* bilietas dviem zonom; ir palyginti brangus *Paris Visite* leidimas vienai, dviem, trim ar penkiom dienom, suteikiantis dar ir nuolaidų lankantis kai kuriose vietose.

Bilietai, galiojantys RER, metro ar autobuse

Savaitinis bilietas

Carte Paris Visite kortelė

Carte Orange

Mobilis kortelė

RER II klasės bilietas

Carte Orange mėnesinis bilietas, galiojantis 1 ir 2 zonoje

Paris Visite trijų dienų bilietas

VAIRAVIMAS PARYŽIUJE

NORS VAŽINĖTI automobiliu Paryžiaus centre nerekomenduojama, išsinuomoti automobilį gali būti naudinga lankantis atokesniuose rajonuose. Išsinuomojant automobilį reikia turėti galiojančias vairuotojo teises ir pasą (daug firmų reikalauja ir vienos iš svarbesnių kreditinių kortelių). Mokant čekiu arba grynais pinigais, gali būti reikalaujama ir asmens pažymėjimo (taip pat lėktuvo bilietų ir kreditinių kortelių). Vairuotojams iš ES šalių, Skandinavijos, Šiaurės Amerikos, Australijos ir Naujosios Zelandijos nereikia tarptautinių vairuotojo teisių.

Automobiliai važiuoja dešiniąja kelio puse ir turi praleisti transportą, pasirodantį iš dešinės, net ir pagrindinėse gatvėse, jei nėra *priorite* ženklo, kuris nurodo pirmenybę. Žiedinėse sankryžose automobiliai dabar turi pirmenybę visoje Prancūzijoje, išskyrus Arc de Triomphe, kur automobiliai praleidžia transportą, artėjantį iš dešinės.

Įvažiuoti draudžiama

Draudžiama stovėti

Ribotas greitis (km/h)

Sustoti draudžiama

STOVĖJIMAS

PARYŽIUJE AUTOMOBILIUS pastatyti sunku ir brangu. Statykit juos ant grindinio ar kelio prie ženklo „P" arba užrašo *Parking Payant*. Sumokėkit už stovėjimą į *horodateur* automatą. Kai kuriems automatams reikia stovėjimo apmokėjimo kortelės, kurią galima nusipirkti tabako kioskuose. Kai kuriuose gyvenamuosiuose rajonuose galima statyti automobilius ir nepažymėtose vietose.

Niekad nestokit, kur yra ženklai *Parking Interdit* arba *Stationnement Interdit*.

Jei jūsų automobilį nuvilko arba surakino ratą, skambinkit į artimiausią policijos nuovadą *(Commissariat de Police)*. Už nuvilkimą reikia mokėti baudą ir dar papildomą mokestį už kiekvieną dieną, jei vėluojate atsiimti. Paryžiuje įrengti septyni aptvarai *(perfourrières)* nuvilktiems automobiliams. Savąjį rasite aptvare, priklausančiame apygardai, kurioje pažeidėte eismo taisykles. Jame automobilis laikomas 48 val., paskui siunčiamas į atokiau esantį garažą *(fourière)*.

KAIP NAUDOTIS HORODATEUR AUTOMATU

Horodateurs (stovėjimo matuokliai) veikia pirm.–penkt. nuo 9 iki 19 val. Jei nenurodyta kitaip, šešt.–sekm., per valstybines šventes ir rugpjūtį galima stovėti nemokamai.

Kortelinis automatas

1 Jei naudojate monetas, įmeskit pagal nurodytą tarifą. Jei naudojate kortelę, žr. 2 punktą.

Stovėjimo kortelė

2 Jei naudojate kortelę, įkiškite ją ir kiekvienoms reikalingoms 15 min. spustelėkit mėlyną mygtuką.

3 Paspauskit žalią mygtuką, kad išlįstų bilietas.

4 Išimkit bilietą ir užkiškit jį už automobilio stiklo.

DVIRAČIŲ NUOMA IR REMONTAS

Bicloune
7 Rue Froment 75011.
Žml. 14 E3. ☎ *01 48 05 47 75.*
Tik dviračių pardavimas ir taisymas.

Paris Vélo
2 Rue du Fer-à-Moulin 75005.
Žml. 17 C2.
☎ *01 43 37 59 22.*
Dviračių nuoma.

Peugeot
72 Ave de la Grande Armée 75017. **Žml.** 3 C3.
☎ *01 45 74 27 38.*
Tik dviračių pardavimas ir taisymas.

RATP informacija
☎ *01 43 46 14 14.*

SNCF informacija
☎ *08 36 35 35 35.*

AUTOMOBILIŲ NUOMA

PARYŽIUJE gausu automobilių nuomos agentūrų. Čia išvardijamos svarbesnės firmos, kurios turi agentūras Charles de Gaulle ir Orly oro uostuose, pagrindinėse geležinkelio stotyse ir miesto centre. Telefonu galite užsisakyti automobilį ir gauti informaciją, kaip jį paimti ir grąžinti.

ADA
☎ *01 49 58 44 44.*

Avis
☎ *01 46 10 60 60.*

Budget
☎ *01 47 55 61 00.*

Europcar
☎ *01 45 00 08 06.*

Hertz
☎ *01 39 38 38 38.*

PAGALBOS TELEFONAI

NUTIKUS avarijai ar nelaimei, skambinkit į policiją telefonu 17. Pagrindinis Policijos prefektūros telefonas – 01 53 71 53 71. Kitus policijos numerius rasite telefonų knygoje.

Važiavimas metro

RATP emblema

RATP (Paryžiaus transporto kompanija) valdo 15 metro linijų, žymimų skaičiais ir galinių stočių pavadinimais. Jos aprėpia Paryžių ir priemiesčius. Važinėti po sostinę metro dažnai būna greičiausia ir pigiausia, nes mieste yra daugybė stočių. Metro stotį lengva atpažinti iš emblemos – didžiosios „M“, apibrėžtos apskritimu, o kartais ir iš elegantiškų Art Nouveau stiliaus įėjimų. Apylinkių žemėlapiai iškabinti visose stotyse netoli išėjimo. Metro ir RER (Paryžiaus geležinkelio tinklo) sistemos veikia panašiai, nors RER vagonai kiek didesni. Pirmieji traukiniai iš galinės stoties išvyksta 5.30 val., o paskutiniai grįžta 1.15 val.

Art Nouveau stiliaus metro ženklas

Modernus metro ženklas

Kaip skaityti metro planą

Metro plane atskiros metro ir RER linijos žymimos skirtingomis spalvomis. Metro linijos atpažįstamos iš numerio, kuris rašomas linijos pradžioje ir gale. Kai kurios metro stotys aptarnauja tik vieną liniją, kitos – keletą. Yra stočių, pro kurias eina ir metro, ir RER linijos, o kai kurias jungia perėjimai.

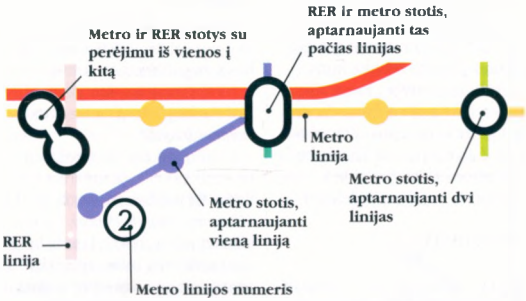

Važiavimas RER

RER – tai priemiestinių traukinių sistema, kuri centriniame Paryžiuje išsidėsčiusi po žeme, o atokesnėse vietose ant žemės. Jai galioja metro bilietai ir leidimai. Yra keturios linijos, žymimos raidėmis A, B, C ir D. Kiekviena linija šakojasi. Pvz., C linija turi šešias atšakas, žymimas C1, C2 ir t. t. Visi RER traukiniai turi pavadinimus (pvz., ALEX ar VERA), kad būtų lengviau skaityti RER tvarkaraščius stočių salėse ir peronuose. Elektroninis tablo visuose RER peronuose nurodo traukinio pavadinimą, kelio kryptį (galinę stotį) ir pakelės stotis.

RER stotys atpažįstamos iš didelės apskritos emblemos. Pagrindinės miesto stotys yra šios: Charles de Gaulle-Etoile, Châtelet-Les-Halles, Gare de Lyon, Nation, St-Michel-Notre-Dame, Auber ir Gare du Nord.

RER ir metro sistemos centriniame Paryžiuje iš dalies sutampa. Dažnai, važiuojant į stotį, aptarnaujamą metro ir RER, greičiau nuvažiuosite sėdę į RER traukinį,, pvz., važiuojant iš La Défence į Nation. Tačiau galima ilgokai sugaišti klaidžiojant koridoriais taip metro ir RER stočių. RER itin naudingas važiuojant į Paryžiaus oro uostus ir daugelį gretimų miestelių bei turistų lankomų vietų. C3 linija aptarnauja Charles de Gaulle oro uostą, B4 ir C2 linijos – Orly oro uostą, A4 linija važiuojama į Euro Disney Resort, C5 linija – į Versalį.

RER emblema

Bilieto pirkimas

Traukinių bilietai parduodami visų metro ir RER stočių įėjimo salėse. Kai kuriose metro ir visose RER stotyse stovi monetiniai automatai, parduodantys bilietus po vieną ir dešimties bilietų blokelius *(carnets)*. Stoties agentūra ir bilietų pardavėjai teikia informaciją keleiviams. Visi metro bilietai – antrosios klasės, bet RER bilietai būna ir pirmosios, ir antrosios klasės.

Vienas metro bilietas *„section urbaine“* leidžia važiuoti metro ar RER traukiniu bet kur Paryžiaus centre. Važiuojant už miesto centro (pvz., į oro uostą) reikia pirkti specialius RER bilietus. Kainos į priemiesčius ir gretimus miestus būna įvairios. Žiūrėkit į kainų lenteles, iškabintas visose RER stotyse. Keleiviai, važiuojantys bet kokiu miesto transportu, turi išsaugoti bilietus iki kelionės pabaigos, nes nuolat vaikšto kontrolieriai ir gali tekti sumokėti baudą, jei nebeturite bilieto.

Kelionė metro

1 Pirmiausia metro plane reikia rasti vietą, į kurią važiuojama, o tuomet pasirinkti liniją. (Planus rasite stotyse ir šios knygos gale.) Pasekite metro liniją pagal spalvinį kodą ir linijos numerį. Linijos gale pamatysite galinės stoties numerį. Įsiminkit jį, nes jis padės rasti reikiamą traukinį.

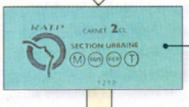

2 Metro bilietai parduodami visose stotyse. Kai kuriose stovi monetiniai automatai. Visi metro bilietai – antrosios klasės. Turint vieną bilietą galima važiuoti vieną kartą su bet kokiais persėdimais metro sistemoje.

Įkiškit traukinio bilietą į pirmą plyšį.

Ištraukit bilietą, išlindusį iš antro plyšio.

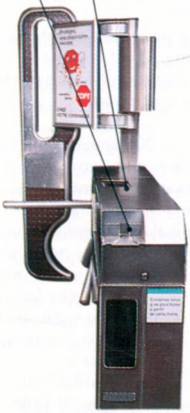

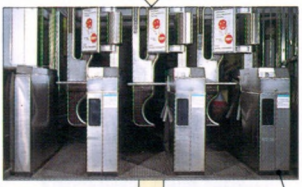

3 Norint patekti į peroną, reikia įkišti metro bilietą magnetine juostele žemyn į pirmą užtvaros plyšį. Ištraukęs bilietą iš antro plyšio, pastumkit sukamąją užtvarą arba eikit per užkardą, jei ši automatinė.

4 Prie įėjimo į kiekvieną peroną ar stoties koridoriuose pamatysite sąrašą pakelės stočių iki galutinio punkto. Galinių stočių pavadinimai nurodomi ir perone, juos dera pasitikrinti prieš lipant į traukinį.

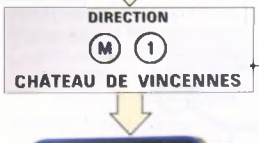

5 Keisdami linijas, išlipkit atitinkamoje persėdimo stotyje ir eikit peronu pagal *correspondance* (persėdimo) ženklus, kurie nurodo reikiamą kryptį.

6 Senesnių traukinių durys yra su rankenomis, kurias reikia pakelti, kad atsidarytų durys. Naujesnių traukinių durys turi atidarymo mygtukus, kuriuos turite paspausti. Prieš atsidarant ir užsidarant durims suskamba garsinis signalas.

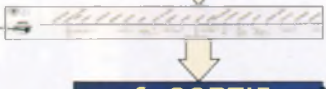

7 Traukinyje yra atitinkamos linijos schema. Joje sužymėtos stotys, taigi keleiviai gali sekti savo maršrutą.

8 „Sortie“ ženklas nurodo išėjimą. Prie visų metro išėjimų kabo apylinkės žemėlapiai.

Važiavimas autobusu

VAŽIUOJANT AUTOBUSU galima pasigrožėti Paryžiaus įžymybėmis. Autobusų sistema, kaip ir metro, priklauso RATP, taigi galite naudotis tokiais pačiais bilietais. Paryžiuje yra 60 autobusų linijų, kasdien kursuoja daugiau nei 2000 autobusų. Dažnai tai greičiausias būdas trumpiems atstumams įveikti. Tačiau autobusas gali užstrigti transporto grūstyje ir būti perpildytas piko valandą. Keleiviai turėtų pasitikrinti pirmo ir paskutinio autobuso valandas, nes jos gali labai skirtis priklausomai nuo linijos. Dauguma autobusų važinėja pirmadieniais–šeštadieniais nuo ankstaus ryto iki vakaro (6–20.30 val.).

Bilietų komposteravimo automatas

Autobuso stotelė

Galinės autobuso stotelės ženklas

Naktinio autobuso ženklas

Autobuso stotelės ženklai
Autobusų stotelių skydai nurodo maršrutų numerius. Baltas fonas reiškia, kad autobusas važinėja kasdien ištisus metus, o juodas – kad nevažinėja sekmadieniais ir per valstybines šventes.

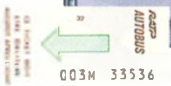

Autobuso bilietas

Kaip pažymėti autobuso bilietą *Įkiškit bilietą į automatą strėlytės kryptimi, paskui ištraukit.*

BILIETAI IR LEIDIMAI

VAŽIAVIMAS mieste autobusu kainuoja dvigubai brangiau nei panaši kelionė metro. Kiekviena autobuso trasa suskirstyta į įvairias sekcijas. Anksčiau su vienu bilietu buvo galima važiuoti tik per dvi sekcijas, o dabar jau per visas, bet tik vieną kartą ir viena linija. Galima nusipirkti 10 bilietų blokelį *(carnet)*, su kiekvienu bilietu galima važiuoti vieną kartą. *Carnet* reikia įsigyti metro stotyje, o ne autobuse. Vaikai iki ketverių metų amžiaus važiuoja nemokamai, o nuo ketverių iki dešimties – už pusę kainos. Autobusu galima važiuoti ir su metro bilietu. Vien autobusui skirtus bilietus pardavinėja autobuso vairuotojas, šiuos bilietus reikia komposteruoti, kad jie galiotų. Tam reikia įkišti bilietą į komposterį pagrindinėse autobuso duryse. Nepameskit bilieto iki kelionės pabaigos. Kartkartėmis kontrolieriai tikrina bilietus ir gali pareikalauti sumokėti baudą vietoje, jei neturėsite komposteruoto bilieto.

Raudonas išlipimo mygtukas

Jei norite laisvai ir neribotai važinėti Paryžiaus autobusais, naudinga ir ekonomiška būtų įsigyti kelionių leidimą. Jo negalima komposteruoti, nes tuomet jis nebegalios. Jį reikia parodyti vairuotojui įlipus į autobusą ir bilietų kontrolieriui, kai šis pareikalauja.

Paryžiaus autobusai *Autobuso maršruto numeris ir galinė stotelė nurodoma ant skydų autobuso priekyje. Kai kurių autobusų užpakalinės platformos atviros, bet tai dabar pasitaiko rečiau.*

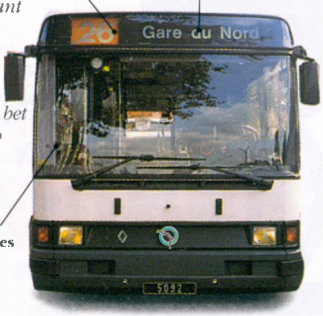

Autobuso maršruto numeris

Galinė stotelė

Keleiviai sulipa į autobusą pro priekines duris

Informaciniai skydai autobuso priekyje

Maršruto numeris autobuso gale

Atvira užpakalinė platforma

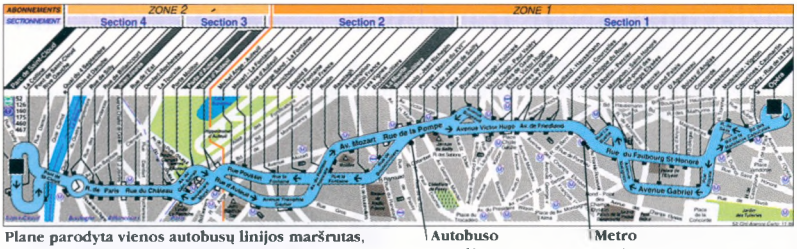

Plane parodyta vienos autobusų linijos maršrutas, stotelės, metro stotis ir kiti svarbesni objektai

Autobuso stotelė

Metro stotis

VAŽIAVIMAS AUTOBUSAIS

AUTOBUSŲ STOTELĖS ir jų pastogės atpažįstamos iš skydų su numeriais, prie kurių sustoja autobusai, ir savitos RATP emblemos. Maršrutų planai stotelėse nurodo persėdimus ir gretimas metro bei RER stotis. Stotelėse iškabinti ir tvarkaraščiai, nurodytas pirmas ir paskutinis autobusas. Daugelyje stotelių pastogių yra ir apylinkės žemėlapis.

Daugumą autobusų reikia sustabdyti mojant ranka. Kai kurių naujų modelių durys atsidaro spaudžiant raudoną mygtuką – išlipant viduje, o įlipant išorėje. Visuose autobusuose įtaisyti mygtukai ir skambučiai, kurie siunčia signalą sustoti. Kai kurie autobusai važiuoja ne iki pat maršruto galo. Tokiu atveju galinės stoties pavadinimas autobuso priekyje bus įžambiai perbrauktas.

Autobusuose nėra patogumų neįgaliesiems, tik kelios sėdynės yra skirtos invalidams, pagyvenusiems asmenims, karo veteranams ir nėščioms moterims. Šios vietos pažymėtos ženklu, ir pareikalavus jas reikia užleisti.

NAKTINIAI IR VASARINIAI AUTOBUSAI

PARYŽIUJE veikia 10 naktinių autobusų, vadinamų *Noctambuses*, linijų. Galinė visų naktinių autobusų stotelė yra Châtelet, esanti Avenue Victoria arba Rue St-Martin. Noctambusų stotelės aiškiai atpažįstamos iš skydų, kuriuose pavaizduota pelėda ir geltonas mėnulis. Noctambusams reikia pamojuoti, kad jie sustotų. Galioja kelionių leidimai, bet negalioja paprasti metro bilietai. Kainos priklauso nuo to, kur važiuojate. Bilietai parduodami ir autobuse.

RATP taip pat priklauso autobusai, kurie vasarą važinėja Bois de Vincennes ir Bois de Boulogne miškuose. Apie šias paslaugas teiraukitės **RATP** telefonu. Ten jus informuos apie greičiausius važinėjimo po miestą būdus, apie bilietus ir leidimus.

RATP informacija

53 Quai des Grands Augustins
75006 ☎ *01 43 46 14 14/08 36 68 77 14/08 00 15 24 24 (24 val.)*

NAUDINGI AUTOBUSŲ MARŠRUTAI

Čia parodyti geriausi centrinio Paryžiaus turistiniai autobusų maršrutai, vežantys prie garsiausių miesto vietų. Pažymėtos svarbesnės autobusų stotelės, artimiausios metro stotys ir dėmesio vertų įžymybių išsidėstymas.

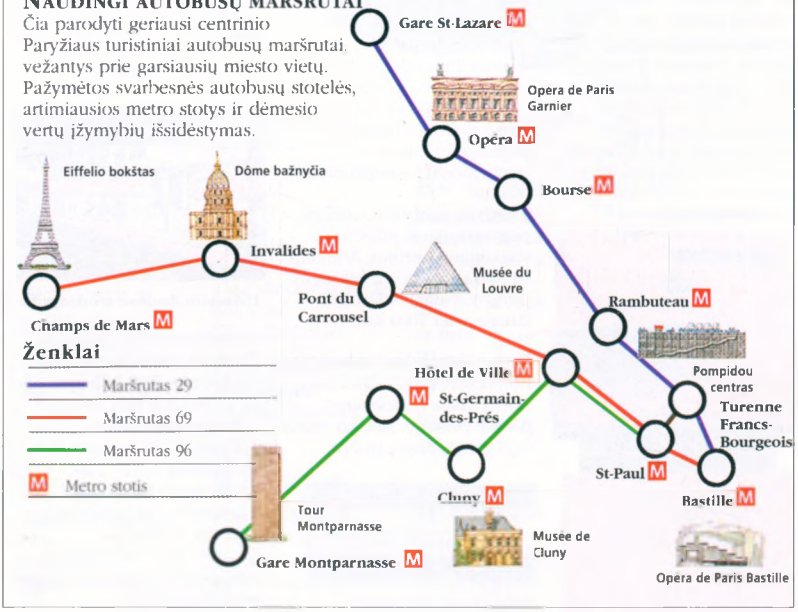

Važiavimas SNDF traukiniais

PRANCŪZŲ VALSTYBINIS GELEŽINKELIS – Société Nationale des Chemins de Fer (**SNCF**) – turi dvi tarnybas Paryžiuje: priemiestinę Banlieue ir Grandes Lignes, arba tolimųjų reisų. Priemiestiniai traukiniai važinėja po penkių zonų tinklą *(p. 366)*. Tolimieji reisai apima visą Prancūziją. Šios tarnybos dėka per dieną galima aplankyti artimas Paryžiui Prancūzijos vietoves. Tam itin parankūs greitaeigiai TGV, nes jie važinėja beveik dvigubai greičiau nei paprasti traukiniai *(p. 362–363)*.

Gare de l'Est geležinkelio stotis 1920 m.

GELEŽINKELIO STOTYS

PARYŽIUS, kaip Prancūzijos ir viso žemyno geležinkelių centras, didžiuojasi šešiomis svarbiomis tarptautinėmis geležinkelio stotimis, kurias valdo SNCF. Tai Gare du Nord, Gare de l'Est, Gare de Lyon, Gare d'Austerlitz, Gare St-Lazare ir Gare Montparnasse stotys.

Visos pagrindinės stotys siūlo tolimuosius ir priemiestinius reisus. Kai kur, pvz., į Versalį ir į Chantilly, galima nuvykti ir tolimųjų reisų, ir priemiestiniais traukiniais.

Stotyse įrengtos lentos, kuriose nurodomas traukinio numeris, išvykimo ir atvykimo laikas, vėlavimas, perono numeris arba raidė, iš kur atvykstama ir pagrindinės pakelės stotys. Sunkų bagažą galima vežti vežimėliu už 10 F monetą, kuri atsiimama grąžinus vežimėlį.

Traukinio keleivė su bagažo vežimėliu

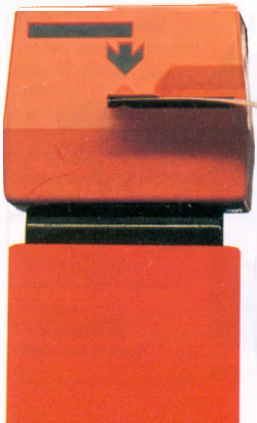

BILIETAI

BILIETAI į priemiestinius traukinius dažnai parduodami monetiniuose automatuose, kurie stovi stoties salėse. Taigi turėkit 10 F monetų. Automatai atiduoda grąžą. Prieš pirkdami bilietus, visad pasitikslinkit ką reikia informacijos centruose arba prie bilietų langelių. Prieš lipant į traukinį reikia užkomposteruoti (*composter*) bilietus *composteur* automatu. Kontrolieriai tikrina bilietus, ir gali tekti sumokėti baudą, jei bilietai nepažymėti.

Prie bilietų langelių paprastai nurodoma, kokie bilietai (*billets*) pardavinėjami. Banlieue reiškia priemiestinius, Grandes Lignes – pagrindinės linijos, o Internationale – tarptautinius bilietus.

Galioja nuolaidos vaikams, pagyvenusiems piliečiams, sutuoktinių poroms, šeimoms su mažais vaikais ir bilietams pirmyn ir atgal važiojant daugiau nei 1000 km.

Komposteravimo automatas
Composteur *automatai stovi stočių salėse ir kiekvieno perono priekyje. Bilietus reikia kišti geraja puse į viršų.*

Bilieto komposteravimas

Šiuos bilietus galima nusipirkti tiesiai SNCF stotyse arba agentūrose su SNCF emblema.

BILIETAI SU NUOLAIDA STUDENTAMS IR JAUNIMUI

Nouvelles Frontières
87 Bld de Grenelle 75015. **Žml.** 10 D4.
☎ *01 41 41 58 58.*

Wasteels
12 Rue La Fayette 75009. **Žml.** 6 E4.
☎ *01 42 47 09 77.*

PRIEMIESTINIAI TRAUKINIAI

PRIEMIESTINĖS linijos yra visose pagrindinėse Paryžiaus traukinių stotyse, aiškiai pažymėtos – Banlieue. Miesto

Dviaukštis Banlieue traukinys

transporto bilietai negalioja Banlieue traukiniams, išskyrus kai kuriuos RER bilietus į stotis su SNCF ir RER linijomis.

Banlieue traukiniai aptarnauja kai kurias turistų mėgstamas vietas. Tarp žymiausių yra Chantilly, Chartres'as, Fontainebleau, Giverny ir Versalis *(p.248–253)*. Informacijos apie priemiestinius traukinius teiraukitės SNCF.

Važiavimas taksi

TAKSI PASLAUGOS brangesnės nei traukinių ar autobusų, bet jos gelbsti po 1.00 val., kai metro nustoja veikęs. Taksi aikštelės išsibarsčiusios visame mieste. Kelios jų išvardintos apačioje.

Paryžiaus taksi ženklas

KAIP RASTI TAKSI

CENTRINIAME PARYŽIUJE važinėja apie 10 000 taksi. Tačiau, rodos, jų niekad nėra pakankamai, ypač piko valandomis ir penktadienio bei šeštadienio naktimis.

Taksi galima susistabdyti gatvėje, bet tik toliau kaip už 50 m nuo taksi aikštelės. Lengviausia susirasti taksi aikštelę ir atsistoti į eilę. Taksi aikštelės įrengtos prie daugelio judrių sankryžų, pagrindinių metro ir RER stočių, visų ligoninių, traukinių stočių ir oro uostų. Deganti balta šviesa ant stogo rodo, kad taksi laisvas. Maža švieselė apačioje rodo, kad taksi užimtas. Jei balta šviesa uždengta, taksi nepriima keleivių. Keleivių gali nebeimti paskutiniu maršrutu važiuojantis taksi.

Taksi aikštelėje arba sustabdžius taksi skaitiklis turi rodyti pradinę sumą. Pradinis mokestis gali būti labai įvairus priklausomai nuo atstumo, nuvažiuoto iki keleivio paėmimo vietos. Nei čekiai, nei kreditinės kortelės nepriimami.

Tarifai priklauso nuo miesto dalies ir paros meto. Tarifas A taikomas centriniam miestui ir matuojamas nuvažiuotais kilometrais. Aukštesnis tarifas B taikomas miesto centrui sekmadieniais per šventes ir naktimis (nuo 19 iki 7 val.) arba dieną priemiesčiams bei oro uostams. Dar aukštesnis tarifas C taikomas priemiesčiams ir oro uostams naktį. Atskiras mokestis imamas už bagažą.

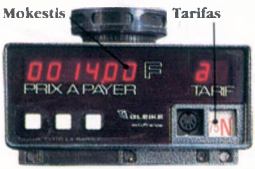

Taksi stogo ženklas

Švieselė nurodo tarifą ir tai, kad taksi užimtas

Mokestį už taksi rodo skaitiklis salone

Tipiškas Paryžiaus taksi

ŽINYNAS

TAKSI AIKŠTELĖS

Charles de Gaulle-Etoile
1 Ave Wagram 75017.
Žml. 4 D4.
☎ *01 43 80 01 99.*

Eiffelio bokštas
Quai Branly 75007.
Žml. 10 D3.
☎ *01 45 55 85 41.*

Metro Concorde
252 Rue de Rivoli 75001.
Žml. 11 C1.
☎ *01 42 61 67 60.*

Place de Clichy
Pl de Clichy 75009.
Žml. 6 D1.
☎ *01 42 85 00 00.*

Place Denfert-Rochereau
297 Blvd Raspail 75014.
Žml. 16 E3.
☎ *01 43 35 00 00.*

Place de la Madeleine
8 Blvd Malesherbes 75008.
Žml. 5 C5.
☎ *01 42 65 00 00.*

Place de la République
1 Ave de la République 75011.
Žml. 14 D1.
☎ *01 43 55 92 64.*

Place St-Michel
29 Quai St-Michel 75005.
Žml. 13 A4.
☎ *01 43 29 63 66.*

Place du Trocadéro
1 Ave D'Eylau 75016.
Žml. 9 C1.
☎ *01 47 27 00 00.*

Rond Point des Champs-Elysées
7 Ave Matignon 75008.
Žml. 5 A5.
☎ *01 42 56 29 00.*

St-Paul
M St-Paul. **Žml.** 13 C3.
☎ *01 48 87 49 39.*

TAKSI IŠKVIETIMAS TELEFONU

Alpha
☎ *01 45 85 85 85.*

Artaxi
☎ *01 42 41 50 50 & 01 42 08 64 59 (užsak. iš anksto).*

G7
☎ *01 47 39 47 39 and 01 47 39 32 51 (užsakyti iš anksto).*

Les Taxis Bleus
☎ *01 49 36 10 10.*

SNCF INFORMACIJA

Bendra informacija ir bilietų užsakymas
☎ *08 36 35 35 35.*

TAA (automobilių kortežai)
☎ *01 40 19 60 11.*

GATVIŲ RODYKLĖ

NUORODOS Į ŽEMĖLAPĮ prie visų šioje knygoje aprašytų įžymybių, viešbučių, restoranų, parduotuvių, pasilinksminimo vietų remiasi šio skyriaus žemėlapiais (*žr. gretimame psl.* Kaip naudotis nuorodomis į žemėlapį). Tolesniuose puslapiuose rasite išsamią gatvių pavadinimų rodyklę ir visas žemėlapiuose pažymėtas turistines vietas. Žemėlapis apačioje rodo Paryžiaus plotą, kurį apima *Gatvių rodyklė*, su apygardų *(arrondissements)* numeriais. Į žemėlapius įeina ne tik turistinės vietos (jos nuspalvintos kodine spalva), bet ir visas centrinis Paryžius su visais rajonais, kurie gali būti svarbūs ieškant viešbučių, restoranų, parduotuvių ir pasilinksminimo įstaigų. *Gatvių rodyklės* žemėlapiuose panaudoti simboliai išvardinti gretimame puslapyje.

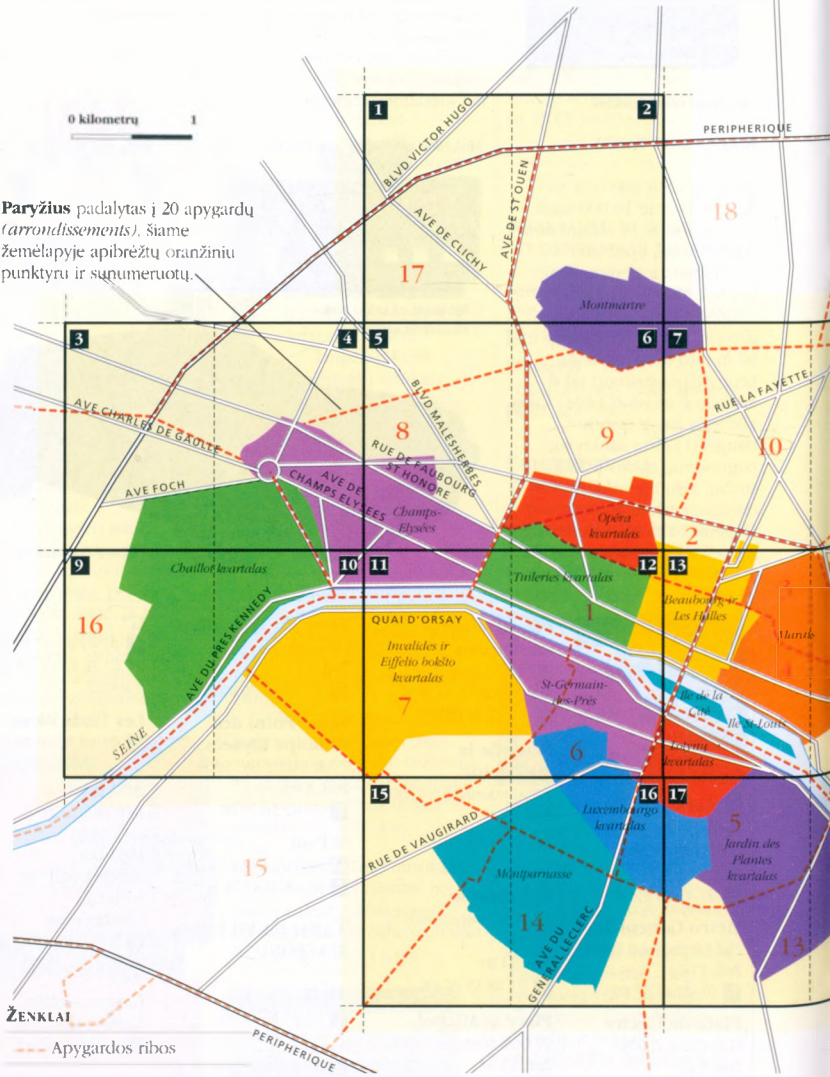

KAIP NAUDOTIS NUORODOMIS Į ŽEMĖLAPĮ

Pirmas skaičius rodo, kurį *Gatvių rodyklės* žemėlapį atsiversti.

Hôtel de Ville 19

4 Pl de l'Hôtel-de-Ville 75004.
Žml. 13 B3. *01 42 76 50 49.*
M *Hôtel de Ville.* ***Atidaryta*** *pirm. 10.30 ekskursijoms, pasitikrinti telefonu.* ***Uždaryta*** *per valst. šventes, oficialius renginius.*

Raidė ir numeris nurodo reikalingą kvadratą. Raidės sužymėtos žemėlapio viršuje ir apačioje, o skaičiai iš šonų.

Žemėlapio tęsinys – *Gatvių rodyklės* p. 17.

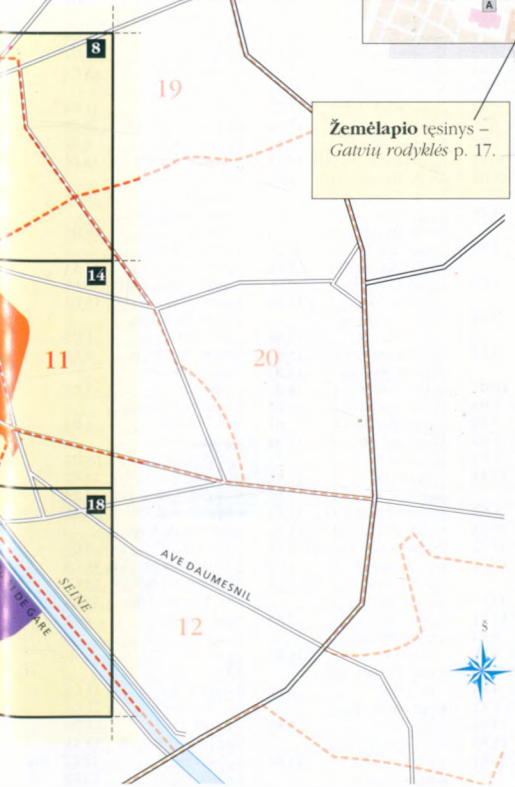

GATVIŲ RODYKLĖS ŽENKLAI

- Svarbesnės įžymybės
- Kitos turistinės vietos
- Kiti pastatai
- Metro stotis
- RER stotis
- Pagrindinė autobusų stotelė
- Prieplauka
- Pagrindinės automobilių aikštelės
- Turizmo informacijos tarnyba
- Ligoninė ir greitoji pagalba
- Policijos nuovada
- Bažnyčia
- Sinagoga
- Paštas
- Geležinkelio linija
- Greitkelis
- Vienpusio eismo gatvė
- Pėsčiųjų gatvė
- 130 Namo numeris (pagrindinės gatvės)

ŽEMĖLAPIŲ MASTELIS

0 metrų 200

1:12 000

Gatvių rodyklė

A

Abbaye, Rue de l' (6) **12 E4**
Abbé Carton, Rue de l' (14) **15 B5**
Abbé de l'Épée, Rue de l' (5) **16 F1**
Abbé Gillet, Rue de l' (16) **9 B3**
Abbé Grégoire, Rue de l' (6) **11 C5**
Abbé J Lebeuf, Pl de l' (15) **15 B3**
Abbé Migne, Sq de l' (4) **16 E4**
Abbé Patureau, Rue de l' (18) **2 F5**
Abbé Roger Derry, Rue de l' (15) **10 E5**
Abbesses, Pl des (18) **6 F1**
Abbesses, Rue des (18) **6 E1**
Abbeville, Rue d' (9, 10) **7 B3**
Abel, Rue (12) **14 F5**
tęsiasi **18 F1**
Abel Hovelacque, Rue (13) **17 B4**
Abel Rabaud, Rue (11) **8 E5**
Abel Truchet, Rue (17) **5 C2**
Abel Varet, Passage (17) **1 B3**
Aboukir, Rue d' (2) **7 B5**
tęsiasi **12 F1**
Abreuvoir, Rue de l' (18) **2 F5**
Abulet, Villa (17) **4 D2**
Acacias, Passage des (17) **4 D3**
Acacias, Rue des (17) **4 D3**
Académie Nationale de Médecine (6) **12 E3**
Achille Martinet, Rue (18) **2 E4**
Adanson, Sq (5) **17 B2**
Adolphe Adam, Rue (4) **13 A3**
Adrienne, Villa (14) **16 D4**
Adrienne Lecouvreur, Allée (7) **10 E3**
Affre, Rue (18) **7 C1**
Agar, Rue (16) **9 A4**
Agent Bailly, Rue de l' (9) **6 F3**
Agrippa d'Aubigné, Rue (4) **14 D5**
Aguesseau, Rue d' (8) **5 B5**
Aide Sociale, Sq de l' (14) **15 C4**
Aimé Maillart, Pl (17) **4 E2**
Aix, Rue d' (10) **8 E5**
Ajaccio, Sq d' (7) **11 A3**
Alain, Rue (14) **15 B3**
Alasseur, Rue (15) **10 E4**
Alban Satragne, Sq (10) **7 B4**
Albert, Rue (13) **18 E5**
Albert Bayet, Rue (13) **17 C4**
Albert Besnard, Sq (17) **4 E1**
Albert Camus, Rue (10) **8 E3**
Albert de Mun, Ave (16) **10 D2**
Albert Premier, Cours (8) **10 F1**
tęsiasi **11 A1**
Albert Premier de Monaco, Ave (16) **9 C2**
Albert Samain, Rue (17) **4 D1**
Albert Schweitzer, Sq (4) **13 C4**
Albert Thomas, Rue (10) **7 A4**
tęsiasi **8 D5**
Alboni, Rue de l' (16) **9 C3**
Alboni, Sq de l' (16) **9 C3**
Alembert, Rue d' (14) **16 E5**
Alençon, Rue d' (15) **15 C1**
Alésia, Rue d' (14) **16 E5**
tęsiasi **15 B4**
Alésia, Villa d' (14) **15 C5**
Alésia Ridder, Sq (14) **15 A4**
Alexandre Cabanel, Rue (15) **10 F5**
Alexandre Charpentier, Rue (17) **3 C1**
Alexandre Dumas, Rue (11, 20) **2 D1**
Alexandre Parodi, Rue (10) **8 D2**
Alexandre III, Pont (8, 7) **11 A1**
Alexandrie, Rue d' (2) **7 B5**
Alexis Carrel, Rue (15) **10 E4**
Alfred Bruneau, Rue (16) **9 A3**
Alfred de Vigny, Rue (8) **4 F3**
Alfred Roll, Rue (17) **4 E1**
Alfred Stevens, Rue (9) **6 F2**
Alger, Rue d' (1) **12 D1**
Alibert, Rue (10) **8 E4**
Aligre, Pl d' (12) **14 F5**
Aligre, Rue d' (12) **14 F5**
Allées L Gambetta **1 A2**
Allent, Rue (7) **12 D3**
Alleray, Rue d' (15) **15 A3**
Alliance Française (6) **16 D1**
Alma, Cité de l' (7) **10 E2**
Alma, Pl de l' (8, 16) **10 E1**
Alma, Pont de l' (7, 8, 16) **10 F2**
Alombert, Passage (3) **13 C1**
Alphand, Ave (16) **3 C4**
Alphand, Rue (13) **17 A5**
Alphonse Baudin, Rue (11) **14 E2**
Alphonse Bertillon, Rue (15) **15 A3**
Alphonse de Neuville, Rue (17) **4 F1**
Alphonse Laveran, Pl (5) **16 F2**
Alphonse XII, Ave (16) **9 B3**
Alsace, Rue d' (10) **7 C3**
tęsiasi **1 A2**
Amboise, Rue d' (2) **6 F5**
Ambroise Paré, Rue (10) **7 B2**
Amélie, Rue (7) **10 F3**
Amelot, Rue (11) **14 D1**
American Cathedral in Paris (8) **4 E5**
Amiral Bruix, Blvd de l' (16) **3 B3**
Amiral Bruix, Sq de l' (16) **3 B3**
Amiral Courbet, Rue de l' (16) **3 B5**
Amiral de Coligny, Rue de l' (1) **12 F2**
Amiral d'Estaing, Rue de l' (16) **10 D1**
Amiral de Grasse, Pl (16) **4 D5**
Ampère, Rue (17) **4 E1**
Amsterdam, Rue d' (8, 9) **6 D2**
tęsiasi **6 D3**
Amyot, Rue (5) **17 A1**
Anatole de la Forge, Rue (17) **4 D3**
Anatole France, Ave (7) **10 E3**
Anatole France, Quai (7) **11 C2**
tęsiasi **12 D2**
Ancienne Comédie, Rue de l' (6) **12 F4**
Ancre, Passage de l' (3) **13 B1**
André Antoine, Rue (18) **6 F2**
André Barsacq, Rue (18) **6 F1**
André Bréchet, Rue (17) **2 D3**
André Citroen, Quai (15) **9 B5**
André del Sarte, Rue (18) **7 A1**
André Dubois, Rue (6) **12 F4**
André Gide, Rue (15) **15 A3**
André Honnorat, Pl (6) **16 E1**
André Lichtenberger, Sq (14) **15 A5**
André Malraux, Pl (1) **12 E1**
André Maurois, Blvd (16) **3 A3**
André Messager, Rue (18) **2 F4**
André Tardieu, Pl (7) **11 B4**
Andrienne Simon, Villa (14) **16 D3**
Andrieux, Rue (8) **5 B2**
Androuet, Rue (18) **6 F1**
Angélique Compoint, Rue (18) **2 E3**
Angoulême, Cour d' (11) **14 F1**
Anjou, Quai d' (4) **13 C4**
Anjou, Rue d' (8) **5 C4**
Ankara, Rue d' (16) **9 B4**
Annibal, Cité (14) **16 E5**
Annonciation, Rue de l' (16) **9 B3**
Anselme Payen, Rue (16) **15 A3**
Antin, Chausée d' (9) **6 E4**
Antin, Cité d' (9) **6 E4**
Antin, Impasse d' (8) **11 A1**
Antin, Rue d' (2) **6 E5**
Antin, Rue de la Chaussée d' (9) **6 E4**
Antoine Bourdelle, Rue (15) **15 B1**
Antoine Chantin, Rue (14) **15 C5**
Antoine Vollon, Rue (12) **14 F5**
Anvers, Pl d' (9) **7 A2**
Anvers, Sq d' (9) **7 A2**
Apennins, Rue des (17) **1 C5**
Appert, Rue (11) **14 E3**
Aqueduc, Rue de l' (10) **8 D2**
Arago, Blvd (13) **17 A3**
Arago, Blvd (14) **16 F3**
Arago, Rue (13, 14) **1 C2**
Arbalète, Rue de l' (5) **17 A2**
Arbre Sec, Rue d' (1) **12 F2**
Arbustes, Rue des (14) **15 A5**
Arc de Triomphe (17) **4 D4**
Arc de Triomphe, Rue de l'(17) **4 D3**
Arc de Triomphe du Carrousel (1) **12 E2**
Arcade, Rue de l' (8) **5 C4**
Archevêché, Pont de l' (4, 5) **13 B4**
Archevêché, Quai de l' (4) **13 B4**
Archives, Rue des (3, 4) **13 C2**
Archives, Rue des (4) **13 B3**
Arcole, Pont d' (4) **13 B3**
Arcole, Rue d' (4) **13 B4**
Arènes, Rue des (5) **17 B1**
Arènes de Lutèce (5) **17 B1**
Arènes de Lutèce, Sq des (5) **17 B1**
Argenson, Rue d' (8) **5 B4**
Argenteuil, Rue d' (1) **12 E1**
Aristide Briand, Rue (7) **11 B2**
Aristide Bruant, Rue (18) **6 E1**
Armaillé, Rue d' (17) **4 D3**
Armand Carrel, Rue (19) **8 F2**
Armand Gauthier, Rue (18) **2 E5**
Armand Moisant, Rue (15) **15 B2**
Armée d'Orient, Rue de l' (18) **6 E1**
Armenonville, Rue d' (17) **3 B2**
Armorique, Rue de l' (15) **15 B2**
Arnault-Tzanck, Place (17) **1 C3**
Arquebusiers, Rue des (3) **14 D2**
Arras, Rue d' (5) **13 B5**
Arrivée, Rue de l' (15) **15 C1**
Arsenal, Rue de l' (4) **14 D4**
Arsène Houssaye, Rue (8) **4 E4**
Arsonval, Rue d' (15) **15 B2**
Arthur Brière, Rue (17) **2 D4**
Arthur Groussier, Rue (10) **8 E4**
Arthur Ranc, Rue (18) **2 E3**
Artois, Rue d' (8) **4 F4**
tęsiasi **5 A4**
Arts, Passage des (14) **15 C3**
Arts, Pont des 1 (6) **12 E3**
Asile Popincourt, Rue de l' (11) **14 F2**
Aspirant Dunand, Sq de l' (14) **16 D4**
Assas, Rue d' (6) **12 D5**
tęsiasi **16 E1**
Asseline, Rue (14) **15 C3**
Assemblée Nationale (7) **11 B2**
Assomption, Rue de l' (16) **9 A4**
Astorg, Rue d' (8) **5 B4**
Astrolabe, Impasse de l' **15 B1**
Athènes, Rue d' (9) **6 D3**
Atlas, Rue de l' (19) **8 F4**
Au Lapin Agile (18) **2 F5**
Auber, Rue (9) **6 D4**
Aubervilliers, Rue d' 18 (19) **8 D1**
Aublet, Villa (17) **4 D2**
Aubriot, Rue (4) **13 C3**
Aubry le Boucher, Rue (4) **13 B2**
Aude, Rue de l' (14) **16 E5**
Audran, Rue (18) **6 E1**
Augereau, Rue (7) **10 F3**
Auguste Barbier, Rue (11) **8 E5**
Auguste Bartholdi, Rue (15) **10 D5**
Auguste Blanqui, Blvd (13) **17 A4**
Auguste Comte, Rue (6) **16 E1**
Auguste Mie, Rue (14) **15 C3**
Auguste Vacquerie, Rue (16) **4 D5**
Aumale, Rue d' (9) **6 E3**
Aumont Thiéville, Rue (17) **3 C2**
Aurelle de Paladines, Blvd d' (17) **3 B2**
Austerlitz, Pont d' (5, 12, 13) **18 D1**
Austerlitz, Port d' (13) **18 E2**
Austerlitz, Quai d' (13) **18 E2**
Auteuil, Port d' (16) **9 A5**
Autonome de Paris, Port (15) **9 C4**
Ave Maria, Rue de l' (4) **13 C4**
Ave Maria, Sq de l' (4) **13 C4**
Avre, Rue de l' (15) **10 E5**
Azais, Rue (18) **6 F1**

B

Babylone, Rue de (7) **11 C4**
Bac, Rue du (7) **11 C4**
tęsiasi **12 D3**
Bachaumont, Rue (2) **13 A1**
Baillet, Rue (1) **12 F2**
Bailleul, Rue (1) **12 F2**
Bailly, Rue (3) **13 C1**

Ballu, Rue (9) **6 D2**
Balny d'Avricourt, Rue (17) **4 E2**
Balzac, Maison (16) **9 B3**
Balzac, Rue (8) **4 F4**
Banque, Rue de la (2) **12 F1**
tęsiasi **6 F5**
Banque de France (1) **12 F1**
Banquier, Rue du (13) **17 C3**
Baptiste Renard, Rue (13) **18 D5**
Barbes, Blvd (18) **7 A1**
Barbet de Jouy, Rue (7) **11 B4**
Barbette, Rue (3) **13 C3**
Barbey d'Aurevilly, Ave (7) **10 E3**
Bardinet, Rue (14) **15 B4**
Bargue, Rue (15) **15 A3**
Baron, Rue (17) **1 C4**
Barrault, Passage (13) **17 A5**
Barrault, Rue (13) **17 A5**
Barrelet de Ricou, Rue (19) **8 F3**
Barres, Rue des (4) **13 B3**
Barrier, Impasse (12) **14 F5**
Barrois, Passage (3) **13 C1**
Barthélemy, Passage (10) **8 E1**
Barthélémy, Rue (15) **15 A1**
Barye, Rue (17) **4 F2**
Barye, Sq (4) **13 C5**
Basfour, Passage (2) **13 B1**
Basfroi, Passage (11) **14 F3**
Basfroi, Rue (11) **14 F3**
Bassano, Rue de (8, 16) **4 E5**
Bassompierre, Rue (4) **14 D4**
Baste, Rue (19) **8 F2**
Bastille, Blvd de la (12) **14 E5**
Bastille, Pl de la (12) **14 E4**
Bastille, Rue de la (4) **14 E4**
Bataillon Français de L'O.N.U. en Corée, Place du (4) **13 C4**
Bateau Lavoir (18) **6 F1**
Bateaux Pompes (6) **12 F3**
Batignolles, Blvd des (8, 17) **5 C2**
Batignolles, Rue des (17) **5 C1**
Batignolles, Sq des (17) **5 B1**
Bauches, Rue des (16) **9 A3**
Baudoin, Rue (13) **18 E4**
Baudoyer, Pl (4) **13 B3**
Baudricourt, Rue (13) **18 D5**
Bauer, Cité (14) **15 B4**
Baume, Rue de la (8) **5 A4**
Bayard, Rue (8) **10 F1**
Bayen, Rue (17) **4 D2**
tęsiasi **4 D3**
Bazeilles, Rue de (5) **17 B2**
Bearn, Rue de (3) **14 D3**
Béatrix Dussane, Rue (15) **10 D5**
Beaubourg, Impasse (3) **13 B2**
Beaubourg, Rue (3, 4) **13 B2**
Beauce, Rue du (3) **13 C2**
Beaucour, Ave (8) **4 F3**
Beaugrenelle, Rue (15) **9 C5**
Beaujolais, Rue de (1) **12 F1**
Beaujon, Rue (8) **4 E4**
Beaujon, Sq (8) **5 A3**
Beaumarchais, Blvd (3, 4, 11) **14 E3**
Beaune, Rue de (7) **12 D3**
Beauregard, Rue (2) **7 B5**
Beaurepaire, Rue (10) **8 D5**
Beautreillis, Rue (4) **14 D4**
Beaux Arts, Rue des (6) **12 E3**
Beccaria, Rue (12) **14 F5**
Becquerel, Rue (18) **2 F5**
Beethoven, Rue (16) **9 C3**
Béla Bartók, Sq (15) **9 C4**
Belfort, Rue de (11) **1 B2**
Belhomme, Rue (18) **7 A1**
Belidor, Rue (17) **3 C2**
Bellanger, Rue **3 A2**
Bellechasse, Rue de (7) **11 C3**
Bellefond, Rue (9) **7 A3**
Belles Feuilles, Rue des (16) **3 B5**
tęsiasi **9 B1**
Belleville, Blvd de (11, 20) **8 F5**
Belleville, Rue de (19, 20) **8 F4**
Belliard, Rue (18) **2 E3**
Belliard, Villa (18) **2 D4**
Bellièvre, Rue de (13) **18 E3**
Bellini, Rue (16) **9 B2**
Bellot, Rue (19) **8 E1**
Belloy, Rue de (16) **4 D5**
Belzunce, Rue de (10) **7 B3**
Ben Aiad, Passage (2) **13 A1**
Bénard, Rue (14) **15 C4**
Benjamin Franklin, Rue (16) **9 C2**
Benouville, Rue (16) **3 A5**
Béranger, Rue (3) **14 D1**
Bérard, Cour (4) **14 D4**
Berbier du Mets, Rue (13) **17 B3**
tęsiasi **17 B4**
Bercy, Allée de (12) **18 F1**
Bercy, Blvd de (12) **18 F2**
Bercy, Pont de (12, 13) **18 F3**
Bercy, Port de (12, 13) **18 F3**
Bercy, Quai de (12) **18 F3**
Bercy, Rue de (12) **14 E5**
tęsiasi **18 E1**
Berger, Rue (1) **12 F2**
tęsiasi **13 A2**
Bergerat, Villa (16) **3 A2**
Bergère, Cité (9) **7 A4**
Bergère, Rue (9) **7 A4**
Berie Albrecht, Ave (8) **4 E3**
Bérite, Rue de (6) **11 C5**
Berlioz, Rue (16) **3 B4**
Berlioz, Sq (9) **6 D2**
Bernard de Clairvaux, Rue (3) **13 B2**
Bernard de Ventadour, Rue (14) **15 B3**
Bernard Palissy, Rue (6) **12 E4**
Bernardins, Rue des (5) **13 B5**
Berne, Rue de (8) **5 C2**
Bernouilli, Rue (8) **5 C2**
Berri, Rue de (8) **4 F4**
Berryer, Rue (8) **4 F4**
Berteaux Dumas, Rue **3 A2**
Berthe, Rue (18) **6 F1**
Berthier, Blvd (17) **1 A4**
tęsiasi **4 E1**
Berthollet, Rue (5) **17 A2**
Bertie Albrecht (8) **4 E4**
Bertin Poirée, Rue (1) **13 A3**
Berton, Rue (16) **9 B3**
Bervic, Rue (18) **7 A1**
Berzélius, Rue (17) **1 B4**
Beslay, Passage (11) **14 F1**
Bessières, Blvd (17) **1 C3**
Bessières, Rue (17) **1 B4**
Béthune, Quai de (4) **13 C5**
Beudant, Rue (17) **5 B2**
Bezout, Rue (14) **16 D5**
Bibliothèque Nationale (1, 2) **12 E1**
Bibliothèque Nationale (2) **6 F5**
Bichat, Rue (10) **8 D4**
Bienfaisance, Rue de la (8) **5 B3**
Bienvenue, Pl (15) **15 C2**
Bièvre, Rue de (5) **13 B5**
Bigorre, Rue de (14) **16 D5**
Bineau, Blvd **3 B1**
Biot, Rue (17) **6 D1**
Bir Hakeim, Pont de (15, 16) **9 C3**
Biraque, Rue de (4) **14 D4**
Biron, Rue **2 F2**
Biron, Villa **2 F2**
Biscornet, Rue (12) **14 E5**
Bixio, Rue (7) **11 A4**
Bizerte, Rue de (17) **5 C1**
Blainville, Rue (5) **17 A1**
Blaise Cendrars, Allée (1) **12 F2**
Blaise Desgoffe, Rue (6) **15 C1**
Blanche, Pl (9, 18) **6 E1**
Blanche, Rue (9) **6 D2**
Blanche, Villa **3 A2**
Blancs Manteaux, Rue des (4) **13 C3**
Blanqui, Rue **2 F1**
Bleue, Rue (9) **7 A3**
Blomet, Rue (15) **15 A1**
Blondel, Rue (2) **7 B5**
Bobillot, Rue (13) **17 B5**
Boccador, Rue du (8) **10 F1**
Bochart de Saron, Rue (9) **6 F2**
Boétie, Rue la (8) **4 F5**
Boieldieu, Place (2) **6 F6**
Bois de Boulogne **3 A4**
Bois de Boulogne, Rue du (16) **3 C4**
Bois le Prêtre, Blvd du (17) **1 C3**
Bois le Vent, Rue (16) **9 A3**
Boissière, Rue (16) **10 D1**
tęsiasi **3 C5**
Boisseau, Rue (18) **7 A1**
Boissonade, Rue (14) **16 E2**
Boissy d'Anglas, Rue (8) **5 C5**
Boiton, Passage (13) **17 B5**
Bologne, Rue (16) **9 B3**
Bonaparte, Rue (6) **12 E3**
tęsiasi **12 E4**
Bonne Graine, Passage de la (11) **14 F4**
Bonne Nouvelle, Blvd de (10) **7 B5**
Bonne Nouvelle, Impasse de (10) **7 B5**
Bonnet, Rue (18) **2 E3**
Bonnet, Rue **1 A3**
Bons Enfants, Rue des (1) **12 F2**
Bord de l'Eau, Terrasse du (1) **12 D2**
Borda, Rue (3) **13 C1**
Bosquet, Ave (7) **10 F2**
tęsiasi **10 F3**
Bosquet, Rue **10 F3**
Bosquet, Villa (7) **10 F2**
Bossuet, Rue (10) **7 B3**
Bouchardon, Rue (10) **7 C5**
Bouchut, Rue (15) **15 A1**
Boucicaut, Sq (7) **12 D4**
Boudreau, Rue (9) **6 D4**
Boulainvilliers, Hameau de (16) **9 A4**
Boulainvilliers, Rue de (16) **9 A4**
Boulangers, Rue des (5) **17 B1**
Boulard, Rue (14) **16 D4**
Boulay, Passage (17) **1 B4**
Boulay, Rue (17) **1 B4**
Boule Blanche, Passage de la (12) **14 E4**
Boule Rouge, Rue de la (9) **7 A4**
Boulitte, Rue (14) **15 B5**
Boulle, Rue (11) **14 E3**
Bouloi, Rue du (1) **12 F1**
Bouquet de Longchamp, Rue du (16) **10 D1**
Bourbon, Quai de (4) **13 B4**
Bourdaloue, Rue (9) **6 F3**
Bourdon, Blvd (4) **14 D5**
Bourdonnais, Ave de la (7) **10 E3**
Bourdonnais, Port de la (7) **10 D2**
Bourdonnais, Rue des (1) **13 A2**
Bouret, Rue (19) **8 F2**
Bourg l'Abbé, Passage du (2) **13 B1**
Bourg l'Abbé, Rue du (3) **13 B1**
Bourg Tibourg, Rue du (4) **13 C3**
Bourgogne, Rue de (7) **11 B3**
Boursault, Rue (17) **5 B1**
Bourse, Pl de la (2) **6 F5**
Bourse, Rue de la (2) **6 F6**
Bourse de Commerce (1) **12 F2**
Bourse des Valeurs (2) **6 F5**
Boutarel, Rue (4) **13 B4**
Boutefrie, Rue (5) **13 A4**
Boutin, Rue (15) **16 F5**
Boutron, Impasse (10) **8 D3**
Bouvard, Ave (7) **10 E3**
Boyer Barret, Rue (14) **15 B4**
Brady, Passage (10) **7 B4**
Branly, Quai (7) **10 E2**
Brantôme, Passage (3) **13 B2**
Braque, Rue de (3) **13 C2**
Brazzaville, Place de (15) **9 C5**
Bréa, Rue (6) **16 D1**
Bréguet, Rue (11) **14 F3**
Breguit Sabin, Sq (11) **14 E3**
Brémontier, Rue (17) **4 F1**
Brésil, Pl du (17) **4 F1**
Bretagne, Rue de (3) **14 D2**
Breteuil, Ave de (7) **11 A5**
Breteuil, Ave de (15) **15 A1**
Breteuil, Pl de (7, 15) **11 A5**
Brey, Rue (17) **4 D3**
Brézin, Rue (14) **16 D4**
Bridaine, Rue (17) **5 B1**
Brie, Passage de la (19) **8 E2**
Brignole, Rue (16) **10 D1**
Brignole Galliera, Sq (16) **10 E1**
Briquet, Passage (18) **7 A2**
Briquet, Rue (18) **7 A2**
Briqueterie, Impasse de la (14) **1 B3**
Briseméche, Rue (4) **13 B2**
Broca, Rue 5 (13) **17 A3**
Brochant, Rue (17) **1 B5**
Brosse, Rue de (4) **13 B3**
Broussais, Rue (14) **16 E5**
Brown Séquard, Rue (15) **15 B2**
Bruant, Rue (13) **18 D3**
Brun, Rue le (13) **17 B3**
Brune, Blvd (14) **15 A5**
Brunel, Rue (17) **3 C3**
Brunoy, Passage (12) **18 F1**
Bruxelles, Rue de (9) **6 D2**
Bruyère, Rue la (9) **6 E3**
Bruyère, Sq la (9) **6 E3**
Bucherie, Rue de la (5) **13 A4**
Buci, Rue de (6) **12 E4**
Budapest, Pl de (8, 9) **6 D3**
Budapest, Rue de (9) **6 D3**
Bude, Rue (4) **13 C4**
Buffault, Rue (9) **6 F3**
Buffon, Rue (5) **18 D1**

Bugeaud, Ave (16) 3 B5
Buisson St-Louis, Passage du (10) 8 E4
Buisson St-Louis, Rue du (10) 8 F4
Bullourde, Passage (11) 14 F4
Buot, Rue (13) 17 B5
Burnouf, Rue (19) 8 F3
Burq, Rue (18) 6 E1
Butte aux Cailles, Rue de la (13) 17 B5

C

C Dain, Rue 2 E1
Cabanis, Rue (14) 16 F5
Cadet, Rue (9) 6 F4
tęsiasi 7 A3
Caffarelli, Rue (3) 14 D1
Cail, Rue (10) 7 C2
Caillié, Rue (18) 8 D1
Caire, Passage du (2) 7 B5
Caire, Rue du (2) 7 B5
Calais, Rue de (9) 6 D2
Calmels, Impasse (18) 2 F4
Calmels, Rue (18) 2 F4
Calmels Prolongée, Rue (18) 2 F4
Calvaire, Pl du (18) 6 F1
Cambacérès, Rue (8) 5 B4
Cambon, Rue (1) 6 D5
Cambronne, Pl (15) 10 F5
Cambronne, Sq (15) 10 F5
Camille Blaisot, Rue (17) 2 D3
Camille Flammarion, Rue (18) 2 F3
Camille Jullian, Pl (6) 16 E2
Campagne Première, Rue (14) 16 E2
Campo Formio, Rue de (13) 17 C3
Canada, Pl du (8) 11 A1
Canettes, Rue des (6) 12 E4
Cange, Rue du (14) 15 B4
Cantagrel, Rue (13) 18 F5
Cantal, Cour du (11) 14 E4
Capitaine Glarner, Ave du 2 D1
Capitaine Scott, Rue du (15) 10 D4
Capitan, Sq (5) 17 B1
Caplat, Rue (18) 7 B1
Capron, Rue (18) 6 D1
Capucines, Blvd des (2, 9) 6 D5
Capucines, Rue des (1, 2) 6 D5
Cardan, Rue (17) 1 B4
Cardinal Amette, Pl du (15) 10 E5
Cardinal Guibert, Rue du (18) 6 F1
Cardinal Lemoine, Cité du (5) 13 B5
Cardinal Lemoine, Rue du (5) 17 B1
Cardinal Mercier, Rue (9) 6 D2
Cardinet, Passage (17) 5 A1
Cardinet, Rue (17) 1 B5
tęsiasi 4 F2
tęsiasi 5 A1
Carmes, Rue des (5) 13 A5
Carnot, Ave (17) 4 D3
Carnot, Rue (17) 2 D2
Caroline, Rue (17) 5 C2
Caron, Rue (4) 14 D4
Carpeaux, Rue (18) 2 D5
Carpeaux, Rue du Sq (18) 2 E4
Carpeaux, Sq (18) 2 E4
Carreau du Temple (3) 14 D1
Carrée, Cour (1) 12 F2
Carrousel, Pl du (1) 12 E2
Carrousel, Pont du (1, 6, 7) 12 E2
Casimir Delavigne, Rue (6) 12 F5
Casimir Périer, Rue (7) 11 B3
Cassette, Rue (6) 12 D5
Cassini, Rue (14) 16 E3
Castagnary, Rue (15) 15 A3
Castellane, Rue de (8) 5 C4
Castex, Rue (4) 14 D4
Castiglione, Rue de (1) 12 D1
Catacombs (14) 16 E3
Catalogne, Pl de (15) 15 B3
Catulle Mendès, Rue (17) 4 D1
Cauallotti, Rue (18) 6 D1
Cauchois, Rue (18) 6 E1
Caulaincourt, Rue (18) 2 E5
tęsiasi 6 D1
Caumartin, Rue de (9) 6 D4
Cavalerie, Rue de la (15) 10 E5
Cavalière Fortunée, Allée (16) 3 A4
Cavalière St Denis, Allée (16) 3 A4
Cavallotti, Rue (18) 6 D1
Cave, Rue (18) 7 B1
Cazotte, Rue (18) 7 A1
Cel Scott, Rue du (15) 10 D4
Célestins, Port des (4) 13 C4
Célestins, Quai des (4) 13 C4
Cels, Rue (14) 15 C3
Censier, Rue (5) 17 B2
Centre de Conférences Internationales (16) 4 D5
Cerisaie, Rue de la (4) 14 D4
Cerisoles, Rue de (8) 4 F5
Cernuschi, Rue (17) 4 F1
César Caire, Ave (8) 5 B3
Chabanais, Rue (1) 12 E1
Chabrol, Cité de (10) 7 B3
Chabrol, Rue de (10) 7 B3
Chaillot, Rue de (16) 4 E5
tęsiasi 10 E1
Chaise, Rue de la (7) 12 D4
Chaise Récamier, Sq (7) 12 D4
Chalet, Rue du (10) 8 F4
Chalgrin, Rue (16) 3 C4
Chalon, Cour de (12) 18 F1
Chalon, Rue de (12) 18 F1
Chambiges, Rue (8) 10 F1
Chambre de Commerce et d'Industrie de Paris (8) 4 F4
Champ de l'Alouette, Rue du (13) 17 A4
Champ de Mars, Rue du (7) 10 F3
Champ Marie, Passage du 2 F3
Champagny, Rue de (7) 11 B3
Champaubert, Ave de (15) 10 E4
Champerret, Allée de la Porte de (17) 3 C1
Champerret, Porte de (17) 3 C1
Champfleury, Rue (7) 10 E4
Championnet, Rue (18) 2 E4
Champollion, Rue (5) 12 F5
Champs, Galerie de (8) 4 F4
Champs-Elysées, Ave des (8) 11 B1
tęsiasi 4 E4
tęsiasi 5 A5
Champs-Elysées, Carré (8) 11 B1
Champs-Elysées, Port des (8) 11 A1
Champs-Elysées, Rond Point des (8) 5 A5
Chanaleilles, Rue de (7) 11 B4
Chancelier Adenauer, Pl du (16) 3 B5
Change, Pont au (1) 13 A3
Chanoine Viollet, Sq du (14) 15 C4
Chanoinesse, Rue (4) 13 B4
Chantier, Passage du (12) 14 F4
Chantiers, Rue des (5) 13 B5
Chantilly, Rue de (9) 7 A3
Chapelle, Ave de la (17) 3 C2
Chapelle, Blvd de la (10, 18) 7 C1
Chapelle, Cité de la (18) 7 C1
Chapelle, Pl de la (18) 7 C1
Chapelle de la Sorbonne (5) 13 A5
Chapon, Rue (3) 13 C1
Chappe, Rue (18) 6 F1
Chaptal, Cité (9) 6 E2
Chaptal, Rue (9) 6 E2
Charbonnière, Rue de la (18) 7 B1
Charbonniers, Passage des (15) 15 A1
Charcot, Rue (13) 18 E4
Chardin, Rue (16) 9 C3
Charenton, Rue de (12) 14 F5
Charlemagne, Rue (4) 13 C4
Charles Albert, Passage (17) 2 D3
Charles Baudelaire, Rue (12) 14 F5
Charles Bernard, Place (18) 2 F4
Charles Dallery, Passage (11) 14 F3
Charles de Gaulle, Ave 3 A2
Charles de Gaulle, Pl (16) 4 D4
Charles de Gaulle, Pont (12, 13) 18 E2
Charles Dickens, Rue (16) 9 C3
Charles Dickens, Sq (16) 9 C3
Charles Divry, Rue (14) 16 D4
Charles Dullin, Pl (18) 6 F1
Charles V, Rue (4) 14 D4
Charles Fillion, Pl (17) 1 B5
Charles Floquet, Ave (7) 10 E4
Charles Garnier, Rue 2 F1
Charles Girault, Ave (8) 11 B1
Charles Godon, Cité (9) 6 F3
Charles Laffitte, Rue 3 A3
Charles Lamoureux, Rue (16) 3 B5
Charles Luizet, Rue (11) 14 E2
Charles Moureu, Rue (13) 18 D5
Charles Nodier, Rue (18) 7 A1
Charles Risler, Ave (7) 10 E4
Charles Schmidt, Rue 2 E1
Charles Weiss, Rue (15) 15 A4
Charlet, Rue (15) 15 B2
Charlot, Rue (3) 14 D1
Charonne, Rue de (11) 14 F4
Charras, Rue (9) 6 D4
Chartière, Impasse (5) 13 A5
Chartres, Rue de (18) 7 B1
Chartres, Rue de 3 B2
Chartreux, Rue des (6) 16 E2
Chassaigne-Goyon, Pl (8) 5 A4
Chasseurs, Ave des (17) 4 F1
Château, Rue du (14) 15 C4
Château d'Eau, Rue du (10) 7 C5
Château des Rentiers, Rue du (13) 18 D5
Château Landon, Rue du (10) 8 D2
Château Rouge, Pl du (18) 7 B1
Châteaubriand, Rue de (8) 4 E4
Châteaudun, Rue de (9) 6 E3
Châtelet, Pl du (1, 4) 13 A3
Châtillon, Rue de (14) 15 C5
Chauchat, Rue (9) 6 F4
Chaudron, Rue (10) 8 D2
Chaufourniers, Rue des (19) 8 E3
Chaumont, Rue de (19) 8 E2
Chauveau Lagarde, Rue (8) 5 C5
Chazelles, Rue de (17) 4 F2
Chemin Vert, Passage du (11) 14 F2
Chemin Vert, Rue du (11) 14 F3
Chénier, Rue (2) 7 B5
Cherche Midi, Rue du (6) 11 C5
tęsiasi 12 D5
Cherche Midi, Rue du (15, 6) 15 B1
Chernoviz, Rue (16) 9 B3
Cheroy, Rue de (17) 5 B2
Chérubini, Rue (2) 6 E5
Cheval Blanc, Passage du (11) 14 E4
Chevaleret, Rue du (13) 18 F5
Chevert, Rue (7) 11 A3
Cheverus, Rue de (9) 6 D3
Chevet, Rue du (11) 8 E5
Chevreuse, Rue de (6) 16 E2
Choiseul, Passage (2) 6 E5
Choiseul, Rue de (2) 6 E5
Choisy, Ave de (13) 17 C5
Chomel, Rue (7) 12 D4
Chopin, Pl (16) 9 A3
Choron, Rue (9) 6 F3
Christiani, Rue (18) 7 A1
Christine, Rue (6) 12 F4
Christophe Colomb, Rue (16) 4 E5
Cicé, Rue de (6) 16 D1
Cimarosa, Rue (16) 3 C5
Cimetière de Montmartre (18) 6 D1
tęsiasi 2 D5
Cimetière de Passy (16) 9 C2
Cimetière des Batignolles, Ave de 1 A3
Cimetière du Montparnasse (14) 16 D3
Cimetière Parisien des Batignolles (17) 1 B3
Cimetière St Benoît, Rue du (5) 13 A5
Cimetière St Vincent (18) 2 F5
Cino del Duca, Rue (17) 3 B1
Cinq Diamants, Rue des (13) 17 B5
Cinq Martyrs du Lycée Buffon, Pont des (14, 15) 15 B3
Cirque, Rue de (8) 5 B5
Ciseaux, Rue des (6) 12 E4
Cité, Rue de la (4) 13 A4
Civiale, Rue (10) 8 F4
Clairaut, Rue (17) 1 C5
Clapeyron, Rue (8) 5 C2
Claridge, Galerie du (8) 4 F5
Claude Bernard, Rue (5) 17 A2
Claude Debussy, Rue (17) 3 C1
Claude Debussy, Sq (17) 5 A1
Claude Pouillet, Rue (17) 5 B1
Claude Vellefaux, Ave (10) 8 E4
Claude-Nicolas Ledoux, Sq (14) 16 E4
Clauzel, Rue (9) 6 F3
Clef, Rue de la (5) 17 B2
Clément, Rue (6) 12 E4

Clément Marot, Rue (8) **4 F5**
Cler, Rue (7) **10 F3**
Cléry, Rue de (2) **7 A5**
Clichy, Ave de (17, 18) **6 D1**
Clichy, Ave de (17) **1 B4**
Clichy, Ave de la Porte de (17) **1 A4**
Clichy, Blvd de (9, 18) **6 E2**
Clichy, Passage de (18) **6 D1**
Clichy, Place de (18) **6 D1**
Clichy, Porte de **1 A3**
Clichy, Porte de (17) **1 A4**
Clichy, Rue de **1 C1**
Clichy, Rue de (9) **6 D2**
Clignancourt, Rue de (18) **7 A1**
Clisson, Rue (13) **18 E4**
Cloche Perce, Rue (4) **13 C3**
Clodion, Rue (15) **10 D4**
Cloître Notre-Dame, Rue du (4) **13 B4**
Cloître St Méri, Rue du (4) **13 B2**
Clotaire, Rue (5) **17 A1**
Clotilde, Rue (5) **17 A1**
Clovis, Rue (5) **17 B1**
Clovis Hugues, Rue (19) **8 F2**
Cloys, Passage des (18) **2 E4**
Cloys, Rue des (18) **2 F4**
Cluny, Rue de (5) **13 A5**
Cochin, Rue (5) **13 B5**
Coetlogon, Rue (6) **12 D5**
Cognacq Jay, Rue (7) **10 F2**
Colbert, Rue (2) **6 F5**
Colette, Pl (1) **12 E1**
Colisée, Rue du (8) **5 A4**
Collégale, Rue de la (5) **17 B3**
Collet, Villa (15) **15 B5**
Collette, Rue (17) **2 D4**
Colombe, Rue de la (4) **13 B4**
Colonel Bonnet, Ave du (16) **9 A3**
Colonel Combes, Rue du (7) **10 F2**
Colonel Debussy, Rue (17) **3 C1**
Colonel Driant, Rue du (1) **12 F1**
Colonel Fabien, Pl du (10, 19) **8 E3**
Colonel Manhès, Rue de (17) **1 C4**
Colonel Marot, Rue (8) **10 F1**
Colonels Renard, Rue des (17) **4 D3**
Colonne de Juillet (4, 12) **14 E4**
Comédie Française (1) **12 E1**
Comète, Rue de la (7) **11 A3**
Commaille, Rue de (7) **11 C4**
Commandant Charles Martel, Passage du (17) **5 B1**
Commandant Lamy, Rue du (11) **14 F3**
Commandant Marchand, Rue du (16) **3 B3**
Commandant Pilot, Rue du **3 A2**
Commandant Puegeot, Rue du (17) **3 C1**
Commandant Rivière, Rue du (8) **5 A4**
Commandant Schloesing, Rue du (16) **9 C2**
Commandeur, Rue du (14) **16 D5**
Commendant René Mouchotte, Rue du (14, 15) **15 C2**
Commerce, Rue du (15) **10 E5**
Commerce St Martin, Passage du (3) **13 B2**
Commines, Rue (3) **14 D2**
Commun, Passage (8) **10 F1**
Commun, Passage (8) **5 A3**
Commun, Passage (8) **5 A4**
Commun, Passage (8) **6 D3**
Commun, Passage (12) **14 F5**
Commun, Passage (17) **2 D3**
Compiègne, Rue de (10) **7 B2**
Comtesse, Allée (8) **5 A3**
Conciergerie (1) **13 A3**
Concorde, Pl de la (8) **11 C1**
Concorde, Pont de la (7, 8) **11 B1**
Condé, Rue de (6) **12 F5**
Condorcet, Cité (9) **7 A3**
Condorcet, Rue (9) **6 F2**
tęsiasi **7 A2**
Conférence, Port de la (8) **10 F1**
Conseiller Collignon, Rue du (16) **9 A2**
Conservatoire, Rue du (9) **7 A4**
Conservatoire des Arts et Métiers (3) **13 B1**
Conservatoire National Supérieur d'Art Dramatique (9) **7 A4**
Constance, Rue (18) **6 E1**
Constant Coquelin, Ave (7) **11 B5**
Constantin Brancusi, Pl (14) **15 C3**
Constantine, Rue de (7) **11 B2**
Constantinople, Rue de (8) **5 B2**
Conté, Rue (3) **13 C1**
Conti, Quai de (6) **12 F3**
Contrescarpe, Pl de la (5) **17 A1**
Copenhague, Rue de (8) **5 C2**
Copernic, Rue (16) **3 C5**
Coq Héron, Rue (1) **12 F1**
Coquillère, Rue (1) **12 F1**
Corbusier, Pl le (6) **12 D4**
Cordelières, Rue des (13) **17 A3**
Corderie, Rue de la (3) **14 D1**
Corneille, Rue (6) **12 F5**
Corse, Quai de la (4) **13 A3**
Cortambert, Rue (16) **9 B2**
Corvetto, Rue (8) **5 B3**
Corvisart, Rue (13) **17 A4**
Cossonnerie, Rue de la (1) **13 A2**
Costa Rica, Pl de (16) **9 C3**
Cotentin, Rue du (15) **15 A3**
Cothenet, Rue (16) **3 A5**
Cottages, Rue des (18) **2 F5**
Cotte, Rue de (12) **14 F5**
Couche, Rue (14) **16 D5**
Couédic, Rue du (14) **16 D5**
Couperin, Sq (4) **13 B3**
Cour de Commerce St-André (7) **12 F4**
Cour des Fermes (1) **12 F1**
Courcelles, Blvd de (8, 17) **4 F3**
tęsiasi **5 A2**
Courcelles, Porte de (17) **4 D1**
Courcelles, Rue de (8) **5 A4**
Courcelles, Rue de (17) **4 E2**
Courty, Rue de (7) **11 C2**
Coustou, Rue (18) **6 E1**
Coutellerie, Rue de la (4) **13 B3**
Coutures St Gervais, Rue des (3) **14 D2**
Coypel, Rue (13) **17 C4**
Coysevox, Rue (18) **2 D5**
Crébillon, Rue (6) **12 F5**
Crémieux, Rue (12) **18 E1**
Cretet, Rue (9) **6 F2**
Crevaux, Rue (16) **3 B5**
Crillon, Rue (4) **14 D5**
Croce Spinelli, Rue (15) **15 B3**
Croissant, Rue du (2) **7 A5**
Croix des Petits Champs, Rue (1) **12 F1**
Croix Rouge, Carrefour de la (6) **12 D4**
Croulebarbe, Rue de (13) **17 B4**
Crozatier, Impasse (12) **14 F5**
Crozatier, Rue (12) **14 F5**
Crussol, Rue de (11) **14 E1**
Crypte Archéologique (4) **13 A4**
Cujas, Rue (5) **13 A5**
tęsiasi **12 F5**
Cunin Gridaine, Rue (3) **13 B1**
Curton, Rue **1 A3**
Cuvier, Rue (5) **17 C1**
Cygne, Rue du (1) **13 B2**
Cygnes, Allée des (15, 16) **9 B4**
Cyrano de Bergerac, Rue (18) **2 F5**

D

D Templier, Parvis (14) **15 C3**
Daguerre, Rue (14) **15 C3**
tęsiasi **16 D3**
Dalayrac, Rue (2) **6 E5**
Dalou, Rue (15) **15 B2**
Dames, Rue des (17) **5 C1**
Dames Augustines, Rue des **3 B1**
Damiette, Rue de (2) **7 A5**
Damoye, Cour (11) **14 E4**
Damrémont, Rue (18) **2 E4**
Damrémont, Villa (18) **2 F4**
Dancourt, Rue (18) **6 F2**
Daniel Lesueur, Ave (7) **11 B5**
Daniel Stern, Rue (15) **10 D4**
Danielle Casanova, Rue (1, 2) **6 E5**
Dante, Rue (5) **13 A4**
Dantec, Rue le (13) **17 A5**
Danton, Rue (6) **12 F4**
Danton, Rue **3 C1**
Danville, Rue (14) **16 D4**
Darboy, Rue (11) **8 E5**
Darcet, Rue (17) **5 C1**
Dardanelles, Rue des (17) **3 C2**
Dareau, Passage (14) **16 E4**
Dareau, Rue (14) **16 F4**
Daru, Rue (8) **4 F3**
Darwin, Rue (18) **2 F5**
Daubenton, Rue (5) **17 B2**
Daubigny, Rue (17) **5 A1**
Daumesnil, Ave (12) **14 F5**
tęsiasi **18 F1**
Daunay, Passage (18) **2 D4**
Daunou, Rue (2) **6 D5**
Dauphine, Pl (1) **12 F3**
Dauphine, Rue (6) **12 F4**
Dautancourt, Rue (17) **1 C5**
Daval, Rue (11) **14 E4**
Daviel, Rue (13) **17 A5**
Davy, Rue (17) **1 C5**
De Grenelle, Blvd (15) **10 E5**
Débarcadère, Rue du (17) **3 C3**
Debelleyme, Rue (3) **14 D2**
Debilly, Passerelle (7, 16) **10 E2**
Debilly, Port (16) **10 E1**
Debrousse, Rue (16) **10 E1**
Decamps, Rue (16) **9 B1**
Déchargeurs, Rue des (1) **13 A2**
Decrès, Rue (15) **15 B4**
Degas, Rue (16) **9 A5**
Deguerry, Rue (11) **8 E5**
Dejean, Rue (18) **7 B1**
Delacroix, Rue (16) **9 A2**
Delambre, Rue (14) **16 D2**
Delambre, Sq (14) **16 D2**
Delanos, Passage (10) **7 C3**
Delbet, Rue (14) **15 C5**
Delcassé, Ave (8) **5 B4**
Delessert, Blvd (16) **9 C3**
Delessert, Passage (10) **8 D3**
Delta, Rue du (9) **7 A2**
Demarquay, Rue (10) **7 C2**
Denain, Blvd de (10) **7 B3**
Denfert Rochereau, Ave (14) **16 E3**
Denfert Rochereau, Pl (14) **16 E3**
Denis Poisson, Rue (17) **3 C3**
Denis Poulot, Sq (11) **14 F3**
Dénoyez, Rue (20) **8 F4**
Denys Bülher, Sq (7) **11 A3**
Déodat de Séverac, Rue (17) **5 A1**
Deparcieux, Rue (14) **16 D3**
Départ, Rue du (14, 15) **15 C2**
Département, Rue du (18) **8 D1**
Desaix, Rue (15) **10 D4**
Desaix, Sq (15) **10 D4**
Desargues, Rue (11) **8 F5**
Desbordes Valmore, Rue (16) **9 A2**
Descartes, Rue (5) **17 A1**
Descombes, Rue (17) **4 D1**
Desgenettes, Rue (7) **11 A2**
Deshayes, Villa (15) **15 B5**
Désir, Passage du (10) **7 C4**
Désiré Ruggieri, Rue (18) **2 E4**
Desprez, Rue (15) **15 B3**
Dessous des Berges, Rue du (13) **18 F5**
Detaille, Rue (17) **4 F2**
Deux Anges, Impasse des (6) **12 E4**
Deux Avenues, Rue des (13) **17 C5**
Deux Gares, Rue des (10) **7 C3**
Deux Nèthes, Impasse des (18) **6 D1**
Deux Ponts, Rue des (4) **13 C4**
Deux Sœurs, Passage des (9) **6 F4**
Diaghilev, Pl (9) **6 D4**
Diard, Rue (18) **2 F5**
Diderot, Blvd (12) **18 F1**
Diderot, Cour (12) **18 F1**
Didot, Rue (15) **15 B5**
Dieu, Rue (10) **8 D5**
Direction Générale SNCF (9) **6 D3**
Direction RATP (6) **12 F3**
Dixmude, Blvd de (17) **3 C2**
Dobropol, Rue du (17) **3 C2**
Docteur Alfred Fournier, Pl du (10) **8 D4**
Docteur Babinski, Rue du (18) **2 E2**
Docteur Bauer, Rue du **2 F1**
Docteur Brouardel, Ave de (7) **10 D3**
Docteur Calmette, Rue du **1 A3**
Docteur Charles Richet, Rue du (13) **18 D4**

Po kiekvieno pavadinimo rašomas apygardos numeris, o paskui – nuoroda į *Gatvių rodyklę*

Docteur Finlay, Rue du (15) 10 D4
tęsiasi 9 C4
Docteur Germain Sée, Rue de (16) 9 B4
Docteur Hayem, Pl du (16) 9 A4
Docteur Heulin, Rue du (17) 1 C5
Docteur Lancereaux, Rue du (8) 5 A3
Docteur Magnan, Rue du (13) 18 D5
Docteur Navarre, Pl du (13) 18 D5
Docteur Paul Brousse, Rue du (17) 1 B4
Docteur Roux, Rue du (15) 15 A2
Docteur Roux, Rue du (17) 1 A3
Docteur Victor Hutinel, Rue du (13) 18 D4
Dolomieu, Rue (5) 17 B2
Domat, Rue (5) 13 A5
Dome, Rue du (16) 4 D5
Dôme des Invalides (7) 11 A4
Domrémy, Rue de (13) 18 E5
Dosne, Rue (16) 3 B5
Douai, Rue de (9) 6 E2
Douaumont, Blvd de (17) 1 A3
Double, Pont au (4, 5) 13 A4
Dragon, Rue du (6) 12 D4
Drevet, Rue (18) 6 F1
Drouot, Rue (9) 6 F4
Dubail, Passage (10) 7 C4
Duban, Rue (16) 9 A3
Dublin, Pl de (8) 5 C2
Dubois, Rue (6) 12 F4
Duc, Rue (18) 2 F4
Duchefdelaville, Rue (13) 18 E4
Dufrénoy, Rue (16) 9 A1
Duguay Trouin, Rue (6) 16 D1
Duhesme, Rue (18) 2 F4
Dulac, Rue (15) 15 B1
Dulong, Rue (17) 5 B1
Duméril, Rue (13) 17 C3
Dumont d'Urville, Rue (16) 4 D5
Dunkerque, Rue de (9, 10) 7 B2
Dunois, Rue (13) 18 E4
Duperré, Rue (9) 6 E2
Dupetit Thouars, Cité (3) 14 D1
Dupetit Thouars, Rue (3) 14 D1
Duphot, Rue (1) 5 C5
Dupin, Rue (6) 11 C5
Duplan, Cité (16) 3 C3
Dupleix, Pl (15) 10 E4
Dupleix, Rue (15) 10 E4
Dupont, Villa (16) 3 B4
Dupont des Loges, Rue (7) 10 F3
Dupuis, Rue (3) 14 D1
Duquesne, Ave (7) 10 F4
tęsiasi 11 A4
Durantin, Rue (18) 6 E1
Duras, Rue de (8) 5 B5
Durel, Cité (18) 2 E3
Duret, Rue (16) 3 C4
Duroc, Rue (7) 11 B5
Durouchoux, Rue (14) 16 D4
Dussoubs, Rue (2) 13 A1
Dutot, Rue (15) 15 A2
Duvivier, Rue (7) 10 F3

E

Eaux, Rue des (16) 9 C3
Eaux-Vives, Passage des (11) 14 E2
Eblé, Rue (7) 11 B5
Echaude, Rue de l' (6) 12 E4
Echelle, Rue de l' (1) 12 E1
Echiquier, Rue de l' (10) 7 B5
Ecluses St-Martin, Rue des (10) 8 D3
Ecole, Pl de l' (1) 12 F3
Ecole de Mars, Rue de l' 3 A2
Ecole de Médicine, Rue de l' (6) 12 F4
Ecole Nationale d'Administration (7) 12 D3
Ecole Nationale Supérieure des Beaux Arts (6) 12 E3
Ecole Normale Supérieure (5) 17 A2
Ecole Polytechnique, Rue de l' (5) 13 A5
Ecole Supérieure des Mines (6) 16 F1
Ecole Militaire (7) 10 F4
Ecole Militaire, Pl de l' (7) 10 F4
Ecoles, Rue des (5) 13 B5
Ecouffes, Rue des (4) 13 C3
Edgar Poë, Rue (19) 8 F3
Edgar Quinet, Blvd (14) 16 D2
Edgar Quinet, Rue 2 E1
Edimbourg, Rue d' (8) 5 C3
Edison, Ave (13) 18 D5
Edmond About, Rue (16) 9 A2
Edmond Flamand, Rue (13) 18 E3
Edmond Gondinet, Rue (13) 17 A4
Edmond Guillout, Rue (15) 15 B2
Edmond Michelet, Pl (4) 13 B2
Edmond Rostand, Place (6) 12 F5
Edmond Valentin, Rue (7) 10 F2
Edouard Colonne, Rue (1) 13 A3
Edouard Denis, Place (6) 16 E2
Edouard Detaille, Rue (17) 4 F2
Edouard Jacques, Rue (14) 15 C3
Edouard Lockroy, Rue (11) 14 F1
Edouard Manet, Rue (13) 17 C4
Edouard Pailleron, Rue (19) 8 F2
Edouard Quenu, Rue (5) 17 B2
Edouard Vaillant, Rue 2 E2
Edward Tuck, Ave (8) 11 B1
Eglise de la Sorbonne (5) 13 A5
El Salvador, Pl (7) 11 A5
Elisabeth, Passage 1 C2
Elisée Reclus, Ave (7) 10 E3
Elysée, Rue de l' (8) 5 B5
Elzévir, Rue (3) 14 D3
Emeriau, Rue (15) 9 C5
Emile Acollas, Ave (7) 10 E4
Emile Allez, Rue (17) 3 C2
Emile Blémont, Rue (18) 2 F4
Emile Chautemps, Sq (3) 13 B1
Emile Deschanel, Ave (7) 10 E3
Emile Deslandres, Rue (13) 17 B3
Emile Dubois, Rue (14) 16 E4
Emile Duclaux, Rue (15) 15 A2
Emile Gilbert, Rue (12) 18 F1
Emile Level, Rue (17) 1 B4
Emile Ménier, Rue (16) 3 B5
Emile Pouvillon, Ave (7) 10 E3
Emile Zola, Rue 2 D2
Emile Augier, Blvd (16) 9 A2
Emile Richard, Rue (14) 16 D3
Emilio Castelar, Rue (12) 14 F5
Emmanuel Chabrier, Sq (17) 5 A1
Enfer, Passage d' (14) 16 E2
Enghien, Rue d' (10) 7 B4
Epée de Bois, Rue de l' (5) 17 B2
Eperon, Rue de l' (6) 12 F4
Epinettes, Impasse des (17) 1 C3
Epinettes, Rue des (17) 1 C4
Erables, Route des (16) 3 A3
Erasme Brossolette, Rue (5) 17 A2
Erckmann Chatrian, Rue (18) 7 B1
Ernest Cresson, Rue (14) 16 D4
Ernest Gouin, Rue (17) 1 B4
Ernest Renan, Rue (15) 15 A1
Ernest Roche, Rue (17) 1 C4
Esclangon, Rue (18) 2 F3
Espace Pierre Cardin (8) 11 B1
tęsiasi 5 B5
Esquirol, Rue (13) 17 C3
Essai, Rue de l' (5) 17 C2
Estienne d'Orves, Pl d' (9) 6 D3
Estrapade, Pl de l' (5) 17 A1
Estrées, Rue d' (7) 11 A4
Etats Unis, Pl des (16) 4 D5
Etex, Rue (18) 2 D5
Etienne Marcel, Rue (1, 2) 12 F1
tęsiasi 13 A1
Etoile, Route de l' (16) 3 A4
Etoile, Rue de l' (17) 4 D3
Eugène Fournière, Rue (18) 2 F3
Eugène Carrière, Rue (18) 2 E5
Eugène Flachat, Rue (17) 4 E1
Eugène Manuel, Rue (16) 9 B2
Eugène Varlin, Rue (10) 8 D3
Eugène Varlin, Sq (10) 8 D3
Euler, Rue (8) 4 E5
Eure, Rue de l' (14) 15 C4
Europe, Pl de l' (8) 5 C3
Eurvale Dehaynin, Rue (19) 8 F1
Exposition, Rue de l' (7) 10 F3
Eylau, Ave d' (16) 9 C1

F

Fabert, Rue (7) 11 A2
Fabriques, Cour des (11) 14 F1
Fagon, Rue (13) 17 C4
Faisanderie, Rue de la (16) 3 A5
tęsiasi 9 A1
Falaise, Cité (18) 2 E3
Falconet, Rue (18) 7 A1
Falguière, Cité (15) 15 A2
Falguière, Pl (15) 15 A3
Falguière, Rue (15) 15 A2
Fallempin, Rue (15) 10 D5
Fanny, Rue 1 B3
Faraday, Rue (17) 4 D2
Farcot, Rue 2 D1
Faubourg du Temple, Rue du (10, 11) 8 E5
Faubourg Montmartre, Rue du (9) 6 F4
Faubourg Poissonnière, Rue du (9, 10) 7 A3
Faubourg St-Antoine, Rue du (11, 12) 14 F4
Faubourg St-Denis, Rue du (10) 7 C2
Faubourg-St-Honoré, Rue du (8) 4 E3
tęsiasi 5 A4
Faubourg St-Jacques, Rue du (14) 16 F3
Faubourg St-Martin, Rue du (10) 7 C4
tęsiasi 8 D2
Fauconnier, Rue du (4) 13 C4
Faustin Hélie, Rue (16) 9 A2
Fauvet, Rue (18) 2 D5
Favart, Rue (2) 6 F5
Fédération, Rue de la (15) 10 D4
Félibien, Rue (6) 12 E4
Félicien David, Rue (16) 9 A5
Félicité, Rue de la (17) 5 A1
Félix Desruelles, Sq (6) 12 E4
Félix Pécaut, Rue (18) 2 D4
Félix Ziem, Rue (18) 2 E5
Fénelon, Rue (10) 7 B3
Fer à Moulin, Rue du (5) 17 B2
Ferdinand Brunot, Pl et Sq (14) 16 D4
Ferdinand Duval, Rue (4) 13 C3
Ferdousi, Ave (8) 5 A3
Férembach, Cité (17) 3 C3
Ferme St Lazare, Cour de la (10) 7 B3
Fermiers, Rue des (17) 5 A1
Fernand de la Tombelle, Sq (17) 5 A1
Fernand Forest, Pl (15) 9 B5
Fernand Labori, Rue (18) 2 F3
Fernand Pelloutier, Rue (17) 1 C3
Férou, Rue (6) 12 E5
Ferronnerie, Rue de la (1) 13 A2
Ferrus, Rue (14) 16 F4
Feuillantines, Rue des (5) 16 F2
Feuillants, Terrasse des (1) 12 D1
Feutrier, Rue (18) 7 A1
Feydeau, Galerie (2) 6 F5
Feydeau, Rue (2) 6 F5
Fidélité, Rue de la (10) 7 C4
Figuier, Rue du (4) 13 C4
Filles du Calvaire, Blvd des (3, 11) 14 D2
Filles du Calvaire, Rue des (3) 14 D2
Filles St Thomas, Rue des (2) 6 F5
Finlande, Pl de (7) 11 A2
Firmin Gémier, Rue (18) 2 D4
Flandre, Passage de (19) 8 F1
Flandre, Rue de (19) 8 E1
Flandrin, Blvd (16) 3 A5
tęsiasi 9 A1
Flatters, Rue (5) 17 A3
Fléchier, Rue (9) 6 F3
Fleurs, Cité des (17) 1 C4
Fleurs, Quai aux (4) 13 B4
Fleurus, Rue de (6) 12 D5
Fleury, Rue (18) 7 B1

Floréal, Rue 1 C2
Florence Blumenthal, Rue (16) 9 A5
Florence Blumenthal, Sq (13) 18 E5
Florimont, Impasse (15) 15 B4
Flourens, Passage (17) 2 D3
Foch, Ave (16) 3 B4
Foch, Sq de l'Ave (16) 3 B4
Foin, Rue du (3) 14 D3
Folie Méricourt, Rue de la (11) 14 E1
tęsiasi 8 E5
Folies Bergères (9) 7 A4
Fondary, Rue (15) 10 D5
Fonderie, Passage de la (11) 14 F1
Fontaine, Rue (9) 6 E2
Fontaine au Roi, Rue de la (11) 8 F5
Fontaine de l'Observatoire (6) 16 E2
Fontaine de Medicis (6) 12 F5
Fontaine des Innocents (1) 13 A2
Fontaine des Quatres Saisons (7) 11 C4
Fontaine du But, Rue de la (18) 2 F5
Fontaines du Temple, Rue des (3) 13 C1
Fontenoy, Pl de (7) 10 F5
Forest, Rue (18) 6 D1
Forez, Rue du (3) 14 D1
Fortuny, Rue (17) 4 F2
Forum des Halles (1) 13 A2
Fossés St-Bernard, Rue des (5) 13 B5
Fossés-St Marcel, Rue des (5) 17 C2
Foucault, Rue (16) 10 D1
Foucault, Rue (17) 1 A2
Fouquet, Rue (17) 1 A3
Four, Rue du (6) 12 E4
Fourcroy, Rue (17) 4 E2
Fourcy, Rue de (4) 13 C4
Foyatier, Rue (18) 6 F1
Fragonard, Rue (17) 1 B4
Française, Rue (1, 2) 13 A1
Francis de Pressensé, Rue (15) 15 B4
Francis Garnier, Rue (18) 2 D3
Francis Jammes, Rue (10) 8 E3
Francis Poulenc, Sq (6) 12 E5
Francisque Sarcey, Rue (16) 9 B2
Franco Russe, Ave (7) 10 E2
Francoeur, Rue (18) 2 F5
François Millet, Rue (16) 9 A5
François Miron, Rue (4) 13 C3
François Ponsard, Rue (16) 9 A3
François Premier, Place (8) 10 F1
François Premier, Rue (8) 10 F1
tęsiasi 11 A1
tęsiasi 4 F5
François-Aug Mariette, Sq (5) 13 A5
Francs Bourgeois, Rue des (3, 4) 13 C3
tęsiasi 14 D3
Franklin D Roosevelt, Ave (8) 11 A1
tęsiasi 5 A5
Franz Liszt, Pl (10) 7 B3
Frédéric Bastiat, Rue (8) 4 F4
Frédéric Brunet, Rue (17) 1 C3
Frédéric Le Play, Ave (7) 10 F4
Frédéric Lemaître, Sq (10) 8 D5
Frédéric Sauton, Rue (5) 13 A5
Frédéric Schneider, Rue (18) 2 F3
Fremicourt, Rue (15) 10 E5
Frémiet, Ave (16) 9 C3
Frères Périer, Rue des (16) 10 E1
Fresnel, Rue (16) 10 D1
Freycinet, Rue (16) 10 E1
Friedland, Ave 8 4 E4
Frochot, Ave (9) 6 F2
Frochot, Rue (9) 6 E2
Froidevaux, Rue (14) 15 C3
tęsiasi 16 D3
Froissart, Rue (3) 14 D2
Froment, Rue (11) 14 E3
Fromentin, Rue (9) 6 E2
Fructidor, Rue (17) 1 C2
Fulton, Rue (13) 18 E3
Fürstenberg, Rue de (6) 12 E4
Fustel de Coulanges, Rue (5) 16 F2

G

Gabriel, Ave (8) 5 B5
Gabriel, Villa (15) 15 B1
Gabriel Fauré, Sq (17) 5 A1
Gabriel Laumain, Rue du (9) 7 A4
Gabriel Péri, Ave (18) 2 D2
Gabriel Péri, Pl (8) 5 C4
Gabriel Pierné, Sq (6) 12 E3
Gabrielle, Rue (18) 6 F1
Gaby Sylvia, Rue (11) 14 E3
Gaillon, Pl (2) 6 E5
Gaillon, Rue (2) 6 E5
Gaite, Rue de la (18) 2 E2
Gaité, Rue de la (14) 15 C2
Gal Aube, Rue du (16) 9 A3
Gal Camou, Rue du (7) 10 E3
Gal de Castelnau, Rue du (15) 10 E5
Gal Detrie, Ave de (7) 10 E4
Gal Lambert, Rue du (7) 9 D3
Galande, Rue (5) 13 A4
Galerie National du Jeu de Paume (1) 11 C1
Galilée, Rue (8, 16) 4 E5
Galliera, Rue de (16) 10 E1
Galvani, Rue (17) 4 D1
Gambetta, Rue 2 E1
Gambey, Rue (11) 14 E1
Ganneron, Rue (18) 2 D5
tęsiasi 6 D1
Garabaldi, Rue 2 D1
Garancière, Rue (6) 12 E5
Gardes, Rue des (18) 7 B1
Gare, Port de la (13) 18 F3
Garibaldi, Blvd (15) 10 F5
Garnier, Villa (15) 15 B1
Garreau, Rue (18) 6 E1
Gassendi, Rue (14) 16 D3
Gastion de St-Paul, Rue (16) 10 E1
Gaston Baty, Sq (14) 15 C2
Gaston Couté, Rue (18) 2 F5
Gaston de Caillavet, Rue (15) 9 B5
Gaston Paymal, Rue 1 A2
Gauthey, Rue (17) 1 C4
Gavarni, Rue (16) 9 B3
Gay Lussac, Rue (5) 16 F1
Geffroy Didelot, Passage (17) 5 B2
Général Anselin, Rue du (16) 3 A3
Général Appert, Rue (16) 3 A5
Général Aubé, Rue du (16) 9 A3
Général Bertrand, Rue du (7) 11 A5
tęsiasi 15 B1
Général Brucard, Pl (8) 4 F3
Général Camou, Rue du (7) 10 E3
Général Catroux, Pl du (17) 5 A2
Général Clergerie, Rue du (16) 3 B5
Général Cordonnier, Rue du 3 A2
Général de Castelnau, Rue du (15) 10 E5
Général de Larminat, Rue du (15) 10 E5
Général Détrie, Ave de (7) 10 E4
Général Foy, Rue du (8) 5 B3
Général Gouraud, Pl du (7) 10 E3
Général Henrys, Rue du (17) 2 D3
Général Ingold, Pl (10, 19) 8 F4
Général Koenig, Pl du (17) 3 C2
Général Lambert, Rue du (7) 10 D3
Général Langlois, Rue du (16) 9 B2
Général Lanrezac, Rue du (17) 4 D3
Général Leclerc, Ave du (14) 16 D4
Général Leclerc, Blvd du 1 B2
Général Lemonnier, Ave du (1) 12 D2
Général Mangin, Ave du (16) 9 B4
Général Monclar, Pl du (15) 15 A4
Général Morin, Sq du (3) 13 B1
Général Roguet, Rue du 1 A1
Geoffroy l'Angevin, Rue (4) 13 B2
Geoffroy l'Asnier, Rue (4) 13 C4
Geoffroy Marie, Rue (9) 7 A4
Geoffroy-St-Hilaire, Rue (5) 17 C2
George Bernanos, Ave (5) 16 F2
George Eastman, Rue (13) 17 C5
George F Haendel, Rue (10) 8 D3
George V, Ave (8) 4 E5
tęsiasi 10 E1
Georges Berger, Rue (17) 5 A2
Georges Bizet, Rue (16) 10 E1
tęsiasi 4 E5
Georges Boisseau, Rue 1 B1
Georges Cain, Sq (3) 14 D3
Georges Desplas, Rue (5) 17 B2
Georges Guillaumin, Pl (8) 4 E4
Georges Lamarque, Sq (14) 16 D3
Georges Lardennois, Rue (19) 8 F3
Georges Mandel, Ave (16) 9 B1
Georges Pitard, Rue (15) 15 A3
Georges Pompidou, Pl (4) 13 B2
Georges Pompidou, Voie (1, 4) 13 A3
Georges Pompidou, Voie (16) 9 B4
Georges Saché, Rue (14) 15 C4
Georges Ville, Rue (16) 3 C5
Georgette Agutte, Rue (18) 2 E4
Gérando, Rue (9) 7 A2
Gérard, Rue (13) 17 B5
Gérard de Nerval, Rue (18) 2 E3
Gergovie, Passage de (14) 15 A4
Gergovie, Rue de (15) 15 B4
Germain Pilon, Cité (18) 6 E1
Germain Pilon, Rue (18) 6 E1
Gesvres, Quai de (4) 13 A3
Giffard, Rue (13) 18 E3
Gilbert Perroy, Pl (14) 15 C4
Ginoux, Rue (15) 9 C5
Giordano Bruno, Rue (15) 15 B5
Girardon, Rue (18) 2 F5
Gît le Cœur, Rue (6) 12 F4
Glacière, Rue de la (13) 16 F5
tęsiasi 17 A3
Gluck, Rue (9) 6 E4
Gobelins, Ave des (5, 13) 17 B3
Gobelins, Rue des (13) 17 B3
Godefroy, Rue (13) 17 C4
Godot de Mauroy, Rue (9) 6 D4
Goethe, Rue (16) 10 E1
Goff, Rue le (5) 16 F1
Goncourt, Rue des (11) 8 E5
Goüin, Rue (17) 1 B4
Gounod, Rue (17) 4 E2
Gourgaud, Ave (17) 4 E1
Goutte d'Or, Rue de la (18) 7 B1
Gouvion-St-Cyr, Blvd (17) 3 C2
Gouvion-St-Cyr, Sq (17) 3 C2
Gracieuse, Rue (5) 17 B2
Graisivaudan, Sq du (17) 3 C1
Gramont, Rue de (2) 6 E5
Grancey, Rue de (14) 16 D4
Grand Cerf, Passage du (2) 13 A1
Grand Palais (8) 11 A1
Grand Prieuré, Rue du (11) 14 E1
Grand Veneur, Rue du (4) 14 D3
Grande Armée, Ave de la (17, 16) 3 C3
tęsiasi 4 D4
Grande Chaumière, Rue de la (6) 16 D2
Grande Truanderie, Rue de la (1) 13 A2
Grands Augustins, Quai des (6) 12 F3
Grands Augustins, Rue des (6) 12 F4
Grands Degrés, Rue des (4) 13 B4
Grange aux Belles, Rue de la (10) 8 D4
Grange Batelière, Rue de la (9) 6 F4
Gravilliers, Passage des (3) 13 C1
Gravilliers, Rue des (3) 13 C1

Po kiekvieno pavadinimo rašomas apygardos numeris, o paskui – nuoroda į *Gatvių rodyklę*

Greffulhe, Rue (8) 5 C4
Gregoire de Tours, Rue (6) 12 F4
Grenelle, Blvd de (15) 10 D4
Grenelle, Pont de (15, 16) 9 B5
Grenelle, Port de (15) 9 C4
Grenelle, Quai de (15) 9 C4
Grenelle, Rue de (7) 10 F3
tęsiasi 11 A3
Grenelle, Villa de (15) 10 D5
Greneta, Rue (2) 13 A1
Grenier St-Lazare, Rue du (3) 13 B2
Grenier sur l'Eau, Rue (4) 13 B3
Grétry, Rue (2) 6 E5
Greuze, Rue (16) 9 B1
Gril, Rue du (5) 17 B2
Grisel, Impasse (15) 10 F5
Gros Caillou, Port du (7) 10 F2
Gros Caillou, Rue du (7) 10 F3
Gros, Rue (16) 9 A4
Grosse Bouteille, Impasse de la (18) 2 F4
Guatemala, Pl du (8) 5 B3
Guelma, Villa de (18) 6 E2
Guéménée, Impasse (4) 14 D4
Guénégaud, Rue (6) 12 F3
Guerry, Rue de (11) 8 F5
Guersant, Rue (17) 3 C2
tęsiasi 4 D2
Guesclin, Passage du (15) 10 E4
Guibert, Villa (16) 9 A2
Guichard, Rue (16) 9 A3
Guillaume Apollinaire, Rue (6) 12 E4
Guillaume Tell, Rue (17) 4 D1
Guillaumont, Rue (12) 18 F1
Guilleminot, Rue (15) 15 B3
Guillemites, Rue des (4) 13 C3
Guisarde, Rue (6) 12 E4
Guizot, Villa (17) 4 D3
Gustane Nadaud, Rue (16) 9 A2
Gustave Charpentier, Rue (17) 3 B2
Gustave Courbet, Rue (16) 9 B1
Gustave Doré, Rue (17) 4 F1
Gustave Eiffel, Ave (7) 10 D3
Gustave V de Suède, Ave (16) 10 D2
Gustave Flaubert, Rue (17) 4 E2
Gustave Geffroy, Rue (13) 17 B3
Gustave Mesureur, Sq (13) 18 D4
Gustave Rouanet, Rue (18) 2 F3
Gustave Zédé, Rue (16) 9 A3
Guttin, Rue (17) 1 B4
Guy de la Brosse, Rue (5) 17 C1
Guy de Maupassant, Rue (16) 9 A2
Guy Môquet, Rue (17) 1 C4
Guy Patin, Rue (10) 7 B2
Guynemer, Rue (6) 12 E5
tęsiasi 16 E1

H

Halévy, Rue (9) 6 E4
Hallé, Rue (14) 16 E4
Halles, Rue des (1) 13 A2
Hamelin, Rue (16) 10 D1
tęsiasi 4 D5
Hanovre, Rue de (2) 6 E5
Harlay, Rue de (1) 12 F3
Harpe, Rue de la (5) 13 A4
Haudriettes, Rue des (4) 13 C2
Haussmann, Blvd (8, 9) 6 D4
Haussmann, Blvd (8) 5 A4
Hautefeuille, Rue (6) 12 F4
Hautes Formes, Rue (13) 18 D5
Hauteville, Cité d' (10) 7 B3
Hauteville, Rue d' (10) 7 B4
Havre, Cour du (8) 6 D3
Havre, Pl du (8, 9) 6 D4
Havre, Rue du (8, 9) 6 D4
Hector Malot, Rue (12) 14 F5
tęsiasi 18 F1
Hégésippe Moreau, Rue (18) 6 D1
Helder, Rue du (9) 6 E4
Hélène, Rue (17) 5 C1
Héliopolis, Rue d' (17) 4 D1
Héloïse et Abélard, Sq (13) 18 E4
Henri Barbusse, Rue 1 A2
Henri Barbusse, Rue (5) 16 F2
Henri Brisson, Rue (18) 2 E3
Henri Christiné, Sq (3, 10) 8 D5
Henri Delormel, Sq (14) 16 D4
Henri Duparc, Sq (17) 5 A1
Henri Feulard, Rue (10) 8 E4
Henri IV, Blvd (4) 14 D4
Henri IV, Port (4) 14 D5
Henri IV, Quai (4) 14 D5
Henri Galli, Sq (4) 14 D4
Henri Huchard, Rue (18) 2 E3
Henri Huchard, Square 2 D3
Henri Martin, Ave (16) 9 A1
Henri Moissan, Rue (7) 10 F2
Henri Monnier, Rue (9) 6 E2
Henri Murger, Rue (19) 8 F3
Henri Poincaré, Rue 1 B2
Henri Queuille, Pl (15) 15 A1
Henri Robert, Rue (1) 12 F3
Henri Rochefort, Rue (17) 4 F2
Henri Turot, Rue (19) F3
Henry de Jouvenel, Rue (6) 12 E5
Henry de Montherlant, Pl (7) 11 C2
Hérault de Séchelles, Rue (17) 1 C2
Héricart, Rue (15) 9 C5
Héricart, Sq (15) 9 C5
Hérold, Rue (1) 12 F1
Herran, Rue (16) 9 B1
Herran, Villa (16) 9 A1
Herschel, Rue (6) 16 F1
Hesre, Rue de (3) 14 D2
Hippolyte Lebas, Rue (9) 6 F3
Hippolyte Maindron, Rue (14) 15 C4
Hittorff, Rue (10) 7 C4
Hoche, Ave (8) 4 F3
Honoré Champion, Sq (6) 12 E3
Honoré Chevalier, Rue (6) 12 E5
Hôpital, Blvd de l' (5, 13) 17 C3
tęsiasi 18 D2
Hôpital Broca (13) 17 A3
Hôpital Broussais la Charité (14) 15 A5
Hôpital Cochin (14) 16 F3
Hôpital de Paris (4) 13 B3
Hôpital Fernand Widal (10) 7 C2
Hôpital Laennec (6) 11 C5
Hôpital Necker Enfants Malades (15) 15 B1
Hôpital St-Louis, Rue de l' (10) 8 D4
Hôpitalier Pitié Salpêtrière (13) 18 D3
Horloge, Quai de l' (1) 12 F3
tęsiasi 13 A3
Hôtel Colbert, Rue de l' (5) 13 A4
Hôtel de Lamoignan (4) 14 D3
Hôtel de Lauzun (4) 13 C4
Hôtel de Matignon (7) 11 C4
Hôtel de Rohan (3) 13 C2
Hôtel de Sully (4) 14 D4
Hôtel de Ville (4) 13 B3
Hôtel de Ville, Bazar de l' (4) 13 B3
Hôtel de Ville, Pl de l' (4) 13 B3
Hôtel de Ville, Port de l' (4) 13 B4
Hôtel de Ville, Quai de l' (4) 13 B4
Hôtel de Ville, Rue de l' (4) 13 C4
Hôtel des Invalides (7) 11 A3
Hôtel des Monnaies (6) 12 F3
Hôtel des Sens (4) 13 C4
Hôtel Dieu (4) 13 A4
Hôtel Guénégaud (3) 13 C2
Hôtel Libéral Bruand (3) 14 D3
Hôtel Soubise (3) 13 C2
Houdon, Rue (18) 6 F2
Huchette, Rue de la (5) 13 A4
Humblot, Rue (15) 10 D5
Huyghens, Rue (14) 16 D2
Huysmans, Rue (6) 16 D1

I

Iéna, Ave d' (16) 4 D5
tęsiasi 10 D1
Iéna, Pl d' (16) 10 D1
Iéna, Pont d' (7) 10 D2
Ile de France, Sq de l' (4) 13 B4
Ile de la Cité (4) 13 A4
Ile de Seine, Pl de l' (14) 16 E4
Ile St-Louis (4) 13 C4
Impasse de l'enfant Jesus (15) 15 B1
Industrie, Passage de l' (10) 7 B5
Ingénieur, Rue de l' (15) 9 B5
Inkermann, Blvd d' 3 A1
Innocents, Rue des (1) 13 A2
Innocents, Square des (1) 13 A2
Institut, Pl de l' (6) 12 E3
Institut de France (6) 12 E3
Institut du Monde Arabe (5) 13 C5
Institut Géographique National (7) 11 B3
Institut Pasteur (15) 15 A2
Invalides, Blvd des (7) 11 B5
Invalides, Esplanade des (7) 11 A2
Invalides, Pl des (7) 11 A3
Invalides, Pont des (7, 8) 11 A1
Irlandais, Rue des (5) 17 A1
Islettes, Rue des (18) 7 B1
Israel, Place d' (17) 4 F1
Italie, Ave d' (13) 17 C5
Italie, Pl d' (13) 17 C4
Italiens, Blvd des (2, 9) 6 F4
Italiens, Rue des (9) 6 E4

J

Jacob, Rue (6) 12 E3
Jacquard, Rue (11) 14 E1
Jacquemont, Rue (17) 1 C5
Jacques Antoine, Sq (14) 16 E3
Jacques Bainville, Pl (7) 11 C3
Jacques Bingen, Rue (17) 5 A2
Jacques Cartier, Rue (17) 2 D4
Jacques Coeur, Rue (4) 14 D4
Jacques Callot, Rue (6) 12 E3
Jacques Dulud, Rue 3 A2
Jacques Froment, Place (18) 2 E5
Jacques Kablé, Rue (18) 8 D1
Jacques Louvel Tessier, Rue (10) 8 E5
Jacques Rouché, Pl (9) 6 E4
Jacques Rueff, Pl (7) 10 E3
Jacques Vigués, Cour (11) 14 F4
Jacquier, Rue (15) 15 B5
Jadin, Rue (17) 4 F2
Jamot, Villa (15) 15 B5
Jaques Coeur, Rue (4) 14 E4
Jaques Ibert, Rue (17, 18) 3 C1
Jardin Alleray Labrouste (15) 15 A3
Jardin de Babylone (7) 11 C4
Jardin de l'Amérique Latine (17) 3 C1
Jardin de l'Infante (1) 12 E2
Jardin de l'Intendant (7) 11 A4
Jardin de Navarre (5) 13 B5
tęsiasi 17 B1
Jardin des Plantes (5) 17 C1
Jardin des Tuileries (1) 12 D1
Jardin du Carrousel (1) 12 E2
Jardin du Luxembourg (6) 12 E5
tęsiasi 16 E1
Jardin du Moulin de la Vierge (15) 15 B4
Jardin du Palais Royal (1) 12 E1
Jardin Marco Polo (6) 16 E2
Jardin R Cavelier-de-la-Salle (6) 16 E1
Jardin St-Aignan (3) 13 B2
Jardin Villemin (10) 8 D4
Jardinet, Rue du (6) 12 F4
Jardins du Trocadéro (16) 10 D2
Jardins, Rue des (4) 13 C4
Jarente, Rue de (4) 14 D3
Jarry, Rue (10) 7 C4
Javel, Port de (15) 9 B5
Jean Baptiste Dumas, Rue (17) 4 D2
Jean Bart, Rue (6) 12 D5
Jean Beausire, Impasse (4) 14 E3
Jean Beausire, Rue (4) 14 E4
Jean Bologne, Rue (16) 9 B3
Jean Bouton, Rue (12) 18 F1
Jean Calvin, Rue (5) 17 A2
Jean Carries, Rue (7) 10 E4
Jean Colly, Rue (13) 18 E5
Jean de Beauvais, Rue (5) 13 A5
Jean Dolent, Rue (14) 16 F4
Jean Dollfus, Rue (18) 2 E3
Jean du Bellay, Pl (1) 13 A2
Jean du Bellay, Rue (4) 13 B4

Jean Ferrandi, Rue (6) **15 C1**
Jean François Gerbillon, Rue (6) **11 C5**
Jean François Lépine, Rue (18) **7 C1**
Jean Giraudoux, Rue (16) **4 E5**
Jean Goujon, Rue (8) **10 F1**
tęsiasi **11 A1**
Jean Henri Fabre, Rue (18) **2 F2**
Jean Hugues, Rue (16) **3 A5**
Jean Jacques Rousseau, Rue (1) **12 F2**
tęsiasi **13 A1**
Jean Jaurès, Ave (19) **8 F1**
Jean Lantier, Rue (1) **13 A3**
Jean Leclaire, Rue (17) **2 D3**
Jean Mermoz, Rue (8) **5 A5**
Jean Moinon, Rue (10) **8 E4**
Jean Monnet, Pl (16) **3 B5**
Jean Moréas, Rue (17) **4 D1**
Jean Moulin, Ave (14) **16 D5**
Jean Nicot, Rue (7) **10 F2**
Jean Pierre Timbaud, Rue (11) **8 F5**
Jean Poulmarch, Rue (10) **8 D4**
Jean Rey, Rue (15) **10 D3**
Jean Richepin, Rue (16) **9 A2**
Jean Rostand, Pl (10, 19) **8 F4**
Jean Sébastien Bach, Rue (13) **18 D4**
Jean Varenne, Rue (18) **2 E3**
Jean XXIII, Sq (4) **13 B4**
Jean Zay, Rue (14) **15 C3**
Jean-Pierre Timbaud, Rue (11) **14 D1**
Jeanne d'Arc, Pl (13) **18 E5**
Jeanne d'Arc, Rue (13) **17 C3**
tęsiasi **18 D4**
Jehan Rictus, Sq (18) **6 F1**
Jemmapes, Quai de (10) **8 D3**
tęsiasi **8 E2**
Jenner, Rue (13) **18 D3**
Jérome Bellat, Sq (17) **4 D1**
Jessaint, Rue de (18) **7 C1**
Jessaint, Sq de (18) **7 C1**
Jeûneurs, Rue des (2) **7 A5**
Jocelyn, Villa (16) **9 A1**
Joffre, Place (7) **10 F4**
Johann Strauss, Pl (10) **7 C5**
Jolivet, Rue (14) **15 C2**
Jonquière, Rue de la (17) **1 C4**
Jonquilles, Rue des (14) **15 A4**
Jonquoy, Rue (15) **15 B5**
Jose Marti, Place (16) **C2**
Joseph Bara, Rue (6) **16 E2**
Joseph Bouvard, Ave (7) **10 E3**
Joseph de Maistre, Rue (18) **6 E1**
Joseph de Maistre, Rue **2 D5**
Joseph et Marie Hackin, Rue (16) **3 B3**
Joseph Granier, Rue (7) **11 A4**
Joseph Sansboeuf, Rue (8) **5 C4**
Josset, Passage (11) **14 F4**
Joubert, Rue (9) **6 D4**
Jouffroy, Passage (9) **6 F4**
Jouffroy, Rue (17) **4 F2**
tęsiasi **5 A1**
Jour, Rue du (1) **13 A1**
Jouy, Rue de (4) **13 C4**
Juge, Rue (15) **10 D5**
Juges Consuls, Rue des (4) **13 B3**
Juin 18 1940, Pl du (16) **15C1**
Juillet 29, Rue du (1) **12 D1**
Jules Breton, Rue (13) **17 C3**
Jules César, Rue (12) **14 E5**
Jules Chaplain, Rue (6) **16 D1**
Jules Claretie, Rue (16) **9 A2**
Jules Cloquet, Rue (18) **2 E3**
Jules Ferry, Sq (11) **8 E5**
Jules Guesde, Rue (14) **15 C3**
Jules Janin, Ave (16) **9 A2**
Jules Lefebvre, Rue (9) **6 D2**
Jules Renard, Pl (17) **3 C1**
Jules Romains, Rue (19) **8 F4**
Jules Sandeau, Blvd (16) **9 A2**
Jules Vallès, Rue **2 F2**
Jules Verne, Rue (11) **8 F5**
Jules Verne, Rue (17) **2 D1**
Juliette Dodu, Rue (10) **8 E4**
Junot, Ave (18) **2 E5**
Jura, Rue du (13) **17 C3**
Jussienne, Rue de la (2) **13 A1**
Jussieu, Pl (5) **17 B1**
Jussieu, Rue (5) **17 C1**

K

Keller, Rue (11) **14 F4**
Keller, Rue (15) **9 B5**
Keppler, Rue (16) **4 E5**
Kléber, Ave (16) **4 D5**
tęsiasi **9 C1**
Kléber, Rue **2 E1**
Klock, Rue **1 A**

L

L Gambetta, Allées **1 A2**
L Vaudoyer, Rue (7) **11 A5**
La Boétie, Rue (8) **4 F5**
tęsiasi **5 A4**
La Condamine, Rue (17) **5 C1**
La Fayette, Rue (9, 10) **7 A3**
La Fayette, Rue (9) **6 E4**
La Fayette, Rue (10) **8 D2**
La Fontaine, Rue (16) **9 A4**
La Fontaine, Rue **2 D2**
La Madeleine (8) **5 C5**
La Pérouse, Rue (16) **4 D5**
La Sorbonne (5) **12 F5**
tęsiasi **13 A5**
La Vrillière, Rue (1) **12 F1**
Labie, Rue (17) **3 C3**
Laborde, Rue de (8) **5 C3**
Labrouste, Rue (15) **15 A3**
Lacaille, Rue **1 C4**
Lacépède, Rue (5) **17 B1**
Lacharrière, Rue (11) **14 F2**
Lacombe, Passage **1 B3**
Lacour, Passage **1 C2**
Lacroix, Rue (17) **1 C5**
Lacuée, Rue (12) **14 E5**
Laferrière, Rue (9) **6 F3**
Laffitte, Rue (9) **6 F4**
Lagarde, Rue (5) **17 A2**
Lagille, Rue (17) **2 D4**
Lagrange, Rue (5) **13 A4**
tęsiasi **13 A5**
Lahire, Rue (13) **18 D5**
Lalande, Rue (14) **16 D3**
Lallier, Rue (9) **6 F2**
Lally Tollendal, Rue (19) **8 F2**
Lalo, Rue (16) **3 B4**
Lamandé, Rue (17) **5 B1**
Lamarck, Rue (18) **2 E5**
tęsiasi **7 A1**
Lamartine, Rue (9) **6 F3**
Lamartine, Sq (16) **9 A1**
Lamballe, Ave de (16) **9 B4**
Lamennais, Rue (8) **4 F4**
Lancry, Rue de (10) **8 D4**
Landrieu, Passage (7) **10 F2**
Landy, Rue du **1 A1**
Lanneau, Rue de (5) **13 A5**
Lannes, Blvd (16) **3 A5**
Lantiez, Rue (17) **1 C4**
Laos, Rue du (15) **10 E5**
Lapeyrère, Rue (18) **2 F5**
Lappe, Rue de (11) **14 E4**
Largillière, Rue (16) **9 A3**
Larochelle, Rue (14) **15 C2**
Laromiguière, Rue (5) **17 A1**
Larrey, Rue (5) **17 B2**
Larribe, Rue (8) **5 B2**
Las Cases, Rue (7) **11 C3**
Lasteyrie, Rue de (16) **3 C5**
Laterale, Rue **1 C2**
Lathuille, Passage (18) **6 D1**
Latran, Rue de (5) **13 A5**
Laugier, Rue (17) **4 D2**
Laugier, Villa (17) **4 D2**
Laurent Pichat, Rue (16) **3 B4**
Lauriston, Rue (16) **3 C5**
tęsiasi **4 D5**
tęsiasi **9 C1**
Lauzin, Rue (19) **8 F3**
Lavoir, Passage du (18) **2 D5**
Lavoisier, Rue (8) **5 C4**
Le Châtelier, Rue (17) **4 D1**
Le Sueur, Rue (16) **3 C4**
Lebon, Rue (17) **4 D2**
Lebouis, Rue (14) **15 C3**
Lebouteux, Rue (17) **5 B2**
Léchevin, Rue (11) **14 F1**
Leclerc, Rue (14) **16 E4**
Lécluse, Rue (17) **5 C1**
Lecomte, Rue (17) **1 C5**
Lecourbe, Rue (15) **15 A1**
Lécuyer, Rue **2 E2**
Ledion, Rue (15) **15 B5**
Ledru Rollin, Ave (12) **14 F5**
tęsiasi **18 E1**
Legendre, Rue (17) **1 C5**
tęsiasi **5 B1**
Léger, Impasse (17) **5 A1**
Legouvé, Rue (10) **8 D4**
Legraverend, Rue (12) **18 F1**
Leibnitz, Rue (18) **2 E3**
Leibnitz, Sq (18) **2 E3**
Lekain, Rue (16) **9 B3**
Lemercier, Cité (17) **5 C1**
Lemercier, Rue (17) **1 B5**
tęsiasi **5 C1**
Lemoine, Passage (2) **7 B5**
Lemon, Rue (20) **8 F4**
Leneveux, Rue (14) **16 D5**
Léningrad, Rue de (8) **5 C2**
tęsiasi **6 D2**
Lentonnet, Rue (9) **7 A2**
Léo Delibes, Rue (16) **9 C1**
Léon, Passage (18) **7 B1**
Léon, Rue (18) **7 B1**
Léon, Sq du Passage (18) **7 B1**
Léon Cogniet, Rue (17) **4 F2**
Léon Bonnet, Rue (11) **8 F5**
Léon Cladel, Rue (2) **6 F5**
Léon Cosnard, Rue (17) **5 A1**
Léon Droux, Rue (17) **5 B2**
Léon Jost, Rue (17) **4 F2**
Léon Jouhaux, Rue (10) **8 D5**
Léon Maurice Nordmann, Rue (13) **17 A4**
Léon Paul Fargue, Pl (7, 6, 15) **15 B1**
Léon Serpollet, Sq (18) **2 F4**
tęsiasi **2 F5**
Léonard de Vinci, Rue (16) **3 C5**
Léonce Reynaud, Rue (16) **10 E1**
Léonidas, Rue (14) **15 C4**
Léopold Achille, Sq (3) **14 D3**
Léopold Bellan, Rue (2) **13 A1**
Lepage, Cité (19) **8 E2**
Lepic, Rue (18) **6 E1**
Leredde, Rue (13) **18 F5**
Leroux, Rue (16) **3 C5**
Les Colonnes (15) **15 B3**
Lesdiguières, Rue de (4) **14 D4**
Letellier, Rue (15) **10 D5**
Letort, Rue (18) **2 F4**
Lévis, Rue de (17) **5 A1**
Lhomond, Rue (5) **17 A1**
Liancourt, Rue (14) **16 D4**
Lido, Arcades du (8) **4 F4**
Liège, Rue de (8, 9) **6 D3**
Liège, Rue de (8) **5 C3**
Lille, Rue de (7) **11 B2**
tęsiasi **12 D3**
Limé, Rue (5) **17 B1**
Lincoln, Rue (8) **4 F5**
Linois, Rue (15) **9 B5**
Lions St-Paul, Rue des (4) **14 D4**
Lisbonne, Rue de (8) **5 A3**
Littré, Rue (6) **15 C1**
Livingstone, Rue (18) **7 A1**
Lobau, Rue de (4) **13 B3**
Lobineau, Rue (6) **12 E4**
Logelbach, Rue de (17) **4 F2**
tęsiasi **5 A2**
Loing, Rue du (14) **16 D5**
Loire, Quai de la (19) **8 F1**
Lombards, Rue des (4) **13 A2**
Londres, Cité de (9) **6 D3**
Londres, Rue de (8, 9) **6 D3**
Londres, Rue de (8) **5 C3**
Longchamp, Allée de (16) **3 A3**
Longchamp, Rue de (16) **3 A5**
tęsiasi **9 B1**
tęsiasi **10 D1**
Lord Byron, Rue (8) **4 E4**
Losserand Suisses, Sq (14) **15 A4**
Lota, Rue de (16) **9 A1**
Louis Armand, Cour (12) **18 E1**
Louis Blanc, Rue (10) **8 D2**
Louis Blériot, Quai (16) **9 A5**
Louis Codet, Rue (7) **11 A4**
Louis David, Rue (16) **9 B2**
Louis le Grand, Rue (2) **6 E5**
Louis Lépine, Pl (4) **13 A3**
Louis Morard, Rue (14) **15 C5**
Louis Murat, Rue (8) **5 A3**
Louis Pasteur-Vallery-Radot, Rue (18) **2 E2**
Louis Philippe, Passage (11) **14 F4**
Louis Philippe, Pont (4) **13 B4**
Louis Robert, Rue (14) **16 D2**
Louis Thuillier, Rue (5) **17 A2**
Louis XIII, Sq (4) **14 D3**
Louis XVI, Sq (8) **5 C4**
Louise Labé, Allée (19) **8 F4**
Louise Michel, Rue **3 C1**
Louise Weiss, Rue (13) **18 E4**
Lourmel, Rue de (15) **10 D5**
Louvois, Rue de (2) **6 E5**
Louvre, Pl du (1) **12 F2**
Louvre, Port du (1) **12 E2**
Louvre, Quai du (1) **12 E2**
Louvre, Rue du (1) **12 F2**
Lowendal, Ave de (7) **10 F5**
tęsiasi **11 A4**
Lowendal, Sq (15) **10 F5**
Lt-Col Dax (18) **2 F2**
Lübeck, Rue de (16) **10 D1**
Lucien Gaulard, Rue (18) **2 F5**
Lucien Herr, Pl (5) **17 A2**
Lucien Sampaix, Rue (10) **8 D4**
Lunain, Rue du (14) **16 D5**

Po kiekvieno pavadinimo rašomas apygardos numeris, o paskui – nuoroda į *Gatvių rodyklę*

Lune, Rue de la (2) 7 B5
Lutèce, Rue de (5) 13 A4
Luynes, Rue de (7) 12 D4
Lyautey, Rue (16) 9 B3
Lycée Henry IV (5) 17 A1
Lycée Louis le Grand (5) 13 A5
Lycée Technique Roger Verlomme (15) 10 D5
Lyon, Rue de (12) 14 E5
tęsiasi 18 E1
Lyonnais, Rue des (5) 17 A3

M

Mabillon, Rue (6) 12 E4
Mac Mahon, Ave (17) 4 D3
Madame de Sanzillon, Rue 1 B2
Madame, Rue (6) 12 E5
tęsiasi 16 E1
Madeleine, Blvd de la (1, 9) 6 D5
Madeleine, Galerie de la (8) 5 C5
Madeleine Michelis, Rue 3 B1
Madrid, Rue de (8) 5 B3
Magdebourg, Rue de (16) 9 C1
Magellan, Rue (8) 4 E5
Magenta, Blvd de (10) 7 B3
tęsiasi 8 D5
Mai 8 1945, Rue du (10) 7 C3
Mai 8 1945, Rue du 1 A3
Mail, Rue du (2) 12 F1
Maillot, Blvd (16) 3 A3
Maillot, Pl de la Porte (16) 3 B3
Maillot, Porte (16) 3 B3
Main d'Or, Passage de la (11) 14 F4
Maine, Ave du (14) 15 C3
Maine, Rue du (14) 15 C2
Maire, Rue au (3) 13 C1
Mairie de Paris (4) 13 B3
Maison de Radio-France (16) 9 B4
Maison Dieu, Rue (14) 15 C3
Maison Victor Hugo (4) 14 D4
Maître Albert, Rue (5) 13 B5
Mal du Harispe, Rue (7) 10 E3
Malakoff, Ave de (16) 3 C4
Malakoff, Impasse de (16) 3 B3
Malaquais, Quai (6) 12 E3
Malar, Rue (7) 10 F2
Malebranche, Rue (5) 16 F1
Malesherbes, Blvd (8) 5 B3
Malesherbes, Blvd (17) 4 F1
Malesherbes, Cité (9) 6 F2
Maleville, Rue (8) 5 A3
Malte, Rue de (11) 14 E1
tęsiasi 8 D5
Malus, Rue (5) 17 B1
Mandar, Rue (2) 13 A1
Manin, Rue (19) 8 F3
Mansart, Rue (9) 6 E2
Manuel, Rue (9) 6 F3
Manufacture des Gobelins (13) 17 B3
Manutention, Rue de la (16) 10 D1
Marbeau, Blvd (16) 3 B4
Marbeau, Rue (16) 3 B4
Marbeuf, Rue (8) 4 F5
Marcadet, Rue (18) 2 D4
Marceau, Ave (8, 16) 10 E1
tęsiasi 4 E5
Marceau, Rue 2 F2
Marcel Pagnol, Sq (8) 5 C3
Marcel Proust, Ave (16) 9 B3
Marcel Renault, Rue (17) 4 D2
Marcel Sembat, Rue (18) 2 F3
Marcel Sembat, Sq (18) 2 F3
Marcès, Villa (11) 14 F3
Marché, Pl du 3 A2
Marché aux Puces de St-Ouen 2 F2
Marché d'Aligre (12) 14 F5
Marché Neuf, Quai du (4) 13 A4
Marché Popincourt, Rue du (11) 14 F1
Marché St-Honoré, Rue du (1) 12 D1
tęsiasi 12 E1
Marché Ste-Catherine, Place du (4) 14 D3
Maréchal de Lattre de Tassigny, Pl du (16) 3 A4
Maréchal Fayolle, Ave (16) 3 A5
Maréchal Gallieni, Ave du (7) 11 A2
Maréchal Juin, Pl du (17) 4 E1
Marguerin, Rue (14) 16 D5
Marguerite, Rue (17) 4 E2
Marguerite de Navarre, Pl (1) 13 A2
Maria Deraismes, Rue (17) 2 D4
Marie, Pont (4) 13 C4
Marie Curie, Rue 2 F2
Marie Curie, Sq (13) 18 D2
Marie du 6e Arr (6) 12 E5
Marie et Louise, Rue (10) 8 D4
Marietta Martin, Rue (16) 9 A3
Marignan, Passage (8) 4 F5
Marigny, Ave de (8) 5 B5
Mariniers, Rue des (14) 15 A5
Marinoni, Rue (7) 10 E3
Mario Nikis, Rue (15) 10 F5
Mariotte, Rue (17) 5 C1
Maria Stuart, Rue (2) 13 A1
Mariton, Rue 2 F1
Marivaux, Rue de (2) 6 E5
Maroc, Pl du (19) 8 E1
Maroc, Rue du (19) 8 E1
Marronniers, Rue des (16) 9 A4
Marseille, Rue de (10) 8 D4
Marsollier, Rue (2) 6 E5
Martel, Rue (10) 7 B4
Martignac, Cité (7) 11 B3
Martignac, Rue de (7) 11 B3
Martissot, Rue 1 B2
Martre, Rue 1 A3
Martyrs, Rue des (9) 6 F3
Marx Dormoy, Rue (18) 7 C1
Maspéro, Rue (16) 9 A2
Massenet, Rue (16) 9 B3
Massenet, Rue 1 C2
Masseran, Rue (7) 11 B5
Mathurin Moreau, Ave (19) 8 F3
Mathurins, Rue des (8, 9) 6 D4
Mathurins, Rue des (8) 5 C4
Matignon, Ave (8) 5 A5
Matthieu, Rue (18) 2 E1
Maubert, Pl (5) 13 A5
Maubeuge, Rue de (9) 6 F3
Maubeuge, Rue de (10) 7 B2
Mauconseil, Rue (1) 13 A1
Maure, Passage du (3) 13 B2
Maurice Bourdet, Rue (16) 9 B4
Maurice Quentin, Pl (1) 13 A2
Maurice Ripoche, Rue (14) 15 C4
Maurice Rouvier, Rue (14) 15 A4
Maurice de la Sizeranne, Rue (7) 11 B5
Mauvais Garçons, Rue des (4) 13 B3
Max Hymans, Sq (15) 15 B2
Mayet, Rue (6) 15 B1
Mayran, Rue (9) 7 A3
Mazagran, Rue de (10) 7 B5
Mazarine, Rue (6) 12 F4
Mazas, Pl (12) 18 E1
Mazas, Voie (12) 18 D1
Meaux, Rue de (19) 8 F2
Méchain, Rue (14) 16 F3
Médéric, Rue (17) 4 F2
Médicis, Rue de (6) 12 F5
Mégisserie, Quai de la (1) 13 A3
Meissonier, Rue (17) 4 F2
Melun, Passage de (19) 8 F1
Mémorial du Martyr Juif Inconnu (4) 13 C4
Ménageries, Cité (5) 17 C1
Ménars, Rue (2) 6 F5
Mérimée, Rue (16) 3 B5
Meslay, Passage (3) 7 C5
Meslay, Rue (3) 7 C5
Mesnil, Rue (16) 3 C5
Messageries, Rue des (10) 7 B3
Messine, Ave de (8) 5 A3
Messine, Rue de (8) 5 A3
Metz, Rue de (10) 7 B5
Mexico, Pl de (16) 9 B1
Meyerbeer, Rue (9) 6 E4
Mézières, Rue de (6) 12 E5
Michal, Rue (13) 17 A5
Michel Chasles, Rue (12) 18 F1
Michel le Comte, Rue (3) 13 C2
Michel Peter, Rue (13) 17 B3
Michelet, Rue (6) 16 E2
Michodière, Rue de la (2) 6 E5
Midi, Cité du (18) 6 E2
Midi, Rue du 3 B2
Mignard, Rue (16) 9 A1
Mignon, Rue (6) 12 F4
Mignot, Sq (16) 9 B2
Milan, Rue de (9) 6 D3
Milton, Rue (9) 6 F3
Minimes, Rue des (3) 14 D3
Ministère de l'Intérieure (8) 5 B4
Ministère de la Justice (1) 9 D5
Ministerie de l'Economie des Finances (12) 18 F2
Mirbel, Rue de (5) 17 B2
Mire, Rue de la (18) 6 F1
Miromesnil, Rue de (8) 5 B3
Missions Etrangères, Sq des (7) 11 C4
Mizon, Rue (15) 15 B2
Mogador, Rue de (9) 6 D4
Moines, Rue des (17) 1 C5
Molière, Passage (3) 13 B2
Molière, Rue (1) 12 E1
Mollien, Rue (8) 5 A3
Monbel, Rue de (17) 5 A1
Monceau, Rue de (8) 4 F3
tęsiasi 5 A3
Monceau, Villa (17) 4 E2
Moncey, Rue (9) 6 D2
Moncey, Sq (9) 6 D2
Mondetour, Rue (1) 13 A2
Mondovi, Rue de (1) 11 C1
Monge, Pl (5) 17 B2
Monge, Rue (5) 13 B5
tęsiasi 17 B1
Mongolfier, Rue (3) 13 C1
Monnaie, Rue de la (1) 2 F2
Monseigneur Rodhain, Rue (10) 8 D3
Monsieur le Prince, Rue (6) 12 F5
Monsieur, Rue (7) 11 B5
Monsigny, Rue (2) 6 E5
Mont Cenis, Rue du (18) 2 F5
Mont Dore, Rue du (17) 5 C2
Mont Thabor, Rue du (1) 12 D1
Mont Tonnere, Impasse du (15) 15 B1
Montagne Ste-Geneviève, Rue de la (5) 13 A5
Montaigne, Ave (8) 10 F1
tęsiasi 5 A5
Montalembert, Rue (7) 12 D3
Montalivet, Rue (8) 5 B5
Montbrun, Passage (14) 16 D5
Montbrun, Rue (14) 16 D5
Montcalm, Rue (18) 2 E4
Montebello, Port de (5) 13 B4
Montebello, Quai de (5) 13 A4
Montenotte, Rue de (17) 4 D3
Montespan, Ave de (16) 9 A1
Montesquieu, Rue (1) 12 F2
Montevideo, Rue de (16) 3 A5
tęsiasi 9 A1
Montfaucon, Rue de (6) 12 E4
Monthiers, Cité (9) 6 D2
Montholon, Rue de (9) 7 A3
Montholon, Sq de (9) 7 A3
Montmartre, Ave de la Porte de (18) 2 E3
Montmartre, Blvd (2, 9) 6 F4
Montmartre, Galerie (2) 6 F5
Montmartre, Rue (1, 2) 13 A1
Montmartre, Rue (2) 6 F5
Montmorency, Rue de (4) 13 C2
Montorgueil, Rue (1, 2) 13 A1
Montparnasse, Blvd du (6, 14, 15) 15 C1
Montparnasse, Blvd du (6, 14) 16 E2
Montparnasse, Passage (14) 15 C2
Montparnasse, Rue du (6, 14) 16 D1
Montpensier, Rue de (1) 12 E1
Montrosier, Rue de 3 B2
Monttessuy, Rue de (7) 10 E2
Montyon, Rue de (9) 7 A4
Mony, Rue (16) 9 A1
Morand, Rue (11) 8 F5
Moreau, Rue (12) 14 E5
Morel, Rue 1 B2
Morice, Rue 1 A2
Morland, Blvd (4) 14 D5
Morlot, Rue (9) 6 D3
Mornay, Rue (4) 14 D5
Moro Giafferi, Pl de (14) 15 C4
Moscou, Rue de (8) 5 C2
Moselle, Passage de la (19) 8 F1
Moselle, Rue de la (19) 8 F1
Moskowa, Cité de la (18) 2 E3
Mosquée de Paris (5) 17 C2
Motte Picquet, Ave de la (7) 10 F4
tęsiasi 11 A3
Mouffetard, Rue (5) 17 B1
Mouffetard Monge, Galerie (5) 17 B2

Moufle, Rue (11) 14 F2
Moulin de la Galette (18) 2 E5
Moulin de la Vierge, Rue du (15) 15 B4
Moulin des Prés, Rue du (13) 17 B5
Moulin Joly, Rue du (11) 8 F5
Moulin Rouge (18) 6 E1
Moulin Vert, Rue du (14) 15 C4
Moulinet, Rue du (13) 17 C5
Moulins, Rue des (1) 12 E1
Mousseau, Impasse 2 E2
Moussy, Rue de (4) 13 C3
Mouton Duvernet, Rue (14) 16 D4
Mozart, Ave (16) 9 A3
Mulhouse, Rue de (2) 7 A5
Muller, Rue (18) 7 A1
Murillo, Rue (8) 4 F3
tęsiasi 5 A3
Musée Adam Mickiewicz (4) 13 C4
Musée Bouilhet Christofle (8) 5 C5
Musée Bourdelle (15) 15 B1
Musée Carnavalet (3) 14 D3
Musée Cernuschi (8) 5 A3
Musée d'Arménien (16) 3 B5
Musée d'Art Moderne (16) 10 E1
Musée d'Art Naif Max Fourny (18) 7 A1
Musée d'Ennery (16) 3 B5
Musée d'Orsay (7) 12 D2
Musée de Cluny (5) 12 F5
tęsiasi 13 A5
Musée de Cristal (10) 7 B4
Musée de l'Armée (7) 11 A3
Musée de l'Art Juif (18) 2 F5
Musée de l'Holographie (1) 13 A2
Musée de l'Orangérie (1) 11 C1
Musée de l'Ordre de la Libération (7) 11 A4
Musée de la Contrefaçon (16) 3 B5
Musée de la Mode et du Costume Palais Galliera (16) 10 D1
Musée de la Musique Méchanique (3) 13 B2
Musée de la Poste (15) 15 B2
Musée de la Sculpture en Plein Air (5) 13 C5
Musée de la Seita (7) 11 A2
Musée de Minéralogie (5) 13 B5
Musée Delacroix (6) 12 E4
Musée des Arts Décoratifs (1) 12 E2
Musée des Arts et de la Mode (1) 12 E2
Musée des Plan-Reliefs (7) 11 B3
Musée du Louvre (1) 12 E2
Musée du Montmartre (18) 2 F5
Musée du Vin (16) 9 C3
Musée Grévin (1) 13 A2
Musée Grévin (9) 6 F4
Musée Gustave Moreau (9) 6 E3
Musée Kwok-On (4) 13 C3
Musée Légion d'Honneur (7) 11 C2
Musée National des Arts Asiatiques Guimet (16) 10 D1
Musée National d'Histoire Naturelle (5) 17 C2
Musée Nissim de Camondo (8) 5 A3
Musée Picasso (3) 14 D2
Musée Radio-France (16) 9 A4
Musée Rodin (7) 11 B3
Musée Zadkine (6) 16 E1
Myrha, Rue (18) 7 A1
tęsiasi 7 B1
Myron Timothy Herrick, Ave (8) 5 A4

N

N20 (14) 16 D5
N306 (14) 15 C5
Nadar, Sq (18) 6 F1
Nancy, Rue de (10) 7 C4
Naples, Rue de (8) 5 B3
Napoléon, Cour (1) 12 E2
Narvik, Pl de (8) 5 A3
Nationale du Jeu de Paume, Galerie (1) 11 C1
Nationale, Pl (13) 18 D5
Nationale, Rue (13) 18 D4
Nations Unies, Ave des (16) 10 D2
tęsiasi 9 C2
Navarin, Rue de (9) 6 F2
Navarre, Rue de (5) 17 B1
Navier, Rue (18) 2 D4
Necker, Rue (4) 14 D3
Nélaton, Rue (15) 9 C4
Nemours, Rue de (11) 14 E1
Nesle, Rue de (6) 12 F3
Neuf, Pl du Pont (1) 12 F3
Neuf, Pont (1, 6) 12 F3
Neuilly, Ave de (16) 3 B3
Neuve Pierre Curie, Rue 2 E2
Neuve Popincourt, Rue (11) 14 F1
Neuve St-Pierre, Rue (4) 14 D4
Néva, Rue de la (17) 4 E3
Nevers, Rue de (6) 12 F3
New York, Ave de (16) 10 D2
tęsiasi 9 C2
Newton, Rue (16) 4 E5
Ney, Blvd (18) 2 E3
Nicolas Flamel, Rue (4) 13 A3
Nicolas Fortin, Rue (13) 17 C5
Nicolas Houël, Rue (5) 18 D2
Nicolas Roret, Rue (13) 17 B3
Nicolay, Sq (17) 5 B1
Nicolo, Rue (16) 9 A2
Niel, Ave (17) 4 E2
Niel, Villa (17) 4 E2
Niepce, Rue (15) 15 B3
Nil, Rue du (2) 7 A5
Nobel, Rue (18) 2 F5
Nocard, Rue (15) 9 C4
Noisiel, Rue de (16) 3 B5
Nollet, Rue (17) 1 B5
tęsiasi 5 C1
Nollez, Cité (18) 2 E4
Nonnains d'Hyères, Rue des (4) 13 C4
Nordling, Rue 3 A3
Normandie, Rue de (3) 14 D1
Norvins, Rue (18) 6 F1
Nôtre, Rue le (16) 9 C2
Notre-Dame (4) 13 B4
Notre-Dame, Pl du Parvis (4) 13 A4
Notre-Dame, Pont (4) 13 A3
Notre-Dame de Bonne Nouvelle, Rue (2) 7 B5
Notre-Dame de Lorette, Rue (9) 6 E3
Notre-Dame de Nazareth, Rue (3) 13 C1
tęsiasi 7 B5
Notre-Dame de Recouvrance, Rue (2) 7 A5
Notre-Dame des Champs, Rue (6) 16 E2
Notre-Dame des Victoires, Rue (2) 12 F1
tęsiasi 6 F5
Nov 8 1942, Pl du (10) 7 B3
Nov 11 1918, Pl du (10) 7 C3

O

Obelisque (8) 11 C1
Oberkampf, Rue (11) 14 E1
Observatoire, Ave de l' (14) 16 E3
Observatoire de Paris, l' (14) 16 E3
Octave Gréard, Ave (7) 10 D3
Odéon, Carrefour de l' (6) 12 F4
Odéon, Pl de l' (6) 12 F5
Odéon, Rue de l' (6) 12 F5
Odessa, Rue d' (14) 15 C2
Olivet, Rue d' (7) 11 B5
Olivier Noyer, Rue (14) 15 C4
Olympia (9) 6 D5
Opéra, Ave de l' (1) 12 E1
Opéra, Ave de l' (2) 6 E5
Opéra, Pl de l' (2, 9) 6 E5
Opéra de Paris Bastille, l' (12) 14 E4
Opéra de Paris Garnier (9) 6 D4
Oratoire, Rue de l' (1) 12 F2
Orchampt Ravignan, Rue d' (18) 6 E1
Ordener, Rue (18) 2 E4
Orée du Bois, l' (16) 3 B3
Orfèvres, Quai des (1) 12 F3
Orfèvres, Rue des (1) 13 A3
Orgues, Passage des (3) 7 C5
Orillon, Rue de l' (11) 8 F5
Orléans, Quai d' (4) 13 B4
Orléans, Rue d' 3 A2
Orléans, Villa d' (14) 16 D5
Ormesson, Rue d' (4) 14 D3
Orsay, Quai d' (7) 10 F2
tęsiasi 11 B2
Orsel, Rue d' (18) 6 F2
tęsiasi 7 A1
Ortolan, Rue (5) 17 B1
Ortolan, Sq (5) 17 B1
Oslo, Rue d' (18) 2 D4
Oudinot, Rue (7) 11 B5
Oudry, Rue (13) 17 C3
Ouessant, Rue d' (15) 10 E5
Ouest, Rue de l' (15) 15 B3
Ours, Rue aux (3) 13 B2
Ozanam, Pl et Sq (6) 16 D1

P

P Langevin, Square (5) 13 B5
Pablo Picasso, Place (14) 16 D2
Paillet, Rue (5) 16 F1
Paix, Rue de la (1, 2) 6 D5
Pajol, Rue (18) 7 C1
Pajou, Rue (16) 9 A3
Palais, Blvd du (1, 4) 13 A3
Palais Abbatial (6) 12 E4
Palais Bourbon (7) 11 B2
Palais Bourbon, Pl du (7) 11 B2
Palais de Chaillot (16) 9 C2
Palais de Justice (1) 13 A3
Palais de l'Elysée (8) 5 B5
Palais de la Découverte (8) 11 A1
Palais de Tokyo (16) 10 E1
Palais des Congrès (17) 3 B3
Palais du Luxembourg (6) 12 E5
Palais Omnisports de Paris Bercy (12) 18 F2
Palais Royal (1) 12 E1
Palatine, Rue (6) 12 E5
Palestro, Rue de (2) 13 B1
Palloy, Rue 1 A2
Palouzie, Rue 2 D1
Panoramas, Passage des (2) 6 F5
Panthéon (5) 17 A1
Panthéon, Pl du (5) 17 A1
Pape Carpentier, Rue (6) 12 E5
Papillon, Rue (9) 7 A3
Papin, Rue (3) 13 B1
Paradis, Cité (10) 7 B4
Paradis, Rue de (10) 7 B4
Paraguay, Pl du (16) 3 A4
Parc du Champ de Mars (7) 10 E3
Parc Monceau (8) 4 F3
tęsiasi 5 A3
Parc Municipal (17) 1 A1
Parc Océanique Cousteau (1) 13 A2
Parc Royal, Rue du (3) 14 D3
Parchappe, Cité (11) 14 E4
Parcheminerie, Rue de la (5) 13 A4
Parme, Rue de (9) 6 D2
Parmentier, Ave (10, 11) 8 F5
Parmentier, Ave (11) 14 F1
Parmentier, Pl 3 B2
Parmentier, Rue 3 B1
Parrot, Rue (12) 14 F5
Pas de la Mule, Rue du (3, 4) 14 D3
Pascal, Rue (5, 13) 17 A3
Pasdeloup, Pl (11) 14 E1
Pasquier, Rue (8) 5 C4
Passy, Pl de (16) 9 A3
Passy, Port de (16) 10 D2
tęsiasi 9 B4
Passy, Rue de (16) 9 B3
Pasteur, Blvd (15) 15 A1
Pasteur, Rue (11) 14 F2
Pasteur, Rue (17) 2 D2
Pasteur M Boegner, Rue du (16) 9 B2
Pastourelle, Rue (3) 13 C2
Patay, Rue de (13) 18 E5
Patriarches, Rue des (5) 17 B2
Patrice Boudart, Villa (16) 9 A4
Pâtures, Rue des (16) 9 A5
Paul Adam, Ave (17) 4 E1
Paul Albert, Rue (18) 7 A1
Paul Baudry, Rue (8) 4 F4
Paul Bert, Rue (11) 2 F2
Paul Bodin, Rue (17) 1 B4
Paul Cézanne, Rue (8) 5 A4
Paul Claudel, Pl (6) 12 F5

Po kiekvieno pavadinimo rašomas apygardos numeris, o paskui – nuoroda į *Gatvių rodyklę*

Paul Delaroche, Rue (16) **9 A3**
Paul Déroulède, Rue **3 A3**
Paul Deschanel, Allée (7) **10 D2**
Paul Doumer, Ave (16) **9 B2**
Paul Dupuy, Rue (16) **9 A5**
Paul Escudier, Rue (9) **6 E2**
Paul Feval, Rue (18) **2 F5**
Paul Gervais, Rue (13) **17 A4**
Paul Leautaud, Pl (17) **4 E1**
Paul Lelong, Rue (2) **6 F5**
Paul Louis Courier, Rue (7) **11 C3**
Paul Painlevé, Sq et Pl (5) **13 A5**
Paul Saunière, Rue (16) **9 B2**
Paul Séjourné, Rue (6) **16 E2**
Paul Valéry, Rue (16) **3 C4**
tęsiasi **4 D5**
Paulin Méry, Rue (13) **17 B5**
Pauline Borghese, Rue **3 A1**
Pauly, Rue (14) **15 A4**
Pavée, Rue (4) **14 D3**
Pavillon d'Armenonville, Chemin du (16) **3 A3**
Pavillon, Ave des (17) **3 C2**
Pavillons, Impasse des (18) **2 E3**
Payenne, Rue (3) **14 D3**
Pecquay, Rue (4) **13 C2**
Péguy, Rue (6) **16 D1**
Pelée, Rue (11) **14 E2**
Peletier, Rue le (9) **6 F4**
Pélican, Rue du (1) **12 F2**
Pelouze, Rue (8) **5 B2**
Penel, Passage (18) **2 F3**
Penthièvre, Rue de (8) **5 B4**
Pépinière, Rue de la (8) **5 C4**
Perche, Rue du (4) **13 C2**
Percier, Ave (8) **5 B4**
Perdonnet, Rue (10) **7 C2**
Père Guérin, Rue (13) **17 B5**
Père Teilhard de Chardin, Pl du (4) **14 D5**
Pereire (Nord), Blvd (17) **3 C3**
Pereire (Nord), Blvd (17) **4 D2**
Pereire (Sud), Blvd (17) **3 C3**
Pereire (Sud), Blvd (17) **4 D2**
Pergolèse, Rue (16) **3 B4**
Pérignon, Rue (7, 15) **11 A5**
Perile, Rue de la (3) **14 D1**
Périphérique, Blvd **1 B3**
Périphérique, Blvd (16) **3 A4**
Perle, Rue de la (4) **13 C2**
Pernelle, Rue (4) **13 B3**
Pernette du Guillet, Allée (19) **8 F4**
Pernety, Rue (15) **15 B3**
Perrault, Rue (1) **12 F2**
Perrée, Rue (3) **14 D1**
Perrichont, Ave (16) **9 A5**
Perronet, Rue (7) **12 D3**
Perronet, Rue **3 A1**
Perronet, Sq **3 A1**
Pershing, Blvd (17) **3 C2**
Pestalozzi, Rue (5) **17 B2**
Pétiet, Rue (18) **2 D4**
Petit Cerf, Passage (17) **1 B4**
Petit Luxembourg (6) **12 E5**
Petit Moine, Rue du (5) **17 B3**
Petit Musc, Rue du (4) **14 D4**
Petit Palais (8) **11 B1**
Petit Pont (4, 5) **13 A4**
Petit Pont, Pl du (5) **13 A4**
Petit Pont, Rue du (5) **13 A4**
Petite Truanderie, Rue de la (2) **13 A1**
Petites Ecuries, Cour des (10) **7 B4**
Petites Ecuries, Passage des (10) **7 B4**
Petites Ecuries, Rue des (10) **7 B4**
Petits Champs, Rue des (1, 2) **12 E1**
Petits Hôtels, Rue des (10) **7 B3**
Pétrarque, Rue (16) **9 B2**
Pétrarque, Sq (16) **9 B2**
Petrelle, Rue (9) **7 A2**
Petrelle, Sq (9) **7 A2**
Phalsbourg, Rue de (17) **4 F2**
tęsiasi **5 A2**
Philibert Delorme, Rue (17) **4 E1**
Philip Le Boucher, Ave **3 A2**
Philippe de Champagne, Rue (13) **17 C4**
Philippe de Girard, Rue (18) **7 C1**
Philippe Hecht, Rue (19) **8 F3**
Picardie, Rue de (3) **14 D1**
Piccini, Rue (16) **3 C4**
Picot, Rue (16) **3 B5**
Pierrard, Rue **3 A1**
Pierre, Passage **2 D2**
Pierre Bullet, Rue (10) **7 C4**
Pierre Charron, Rue (8) **4 F5**
Pierre Chausson, Rue (10) **7 C5**
Pierre Cherest, Rue **3 B2**
Pierre Curie, Rue **1 B2**
tęsiasi **2 F1**
Pierre Demours, Rue (17) **4 D2**
Pierre Dupont, Rue (10) **8 D3**
Pierre et Marie Curie, Rue (5) **17 A1**
Pierre Ginier, Rue (18) **6 D1**
Pierre Gourdault, Rue (13) **18 E4**
Pierre Haret, Rue (9) **6 D1**
Pierre Lafue, Pl (6) **16 D1**
Pierre Lampué, Pl (5) **17 A2**
Pierre Larousse, Rue (15) **15 B5**
Pierre Le Grand, Rue (8) **4 E3**
Pierre l'Ermite, Rue (18) **7 B1**
Pierre Leroux, Rue (7) **11 B5**
Pierre Lescot, Rue (1) **13 A2**
Pierre Levée, Rue de la (11) **14 E1**
tęsiasi **8 E5**
Pierre Loti, Ave (7) **10 E3**
Pierre Louys, Rue (16) **9 A5**
Pierre Nicole, Rue (5) **16 F2**
Pierre Picard, Rue (18) **7 A1**
Pierre Premier de Serbie, Ave (16) **10 E1**
Pierre Rebière, Rue (17) **1 B3**
Pierre Reverdy, Rue (19) **8 F1**
Pierre Sarrazin, Rue (6) **12 F5**
Pierre Semard, Rue (9) **7 A3**
Pierre Villey, Rue (7) **10 F2**
Pigalle, Cite (9) **6 E2**
Pigalle, Pl (9, 18) **6 E2**
Pigalle, Rue (9) **6 E2**
Pillet Will, Rue (9) **6 E4**
Pilleux, Cite (18) **2 D5**
Pinel, Pl (13) **18 D4**
Pinel, Rue (13) **17 C4**
Pirandello, Rue (13) **17 C3**
Piver, Passage (11) **8 F5**
Place Clément Ader (16) **9 A4**
Place de la République (3, 10, 11) **8 D5**
Place du Palais Royale (1) **12 E1**
Place du Pyramides (1) **12 E2**
Place Vendôme (1) **12 D1**
Plaisance, Rue de (15) **15 B4**
Plaisance de Paris Arsenal, Rue de (12) **14 E5**
Plantes, Rue des (14) **15 C5**
Platon, Rue (15) **15 A3**
Platre, Rue du (4) **13 B2**
Plumet, Rue (15) **15 A2**
Poinsot, Rue (14) **15 C2**
Poissonnière, Blvd (2, 9) **7 A5**
Poissonnière, Rue (2) **7 A5**
Poissonniers, Rue des (18) **7 B1**
Poissy, Rue de (5) **13 B5**
Poitevins, Rue des (6) **12 F4**
Poitiers, Rue de (7) **12 D3**
Poitou, Rue de (3) **14 D2**
Pole Nord, Rue du (18) **2 F4**
Poliveau, Rue (5) **17 C2**
Pologne, Ave de (16) **3 A5**
Polonceau, Rue (18) **7 B1**
Pomereu, Rue de (16) **3 B5**
Pompe, Rue de la (16) **3 B5**
tęsiasi **9 A2**
Pompidou, Centre (4) **13 B2**
Poncelet, Passage (17) **4 E2**
Poncelet, Rue (17) **4 E3**
Pondichéry, Rue de (15) **10 E5**
Pont a Mousson, Rue de (17) **1 C3**
Pont aux Biches, Passage du (3) **7 C5**
Pont aux Choux, Rue du (3) **14 D2**
Pont de Lodi, Rue du (6) **12 F4**
Pont Louis-Philippe, Rue du (4) **13 B3**
Pont Neuf, Rue du (1) **13 A2**
Ponthieu, Rue de (8) **4 F4**
tęsiasi **5 A5**
Pontoise, Rue de (5) **13 B5**
Popincourt, Cour (11) **14 F2**
Popincourt, Impasse (11) **14 F3**
Popincourt, Rue (11) **14 F3**
Port des Saints Pères (6, 7) **12 E3**
Port Mahon, Rue de (2) **6 E5**
Port Royal, Blvd de (5, 13) **17 A3**
Port Royal, Blvd de (5, 14) **16 F2**
Port Royal, Sq de (13) **16 F3**
Portalis, Rue (8) **5 B3**
Portefoin, Rue (3) **13 C1**
Portugais, Ave des (16) **4 D5**
Possoz, Pl (16) **9 A2**
Postes, Passage des (5) **17 A2**
Pot de Fer, Rue du (5) **17 A2**
Poteau, Passage du (18) **2 E3**
Poteau, Rue du (18) **2 F4**
Pouchet, Ave de la Porte (17) **1 C3**
Pouchet, Passage (17) **1 C3**
Pouchet, Porte (17) **1 C3**
Pouchet, Rue (17) **1 C4**
Poulet, Rue (18) **7 A1**
Poulletier, Rue (4) **13 C4**
Pouy, Rue de (13) **17 B5**
Poyer, Rue **1 A2**
Prague, Rue de (12) **14 F5**
Pré aux Chevaux, Sq du (16) **9 A4**
Pré aux Clercs, Rue du (7) **12 D3**
Précheurs, Rue des (1) **13 A2**
Préfecture de Paris (12) **18 E1**
Presbourg, Rue de (16) **4 D4**
Présentation, Rue de la (11) **8 F5**
Présidence du Conseil (7) **11 C4**
Président Ed Herriot, Pl du (7) **11 B2**
Président-Kennedy, Ave du (16) **9 B4**
Président-Mithouard, Pl du (7) **11 B5**
President-Wilson, Ave du (16) **10 D1**
Presles, Rue de (15) **10 E4**
Prêtres, Impasse des (16) **9 B1**
Prêtres St-Séverin, Rue des (5) **13 A4**
Prêtres St-Germain l'Auxerrois, Rue des (1) **12 F2**
Prévôt, Rue du (4) **13 C4**
Primatice, Rue (13) **17 C4**
Princesse, Rue (6) **12 E4**
Printemps, Rue du (17) **5 A1**
Procession, Rue de la (15) **15 A3**
Prony, Rue de (17) **4 F2**
tęsiasi **5 A2**
Prosper Goubaux, Pl (8, 17) **5 B2**
Prouvaires, Rue (1) **13 A2**
Provence, Rue de (8, 9) **6 D4**
Puget, Rue (18) **6 E1**
Puits de l'Ermite, Rue du (5) **17 B2**
Pusy, Cité de (17) **5 A1**
Puteaux, Rue (17) **5 C2**
Puvis de Chavannes, Rue (17) **4 E1**
Pyramide (1) **12 E2**
Pyramides, Pl des (1) **12 E1**
Pyramides, Rue des (1) **12 E1**

Q

Quai de la Gare (13) **18 F3**
Quai Voltaire (7) **12 D3**
Quatre Frères, Place des (18) **2 E5**
Quatre Septembre, Rue du (2) **6 E5**
Quatre Vents, Rue des (6) **12 F4**
Quatrefages, Rue de (5) **17 B1**
Quatres Fils, Rue des (4) **13 C2**
Quentin Bauchart, Rue (8) **4 E5**
Quincampoix, Rue (3) **13 B2**

R

Rabelais, Rue (8) **5 A5**
Rachel, Ave (18) **6 D1**
Racine, Rue (6) **12 F5**
Radizwill, Rue (1) **12 F1**

Raguinot, Passage (12) **18 F1**
Rambuteau, Rue (3, 4) **13 B2**
Rameau, Rue (2) **6 E5**
Ramey, Rue (18) **7 A1**
Rampon, Rue (11) **14 D1**
Ranelagh, Rue du (16) **9 A4**
Raoul Dautry, Pl (15) **15 C2**
Raoul Follereau, Pl (10) **8 D3**
Rapée, Port de la (12) **18 E1**
Rapée, Quai de la (12) **18 E1**
Rapp, Ave (7) **10 E2**
Raspail, Blvd (6, 7) **12 D4**
Raspail, Blvd (6, 14) **16 D2**
Raspail, Rue **2 D1**
Rataud, Rue (5) **17 A2**
Raymond Losserand, Rue (15) **15 B4**
Raymond Poincaré, Ave (16) **3 C5**
tęsiasi **9 C1**
Raynouard, Rue (16) **9 B3**
Réaumur, Rue (2, 3) **13 B1**
Réaumur, Rue (2) **6 F5**
tęsiasi **7 A5**
Rébeval, Rue (19) **8 F4**
Rébeval, Sq de (19) **8 F4**
Récamier, Rue (7) **12 D4**
Récollets, Passage des (10) **7 C4**
Récollets, Rue des (10) **7 C4**
Récollets, Sq des (10) **8 D4**
Recteur Poincaré, Ave du (16) **9 A4**
Reculettes, Rue des (13) **17 B4**
Regard, Rue du (6) **12 D5**
Régis, Rue (6) **11 C5**
Regrattier, Rue le (4) **13 B4**
Reims, Rue de (13) **18 E5**
Reine, Cours la (8) **11 A1**
Reine Astrid, Pl de la (8) **10 F1**
Reine Blache, Rue (10) **8 D3**
Reine Blanche, Rue de la (13) **17 B3**
Reine de Hongrie, Passage de la (1) **13 A1**
Rémi-Belleau, Villa (19) **8 F1**
Rémusat, Rue de (16) **9 A5**
Rémy de Gourmont, Rue (19) **8 F3**
Rémy Dumoncel, Rue (14) **16 D5**
Renard, Rue du (4) **13 B3**
Renaudes, Rue des (17) **4 E2**
René Binet, Rue (18) **2 F3**
René Boulanger, Rue (10) **8 D5**
René Boylesve, Ave (16) **9 C3**
René Cassin, Pl (1) **13 A2**
René Coty, Ave (14) **16 E4**
René Panhard, Rue (13) **17 C2**
René Viviani, Sq (5) **13 A4**
Rennequin, Rue (17) **4 E2**
Rennes, Rue de (6) **16 D1**
République, Ave de la (11) **14 E1**
République, Pl de la (3, 11) **14 D1**
République, Pl de la **1 A2**
République Dominicaine, Pl de la (8, 17) **5 A2**
Résistance, Pl de la (7) **10 F2**
Retiro, Cite de (8) **5 C5**
Ribouté, Rue (9) **7 A3**
Ricaut, Rue (13) **18 D5**
Richard Baret, Pl (17) **5 C1**
Richard Lenoir, Blvd (11) **14 E1**
Richard Lenoir, Sq (11) **14 E2**
Richelieu, Rue de (1) **12 E1**
Richelieu, Rue de (2) **6 F5**
Richemont, Rue de (13) **18 E5**
Richepance, Rue (1, 8) **5 C5**
Richer, Rue (9) **7 A4**
Richerand, Ave (10) **8 D4**
Richomme, Rue (18) **7 B1**
Ridder, Rue de (14) **15 A4**
Rigny, Rue de (8) **5 B4**
Rimbaut, Passage (14) **16 D5**
Rio de Janeiro, Pl de (8) **5 A3**
Riverin, Cité (10) **7 C5**
Rivoli, Rue de (1, 4) **13 A2**
Rivoli, Rue de (1) **11 C1**
Robert de Flers, Rue (15) **9 B5**
Robert Desnos, Pl (10) **8 E3**
Robert Esnault Pelterie, Rue (7) **11 B2**
Robert Houdin, Rue (11) **8 F5**
Robert Le Coin, Rue (16) **9 A3**
Robert Montagne, Sq (5) **17 B2**
Robert Planquette, Rue (18) **6 E1**
Roberval, Rue (17) **1 C4**
Robespierre, Passage **2 D2**
Rochambeau, Rue (9) **7 A3**
Rochechouart, Blvd de (9, 18) **6 F2**
Rochechouart, Blvd de (9) **7 A2**
Rochechouart, Rue de (9) **7 A2**
Rochefoucauld, Rue de la (9) **6 E3**
Rocher, Rue du (8) **5 C3**
Rocroy, Rue de (10) **7 B2**
Rodier, Rue (9) **6 F3**
tęsiasi **7 A2**
Rodin, Ave (16) **9 A1**
Roger, Rue (14) **16 D3**
Roger Bacon, Rue (17) **3 C2**
Roger Verlomme, Rue (3) **14 D3**
Rohan, Rue de (1) **12 E2**
Roi de Sicile, Rue du (4) **13 C3**
Roi Doré, Rue du (3) **14 D2**
Rollin, Rue (5) **17 B1**
Rome, Cour de (8) **5 C3**
Rome, Rue de (17) **5 B1**
Ronsard, Rue (18) **7 A1**
Roquépine, Rue (8) **5 B4**
Roquette, Rue de la (11) **14 F3**
Rosa Bonheur, Rue (15) **15 A1**
Rosiers, Rue des (4) **13 C3**
Rosiers, Rue des **2 E1**
Rossini, Rue (9) **6 F4**
Rotrou, Rue (6) **12 F5**
Roubaix, Pl de (10) **7 B2**
Rouelle, Rue (15) **9 C5**
Rouen, Rue de (19) **8 F1**
Rougemont, Cite (9) **7 A4**
Rougemont, Rue (9) **7 A4**
Rouget de l'Isle, Rue (1) **12 D1**
Rouget de l'Isle, Rue **1 A3**
Roule, Ave du **3 A2**
Roule, Sq du **3 B1**
Roule, Villa du **3 A2**
Rousselet, Rue (7) **11 B5**
Roux, Impasse (17) **4 E2**
Roy, Rue (8) **5 B4**
Royal, Pont (1, 7) **12 D2**
Royale, Rue (8) **5 C5**
Royer Collard, Impasse (5) **16 F1**
Royer Collard, Rue (5) **16 F1**
Rubens, Rue (13) **17 C4**
Rude, Rue (16) **4 D4**
Ruelle, Passage (18) **7 C1**
Ruelle Sourdis (3) **13 C2**
Ruhmkorff, Rue (17) **3 C2**
Ruisseau, Rue du (18) **2 F4**
Rutebeuf, Pl (12) **18 F1**
Ruysdaël, Ave (8) **5 A3**

S

Sablière, Rue de la (14) **15 C4**
Sablons, Rue des (16) **9 B1**
Sablons, Villa des **3 A2**
Sablons à la Porte Maillot; Route de la Porte des (16) **3 A3**
Sablonville, Rue de **3 B2**
Sabot, Rue du (6) **12 D4**
tęsiasi **12 E4**
Sacré-Coeur (18) **6 F1**
Sacy, Ave de (7) **10 E3**
Sadi Leconinte, Rue (19) **8 F2**
Saïd, Villa (16) **3 B4**
Saïgon, Rue de (16) **4 D4**
Saillard, Rue (14) **16 D4**
St-Alexander Nevsky Cathedral (8) **4 E3**
St-Amand, Rue (15) **15 A4**
St-Ambroise, Passage (11) **14 F2**
St-Ambroise, Rue (11) **14 F2**
St-André des Arts, Pl (6) **12 F4**
St-André des Arts, Rue (6) **12 F4**
St-Ange, Passage (17) **2 D3**
St-Anne Popincourt, Passage (11) **14 E3**
St-Antoine, Passage (11) **14 F4**
St-Antoine, Rue (4) **14 D4**
St-Augustin, Pl (8) **5 B4**
St-Augustin, Rue (2) **6 E5**
St-Benoît, Rue (6) **12 E3**
St-Bernard, Port (5) **13 C5**
tęsiasi **18 D1**
St-Bernard, Quai (5) **13 C5**
tęsiasi **18 D1**
St-Bernard, Sq (18) **7 C1**
St-Bon, Rue (4) **13 B3**
St-Bruno, Rue (18) **7 B1**
tęsiasi **7 C1**
St-Charles, Place (15) **9 C5**
St-Charles, Rue (15) **10 D4**
tęsiasi **9 C5**
St-Chaumont, Cité (19) **8 F4**
St-Claude, Rue (3) **14 D2**
St-Denis, Blvd (2, 3, 10) **7 B5**
St-Denis, Impasse (2) **13 A1**
St-Denis, Porte (2) **7 B5**
St-Denis, Rue (1, 2) **7 B5**
tęsiasi **13 B1**
St-Denis, Rue (4) **13 B3**
St-Didier, Rue (16) **9 C1**
St-Dominique, Rue (7) **10 F2**
tęsiasi **11 A2**
tęsiasi **11 C3**
St-Etienne-du-Mont (5) **17 A1**
St-Ephrem (5) **13 A5**
St-Eustache (1) **13 A1**
St-Ferdinand, Pl (17) **3 C3**
St-Ferdinand, Rue (17) **3 C3**
St-Fiacre, Rue (2) **7 A5**
St-Florentin, Rue (1, 8) **11 C1**
St-Georges, Rue (9) **6 E3**
St-Germain, Blvd (7) **11 C2**
St-Germain, Blvd (5) **13 A5**
St-Germain-des-Prés (6) **12 E4**
St-Germain-l'Auxerrois (1) **12 F2**
St-Gervais–St-Protais (4) **13 B3**
St-Germain, Blvd (6, 7) **12 D4**
St-Germain, Blvd (7) **11 C3**
St-Gervais, Pl (4) **13 B3**
St-Gilles, Rue (3) **14 D3**
St-Gothard, Rue du (14) **16 E5**
St-Guillaume, Rue (7) **12 D3**
tęsiasi **12 D4**
St-Hippolyte, Rue (13) **17 A3**
St-Honoré, Rue (1, 8) **5 C5**
St-Honoré, Rue (1) **13 A2**
tęsiasi **12 D1**
St-Hyacinthe, Rue (1) **12 D1**
St-Jacques, Blvd (14) **16 E4**
St-Jacques, Pl (14) **16 E4**
St-Jacques, Rue (5) **13 A5**
tęsiasi **16 F1**
St-Jacques, Villa (14) **16 E4**
St-Jean, Rue (17) **1 C5**
St-Jérôme, Rue (18) **7 B1**
St-Joseph, Rue (2) **7 A5**
St-Joseph des Carmes (6) **12 D5**
St-Joseph, Cour (11) **14 F4**
St-Julien le Pauvre, Rue (5) **13 A4**
St-Just, Rue **1 A3**
St-Laurent, Rue (10) **7 C3**
St-Lazare, Rue (9) **6 D3**
St-Louis (10) **8 E4**
St-Louis-des-Invalides (7) **11 A3**
St-Louis-en-l'Ile (4) **13 C4**
St-Louis-en-l'Ile, Rue (4) **13 C4**
St-Louis, Cour (11) **14 E4**
St-Louis, Pont (4) **13 B4**
St-Luc, Rue (18) **7 B1**
St-Marc, Rue (2) **6 F5**
St-Marcel, Blvd (5, 13) **17 C3**
St-Martin, Blvd (3, 10) **7 C5**
St-Martin, Canal (10) **8 D3**
St-Martin, Porte **7 C5**
St-Martin, Rue (3, 4) **7 B5**
St-Martin, Rue (3) **13 B1**
St-Mathieu, Rue (18) **7 C1**
St-Maur, Passage (11) **14 F1**
St-Maur, Rue (10, 11) **8 E4**
St-Maur, Rue (11) **14 F1**
St-Médard (5) **17 B2**
St-Mérri (4) **13 B3**
St-Mérri, Rue (4) **13 B3**
St-Michel, Blvd (6) **12 F5**
tęsiasi **16 F2**
St-Michel, Pl (5) **13 A4**
St-Michel, Quai (5) **13 A4**
St-Michel, Pont (1, 4, 5, 6) **13 A4**
St-Michel, Villa (18) **2 D5**
St-Nicolas, Rue (12) **14 F5**
St-Ouen, Ave de (18) **2 D4**
St-Ouen, Ave de la Porte de (17, 18) **2 D3**
St-Paul, Rue (4) **14 D4**
St-Paul–St-Louis (4) **14 D4**
St-Philippe, Rue (2) **7 B5**
St-Philippe du Roule, Rue (8) **5 A4**
St-Pierre, Pl (18) **6 F1**

Po kiekvieno pavadinimo rašomas apygardos numeris, o paskui – nuoroda į *Gatvių rodyklę*

St-Pierre Amelot, Passage (11) **14 E2**
St-Pierre de Montmartre (18) **6 F1**
St-Placide, Rue (6) **11 C5**
tęsiasi **12 D5**
St-Quentin, Rue (10) **7 C3**
St-Roch (1) **12 E1**
St-Roch, Passage (1) **12 E1**
St-Roch, Rue (1) **12 E1**
St-Romain, Rue (6) **11 C5**
St-Rustique (18) **6 F1**
St-Sabin, Passage (11) **14 E3**
St-Sabin, Rue (11) **14 E3**
St-Saëns, Rue (15) **10 D4**
St-Sauveur, Rue (2) **13 A1**
St-Sébastien, Impasse (11) **14 E2**
St-Sébastien, Passage (11) **14 E2**
St-Sébastien, Rue (11) **14 E2**
St-Senoch, Rue de (17) **4 D2**
St-Séverin (5) **13 A4**
St-Séverin, Rue (5) **13 A4**
St-Simon, Rue de (7) **11 C3**
St-Spire, Rue (2) **7 B5**
St-Sulpice (6) **12 E5**
St-Sulpice, Pl (6) **12 E4**
St-Sulpice, Rue (6) **12 E4**
St-Thomas d'Aquin, Pl (7) **12 D3**
St-Victor, Rue (5) **13 B5**
St-Vincent, Rue (18) **2 F5**
St-Vincent de Paul (14) **16 E3**
St-Vincent de Paul, Rue (10) **7 B2**
St-Vincent de Paul, Sq (10) **7 B3**
Ste-Anastase, Rue (3) **14 D2**
Ste-Anne, Rue (1) **12 E1**
Ste-Anne, Rue (2) **6 E5**
Ste-Apolline, Rue (2) **7 B5**
Ste-Beuve, Rue (6) **16 D1**
Ste-Cécile, Rue (9) **7 A4**
Ste-Chapelle (1) **13 A3**
Ste-Clothilde (7) **11 B3**
Ste-Croix de la Bretonnerie, Rue (4) **13 B3**
tęsiasi **13 C3**
Ste-Croix de la Bretonnerie, Sq (4) **13 B3**
Ste-Elisabeth, Passage (3) **13 C1**
Ste-Elisabeth, Rue (3) **13 C1**
Ste-Foy, Rue (2) **7 B5**
Ste-Geneviève, Pl (5) **17 A1**
Ste-Hélène, Sq (18) **2 F3**
Ste-Leonie, Sq (14) **15 C4**
Ste-Marthe, Impasse (10) **8 E4**
Ste-Marthe, Rue (10) **8 E4**
Ste-Odile, Sq (17) **4 D1**
Ste-Opportune, Pl (1) **13 A2**
Sts-Pères, Port des (6, 7) **12 E3**
Sts-Pères, Rue des (6, 7) **12 D4**
Saintonge, Rue de (3) **14 D1**
tęsiasi **14 D2**
Salardier, Passage (11) **14 F3**
Salneuve, Rue (17) **5 B1**
Salonique, Ave de (17) **3 B2**
Sambre et Meuse, Rue de (10) **8 E4**
Samson, Rue (13) **17 B5**
Samuel Rousseau, Sq (7) **11 B3**
Santé, Rue de la (13, 14) **16 F3**
Santeuil, Rue (5) **17 B2**
Santiago du Chili, Sq (7) **11 A3**
Saône, Rue de la (14) **16 D5**
Sarrette, Rue (14) **16 D5**
Sauffroy, Rue (17) **1 C4**
Saules, Rue des (18) **2 F5**
Saulnier, Rue (9) **7 A4**
Saussaies, Pl des (8) **5 B4**
Saussaies, Rue des (8) **5 B5**
Saussier Leroy, Rue (17) **4 E2**
Saussure, Rue de (17) **1 A5**
tęsiasi **5 B1**
Sauval, Rue (1) **12 F2**
Savoie, Rue de (6) **12 F4**
Savorgnan de Brazza, Rue (7) **10 F4**
Saxe, Ave de (7) **10 F5**
tęsiasi **11 A5**
Saxe, Ave du 15 (7) **15 A1**
Saxe, Villa de (7) **11 A5**
Say, Rue (9) **6 F2**
Scheffer, Rue (16) **9 B2**
Schoelcher, Rue (14) **16 D3**
Schomberg, Rue de (4) **14 D5**
Schutzenberger, Rue (15) **9 C5**
Scipion, Rue (5) **17 B3**
Scipion, Sq (5) **17 B3**
Scribe, Rue (9) **6 D4**
Sébastien Bottin, Rue (7) **12 D3**
Sébastopol, Blvd de (1, 2, 3, 4) **7 B5**
Sébastopol, Blvd de (2, 3) **13 B1**
Secrétan, Ave (19) **8 E2**
Sedaine, Rue (11) **14 F3**
Sedillot, Rue (7) **10 E3**
Séguier, Rue (6) **12 F4**
Ségur, Ave de (7, 15) **11 A4**
tęsiasi **10 F5**
Ségur, Villa de (7) **11 A5**
Seine, Quai de la (19) **8 F1**
Seine, Rue de (6) **12 E4**
Séminaire, Allée du (6) **12 E5**
Sentier, Rue du (2) **7 A5**
Senus, Rue de (17) **4 E1**
Sergent Hoff, Rue du (17) **4 D2**
Serpente, Rue (6) **12 F4**
Servandoni, Rue (6) **12 E5**
Severo, Rue (14) **15 C4**
Sèvers, Rue des (6) **11 C5**
Seveste, Rue (18) **7 A2**
Sévigné, Rue de (3, 4) **14 D3**
Sèvres, Rue de (6, 7, 15) **11 C5**
tęsiasi **11 D4**
Sèvres, Rue de (1, 7) **15 B1**
Sextius Michel, Rue (15) **9 C4**
Sèze, Rue de (9) **6 D5**
Sfax, Rue de (16) **3 C5**
Siam, Rue de (16) **9 A2**
Sibour, Rue (10) **7 C4**
Silvestre de Sacy, Ave (7) **10 E3**
Simón Bolívar, Ave (19) **8 F3**
Simon Dereure, Rue (18) **2 E5**
Simon le Franc, Rue (4) **13 B2**
Simonet, Rue (13) **17 B5**
Simonneau, Rue **1 B3**
Singer, Passage (16) **9 A3**
Singer, Rue (16) **9 A3**
Sivel, Rue (14) **16 D4**
Soeur Rosalie, Ave de la (13) **17 B4**
Sofia, Rue de (18) **7 A1**
Soissons, Rue de (19) **8 E1**
Solférino, Pont (1, 7) **11 C2**
Solférino, Port de (7) **11 C2**
Solférino, Rue de (7) **11 C2**
Somme, Blvd de la (17) **4 D1**
Sommerard, Rue du (5) **13 A5**
Sontay, Rue de (16) **3 C5**
Sophie Germain, Rue (14) **16 D4**
Sorbonne, Pl de la (5) **12 F5**
Sorbonne, Rue de la (5) **12 F5**
Soudan, Rue du (15) **10 E5**
Soufflot, Rue (5) **17 A1**
Soufflot, Rue (6) **12 F5**
Souham, Pl (13) **18 E5**
Sourdière, Rue de la (1) **12 E1**
Souvenir Français, Esplanade du (7) **11 A4**
Spontini, Rue (16) **3 B5**
Spontini, Villa (16) **3 A5**
Spuller, Rue (3) **14 D1**
Sq Village Suisse (15) **10 E4**
Square du Vert-Galant (1) **12 F3**
Stade Bertrand Dauvin (18) **2 F2**
Stade Emile Anthoine (15) **10 D3**
Stade Max Rousie (18) **2 D3**
Stade Paul Faber (17) **3 C1**
Staël, Rue de (15) **15 A1**
Stalingrad, Pl de (10, 19) **8 E2**
Stanislas, Rue (6) **16 D1**
Statue de la Liberté (15, 16) **9 B5**
Steinlen, Rue (18) **2 E5**
Stéphane Mallarmé, Ave (17) **4 D1**
Stéphen Pichon, Ave (13) **17 C4**
Stephenson, Rue (18) **7 C1**
Stockholm, Rue de (8) **5 C3**
Strasbourg, Blvd de (10) **7C4**
Stuart Merrill, Pl (17) **4 D1**
Suez, Rue de (18) **7 B1**
Suffren, Ave de (7, 15) **10 E4**
Suffren, Port de (15) **9 C3**
Suger, Rue (6) **12 F4**
Suisses, Rue des (15) **15 B4**
Sully, Pont de (4) **13 C5**
Sully, Rue de (4) **14 D5**
Sully Prudhomme, Ave (7) **11 A2**
Surcouf, Rue (7) **11 A2**
Surène, Rue de (8) **5 C5**
Suzanne Buisson, Sq (18) **2 E5**

T

Tacherie, Rue de la (4) **13 B3**
Taillandiers, Passage des (11) **14 F4**
Taitbout, Rue (9) **6 E3**
Talma, Rue (16) **9 A3**
Tandou, Rue (19) **8 F1**
Tanger, Rue de (19) **8 E1**
Tanneries, Rue des (13) **17 A4**
Tarbé, Rue (17) **5 A1**
Tardieu, Rue (18) **6 F1**
Tasse, Rue le (16) **9 C2**
Taylor, Rue (10) **7 C5**
Téhéran, Rue de (8) **5 A3**
Temple, Blvd du (3, 11) **14 D1**
Temple, Rue du (3, 4) **13 C2**
Temple, Sq du (3) **13 C1**
Tennis, Rue des (18) **2 D4**
Ternaux, Rue (11) **14 E1**
Ternes, Ave de la Porte des (17) **B2**
Ternes, Ave des (17) **3 C2**
tęsiasi **4 D3**
Ternes, Pl des (17) **4 E3**
Ternes, Porte des (17) **3 B2**
Ternes, Rue des (17) **3 C2**
Ternes, Villa des (17) **3 C2**
Terrage, Rue du (10) **8 D3**
Terrasse, Rue de la (17) **5 A2**
Terrasse Modigliani (14) **15 C2**
Tertre, Pl du (18) **6 F1**
Tesson, Rue (10) **8 E5**
Texel, Rue du (14) **15 C3**
Thann, Rue de (17) **5 A2**
Théâtre, Rue du (15) **10 D5**
tęsiasi **9 C5**
Théâtre de Banville, Rue (17) **4 E2**
Théâtre des Champs-Elysées (8) **10 F1**
Théâtre National de l'Odéon (6) **12 F5**
Thénard, Rue (5) **13 A5**
Théodule Ribot, Rue (17) **4 E2**
tęsiasi **4 E3**
Théophile Gautier, Ave (16) **9 A5**
Théophile Roussel, Rue (12) **14 F5**
Thérèse, Rue (1) **12 E1**
Thermopyles, Rue des (14) **15 B4**
Thibaud, Rue (14) **16 D5**
Thiéré, Passage (11) **14 F4**
Thierry de Martel, Blvd (16) **3 B3**
Thiers, Rue (16) **9 A1**
Thiers, Sq (16) **9 B1**
Thimonnier, Rue (9) **7 A2**
Thoirgny, Pl de (3) **14 D3**
Tholozé, Rue (18) **6 E1**
Thomy Thierry, Allée (7) **10 E3**
Thorel, Rue (2) **7 A5**
Thorigny, Rue de (3) **14 D2**
Thouin, Rue (5) **17 A1**
Tilsitt, Rue de (8) **4 E4**
Tilsitt, Rue de (16) **4 D4**
Tino Rossi, Sq (5) **18 D1**
Tiphaine, Rue (15) **10 D5**
Tiquetonne, Rue (2) **13 A1**
Tiron, Rue (4) **13 C3**
Titien, Rue (13) **17 C3**
Tocqueville, Rue de (17) **5 A1**
Tolbiac, Rue de (13) **18 E5**
tęsiasi **18 F5**
Tombe Issoire, Rue de la (14) **16 E4**
Tombouctou, Rue de (18) **7 C1**
Torricelli, Rue (17) **4 D2**
Toulouse-Lautrec, Rue (17) **2 D2**
Tour d'Auvergne, Rue de la (9) **6 F2**
tęsiasi **7 A3**

Tour de Jean Sans Peur (2) **13 A1**
Tour de Vanves, Passage de la (14) **15 C3**
Tour des Dames, Rue de la (9) **6 E3**
Tour Eiffel (7) **10 D3**
Tour Maubourg, Blvd de la (7) **11 A2**
Tour Maubourg, Sq de la (7) **11 A3**
Tour Montparnasse (15) **15 C2**
Tour, Rue de la (16) **9 B2**
Tour St-Jacques (1, 4) **13 A3**
Tour St-Jacques, Sq de la (4) **13 A3**
Tourlaque, Rue (18) **2 E5**
Tournefort, Rue (5) **17 A1**
Tournelle, Pont de la (4, 5) **13 C5**
tęsiasi **13 B5**
Tournelle, Quai de la (4, 5) **13 B5**
Tournelles, Rue des (3, 4) **14 D3**
Tournon, Rue de (6) **12 E5**
Tourville, Ave de (7) **11 A4**
Toussaint Feron, Rue (13) **17 C5**
Toustain, Rue (6) **12 E4**
Touzet-Gaillard, Rue (17) **1 C2**
Tracy, Rue de (2) **7 B5**
Traktir, Rue de (16) **4 D4**
Traversière, Rue (12) **14 F5**
tęsiasi **18 E1**
Treilhard, Rue (8) **5 A3**
Trémoille, Rue de la (8) **10 F1**
Trésor, Rue du (4) **13 C3**
Trétaigne, Rue de (18) **2 F5**
Trévise, Cité de (9) **7 A4**
Trévise, Rue de (9) **7 A4**
Trinité (4) **13 B2**
Trinité, Rue de la (9) **6 D3**
Trinité, Sq de la (9) **6 D3**
Tristan Bernard, Pl (17) **4 D3**
Trocadéro, Sq du (16) **9 B2**
Trocadéro et du Novembre, Pl du (16) **9 C2**
Trois Bornes, Rue des (11) **14 E1**
Trois Couronnes, Rue des (11) **8 F5**
Trois Frères, Cour des (11) **14 F4**
Trois Frères, Rue des (18) **6 F1**
Trois Portes, Rue des (5) **13 A4**
Tronchet, Rue (8) **5 C5**
Tronchet, Rue (8) **6 D4**
Tronson du Coudray, Rue (8) **5 C4**
Trouillet, Rue **1 A2**
Trousseau, Sq (12) **14 F5**
Troyon, Rue (17) **4 D3**
Trudaine, Ave (9) **6 F2**
tęsiasi **7 A2**
Truffaut, Rue (17) **1 B5**
tęsiasi **5 C1**
Truillot, Impasse (11) **14 F2**
Tuileries, Quai des (1, 8) **11 C1**
Tuileries, Quai des (1) **12 D2**
Tulipes, Villa des (18) **2 F3**
Turbigo, Rue de (1, 2) **13 A1**
tęsiasi **13 B1**
Turbigo, Rue de (3) **13 C1**
Turenne, Rue de (3) **14 D2**
Turgot, Rue (9) **7 A2**
Turin, Rue de (8) **5 C2**

U

Ulm, Rue d' (5) **17 A1**
UNESCO (5) **10 F5**
Union, Passage de l' (7) **10 F3**
Université Paris IV (8) **11 A1**
Université Paris VI et VII (5) **13 C5**
tęsiasi **17 C1**
Université, Rue de l' (7) **10 E2**
Ursins, Rue des (4) **13 B4**
Ursulines, Rue des (5) **16 F2**
Uzès, Rue d' (2) **7 A5**

V

Val de Grâce (5) **16 F2**
tęsiasi (5) **17 A2**
Val de Grâce, Rue du (5) **16 F2**
Valadon, Rue (7) **10 F3**
Valence, Rue de (5) **17 B3**
Valenciennes, Pl de (10) **7 B3**
Valenciennes, Rue de (10) **7 B3**
Valette, Rue (5) **13 A5**
Valeurs, Bourse des (2) **6 F5**
Valhubert, Pl 5 (13) **18 D1**
Valmy, Quai de (10) **8 D3**
tęsiasi **8 E2**
Valois, Rue de (1) **12 F1**
Van Dyck, Ave (8) **4 F3**
Van Gogh, Rue (13) **18 E1**
Vandamme, Rue (14) **15 C2**
Vandrezanne, Rue (13) **17 B5**
Vaneau, Cité (7) **11 B4**
Vaneau, Rue (7) **11 B4**
tęsiasi **11 C5**
Varenne, Rue de (7) **11 C3**
Varsovie, Pl de (7, 16) **10 D2**
Vauban, Pl (7) **11 A4**
Vaucanson, Rue (3) **13 C1**
Vaucouleurs, Rue de (11) **8 F5**
Vaugirard, Blvd de (15) **15 B2**
Vaugirard, Galerie (15) **15 B2**
Vaugirard, Rue de (6) **12 E5**
Vaugirard, Rue de (15, 6) **15 B1**
Vauquelin, Rue (5) **17 A2**
Vauvenargues, Rue (18) **2 E4**
Vavin, Ave (6) **16 E1**
Vavin, Rue (6) **16 D1**
Velasquez, Ave (8) **5 A2**
Velpeau, Rue (7) **11 C4**
Vendôme, Passage (3) **14 D1**
Vendôme, Pl (1) **6 D5**
Venezuela, Pl du (16) **3 C4**
Venise, Rue de (4) **13 B2**
Ventadour, Rue de (1) **12 E1**
Vercingétorix, Rue (14) **15 A4**
Verdeau, Passage (9) **6 F4**
Verdun, Ave de (10) **8 D3**
Verdun, Pl de **3 B3**
Vergniaud, Rue (13) **17 A5**
Vergniaud, Rue **3 B1**
Vermenouze, Sq (5) **17 A2**
Vernet, Rue (8) **4 E4**
Verneuil, Rue de (7) **12 D3**
Vernier, Rue (17) **4 D1**
Verniquet, Rue (17) **4 E1**
Véron, Cite (18) **6 E1**
Véron, Rue (18) **6 E1**
Véronèse, Rue (13) **17 B4**
Verrerie, Rue de la (4) **13 B3**
Verrier, Rue le (6) **16 E2**
Versailles, Ave de (16) **9 A5**
Vertbois, Rue du (3) **13 C1**
Verte, Allée (11) **14 E2**
Vertus, Rue des (3) **13 C1**
Verzy, Ave de (17) **3 C2**
Vésale, Rue (5) **17 B3**
Vézelay, Rue de (8) **5 B3**
Viala, Rue (15) **10 D5**
Viarmes, Rue de (1) **12 F2**
Vicq d'Azir, Rue (10) **8 E3**
Victoire, Rue de la (9) **6 E4**
Victoires, Pl des (1, 2) **12 F1**
Victor Basch, Pl (14) **16 D5**
Victor Considérant, Rue (14) **16 D3**
Victor Cousin, Rue (5) **12 F5**
Victor Hugo, Ave (16) **3 B5**
tęsiasi **3 C5**
tęsiasi **9 A1**
Victor Hugo, Blvd **1 B2**
Victor Hugo, Blvd **2 D1**
Victor Hugo, Blvd **3 B1**
Victor Hugo, Pl (16) **3 C5**
Victor Hugo, Villa (16) **3 B5**
Victor Marchand, Passage (13) **16 F5**
Victor Massé, Rue (9) **6 E2**
Victoria, Ave (4) **13 A3**
tęsiasi **13 B3**
Vieille du Temple, Rue (3, 4) **13 C3**
Vieille du Temple, Rue (3) **14 D2**
Vienne, Rue de (8) **5 C3**
Viète, Rue (17) **4 F1**
Vieuville, Rue de la (18) **6 F1**
Vieux Colombier, Rue du (6) **12 D4**
Vigée Lebrun, Rue (15) **15 A2**
Vignes, Rue des (16) **9 A3**
Vignon, Rue (8, 9) **6 D4**
Villars, Ave de (7) **11 A4**
Ville, Pl de (6) **12 D5**
Ville l'Evêque, Rue de la (8) **5 B4**
Ville Neuve, Rue de la (2) **7 A5**
Villebois Mareuil, Rue (17) **4 D3**
Villedo, Rue (1) **12 E1**
Villehardouin, Rue (3) **14 D3**
Villemain, Ave (15) **15 B4**
Villeneuve, Rue **1 A1**
Villeneuve, Rue **1 B1**
Villersexel, Rue de (7) **11 C3**
Villette, Bassin de la (19) **8 E1**
tęsiasi **8 F1**
Villette, Blvd de la (10, 19) **8 E2**
Villiers, Ave de (17) **4 F2**
tęsiasi **5 A2**
Villiers, Ave de la Porte de (17) **3 C1**
Villiers, Porte de (17) **3 C2**
Villiot, Rue (12) **18 F2**
Vinaigriers, Rue des (10) **8 D4**
Vincent Auriol, Blvd (13) **18 D4**
Vincent Compoint, Rue (18) **2 F4**
Vincent Scotto, Rue (19) **8 F1**
Vineuse, Rue (16) **9 C2**
Vintimille, Rue de (9) **6 D2**
Violet, Rue (15) **10 D5**
Visconti, Rue (6) **12 E3**
Visitation, Passage de la (7) **11 C3**
Vital, Rue (16) **9 B2**
Vivarais, Sq du (17) **3 C1**
Vivienne, Rue (2) **12 F1**
tęsiasi **6 F5**
Voillet le Duc, Rue (9) **6 F2**
Volney, Rue (2) **6 D5**
Volontaires, Rue des (15) **15 A2**
Volta, Rue (3) **13 C1**
Voltaire, Blvd (11) **14 E1**
Voltaire, Rue (18) **2 F2**
Vosges, Pl des (4) **14 D3**
Vouille, Rue de (15) **15 A4**
Vrillière, Rue la (1) **12 F1**
Vulpian, Rue (13) **17 A4**

W

Wagram, Ave de (8, 17) **4 F3**
Wagram, Pl de (17) **4 F1**
Waldeck Rousseau, Rue (17) **3 C2**
Wallons, Rue des (13) **17 C3**
Washington, Rue (8) **4 F4**
Weber, Rue (16) **3 B4**
Winston Churchill, Ave (8) **11 A1**
Winston Churchill, Pl **3 A2**
Wurtz, Rue (13) **17 A5**

X

Xaintrailles, Rue (13) **18 E5**
Xavier Privas, Rue (5) **13 A4**

Y

Yéo Thomas, Rue (13) **18 D4**
Yorktown, Sq (16) **9 C2**
Yser, Blvd de l' (17) **3 C1**
Yves du Manoir, Ave (17) **3 C2**
Yves Toudic, Rue (10) **8 D5**
Yvon et Claire Morandat, Place (17) **3 C3**
Yvon Morandat, Pl (17) **3 C3**
Yvon Villarceau, Rue (16) **3 C5**
Yvonne Le Tac, Rue (18) **6 F1**

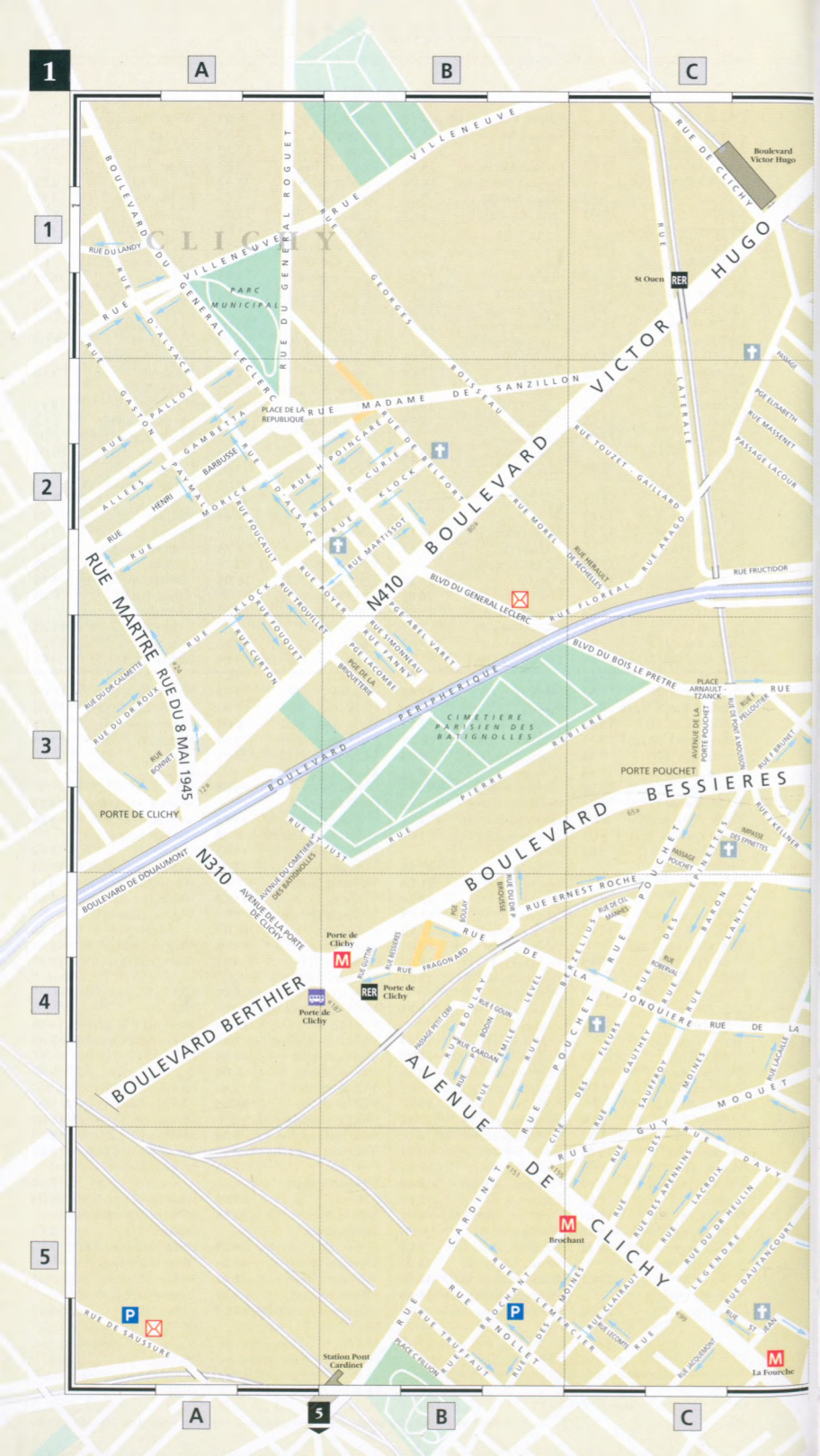
1
A
B
C
2
3
4
5
CLICHY
PARC MUNICIPAL
CIMETIERE PARISIEN DES BATIGNOLLES
BOULEVARD VICTOR HUGO
BOULEVARD BERTHIER
AVENUE DE CLICHY
RUE MARTRE
RUE DU 8 MAI 1945
BOULEVARD BESSIERES
BOULEVARD PERIPHERIQUE
BOULEVARD DU GENERAL LECLERC
BOULEVARD DU GENERAL ROGUET
RUE DU GENERAL LECLERC
RUE MADAME DE SANZILLON
RUE DE CLICHY
RUE DU LANDY
RUE D'ALSACE
RUE GASTON RALLOY
RUE GAMBETTA
RUE HENRI LAYMAT
RUE BARBUSSE
RUE MORICE
RUE FOUCAULT
RUE POINCARE
RUE CURIE
RUE BELFORT
RUE KLOCK
RUE MARTISSOT
RUE MOREL
RUE TOUZET GAILLARD
RUE ARAGO
RUE FLOREAL
RUE FRUCTIDOR
RUE TROUILLEBERT
RUE POYET
RUE KLOCK BEFOUF
RUE CURTON
RUE SIMONEAU
RUE EANNY
RUE ABEL VARET
RUE LAOMBE
RUE DU DR CALMETTE
RUE DU DR ROUX
RUE BOSNIET
RUE REBIERE
RUE PIERRE
RUE ST JUST
RUE ERNEST ROCHE
RUE FRAGONARD
RUE BESSIERES
RUE GUTTIN
RUE BOULAY
RUE DU DR BROUSSE
RUE DE CELLE MANNES
RUE E GOUIN
RUE CARDAN
RUE BODIN
RUE EMILE LEVEL
RUE BERZELIUS
RUE DES FLEURS
RUE GAUTHEY
RUE SAUFEROY
RUE DES MOINES
RUE ROBERVAL
RUE DE LA JONQUIERE
RUE RARON
RUE LANTIEZ
RUE LACAILLE
RUE MOQUET
RUE GUY
RUE DES APENNINS
RUE LACROIX
RUE DAVY
RUE DU DR HEULIN
RUE LEGENDRE
RUE DAUTANCOURT
RUE CARDINET
RUE BROCHANT
RUE BOLLET
RUE LEMERCIER
RUE CLAIRAUT
RUE LECOMTE
RUE JACQUEMONT
RUE TRUFFAUT
RUE ST JEAN
RUE DE SAUSSURE
PLACE DE LA REPUBLIQUE
PLACE CELLION
PLACE ARNAULT TZANCK
PLACE DE LA PORTE POUCHET
AVENUE DE LA PORTE DE CLICHY
AVENUE DU CIMETIERE DES BATIGNOLLES
BOULEVARD DE DOUAUMONT
BLVD DU GENERAL LECLERC
BLVD DU BOIS LE PRETRE
PGE ELISABETH
RUE MASSENET
PASSAGE LACOUR
PASSAGE POUCHET
IMPASSE DES EPINETTES
RUE E BRUNET
RUE E KELLER
RUE ST PONT A MOUSSON
RUE PELLOUTIER
PGE DE LA BROUSSERIE
PGE LAOMBE
PGE BOULAY
PASSAGE PETIT CERF
Boulevard Victor Hugo
St Ouen
RER
Porte de Clichy
Porte de Clichy
Porte de Clichy
PORTE DE CLICHY
PORTE POUCHET
Brochant
La Fourche
Station Pont Cardinet
N410
N310

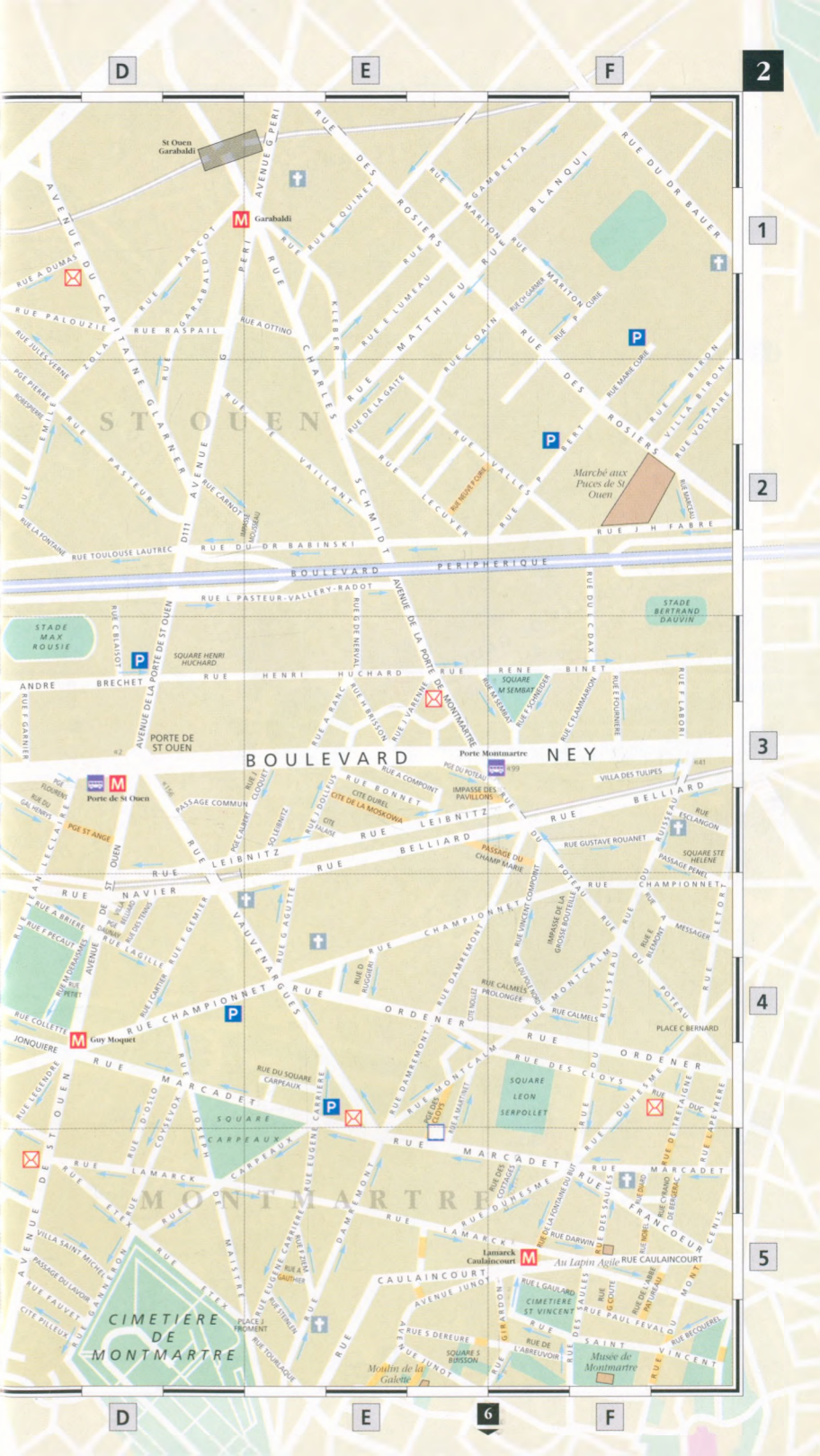
D
E
F
2
1
2
3
4
5
6
St Ouen Garabaldi
Garabaldi
AVENUE G. PERI
RUE DES ROSIERS
RUE GAMBETTA
RUE BLANQUI
RUE DU DR BAUER
AVENUE DU CAPITAINE GLARNER
RUE A. DUMAS
RUE FARCOT
RUE GARABALDI
RUE RUE E. QUINET
RUE MARION
RUE MATTHIEU
RUE MARITON
RUE P. CURIE
RUE PALOUZIE
RUE RASPAIL
RUE JULES VERNE
RUE A. OTTINO
RUE E. LUMEAU
RUE C. DAIN
RUE MARIE CURIE
RUE BIRON
RUE VILLA BIRON
RUE VOLTAIRE
RUE DE LA GAITE
RUE PASTEUR
RUE CARNOT
RUE VALLANT
RUE SCHMIDT
RUE LECUYER
RUE J. VALLES
RUE MEURIOT-CURIE
RUE MARCEAU
RUE J. H. FABRE
RUE LA FONTAINE
RUE TOULOUSE LAUTREC
RUE DU DR BABINSKI
D111
ST OUEN
Marché aux Puces de St Ouen
BOULEVARD PERIPHERIQUE
RUE L. PASTEUR-VALLERY-RADOT
STADE MAX ROUSIE
STADE BERTRAND DAUVIN
SQUARE HENRI HUCHARD
RUE HENRI HUCHARD
RUE RENE BINET
RUE DU C. DAX
RUE E. LABORI
RUE C. BLAIOT
AVENUE DE LA PORTE DE ST OUEN
RUE G. DE NERVAL
AVENUE DE LA PORTE DE MONTMARTRE
SQUARE M. SEMBAT
RUE SCHRODER
RUE C. LAMARMORA
RUE E. FOURNIER
RUE GARNIER
ANDRE BRECHET
PORTE DE ST OUEN
BOULEVARD NEY
Porte Montmartre
Porte de St Ouen
RUE A. RANC
RUE H. BRISSON
RUE J. VARTNER
RUE A. COMPOINT
PGE DU POTEAU
VILLA DES TULIPES
PASSAGE COMMUN
RUE CLOQUET
RUE DOLLUS
RUE BONNET
CITE DUREL
CITE DE LA MOSKOWA
IMPASSE DES PAVILLONS
RUE BELLIARD
RUE ESCLANGON
PGE ST ANGE
RUE LEIBNITZ
RUE GUSTAVE ROUANET
PASSAGE DU CHAMP MARIE
SQUARE STE HELENE
PASSAGE PENEL
RUE NAVIER
RUE CHAMPIONNET
RUE VAUVENARGUES
RUE G. AGUTTE
RUE DAMREMONT
RUE VINCENT COMPOINT
IMPASSE DE LA GROSSE BOUTEILLE
RUE MONTCALM
RUE DU POTEAU
RUE MESSAGER
RUE LETORT
RUE ARRIERE
RUE PECAUT
RUE F. REMIER
RUE LAGILLE
RUE CARTIER
RUE D. BOUGIERI
RUE CALMELS PROLONGEE
RUE CALMELS
RUE ORDENER
PLACE C. BERNARD
RUE COLLETTE
Guy Moquet
JONQUIERE
RUE LEGENDRE
RUE MARCADET
RUE DU SQUARE CARPEAUX
SQUARE CARPEAUX
RUE EUGENE CARRIERE
RUE DES CLOYS
SQUARE LEON SERPOLLET
RUE DUHESME
RUE DE TRETAIGNE
RUE LAPEYRERE
RUE LAMARCK
RUE COSSEVOX
RUE D'OSLO
RUE DES SAULES
RUE DARWIN
RUE CRANO DE BERGERAC
RUE ROBERT
RUE DE LA FONTAINE DU BUT
RUE DES COTTAGES
RUE DE LA GAITE
RUE DE MAISTRE
RUE ETEX
RUE EUGENE CARRIERE
RUE A. GAUTHIER
RUE STEINLEN
RUE TOURLAQUE
Lamarck Caulaincourt
Au Lapin Agile
RUE CAULAINCOURT
CAULAINCOURT
AVENUE JUNOT
RUE L. GAULARD
CIMETIERE ST VINCENT
RUE G. GOUTE
RUE DE L'ABREUVOIR
RUE PAUL FEVAL
RUE SAINT VINCENT
RUE BICQUEREL
RUE S. DEREURE
SQUARE S. BOISSON
Moulin de la Galette
Musée de Montmartre
CIMETIERE DE MONTMARTRE
VILLA SAINT MICHEL
PASSAGE DU LAVOIR
RUE FAUVET
CITE PILLEUX
PLACE FROMENT
RUE GIRARDON
RUE DE MONTMARTRE

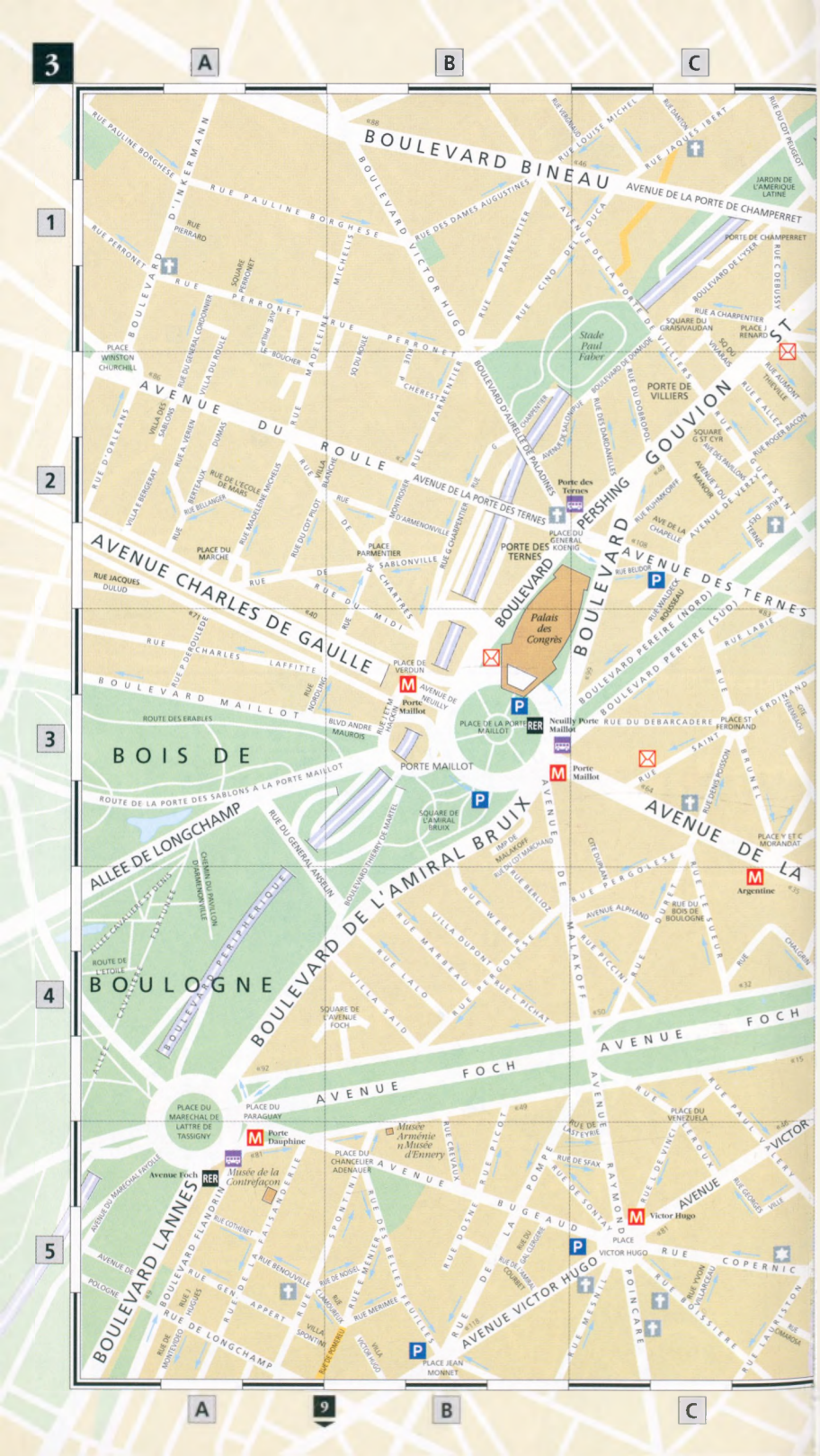
3
A
B
C
1
2
3
4
5
9
BOULEVARD BINEAU
AVENUE DE LA PORTE DE CHAMPERRET
JARDIN DE L'AMERIQUE LATINE
PORTE DE CHAMPERRET
RUE PAULINE BORGHESE
RUE D'INKERMANN
BOULEVARD VICTOR HUGO
RUE DES DAMES AUGUSTINES
RUE PARMENTIER
AVENUE DE LA PORTE DE VILLIERS
RUE PERRONET
SQUARE PERRONET
RUE PIERRARD
RUE MADELEINE MICHELIS
RUE CINQ DEC DUCA
RUE C DEBUSSY
BOULEVARD DE L'YSER
RUE A CHARPENTIER
SQUARE DU GRAISIVAUDAN
PLACE J RENARD
PLACE WINSTON CHURCHILL
AVENUE DU ROULE
RUE DU BOUCHER
RUE DU GENERAL CORDONNIER
VILLA DU ROULE
RUE DUMAS
RUE A VERRIN
VILLA DES SABLONS
RUE D'ORLEANS
VILLA BERGERAT
RUE BERTEAUX
RUE BELLANGER
RUE DE L'ECOLE DE MARS
RUE MADELEINE MICHELIS
RUE DU CDT PILOT
VILLA BLANCHE
RUE MONTROUGE
RUE D'ARMENONVILLE
RUE G CHARPENTIER
BOULEVARD D'AUBERVILLIERS
BOULEVARD DE CHAMPERRET
AVENUE DE SALONIQUE
Stade Paul Faber
PORTE DE VILLIERS
BOULEVARD DE DUNKERQUE
RUE DU DOUAROUL
RUE DES DARDANELLES
SQ DU VIVARAIS
SQUARE G ST CYR
AVENUE DES PAVILLONS
RUE ROGER BACON
RUE E ALLEE
RUE DU LIMUSIN
RUE A LUMIERE
AVENUE DU VERZY
AVENUE DU MANOIR
AVENUE DE LA CHAPELLE
RUE RUFMKORFF
RUE BELIDOR
AVENUE DES TERNES
BOULEVARD PEREIRE (NORD)
BOULEVARD PEREIRE (SUD)
RUE LABIE
RUE J J ROUSSEAU
RUE A WALLACE
RUE FERDINAND DUPUIS
PLACE ST FERDINAND
RUE DU DEBARCADERE
RUE SAINT FERDINAND
RUE BRUNEL
RUE DENIS POISSON
PLACE Y ET C MORANDAT
Argentine
RUE DU BOIS DE BOULOGNE
AVENUE ALPHAND
RUE PICCINI
RUE FUEUR
RUE CHALGRIN
RUE PERGOLESE
CITE DUPIAN
RUE BERLIOZ
RUE WEBER
RUE MARBEAU
RUE PICHAT
RUE LALO
VILLA DUPONT
VILLA SAID
SQUARE DE L'AVENUE FOCH
AVENUE FOCH
AVENUE MALAKOFF
IMP DE MALAKOFF
RUE DU LOT MARCHAND
AVENUE DE LA GRANDE ARMEE
RUE DE L'ETOILE
RUE DE SFAX
RUE DE SONTAY
RUE DE VINCENNES
RUE DU VENEZUELA
PLACE DU VENEZUELA
RUE PAUL VALERY
AVENUE VICTOR HUGO
Victor Hugo
PLACE VICTOR HUGO
RUE COPERNIC
RUE GEORGES VILLE
RUE DE LA POMPE
RUE DOSNE
RUE PICOT
RUE CERVANTES
RUE DES BELLES FEUILLES
RUE MERIMEE
RUE BENOUVILLE
RUE COTHENET
RUE DE NOISIEL
RUE CLAUDIUS
RUE DE LA FAISANDERIE
RUE SPONTIN
RUE GEN APPERT
RUE HUGUES
RUE DE LONGCHAMP
RUE DE MONTSOUSIS
AVENUE DE POLOGNE
BOULEVARD LANNES
BOULEVARD FLANDRIN
RUE DE POISSY
VILLA VICTOR HUGO
RUE MESNIL
RUE POYON
RUE DE VILLARCEAU
RUE DE L'ORIENT
RUE LA BOETIE
RUE MARSA
POINCARE
PLACE JEAN MONNET
AVENUE VICTOR HUGO
BOULEVARD GOUVION ST PERSHING
Porte des Ternes
PORTE DES TERNES
PLACE DU GENERAL KOENIG
Palais des Congrès
PLACE DE VERDUN
AVENUE DE NEUILLY
Porte Maillot
PLACE DE LA PORTE MAILLOT
Neuilly Porte Maillot
BOULEVARD MAILLOT
ROUTE DES ERABLES
BLVD ANDRE MAUROIS
RUE ST M RACINE
RUE NODOLING
RUE DE DROUOLDE
RUE CHARLES LAFFITTE
AVENUE CHARLES DE GAULLE
RUE JACQUES DULUD
PLACE DU MARCHE
PLACE PARMENTIER
RUE DE SABLONVILLE
RUE DU MIDI
RUE DE CHARTRES
PORTE MAILLOT
ROUTE DE LA PORTE DES SABLONS A LA PORTE MAILLOT
BOIS DE BOULOGNE
ALLEE DE LONGCHAMP
RUE DU GENERAL ANSELIN
BOULEVARD THIERRY DE MARTEL
SQUARE DE L'AMIRAL BRUIX
BOULEVARD DE L'AMIRAL BRUIX
ALLEE CAVALIER ST DENIS
CHEMIN DU PAVILLON DAUMESNIL
ROUTE DE L'ETOILE
ALLEE CAVALIER FORTUNE
BOULEVARD PERIPHERIQUE
PLACE DU MARECHAL DE LATTRE DE TASSIGNY
PLACE DU PARAGUAY
Porte Dauphine
Musée Arménien Musée d'Enuery
Musée de la Contrefaçon
PLACE DU CHANCELIER ADENAUER
Avenue Foch
AVENUE DU MARCHAL FAYOLLE
RER

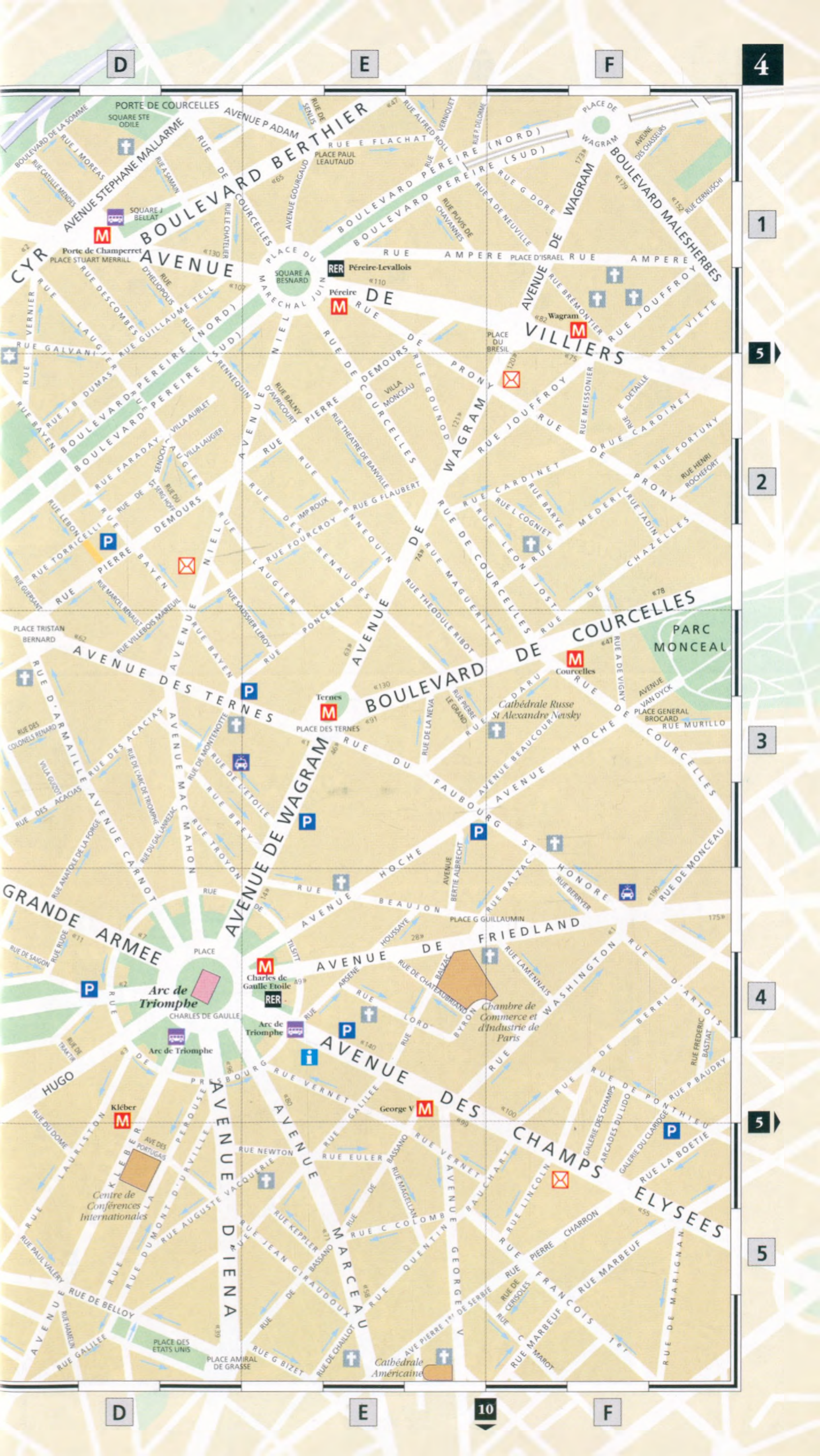
4
D
E
F
1
2
3
4
5
10
PORTE DE COURCELLES
SQUARE STE ODILE
BOULEVARD DE LA SOMME
RUE J MOREAS
RUE CATULLE MENDES
AVENUE STEPHANE MALLARME
AVENUE P ADAM
BOULEVARD BERTHIER
RUE DE SENLIS
RUE ALFRED ROLL
RUE VERNIQUET
RUE P. DELORME
RUE E FLACHAT
PLACE PAUL LEAUTAUD
AVENUE GOURGAUD
RUE DE COURCELLES
RUE A SAMAIN
RUE LE CHATELIER
SQUARE J BELLAT
Porte de Champerret
PLACE STUART MERRILL
CYR
AVENUE
RUE D'HELIOPOLIS
PLACE DU MARECHAL JUIN
SQUARE A BESNARD
Péreire-Levallois
Péreire
BOULEVARD PEREIRE (NORD)
BOULEVARD PEREIRE (SUD)
RUE PUVIS DE CHAVANNES
RUE A DE NEUVILLE
RUE G DORE
PLACE DE WAGRAM
AVENUE DES CHASSEURS
BOULEVARD MALESHERBES
RUE CERNUSCHI
RUE AMPERE
PLACE D'ISRAEL
AVENUE DE WAGRAM
RUE BREMONTIER
RUE JOUFFROY
Wagram
AVENUE DE VILLIERS
RUE VIETE
PLACE DU BRESIL
RUE DESCOMBES
RUE GUILLAUME TELL
RUE VERNIER
RUE GALVANI
RUE LAUGIER
RUE DUMAS
RUE RENNEQUIN
RUE J B DUMAS
RUE BAYEN
AVENUE NIEL
RUE BALNY D'AVRICOURT
RUE PIERRE DEMOURS
RUE DE PRONY
VILLA MONCEAU
RUE GOUNOD
RUE MEISSONIER
RUE E DETAILLE
RUE CARDINET
RUE FORTUNY
RUE HENRI ROCHEFORT
RUE DE PRONY
VILLA AUBLET
VILLA LAUGIER
RUE FARADAY
RUE SENOCH
RUE DE ST SENOCH
RUE DU SERG HOFF
RUE THEATRE DE BANVILLE
RUE G FLAUBERT
IMP ROUX
RUE DES RENAUDES
RUE FOURCROY
RUE DE COURCELLES
RUE L COGNIET
RUE BARYE
RUE MEDERIC
RUE JADIN
RUE DE CHAZELLES
RUE LEON JOST
RUE LEBON
RUE TORRICELLI
RUE PIERRE DEMOURS
RUE GUERSANT
RUE MARCEL RENAULT
RUE VILLEBOIS MAREUIL
RUE SAUSSIER LEROY
RUE PONCELET
RUE MAGUERITTE
RUE THEODULE RIBOT
BOULEVARD DE COURCELLES
PARC MONCEAU
PLACE TRISTAN BERNARD
AVENUE DES TERNES
RUE D'ARMAILLE
Ternes
PLACE DES TERNES
Courcelles
RUE DE LA NEVA
RUE PIERRE LE GRAND
Cathédrale Russe
St Alexandre Nevsky
RUE A DE VIGNY
AVENUE VAN DYCK
PLACE GENERAL BROCARD
RUE MURILLO
RUE DES COLONELS RENARD
RUE DES ACACIAS
VILLA GUIZOT
AVENUE MAC MAHON
RUE DE MONTENOTTE
RUE DE L'ETOILE
RUE DU FAUBOURG ST HONORE
AVENUE BEAUCOUR
AVENUE HOCHE
RUE DE L'ARC DE TRIOMPHE
RUE DU GAL LANREZAC
RUE BREY
RUE TROYON
AVENUE DE WAGRAM
AVENUE CARNOT
RUE ANATOLE DE LA FORGE
AVENUE BERTIE ALBRECHT
RUE BALZAC
RUE BERRYER
RUE DE MONCEAU
GRANDE ARMEE
RUE DE TILSITT
RUE BEAUJON
PLACE G GUILLAUMIN
HOUSSAYE
AVENUE DE FRIEDLAND
RUE DE SAIGON
RUE RUDE
PLACE CHARLES DE GAULLE
Arc de Triomphe
Charles de Gaulle Etoile
RUE ARSENE
RUE DE CHATEAUBRIAND
RUE LAMENNAIS
Chambre de Commerce et d'Industrie de Paris
RUE LORD BYRON
RUE WASHINGTON
RUE D'ARTOIS
RUE DE BERRI
RUE FREDERIC BASTIAT
RUE DE TRAKTIR
Arc de Triomphe
AVENUE DES CHAMPS ELYSEES
HUGO
RUE DE PRESBOURG
RUE VERNET
RUE GALILEE
George V
RUE P BAUDRY
RUE DE PONTHIEU
GALERIE DES CHAMPS
ARCADES DU LIDO
GALERIE DU CLARIDGE
RUE LA BOETIE
Kléber
RUE DU DOME
RUE LAURISTON
AVENUE KLEBER
AVE DES PORTUGAIS
RUE LA PEROUSE
RUE D'URVILLE
AVENUE D'IENA
RUE NEWTON
RUE VACQUERIE
RUE EULER
RUE BASSANO
RUE MAGELLAN
AVENUE GEORGE V
RUE BAUCHART
RUE LINCOLN
Centre de Conférences Internationales
RUE DUMONT D'URVILLE
RUE AUGUSTE VACQUERIE
RUE KEPPLER
RUE JEAN GIRAUDOUX
AVENUE MARCEAU
RUE C COLOMB
RUE QUENTIN BAUCHART
RUE PIERRE CHARRON
RUE MARBEUF
RUE FRANCOIS 1er
RUE DE MARIGNAN
RUE PAUL VALERY
RUE DE BELLOY
RUE HAMELIN
RUE GALILEE
PLACE DES ETATS UNIS
PLACE AMIRAL DE GRASSE
RUE G BIZET
RUE DE CHAILLOT
AVE PIERRE 1er DE SERBIE
Cathédrale Américaine
RUE DE CERISOLES
RUE C MAROT

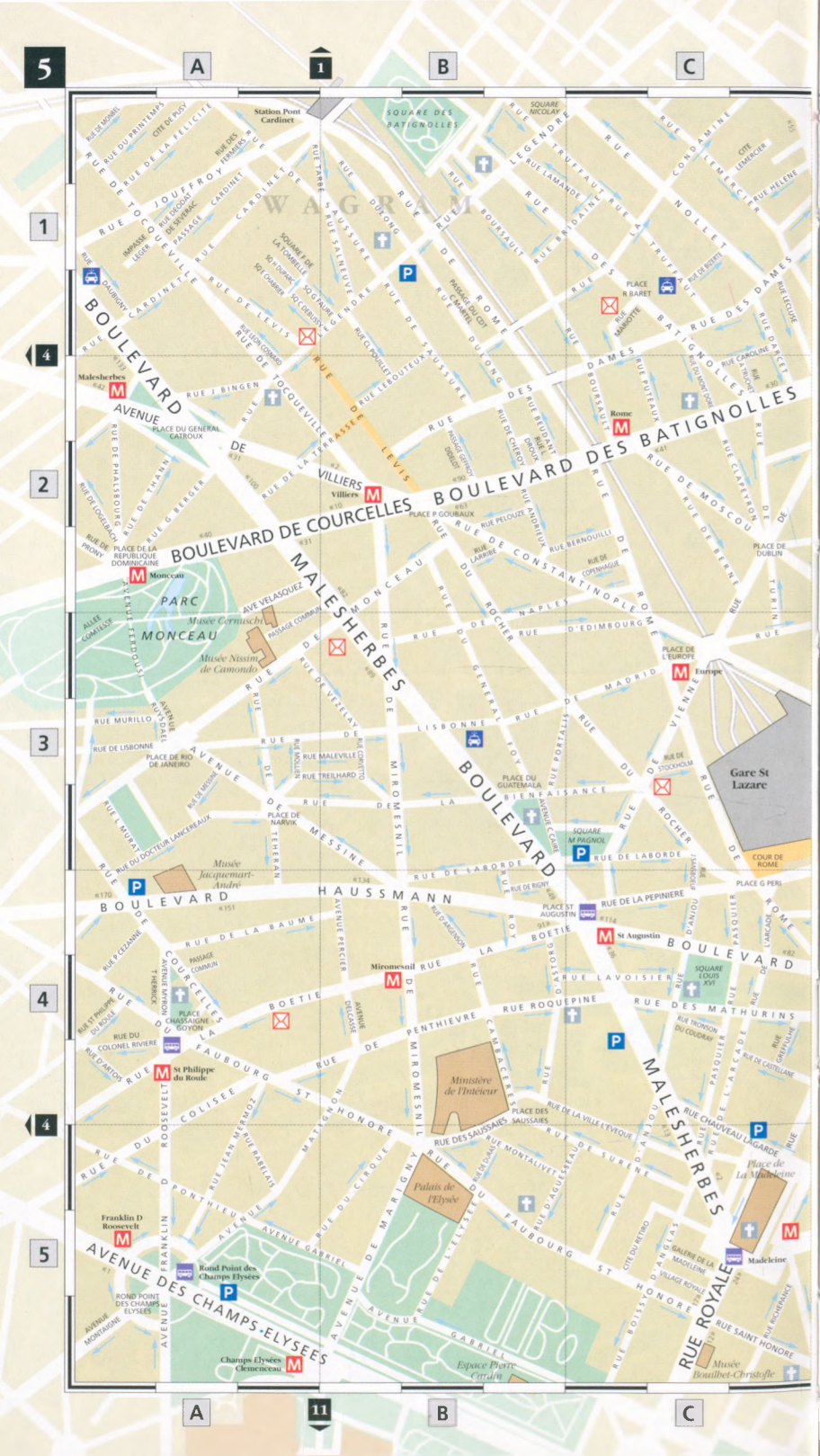
5
A
1
B
C
1
4
2
3
4
4
5
A
11
B
C
Station Pont Cardinet
SQUARE DES BATIGNOLLES
SQUARE NICOLAY
WAGRAM
BOULEVARD DES BATIGNOLLES
BOULEVARD DE COURCELLES
AVENUE DE VILLIERS
Villiers
Malesherbes
Monceau
PARC MONCEAU
Musée Cernuschi
Musée Nissim de Camondo
Rome
Europe
Gare St Lazare
Musée Jacquemart-André
HAUSSMANN
BOULEVARD
Miromesnil
St Augustin
St Philippe du Roule
Franklin D Roosevelt
Ministère de l'Intérieur
Palais de l'Elysée
Place de La Madeleine
Madeleine
RUE ROYALE
AVENUE DES CHAMPS-ELYSEES
Rond Point des Champs Elysées
Champs Elysées Clemenceau
Espace Pierre Cardin
Musée Bouilbet-Christofle
MALESHERBES
RUE DE ROME
RUE DE LEVIS
RUE DE LA BOETIE
RUE DE PENTHIEVRE
RUE DU FAUBOURG ST HONORE
RUE DES MATHURINS
RUE DES DAMES
RUE DE MONCEAU
RUE DE LISBONNE
RUE DE VIENNE
RUE DE MOSCOU
RUE DE LA PEPINIERE
RUE DE LABORDE
RUE DE LA BAUME
RUE ROQUEPINE
RUE DE MIROMESNIL
RUE DE COURCELLES
RUE DE LA FAISANDERIE
RUE DE LA CONSTANTINOPLE
RUE DE LA BIENFAISANCE
RUE DE LA VILLE L'EVEQUE
RUE DES SAUSSAIES
RUE DE MARIGNY
RUE DU CIRCQUE
RUE DE PONTHIEU
AVENUE GABRIEL
AVENUE FRANKLIN D ROOSEVELT
AVENUE MONTAIGNE
RUE SAINT HONORE
RUE RICHEPANCE
RUE CAMBACERES
RUE DE LA PEPINIERE
RUE DE RIGNY
RUE DE STOCKHOLM
RUE DE MADRID
RUE DE NAPLES
RUE DE LA TRINITE
RUE DE CLICHY
RUE DE LA CONDAMINE
RUE DE TOCQUEVILLE
RUE DE PHALSBOURG
RUE DE TAITBOUT
RUE DE LA PEPINIERE
RUE DE LA BOETIE
RUE DE LA BOURDONNAIS
RUE DE LA PAIX
RUE DE LA PAIX
RUE DE LA PAIX
RUE DE LA PAIX
RUE DE LA PAIX
RUE DE LA PAIX

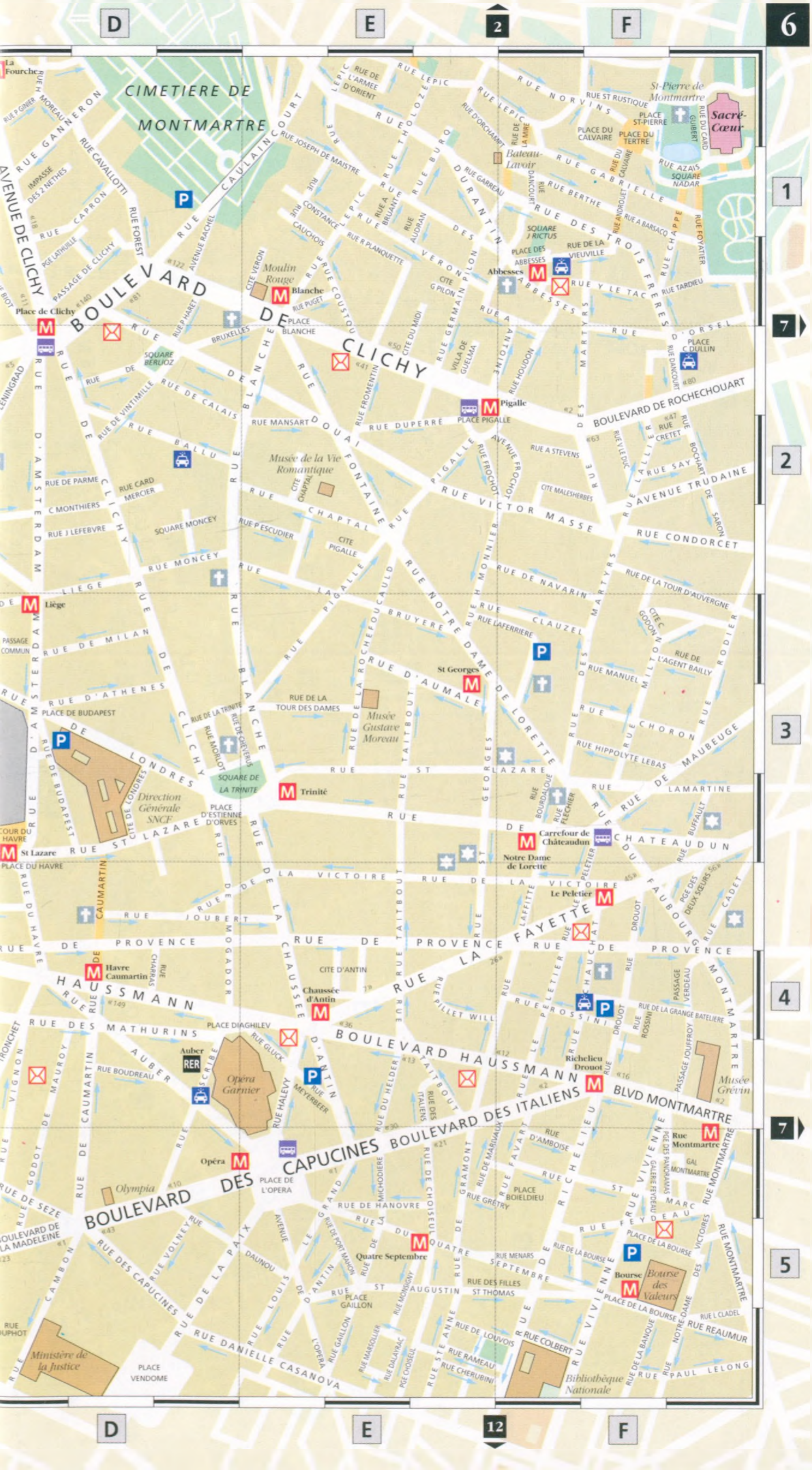
D
E
F
2
12
1
2
3
4
5
7
CIMETIERE DE MONTMARTRE
BOULEVARD DE CLICHY
Place de Clichy
Blanche
Moulin Rouge
PLACE BLANCHE
Abbesses
Pigalle
PLACE PIGALLE
BOULEVARD DE ROCHECHOUART
AVENUE TRUDAINE
RUE CONDORCET
RUE VICTOR MASSE
RUE DES MARTYRS
Sacré-Cœur
St-Pierre de Montmartre
PLACE ST-PIERRE
PLACE DU CALVAIRE
PLACE DU TERTRE
SQUARE NADAR
RUE LEPIC
RUE NORVINS
RUE DES TROIS FRERES
RUE GABRIELLE
RUE BERTHE
Bateau-Lavoir
RUE CAULAINCOURT
RUE JOSEPH DE MAISTRE
PLACE C DULLIN
Musée de la Vie Romantique
RUE DE DOUAI
RUE FONTAINE
RUE BLANCHE
RUE PIGALLE
RUE DE CLICHY
RUE D'AMSTERDAM
Liège
RUE DE LIEGE
RUE DE MILAN
RUE D'ATHENES
RUE DE LONDRES
PLACE DE BUDAPEST
Direction Générale SNCF
St Lazare
RUE ST LAZARE
COUR DU HAVRE
PLACE DU HAVRE
SQUARE DE LA TRINITE
Trinité
PLACE D'ESTIENNE D'ORVES
Musée Gustave Moreau
St Georges
RUE NOTRE DAME DE LORETTE
RUE LA ROCHEFOUCAULD
RUE DE LA TOUR DES DAMES
RUE DE LA TOUR D'AUVERGNE
RUE DE NAVARIN
RUE CLAUZEL
RUE CHORON
RUE HIPPOLYTE LEBAS
RUE DE MAUBEUGE
RUE LAMARTINE
RUE DE CHATEAUDUN
Carrefour de Châteaudun
Notre Dame de Lorette
RUE DE LA VICTOIRE
Le Peletier
RUE DU FAUBOURG MONTMARTRE
RUE DE PROVENCE
RUE LA FAYETTE
RUE JOUBERT
RUE CAUMARTIN
Havre Caumartin
BOULEVARD HAUSSMANN
Chaussée d'Antin
RUE DE LA CHAUSSEE D'ANTIN
RUE DES MATHURINS
PLACE DIAGHILEV
Auber
RER
Opéra Garnier
Richelieu Drouot
BLVD MONTMARTRE
Musée Grévin
Rue Montmartre
BOULEVARD DES ITALIENS
BOULEVARD DES CAPUCINES
Opéra
PLACE DE L'OPERA
Olympia
BOULEVARD DE LA MADELEINE
RUE DES CAPUCINES
RUE DE LA PAIX
RUE DANIELLE CASANOVA
Ministère de la Justice
PLACE VENDOME
AVENUE DE L'OPERA
RUE DU QUATRE SEPTEMBRE
Quatre Septembre
RUE DE RICHELIEU
RUE VIVIENNE
Bourse
Bourse des Valeurs
PLACE DE LA BOURSE
RUE REAUMUR
Bibliothèque Nationale
RUE COLBERT
RUE DE LOUVOIS
RUE ST AUGUSTIN
PLACE GAILLON
RUE DE HANOVRE
RUE DE CHOISEUL
RUE DE GRAMONT
RUE DROUOT
RUE ROSSINI
RUE DE LA GRANGE BATELIERE
PASSAGE JOUFFROY
PASSAGE VERDEAU

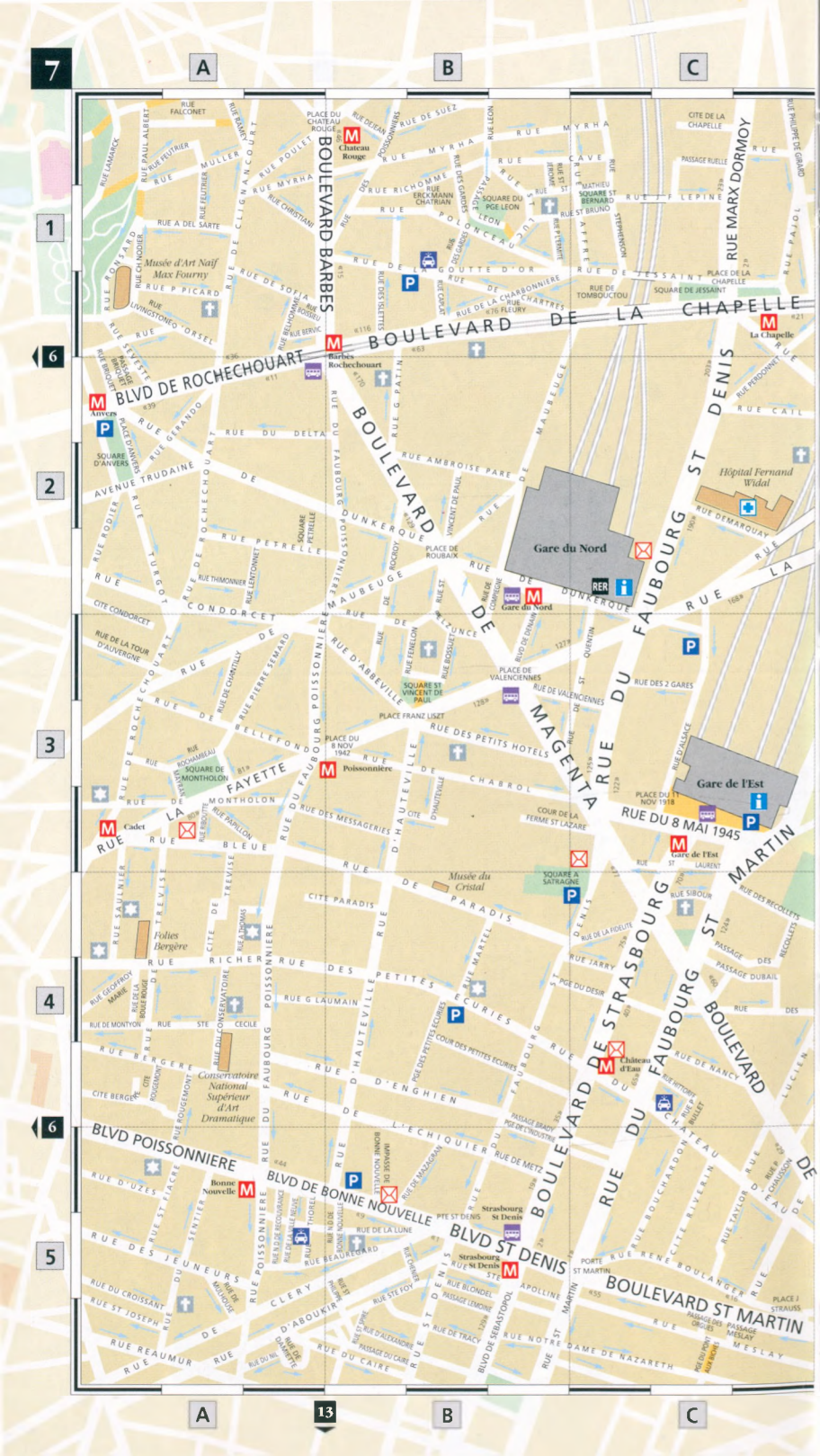
7
A
B
C
1
2
3
4
5
6
13
BOULEVARD DE LA CHAPELLE
BLVD DE ROCHECHOUART
BOULEVARD BARBES
BOULEVARD DE FAUBOURG ST DENIS
RUE MARX DORMOY
RUE DU FAUBOURG POISSONNIERE
RUE DE LA FAYETTE
RUE DE MAGENTA
RUE DU FAUBOURG ST MARTIN
RUE DU 8 MAI 1945
BOULEVARD DE STRASBOURG
BLVD POISSONNIERE
BLVD DE BONNE NOUVELLE
BLVD ST DENIS
BOULEVARD ST MARTIN
Gare du Nord
Gare de l'Est
Hôpital Fernand Widal
Musée d'Art Naïf Max Fourny
Musée du Cristal
Folies Bergère
Conservatoire National Supérieur d'Art Dramatique
Chateau Rouge
Barbès Rochechouart
Anvers
La Chapelle
Poissonnière
Cadet
Bonne Nouvelle
Strasbourg St Denis
Château d'Eau
RER

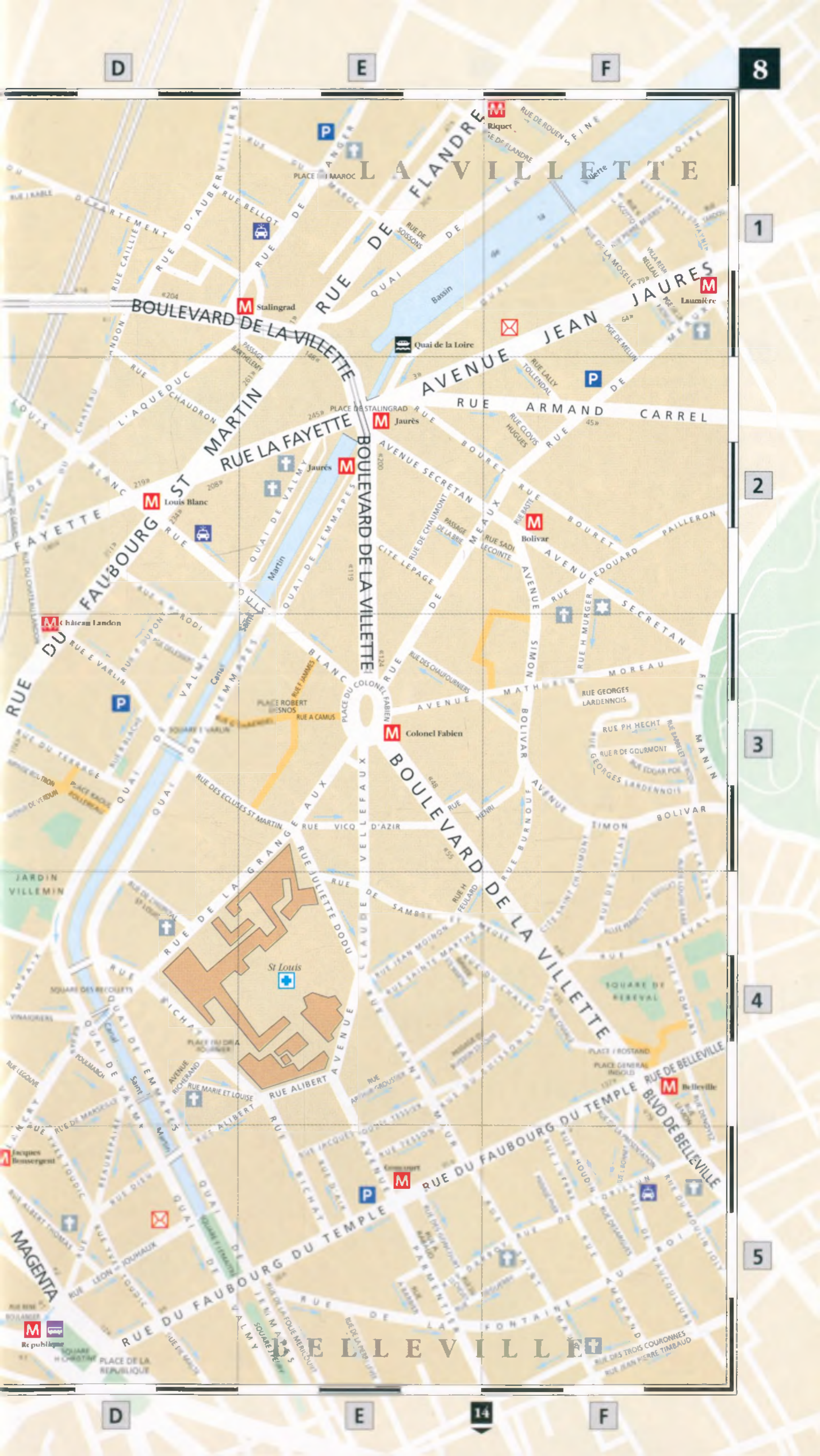
D
E
F
1
2
3
4
5
LA VILLETTE
BELLEVILLE
BOULEVARD DE LA VILLETTE
RUE DE FLANDRE
RUE BELLOT
RUE D'AUBERVILLIERS
QUAI DE LA SEINE
QUAI DE LA LOIRE
Bassin de la Villette
AVENUE JEAN JAURÈS
RUE ARMAND CARREL
RUE LA FAYETTE
RUE DU FAUBOURG ST MARTIN
QUAI DE VALMY
QUAI DE JEMMAPES
Canal Saint Martin
AVENUE SECRÉTAN
AVENUE MATHURIN MOREAU
AVENUE SIMON BOLIVAR
RUE DE MEAUX
RUE GRANGE AUX BELLES
RUE BICHAT
RUE ALIBERT
RUE JULIETTE DODU
RUE CLAUDE VELLEFAUX
RUE DU FAUBOURG DU TEMPLE
RUE DE BELLEVILLE
BLVD DE BELLEVILLE
MAGENTA
PLACE DE STALINGRAD
PLACE DU COLONEL FABIEN
PLACE DE LA RÉPUBLIQUE
JARDIN VILLEMIN
SQUARE DE BELLEVILLE
St Louis
Riquet
Stalingrad
Jaurès
Louis Blanc
Château Landon
Colonel Fabien
Bolivar
Laumière
Belleville
Goncourt
République
Jacques Bonsergent
Quai de la Loire

14

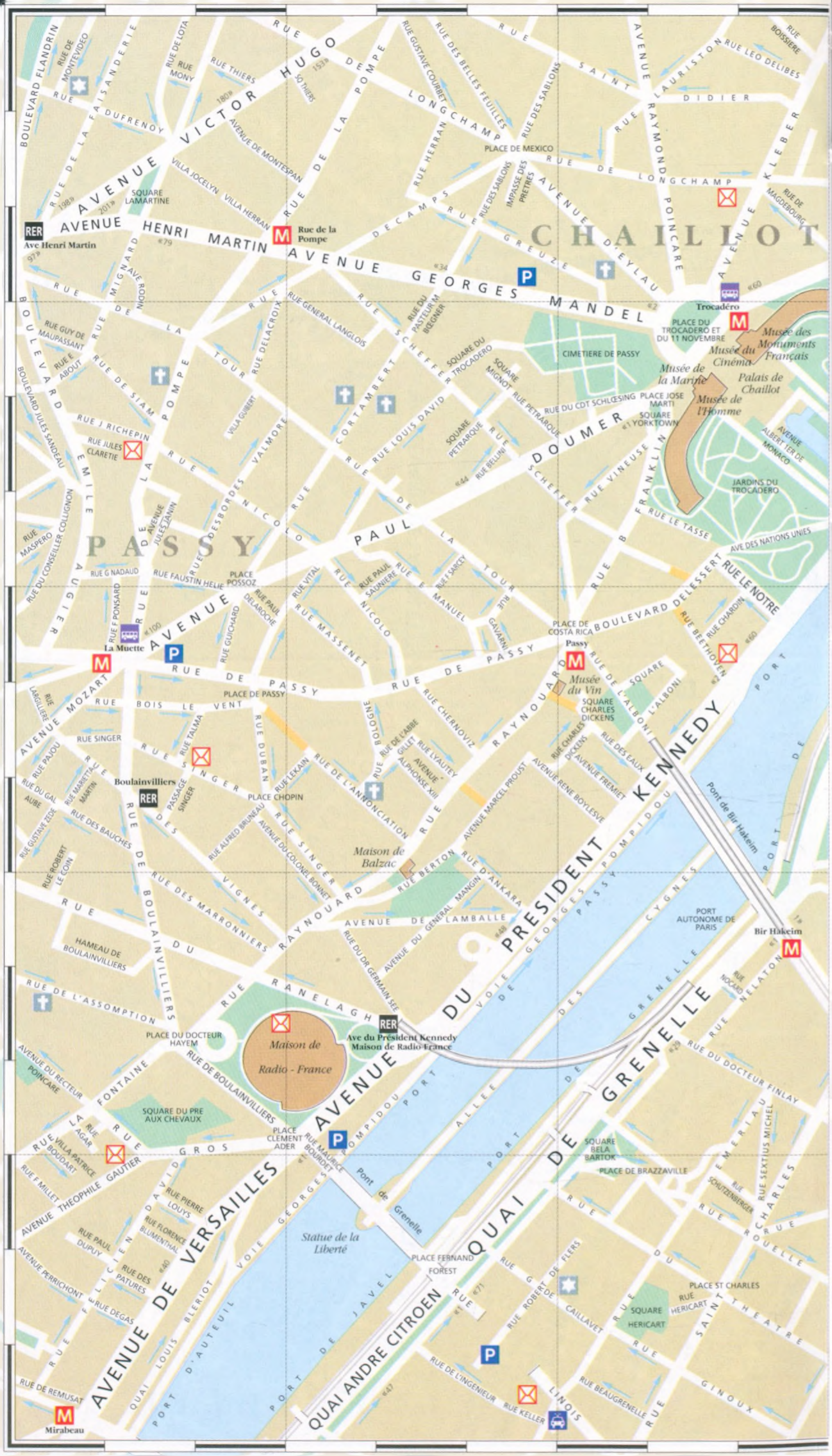
A
B
C
3
1
2
3
4
5
PASSY
CHAILLOT
AVENUE VICTOR HUGO
AVENUE HENRI MARTIN
AVENUE GEORGES MANDEL
AVENUE PAUL DOUMER
RUE DE LA POMPE
RUE DE PASSY
RUE DE LONGCHAMP
AVENUE KLEBER
AVENUE RAYMOND POINCARE
AVENUE D'EYLAU
RUE DE LA TOUR
BOULEVARD DELESSERT
RUE RAYNOUARD
AVENUE DU PRESIDENT KENNEDY
QUAI DE GRENELLE
AVENUE DE VERSAILLES
QUAI ANDRE CITROEN
RUE DE BOULAINVILLIERS
RUE DE RANELAGH
RUE DES VIGNES
RUE DU BOIS LE VENT
RUE SINGER
AVENUE MOZART
BOULEVARD FLANDRIN
BOULEVARD EMILE AUGIER
BOULEVARD JULES SANDEAU
RUE DE LA FONTAINE
RUE GROS
RUE DE L'ANNONCIATION
RUE FRANKLIN
RUE VINEUSE
RUE DE L'ASSOMPTION
RUE DU DOCTEUR FINLAY
RUE SAINT CHARLES
RUE DU THEATRE
RUE DES CYGNES
PORT DE PASSY
PORT DE JAVEL
PORT D'AUTEUIL
Rue de la Pompe
Ave Henri Martin
Trocadéro
PLACE DU TROCADERO ET DU 11 NOVEMBRE
PLACE DE MEXICO
CIMETIERE DE PASSY
Musée des Monuments Français
Musée du Cinéma
Musée de la Marine
Musée de l'Homme
Palais de Chaillot
JARDINS DU TROCADERO
AVE DES NATIONS UNIES
RUE LE NOTRE
SQUARE LAMARTINE
PLACE POSSOZ
La Muette
PLACE DE PASSY
PLACE DE COSTA RICA
Passy
Musée du Vin
SQUARE CHARLES DICKENS
PLACE CHOPIN
Boulainvilliers
Maison de Balzac
AVENUE DE LAMBALLE
PORT AUTONOME DE PARIS
Bir Hakeim
Pont de Bir Hakeim
HAMEAU DE BOULAINVILLIERS
PLACE DU DOCTEUR HAYEM
Maison de Radio - France
Ave du Président Kennedy Maison de Radio France
SQUARE DU PRE AUX CHEVAUX
PLACE CLEMENT ADER
Pont de Grenelle
Statue de la Liberté
PLACE FERNAND FOREST
SQUARE BELA BARTOK
PLACE DE BRAZZAVILLE
PLACE ST CHARLES
SQUARE HERICART
Mirabeau
RUE DE REMUSAT
RUE LINOIS
RUE BEAUGRENELLE
RUE GINOUX

A B C

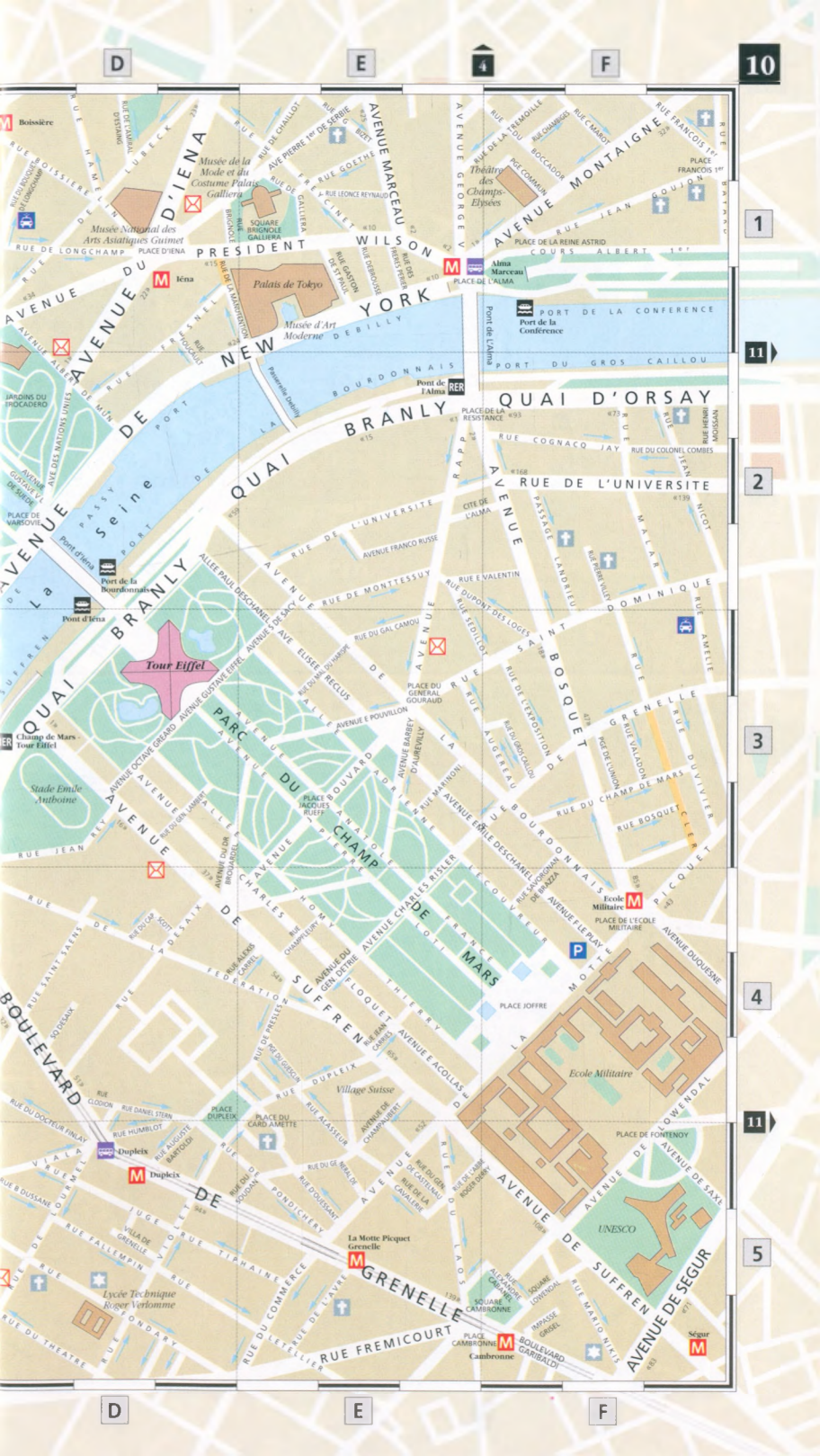
D
E
F
4
10
1
11
2
3
4
5
Boissière
Musée de la Mode et du Costume Palais Galliera
Musée National des Arts Asiatiques Guimet
Iéna
Palais de Tokyo
Musée d'Art Moderne
Théâtre des Champs-Elysées
Alma Marceau
Pont de l'Alma
RER
Port de la Conférence
Pont de l'Alma
Pont d'Iéna
Port de la Bourdonnais
Tour Eiffel
Champ de Mars - Tour Eiffel
Stade Emile Anthoine
Ecole Militaire
Village Suisse
Dupleix
La Motte Picquet Grenelle
Cambronne
Ségur
UNESCO
Lycée Technique Roger Verlomme
AVENUE DU PRESIDENT WILSON
AVENUE MARCEAU
AVENUE MONTAIGNE
AVENUE DE NEW YORK
QUAI D'ORSAY
QUAI BRANLY
RUE DE L'UNIVERSITE
AVENUE DE LA BOURDONNAIS
AVENUE DE SUFFREN
AVENUE DE SEGUR
RUE FREMICOURT
BOULEVARD DE GRENELLE
AVENUE DE LA MOTTE PICQUET
AVENUE DE BOUVARD
AVENUE DE CHARLES FLOQUET
PARC DU CHAMP DE MARS
La Seine

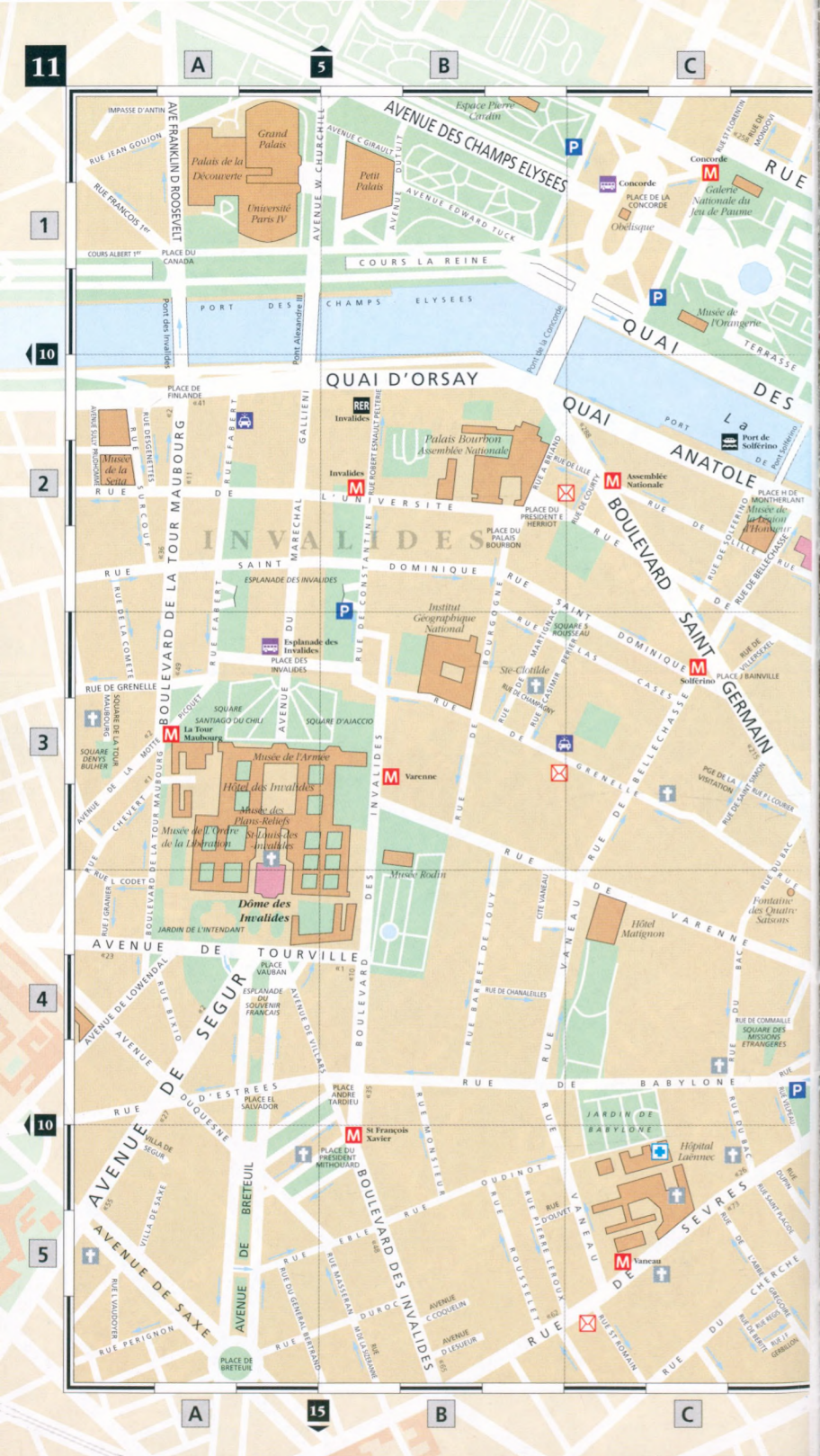
11
A
5
B
C
1
10
2
3
4
10
5
A
15
B
C
AVENUE DES CHAMPS ELYSEES
Espace Pierre Cardin
Grand Palais
Palais de la Découverte
Université Paris IV
Petit Palais
AVENUE W. CHURCHILL
AVENUE C. GIRAULT
AVENUE DUTUIT
AVENUE EDWARD TUCK
AVE FRANKLIN D ROOSEVELT
IMPASSE D'ANTIN
RUE JEAN GOUJON
RUE FRANÇOIS 1er
COURS ALBERT 1er
PLACE DU CANADA
COURS LA REINE
PORT DES CHAMPS ELYSEES
Pont des Invalides
Pont Alexandre III
Pont de la Concorde
Concorde
PLACE DE LA CONCORDE
Obélisque
Galerie Nationale du Jeu de Paume
RUE DE MONCEY
RUE ST FERDINAND
RUE
Musée de l'Orangerie
TERRASSE
QUAI DES
QUAI D'ORSAY
QUAI
PORT
La
ANATOLE
Port de Solférino
Port Solférino
PLACE DE FINLANDE
AVENUE SOUFFLOT
RUE DESGENETTES
Musée de la Seita
RUE DE L'UNIVERSITE
RUE FABERT
GALLIENI
MARECHAL
RER
Invalides
RUE ROBERT ESNAULT PELTERIE
Palais Bourbon Assemblée Nationale
Invalides
Assemblée Nationale
RUE A. BRIAND
RUE DE LILLE
RUE DE COURTY
PLACE DU PRESIDENT E. HERRIOT
PLACE DU PALAIS BOURBON
BOULEVARD SAINT GERMAIN
RUE DE SOLFERINO
PLACE H DE MONTHERLANT
Musée de la Légion d'Honneur
RUE DE BELLECHASSE
RUE DE LA TOUR MAUBOURG
INVALIDES
RUE SAINT DOMINIQUE
ESPLANADE DES INVALIDES
RUE DE CONSTANTINE
Institut Géographique National
RUE DE BOURGOGNE
SQUARE S. ROUSSEAU
RUE DE MARTIGNAC
RUE DE CHAMPIGNY
RUE CASTEJA
Ste-Clotilde
RUE DE CASES
Solférino
PLACE J BAINVILLE
RUE DE GRENELLE
Esplanade des Invalides
PLACE DES INVALIDES
AVENUE DU MAINE
SQUARE SANTIAGO DU CHILI
SQUARE D'AJACCIO
RICQUET
SQUARE DE LA TOUR MAUBOURG
SQUARE DENYS BULHER
AVENUE DE LA MOTTE PICQUET
La Tour Maubourg
Musée de l'Armée
Hôtel des Invalides
Musée des Plans-Reliefs
Musée de l'Ordre de la Libération
St Louis des Invalides
Dôme des Invalides
JARDIN DE L'INTENDANT
Varenne
Musée Rodin
RUE DE GRENELLE
RUE DE BELLECHASSE
PGE DE LA VISITATION
RUE DE SAINT SIMON
RUE F. L COURBE
RUE DU BAC
Fontaine des Quatre Saisons
Hôtel Matignon
RUE DE VARENNE
RUE VANEAU
CITE VANEAU
RUE BARBET DE JOUY
RUE DE CHANALEILLES
RUE DE COMMAILLE
SQUARE DES MISSIONS ETRANGERES
RUE DES SEVRES
RUE DU BAC
RUE DE BABYLONE
JARDIN DE BABYLONE
Hôpital Laënnec
Vaneau
RUE DUPLEIX
RUE DUPUIS
RUE SAINT PASCAL
RUE DE L'ABBE GREGOIRE
RUE DE BRETT
RUE REGIS
RUE J. GERBION
RUE ST ROMAIN
RUE DU CHERCHE
AVENUE DE TOURVILLE
PLACE VAUBAN
ESPLANADE DU SOUVENIR FRANCAIS
AVENUE DE VILLARS
BOULEVARD DES INVALIDES
AVENUE DE LOWENDAL
RUE BIXIO
AVENUE DE SEGUR
RUE D'ESTREES
PLACE EL SALVADOR
PLACE ANDRE TARDIEU
RUE MONSIEUR
St François Xavier
PLACE DU PRESIDENT MITHOUARD
RUE DUPLEIX
RUE DUQUESNE
VILLA DE SEGUR
VILLA DE SAXE
AVENUE DE BRETEUIL
AVENUE DE SAXE
RUE VALENTIN HAUY
RUE PERIGNON
PLACE DE BRETEUIL
RUE EBLE
RUE MASSERAN
RUE DU GENERAL BERTRAND
RUE DUROC
AVENUE C. COQUELIN
AVENUE D. LEDUC
RUE MOL LAUSANNE
RUE OUDINOT
RUE ROUSSELET
RUE P. LEROUX
RUE D'OUVET

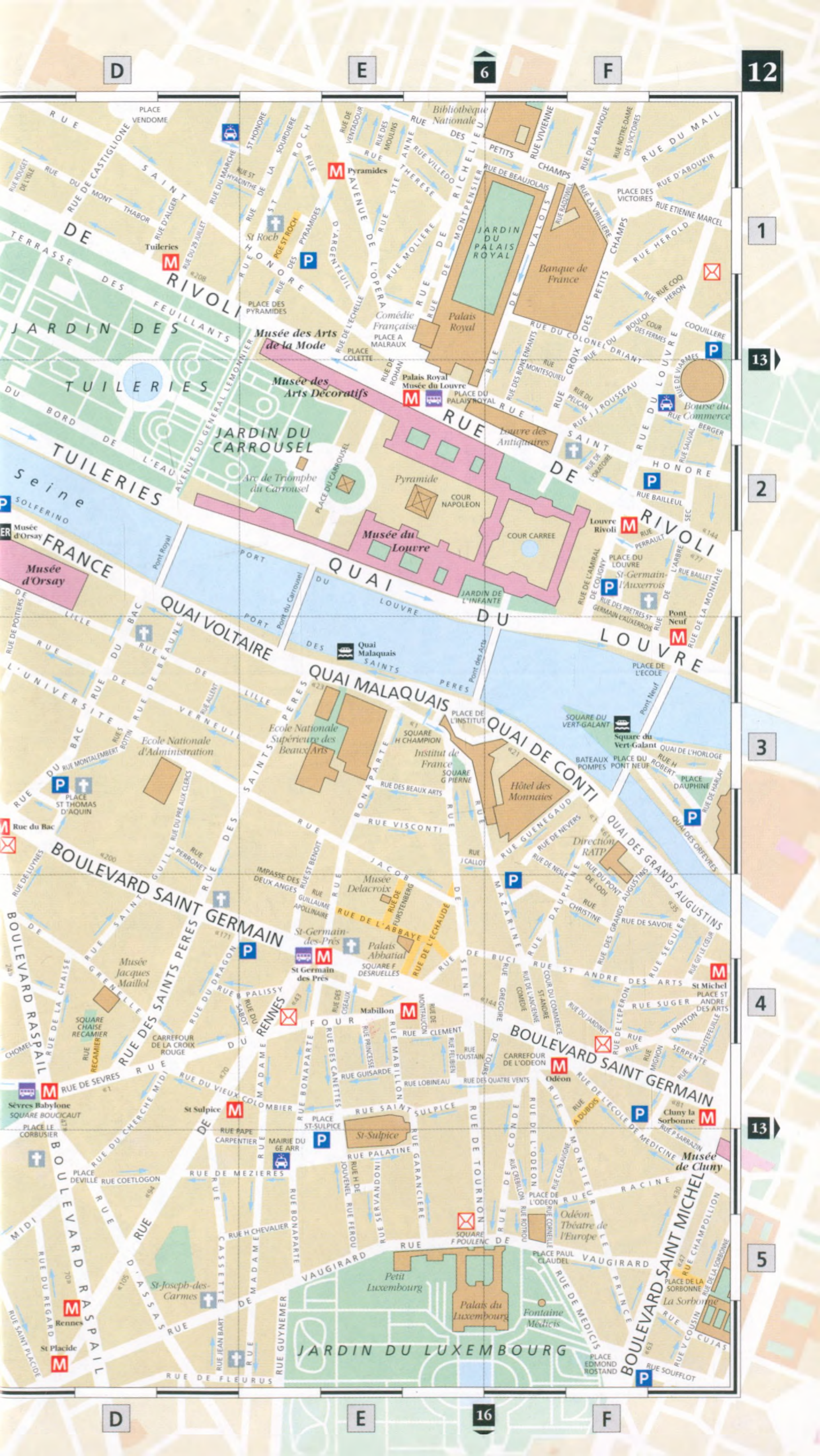

D
E
6
F
12
1
2
3
4
5
13
16
Place Vendome
Rue de Castiglione
Rue du Mont Thabor
Rue Saint Honoré
Rue du Marché St Honoré
St Roch
Pyramides
Bibliothèque Nationale
Rue des Petits Champs
Rue Vivienne
Rue de la Banque
Rue du Mail
Rue d'Aboukir
Place des Victoires
Rue Etienne Marcel
Rue Herold
Rue Coq Heron
Coquillère
Rue de Rivoli
Tuileries
Terrasse des Feuillants
Jardin des Tuileries
Place des Pyramides
Musée des Arts de la Mode
Musée des Arts Décoratifs
Avenue de l'Opéra
Rue de Richelieu
Rue de Montpensier
Rue de Valois
Jardin du Palais Royal
Palais Royal
Banque de France
Comédie Française
Place A Malraux
Place Colette
Palais Royal Musée du Louvre
Place du Palais Royal
Louvre des Antiquaires
Rue J J Rousseau
Bourse du Commerce
Rue Berger
Rue Sauval
Rue du Louvre
Jardin du Carrousel
Arc de Triomphe du Carrousel
Pyramide
Cour Napoleon
Cour Carree
Musée du Louvre
Louvre Rivoli
Rue Bailleul
Place du Louvre
St-Germain-l'Auxerrois
Rue de l'Arbre Sec
Rue Baillet
Rue de la Monnaie
Pont Neuf
Quai des Tuileries
Seine
Solferino
Musée d'Orsay
Pont Royal
Port du Louvre
Quai du Louvre
Pont du Carrousel
Pont des Arts
Jardin de l'Infante
Quai Voltaire
Quai Malaquais
Rue de Lille
Rue de l'Université
Rue de Verneuil
Rue du Bac
Rue de Beaune
Rue des Saints Pères
Ecole Nationale Supérieure des Beaux Arts
Ecole Nationale d'Administration
Place de l'Institut
Square H Champion
Institut de France
Quai de Conti
Hôtel des Monnaies
Square du Vert-Galant
Square du Vert-Galant
Place du Pont Neuf
Bateaux Pompes
Quai de l'Horloge
Place Dauphine
Rue de Harlay
Quai des Orfèvres
Quai des Grands Augustins
Rue Guénégaud
Rue de Nevers
Direction RATP
Rue Dauphine
Rue Christine
Rue de Savoie
Rue Séguier
Rue Mazarine
Rue Visconti
Rue des Beaux Arts
Rue Bonaparte
Rue Jacob
Musée Delacroix
Rue de Furstenberg
Rue de l'Abbaye
Rue de l'Echaudé
Palais Abbatial
Square F Desruelles
St-Germain-des-Prés
St Germain des Prés
Rue de Buci
Rue Saint André des Arts
St Michel
Place St André des Arts
Rue Suger
Rue du Bac
Boulevard Saint Germain
Rue de Grenelle
Musée Jacques Maillol
Square Chaise Recamier
Rue du Dragon
Carrefour de la Croix Rouge
Rue du Four
Mabillon
Rue Clement
Carrefour de l'Odeon
Odéon
Rue de Rennes
Rue de Sèvres
Sèvres Babylone
Square Boucicaut
Place le Corbusier
Rue du Vieux Colombier
St Sulpice
Rue Saint Sulpice
Place St-Sulpice
St-Sulpice
Mairie du 6e Arr
Rue Palatine
Rue de Tournon
Rue de Condé
Rue de l'Odeon
Place de l'Odeon
Odéon-Théâtre de l'Europe
Rue Monsieur le Prince
Rue Racine
Rue de l'Ecole de Médecine
Cluny la Sorbonne
Musée de Cluny
Boulevard Saint Michel
Rue Champollion
Place de la Sorbonne
La Sorbonne
Rue Cujas
Rue Soufflot
Place Edmond Rostand
Rue de Médicis
Rue de Vaugirard
Square F Poulenc
Place Paul Claudel
Petit Luxembourg
Palais du Luxembourg
Fontaine Médicis
Jardin du Luxembourg
Rue de Fleurus
Rue Guynemer
Rue de Madame
Rue d'Assas
St-Joseph-des-Carmes
Rue de Mézières
Rue Coetlogon
Place Deville
Rue du Cherche Midi
Boulevard Raspail
Rennes
St Placide
Rue du Regard
Rue Saint Placide
Rue Chomel
Rue du Bac
Place St Thomas d'Aquin
Rue Montalembert

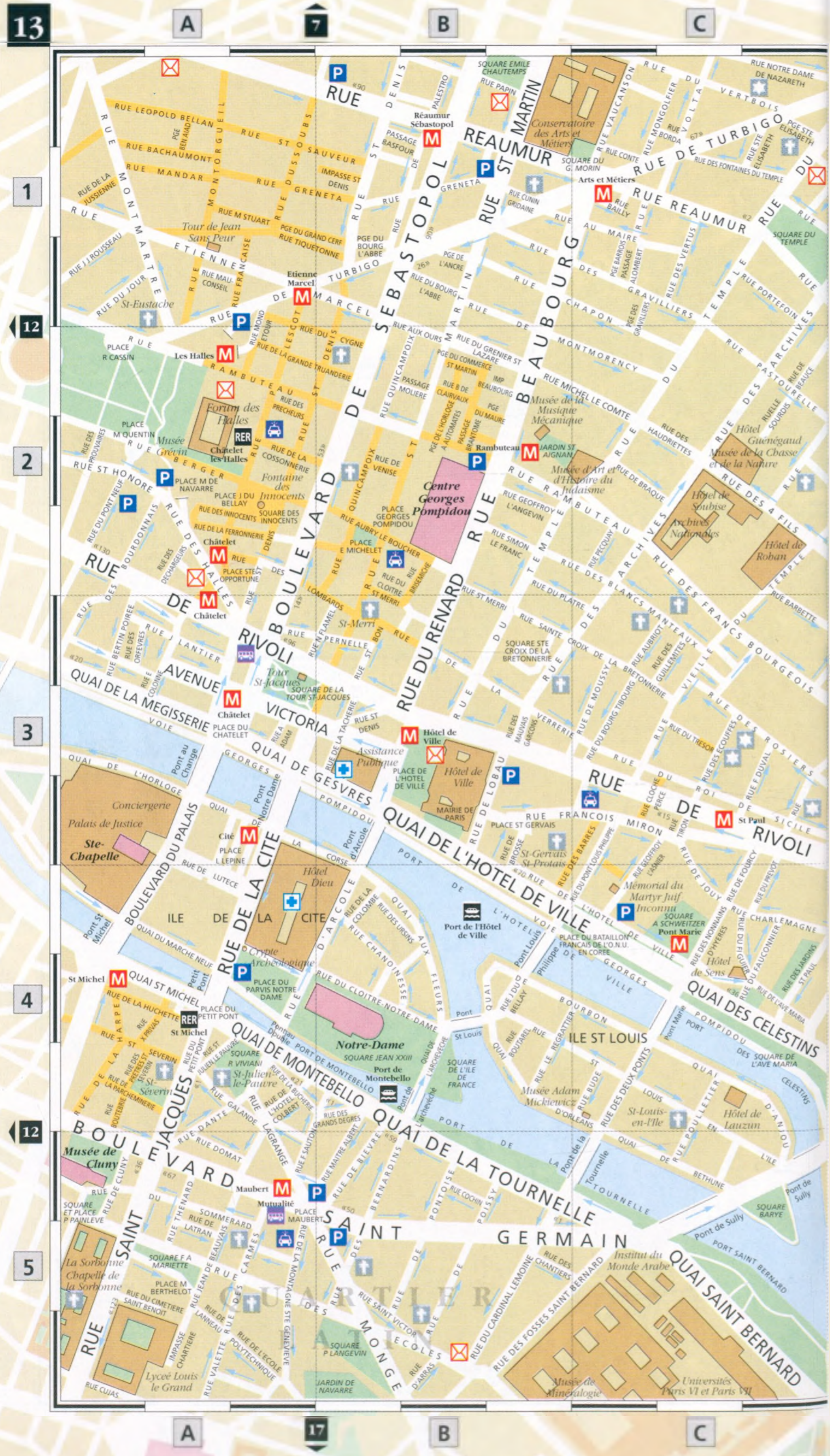
A
7
B
C
1
2
3
4
5
12
12
17
RUE LEOPOLD BELLAN
RUE BACHAUMONT
RUE MANDAR
RUE MONTMARTRE
RUE MONTORGUEIL
RUE ST SAUVEUR
RUE DUSSOUBS
IMPASSE ST DENIS
RUE GRENETA
RUE M STUART
Tour de Jean Sans Peur
PGE DU GRAND CERF
RUE TIQUETONNE
RUE DE LA JUSSIENNE
RUE J J ROUSSEAU
RUE ETIENNE MARCEL
RUE MAUCONSEIL
RUE FRANÇAISE
RUE DU JOUR
St-Eustache
PLACE R CASSIN
Les Halles
Etienne Marcel
RUE TURBIGO
RUE RAMBUTEAU
Forum des Halles
Musée Grévin
PLACE M QUENTIN
Châtelet les Halles
RER
RUE BERGER
RUE DES PROUVAIRES
RUE ST HONORE
PLACE M DE NAVARRE
Fontaine des Innocents
PLACE J DU BELLAY
RUE DES INNOCENTS
SQUARE DES INNOCENTS
RUE DE LA FERRONNERIE
Châtelet
RUE DU PONT NEUF
RUE DES BOURDONNAIS
RUE DES DECHARGEURS
RUE DES HALLES
PLACE STE OPPORTUNE
RUE DE RIVOLI
AVENUE VICTORIA
RUE BERTIN POIREE
RUE DES ORFEVRES
RUE J LANTIER
QUAI DE LA MEGISSERIE
PLACE DU CHATELET
Pont au Change
QUAI DE GESVRES
Pont Notre Dame
Tour St-Jacques
SQUARE DE LA TOUR ST-JACQUES
RUE DES LOMBARDS
St-Merri
RUE DE LA VERRERIE
RUE ST DENIS
RUE DE LA TACHERIE
Assistance Publique
Hôtel de Ville
PLACE DE L'HOTEL DE VILLE
MAIRIE DE PARIS
RUE DE LOBAU
QUAI DE L'HOTEL DE VILLE
PLACE ST GERVAIS
St-Gervais St-Protais
RUE FRANÇOIS MIRON
RUE DE RIVOLI
St Paul
Mémorial du Martyr Juif Inconnu
SQUARE A SCHWEITZER
Pont Marie
Hôtel de Sens
QUAI DES CELESTINS
RUE CHARLEMAGNE
RUE DES JARDINS ST PAUL
Port de l'Hôtel de Ville
PLACE DU BATAILLON FRANÇAIS DE L'O.N.U. EN COREE
Pont Louis Philippe
RUE RÉAUMUR
Réaumur Sébastopol
BOULEVARD DE SEBASTOPOL
RUE ST MARTIN
Conservatoire des Arts et Métiers
SQUARE EMILE CHAUTEMPS
RUE PAPIN
Arts et Métiers
RUE DE TURBIGO
RUE VOLTA
RUE NOTRE DAME DE NAZARETH
RUE VERTBOIS
RUE AU MAIRE
RUE DES GRAVILLIERS
RUE CHAPON
RUE DE MONTMORENCY
RUE BEAUBOURG
RUE DU TEMPLE
SQUARE DU TEMPLE
RUE PORTEFOIN
RUE DES ARCHIVES
RUE PASTOURELLE
RUE MICHEL LE COMTE
Musée de la Musique Mécanique
Rambuteau
Centre Georges Pompidou
PLACE GEORGES POMPIDOU
RUE QUINCAMPOIX
RUE AUBRY LE BOUCHER
PLACE E MICHELET
RUE DU RENARD
Musée d'Art et d'Histoire du Judaïsme
RUE GEOFFROY L'ANGEVIN
RUE SIMON LE FRANC
RUE DES HAUDRIETTES
RUE DE BRAQUE
Hôtel Guénégaud
Musée de la Chasse et de la Nature
Hôtel de Soubise
Archives Nationales
Hôtel de Rohan
RUE DES 4 FILS
RUE DES FRANCS BOURGEOIS
RUE DES BLANCS MANTEAUX
RUE STE CROIX DE LA BRETONNERIE
SQUARE STE CROIX DE LA BRETONNERIE
RUE VIEILLE DU TEMPLE
RUE DES ROSIERS
RUE DU ROI DE SICILE
RUE DU BOURG TIBOURG
RUE DE MOUSSY
RUE DU TRESOR
RUE DES ECOUFFES
RUE BARBETTE
QUAI DE L'HORLOGE
Conciergerie
Palais de Justice
Ste-Chapelle
BOULEVARD DU PALAIS
Cité
RUE DE LUTECE
ILE DE LA CITE
RUE DE LA CITE
Hôtel Dieu
Pont d'Arcole
RUE D'ARCOLE
Pont St Michel
QUAI DU MARCHE NEUF
Petit Pont
Crypte Archéologique
PLACE DU PARVIS NOTRE DAME
RUE DU CLOITRE-NOTRE-DAME
Notre-Dame
SQUARE JEAN XXIII
RUE CHANOINESSE
Pont St Louis
SQUARE DE L'ILE DE FRANCE
ILE ST LOUIS
RUE ST LOUIS EN L'ILE
Musée Adam Mickiewicz
QUAI D'ORLEANS
St-Louis-en-l'Ile
Hôtel de Lauzun
QUAI D'ANJOU
QUAI DE BETHUNE
Pont de la Tournelle
Pont de Sully
SQUARE BARYE
Pont Marie
St Michel
QUAI ST MICHEL
PLACE DU PETIT PONT
RUE DE LA HUCHETTE
RUE DE LA HARPE
St-Séverin
RUE DE LA PARCHEMINERIE
RUE ST JACQUES
QUAI DE MONTEBELLO
SQUARE R VIVIANI
St-Julien-le-Pauvre
Port de Montebello
RUE GALANDE
RUE LAGRANGE
RUE DANTE
QUAI DE LA TOURNELLE
Musée de Cluny
BOULEVARD SAINT GERMAIN
RUE DE CLUNY
RUE DOMAT
Maubert
Mutualité
PLACE MAUBERT
RUE DE BIEVRE
RUE DES BERNARDINS
RUE DE PONTOISE
RUE DE POISSY
SQUARE P PAINLEVE
La Sorbonne
Chapelle de la Sorbonne
RUE SAINT JACQUES
SQUARE F A MARIETTE
PLACE M BERTHELOT
RUE DU CIMETIERE SAINT BENOIT
Lycée Louis le Grand
RUE CUJAS
RUE DES CARMES
RUE DE LA MONTAGNE STE GENEVIEVE
RUE MONGE
RUE DES ECOLES
QUARTIER LATIN
SQUARE P LANGEVIN
JARDIN DE NAVARRE
RUE DU CARDINAL LEMOINE
RUE DES FOSSES SAINT BERNARD
Institut du Monde Arabe
QUAI SAINT BERNARD
PORT SAINT BERNARD
Musée de Minéralogie
Universités Paris VI et Paris VII

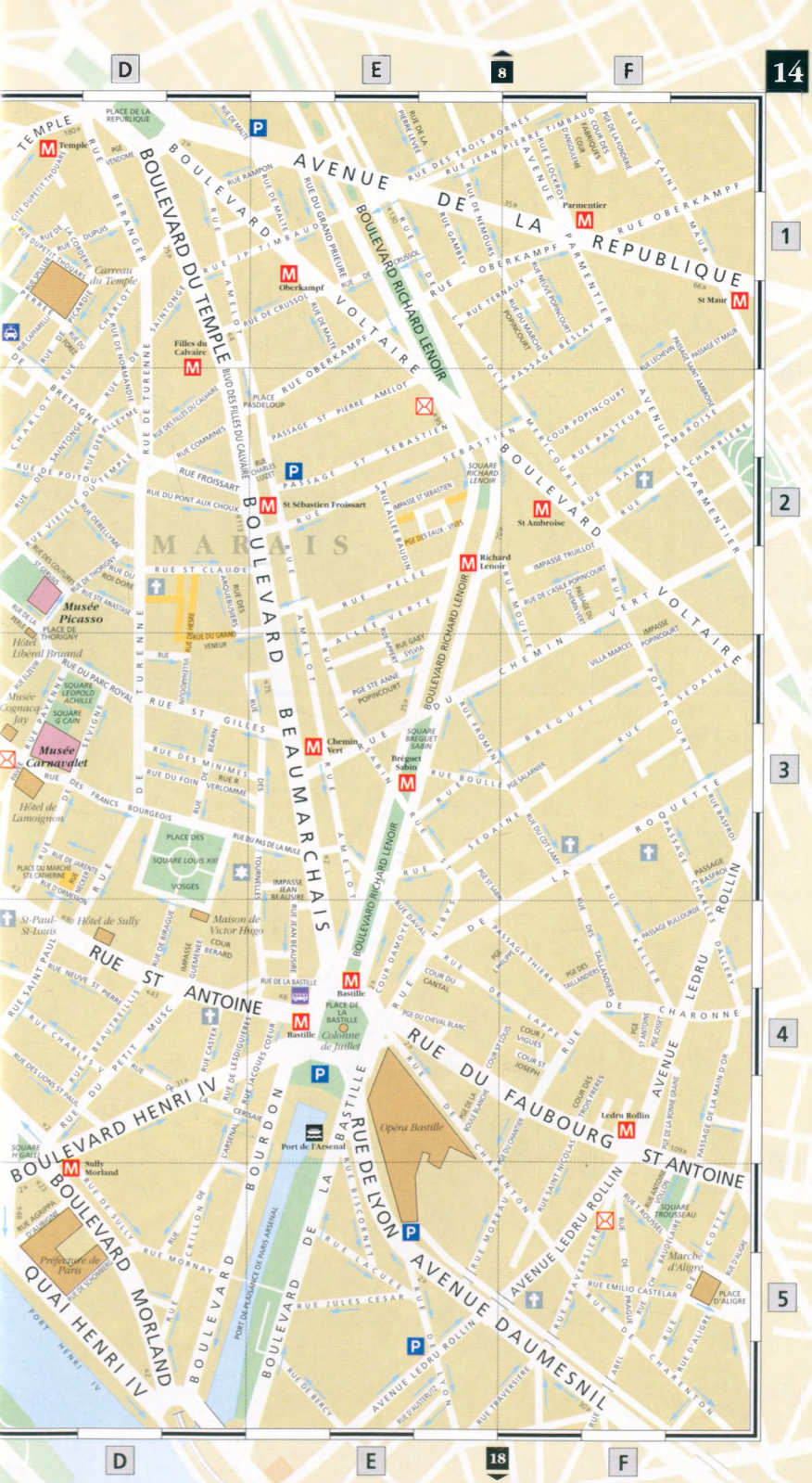
D
E
F
8
1
2
3
4
5
18
AVENUE DE LA REPUBLIQUE
BOULEVARD DU TEMPLE
BOULEVARD VOLTAIRE
BOULEVARD RICHARD LENOIR
BOULEVARD BEAUMARCHAIS
RUE ST ANTOINE
RUE DU FAUBOURG ST ANTOINE
BOULEVARD HENRI IV
BOULEVARD MORLAND
QUAI HENRI IV
BOULEVARD BOURDON
RUE DE LA BASTILLE
RUE DE LYON
AVENUE DAUMESNIL
AVENUE LEDRU ROLLIN
MARAIS
Temple
Carreau du Temple
Oberkampf
Filles du Calvaire
St Sébastien Froissart
Parmentier
St Maur
St Ambroise
Richard Lenoir
Chemin Vert
Bréguet Sabin
Bastille
Ledru Rollin
Sully Morland
Musée Picasso
Musée Carnavalet
Hôtel de Lamoignon
Hôtel de Sully
Maison de Victor Hugo
Colonne de Juillet
Opéra Bastille
Port de l'Arsenal
Préfecture de Paris
Marché d'Aligre
PLACE DE LA REPUBLIQUE
PLACE DE LA BASTILLE
PLACE DES VOSGES
SQUARE LOUIS XIII
SQUARE RICHARD LENOIR
SQUARE BREGUET SABIN
PLACE D'ALIGRE

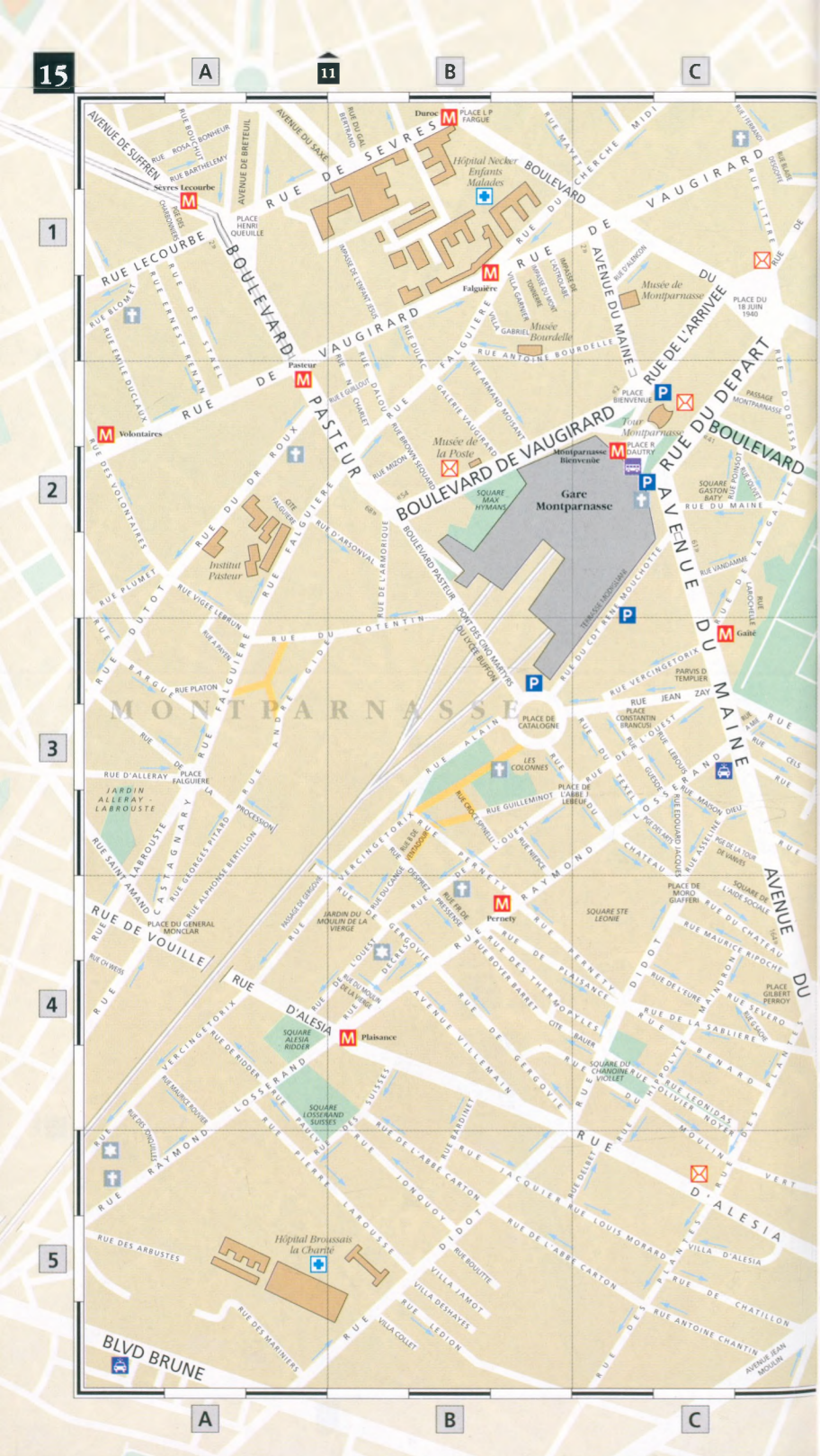
A
11
B
C
1
2
3
4
5
AVENUE DE SUFFREN
RUE BOUCHOT
RUE BONHEUR
RUE BARTHELEMY
Sèvres Lecourbe
AVENUE DE BRETEUIL
AVENUE DU SAXE
RUE DU GAL BERTRAND
Duroc
PLACE L P FARGUE
RUE DE SÈVRES
Hôpital Necker Enfants Malades
BOULEVARD DE VAUGIRARD
RUE MAYET
RUE DE CHERCHE MIDI
RUE LITTRÉ
RUE BLAISE DESGOFFE
RUE LECOURBE
PLACE HENRI QUEUILLE
Falguière
RUE DU DOMINIQUE
RUE DE L'ARRIVÉE
Musée de Montparnasse
PLACE DU 18 JUIN 1940
Musée Bourdelle
RUE ANTOINE BOURDELLE
Pasteur
RUE DE PASTEUR
RUE DU DR ROUX
Volontaires
RUE DES VOLONTAIRES
RUE BLOMET
RUE EMILE DUCLAUX
RUE ERNEST RENAN
RUE DE STAEL
RUE DULAC
RUE DALOU
RUE CHARLES
RUE E GUILLOU
RUE BROWN SEQUARD
RUE MIZON
GALERIE VAUGIRARD
RUE ARMAND MOIRANT
PLACE BIENVENUE
Tour Montparnasse
PASSAGE MONTPARNASSE
RUE DU DEPART
BOULEVARD
Musée de la Poste
Montparnasse Bienvenüe
PLACE R DAUTRY
SQUARE GASTON BATY
RUE POINSOT
RUE DU MAINE
SQUARE MAX HYMANS
Gare Montparnasse
Institut Pasteur
CITÉ FALGUIÈRE
RUE FALGUIÈRE
RUE D'ARSONVAL
RUE DE L'ARMORIQUE
BOULEVARD PASTEUR
TERRASSE EDOUARD
AVENUE DU MAINE
RUE VANDAMME
LAROCHELLE
Gaîté
RUE DUTOT
RUE PLUMET
RUE VIGÉE LEBRUN
RUE PAYEN
RUE DU COTENTIN
PONT DES CINQ MARTYRS DU LYCÉE BUFFON
RUE DU COTENTIN MOUCHOTTE
PARVIS D TEMPLIER
RUE VERCINGETORIX
RUE JEAN ZAY
MONTPARNASSE
RUE BARGUE
RUE PLATON
RUE GIDON
RUE ANDRÉ
PLACE DE CATALOGNE
PLACE CONSTANTIN BRANCUSI
RUE ALAIN
LES COLONNES
RUE D'ALLERAY
PLACE FALGUIÈRE
JARDIN ALLERAY LABROUSTE
RUE LABROUSTE
RUE SAINT AMAND
RUE CASTAGNARY
RUE GEORGES PITARD
RUE ALPHONSE BERTILLON
PROCESSION
RUE GUILLEMINOT
PLACE DE L'ABBÉ LEBEUF
RUE DE LOUVEL
RUE EDOUARD JACQUES
RUE MAISON DIEU
RUE ASSELINE
RUE VERCINGETORIX
RUE DU CHAT QUI PÊCHE
RUE DU CONGO
DIDEROT
RUE RAYMOND
Pernety
SQUARE STE LEONIE
PLACE DE MORO GIAFFERI
SQUARE DE L'AIDE SOCIALE
RUE DU CHATEAU
RUE MAURICE RIPOCHE
RUE DE VOUILLE
PLACE DU GENERAL MONCLAR
RUE DE PLAISANCE
RUE DES THERMOPYLES
RUE DE L'ETUVE
RUE DE LA SABLIÈRE
PLACE GILBERT PERROY
RUE D'ALESIA
Plaisance
SQUARE ALESIA RIDDER
RUE DE GERGOVIE
RUE BOYER BARRET
RUE DE RIDDER
SQUARE DU CHANOINE VIOLLET
RUE OLIVIER MOYER
RUE DES PLANTES
RUE DU MOULIN VERT
SQUARE LOSSERAND SUISSES
RUE DE L'ABBÉ CARTON
RUE JACQUIER
RUE LOUIS MORARD
VILLA D'ALESIA
RUE DE CHATILLON
Hôpital Broussais la Charité
RUE DES ARBUSTES
VILLA JAMOT
VILLA DESHAYES
VILLA COLLET
RUE DES MARINIERS
RUE ANTOINE CHANTIN
AVENUE JEAN MOULIN
BLVD BRUNE

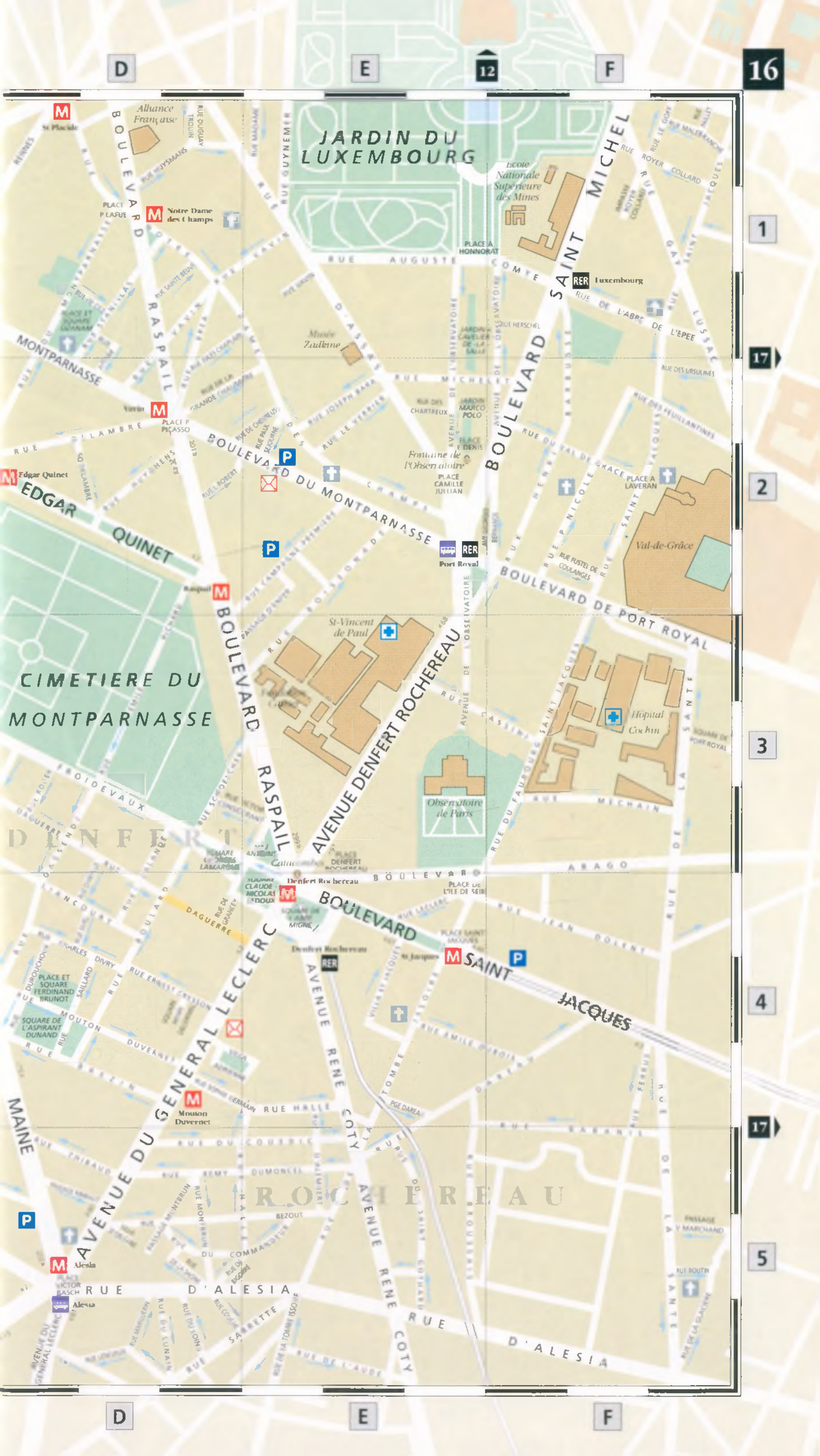
D
E
12
F
JARDIN DU LUXEMBOURG
Alliance Française
St Placide
Notre Dame des Champs
Ecole Nationale Supérieure des Mines
PLACE A HONNORAT
RUE AUGUSTE COMTE
BOULEVARD SAINT MICHEL
Luxembourg
RUE DE L'ABBÉ DE L'EPÉE
RUE GAY LUSSAC
RUE ROYER COLLARD
RUE DES URSULINES
MONTPARNASSE
BOULEVARD RASPAIL
Musée Zadkine
RUE D'ASSAS
RUE MICHELET
RUE DES CHARTREUX
JARDIN MARCO POLO
Vavin
PLACE P PICASSO
RUE DELAMBRE
BOULEVARD DU MONTPARNASSE
Fontaine de l'Observatoire
PLACE CAMILLE JULLIAN
RUE DES FEUILLANTINES
PLACE A LAVERAN
Edgar Quinet
EDGAR QUINET
Port Royal
BOULEVARD DE PORT ROYAL
Val-de-Grâce
Raspail
St-Vincent de Paul
CIMETIERE DU MONTPARNASSE
AVENUE DENFERT ROCHEREAU
AVENUE DE L'OBSERVATOIRE
RUE CASSINI
Hôpital Cochin
RUE DU FAUBOURG SAINT JACQUES
RUE MÉCHAIN
Observatoire de Paris
RUE FROIDEVAUX
DENFERT
PLACE DENFERT ROCHEREAU
Denfert Rochereau
BOULEVARD ARAGO
PLACE DE L'ILE DE SEIN
RUE DAGUERRE
BOULEVARD SAINT JACQUES
St Jacques
RUE JEAN DOLENT
AVENUE DU GENERAL LECLERC
AVENUE RENE COTY
RUE EMILE DUBOIS
Mouton Duvernet
RUE HALLE
RUE DU COUEDIC
ROCHEREAU
RUE SARRETTE
MAINE
Alésia
RUE D'ALESIA
1
2
3
4
5
17

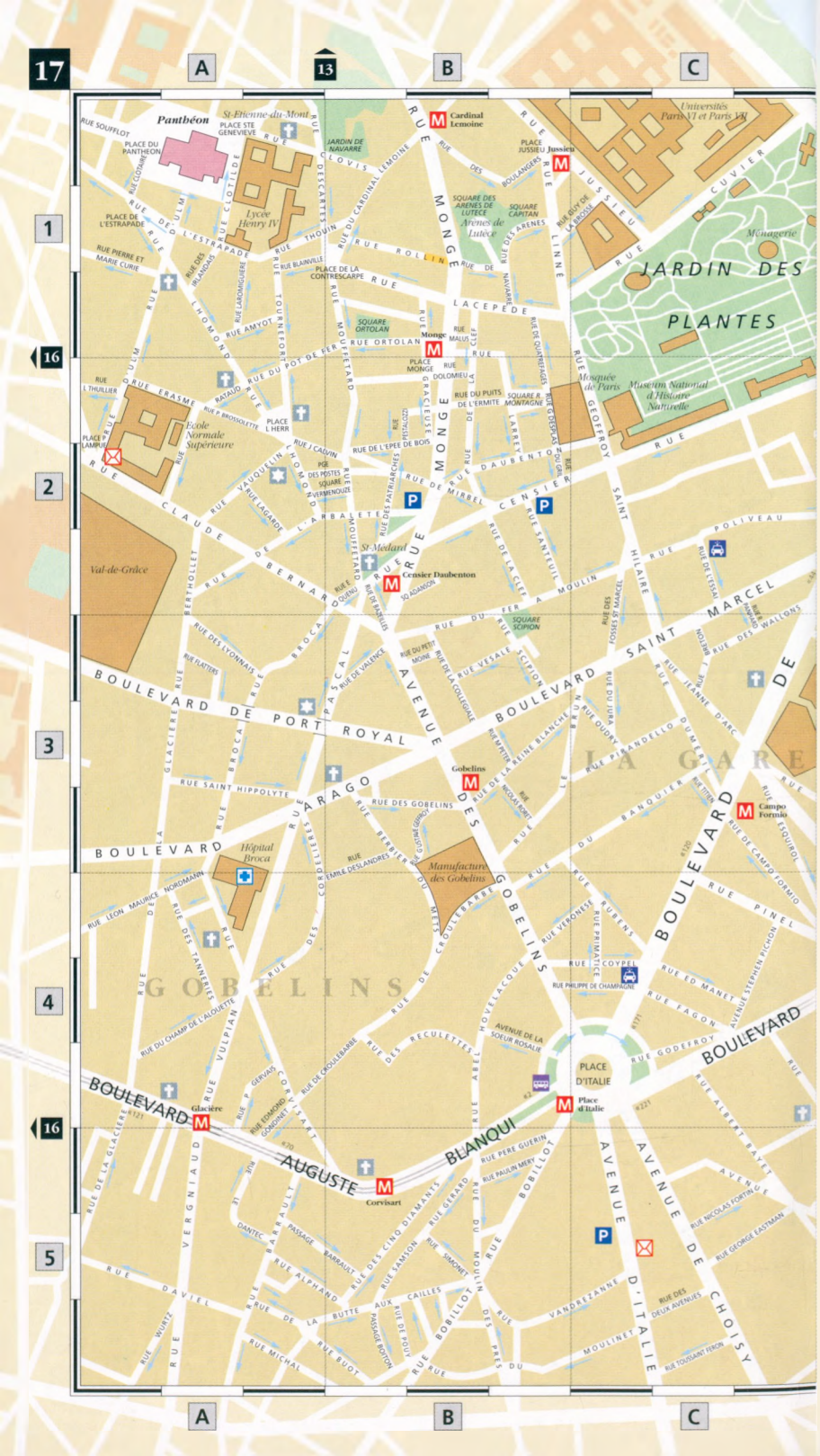
17
13
16
A
B
C
1
2
3
4
5
Panthéon
St-Etienne-du-Mont
PLACE STE GENEVIEVE
PLACE DU PANTHEON
RUE SOUFFLOT
RUE CLOTAIRE
RUE CLOTILDE
Lycée Henry IV
JARDIN DE NAVARRE
RUE DU CARDINAL LEMOINE
RUE DES BOULANGERS
Cardinal Lemoine
PLACE JUSSIEU
Jussieu
Universités Paris VI et Paris VII
RUE CUVIER
Ménagerie
JARDIN DES PLANTES
SQUARE DES ARENES DE LUTECE
Arènes de Lutèce
SQUARE CAPITAN
RUE BUFFON
RUE DE L'ESTRAPADE
PLACE DE L'ESTRAPADE
RUE PIERRE ET MARIE CURIE
RUE DES BILLOTTES
RUE LAROMIGUIERE
RUE BLAINVILLE
RUE THOUIN
RUE ROLLIN
PLACE DE LA CONTRESCARPE
RUE DE NAVARRE
RUE LINNE
RUE LACEPEDE
RUE AMYOT
RUE TOURNEFORT
RUE MOUFFETARD
SQUARE ORTOLAN
RUE ORTOLAN
Monge
PLACE MONGE
RUE DOLOMIEU
RUE DU POT DE FER
RUE ERASME
RUE L THURLIER
RUE P BROUSSOLETTE
PLACE L HERR
RUE J CALVIN
RUE DU PUITS DE L'ERMITE
SQUARE R MONTAGNE
RUE DE QUATREFAGES
RUE GEOFFROY
Mosquée de Paris
Muséum National d'Histoire Naturelle
PLACE LAMPUE
École Normale Supérieure
RUE DE L'EPEE DE BOIS
RUE DE DAUBENTON
RUE MIRBEL
RUE DE LA CLEF
RUE SANTEUIL
RUE CLAUDE BERNARD
RUE VAUQUELIN
RUE LAGARDE
RUE L'ARBALETE
RUE DES PATRIARCHES
RUE PESTALOZZI
RUE DES POSTES
SQUARE VERMENOUZE
PGE
St-Médard
Censier Daubenton
SQ AGANSON
RUE DE QUEBEC
RUE DE BASILE
RUE DU FER A MOULIN
SQUARE SCIPION
RUE SCIPION
RUE VESALE
RUE DE LA COLLEGIALE
RUE DU PETIT MONT
RUE DE VALENCE
RUE BERTHOLLET
RUE DES LYONNAIS
RUE FLATTERS
RUE BROCA
RUE PASCAL
Val-de-Grâce
BOULEVARD DE PORT ROYAL
AVENUE DES GOBELINS
BOULEVARD SAINT MARCEL
RUE POLIVEAU
RUE DE L'ESSAI
RUE HILAIRE
RUE DES FOSSES SAINT JACQUES
RUE DES WALLONS
RUE JEANNE D'ARC
RUE PIRANDELLO
RUE DU JURA
RUE OUDRY
RUE DE LA REINE BLANCHE
RUE BRUN
RUE DE LA GLACIERE
RUE SAINT HIPPOLYTE
RUE DES GOBELINS
Gobelins
RUE NICOLAS BOREL
RUE BERBIER DU METZ
RUE DE L'EMPEREUR JULIEN
RUE DE CHOULEBARBE
RUE DES COPEAUX
RUE DE L'ESTRAPADE
BOULEVARD ARAGO
Hôpital Broca
Manufacture des Gobelins
RUE LEON MAURICE NORDMANN
RUE DES TANNERIES
RUE DU CHAMP DE L'ALOUETTE
RUE VULPIAN
RUE DU BANQUIER
Campo Formio
RUE DE CAMPO FORMIO
RUE ESQUIROL
RUE PINEL
RUE VERONESE
RUE RUBENS
RUE PRIMATICE
RUE COYPEL
RUE PHILIPPE DE CHAMPAGNE
RUE ED MANET
RUE FRAGON
AVENUE STEPHEN PICHON
GOBELINS
RUE NOVELACQUE
AVENUE DE LA SOEUR ROSALIE
RUE DES RECULETTES
RUE ABEL HERMANT
RUE GODEFROY
PLACE D'ITALIE
Place d'Italie
BOULEVARD
BOULEVARD AUGUSTE BLANQUI
Glacière
RUE DE LA GLACIERE
RUE P GERVAIS
RUE EDMOND GONDINET
RUE DE CHOULEBARBE
RUE PERE GUERIN
RUE PAULIN MERY
RUE BOBILLOT
Corvisart
RUE VERGNIAUD
RUE DES CINQ DIAMANTS
RUE SAMSON
RUE GERARD
RUE SIMONET
RUE DU MOULIN DES PRES
AVENUE DE CHOISY
AVENUE D'ITALIE
RUE NICOLAS FORTIN
RUE GEORGE EASTMAN
RUE DES DEUX AVENUES
RUE TOUSSAINT FENON
RUE DAVIEL
RUE WURTZ
RUE DE LA BUTTE AUX CAILLES
RUE MICHAL
RUE BUOT
PASSAGE BOYON
RUE DE POUY
RUE BOBILLOT
RUE VANDREZANNE
RUE MOULINET
RUE DU

D
E
14
F
1
2
3
4
5
QUAI SAINT BERNARD
PORT SAINT BERNARD
SQUARE TINO ROSSI
VOIE MAZAS
PLACE MAZAS
AVENUE LEDRU ROLLIN
RUE DE CHEMILLY
RUE DE LA TRAVERSIÈRE
RUE DE LYON
BOULEVARD DE BERCY
RUE MICHEL CHASLES
RUE ISAAC GIRBERT
COUR DIDEROT
RUE ARSÈNE LEGRANDIN
RUE HECTOR MALOT
AVENUE DAUMESNIL
RUE JEAN BOUTON
RUE GUILLAUMOT
PASSAGE BRUNOY
PASSAGE RAGUINOT
PLACE RUTEBEUF
COUR DE CHALON DE CHALON
Gare de Lyon
RER
Port D'Austerlitz
PLACE VALHUBERT
BUFFON
Gare d'Austerlitz
RER
QUAI DE LA RAPÉE
QUAI D'AUSTERLITZ
RUE VAN GOGH
ALLÉE DE BERCY
RUE DE BERCY
RUE VILLIOT
RUE NICOLAS HOUEL
L'HOPITAL
SQUARE MARIE CURIE
Port C de Gaulle
PORT D'AUSTERLITZ
La Seine
BERCY
Ministère de l'Économie et Ministère des Finances
BLVD DE BERCY
Palais Omnisports de Paris Bercy
St Marcel
Hôpital Pitié Salpêtrière
RUE EDMOND LAMAND
RUE FULTON
RUE DE BELLEVUE
GIPSARD
Quai de la Gare
Port de Bercy
PORT DE BERCY
PORT DE LA GARE
QUAI F MAURIAC
AURIOL
VINCENT
RUE GEORGE BALANCHINE
JARDIN J. JOYCE
PLACE J. VILAR
RUE BRAUDEL
RUE RAYMOND ARON
Bibliothèque Nationale de France
Chevaleret
RUE BRUANT
RUE JENNER
RUE LOUISE WEISS
PLACE PINEL
SQUARE G. MESUREUR
Nationale
RUE CLISSON
RUE DU DR ROUX
RUE DU DR V. HUTINEL
RUE YEO THOMAS
RUE J.S BACH
RUE NATIONALE
RUE JEANNE D'ARC
RUE DUCHE DE LAVILLE
SQUARE HÉLOÏSE ET ABÉLARD
RUE GOURDAULT
RUE CHARCOT
RUE DU CHEVALERET
RUE TOLBIAC
Bibliothèque
PLACE JEANNE D'ARC
RUE XAINTRAILLES
RUE DU CHÂTEAU DES RENTIERS
RUE LAHIRE
RUE BICQUET
PLACE NATIONALE
PLACE SOUHAM
RUE EDISON
RUE DES HAUTES FORMES
RUE BRUNOY
RUE DU CHÂTEAU DES RENTIERS
RUE JEAN COLLY
RUE DE REIMS
RUE DU DR SOUS DES BERGES
RUE LEREDDE
RUE CHARLES MOUREU
RUE BAUDRICOURT
PLACE DU DR NAVARRE
SQUARE F. BLUMENTHAL
RUE ALBERT
RUE CANTAGREL
RUE DE TOLBIAC
RUE PATAY

Bendroji rodyklė

A

A la Bonne Franquette 267
A la Civette 320, 321
A L'Image du Grenier sur L'Eau 315, 324, 325
A l'Olivier 320, 321
A. G. Le Poète 298, 306
Aaron, Didier 324, 325
L'Abbaye St-Germain 277
Les Abbesses 226
Abbesses, Place des *žr.* Place des Abbesses
Abbey Bookshop 320, 321
L'Académie de la Bière 311
Académie Française 44, **141**, 166
Académie Royale de Peinture et de Sculpture 33, 60
Access Voyages 363
Adelaidė Savojietė 222
Adrianas, imperatorius 129
Aer Lingus 363
Afrikos menas 58
Agatha 318, 319
Agnès B 316, 317, 318
Agripa 129
Aikštės 52–53
Place Charles de Gaulle (l'Etoile) 33, 207, 209
Place Charles Dullin 266
Place Dauphine 77, 86
Place de la Bastille 30, 98
Place de la Concorde 27, 131
Place de la Contrescarpe 166
Place de la Madeleine 212, 214, 314
Place de la République 261
Place de l'Opéra 213
Place des Abbesses 226, 266
Place des Pyramides 118, 121
Place des Victoires 133
Place des Vosges 51, 93, 94
Place du 18 Juin 1940 178
Place du Tertre 219, 220, 222, 226
Place Jean-Baptiste Clément 267
Place Maubert 152
Place Royale 22–23
Place St-Michel 150
Place St-Sulpice 170, 172
Place Vendôme 132
puikiausios aikštės 50–53
Square Barye 263
Square Jean XXIII 79, 80
Square du Temple 103
Square du Vert-Galant 51, 53, 77, 87
Square Frédéric Lemaître 261
Square Georges Caïn 91
Square Willette 221
Air Canada 360, 363
Air France 360, 361, 363
Air travel 360–361, 363
AJF 359
Alain Ducasse 297, 304
Aleksandras II, caras 230
Aleksandras III, caras 206
Aleksandras III, popiežius 82, 83
Alexander, viešbutis 279, 283
Aliejinės lempos, roménų 19
Aligre, Marché d' *žr.* Marché d'Aligre
Alinės 310
L'Alisier 296, 299
Alkoholis, muitinė ir akcizai 358
Alléosse 322, 323
Allo Logement Temporaire 272, 274
Allô Sports 342, 343
Les Allobroges 298, 309
Alpha taxis 373
Alpha-FNAC 351
Alphand, Adolphe
Bois de Boulogne 53
Bois de Vincennes 53, 246
Parc des Buttes-Chaumont 232
Parc Monceau 230
Parc Montsouris 246
Altea 363
Alus 293, 310
Ambasados 359
Les Ambassadeurs 296, 301
Ambassador, viešbutis 279, 285
Amboise, Jacques d', Cluny abatas 154, 155
L'Ambroisie 296, 300
American Airlines 360, 363
American Church 359
American Express 354
American Hospital 353
Les Amis des Livres 140
Les Amognes 298, 308
Amphithéâtre Richelieu de la Sorbonne 333, 334
Amphyclès 297, 304
Amžinojo miego genijus (Daillion) 181
Ancienne Comédie 354
Andouillettes à la Lyonnaise 291
André Citroën, parkas 247
Angelas keliauninkas (Moreau) 231
Angelico, Fra 126
Angélina 130, 287, 288, 311
Angers, David d' 158
Antikvarinės prekės 324–325
Antoine-Simone Berriau teatras 330, 331
Antrasis pasaulinis karas 36, 37, 69, 80, 113, 179, 205
Antroji imperija 32–33, 195
Apatinio trikotažo parduotuvės 318
Aperityvai 293
Apicius 298, 309
Apmuitinamų prekių kiekis 358
Apollinaire, Guillaume 137, 223
Apollinaire'ui pagerbti (Picasso) 137
Apolono žirgai (Le Lorrain) 102
Apranga (drabužių parduotuvė) 316, 317
Apžvalgos vietos 347
Aquaboulevard 343, 346
Aquarelle 320, 321
Arbatinės 310–311
Arbatpinigiai
kino teatruose 341
restoranuose 288
viešbučiuose 271
L'Arbre à Vin 323
Arc de Triomphe 41, 203, 208–209
architektūriniai bruožai 208–209
istorija 32–33
Napoleono vestuvių paradas 209
reljefas 146
laiko skalė 208
Nežinomo kareivio kapas 36, 208
Arc de Triomphe du Carrousel 31, 122, 130
L'Arc en Seine 324
Arcades *žr.* Les Galeries
Architektūra, muziejai 58–59
Arène de Lutèce 19, 163, 165
L'Argège 294
L'Argonaute 235
Arklių lenktynės 342
L'Arlequin 324, 325
Arman 113
Armand au Palais Royal 296, 300–301
Armani, Giorgio 316, 317, 318
Armée, Musée de l' *žr.* Musée de l'Armée
Armėnų muziejus *žr.* Musée Arménien
L'Armoise 298, 307
L'Arpège 297, 304
Art Deco 36
antikvariatai 324
Café de Flore 136, 139
La Samaritaine 115
Musée des Arts Décoratifs 130
Quai de Jemmapes 261
Rue Campagne-Première 178
Rue de La Fontaine 264
stiklas 320
Art Moderne de la Ville de Paris, Musée d' *žr.* Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris
Art Moderne, Musée National d' *žr.* Musée National d'Art Moderne
Art Nouveau 34, 35
antikvariatai 324
Auteuil 264, 265
Avenue Rapp, Nr. 29 191
Fouquet juvelyrinė krautuvė 97
Grand Palais 206
La Samaritaine 115
metro stotys 226, 266, 368
Musée des Arts Décoratifs 118, 130
Musée d'Orsay 146
Notre-Dame du Travail 247
Pont Alexandre III, 206
Rue Cler 190
Rue de la Fontaine 254
stiklas 320
St-Jean l'Evangéliste 49, 226, 266–267
Artaxi 373
Artcurial 324, 325
L'Artisan Parfumeur 320, 321
Artois, grafas d' 255
Arts Africains et Océaniens, Musée National des *žr.* Musée National des Arts Africains et Océaniens
Arts de la Mode, Musée des *žr.* Musée des Arts de la Mode
Arts Décoratifs, Musée des *žr.* Musée des Arts Décoratifs
Assemblée Nationale
Palais-Bourbon 69, 190
L'Assiette 297, 303
Association des Paralysés de France 274
Association pour la Mobilité des Handicapées à Paris 351
Asteriksas, galas 346
Astier 298, 307
At Home in Paris 274
Atala 279, 284
Atelier des Enfants 345
L'Atelier Montparnasse 279, 283
Atelier, teatras 330, 331
Atsisveikinimo durys (Mitchell) 113
Atviras Paryžiaus teniso turnyras 64
Atviras prancūzų teniso turnyras 62, 63
Au Bec Fin 330, 331, 345

Au Bon Marché 322, 323
Au Franc Pinot 311
Au Lapin Agile 220, 223, 267, 330, 331
Au Nain Bleu 321
Au Petit Colombier 297, 305
Au Petit Marguéry 297, 303
Au Petit Riche 298, 306
Au Pied de Cochon 295, 296, 300
Au Pressoir 298, 309
Au Printemps 313
Au Trou Gascon 298, 309
L'Auberge du Bonheur 298, 307
Auctions and auction houses 324–325
Audiniai 320, 326
Auditorium du Châtelet 332, 334
Auditorium du Louvre 332–333, 334
Auditorium du Musée d'Orsay 333, 334
Augusta 298, 309
Auksinė Bazelio rožė 154, 157
Austerlitzo mūšis (Gechter) 209
Austerlitzo mūšis (1805) 31, 208, 209
Australų turizmo agentūra 351
Auteuil 32, 37
  hipodromas 342, 343
  pasivaikščiojimai 257, 264–265
Autobusai
  autobusų stotelės 370, 371
  bilietai 370
  iš oro uosto į miestą 364–365
  maršrutų žemėlapiai 371
  naktiniai 329, 371
  oro uostas 361
  tolimųjų reisų 362, 364–365
  turistinės iškylos 351
  turistiniai maršrutai 371
  vasaros sezonas 371
  važiavimas 370–371
Automobiliai
  atvykimas į Paryžių 362, 363
  automobilininkai Paryžiuje 366, 367
  Centre International d'Automobile 232
  Le Manso lenktynės 342
  nuoma 367
  stovėjimas 367
Aux Charpentiers 296, 301
Aux Fins Gourmets 296, 301
Aux Senteurs de Provence 298, 308
Aux Trois Mailletz 337, 338
Aux Vrai Produits d'Auvergne 322, 323
Avant-Scène 324, 325
L'Avenue 297, 305
Avenue de l'Opéra 217
Avenue des Champs-Elysées *žr.* Champs-Elysées
Avenue du Président Wilson 195
Avenue Junot 227
Avenue Montaigne 204, 207
Avenue Rapp 191
Averbode'o altorius 156
Avis 367
Avril, Jane 226
Axael, Michel 318, 319
Axis 320, 321
Azéma 198
Azijos menas 58

B

Baby Dior 318, 319
Baccarat krištolas 231, 315, 320, 321
Bagatelle'io sodai, Bois de Boulogne 50, 53, 133, **255**
Baguettes (duona) 290, 322
Les Bains 338, 339
Baiser Salé 337
Baker, Josephine 36, 42, 112, 178
Balajo 338, 339
Baldaccini, César 282
Baldai
  antikvariniai 324–325
  modernūs 324, 325
  Musée du Louvre 129
  muziejai 57
  Renesanso 23
  Revoliucijos 29
  viduramžių 20
  XVII amžiaus 24
Balenciaga 201
Baletas 332, 335
Baltard, Victor-Louis 49, 106, 144, 259
Balthus 61, 113
Balzac, viešbutis 276, 279, 284
Balzac, Honoré de 146
  kapas 240
  Maison de Balzac 200
  statula 177
Bandelės 290
Bank of Boston 354
Bankai 354
Banknotai 355
Banlieue (priemiestiniai traukiniai) 372
Banque de France 30, **132–133**
Le Bar a Huîtres 296, 299
Bar de la Croix Rouge 286, 310, 311
Le Baracane 296, 299
Barai 286, 287
  valgiaraštis 288
Barai 286, 310–311
Barbizono mokykla 206
Barillet-Deschamps 232
Baroko bažnyčios 48–49
Baroko dailė 60
Barrière de la Villette 260
Bars du Ritz 311
Barthelemy 323
Bartholdi, Frédéric-Auguste, kapas 180
Bartholomé, Paul Albert 240
Bas et Haut 318, 319
Baselitz, Georg 113
Basilique St-Denis 156, 231
Bassin de la Villette 72, 73, 232, 260
Bassin de l'Arsenal 53
Bastien-Lepage, Jules 147
Bastilija 21
  žlugimas 28–29, 39
Bastilijos diena 63, 131
Bastille *žr.* Bastilija
Bastille rajonas
  kavinės 286
  meno galerijos 324
Bastille, Opéra de *žr.* Opéra de Paris Bastille
Bastille, Place de la *žr.* Place de la Bastille
Bataclan 336, 337, 338, 339
Bateau-Lavoir 44, 223, 226, 267
Bateaux mouches 72, 73, 346
Bateaux Parisiens 72
Bateaux Vedettes 73
Batifol 264
Batobus 72, 73
Batų parduotuvės 318, 319
Baudelaire, Charles 32, 87, 142, 145, 180, 181, 281
Baudelaire, Charles *(tęsin.)*
  kenotafas 180
  kapas 181
Baudot, Anatole de 49, 226
Bazille, Frédéric 146
Bažnyčios
  Basilique St-Denis 48
  Chapelle de la Sorbonne 48, 153
  Chapelle du Martyre 223
  Dôme 25, 41, 46, 18–19, 159, 184, 185, 187, 188–189
  Eglise des Billettes 333, 334
  informacija turistams 359
  La Madeleine 31, 46, 49, 212, 214, 333, 334
  muzika 333, 334
  Notre-Dame d'Auteuil 264
  Notre-Dame de l'Assomption 265
  Notre-Dame des Blancs Manteaux 102, 333, 334
  Notre-Dame du Travail 247
  Panteonas 27, 46, 49, 158–159, 262
  puikiausios bažnyčios 46–49
  Sacré-Coeur 44, 47, 49, 219, 221, 224–225, 347, 359
  Sainte-Chapelle 15, 41, 46, 48, 88–89, 217, 333, 334, 347
  Sainte-Clothilde 48, 49, 187
  Salpêtrière 49
  St-Augustin 49, 259
  St-Etienne-du-Mont 23, 48, 153
  St-Eustache 23, 44, 47, 48, 105, 114
  St-Germain-des-Prés 48, 135, 136, 138, 139, 152, 157, 333, 334
  St-Germaine l'Auxerrois 48, 115
  St-Gervais–St-Protais 36, 44, 46, 48, 71, 99, 333, 334
  St-Jean l'Evangéliste 49, 226, 266–267
  St-Joseph-des-Carmes 49, 173
  St-Julien-le-Pauvre 48, 151, 152, 333, 334
  St-Louis-des-Invalides 49, 185, 186, 187
  St-Louis-en-l'Ile 87, 263, 333, 334
  St-Médard 162, 166
  St-Merry 48, 107, 108, 280
  St-Paul–St-Louis 47, 49, 99
  St-Pierre de Montmartre 221, 222
  St-Roch 49, 118, 121, 333, 334
  St-Séverin 47, 48, 150, 151, 152
  St-Sulpice 27, 48, 49, 138, 142, 152, 170, 172, 333, 334
  Tour St-Jacques 23, 48
  Val-de-Grâce 48, 49, 173
  dar žr. Katedros
BBC World Service 359
Beach, Sylvia 45, 140
Beaubourg ir Les Halles 104–115
  gatvių rodyklės žemėlapis 13
  lengvi užkandžiai 311
  orientacinis žemėlapis 105
  restoranai 296, 300
  žemėlapis *Iš gatvės į gatvę* 106–107
  dar žr. Pompidou centras
Beaujolais vynai 292
Beaumarchais 140
Beauvais gobelenai 230
Beauveau St-Antoine 233
Beauvilliers 286, 287, 298, 307
Beauvoir, Simone de 38, 136, 139, 143
  kapas 181
Beckett, Samuel, kapas 180

Beethoven, Ludwig van 333
Beisbolas 343
Belgrand 32
Belle Epoque 34–35, 108, 240, 258, 287
Belleville 287
Belmondo, Jean-Paul 44, 318
Belzunce 142
Ben (Vautier Benjamin), Beno krautuvė 113
Bendrabučiai 273, 274
Benet, Eug_ne, Kristus 221
Benetton 259, 318, 319
Benoît 295, 296, 300
Berlioz, Hector 44, 186, 227, 333
Bernard, Emile 147
Bernhardt, Sarah 335
kapas 240
Bernini, Giovanni Lorenzo 173
Berthillon 262, 263
Beuys, Joseph, *Homogeninė infiltracija* 113
BHV (Le Bazaar de l'Hôtel de Ville) 313
Bibliotekos
Bibliothèque Nationale 217
Hôtel de Lamoignon 94
Hôtel de Sens 99
Institut Pasteur 247
Bibliothèque Nationale 217
Bibliothèque Nationale de France (Tolbiac) 246
Bice 276
Bicloune 367
Bicy-Club 367
Bilboquet 336, 337
Bilietai su nuolaida jaunimui 372
Bilietai
autobusai 370
džiazo klubai 337
kino teatrai 341
metro 368, 369
opera ir koncertai 334
perpardavinėjimas 329
pramogų 328–329, 351
RER traukiniai 368
SNCF traukiniai 372
šokių 335
su nuolaida 329
teatras 331
viešasis transportas 366
Bilietų kasos 328–329
Billettes, Cloîtres des *žr.* Cloître des Billettes
Birdland 310, 311
Birža 217
Bismarck, Otto von 224
Bistro 286, 287
Bistro des Augustins 311
Le Bistro des Deux Théâtres 298, 308
Bistro du Sommelier 311
Le Bistrot d'à Côté Flaubert 298, 308
Le Bistrot de Breteuil 297, 303
Le Bistrot du Dôme 297, 303
Bizet, Georges 44–45
Blanche, J-E., Proust 45
Bleu Marine 296, 300
Blondel, Alain 324, 325
Blue Fox Bar 311
Blute-fin *žr.* Moulin de la Galette
Le Boeuf sur le Toit 310, 311
Boileau, Louis-Auguste 198
Boileau, Nicolas, kapas 138
Bois de Boulogne 33, 41, 229, **254–255**
Bois de Boulogne *(tęsinys)*
autobusai 371
Bagatelle'io sodai 50, 53, 133, 255
ežerai 346
Jardin d'Acclimatation 345
puikiausi sodai, parkai 50–53
sportas 342
teatrai po atviru dangumi 331
Bois de Vincennes 64, 246
autobusai 371
Cartoucherie 330, 331
ežerai 346
Parc Floral 246, 345
puikiausi sodai, parkai 50–53
sportas 342
zoologijos sodas 246, 345
La Boite à Bas 318, 319
Bon Marché 313
Bonapartas, Juozapas, kapas 188, 189
Bonapartas, Napoleonas *žr.* Napoleonas Bonapartas, imperatorius
Bonaparte, Pierre 241
Bonbeco bokštas, Conciergerie 81
Bonnard, Pierre 56, 57, 61, 113, 147
Bonpoint 318, 319
Bordo vynai 292, 293
Bosch, Hieronymus 126
Bouchardon, Edme, Fontaine des Quatre Saisons 187
Boucher, François 60, 103, 207
Boucheron 117, 318, 319
Bouffes-du-Nord teatras 331
Bouffes-Parisiens 330, 331
Boufflers, grafienė de 264
Bouilhet-Christofle, Charles 57, 132
Bouilhet-Christofle, Musée *žr.* Musée Bouilhet-Christofle
Boules, žaidimas 169
Boulevard, periodinis leidinys 320
Boulevard des Capucines 212, 213
Boulevard des Italiens 215
Boulevard des Italiens (Grandjean) 32
Boulevard Haussmann 215
Boulevard St-Germain 136, 139
Boulevard St-Michel (Boul'Mich) 149, 150, **152**, 169
Boulez, Pierre 45, 333
Boulingas 343
Boulle, André-Charles 24, 129
Boulogne, Bois de *žr.* Bois de Boulogne Les Bouquinistes 67
Bourbon, kunigaikštienė de 190
Bourbonų dinastija 17, 99, 130, 188
Bourdelle, Antoine 68, 146
Gustave'o Eiffelio biustas 193
Lankininkas 178
Musée Antoine Bourdelle 57, 178
Penelopė 57
Burgundijos kunigaikštis 114
Boursault 323
Bourse du Commerce **115**, 287
Bouvier kolekcija 97
Brancusi, Constantin 44, 61, 112, 164, 178, 247
Bučinys 180
Panelė Pogany 112
Braque, Georges 34, 36, 44, 57, 61, 112, 113, 199, 226, 324
Vyras su gitara 111
Brasserie Balzar 296, 302
Brasserie Bofinger 295, 296, 299
Brasserie Flo 295, 298, 308
Brasserie Lipp 136, 139, 296, 301
Brendis 293
Brentano 320, 321, 359
Bretanės valstietė (Gauguin) 147
Breton, André 36, 112
Bricard, Musée *žr.* Musée Bricard
Briçonnet 142
Brie de Meaux sūris 291
Brighton, viešbutis 278, 280
Brissemoret, Claude 298, 306
Bristol, viešbutis 270, 276, 279, 284
British Airways 360, 363
British and American Pharmacy 353
British Hospital 353
British Midland 360, 363
Brittany Ferries 362
Bronzos amžius (Rodin) 265
Brook, Peter 330
Brosse, Salomon de 48, 171, 172
Bruand, Aristide 223
Bruand, Libéral
Hôtel des Invalides 187
Hôtel Libéral Bruand 93, 98
Pitié-Salpêtrière Hospital 49, 167
St-Louis-des-Invalides 49, 186
Brueghel, Peter 57
Brunet, P. *Mergelė Marija su Kūdikėliu* 224
La Bruyère, teatras 330, 331
Bucher, Jean-Paul 307
Bučinys (Brancusi) 180
Bučinys (Picasso) 100
Bučinys (Rodin) 187
Budé, Guillaume 153
Buffet, Bernard 61
Buffon, Comte de **166**, 167
Bunediktinų abatija 138, 222
Bureaux de change 354
Bureaux des postes 356
Buren, Daniel 120
Burgundijos vynai 292, 293
Burlenčių sportas 343
Burne-Jones, Edward 147
La Butte Chaillot 297, 304
Buttes-Chaumont, Parc des *žr.* Parc des Buttes-Chaumont

C

Cabaret des Assassins 223
Cabinet des Médailles et des Antiques, Musée du *žr.* Musée du Cabinet des Médailles et des Antiques
Cacharel 133
Caddie 318, 319
Caen 364
Caf' Conc' 336, 337
Café Beaubourg 311
Café Cluny 152
Café Cyrano 44
Café de Flore 136, 137, **139**, 143, 287
Café de la Gare 330, 331
Café de la Mairie 172
Café de la Paix 142, 212, 213, 311
Café de la Plage 336, 337
Café de l'Abreuvoir 222
Café de Paris 142
Café d'Edgar 330, 331, 344, 345
Café des Musées 311
Café d'Orsay 142
Café Drouant 217, 298, 307
Café Mouffetard 311
Café Runtz 298, 306
Café Tortini 142
Cagna, Jacques 301, 302
La Cagouille 297, 303
Caisse Nationale des Monuments Historiques 95

Calais 364
Calder, Alexander 112
Dviejų lygių mobilis 113
La Calinière 324, 325
Camembert, sūris 291, 322
Camondo, grafas Moise de 230
Camondo, Isaac de 129
Campagne et Provence 297, 302
Camping du Bois de Boulogne/ Ile de France 273, 274
Camus, Albert 143
Canal de l'Ourcq 73
Canal St-Martin 44, 232
iškylos laivu 73
pasivaikščiojimai 257, 260–261
Canal, ponia 304
Canaletto 56
Canauxrama 72
Cantin, Marie-Anne 322, 323
Capucine Puerari 318, 319
Caravaggio, *Laimės būrėja* 126
Caravanning 273, 274
Cardin, Pierre 305, 316, 317, 318, 319
Carel 318, 319
Carlier, Edouard 307
Carmontelle, Louis 230
Carnavalet, Hôtel *žr.* Hôtel Carnavalet
Carnavalet, Musée *žr.* Musée Carnavalet
Carné, Marcel 44
Carnet (autobusų bilietai) 370
Carpeaux, Jean-Baptiste 53, 61, 146
Fontaine de l'Observatoire 173
Keturios pasaulio šalys 54
Šokis 144
Žvejys ir kriauklė 54
Le Carré des Champs-Elysées 297, 305
Le Carré des Feuillants 288, 296, 301
Carré Rive Gauche 62, 324
Carrousel du Louvre 122
Carrousel, Jardin du *žr.* Jardin du Carrousel
Carte Bleue/Visa 354
Carte Hebdomadaire 366
Carte Inter-Musée 350
Carte Orange 366
Carte Paris Visite 366
Cartes de séjour 358
Cartes Jeunes 358
Cartier 117, 200, 315, 318, 319
Cartoucherie 330, 331
Casa de Delfo/Jean de Chalosse 297, 305
Le Casbah 338, 339
Cassatt, Mary 147
Castel Béranger **254**, 264, 265
Castel's 338, 339
Castro, Jean-Pierre de 324, 325
Caveau de la Huchette 336, 337
Caveau de la République 330, 331
Caves Retrou 323
Caves Taillevent 323
Cazaris, Julijus 77
CCF 354
Cellini, Benvenuto 127
Centre de l'Architecture et de Patrimonie 58, 197, **198**
Centre de Création Industrielle 58, 110
Centre des Renseignements des Douanes 358
Centre d'Information et de Documentation jeunesse 344, 358, 359
Centre Français du Commerce Extérieur 324, 325
Centre International d'Automobile 232
Centre Médical Europe 353
Le Cercle Ledoyen 297, 305
Cézanne, Paul 36, 56, 59, 61, 131, 147
Chablis, vynas 292
Chabrol, Claude 340
Chagall, Marc 44, 61, 112, 178, 215, 227, 247, 283
Rusijai, asilams ir kitiems 111
Chaillot kvartalas 194–201
gatvių rodyklės žemėlapiai 3, 9–10
orientacinis žemėlapis 195
restoranai 297, 304–305
viešbučiai 279, 283–284
žemėlapis *Iš gatvės į gatvę* 196–197
Chaillot, Palais de *žr.* Palais de Chaillot
La Chaise Longue 320, 321
Chalgrin, Jean-François 140, 171
Arc de Triomphe 208, 209
Chalus, Pierre de, Cluny abatas 154
Champaigne, Philippe de
Kardinolo Richelieu portretas 44
Paskutinė vakarienė 60
Champ-de-Mars 52, 191
Champ-de-Mars žudynės (1791) 28
Champs-Elysées
Avenue des 33, 131, 203, 205, 207
gatvių rodyklės žemėlapiai 3–4, 5, 11
kino teatrai 340
lengvi užkandžiai 311
orientacinis žemėlapis 203
restoranai 286, 297, 305–306
viešbučiai 270, 279, 284–285
žemėlapis *Iš gatvės į gatvę* 204–205
Chansonniers 330, 331
Chantilly, geležinkelio tarnybos 372
Chapelle de la Sorbonne 48, **153**
Chapelle des Lombards 337, 338
Chapelle du Martyre 223
Charcuterie 322, 323
Chardin, Jean-Baptiste-Siméon 56, 60
Charles de Gaulle oro uostas 275, 360–361, 363, 364–365
Chartier 295, 298, 306
Chartres'o katedra 193, 198
Chartres, geležinkelio tarnyba 372
Chasse et de la Nature, Musée de *žr.* Musée de la Chasse et de la Nature
Chat Noir 266
Château et Bois de Vincennes 246
Château de Bois-Préau 255
Château de Malmaison 30, 31, 255
Château des Brouillards 227
Châteauneuf-du-Pape, vynas 292
Chelles, Jean de 48
Cherbourg 364
Chéri-Bibi 318, 319
Chevignon 316, 317
Chèvre Tiede sur un Lit de Salade 291
Chez Clément 298, 306
Chez Elle 296, 300
Chez Fernand 298, 308
Chez Georges 298, 306
Chez Géraud 297, 304
Chez Jenny 296, 299
Chez Louisette 327
Chez Madame Arthur 339
Chez Max 298, 306
Chez Pento 297, 302
Chiberta 294, 297, 305
Childebertas I, karalius 16, 138
Childebertas II, karalius 16
Childerikas I, karalius 16
Childerikas II, karalius 16
Childerikas III, karalius 16
Chilperikas I, karalius 16
Chilperikas II, karalius 16
China Club 310, 311, 336, 337
Chipie 316, 317
Chirac, Jacques 39, 142
Chirico, Giorgio de 112
Chlodvigas I, karalius 10, 19, 20
Chlodvigas II, karalius 16
Chlodvigas III, karalius 16
Chopin, Frédéric 87, 132
kapas 240
paminklas 258
Christo 38, 39
Churchill, Winston 186, 277
La Cigale 336, 337
Cigarai 320
Cigaretės, muitinė ir akcizas 358
Cimabue 126
Cimetière de Montmartre 227
Cimetière de Montparnasse 175, 176, **180–181**
Cimetière du Père Lachaise 233, **240–241**
Cinémathèque Française 197, 198, 340, 341
Cinémax 192
Cirkas 345
Cirque de Paris 345
Les Citadines 274
Cité de la Musique 234, 235, 333, 334
La Cité des Enfants 344
Cité des Sciences 38, 59, 235, 236–239, 344, 345
Explora 236, 238–239
La Géode 237, 340, 341
Cité Universitaire 247
Citroën automobiliai 35, 38
Citroën, André, kapas 180
Citron pressé 293
Cityrama 351
Čiuožimas 342, 346
Claridge-Bellman 279, 284
Claude Alain, kavinė 143
Claudel, Camille 146
La Cloche des Halles 311
Cloîtres des Billettes 102
Le Clos Morillons 298, 308
La Closerie des Lilas 143, **179**, 310, 311
Club Jean de Beauvais 342, 343
Club St-Germain 336
Cluny, Musée de *žr.* Musée de Cluny
CNFLRH 274
Cocteau, Jean 121, 143, 176
Cognacq, Ernest 94, 115
Cognacq-Jay, Musée *žr.* Musée Cognacq-Jay
Colbert, Jean-Baptiste 24
Colette 37, 120, 121
Collection des Minéraux de l'Université 165
Collectionamania 62
Collège de France 23, 153
Colonial Exhibition (1931) 37, 233

Colonne de Juillet 98
Coltelli, Procopio dei 140
Comar, Agnès 320, 321
Comédie des Champs-Elysées 330, 331
Comédie Française 26–27, 45, 119, 120, 140, 330, 331
Comme des Garçons 316, 317
Les Compagnons du Voyage 351
Composteur automatai 372
Comtesse du Barry 322, 323
Conciergerie 71, 78, 81, 347
Concorde La Fayette 279, 283
Concorde, Place de la *žr.* Place de la Concorde
Conservatoire d'Art Dramatique 333, 334
Conservatoire National de Musique 333, 334
Constable, John 59
Constant, Christian 301, 322, 323
Contre-Allée 297, 303
Contrefaçon, Musée de la *žr.* Musée de la Contrefaçon
Contrescarpe, Place de la *žr.* Place de la Contrescarpe
Coquilles Saint-Jacques 290
Le Corbusier
Cité Universitaire 247
Fondation Le Corbusier 59, 254, 265
Villa La Roche 36–37, 59, 254, 265
Corday, Charlotte 81
Corneille, Pierre 120, 121, 330
Corot, Camille 220
Corral, Valentin 299
Cortot, J. P.
Napoleono triumfas 208
Cosi 310, 311
Costes, Jean-Louis 108
Côte de Beaune, vynas 292
Côte de Nuits, vynas 292
Côte-Rôtie, vynas 292
Coué, Thierry 308
Couperin, François 99
Couperinų šeima 44
La Coupole 143, 176, 178, 286, 297, 303, 310, 311
Cour Carrée du Louvre 316
Cour de Rohan 140
Cour d'Honneur, Hôtel des Invalides 185
Cour du Commerce St-André 141
Cour du Mai, Palais de Justice 78
Courbet, Gustave 56, 58, 206
Laidotuvės Ornane 61
Courtonne, Jean 187
Couscous restoranai 286
Coustou, Guillaume, Marly arkliai 123, 125, 127
Coustou, Nicolas, *Pieta* 84, 85
Couture 316
orientacinis žemėlapis 314
dar žr. Mados
Couture, Thomas 146
Coysevox, Antoine 60, 84, 253
Liudviko XIV statula 93
Cranach, Lucas 120
Les Crayons de Julie 321
Crazy Horse Saloon 339
Crèche des Andes 65
Crédit Agricole 312
Crédit Lyonnais 33, 354
Crédit Municipal 325
La Crêpe-en-l'Isle 311
Crêpes 310
Crêpes Suzettes 291
Créteil 335
Crottins de Chavignol cheese 291
Crypte Archéologique 19, 56, 79, 81
Curie, Marie 35, 45, 263
Curie, Pierre 35, 45
Cuvier fontanas 163
Cuvier, Georges 163

D

Dada 112, 181
Dagobertas I, karalius 16
Dagobertas III, karalius 16
Daguin, André 300
Daillion, H., *Amžinojo miego genijus* 181
Dali, Salvador 43, 44, 112, 143
Espace Montmartre Salvador Dali 220, 222
Dalloyau 322, 323
Dalou, Jules 170
Dama su vienaragiu (gobelenas) 154, 156, 157
Dantė ir Vergilijus požemio pasaulyje (Delacroix) 56
Danton, Georges 29, 81, 97, 131, 152
statula 137
Dao Vien 298, 307
Daržovių turgus 326–327
Daumier, Honoré 61, 146
Dauphine, Place *žr.* Place Dauphine
David, Jacques-Louis 27, 31, 171, 252
Horacijų priesaika 60
Davioud 150
De Gaulle, Charles 91
istorija 38, 39, 83
Musée de l'Ordre de la Libération 186
Palais de l'Elysée 207
Paryžiaus išlaisvinimas 208
Place Charles de Gaulle 207
Place du 18 juin 1940 178
De Max, *Poros išsiskyrimas* 176
Debussy, Claude 45
Découverte, Palais de la *žr.* Palais de la Découverte
Découvertes 65
La Défense 38–39, 41, 110, 209, **255**, 347
Le Défenseur du Temps 107, 109
Degas, Edgar 56, 59, 61, 147
Jaunoji keturiolikmetė šokėja 146
Delacroix, Eugène 61, 146, 206
Dantė ir Vergilijus požemio pasaulyje 56
Jokūbas grumiasi su angelu 137, 172
Kristus Alyvų sode 99
Laisvė, vedanti liaudį 61
paminklas 170
Musée Eugène Delacroix 56, 137, 138
Tigro medžioklė 145
Delaunay, Robert 51, 61
Deligne, Bruno 307
Delors, Jacques 133
Delta Airlines 360, 363
Delville, Jean 147
Demidoff, Elizabeth, kapas 241
Deneuve, Catherine 44
Denis, Maurice 146
Depardieu, Gérard 330
Derain, André 57, 61
Dvi baržos 112
Derliaus nuėmimas (Pissarro) 58
Descartes, René 136
kapas 138
Dešinysis krantas 67
Desportes, Alexandre-François 57
Dešrelės 291
Détaille 320, 321
Détaxe 358
Deux Anes 330, 331
Les Deux Magots 135, 136, 138, 143, 287
DIA 324, 325
Diagilev, Sergej 35, 101
Diana Prancūzė 94
Diane de Poitiers 127, 140
Diapositive 316, 317
Didelis arklys (Duchamp-Villon) 110
Diderot, Denis 26, 45, 121, 127
paminklas 159
Didysis Trianonas *žr.* Grand Trianon
Didžioji kamėja 217
Didžioji Kristaus mozaika (Merson) 224
Diehl 190
Dieppe 364
Dietrich, Marlene 42
Digestifs 293
Dionyzas, šv. 19, 223
Dior, Christian 204, 316, 317
Direktorija 28, 29
Diržai, parduotuvės 318, 319
Diskotekos 338
Disney, Walt 243, 245
Disneyland Paris **242–245**, 275, 344, 346
Adventureland 244–245
autobusų tarnybos 361
Discoveryland 245
Fantasyland 2, 15
Frontierland 244
Main Street, USA 244
žemėlapis 242–243
Le Divan 320, 321
Divay 322, 323
Dix, Otto, *Žurnalistės Sylvia von Harden portretas* 110
Dodeman, Jean-Luc 299
Dodin Bouffant 297, 302
Dolet, Etienne 152
Dôme bažnyčia 25, 41, 159, 187
architektūriniai bruožai **188–189**
planas 188–189
Napoleono kapas 184, 189
puikiausios bažnyčios 46, 48–49
žemėlapis *Iš gatvės į gatvę* 185
Le Dôme, Bistro du 297, 303
Dovanų parduotuvės 320, 321
Drabužiai
apatinio trikotažo parduotuvės 318, 319
batų parduotuvės 318, 319
dydžių lentelė 318
haute couture 314, 316
madų šou 65
muziejai 57
parduotuvės 316–319
restoranuose 288
skrybėlių parduotuvės 318, 319
teatre 331
vaikiški 318, 319, 346
vyriški 318, 319
Les Drapeaux de France 320, 321
Draudimas 353
Dreyfus, Alfred 35
kapas 180

Drouot (Hôtel des Ventes) **216**, 324–325
Drouot, grafas de 216
Drouot-Montaigne 325
Drouot-Nord 325
Du broliai (Picasso) 100
Dubois, François, *Šv. Baltramiejaus nakties žudynės* 115
Dubreuil, Toussaint, *Hiantė ir Klimentė* 23
Dubuffet, Jean 57, 61
Duc de St-Simon 276, 279, 283
Le Duc des Lombards 336, 337
Duchamp, Marcel 36, 61, 112
Duchamp-Villon, Raymond, *Didelis arklys* 110
Dufy, Raoul 127
Dumas, Alexandre 120
Duncan, Isadora, kapas 240
Duona 313
baguettes 290, 322
parduotuvės 322, 323
Dupuis, Nicolas 96
Dürer, Albrecht 126
Dutournier, Alain 301
Dvi baržos (Derain) 112
Dvi pajūriu bėgančios moterys (Picasso) 101
Dviejų lygių mobilis (Calder) 113
Dviračiai 366
nuoma 342, 367
taisymas 367
Tour de France 342
Dydžių lentelė, drabužiai 318
Džiazas 336–337
Džokonda žr. Mona Lisa
Džou Enlai 45

E

Eaux-de-vie 293
L'Eclaireur 316, 317
L'Ecluse 310, 311
Ecole de Médecine 139
Ecole de Paris 131, 227
Ecole Militaire 27, 52, 183, 191
Ecole Nationale d'Administration 142
Ecole Nationale Supérieure des Beaux-Arts 141
Ecole Nationale Supérieure des Mines 173
Egipto menas 128
Eglise des Billettes, koncertai 333, 334
Les Egouts 190, 347
Egzistencializmas 45, 136, 139, 143
Eiffel Shopping 320, 321
Eiffel, Gustave 339
Au Bon Marché 313
Eiffelio bokštas 45, 108, 192–193
Vernet viešbutis 284
Eiffelio bokštas 41, 52, 53, 110, 183, 346, 347
architektūriniai bruožai **192–193**
istorija 34, 36, 191
Kalėdų iliuminacija 65
miestas prie upės 68, 72
statistika 193
turizmo biuras 350, 351
žemėlapis *Iš gatvės į gatvę* 196
Eisenhower, Dwight, generolas 186
Eismo prižiūrėtojai 367
Elektros adapteriai 358
Eliance Cocoon 363
Eliziejaus laukai *žr.* Champs-Elysées
Ely 274, 275
Elysée Palace *žr.* Palais de l'Elysée
Elysée-Montmartre 266, 336, 337
Elzaso vynai 293
Ennery, Adolphe d', Musée National d'Ennery 200
Epié, Gilles 300, 302
Epstein, Jacob 61, 241
Erazmo portretas (Holbein) 126
Eres 316, 317
Ériena 291
Ernst, Max 61, 112, 324
Escargots à la Bourguignonne 291
Esmeralda 278, 282
Espace Landowski 255
Espace Montmartre Salvador Dali 220, 222
Espace Pierre Cardin 52
Espace Vit'halles 342, 343
L'Espadon 296, 301
Esplanade des Invalides 50
Etex, Antoine 188
L'Etoile *žr.* Place Charles de Gaulle
Etruskų menas 128–129
Eudas, Paryžiaus grafas 16
Eugénie, imperatorienė 33
Euročekiai 312
EuroDollar 367
Eurolines 362
The European 320
Europullman 354
Eustache 336, 337
Explora 236, 238–239
planas **238–239**

F

Fainsilber, Adrien 236
Falconet, Etienne-Maurice 60
Falguière, Alexandre 146
Faucher 298, 309
Fauchon 211, 212, 214, 322, 323
Fautrier, Jean 113
Fédération des Sociétés des Courses de France 342, 343
Fédération Française de Camping-Caravanning 273, 274
Féderation Française de Cyclotourisme 342, 343
Fédération Française de Pétanque et de jeux Provençales 342, 343
Fédération Française de Sport Automobile 342, 343
Fédération Française du Golf 342, 343
Fédération Unie des Auberges de Jeunesse 273, 274
Fenestrier 318, 319
Féraud, Louis 316, 317
La Ferme St-Hubert 298, 306
La Fermette Marbeuf 1900 297, 305
Ferrandi 278, 282
Festival d'Art Sacré 64
Festival d'Automne à Paris 64, 333, 334
Festival d'Ile-de-France 64
Festival St-Denis 63, 333, 334
Festivaliai, muzikos 333, 334
Fête du Cinéma 63, 340
Fête de la Musique 63
Fêtes de Nuit au Château de Versailles 63
Feydeau de Brou, Denis 142
Feydeau de Brou, Paul-Espirit 142
Field, Bruce 316, 317
Filmai *žr.* Kinas
Fitzgerald, Scott 45, 140, 143, 179, 213
Flamel, Nicolas 114
Flann O'Brien, alinė 311
Fleury, Rohault de 224
Floraisons 65
Le Flore en l'Ile 262, 311
FNAC 313, 328, 329
FNAC Librairie Internationale 359
FNAC Microinformatique 313
Foch, Ferdinand, maršalas 188, 209
kapas 189
statula 196
Foie gras 290, 322, 323
Foire de Paris 62
Foire du Trône 62
Foire Internationale d'Art Contemporain 64
Folie Bergères 339
Folies Pigalle 338, 339
Fondation Cartier 179
Fondation Le Corbusier 37, 59, 254, 265
Fontaine de l'Observatoire 173
Fontaine de Médicis 171, 172
Fontaine des Innocents 106, 108
Fontaine des Quatre Points Cardinaux 170
Fontaine des Quatre Saisons 26, 187
Fontaine Molière 119, 121
Fontainebleau, geležinkelio tarnybos 372
Fontanai 33
Cuvier fontanas 163
Fontaine de l'Observatoire 173
Fontaine de Médicis 171, 172
Fontaine des Innocents 106, 108
Fontaine des Quatre Points Cardinaux 170
Fontaine des Quatre Saisons 26, 187
Fontaine Molière 119, 121
Latonos fontanas 248
Neptūno fontanas 249
Keturių vyskupų fontanas 172
Place Igor Stravinsky 61, 105, 107
Place St-Michel 150
Pot de Fer 162
Slibino fontanas 248
Trocadéro fontanai 197, 198
Forestier, Gabriel 127
Forney dailės biblioteka 99
Forum des Halles 104–115, 144, 179
gatvių rodyklės žemėlapis 13
istorija 21, 32, 38
kino teatrai 340, 341
lengvi užkandžiai 311
Musée Grevin 216
orientacinis žemėlapis 105
parduotuvės 315
restoranai 287, 296, 300
sodai 53
viešbučiai 270
žemėlapis *Iš gatvės į gatvę* 106–107
Forum Voyages 363
Le Fouquet 310, 311
Fouquet juvelyrinė krautuvė 97
Fournier, Monsieur 305
Fourny, Max, Musée d'Art Naïf Max Fourny 223
Fovistai 57, 61, 110, 112, 127
Fragonard, Jean-Honoré 44, 56, 60, 127, 207
France Télécom 356
France-Lodge 272, 273, 274
Francesca, Piero della 126
Franchini, Gianfranco 110

Frankai (gentys) 15, 78
Frankai (pinigai) 355
Frantour Suffren 273, 274
Frémiet, Daniel 118, 121
Frey, Pierre et Patrick 320, 321
Frigidarijus, roménų 154, 157
Froment-Leroyer 318, 319
Fugit Amor 318, 319
Funikulierius, Montmartre 221, 347
Futbolas 62, 342
Futurizmas 112

G

Gabin, Jean 260, 338
Gabriel, Jacques-Ange 45, 131, 191
Gabrielė (Renoir) 59
Gachet, Paul 147
Gainsborough, Thomas 126
Gainsbourg, Serge 282
kapas 181
Galerie 1900–2000 324, 325
Galerie Documents 324
Galerie National du Jeu de Paume **131**, 146
Galerie Royale 132
Galerie Vivienne 216
Les Galeries **216**, 315
Galeries Lafayette 35, 313
Galeries Nationales du Grand Palais 206
Galerijos *žr.* Meno galerijos; Muziejai
Gallé, Emile 130
Galliera, Marija de Ferrari, kunigaikštienė 201
Galliera, Palais *žr.* Musée de la Mode et du Costume Palais Galliera
Ganachaud 322, 323
Gance, Abel 36
Garbės legionas 30
Garçons de Café race 63
Gare d'Austerlitz 275, 363, 365, 372
Gare de l'Est 275, 363, 365, 372
Gare de Lyon 270, 275, 362–363, 365, 372
Le Train Bleu 289, 309
turizmo biuras 351
Gare du Nord 270, 275, 363, 365, 372
Gare Montparnasse 275, 364, 372
Gare Routière 365
Gare St-Lazare 363, 372
Garnier, Charles
Café de la Paix 213
Intercontinental, viešbutis 280
Opéra de Paris Garnier 33, 98, 215
Gatvės artistai 331, 347
Gau, Franz Christian 49, 187
Gauguin, Paul 56, 61, 147, 283
Bretanės valstietė 147
Gaultier, Jean-Paul 211, 316, 317
Gaumont 340
Gaumont Gobelins 341
Gautier, Théophile 87
Gaya 296, 300
La Gazette 24
Gechter, *Austerlitzo mūšis* 209
„Gegužės" paveikslai (Le Brun) 84
Gėjų ir lesbiečių klubai 338
Geležinkelio tarnybos 31, 362–363
bilietai 368, 372
iš oro uosto į miestą 361, 364–365
priemiestinės 372
RER 352, 361, 366, 368
Geležinkelio tarnybos *(tęsinys)*
SNCF 350, 362, 366, 367, 372, 373
stotys 372
TGV greitaeigiai traukiniai 362, 363, 372
turizmo biurai 350, 351
Gėlių parduotuvės 320, 321
Gėlių šou 62, 63
Gėlių turgus *žr.* Marché aux Fleurs
Generaliniai luomai 24, 28
Genovaitė, šv. 19, 20, 153, 158
statula 171
La Géode **235**, 340, 341
Geometriniai abstrakcionistai 113
George V, viešbutis 270, 279, 284–285
Géricault, Théodore 61, 220
Medūzos plaustas 124, 240
kapas 240
Gėrimai, ką gerti Paryžiuje 292–293
dar žr. Vynas
Gervazas, šv. 99
Gervis, Daniel 324, 325
Giacometti, Alberto 112, 113, 176, 324
Stovinti moteris II 61
Gibert Josep 320, 321
Gide, André 140, 169
Gilbert and George 113
Giljotina 29, 131, 141
Gill, André 223
Gimnastika 342
Giotto 126
Girardon, François 60, 85, 153, 232
Girault, Charles 204
Givenchy 57
Giverny, geležinkelio tarnybos 372
Glasgow mokykla 146
Gloriette de Buffon, Jardin des Plantes 52, 53
Gobelenai
gobelenai 24, 167, 285
Musée de Cluny 154, 156, 157
Gobelinų kilimai
žr. La Manufacture des Gobelins
Godard, Jean-Luc 44, 198, 340
Golden Tulip St-Honoré 274
Goldenberg, Jo 95, 322, 323
Golf de Chevry 342, 343
Golf de St-Pierre du Perray 342, 343
Golf de St-Quentin en Yvelines 342, 343
Golf de Villennes 342, 343
Golfas 342
Goncourt'ų premija 217
Gonzàlez, Julio 112
Goujon, Jean 106, 123
Goumard Prunier 296, 301
Goumard, ponas 300, 301
Gounod, Charles, paminklas 258
Goutal, Annick 320, 321
Goya y Lucientes, Francisco José de 126
Grace, Monako princesė 201
Graikų menas 56, 128
Graikų stačiatikių bažnyčia 152
Grand Amphithéâtre de la Sorbonne 333, 334
Grand Café 213
Le Grand Colbert 294, 298, 306
Le Grand Hôtel 277, 279, 285
Grand Hôtel d'Entragues 171
Grand Louvre *žr.* Musée du Louvre
Le Grand Louvre, restoranas, 296, 300
Grand Palais **206–207**
istorija 34, 35
Grand Palais *(tęsinys)*
miestas prie upės 68, 69
žemėlapis *Iš gatvės į gatvę* 204
Grand Rex 336, 337, 340, 341
Le Grand Siècle 24
Grand Trianon, kino teatras 266
Grand Trianon, Versalis 24, 45, 249
Le Grand Véfour 119, 287, 296, 301
La Grande Arche 38, 133, **255**
Grande Armée 130
Grande Halle de la Villette 234, 336, 337
Grande Mademoiselle 152
Grandjean, Edmond Georges, *Boulevard des Italiens* 32
Grands Boulevards 142, 211, 214, 215, 340
Grands Magasins du Louvre 120
Grands Travaux 38, 255
Graves, vynas 292
Greco, Juliette 136, 143
Greitai patiekiamas maistas 310
Greitoji pagalba 352, 353
Greuze, Jean-Baptiste 60
Grévin, Musée *žr.* Musée Grévin
Gris, Juan 61, 226
Le Grizzli 296, 300
Gros, Antoine Jean 60
Groult, Philippe 304
Groupe Hospitalier Pitié Salpêtrière 49, 161, **167**
Grūdų birža *žr.* Bourse du Commerce
Gruyn des Bordes, Charles 87
Gucci 318, 319
Gudėja, Lagašo valdovas 128
Guénégaud des Brosses, Henri de 103
Guénégaud, Hôtel *žr.* Hôtel Guénegaud
Guerlain 320, 321
La Gueuze 311
Guignol lėlės 345
Guilbert, Yvette 226
Guillaume, Eugène 146
Guillaume, Paul 57, 131
Guillaumin, Armand 227
Guillotin, dr. 141
Guimard, Hector
Auteuilo namai 264, 265
Castel Béranger 254, 264
metro stotys 35, 146, 226, 266
Guimet, Emile, Musée National des Arts Asiatiques Guimet 201
La Guirlande de Julie 296, 299
Guise šeima 99
Guitry, Sacha 183
Gulinti figūra (Moore) 191
Guyot, G. 199
Gydytojai, pagalba 352
Gymnase Club 342, 343
Gymnase-Marie Bell 330, 331

H

18 Heures–18 Francs 62
Haagen-Dazs 311
Halle St-Pierre 223
Les Halles *žr.* Beaubourg ir Les Halles
Hals, Frans 126
Hamurabio kodeksas 55, 128
Hansi 299
Hanska, ponia 200
Harden, Sylvia von 110
Hardouin-Mansart, Jules 45
Dôme bažnyčia 48–49, 187, 188
Place des Victoires 133

Hardouin-Mansart, Jules *(tęsinys)*
Place Vendôme 132
St-Louis-des-Invalides 186
St-Roch 121
Versalis 248–251
Harel 318, 319
Hari, Mata 277, 309
Harry baras 213
Hašišo mėgėjų klubas 87
Haussmann, baronas 15, 49, 246
Bois de Boulogne 255
Boulevard St-Germain 139
Grands Boulevards 32–33, 45, 71, 81, 142, 217, 259
Les Egouts 190
Opėra kvartalas 211, 213
Parc des Buttes-Chaumont 232
Place Charles de Gaulle 207
Haussmann, Raoul 112
Haute couture 118, 316
Haworth 324, 325
Hébertot, teatras 330, 331
Hédiard 211, 322, 323
Heine, Heinrich, kapas 227
Héloïse 21
Hemingway Bar, Hôtel Ritz 310
Hemingway, Ernest 36, 45, 136, 138, 140, 143, 176, 179, 213, 281
Henrikas I, karalius 16
Henrikas II, karalius 17, 23, 94, 127, 140
Henrikas III, karalius 17, 23, 86
Henrikas IV, karalius 17, 83, 127
Hôpital St-Louis 261
nužudymas 23, 81, 99, 102, 106
Place Dauphine 86
Place des Vosges 23
Place Royale 22
Pont Neuf 16, 86
Square du Vert-Galant 87
statula 87
vestuvės 115
Henrikas Navarietis *žr.* Henrikas IV
Henrikas V, Anglijos karalius 246
Henrikas VI, Anglijos karalius 21
Henriko IV licėjus 149
Herbe, Musée en *žr.* Musée en Herbe
Hermès 316, 317, 318
Hérouard, Jean 162, 167
Hertz 367
Hiantė ir Klimentė (Toussaint Dubreuil) 23
Hilton 274, 363
Hipodromai 342
Hippodrome d'Auteuil 342, 343
Hippodrome de Longchamp 342, 343
Hippodrome de St-Cloud 342, 343
Hippodrome de Vincennes 342, 343
Hippodrome Maison Lafitte 342, 343
Histoire Naturelle, Muséum National d' *žr.* Muséum National d'Histoire Naturelle
Hitler, Adolf 192
Hittorff, Jacques 204
Hoffmann, Josef 146
Holbein, Hans, *Erazmo portretas* 126
Holiday Inn 274, 363
Holographie, Musée de l' *žr.* Musée de l'Holographie
Homme, Musée de l' *žr.* Musée de l'Homme
Homogeninė infiltracija (Beuys) 113
Hôpital Necker 347
Hôpital St-Louis 261
Horacijų priesaika (David) 60
Horodateurs (stovėjimo matuokliai) 367
L'Hôtel 270, 277, 278, 281
Hôtel Atala 273
Hôtel Biron 52, 187
Hôtel Bourgogne et Montana 279, 283
Hôtel Carnavalet 23, 25, 92, **96**
Hôtel Chernizot 263
Hôtel d'Angleterre 278, 281
Hôtel de Banville 279, 285
Hôtel de Bourgogne 114
Hôtel de Broglie 97
Hôtel de Cluny 23, 156
Hôtel de Condé 140
Hôtel de Crillon 270, 276, 278, 280
Hôtel de Donon 94
Hôtel de la Bretonnerie 278, 280
Hôtel de la Rivière 96
Hôtel de la Trémoille 279, 285
Hôtel de la Villette 142
Hôtel de l'Abbaye St-Germain 278, 282
Hôtel de Lamoignon 92, **94**
Hôtel de Lauzun **87**, 263
Hôtel de Lille 278, 281
Hôtel de Notre-Dame 278, 282
Hôtel de Rohan **102**, 103
Hôtel de Salm 143
Hôtel de Sens 99
Hôtel de Soubise 38, 58, 94, 102, **103**
Hôtel de Suède 279, 283
Hôtel de Sully 93, **95**
Hôtel de Varenne 279, 283
Hôtel de Ville 23, **102**, 258
Hôtel de Wendel 97
Hôtel des Deux-Iles 278, 280
Hôtel des Grandes Ecoles 278, 282
Hôtel des Grands Hommes 272, 278, 282
Hôtel des Invalides 25, 98, 99, 184–185, **187**
dar žr. Jardin des Invalides
Hôtel des Marroniers 278, 281
Hôtel des Monnaies 70, 141
Hôtel des Sts-Pères 278, 281
Hôtel des Ventes 216
Hôtel Dieu 79, 81
Hôtel du Jeu de Paume 277, 278, 280
Hôtel du Louvre 270, 278, 281
Hôtel du Nord 261
Hôtel du Panthéon 278, 282
Hôtel du Quai Voltaire 278, 281
Hôtel d'Uzès 96
Hôtel George V 271
Hôtel Guénégaud 57, 103
Hôtel Jassaud 263
Hôtel Lambert 25, 263
Hôtel le Peletier de St-Fargeau 93, **96**, 97
Hôtel Libéral Bruand 57, 93, 98
Hôtel Matignon 187
Hôtel Meurice 271
Hôtel Mezzara 254
Hôtel Noailles 280
Hôtel Prince de Galles Sheraton 273
Hôtel Relais Christine 271
Hôtel Richelieu 263
Hôtel Rohan-Guéménée 95
Hôtel Rolland 262, 263
Hôtel Salé 100
Hôtels (rūmai) 92, 27
Hôtels de charme 270, 276
Houdon, Jean-Antoine 60, 127, 159
Hoverspeed 362
Huchette, teatras 330, 331
Hugenotai 115
Hugo, Victor 31, 33, 47, 115, 119, 165, 187, 217, 262, 330
kapas 159
Maison de Victor Hugo 93, 95
marmurinis biustas 95
namai Rue du Dragon 139
Place de Vosges 94
vaškinė figūra 108
L'Huître 297, 304
La Hune 320, 321, 324

I

Ibis Paris Bercy 274
Jėjimo kainos
muziejai 350
naktiniai klubai 339
Igorio Stravinskio fontanas (Tinguely ir Saint-Phalle) 61, 105, 107
Ile de France 38, 72
Ile de la Cite 77–89
galų ir roménų griuvėsiai 18, 19
gatvių rodyklės žemėlapiai 12, 13
istorija 15, 16
lengvi užkandžiai 311
miestas prie upės 70, 71
orientacinis žemėlapis 77
viduramžių liekanos 20, 165
viešbučiai 270
žemėlapis *Iš gatvės į gatvę* 78–79
Ile St-Louis 77–79, 139
lengvi užkandžiai 311
miestas prie upės 71
pasivaikščiojimai 257, 262–263
restoranai 296, 299
viešbučiai 270, 278, 280
Impresionistai 34, 44, 56, 58–59, 60, 61, 206
Galerie National du Jeu de Paume 131
Musée d'Orsay 146, 147
Indas šokoladui 27
Informacijos biurai 328, 350, 351
Ingres, Jean-Auguste-Dominique 60, 127, 146, 206
Institut Catholique de Paris 173
Institut de France 141, 254
Institut Musulman 163, **166–167**
Institut Pasteur 45, **247**
Institute du Monde Arabe 164–165
Intercontinental viešbutis 278, 280
International Herald Tribune 320
Invalides sodai *žr.* Jardins des Invalides ir Eiffelio bokšto kvartalas 182–193
gatvių rodyklės žemėlapiai 9–10, 11
iškylos upe 69
istorija 31
orientacinis žemėlapis 183
restoranai, 287, 297, 303–304
viešbučiai 270, 279, 283
žemėlapis *Iš gatvės į gatvę* 184–185
Invalides, Hôtel des *žr.* Hôtel des Invalides
IRCAM 45, 106
koncertai 333, 334
Iškylos upe 67–71, 346
Islamas 164–165, 166–167, 359
Išpardavimai 312
Įspūdis. Saulėtekis (Monet) 58, 61
Išvežimas, *objets d'art* 324, 325

J

Jacob, Nina 316, 317
Jacquemart-André, Musée *žr.* Musée Jacquemart-André
Jakobinų klubas 29
Janniot, A. 233
Japonų restoranai 287
Jardin d'Acclimatation 345
Jardin des Halles 345
Jardin des Plantes kvartalas 160–167
botanikos sodai 167
gatvių rodyklės žemėlapis 17–18
lengvi užkandžiai 311
orientacinis žemėlapis 161
puikiausi sodai, parkai 51, 52, 53
restoranai 297, 303
turgūs 347
žemėlapis *Iš gatvės į gatvę* 162–163
Jardin des Tuileries 65, 117, **130**, 132–133
puikiausi Paryžiaus sodai, parkai ir aikštės 50
miestas prie upės 70
žemėlapis *Iš gatvės į gatvę* 118
Jardin du Carrousel 122
Jardin du Luxembourg 41, 63, 132, 149, **172**
Fontaine de l'Observatoire 173
laivų modeliai 169, 346, 347
Pot de Fer fontanas 162
puikiausi sodai, parkai 50–53
žemėlapis *Iš gatvės į gatvę* 170
Jardin du Palais Royal 52, 119, 121, 132
Jardins des Champs-Elysées 52, 205
Jardins des Invalides 52, 185
Jardins du Trocadéro 53, 196, 197, 199
Jaunimo bendrabučiai 273, 358
Jaunoji keturiolikmetė šokėja (Degas) 146
La Java 338, 339
Jazz-Club Lionel Hampton 336, 337
Jean Sans Peur, Tour de *žr.* Tour de Jean Sans Peur
Jean XXIII, skveras *žr.* Square Jean XXIII
Jefferson, Thomas 42
Jenos mūšis (1806) 214
Jeronimas, Vestfalijos karalius
kapas 189
Jet-Set 318, 319
Jeu de Paume *žr.* Galerie National du Jeu de Paume
Jeux Descartes 321
Jėzuitai (Jėzaus brolija) 23, 99, 223
Joana Arkietė 21
statulos 118, 121, 225, 259
Jodinėjimas 342
Johns, Jasper 113
Jokūbas grumiasi su angelu (Delacroix) 137, 172
Jonas Bebaimis *žr.* Orleano kunigaikštis
Jonas II Gerasis, karalius 17
Jonas Kazimieras, Lenkijos karalius, kapas 136, 138
Jonas Paulius II, popiežius 39
Jonas XXII, popiežius 154
Jonas XXIII, popiežius 80
Jonas, šv. 156
Jordaens, Jacob 126
Josephine, imperatorienė 30, 31, 209
Château de Malmaison 255
Jourdan, Charles 318, 319
Journée du Patrimoine 64
Jouve, P. 199
Joyce, James 45, 140
Judėjos karaliai 155
Le Jules Verne 193, 297, 304
Julien 298, 308
Julienas, imperatorius 19
Julijus Hospitaljeras, šv. 152
Julijus II, popiežius 125
Jumbo 363
Junot, Avenue *žr.* Avenue Junot
Jurgis VI, Anglijos karalius186
Juvelyrika 22
Musée de Cluny 157
parduotuvės 318, 319

K

Kabaretas 330, 339
Kahnweiler, D. H. 324
Kairysis krantas 67, 68
antikvarai 324
kavinės 142, 143
kino teatrai 340
restoranai 286
viešbučiai 270
dar žr. St-Germain-des-Prés
Kalėdų iliuminacijos 65
Kalendorius, Respublikos 28
Kalnakasybos mokykla *žr.* Ecole Nationale Supérieure des Mines
Kanalai
iškylos laivu 73, 346
maršrutinės tarnybos 72
Kanalizacija 32, 190, 347
Kandinski, Vasilij
Su juodu lanku 112
Kapetas, Hiugas 16, 44
Kapetingų dinastija 16, 78
Kapinės
Cimetière de Montmartre 227
Cimetière du Montparnasse 175, 176, 180–181
Cimetière du Père Lachaise 233, 240–241
Katakombos 179
St-Vincent 227
Karaliai 16–17
Karaliai, galų ir romėnų 18
Karaliaus sielvartas (Matisse) 111
Karališkosios brangenybės 129
Karalius Saulė *žr.* Liudvikas XIV
Kardec, Allan, kapas 240
Kardinolo Richelieu portretas (Champaigne) 44
Karo akademija *žr.* Ecole Militaire
Karo ligoninė *žr.* Musée du Service de Santé des Armées 173
Karolingų dinastija 16
Karolis Bourbonas 138
Karolis Didysis, imperatorius 16, 20
statula 78
Karolis I Plikagalvis, karalius 16
Karolis I, Anglijos karalius 126
Karolis II Storasis, karalius 16
Karolis II, Anglijos karalius 142
Karolis III Naivusis, karalius 16
Karolis IV Gražusis, karalius 17
Karolis IX, karalius 17
Karolis V Išmintingasis, karalius 17, 21, 86, 92, 123, 129
Karolis V, imperatorius 129
Karolis VI Pamišėlis, karalius 17
Karolis VII Nugalėtojas, karalius 17
Karolis VIII, karalius 17, 88
Karolis X, karalius 17, 179
Musèe de la Marine 199
Katakombos 27, **179**, 347
Katalikų bažnyčia 46, 223, 359
Katalikų lyga 99
Katedros
Notre-Dame 41, 47, 48, 78, 79, 80, 82–85, 198, 333, 334, 347, 359
St-Alexandre-Nevsky 230
St-Denis 157, 198
dar žr. Bažnyčios
Kavinės 142–143, 310–311
Bastille rajonas 286
istorija 27
Kairysis krantas 142, 143
Luxembourgo kvartalas 286
Marais 286
Montmartre 34
Montparnasse 143, 175, 286–287, 311
St-Germain-des-Prés 135, 136
rūkimas 289
tipai 287
kur ieškoti 286–287
vynas 292
Kavinių teatrai 330, 331
Keitimo kursai viešbučiuose 271
Kelionė 366–373
autobusu 370–371
automobiliu 366, 367
bilietai ir kelionių leidimas 366, 370
dviračiu 366, 367
geležinkeliai 362–363
iš oro uosto į miestą 364–365
įvažiavimas į Paryžių 363
keltas per Lamanšą 362
lėktuvu 360–361, 363
metro 368–369
naktį 329
RER traukiniai 368
saugumas 352
SNCF traukiniai 372, 373
taksi 329, 361, 373
tolimųjų reisų autobusai 362, 364–365
vaikščiojimas 366
Kelionės čekiai 312, 352–353, 354
Kelionių su nuolaidomis agentūros 363
Kelly, Ellsworth 113
Keltai per Lamanšą 362
Keltai (tauta) 18, 78, 81
Kenzo 133, 313, 314, 316, 317, 318
Keramika, galų ir romėnų 18
Kéroualle, Louise de 142
Keturios pasaulio šalys (Carpeaux) 54
Keur Samba 338, 339
Kiefer, Anselm 113
Kiffer, Charles 233
Kinas 340–341
istorija 35, 44
Langlois 199
Musée du Cinéma Henri
vaikams 345
Kinopanorama 340, 341
Kinų restoranai 286, 287
Kiosque de l'Empereur 255
Kiosque Théâtre 331, 334, 351
Kir 293
Kišenvagiai 352
Klasicistinės bažnyčios 48–49
Klausymas (Miller) 105
Klein, Michael 316
Klein, Yves 113
Klodas, šv. 152
Kloteras I, karalius 16
Kloteras II, karalius 16

Kloteras III, karalius 16
Knygos
bukinistai 67
knygynai 320, 321, 324
Shakespeare & Co **140**, 151, 320, 321
tarptautiniai knygynai 359
Komuna 122, 150, 241
Koncertai 332–333
Konditerijos parduotuvės 322, 323
Konstitucinė taryba 120
Kookai 316, 317
Kosmetika 320
Kotryna de Médicis 52
Krašto apsaugos ministerija 139
Kreditinės kortelės 288, 312, 354
Krepšiai, parduotuvės 318, 319
Kristus (Benet) 221
Kristus Alyvų sode (Delacroix) 99
Krituliai 65
Kubizmas 36, 57, 100, 110, 111, 112, 226, 324
Kultūros ministerija 118, 120, 344
Kvepalai 320, 321

L

L et M Durand-Dessert 324, 325
La Brosse, Guy de 162, 167
La Fosse, Charles de, Rojaus šlovė 189
La Locomotive 338, 339
La Roche, Raoul 59, 254
La Tour Georges de 127
La Vrillière, Louis de 132–133
La-Bas 338, 339
Labienas 18
Lacroix, Christian 316, 317, 318
Lafayette, markizas de 28
Lagerfeld, Karl 316, 317, 318
Laidotuvės Orane 61
Laikas 359
Laikraščiai 359
parduotuvės 320, 321
Laikrodžiai 30
Chapelle de la Sorbonne 153
Le Défenseur du Temps 107 109
Tour de l'Horloge 71
Versalis 251
Laikrodžio kvartalas *žr.* Quartier de l'Horloge
Laimės būrėja (Caravaggio) 126
Laisvė, vedanti liaudį (Delacroix) 61
Laisvės liepsna 69
Laitié 208
Laivai
iškylos laivu 67–73, 342, 346
keltai per Lamanšą 362
modeliai 169, 346, 347
Laivų modeliai 169, 346, 347
Lalique, René 146, 320, 321
Laloux, Victor 144
Lamanšas 39, 314, 316, 317, 318
Lamanšo keltai 362
Lambert, Yvon 324, 325
Lamoignon, Hôtel le *žr.* Hôtel de Lamoignon
Lamorisse, Albert 197
Landowski, Paul 189, 255
Lang, Helmut 316
Langlois, Henri 340
Musée du Cinéma Henri Langlois 199
Lankininkas (Bourdelle) 178
Lanvin, Jeanne 54, 130, 318, 319
Lapérouse 296, 302
Laprade, Albert 233
Lardat, R. 197
Larizzi, Sidonie 318, 319
Laroche, Guy 316, 317
Lasserre 204, 297, 305
Laurens, Henri, kapas 181
Laurent, restoranas 297, 306
Lauzun, kunigaikštis de 87
Le Brun, Charles 60
„Gegužės" paveikslai 84
gobelenai 167
Hôtel Carnavalet lubos 25, 96
Hôtel de Lauzun lubos 87
Versalis 248, 251–253
Le Havre 364
Le Lenox 311
Le Loir dans la Théière 287, 311
Le Lorrain, Robert,
Apolono žirgai 102
Le Manso automobilių lenktynės 342
Le Moiturier, Antoine 127
Le Nôtre, André
Avenue des Champs-Elysées 207
Jardin des Tuileries 52, 118, 130
Jardins des Champs-Elysées 52
kapas 121
Versalis 24, 132, 248, 249
Le Sueur, Eustache 60
Le Vau, Louis 45
Château de Vincennes 246
Hôtel de Lauzun 87
Institut de France 141
Musée du Louvre 123
Versalis 248, 250, 251
Leclerc, generolas 178
Ledai 310
Ledoux, Claude Nicolas 96, 258, 260
Lefèbvre, H. 225
Legay, Guy 301
Legentil, Alexandre 224
Léger, Fernand 57, 61, 112, 247
Légion d'Honneur, Musée Nationale de la *žr.* Musée Nationale de la Légion l'Honneur
Legrand 323
Leiris, Louise 324, 325
Lėlių teatrai 330, 345
Lelong 324, 325
Lemercier, Jacques 48, 121, 153
Lemot 130
Lempicka, Lolita 316, 317
Lenin, Vladimir Iljič 43, 45, 143, 179, 309
Lenôtre 322, 323
Lenox Montparnasse 279, 283
Lenox St-Germain 278, 281
Leonardo da Vinci 56, 126, 127, 243
Autoportretas 127
Mona Liza 22, 124, 125, 127
Leroux, Paul 215
Lesbiečių klubai 338
Lesseps, Ferdinand de 34
Levignes-Bastille 324, 325
Libéral Bruand, Hôtel *žr.* Hôtel Libéral Bruand
Lido 339
Liepsnotosios gotikos stilius, St-Séverin 152
Lietiniai *žr.* Crêpes
Ligoninės 353
vaikų 347
Ligue Équestre de Paris 342, 343
Limoges'o emalis 157
Liszt, Franz 44
Liudvikas I Malonusis, karalius 16
Liudvikas II Mikčius, karalius 16
Liudvikas III, karalius 16
Liudvikas IV Užjūrietis, karalius 16
Liudvikas V, karalius 16
Liudvikas VI Storasis, karalius 16, 222
Liudvikas VII, karalius 16
Liudvikas VIII, karalius 17
Liudvikas IX, karalius (Šventasis Liudvikas) 17, 21, 153
relikvijos 89
Sainte-Chapelle 48, 88
statulos 87, 225
Liudvikas X, karalius 17
Liudvikas XI Voras, karalius 17, 22, 152
Liudvikas XII, karalius 17
Liudvikas XIII, karalius 17, 24, 44, 48, 162
Place Dauphine 86
statula 85
St-Paul–St-Louis 99
vestuvės 94
Liudvikas XIV, karalius 15, 17, 24–25, 58, 87, 240
Dôme Church 185, 188
Ecole Nationale Supérieure des Mines 173
gobelenai 167
Hôtel des Invalides 184, 187
Notre-Dame 83
Observatoire de Paris 179
Palais Royal 120
Place des Victoires 117, 133
Salpêtrière ligoninė 167
statulos 25, 84, 93, 117, 133, 250
St-Roch 121
Val-de-Grâce 48, 173
Versalis 44, 248–253
Liudvikas XV, karalius 17, 27
Bois de Vincennes 246
Ecole Militaire 191
Hôtel de Crillon 276
karališkosios brangenybės 129
monetų kalykla 141
Panteonas 158
statulos 131
Versalis 26, 44, 250, 251
Liudvikas XVI, karalius 17
egzekucija 131, 251
atminimo mišios 65
revoliucija 28, 29, 103, 191
Versalis 44, 251, 252
Liudvikas XVIII, karalius 17, 155
Jardin du Luxembourg 170
Versalis 249
Liudvikas Pilypas, karalius 16, 17, 132, 170
Arc de Triomphe 208
Napoleono kapas 188, 189
Palais Royal 120
Versalis 250, 251
Liudviko Didžiojo licėjus 149
Lojola, Ignacas 23, 223
Lombardų palūkininkai 108
Longchamp 318, 319
Longchamp, Hippodrome de 342, 343
Loos, Adolf 227
Lotaras, karalius 16
Lotynų kvartalas 148–159
gatvių rodyklės žemėlapiai 12, 13, 17
kino teatrai 340
lengvi užkandžiai 311
orientacinis žemėlapis 149
restoranai 296–297, 302
studentų maištai 38, 39
viešbučiai 270, 278, 282
žemėlapis *Iš gatvės į gatvę* 150–151

Lotti 278, 280
Louvre des Antiquaires 119, **120**, 324
Louvre'o rūmai *žr.* Luvro rūmai
Louvre, Musée du *žr.* Musée du Louvre
Louvre-Rivoli rajonas, restoranai 287
Luaros vynai 292, 293
Lucas Carton 298, 307
Lucernaire 330, 331
Lumicristal 315, 320, 321
Lumière, broliai 35, 211, 213
Lutecija 18, 19, 165, 81, 166
Lutétia, viešbutis 277, 278, 282
Luvro muziejus *žr.* Musée du Louvre
Luvro rūmai 16, 21, 22, 23, 25, 31, 92, 141, 245
Luxembourgo kvartalas 168–173
gatvių rodyklės žemėlapiai 12, 16
kavinės 286
lengvi užkandžiai 311
orientacinis žemėlapis 169
viešbučiai 278, 282
žemėlapis *Iš gatvės į gatvę* 170–171
Luxembourgo rūmai *žr.* Palais du Luxembourg
Luxembourgo sodas *žr.* Jardin du Luxembourg
Lycée Henri IV *žr.* Henriko IV licėjus
Lycée Louis le Grand *žr.* Liudviko Didžiojo licėjus

M

Ma Bourgogne 311
Mac Douglas 316, 317
Mackintosh, Charles Rennie 144, 146
Mada
madų šou 65
Musée de la Mode et du Costume 37, 57, 201
Musée des Arts de la Mode 57, 118, 121
orientacinis žemėlapis 314
XX amžius 37, 39
dar žr. Drabužiai
La Madeleine 31, 46, 49, 212, 214
koncertai 333, 334
Madeleine teatras 330, 331
La Madeleine, Place de *žr.* Place de la Madeleine
Maillol, Aristide 50, 52, 146, 187, 324
La Main Jaune 338, 339
Maintenon, Madame de 25, 249
Maison Berthillon 310, 311
La Maison Blanche/15 Avenue Montaigne 297, 305
Maison de Balzac 200
Maison de la Poésie 109
Maison de la Truffe 322, 323
Maison de la Villette 235
La Maison de l'UCRIF 274
Maison de Radio-France 68, 265, 332, 334
Maison de Victor Hugo 93, **95**
Maison des Arts de Créteil 335
La Maison du Cantal 298, 307
La Maison du Chocolat 322, 323
Maison du Fromage 322–323
Maison du Fromage-Radenac 322–323
La Maison du Miel 320, 321
Maison Internationale de la Jeunesse et des Etudiants 274
Maisons Internationales de la Jeunesse et des Etudiants 273
Maistas ir gėrimai
ką valgyti Paryžiuje 290–291
lengvi užkandžiai 310–311
parduotuvės 322–323
turgūs 326–327
dar žr. Restoranai; Vynas
Maistas išsineštinai 310
Malatesta, Sigismondo 126
Malmaison, Château de *žr.* Château du Malmaison
Malraux, André 38, 103, 120
Manet, Édouard 33, 56, 58, 146, 147
Olimpija 147
Pusryčiai ant žolės 61, 144, 146
Mansardų stogai 24
Mansart, François
Banque de France 132
Hôtel Guénégaud 103
Val-de-Grâce 48, 173
Mansart, Jules Hardouin *žr.* Hardouin-Mansart, Jules
Mantegna, Andrea 56, 207
La Manufacture des Gobelins 24, 167
Le Maraîcher 296, 299
Marais 38, 86, 90–103, 183
gatvių rodyklės žemėlapis 13–14
kavinės 286
lengvi užkandžiai 311
meno galerijos 324
orientacinis žemėlapis 91
restoranai 296, 299–300
viešbučiai 270, 278, 280
žemėlapis *Iš gatvės į gatvę* 92–93
Marais, Jean 121
Marat, Jean-Paul 29, 81
Marceau, generolas 209
Marché aux Fleurs 79, 81, 326, 347
Marché aux Fleurs Madeleine 326
Marché aux Fleurs Ternes 326
Marché aux Oiseaux 79, 81, 326
Marché aux Puces de Montreuil 327
Marché aux Puces de St-Ouen **231**, 326, 327, 347
Marché aux Timbres 326
Marché Biron 327
Marché Cambo 327
Marché d'Aligre 233
Marché de la Porte de Vanves 313, 314, 327
Marché Enfant Rouges 326
Marché Jules Vallès 327
Marché Paul-Bert 327
Marché Président-Wilson 327
Marché Raspail 327
Marché Serpette 327
Marché St-Germain 137, 327
Marché St-Pierre 326
Marché Vernaison 327
Margaux, vynas 292
Mariage Frères 286, 287, 311, 320
Marija de Mėdicis 24, 52, 162, 172
Marie Stuart, teatras 331
Marie-Louise, imperatorienė 30, 209
Marija Antuanetė, karalienė 129
Bagatelle 255
egzekucija 29, 131, 251
Gedinti (Kucharski) 96
per Revoliuciją 81, 103, 253
Versalis 249, 251
Marija Teresė, karalienė 251
Marija Magdalietė, kylanti į dangų (Marochetti) 214
Marine, Musée de la *žr.* Musée de la Marine
Marivaux, Pierre de 330
Marks & Spencer 212
Marly žirgai (Coustou) 123, 125, 127
Marmottan, Paul, Musée Marmottan 254
Marne'os mūšis 36
Marne-la-Vallée 39, 242
Marochetti, Charles, Marija Magdalietė, kylanti į dangų 214
Marselietė (Arc de Triomphe reljefas) 146
Marselietė (tautos himnas) 28, 29
Marsy, Balthazar, Latonos fontanas 248
Martin, Raymond 196
Martyr Juif Inconnu, Mémorial du *žr.* Mémorial du Martyr Juif Inconnu
Mastercard 354
Matif (terminuotų sandėrių rinka) 217
Matignon, Hôtel *žr.* Hôtel Matignon
Matisse, Henri 34, 57, 61, 110, 112, 113, 127, 131, 167, 176
Karaliaus sielvartas 111
Matų lentelė 359
Maubert-Mutualité turgaus aikštė 139
Mauboussin 318, 319
Mauduolės (Picasso) 101
Maupassant, Guy de
kapas 180
paminklas 258
Max Linder Panorama 340, 341
Max Poilâne 311
MaxMara 316, 317
Mazarini, kardinolas 24, 217
Mažasis Trianonas *žr.* Petit Trianon
Mažieji Atėnai 150
„Mažoji Rusija" 230
Medardas, šv. 166
Médéric, šv. 108
Medicininė priežiūra 353
Medicininės priežiūros tarnybos 353
Medūzos plaustas (Géricault) 124, 240
Medžioklės muziejus *žr.* Musée de la Chasse et de la Nature
Méliès, Georges 198
Mėlynos vandens lelijos (Monet) 147
Mémorial des Martyrs et de la Déportation 80
Mémorial du Martyr Juif Inconnu 99
Ménagerie 164, 345
Meno galerijos 324, 325
dar žr. individualios galerijos ir muziejai
Mercié, Marie 318, 319
Mercure 273
Mercure Paris Bercy 274
Mercure Paris Montparnasse 274
Mercure Paris Porte de Versailles 274
Mercure Port Bercy 274
La Mère Catherine 220, 222
Mergelė Marija su Kūdikiu (Brunet) 224
Le Méridien 279, 284
Méridien Montparnasse 274
Merovingų dinastija 16
Merson, Luc-Olivier 47
Didžioji Kristaus mozaika 224
Metro 34
Art Nouveau stotys 35, 146, 226, 266, 368
bilietai 366, 368, 369
saugumas 352
važiavimas 369

Metro *(tęsinys)*
vėlyvas važiavimas 329
žemėlapiai 368
Meurice, viešbutis 270, 278, 281
Mesopotamijos menas 128
Michaux, Henri 113
Michel, teatras 330, 331
Michelangelo 127
Mirštantis vergas 125
Mickiewicz, Adam, Musée 87, 262
Mickiewicz, Ladislas 87
Midland Bank 354
Miesto transportas, Musée des *žr.* Musée des Transports Urbains
Mignard, Pierre 173
Mikalojus, šv. 156
Milinkov, L., *L'Opéra de Paris* 221
Mille Feuilles 320, 321
Miller, Henri de, *Klausymas* 105
Millet, Jean-François 56
Milo Venera 124, 128
Mineralinis vanduo 293
Minéralogie, Musée de *žr.* Musée de Minéralogie
Minéraux de l'Université, Collection des *žr.* Collection des Minéraux de l'Université
Minucchio da Siena 154
Mirabeau, Honoré 159
Miravile 296, 300
Miręs poetas (Moreau) 56
Miro, Joan 61, 110, 112, 178, 191, 255, 324
pašto ženklai 179
Mirštantis vergas (Michelangelo) 125
Mistinguett 67, 277, 281
Mitchell, Joan
Atsisveikinimo durys 113
Mitterrand, François 38, 133, 139, 255
Mobilis kortele 366
Modelis iš profilio (Seurat) 59
Modernizmas 265, 324
Modigliani, Amedeo 44, 57, 61, 131, 176, 178, 181, 226, 247
Moters portretas 221
Mokestis, pardavimo PVM (TVA) 312, 358
Mokslininkai 115
Mokslo muziejai 59
Mokykla (medžio drožinys) 156
Molière, Jean-Baptiste 45, 81, 114, 120, 142, 222, 264, 330
Fontaine Molière 119, 121
kapas 241
Mona Liza (Leonardo da Vinci) 22, 124, 125, 127
Monastier, Jacques 109
Le Monde 211
Monde Arabe, Institute du *žr.* Institute du Monde Arabe
Mondrian, Piet 61
Monep (vertybinių popierių opciono rinka) 217
Monet, Claude 34, 44, 56, 58–59, 60, 103, 146, 147
Įspūdis. Saulėtekis 58, 61
Mėlynos vandens lelijos 147
Musée Marmottan 254
Valtis 254
Vandens lelijų ciklas 131
Monetos 355
Musée de la Monnaie 141
Monetų kalykla *žr.* Hôtel des Monnaie
Monnaie, Musée de la *žr.* Musée de la Monnaie
Monory, Jacques 238
Monroe, Marilyn 109, 199
Montagne Sainte-Geneviève 152
Montagnier, profesorius Luc 45, 247
Montaigne, Avenue 207
Montalembert 278, 282
Montana, Claude 316
Montand, Yves 44
kapas 240
Montesquieu 26
Montfaucon kartuvės 261
Montgolfier broliai 27
Montmartre 110, 145, 218–227
gatvių rodyklės žemėlapiai 2, 6, 7
gatvių tapyba 347
kavinės 34
orientacinis žemėlapis 219
pasivaikščiojimai 257, 266–267
restoranai 287, 298, 307
viešbučiai 270, 279, 285
žemėlapis *Iš gatvės į gatvę* 220–221
Montmartre, Cimetière de *žr.* Cimetière de Montmartre
Montmartre, Musée de *žr.* Musée de Montmartre
Montparnasse 174–181
gatvių rodyklės žemėlapis 15–16
kavinės 143, 175, 286–287, 311
kino teatrai 340
orientacinis žemėlapis 175
restoranai 297, 303
viešbučiai 270, 278–279, 282–283
žemėlapis *Iš gatvės į gatvę* 176–177
Montparnasse'o bokštas 39, 347
Montparnasse, teatras 330, 331
Montreuil, Pierre de 45, 48
Montrouge 179
Montsouris 179
Montsouris, Parc *žr.* Parc Montsouris
Monuments Français, Musée des *žr.* Musée des Monuments Français
Moore, Henry, *Gulinti figūra* 191
Moreau, Gustave
Angelas keliauninkas 231
Miręs poetas 56
Musée Gustave Moreau 56, 231
Mori, Hanae 316, 317
Morot-Gaudry, Jean-Pierre 297, 303
Morrison, Jim, kapas 240, 241
Moser, Koloman 146
Mosquée de Paris 47, 49, 166–167, 359
Moteliai 273
Moteris su mantilija (Picasso) 100
Moters portretas (Modigliani) 221
Moterys
drabužiai 316–317
saugumas 352
Moucha, Alphonse 97
Le Moule à Gâteau 311
Moules Marinières 290
Moulin de la Galette 227, 267
Moulin de la Vierge 322, 323
Moulin du Radet 227, 267
Moulin Rouge 35, 226, 267, 339
Moulin, Hyppolyte 146
Moulin, Jean 159
Mugler, Thierry 65, 133, 316, 317
Muitinė ir imigracija 358
Le Muniche 296, 301
Murat, Caroline 207
Murat, Joachim 207
Le Musée, parduotuvė 320, 321
Musée Adam Mickiewicz **87**, 262
Musée Antoine Bourdelle 57, **178**
Musée Arménien 200
Musée Bricard 57, **98**
Musée Carnavalet 94, 212
ampyro stilius 31
planas 96–97
Liudviko XIV statula 25
parduotuvė 320
puikiausi muziejai 55, 57, 58
Švietimo amžiaus Paryžius 27
žemėlapis *Iš gatvės į gatvę* 93
Musée Cernuschi 58, **231**
Musée Cognacq-Jay 56, 57, 92, **94**, 115
Musée d'Art et d'Histoire du Judaïsme 103
Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris **201**, 324
Musée d'Art Naïf Max Fourny 221, **223**
Musée de l'Holographie 106, **109**
Musée de l'Ordre de la Libération 184, **186**
Musée de Cluny 139, **154–157**, 333
Damos su vienaragiu gobelenai 157
gobelenai 154, 156, 157
informacija lankytojui 155
metalo dirbiniai 157
planas 154–155
puikiausi muziejai 55, 56
raižiniai 156
roménų griuvėsiai 19, 157
skulptūra 157
vitražai 149, 156
žemėlapis *Iš gatvės į gatvę* 150
Musée de Cristal de Baccarat 231
Musée de la Chasse et de la Nature 103
Musée de la Contrefaçon 200
Musée de la Marine 59, 196, **199**, 344
Musée de la Mode et du Costume 37, 57, **201**
Musée de la Monnaie 57, **141**
Musée de la Musique Mécanique **114**, 344
Musée de la Poste 57, **179**
Musée de la Préfecture de Police 152
Musée de la Seita 57, **190**
Musée de l'Armée 58, 184, **186**
Musée de l'Histoire de France 58, **93**
Musée de l'Homme 59, 196, **199**
Musée de l'Opéra 213, **216**
Musée de l'Orangerie 56, 57, 70, **131**
Musée de Minéralogie 173
Musée de Montmartre 58, 221, **222**, 267
Musée de Notre-Dame de Paris 79, **80**
Musée de Radio-France 200
Musée de la Publicité 130
Musée Delacroix 56, 137, **138**
Musée des Arts Africains et Océaniens 58
Musée des Arts de la Mode 118, **121**
Musée des Arts Décoratifs 54, 57, 118, 130
Musée des Beaux-Arts de la Ville de Paris 206
Musée des Plans-Reliefs 58, 184, **186**
Musée des Transports Urbains 233

Musée d'Orsay 35, 38, 41, 126, 131, **144–147**, 350
Art Nouveau 146
planas 144–145
filmai 341
impresionizmas 147
informacija lankytojui 145
kavinės 310
koncertai 333, 334
miestas prie upės 70
natūralizmas ir simbolizmas 147
neoimpresionizmas 147
parduotuvė 320, 324
puikiausi muziejai 54, 56, 57
skulptūra 146
tapyba iki 1870 m. 146
Musée du Cabinet des Médailles et des Antiques 217, **96–97**
Musée du Cinéma Henri Langlois 37, 196, **199**
Musée du Louvre 60, 117, **122–129**, 350
architektūriniai bruožai 122–123
planas 124–125
Europos skulptūra 127
Europos tapyba 126–127
informacija lankytojui 123
koncertai 332–333, 334
Musée des Arts de la Mode 121
objets d'art 129
parduotuvė 320, 324
piramidė 38, 41, 122, 123, 129
puikiausi muziejai 55, 56, 57
senovės Rytų, Egipto, graikų, etruskų ir romėnų kūriniai 128–129
vaizdas nuo upės 70
žemėlapis *Iš gatvės į gatvę* 119
dar žr. Luvro rūmai
Musée du Service de Santé des Armées 173
Musée du Vin-Caveau des Echansons 199
Musée Edith Piaf 233
Musée en Herbe 223, 345
Musée Grévin 58, **216**, 334, 347
Musée Guimet 54
Musée Gustave Moreau 56, **231**
Musée Jacquemart-André 56, 57, **207**
Musée Maillol 139
Musée Marmottan 56, 57, **254**
Musée Montparnasse 179
Musée National d'Art Moderne 57, 110
Musée National d'Ennery 200
Musée National des Arts Africains et Océaniens 233
Musée National des Arts Asiatiques Guimet 58, **201**
Musée National d'Histoire Naturelle 59, **167**
Musée National du Moyen Age-Thermes de Cluny *žr.* Musée de Cluny
Musée Nationale de la Légion d'Honneur 143
Musée Nissim de Camondo 57, **230**, 259
Musée Picasso 55, 57, 93, **100–101**
Musée Rodin 52, 54, 56, 184, 185, **187**
Musée Zadkine 57, **178**
Musique Mécanique, Musée de la *žr.* Musée de la Musique Mécanique
Musset, Alfred de 187, 330
paminklas 258
Musulmonai 164–165, 166–167, 359
Muziejai ir galerijos
kavinės 310
parduotuvės 320, 321, 324
praktinė informacija 350
puikiausi muziejai ir galerijos 54–59
vaikai 344
Muzika
bažnyčios 333, 334
džiazas 336–337
festivaliai 333, 334
koncertai 332–333
muzikantai 44–45
opera 332
pasaulio muzika 337
rokas ir popmuzika 336, 337
senoji muzika 333–334
šiuolaikinė 333

N

Naciai 37, 80
Naktiniai autobusai 329, 371
Naktiniai klubai 328, 338–339
Naktinis transportas 329
Nakvynės patogumai 273, 274
Namų apyvokos prekių parduotuvės 320, 321
Napoleonas Bonapartas, imperatorius 15, 17, 44, 83, 119
Abelio Gance'o filmas 36
Arc de Triomphe 16, 208–209
Arc de Triomphe du Carrousel 122, 130
Avenue des Champs-Elysées 207
Banque de France 132
Château de Malmaison 255
Château de Vincennes 246
Cimetière du Montparnasse 180–181
Cimetière du Père Lachaise 240
Ecole Militaire 191
Garbės legionas 143
Jardin des Tuileries 133
kapas 46, 121, 184, 185, 188
karališkosios brangenybės 129
La Madeleine 49
La Sorbonne 153
Le Procope 140
Musée de l'Armée 186
Napoleono Paryžius 30–31
Notre-Dame 84
Palais de Chaillot 196
Palais de Justice 86
Palais de la Bourse 217
Panteonas 158
Pont d'Iéna 197
Rue de Rivoli 130
Šlovės šventykla 214
statulos 132, 185
Versalis 252
Napoleonas III, 17, 132, 189, 190
Bois de Boulogne 255
Bois de Vincennes 246
Drouot 216
Garbės legionas 143
Jeu de Paume 131
Le Grand Hôtel 277
Opéra de Paris Garnier 215
parkai ir aikštės 52–53
Paryžiaus modernizavimas 32–33
Pavillon Puebla 309
Sevastopolio varpas 247
Napoleono triumfas (Cortot) 208
National Natural History Institute *žr.* Musée National d'Histoire Naturelle
Naujieji realistai 113
Naujosios bangos kinas 44, 198, 340
Neapmuitinamų prekių kiekis 358
Nefertitė, Egipto karalienė 128
Neįgalieji keliautojai 274
autobusai 371
informacija 351
oro uostų informacija 363
pramogos 329
restoranai 289
viešbučiai 272
Neogotika 49
Neoimpresionizmas 59, 147
Neoklasicizmas 49, 60
Nėrėja (Vermeer) 124
Nerval, Gérard de 227
Netscher, Caspar, *Madame de Maintenon* 25
New Morning 336, 337
New Opus Café 333, 334
Nežinomo kareivio kapas 36, 208
Nicolas, vyno parduotuvė 323
Nissim de Camondo, Musée *žr.* Musée Nissim de Camondo
Nižinski, Vaclov 216, 227, 335
kapas 227
Noctambuses 371
Normanai 20
Normandy, viešbutis 118
Notre-Dame 21, 41, 80, **82–85**, 114, 157, 198
adresas 359
architektūros bruožai 82–83
planas 84–85
informacija lankytojui 83
koncertai 333, 334
laiko skalė 83
miestas prie upės 71, 72
pasivaikščiojimai 262
puikiausios bažnyčios 47, 48
vaikams 347
vitražai 84–85
žemėlapis *Iš gatvės į gatvę* 78, 79
dar žr. Musée de Notre-Dame de Paris
Notre-Dame d'Auteuil 264
Notre-Dame de l'Assomption 265
Notre-Dame des Blancs Manteaux 102
koncertai 333, 334
Notre-Dame du Travail 247
Nouveau Drouot 216
Nouvelles Frontières 363, 372
Novotel 273, 363
Novotel Paris Bercy 274
Novotel Paris Les Halles 274
Nuoma
automobilių 367
dviračių 342, 367
Nuosavybė, saugumas 352–353
Nurejev, Rudolf 43, 45
Nusikaltimai 352

O

Obeliskai 117, 131, 264
Objets d'art 57, 324, 325
Observatoire de Paris 179
Obuolių pyragai 291
Octagonal Lake, Jardin du Luxembourg 171
Odéon 135
Odéon Théâtre de l'Europe 330, 331
Odos parduotuvės 318, 319
L'Oeillade 297, 303
Oeuvre, teatras 330, 331
Offenbach, Jacques, kapas 227

Office de Tourisme de l'Université (O.T.U.) 273, 274
Office du Tourisme et des Congrès 272, 274, 275, 328, 329, 351
L'Officiel des Spectacles 320, 350–351
Okeanijos menas 58
Oldenburg, Claes 113
Olimpija (Manet) 147
Olimpinės žaidynės (1924) 36
Olympia 336, 337
Opéra 210–217
gatvių rodyklės žemėlapis 5–6
lengvi užkandžiai 311
orientacinis žemėlapis 211
restoranai 287, 298, 306–307
viešbučiai 279, 285
žemėlapis *Iš gatvės į gatvę* 212–213
Opera 332
barokinė 333
Musée de l'Opéra 213, 216
Opéra Comique 332, 333, 334
L'Opéra de Paris (Milinkov) 221
Opéra de Paris Bastille 38, 39, 98, 215, 332, 334
Opéra de Paris Garnier 33, 44, 98, 211, 213, **214–215**, 217, 328, 331, 332, 335
Opéra, Avenue de l' *žr.* Avenue de l'Opéra
L'Opéra, Versalis 250, 251
Orange pressée 272, 293
Orangerie, Musée de l' *žr.* Musée de l'Orangerie
Oranžerijos, Cité des Sciences 237
Oras
krituliai 65
saulėtos valandos 63
temperatūra 64
Ordre de la Libération, Musée de *žr.* Musée de l'Ordre de la Libération
Orleano kunigaikštis 114, 120, 230
Orly oro uostas 361, 363, 365
Oro uostai
Charles de Gaulle 275, 360–361, 363, 364–365
Orly 361, 363, 365
transportas į miestą 364–365
Orsay, Musée d' *žr.* Musée d'Orsay
Oudry, Jean-Baptiste 57, 60, 103
L'Oulette 298, 309
Oum El Banine 297, 304
Ožkos sūris 290, 291

P

P&O European Ferries 362
Paaukojimas šventykloje (Vouet) 60
Pacaud, ponas 300
Pagalba
telefonai 352, 367
vaikams 347
Pagalbos telefonai, vaikams 347
Pagoda, Parc Monceau 259
Paguodos Dievo Motina 138
Paik, Nam June 113
Pains au chocolat 290, 322
Palais Abbatial 137, 138
Palais d'Omnisports de Paris-Bercy 336, 337, 342, 343
Palais de Chaillot 37, 198, 346
Cinémathèque Française 340, 341
iškylos upe 68
Jardins du Trocadéro 53
Musée de la Marine 199
Musée du Cinéma Henri Langlois 198
restoranai 287
Palais de Chaillot *(tęsinys)*
žemėlapis *Iš gatvės į gatvę* 196
Palais de Justice 78, 81, 86
Palais de la Bourse 217
Palais de la Découverte 59, 204, 206, 344
Palais de l'Elysée 44, 108, 203, 207
Palais de l'Industrie 204
Palais de Tokyo
Cinémathèque Française 198, 340, 341
miestas prie upės 68
Museé d'Art Moderne de la Ville de Paris 127
Palais des Etudes 141
Palais des Tuileries *žr.* Tuileries Palace
Palais du Luxembourg 25, 171, 172
Palais Galliera *žr.* Musée de la Mode et du Costume Palais Galliera
Palais Royal 44, 118, 119, 120
Jardin du 52, 119, 121, 132
Palais Royal teatras 330, 331
Palais-Bourbon 190, 214
Palladio, Andrea 49
Pamesti daiktai 353
Paminklai
Charles'io Baudelaire'o kenotafas 180
Colonne de juillet 98
Delacroix 170
Mémorial des Martyrs et de la Déportation 80
Mémorial du Martyr Juif Inconnu 99
Monument aux Morts 240
Oscarui Wilde'ui 241
Parc Monceau 258
praktinė informacija 350
dar žr. Statulos
Panelė Pogany (Brancusi) 112
Les Panetons 322, 323
Panteonas 27, 46, 49, 158–159, 262
Panthéon, kino teatras 340, 341
Papety, Dominique Louis, Respublikos alegorija 15
Paradis Latin 339
Parc André Citroën 247
Parc Asterix 346
Parc de la Villette 234–235
Cité de la Musique 234, 235, 333, 334
Cité des Sciences 236–237
iškylos laivu 346
La Géode 237
sodai 53
žemėlapis 234–235
Parduotuvės 312–327
apatinio trikotažo 318, 319
aukcionai 324–325
avalynė, krepšiai ir diržai 318, 319
charcuterie ir *foie gras* 322, 323
darbo valandos 312
dovanos ir suvenyrai 320
drabužiai ir aksesuarai 316–319
duona ir pyragai 322, 323
gėlės 320, 321
geriausios parduotuvės 314–315
išpardavimas 312
juvelyrinės 318
kaip mokėti 312
knygos, žurnalai ir laikraščiai 320
kvepalai 320, 321
maistas ir gėrimas 322–323
meno galerijos 324, 325
modernūs baldai 324, 325
namų apyvokos prekės 320, 321
Parduotuvės *(tęsinys)*
objets d'art 324, 325
PVM lengvatos 312
reprodukcijos, plakatai ir spaudiniai 324, 325
skrybėlės 318, 319
šokoladas 322, 323
specializuotos 320–321
sūris 322–323
tarptautiniai knygynai 359
turgūs 326–327
universalinės parduotuvės 313
vaikiški drabužiai 318, 319, 346
vynas 323
vyriški drabužiai 318, 319
Parfums Caron 320, 321
Paris Canal Company 73
Paris Carte-Musée 350
Paris Convention and Visitors Bureau 350, 351
Paris Jazz Festival 64
Paris Quartier d'Eté 63
Paris Vélo 342, 343, 367
Paris Vision 351
Parisbus 351
Pariscope 320, 342, 345, 350
Paris-Séjour-Réservation 272, 274, 275
Paryžiečių gentis 15, 18, 78, 81
Paryžiaus apsiaustis (1870–1871) 34, 164, 224, 227
Paryžiaus butų tarnyba 272, 274
Paryžiaus istorija 15–39
Paryžiaus mokykla 44
Paryžiaus oro ir kosminės technikos šou 63
Paryžiaus paroda (1937) 198
Paryžiaus pramoninis tribunolas 261
Paryžiaus universitetas 21, 152, 153
Cité Universitaire 247
Collection des Minéraux de l'Université 165
dar žr. Sorbonne
Parkai ir sodai 132–133
Bagatelle'io sodai, Bois de Boulogne 50, 53, 255
Bois de Boulogne 33, 50, 53, 229, 254–255, 342, 345, 346
Bois de Vincennes 50, 51, 52, 53, 64, 246, 342, 345, 346
Boulevard Jules Ferry 261
Champ-de-Mars 52, 191
Esplanade des Invalides 50
Forum des Halles 53
Hôpital St-Louis 261
Hôtel Biron 52
Hôtel Guénégaud 103
Jardin d'Acclimatation 345
Jardin des Halles 345
Jardin des Plantes 51, 52, 53, 166, 167
Jardin des Tuileries 50, 52, 65, 70, 118, 130, 132, 133
Jardin du Carrousel 122
Jardin du Luxembourg 50–53, 63, 132, 162, 169, 170, 172, 173, 346, 347
Jardin du Palais Royal 52, 119, 121, 132
Jardins des Champs-Elysées 52, 205
Jardins des Invalides 52, 185
Jardins du Trocadéro 53, 196, 197, 199
Parc André Citroën 247
Parc de la Villette 53, 234–235, 333, 334

Parkai ir sodai *(tęsinys)*
Parc des Buttes-Chaumont 51, 53, 232, 342, 346
Parc des Princes 342, 343
Parc du Champ de Mars 183
Parc Floral, Bois de Vincennes 345
Parc Montsouris 53, 246
Pare Monceau 50, 52, 230, 346
pasivaikščiojimai 257, 258–259
Place Jean-Baptiste Clément 267
puikiausi sodai 50–53
Square Barye 263
St-Médard 166
vaikai 345
Versalis 24, 132, 248–249
Villandry 132
Parlamentas *žr.* Assemblee Nationale
Pasai, dingę 353
Pasaulinė mugė (1855) 32, 204
Pasaulinė mugė (1867) 33, 246
Pasaulinė mugė (1889) 34, 191
Pasaulinė mugė (1937) 196, 206
Pasaulinė paroda (1889) 52, 192
Pasaulinė paroda (1900) 144, 191, 204, 206, 247
Pasaulinė paroda (1937) 53
Pasaulinės mugės 244
Pasaulinė muzika 337
Pascal, Blaise 115, 153
Pasipriešinimo judėjimas 69, 152, 179
Pasivaikščiojimai 257–267, 366
Auteuil 264–265
Canal St-Martin 260–261
Ile St-Louis 262–263
Montmartre 266–267
Parc Monceau 258–259
Pasivaikščiojimas su vadovu 351
Paskutinė vakarienė (Champaigne) 60
Le Passage 296, 299, 311
Passage des Panoramas 211, 216, 315
Passage des Postes 162
Passage des Princes 211
Passage Galerie Vivienne 211
Passage Verdeau 211
Pasažai 211, 216
Pasteur, Louis 34, 45
Institut Pasteur 247
kapas 247
Pastis 293
Pašto įstaigos 357
Pašto kodai 357
Pašto tarnybos 356, 357
Pašto ženklai 357
turgus 326
Patalpos su virtuve 272, 273, 274
Patinoire d'Asnières-sur-Seine 342, 343
Pâtisseries 286
Pauillac, vynas 292
Paukščių turgus *žr.* Marché aux Oiseaux
Pavarotti, Luciano 332
Pavasaris, renginių kalendorius 62
Pavillon de la Reine 278, 280
Pavillon des Arts 106, 108
Le Pavillon Montsouris 288, 298, 309
Pavillon Puebla 298, 309
Pavillon Richelieu 123
Pei, I. M. 45, 123, 129
Peliukas Mikis 233, 243
Penelopė (Bourdelle) 57
Penkių tautų prizas 65
Père Lachaise, Cimetière du *žr.* Cimetière du Père Lachaise
Périphérique 363
Perreyve 278, 282
Pėsčiųjų perėjos 366
Pessac-Léognan, vynas 292
Pétain, maršalas, kapas 180
Pétanque (rutuliai) 86, 329, 342
Le Petit Journal Montparnasse 336, 337
Le Petit Journal St-Michel 336, 337
Petit Odéon 330, 331
Le Petit Opportun 336, 337
Petit Palais 35, **206**
miestas prie upės 68, 69
puikiausi muziejai 54, 56
žemėlapis *Iš gatvės į gatvę* 204, 205
Le Petit St-Benoît 296, 301
Petit Trianon, Versalis 230, **249**, 250
Petrossian 322, 323
Peugeot 367
Peyre, Marie-Josèphe 140
Peyrot, Claude 305
Pharamond 35, 295, 296, 300
Pharmacie Altobelli 353
Pharmacie Anglo-Americaine 353
Pharmacie des Halles 353
Pharmacie Dhery 353
Pharmacie Matignon 353
Philippe de Champaigne 114
Philippe Model 318, 319
Piaf, Edith 45, 260, 327, 338
Musée Edith Piaf 233
kapas 241
Piano, Renzo 110
Le Piano-Vache 310, 311
Picasso, Pablo
Apollinaire'ui pagerbti 137
Au Lapin Agile 223
Autoportretas 100
Avinjono merginos 35
Bateau-Lavoir 43, 226, 267
Bučinys 100
Du broliai 100
Dvi pajūriu bėgančios moterys 101
Gernika 37
Mauduolės 101
Moteris su mantilija 100
Musée Picasso 55, 57, 93, 100–101
Pompidou centras 110, 112, 113
Skaitanti moteris 101
Skulptorius ir modelis 55
Smuikas ir gaidų lapas 100
Tapytojas su palete ir molbertu 101
UNESCO freska 191
Pierlot, Claudie 316, 317
Pierre et Vacances 274
Pigalle 270
Pigalle, Jean-Baptiste 60, 172
Pigeon, Charles, šeimos kapas 180
Pigmalionas (Silva) 109
Pilypas Augustas, karalius 16, 17, 83, 122, 123
Pilypas I, karalius 16
Pilypas III Plikagalvis, karalius 17
Pilypas IV Gražusis, karalius 17, 103
Pilypas V, karalius 17
Pilypas VI, karalius 17
Pinigai
automatai 354
bankai 354
kelionės čekiai 354
kreditinės kortelės 354
Pinigai *(tęsinys)*
Revoliucijos 29
saugumas 352–353
valiuta 355
Les Pipos 311
Pirmasis pasaulinis karas 36, 112, 205
Pirtys
roménų 154
turkiškos 167
Pisanello 126
Piscine Henry de Montherlant 343
Piscine Nouveau Forum des Halles 243
Piscine Pontoise-Quartier Latin 343
Pissarro, Camille 59, 61, 147, 254, 281
Derliaus nuėmimas 58
Pitié-Salpêtrière *žr.* Groupe Hospitalier Pitié-Salpêtrière
Pjero (Watteau) 126
La Placard d'Erik Satie 220, **227**
Place Charles de Gaulle (l'Etoile) 33, **207**, 209
Place Dauphine 77, 86
Place de Clichy, taksi aikštelė 373
Place de la Bastille 30, **98**, 232
Place de la Concorde 27, 117, 131
Place de la Contrescarpe 162, 166
Place de la Madeleine 212, **214**, 314
taksi aikštelė 373
Place de la République 215, 261
taksi aikštelė 373
Place de l'Etoile *žr.* Place Charles de Gaulle
Place de l'Opéra 212, 213
Place Denfert-Rochereau, taksi aikštelė 373
Place des Abbesses **226**, 266
Place des Pyramides 118, 121
Place des Victoires 117, 133
Place des Vosges 23, 93, 94
Place du 18 Juin 1940 178
Place du Tertre 219, 220, 222, 226
Place du Théâtre Français 27
Place du Trocadéro 195, 196
taksi aikštelė 373
Place Igor Stravinsky 105, **107**
Place Jean-Baptiste Clément 267
Place Maubert 152
Place Royale 22–23
Place St-Michel 150
taksi aikštelė 373
Place St-Sulpice 170, 172
Place Vendôme 117, 132
Plakatai 34
parduotuvės 324, 325
Planetariumas, Cité des Sciences 236, 238
Plans-Reliefs, Musée des *žr.* Musée des Plans-Reliefs
Plantes, Jardin des *žr.* Jardin des Plantes
Plaukimas 67, 342, 343, 346
Plaza Athénée viešbutis 270, 272, 276, 279, 285
La Pléiade 166
Poilâne, l'établissement 322, 323
Poilâne, Max 322, 323
Point à Ligne 320, 321
Point Zéro 79
Polanski, Roman 42, 178
Policija 78, 352, 353
telefonai 367
Policijos muziejus *žr.* Musée de la Préfecture de Police
Politiniai lyderiai 44

Pollock, Jackson 110, 113
Pomerol St-Emilion, vynas 292
Pommier 198
Pompadour, markizė de 27, 114
Pompidou centras **110–113**
architektūros bruožai 110–111
Atelier des Enfants 345
Centre de la Création
filmai 341
gatvės pramogos 331, 347
Industrielle 58
kavinės 310
koncertai 333, 334
Musée de l'Art Moderne 39, 57, 110, 112–113
parduotuvė 324
puikiausi muziejai 55, 56
žemėlapis *Iš gatvės į gatvę* 106–107
dar žr. Beaubourg
Pompiers 352, 353
Pont Alexandre III, 67, 69, 204, 205, **206**
Pont Bir-Hakeim 68
Pont de Grenelle 62
Pont de la Concorde 62, 70, 139
Pont de la Tournelle 262
Pont de l'Alma 346
Pont de Sully 70
Pont des Arts **70**, 77
Pont d'Iéna 66, **197**, 199
Pont l'Evèque sūris 291
Pont Louis-Philippe 262
Pont Marie 263
Pont Neuf 16, 22, 23, 38, 39, 77, **86**
Pont Notre-Dame 22
Pont Royal 25
Pont Solférino 70
Pont St-Michel 149
Popdailė 113
Porcelainor 315
Porcelianas 320
Poros išsiskyrimas (de Max) 176
Le Port-Alma 297, 304
Porte de Charenton 365
Porte de Clignancourt 231
Porte Maillot
viešbučiai 279
restoranai 297, 304–305
Porte St-Denis 232
Porte St-Martin 232
Porte St-Martin, teatras 330, 331
Portes (buvę miesto vartai) 363
La Poste 356, 357
Poste restante 357
Poste, Musée de la *žr.* Musée de la Poste
Postimpresionizmas 56, 60, 61
Pot de Fer fontanas 162
Pot, Philippe, kapas 127
Pou 322, 323
Poujauran, J. L. 322, 323
Poulbot, Francisque 220, 227
Pound, Ezra 140
Poussin, Nicolas 60, 127
Pradier, James 138, 187
Pradier, Jean-Jacques 142
Pragaro vartai (Rodin) 54, 144
Pramogos 328–338
Pranciškus I, karalius 172
Collège de France 153
ir Leonardo da Vinci 127
istorija 17, 22, 23
Musée du Louvre 122, 124
Pranciškus II, karalius 17
Prancūzijos–Prūsijos karas 33, 34, 224
Prancūzijos revoliucija *žr.* Revoliucija
Pré Catalan 255, 298, 309
Préfecture de Police 78
Prémonville, Myrène de 316, 317
Prévost, abatas 150
Pridėtinės vertės mokestis PVM *(TVA)* 312, 358
Priemiestiniai traukiniai 372
Prince de Galles Sheraton 279, 285
Privatūs namai, viešnagė 273, 274
Privažiavimas vežimėliu *žr.* Neįgalieji keliautojai
Prix de Diane-Hermès 63
Prix de l'Arc de Triomphe 64
Le Procope 25, 27, 140, 142
Protazas, šv. 99
Protestantai 152
Proust, Marcel 35, 45, 52, 58, 205, 214, 217, 338
kapas 240
Proust (Blanche) 45
Puget, Pierre 127
Pullman St-Jacques 274
Pusryčiai
kavinėse 310
viešbučiuose 271, 272
Pusryčiai ant žolės (Manet) 61, 144, 146
Putojantis vynas 293
Puvis de Chavannes, Pierre 158
Piramidė *žr.* Musée du Louvre
Pyramides, Place des *žr.* Place des Pyramides

Q

Qantas 360–363
Quai de Jemmapes 260–261
Quai de Valmy 261
Quai des Orfèvres 78
Quai St-Bernard 164
Quai Voltaire 142
Quality Inn 274
Quartier de l'Horloge 109
Quarton, Enguerrand 127
Le Queen 338, 339

R

Rabanne, Paco 316, 317
Rabelais, François 166
Racine, Jean 45, 79, 81, 120, 153, 240, 330
Radijas 359
Radio-France 38, 332, 334
dar žr. Musée de Radio-France
Rageliai 290, 322
Le Rallye 311
Rambuteau 80
Rameau, Jean-Philippe 44
Rafaelis 56
Raphaël, viešbutis 279, 284
Rapp, Avenue 191
Raspail, François, kapas 241
Raštinės reikmenų parduotuvės 321
Rašytojai 45
RATP 361, 366, 367, 368, 370–371
RATP Voyages Accompagnés 351
Ravaillac, François 23, 81, 102, 106
Ravy, Jean 83, 84
Ray, Man 36
kapas 181
Realizmas 56, 61, 147
Récamier 278, 282
Rech, Georges 316, 317
Récipon, *Kvadriga* 207
Réciproque 316, 317
Redon, Odilon 147
Reflets Medicis Logos 340, 341
Regbis 342
Regentas, deimantas 129
Regina 278, 280
Regine's 338, 339
Reisfeldt (žmogus paukštis) 192
Relais Christine 273, 277, 278, 282
Rembrandt 56, 103, 126
Renaud-Barrault Company 204
Renée, Jean-Marie 45
Renesansas 15, 22–23, 48
Renginių kalendorius 62–65
Renginių leidiniai 328, 350–351
Renoir, Pierre-Auguste 34, 44, 56, 59, 61, 131, 146, 147, 227, 254, 266, 267
Šokiai Moulin de la Galette 145, 147
Gabrielė 59
Reprodukcijos 324, 325
RER 352, 361, 366, 368
Résidence du Roy 274
Résidence Lord Byron 279, 284
Résidence Orion 274
Résidences de Tourisme 272
Resnais, Alain 198
Respublikos alegorija (Papety) 15
Restaurant Jacques Cagna 296, 302
Restaurant Moissonier 297, 302
Restoranai 286–309
apranga 288
aptarnavimas 289
Beaubourg 296, 300
Chaillot kvartalas 297, 304–305
Champs-Elysées 286, 297, 305–306
Eiffelio bokšto kvartalas 287, 297, 303–304
etninis maistas 286
geriausi restoranai 294–295
Ile St-Louis 296, 299
Jardin des Plantes kvartalas 297, 303
ką valgyti 286, 290–291
kainos 288
Kairysis krantas 286
kur ieškoti 286–287
Les Halles 287, 296, 300
Les Invalides 287, 297, 303–304
Lotynų kvartalas 296–297, 302
Louvre-Rivoli rajonas 287
Madeleine rajonas 286
Marais 296, 299–300
Montmartre 287, 298, 307
Montparnasse 297, 303
Opėra kvartalas 287, 298, 306–307
Palais de Chaillot 287
pasirinkimas 296–297
Porte Maillot 297, 304–305
privažiavimas vežimėliu 289
rezervavimas 288
rūkimas 289
St-Germain-des-Prés 286, 296, 301–302
tipai 287
Tuileries kvartalas 296, 300–301
vaikai 289, 297, 344
valgiaraščio skaitymas ir užsakymas 288–289
vegetariškas maistas 288
viešbučiuose 271
vynas 292–293
Restout, Jean 103
Revoliucija (1789) 15, 28–29, 30, 48
dviejų šimtmečių minėjimas 39, 131
Conciergerie 78, 81
giljotina 29, 131, 141

Revoliucija *(tęsinys)*
Hôtel de Lamoignon 94
La Sorbonne 153
Marais 91
Marija-Antuanetė 29, 81, 103, 131, 251, 253
Musée Carnavalet 97
Place de la Bastille 98
rugsėjo žudynės 28, 173
Square du Temple 103
St-Germain-des-Prés 138
Revoliucija (1830) 31, 98
Revoliucija (1848) 15, 32, 98
Revoliucinis tribunolas 86
Rex Club 336, 337, 338, 339
Reynolds, seras Joshua 126
Ribera, José de 126
Ricci, Nina 316, 317
Richard, ponas 305
Richart 322, 323
Richelieu, kardinolas 44, 94
Chapelle de la Sorbonne 48, 153
Institut de France 141
Palais Royal 24, 52, 118, 120, 121
St-Eustache 114
St-Paul–St-Louis 47
Riedlenčių sportas 346
Riedučių sportas 346
Riemenschneider, Tilman 127
Rigaud, Hyacinthe 60
Liudvikas XIV 253
Rilke, Rainer Maria 87
riteriai tamplieriai 103
Ritz 117, 132, 270, 278, 281, 310
Ritz Club 338, 339
Ritz Gym 342, 343
Ritz, César 132
Rivoli, mūšis (1797) 30
Robertas II Pamaldusis, karalius 16
Robespierre, Maximilien 28, 29, 81, 131, 159
Robuchon, Joël 297, 304
Rockefeller, John D 247
Rodenbach, George, kapas 241
Rodin, Pierre Auguste 44, 57, 61, 146
Balzac 177
Bronzos amžius 265
Bučinys 187
Musée Rodin 54, 56, 184, 185, 187
Pragaro vartai 54, 144
Victoro Hugo biustas 95
Rogers, Richard 110
Rohan, Hôtel de *žr.* Hôtel de Rohan
Rohan, princesė de 103
Rohan-Soubise, Armand de 102
Rohmer, Eric 340
Rojaus šlovė (La Fosse) 189
Roko muzika 336, 337
Rokoko dailininkai 60
Roland'o Garroso teniso turnyras 342
Romaninė skulptūra 157
Romantizmo dailininkai 61
Romėnai 15, 18–19, 56, 78, 129
dar žr. romėnų griuvėsiai
Romėnų griuvėsiai 18–19
Arène de Lutèce 165
Crypte Archéologique 81
Musée de Cluny 154, 157
Musée de Notre-Dame de Paris 80
Rond Point des Champs-Elysées 203
taksi aikštelė 373
Rondelet, Guillaume 49, 158
Rongier, Géraud 304
Ronos vynai 292
Roque, Jacqueline 100
Le Rosebud 310, 311
Rosimond, Roze de 222
Le Rostand 311
Rostang, Michel 308
Rothschild, baronienė Hélène de 201
Rôtisserie d'en Face 296, 301
Rôtisserie du Beaujolais 297, 302
La Rotonde 143, 286, 311
Rotonde de la Villette 232
Rotondos 52–53
Rotušė *žr.* Hôtel de Ville
Rouault, Georges 57, 61, 113, 127
Roueno arkivyskupai 140
Rousseau, Henri (Le Douanier) 61, 131, 147
Rousseau, Jean-Jacques 26, 27, 96
kapas 159
Roussi, Gilles 239
Roux, dr. Emile, kapas 247
Royal Monceau 270, 279, 285
Rubens, Peter Paul 57, 103
Rude, François 146, 208, 209, 214
Savanorių išvykimas 1792 61
Rue Bréa 177
Rue Campagne-Première 177, 178
Rue Chanoinesse 79
Rue Cler **190**, 326
Rue de Buci 137, 327, 347
Rue de Fouarre 151
Rue de Fürstenberg 137
Rue de la Ferronnerie 106
Rue de Lévis turgus 327
Rue de l'Odéon 140
Rue de Montmorency, Nr. 51 114
Rue de Paradis 315
Rue de Rivoli **130**, 314
Rue de Seine turgus 327
Rue de Tournon 171
Rue des Arènes, Nr. 5 163
Rue des Francs-Bourgeois 94, 315
Rue des Rosiers **92**, 95
Rue du Chat qui Pêche 151
Rue du Dragon 139
Rue Galande 151
Rue la Fontaine 254
Rue Lepic turgus 327
Rue Montorgueil turgus 327
Rue Mouffetard 162, **166**, 315, 327, 347
Rue Poncelet turgus 327
Rue Quincampoix 107
Rue St-Séverin, Nr.12 150
Rue Volta, Nr.3 103
Rugsėjo žudynės (1792) 28, 173
Rūkimas 289, 351
Rusijai, asilams ir kitiems (Chagall) 111
Rusų stačiatikių bažnyčia 230
Rykiel, Sonia 277, 316, 317, 318
Ryst-Dupeyron 323

S

7 à Paris 320
Sacré-Coeur (Utrillo) 44
Sacré-Coeur 224–225
planas 224–225
puikiausios bažnyčios 47, 49
sodai 266
vaikams 347
žemėlapis *Iš gatvės į gatvę* 221
Safety 352–253
Le Saint Lambert 345
Saint Laurent, Yves 57, 135, 316, 317, 318, 319
Sainte-Beuve, Charles Augustin 175
kapas 180
Sainte-Chapelle 21, 41, 88–89
architektūriniai bruožai 88–89
istorija 15, 20
kamėja 217
koncertai 333, 334
miestas prie upės 71
puikiausios bažnyčios 46, 48
statulos 157
Šv. Liudviko relikvijos 89
vaikams 347
vitražai 88, 89, 156
žemėlapis *Iš gatvės į gatvę* 78
Sainte-Clothilde 48, 49, 187
Saint-Phalle, Niki de 61, 107
Igorio Stravinskio fontanas 61
Saint-Saëns, Camille 140
kapas 180
Salle Favart 332, 333
Salle Garance 341
Salle Gaveau 332, 334
Salle Gémie, 330, 331
Salle Pleyel 332, 334
Sally Viking Line 362
Salm-Kyrbourg, princas de 143
Salonas 59, 60
Salon de la Jeune Peinture 62
Salon de l'Automobile 64
Salon des Refusés 58, 61
Salon International d'Agriculture 62
Salpêtrière 49, 161, **167**
La Samaritaine 94, **115**, 310, 312, 313
Samotrakės Nikė 128
Šampanas 293
SAMU 353
San Regis, viešbutis 279, 285
Sancerre, vynas 292
Sand, George 138, 262
Sargonas II, Asirijos karalius 128
Šaričių vienuolynas 263
Sartre, Jean-Paul 38, 136, 139, 143, 178
kapas 181
Satie, Erik 227
Saudade 296, 300
Saulėtos valandos 63
Le Sauvignon 311
Savanorių išvykimas 1792 (Rude) 61
Savonnerie kilimai 230
Savoy, Guy 297, 304, 306
Savy 297, 305
Sax, Adolphe 207
La Scala 338, 339
Scherrer, Jean-Louis 316, 317
Schiaparelli, Elsa 121
Scooter 318, 319
Seacat 362
Sealink Stena 362
Seberg, Jean 44
kapas 181
Sébillon 297, 305
Sėdintis raštininkas (Egyptian) 129
Séguin 309
Šeimos planavimo centras 352
Le Sélect 143, 286, 311
Sena, upė 18
Ile de la Cité 77, 78
iškylos laivu 67–73, 346
krantinės 53, 257
dar žr. Tiltai
Senatas 172
Senateur 278, 281
Sendaikčių turgus 231, 326, 327, 347
Senderens, Alain 307, 308
Sens, Hôtel de *žr.* Hôtel de Sens

Sepcoeur 318, 319
Sephora 320, 321
Serra, Richard 113
La Serre 297, 303
Sert y Badia, José Maria 97
Servandoni, Giovanni Niccolo 49, 170
Service des Commandes 324, 325
Service des Domaines 325
Seurat, Georges 56, 59, 61, 147, 267
Modelis iš profilio 59
Seurre Vyresnysis 185, 208
Sevastopolio varpas 247
Sévigné, ponia de 94, 96
Sèvres'o porcelianas 230
Shakespeare Garden Festival 62
Shakespeare, William 120, 330
Shimada, Junko 316, 317
Šiaurės Afrikos restoranai 286, 287, 288
Sibelius, Jan 142
Sickert, Walter 87
Siena (Tremblot) 223
Signac, Paul 147
Signoret, Simone 44
kapas 240
Silva, Julio, *Pigmalionas* 109
Simbolistai 147, 231
Šimtametis karas 22
Širdies aukojimas (gobelenas) 156
Sirops à l'eau 293
Sisley, Alfred 44, 59, 61, 146, 147, 254
Six Pieds Trois Pouces 318, 319
Skaitanti moteris (Picasso) 101
Skrybėlių parduotuvės 318, 319
Skulptorius ir modelis (Picasso) 55
Skvošas 342
Slibino fontanas 248
Slow Club 337
Smalto, Francesco 318, 319
Smith, W H 329, 359
Smuikai 321
Smuikas ir gaidų lapas (Picasso) 100
SNCF 350, 362, 366, 367, 372, 373
Société Financière de Change 354
Sodai *žr.* Parkai ir sodai; Aikštės
Sofitel 273, 274, 363
Sofitel Arc de Triomphe 274, 279, 284
Sofitel Paris CNIT 274
Sofitel Paris Forum Rive Gouche 273, 274
Sofitel Paris La Défense 274
Šokiai Moulin de la Galette (Renoir) 145, 147
Šokis (Carpeaux) 144
Šokis 335
Šokolado parduotuvės 322, 323
Sommerard, Alexandre du 155, 156
Sorbon, Robert de 153
Sorbona *žr.* Sorbonne
Sorbonne 153
istorija 15, 21, 22
koncertai 333, 334
žemėlapis *Iš gatvės į gatvę* 150
SOS Dentaire 352
SOS Dépression 352
SOS Help 352
SOS Médecin 352
Soubise, Hôtel de *žr.* Hôtel de Soubise
Soufflot, Jacques-Germain 49, 158
Soulange-Boudin, tėvas 247
Soutine, Chaim 61, 112, 131
kapas 181
Sparnuotas jautis su žmogaus galva (Asirija) 128
Spaudinių parduotuvės 324, 325
Spaustuvės 22
Specializuoti muziejai 57
Specializuotos parduotuvės 320–321
Sportas 342–343, 346
Sportas žiūrovams 342
Spreckelsen, Otto von 255
Squash Club Quartier Latin 342, 343
Squash Front de Seine 342, 343
Squash Montmartre 342, 343
Squash Rennes-Raspail 342, 343
Sraigės 291, 313
St George's Anglican Church 359
St Julien, vynas 292
Stade Roland Garros 342, 343
Stael, Nicolas de 61
St-Alexandre-Nevsky Cathédral 230
Starck, Philippe 108, 338
Statulos
Ambroise Thomas 258
Apollinaire'ui pagerbti (Picasso) 137
Danton 137
Diderot 159
Henrikas IV, 87
Joana Arkietė 118, 121, 225, 259
Karolis Didysis 78
Laisvės statula 68
Liudvikas XIII 85
Liudvikas XIV 25, 84, 85, 93, 133, 250
Marly žirgai 123, 125
Maršalas Fochas 196
Napoleonas 132
Pigmalionas (Silva) 109
Šv. Genovaitė 171
Šv. Liudvikas 225
Victor Noir 241
Voltaire 159
Zouave 69
dar žr. Fontanai; Paminklai
St-Augustin 49, 259
St-Cloud 23, 342
St-Denis 157, 198
Ste-Beuve viešbutis 279, 283
Stein, Gertrude 36
Stella, Frank 113
St-Emilion, vynas 292
St-Estèphe, vynas 292
St-Etienne-du-Mont 23, 48, 153
St-Eustache 23, 44, 47, 48, 105, 114
Stevens, Mallet 265
Stevenson, Robert Louis 245
St-George's, teatras 330, 331
St-Germain l'Auxerrois 48, 115
St-Germain, Boulevard *žr.* Boulevard St-Germain
St-Germain-des-Prés 134–147, 138, 152, 157
bažnyčia 48
gatvių rodyklės žemėlapis 11–12
istorija 20
kavinės 143
kino teatrai 340
koncertai 333, 334
lengvi užkandžiai 311
orientacinis žemėlapis 135
restoranai 286, 296, 301–302
viešbučiai 270, 278, 281–282
žemėlapis *Iš gatvės į gatvę* 136–137
St-Germain-en-Laye 31
St-Gervais–St-Protais 99
istorija 36, 44
koncertai 333, 334
St-Gervais–St-Protais *(tęsinys)*
miestas prie upės 71
puikiausios bažnyčios 46, 48
Le St-Grégoire 279, 283
Stiklo dirbiniai 320
Musée de Cristal de Baccarat 231
St-James et Albany 278, 280
St-James, viešbutis 279, 284
St-Jean l'Evangéliste 49, 226, 266–267
St-Joseph-des-Carmes 49, 173
St-Julien-le-Pauvre 48, 151, 152
koncertai 333, 334
St-Louis-des-Invalides 49, 185, 186, 187
St-Louis-en-l'Ile 87, 263
koncertai 333, 334
St-Martino rajonas, pasivaikščiojimai 257
St-Médard 162, 166
St-Merry 48, 107, 108, 280
St-Merry viešbutis 278, 280
Stodtz, broliai 107
Stohrer 322, 323
Stomatologai, pagalba 352
Stotys *žr.* Metro; Geležinkelio tarnybos; ir atskiros stotys
Stovėjimas 367
Stovinti moteris II (Giacometti) 61
St-Paul, taksi aikštelė 373
St-Paul-le-Marais viešbutis 278, 280
St-Paul–St-Louis 47, 49, 99
St-Pierre de Montmartre 221, 222
Stravinsky, Igor 333, 335
Strelli, Olivier 318, 319
St-Roch 49, 118, 121
koncertai 333, 334
St-Séverin 47, 48, 150, 151, 152
St-Sulpice
istorija 27
koncertai 333, 334
puikiausios bažnyčios 48, 49
Šventųjų Angelų koplyčia 138
žemėlapis *Iš gatvės į gatvę* 170
Studentai
informacija 358, 359
kelionių bilietai 372
riaušės (1968) 38, 39
Studio Action 340, 341
St-Victoro priemiestis 162
St-Vincent kapinės 227
Su juodu laiku (Kandinsky) 112
Suger, abatas 129
Suger erelis 129
Šukutės 290
Sully, Due de 95
Sully, Hôtel de *žr.* Hôtel de Sully
Sully, vyskupas Maurice de 48
Sunset, džiazo klubas 336, 337
Siurrealistai 36, 44, 53, 61, 101, 110, 112, 138, 143, 222
Sūris 290, 291
parduotuvės 322–323
Suvenyrų parduotuvės 320, 321
Šv. Dionyzas pamokslauja galams (Vien) 121
Šv. Morkaus bazilikos žirgai 130
Šv. Baltramiejaus nakties žudynės (1572) 23, 115
Šv. Baltramiejaus nakties žudynės (Dubois) 115
Šventės, valstybinės 65
Švietimas 15, 26–27, 28, 48
Swarovski, Daniel 318, 319
Synagogue Nazareth 359

T

Tabakas, muitinė ir akcizas 358
Tabako muziejus *žr.* Musée de la Seita
La Table d'Anvers 287, 298, 307
La Table de Pierre 298, 309
Taillevent 294, 297, 306
Taksi 329, 361, 373
Talleyrand, Charles Maurice de 187
Tan Dinh 296, 302
Tapytojas su palete ir molbertu (Picasso) 101
Tarptautinis Paryžiaus laivų šou 65
Tarptautinis Paryžiaus maratonas 62
Tarptautinis Paryžiaus šokinėjimas 62
Tarptautinis stilius 265
Tarte Alsacienne 291
Tarte Tatin 291
La Tartine 311
Tartine et Chocolat 318, 319
Taverne Henri IV 311
Les Taxis Bleus 373
Tea and Tattered Pages 320, 321
Teatras 330–331
  kasos 328–329
Teatras anglų kalba 331
Teatras po atviru dangumi 330–331
Tehen 316, 317
Télécartes 356
Telefono kortelės 356
Telefono tarnybos 356–357
  pagalbos 352, 367
Telefonų kodai 356, 357
Televizija 345, 359
Teminiai parkai 346
Temperatūra, orai 64
Templon, Daniel 324, 325
Tenisas 342
Tennis de la Faluère 342, 343
Tennis Luxembourg 342, 343
Terrail, Claude 299, 303
Terrass Hôtel 279, 285
Terrier 322, 323
Terroir, Alphonse 159
Tessin, grafas 142
TGV (*Trains à Grande Vitesse*) 362, 363, 372
Théâtre Barrault 52
Théâtre de la Bastille 335
Théâtre de la Ville 333–334, 335
Théâtre de l'Atelier 266
Théâtre des Champs-Elysées 178, 332, 333, 334, 335
Théâtre du Châtelet 332, 333, 334, 335
Théâtre du Musée Grévin 334
Théâtre du Rond-Point 204
Théâtre du Soleil 330, 331
Théâtre Française 26
Théâtre Montparnasse 176
Théâtre National de Chaillot 197, 198, 330, 331
Théâtre National de la Colline 330, 331
Théâtre National de l'Odéon 45, 140
Thierry, Alexandre 186
Thomas, Ambroise, statula 258
Thomas Cook 354
Thomas, Petit 95
Thoumieux 297, 303
Ticianas 56
Tiepolo, Giovanni Battista 207
Tigro medžioklė (Delacroix) 145
Tiltai
  Pont Alexandre III 67, 69, 204, 205, **206**
Tiltai *(tęsinys)*
  Pont Bir-Hakeim 68
  Pont de Grenelle 62
  Pont de la Concorde 62, 70, 139
  Pont de la Tournelle 262
  Pont de l'Alma 346
  Pont des Arts **70**, 77
  Pont d'Iéna **197**, 199
  Pont Louis-Philippe 262
  Pont Marie 263
  Pont Neuf 16, 22, 23, 38, 39, 77, **86**
  Pont Notre-Dame 22
  Pont Royal 25
  Pont Solférino 70
  Pont St-Michel 149
  Pont Sully 70
Le Timgad 297, 304
Tinguely, Jean 61, 107
  Igorio Stravinskio fontanas 61
Tinklinis 343
Tjeri III, karalius 16
Tjeri IV, karalius 16
Tualetai, viešieji 358
Tolimųjų reisų autobusai 362, 364–365
Tortu, Christian 320, 321
Toulouse, grafas de 133
Toulouse-Lautrec, Henri de 34, 44, 61, 147, 223, 339
  Moulin Rouge 226
La Tour d'Argent 287, 295, 297, 302
Tour de France 63, 342
Tour de Jean Sans Peur 114
Tour de l'Horloge 71
Tour Eiffel *žr.* Eiffelio bokštas
Tour Montparnasse 175, 176, 178, 181
Tour St-Jacques 23, 48, 115
Tournoi International de Pétanque 63
Train Bleu, restoranas 289, 298, 309
Transportas su oro pagalve 362
Traukiniai *žr.* Geležinkelio tarnybos
Traverse, P 199
Trečioji respublika 34, 147
Tremblot, F., *Siena* 223
Le Trente 298, 307
Très Riches Heures (kunigaikščio de Berri) 21
Tresca 28
Triquet, Henri 114
Triqueti, Henri de 214
Trocadéro 37 *dar žr.* Palais de Chaillot
Trocadéro fontanai 197, 198
Trocadéro sodai *žr.* Jardins du Trocadéro
Trocki, Léon 43, 143, 179, 309
Truffaut, François 198, 340
  kapas 227
Le Trumilou 296, 299
Trys gražuolės (Zadkine) 178
La Tuile à Loup 320, 321
Tuileries 116–133
  gatvių rodyklės žemėlapiai 6, 11–12
  lengvi užkandžiai 311
  orientacinis žemėlapis 117
  restoranai 296, 300–301
  viešbučiai 278, 280
  žemėlapis *Iš gatvės į gatvę* 118–119
Tuileries rūmai 24, 28, 29, 30, 122, 130, 207
Tuileries sodas *žr.* Jardin des Tuileries
Turgūs 326–327
  Beauveau St-Antoine 233
  puikiausi turgūs 314–315
  Rue Cler 190
  Rue Lepic 227
  Rue Mouffetard 161, 162, 166
  vaikams 347
  dar žr. Marché
Turistinės ekskursijos 351
Turistų informacijos stalai 275
Turizmo biurai 328, 350, 351
Turkiškos pirtys 167
Turner, J. M. W. 58, 126
TVA (PVM) 312, 358
Tzara, Tristan 227, 267
  kapas 181

U

Uccello, Paolo 56, 126, 207
UCRIF 273
Ugniagesių departamentas 352, 353
UK turizmo biuras 351
UNESCO 38, 191
Ungaro 316, 317
Universalinės parduotuvės 313
USIT Voyages 363
Utrillo, Maurice 57, 61, 220, 222, 227
  Sacré-Coeur 44

V

Vaikų Paryžius 344–347
  Cité des Sciences 237
  drabužių parduotuvės 318, 319
  Euro Disneyland 242–245
  restoranai 289, 297
  teatrai 330
  viešbučiai 272, 279
Vaikų priežiūra 344
Vaikų žaidimo aikštelė, Parc de la Villette 234
Vaisių turgus 326–327
Vaistinės 352–353
Valandų knyga 21, 155
Val-de-Grâce 48, 49, 173
Valéry, Paul 140, 198
Valiuta 355
Valmy, mūšis (1793) 29
Valois dinastija 17
Valois, Margarita de 83, 99, 115
Valstybės taryba 120
Valstybinės šventės 65
Valtis (Monet) 254
Van Dyck, Anthony 126
Van Eyck, Jan 126
Van Gogh, Theo 43, 266
Van Gogh, Vincent 43, 56, 61, 147, 178, 227, 266, 267
  Daktaras Paul Gachet 145
Vandens lelijų ciklas (Monet) 131
Vandens malūnai, Montmartre 227, 267
Vandens parkai 346
Vanduo, gėrimai 293
Vasara, renginių kalendorius 63
Vaškinės figūros, Musée Grévin 58, 216, 347
Vassilev 321
VAT 312, 358
Vauban, Sébastien le Prestre de 46, 186, 188
Le Vaudeville, restoranas 298, 307
Vedettes du Pont Neuf 73
Vedettes turistiniai laivai 72–73, 87
Vegetariškas maistas 288
Vendôme, Place *žr.* Place Vendôme
Venerinių ligų centras 352

Ventes, Hôtel des *žr.* Drouot
Ventilo 316, 317
Verlaine, Paul 169, 192
Vermeer, Jan, Nėrėja 124
Vermutai 293
Vernet 279, 284
Verreglas 324, 325
Versace, Gianni 316, 317, 318
Versailles *žr.* Versalis
Versalis **248–253**, 350
  planas 252–253
  Château 24, 25, 41, 57, 167, 250–253
  Grand Trianon 24, 45, 249
  karališkasis žvėrynas 164
  Petit Trianon 230, 249, 250
  sodai 24, 52, 132
  traukiniai 372
  žemėlapis 248–249
Versailles, Musique Baroque au Château de 333, 334
Versalio sutartis (1919) 36, 251, 253
Verslininkai, patogumai viešbučiuose 279
Vert-Galant, Square du *žr.* Square du Vert-Galant
Le Viaduc des Arts 324, 325
Vian, Boris 143
Victoire 316, 317
Victoires, Place des *žr.* Place des Victoires
Victor, Michel-Louis 171
Vidal, Patrice 303
Vidéothèque de Paris 106, 109, 341
Viduramžių Paryžius 20–21, 48, 56
Vidurnakčio mišios 65
Vien, Joseph-Marie,
  Šv. Dionyzas pamokslauja galams 121
Vierny, Dina 187, 324, 325
Viešbučiai 270–285
  Chaillot kvartalas 279, 283–284
  Champs-Elysées 270, 279, 284–285
  geriausi viešbučiai 276–277
  Ile de la Cité 270
  Ile St-Louis 270, 278, 280
  kainos 270–271
  kaip užsisakyti 275
  Kairysis krantas 270
  klasifikacija 271
  ko tikėtis 272
  kur ieškoti 270
  Les Invalides 270, 279, 283
  Lotynų kvartalas 270, 278, 282
  Luxembourgo kvartalas 278, 282
  Marais 270, 278, 280
  Montmartre 270, 279, 285
  Montparnasse 270, 278–279, 282–283
  neigalieji keliautojai 272, 274
  Opera kvartalas 279, 285
  oro uostas 363
  palankios aplinkybės 272
  pasirinkimas 278–279
  paslėptos priemokos 271
  patogumai 271
  patogumai verslininkams 279
  Porte Maillot 279
  rankpinigiai 275
  restoranai 271
  St-Germain-des-Prés 270, 278, 281–282
  Tuileries kvartalas 278, 280
  vaikai 272, 279, 344
  viešbučių tinklas 273, 274
  žinynas 274
Viešbučių tinklai 273, 274
Vietnamiečių restoranai 286, 287
Vieux Bistrot 296, 299
La Vigneraie 296, 301
Vignon 322, 323
Vignon, Barthélémy 214
Vignon, Claude 60
Vigouroux, P. 163 1
Vikingai 122
Viktorija, Anglijos karalienė 115
Villa des Artistes 279, 283
Villa du Docteur Blanche 265
Villa Jeanneret 254, 265
Villa La Roche 36–37, 59, 254, 265
Villa Maillot 279, 284
Villa Montmorency 264
La Villa, viešbutis 278, 281
Village Royale 132
Village St-Paul 324, 325
Village Suisse 191
Village Voice 320, 321
Villandry 132
La Ville à l'Hôtel 311
Ville, Hôtel de *žr.* Hôtel de Ville
La Villette *žr.* Parc de la Villette
Vin sur Vin 297, 303
Vin, Musée du *žr.* Musée du Vin
Vincennes, Bois de *žr.* Bois de Vincennes
Vincennes, Château de *žr.* Château de Vincennes
Vynuogynas, Montmartre 219, 220
Viollet-le-Duc, Eugène 83, 84, 198
Virgin Megastore 313, 328, 329
Vyriški drabužiai 318
Visa kreditinės kortelės 354
Visconti, Joachim 172, 184
Visconti, Lodovico 119, 121
Vizos 358, 359
Visuomenės saugumo komitetas 29
Vitražai 20
  Musée de Cluny 156
  Notre-Dame 82–85
  Sainte-Chapelle 88, 89
Le Vivarois 297, 305
Vlaminck, Maurice de 112
Voltaire 26, 27, 96, 127, 140, 142
  kapas 159
Vosges, Place des *žr.* Place des Vosges
Vouet, Simon, *Paaukojimas šventykloje* 60
Vuillard, Edouard 56, 61
Vuitton, Louis 200
Vynas
  ką gerti Paryžiuje 292–293
  muitinė ir akcizas 358
  Musée du Vin-Caveau des Echansons 199
  parduotuvės 323
  restoranuose 287, 289
  vyninės 292, 310–311
  vyno kokybės lentelė 292
Vyno kokybės lentelė, vynas 292
Vynuogių derlius (gobelenas) 156
Vyras su gitara (Braque) 111

W

Wagner, Otto 146
Wagner, Richard 42, 44, 87, 142
Wallace, Richard 33, 264
Walter-Guillaume'o kolekcija 131
Warhol, Andy 113
Warwick, viešbutis 274
Wasteels 372
Waterloo mūšis (1815) 30, 130
Watteau, Jean-Antoine 44, 56, 60, 127
  Žilis 126
Wederkinch 68
Weill 145
Westminster, viešbutis 279, 285
Whistler, James Abbott McNeill 61
Wilde, Oscar 43, 45, 142, 270, 277, 281
  kapas 241
Windsoro kunigaikštis 45
Windsoro kunigaikštienė 45, 281
Winston, Harry 318, 319
Wolff et Descourts 320, 321
Wren, Christopher 49
Wright, Frank Lloyd 146

Y

Yamamoto, Yohji 318, 319
Yugaraj 296, 302

Z

Zabriskie 324, 325
Zadkine, Ossip 44, 61
  Musée Zadkine 57, 178
  Trys gražuolės 178
Žaislų parduotuvės 321
Zandoli 318, 319
Zebra Square 279, 284
Zed Club 338, 339
Žemėlapiai
  autobusų maršrutai 371
  metro 368
Zénith 235, 336, 337
Žiema, renginių kalendorius 65
Žilis (Watteau) 126
Žirgų ir ponių šou 65
Žmogaus ir piliečio teisių deklaracija 28
Zola, Emile 106, 142
  kapas 159
Zoologijos sodai
  Bois de Vincennes 246, 345
  Ménagerie 164, 345
Zouave (statula) 69
Zurbarán, Francisco de 126, 166
Žurnalai
  renginių 328, 350–351
  parduotuvės 320, 321
Žurnalistės Sylvia von Harden portretas (Dix) 110
Žvejys ir kriaukle (Carpeaux) 54
Žydai 91
  istorija 21
  kulinarijos 322
  Mémorial du Martyr Juif Inconnu 99
  Musée de l'Art et d'Histoire du Judaïsme 103
  Rue de Rosiers 95
  sinagogos 359

Padėka

DORLING KINDERSLEY dėkoja visiems, kurie padėjo paruošti šią knygą.

PAGRINDINIS BENDRADARBIS
Alanas Tillier 20 metų gyveno visuose pagrindiniuose Paryžiaus rajonuose, dirbdamas kelių leidinių – *Newsweek*, *The Times* ir *International Herald Tribune* – Paryžiaus korespondentu. Londono *Evening Standard* leidinyje jis dažnai pavaduodavo legendinį korespondentą Paryžiuje Samą White'ą, rašė proginius „Laiškus iš Paryžiaus". Per trejus paskutinius metus jis parašė kelis vadovus verslininkams, keliaujantiems į Rytų ir Vakarų Europą.

BENDRADARBIAI
Lenny Borger, Karen Burshtein, Thomas Quinn Curtiss, David Downie, Fiona Dunlop, Heidi Ellison, Alexandre Lazareff, Robert Noah, Martha Rose Shulman, David Stevens, Jude Welton.

DORLING KINDERSLEY nori padėkoti šiems Websters International Publishers redaktoriams ir moksliniams darbuotojams: Sandy Carr, Siobhan Bremner, Valeria Fabbri, Gemma Hancock, Sara Harper, Annie Hubert, Celia Woolfrey.

PAPILDOMOS NUOTRAUKOS
Andy Crawford, Michael Crockett, Lucy Davies, Mike Dunning, Philip Gatward, Steve Gorton, Alison Harris, Chas Howson, Dave King, Ranald MacKechnie, Eric Meacher, Neil Mersh, Stephen Oliver, Poppy, Susannah Price, Tim Ridley, Philippe Sebert, Steve Shott, Peter Wilson, Steven Wooster.

PAPILDOMOS ILIUSTRACIJOS
John Fox, Nick Gibbard, David Harris, Kevin Jones Associates, John Woodcock.

KARTOGRAFIJA
Advanced Illustration (Cheshire), Contour Publishing (Derby), Euromap Limited (Berkshire). Žemėlapiai *Iš gatvės į gatvę*: ERA-Maptec Ltd (Dublin) pritaikyti su Shobunsha (Japonija) leidimu.

MOKSLINĖ KARTOGRAFIJA
Roger Bullen, Tony Chambers, Paul Dempsey, Ruth Duxbury, Ailsa Heritage, Margeret Hynes, Jayne Parsons, Donna Rispoli, Andrew Thompson.

DIZAINERIŲ IR REDAKTORIŲ PADĖJĖJAI
Emma Ainsworth, Hilary Bird, Vanessa Courtier, Maggie Crowley, Guy Dimond, Simon Farbrother, Fay Franklin, Paul Hines, Fiona Holman, Nancy Jones, Stephen Knowlden, Chris Lascelles, Nancy Jones, Fiona Morgan, Earl Neish, Shirin Patel, Carolyn Pyrah, Simon Ryder, Andrew Szudek, Andy Willmore.

MOKSLINIAI BENDRADARBIAI
Janet Abbott, Alice Brinton, Graham Green, Alison Harris, Lyn Parry, Stephanie Rees.

SPECIALIEJI PADĖJĖJAI
Miranda Dewer iš Bridgeman Art Library, Editions Gallimard, Lindsay Hunt, Emma Hutton (Cooling Brown), Janet Todd (DACS), Oddbins Ltd.

FOTOGRAFINĖ MEDŽIAGA
Musée Carnavalet, Thomas d'Hoste.

LEIDIMAI FOTOGRAFUOTI
Už malonų leidimą fotografuoti įstaigose DORLING KINDERSLEY dėkoja: Aéroports de Paris, Basilique du Sacré-Coeur de Montmartre, Beauvilliers, Benoit, Bibliothèque Historique de la Ville de Paris, Bibliothèque Polonaise, Bofinger, Brasserie Lipp, Café de Flore, Caisse Nationale des Monuments Historiques et des Sites, Les Catacombes, Centre National d'Art et de Culture Georges Pompidou, Chartier, Chiberta, La Cité des Sciences et de l'Industrie ir L'EPPV, La Coupole, Les Deux Magots, Fondation Cousteau, Le Grand Colbert, Hôtel Atala, Hôtel Liberal Bruand, Hôtel Meurice, Hôtel Relais Christine, Kenzo, Lucas-Carton, La Madeleine, Mariage Frères, Memorial du Martyr Juif Inconnu, Thierry Mugler, Musée Armenien de France, Musée de l'Art Juif, Musée Bourdelle, Musée du Cabinet des Medailles, Musée Carnavalet, Musée Cernuschi: Ville de Paris, Musée du Cinema Henri Langlois, Musée Cognacq-Jay, Musée de Cristal de Baccarat, Musée d'Ennery, Musée Grévin, Musée Jacquemart-André, Musée de la Musique Méchanique, Musée National des Châteaux de Malmaison et Bois-Préau, Collections du Musée National de la Légion d'Honneur, Musée National du Moyen Age-Thermes de Cluny, Musée de Notre-Dame de Paris, Musée de l'Opéra, Musée de l'Ordre de la Libération, Musée d'Orsay, Musée de la Préfecture de la Police, Musée de Radio France, Musée Rodin, Musée des Transports Urbains, Musée du Vin, Musée Zadkine, Notre-Dame du Travail, A l'Olivier, Palais de la Découverte, Palais de Luxembourg, Pharamond, Pied de Cochon, Lionel Poilaîne, St Germain-des-Prés, St Louis en l'Ile, St Médard, St Merry, St-Paul–St-Louis, St-Roch, St-Sulpice, La Société Nouvelle

d'Exploitation de La Tour Eiffel, La Tour Montparnasse, UNESCO ir visiems kitiems muziejams, bažnyčioms, viešbučiams, restoranams, parduotuėms, galerijoms ir turistinėms įžymybėms, kurias sunku išvardinti.

NUOTRAUKŲ ŠALTINIAI

v=viršuje; vc=viršuje centre; vd=viršuje dešinėje; cka=centre kairėje aukščiau; ca=centre aukščiau; cda=centre dešinėje aukščiau; ck=centre kairėje; c=centre; cd=centre dešinėje; ckž=centre kairėje žemiau; cž=centre žemiau; cdž=centre dešinėje žemiau; ak=apačioje kairėje; ac=apačioje centre; ad=apačioje dešinėje.

Meno kūriniai reprodukuoti leidus šiems autorinių teisių savininkams: © SUCCESSION H MATISSE/DACS 1993: 111ca; © ADAGP/SPADEM, Paris ir DACS, London 1993: 44ck; © ADAGP, Paris ir DACS, London 1993: 61ad, 61vd, 105vc, 107cž, 109a, 111vc, 111cž, 112ak, 112v, 112ad, 113ak, 113ad, 119c, 120a, 164c, 179tl, 180ac, 181cd, 211vc; © DACS 1993: 13cda, 36tl, 43cda, 45cd, 50ad, 55cd, 57tl, 100v, 100ad, 100ckž, 100ck, 100ca, 101v, 101ca, 101cd, 101ak, 104, 107cda, 113c, 137tl, 178ck, 178ca, 208ad.

CHRISTO–THE PONT NEUF WRAPPED, Paris, 1975-85: 38cka; © CHRISTO 1985, maloniai leidus menininkui. Nuotraukos gautos per EPPV ir CSI p. 234-239; ERBEN OTTO DIX leidimas: 110ak; EURO DISNEYLAND nuotraukos ® PARK ir EURO DISNEY RESORT ®: 233a, 242tl, 242ck, 242a, 243vc, 243cd, 243ak, 244t , 244ck 244a, 245v, 245c, 245ak, 245ad, 346ck. Personažai, architektūriniai darbai ir skiriamieji ženklai priklauso THE WALT DISNEY COMPANY. Autorinės teisės; FONDATION LE CORBUSIER: 59v, 254b: THE ESTATE OF JOAN MITCHELL leidimas: 113t; © HENRY MOORE FOUNDATION 1993: 191b. Reprodukuota maloniai leidus Henry Moore Foundation; BETH LIPKIN: 241t; MAISON VICTOR HUGO, VILLE DE PARIS leidimas: 95ck; MUSÉE D'ART NAIF MAX FOURNY PARIS leidimas: 221a, 223a; MUSÉE CARNAVALET: 212a; MUSÉE DE L'HISTOIRE CONTEMPORAINE (BDIC), PARIS: 208ad; MUSÉE DE L'ORANGERIE: 130vd; MUSÉE DU LOUVRE: 125ad, 128c; MUSÉE NATIONAL DES CHÂTEAUX DE MALMAISON ET BOIS-PRÉAU: 255cd; MUSÉE MARMOTTAN: 58c, 58cž, 59c, 60tl, 131vd; MUSÉE DE LA MODE ET DU COSTUME PALAIS GALLIERA: 57ad; MUSÉE DE MONTMARTRE, PARIS: 221t; MUSÉE DES MONUMENTS FRANÇAIS: 197vc, 198cd; MUSÉE NATIONAL DE LA LÉGION D'HONNEUR: 30ac, 143ak; MUSÉE DE LA VILLE DE PARIS: MUSÉE DU PETIT PALAIS: 54ck, 205cž; © SUNDANCER: 346ak.

Už leidimą reprodukuoti nuotraukas leidėjai dėkoja asmenims, kompanijoms ir fototekoms:

ADP: 361a; THE ANCIENT ART AND ARCHITECTURE COLLECTION: 20ckž; JAMES AUSTIN: 88t.

BANQUE DE FRANCE: 133t; NELLY BARIAND: 165c; GÉRARD BOULLAY: 84tl, 84vd, 84ak, 84ad, 85v, 85cda, 85cdž, 85ad, 85ak; BRIDGEMAN ART LIBRARY, LONDON: (fragmentas) 19ad, 20cd, 21ck, 28cd-29ck, (fragmentas) 33ad; British Library, London (fragmentas) 16ad, (fragmentas) 21ak, (fragmentas) 22tl, (fragmentas) 29tl; B N, Paris 17ak, (fragmentas) 21vc, (fragmentas) 21cd; Château de Versailles, France 17vd, 17ac, (fragmentas) 17ad, (fragmentas) 28ad, (fragmentas) 155a; Christie's, London 8-9, (fragmentas) 22cž, 32cka, 34tl, 44c; Delomosne, London 30ckž; Detroit Institute of Arv, Michigan 43ca; Giraudon 14, (fragmentas) 24ak, (fragmentas) 24ckž, (fragmentas) 25ad, (fragmentas) 28ak, (fragmentas) 28cka, (fragmentas) 29ak, 31cž, 58ad, (fragmentas) 60ak, 60ca, 60c; Lauros-Giraudon 21vd; Louvre, Paris 56v, 60ad, 61ak, 61tl; Roy Miles Gallery 25vd; Musée de L'Armée, Paris (fragmentas) 83ad; Musée Condė, Chantilly (fragmentas) 4vd, 16ak, 17vck, (fragmentas) 17vcd, (fragmentas) 17c, (fragmentas) 20tl, (fragmentas) 24ac; Musée Crozatier, Le Puy en Velay, France (fragmentas) 23ak; Musée Gustave Moreau, Paris 56a, 231t; National Gallery (fragmentas) 27tl, (fragmentas) 44a; Musée d'Orsay, Paris 43ad; Musée de la Ville de Paris, Musée Carnavalet (fragmentas) 28ac, (fragmentas) 29vd, 29cdž; Collection Painton Cowen 38cka; Palais du Tokyo, Paris 59a; Philadelphia Museum of Modern Arv, Pennsylvania 43cda; Temples Newsham House, Leeds 23cd; Uffizi Gallery, Florencė (fragmentas) 22ad; © THE BRITISH MUSEUM: 29vc.

CIA: G Cousseau 232cdž; CITÉ DE LA MUSIQUE: Eric Mahondieu 235ad; CITÉ DES SCIENCES ET DE L'INDUSTRIE: Michel Lamoureux 236cž, 236a, 238t; Michel Virad 237tl, 238ad; CSI: Pascal Prieur 238ck, 238cž.

© DISNEY: 242vd, 243ad, 346t. EURO DISNEYLAND personažai, architektūriniai darbai ir skiriamieji ženklai ® PARK ir EURO DISNEY RESORT ® yra THE WALT

Disney Company nuosavybė. Autorinės teisės; R Doisneau: Rapho 143t.

Espace Montmartre: 220ak; Mary Evans Picture Library: 36ak, 42ad, 81ad, 89tl, 94a, 130a, 141ck, 191c, 192cd, 193cdž, 209a, 224ak, 247ad, 251t, 253a, 372t.

Giraudon: (fragmentas) 20ak, (fragmentas) 21cdž; Lauros–Giraudon (fragmentas) 31ak; Musée de la Ville de Paris: Musée Carnavalet (fragmentas) 211t; Le Grand Véfour: 287t.

Robert Harding Picture Library: 20ad, 24tl, 27ca, 27ad, 34cka, 36tl, 39tl, 45cd, 65ad, 240cž, 365cd; B M 25ca; B N 191vd, 208ac; Biblioteco Reale, Turin 127t; Bulloz 208cž; P Craven 364a; R Francis 82ckž; I Griffiths 360t; H Josse 208ad; Musée National des Châteaux de Malmaison et Bois-Préau 31vc; Musée de Versailles 24ck; R Poinot 345a; P Tetrel 251cdž; Explorer 10ak; F. Chazot 329a; Girard 65c; P Gleizes 62ak; F Jalain 362a; J Moatti 328ak, 328ck; A Wolf 123ad, 123tl; John Heseltine Photography: 12ad, 174; The Hulton Deutsch Collection: 42ck, 43ak, 43cd, 43v, 45ck, 101ad, Charles Hewitt 38ckž; Lancaster 181vc.

© IGN Paris 1990 Authorisation N° 90–2067: 11a; Institut du Monde Arabe: Georges Fessey 165vd.

The Kobal Collection: 42v, 44v, 140a; Columbia Pictures 181ad; Société Générale de Films 36vc; Paramount Studios 42ak; Les Films du Carrosse 109t; Montsouris 197cda; Georges Méliès 198ak.

Magnum: Bruno Barbey 64a; Philippe Halsmann 45a; Ministere de L'Economie et des Finances: 355c; Ministere de L'Intérieur SGAP de Paris: 352ac, 352ad, 353t; Collections du Mobilier National-Cliché du Mobilier National: 167cd; © photo Musée de L'Armée, Paris: 189cd; Musée des Arts Décoratifs, Paris: L Sully Jaulmes 54t; Musée des Arts de la Mode–Collection UCAD–UFAC: 121a; Musée Bouilhet-Christofle: 57vd, 132t; Musée Cantonal des Beaux-Arts, Lausanne: 115a; Musée Carnavalet: Dac Karin Maucotel 97a; Musée National de L'Histoire Naturelle: D Serrette 167ck; Musée de L'Holographie: 109ck; © Musée de L'Homme, Paris: D Ponsard 196cž, 199ck; Musée Kwok-On, Paris: Christophe Mazur 58tl; © Photo Musée de la Marine, Paris: 30ak, 196ck; Musée National d'Art Modern– Centre Georges Pompidou, Paris: 61vd, 110ad, 110ak, 111v, 111ca, 111cž, 112v, 112ak, 112ad, 113v, 113c, 113ak, 113ad; Musée des Plans-Reliefs, Paris: 186cdž; Musée de la Poste, Paris: 179tl; Musée de la Seita, Paris: D Dado 190t.

Philippe Perdereau: 132a, 133a; Cliché Photothèque des Musées de la Ville de Paris – © DACS 1993: 19ca, 19cdž, 26cd–27ck, 96vd; Popperfoto: 227t.

Redferns: W Gottlieb 36ckž; © Photo Réunion des Musées Nationaux: Grand Trianon 24cdž; Musée Guimet 54cž; Musée du Louvre: 25cž, (fragmentas) 30cd–31ck, 55tl, 123ak, 124v, 124c, 124a, 125v, 125c, 126c, 126ak, 126ad, 127a, 128v, 128a, 129v, 129c; Musée Picasso 55cd, 100v, 100c, 100ck, 100ckž, 100ad, 101ak, 101cd, 101ca, 101v; Roger-Viollet: (fragmentas) 22ckž, (fragmentas) 37ak, (fragmentas) 192ac, (fragmentas) 209v; Ann Ronan Picture Library: 173cd; La Samaritaine, Paris: 115c; Sealink Plc: 362ck; Sipapress: 222c; Frank Spooner Pictures: F Reglain 64ca; P Renault 64c; Sygma: 33cdž, 240ck; F Poincet 38tl; Keystone 38ac, 241cda; J Langevin 39ad; Keler 39cdž; J Van Hasselt 39vd; P. Habans 62c; A Gyori 63cd; P Vauthey 65ak; Y Forestier 188v; Sunset Boulevard 241ad; Water Carone 328t.

Tallandier: 23cž, 23tl, 26ck, 26ckž, 26ak, 27ak, 28tl, 29cd, 29ca, 30tl, 30cž, 30ad, 36cka, 37ca, 37ad, 38cž, 52cka; B N 26ad, 30cdž, 36ac; Brigaud 37cdž; Brimeur 32ak; Charmet 34cž; Dubout 15a, 18ad, 22ca, 23ad, 24ad, 28c, 31cd, 31vd, 32ad, 33ak, 34ckž, 34ak, 34ad, 35ak, 35ad, 35ckž, 35tl, 36cdž; Josse 18cka, 18vc, 18c, 18ckž, 19tl, 34ac; Josse-B N 18ak; Joubert 36c; Tildier 35ca; Vigne 32ckž; Le Train Bleu: 289t.

Vidėothèque de Paris: Hoi Pham Dinh 106lb

Agence Vu: Didier Lefèvre 328cd.

Priekinis priešlapis: Réunion des Musées Nationaux: Musée Picasso cd.

Žodynėlis

Atsitikus nelaimei

Gelbėki!	**Au secours!**
Sustokit!	**Arrêtez!**
Kvieskit gydytoją!	**Appelez un médecin!**
Kvieskit greitąją!	**Appelez une ambulance!**
Kvieskit policiją!	**Appelez la police!**
Kvieskit gaisrinę!	**Appelez les pompiers!**
Kur yra artimiausias telefonas?	**Où est le téléphone le plus proche?**
Kur yra artimiausia ligoninė?	**Où est l'hôpital le plus proche?**

Pagrindiniai bendravimo žodeliai

Taip	**Oui**
Ne	**Non**
Prašau	**S'il vous plaît**
Ačiū	**Merci**
Atsiprašau	**Excusez-moi**
Labas	**Bonjour**
Iki pasimatymo	**Au revoir**
Labanakt	**Bonsoir**
Rytas	**Le matin**
Popietė	**L'après-midi**
Vakaras	**Le soir**
Vakar	**Hier**
Šiandien	**Aujourd'hui**
Rytoj	**Demain**
Čia	**Ici**
Ten	**Là**
Kurį, kurią ?	**Quel, quelle?**
Kada?	**Quand?**
Kodėl?	**Pourquoi?**
Kur?	**Où?**

Naudingos frazės

Kaip sekasi?	**Comment allez-vous?**
Ačiū, labai gerai.	**Très bien, merci.**
Malonu jus matyti.	**Enchanté de faire votre connaissance.**
Iki greito pasimatymo.	**A bientôt.**
Puiku.	**Voilà qui est parfait**
Kur yra...?	**Où est/sont...?**
Kiek kilometrų nuo čia iki...?	**Combien de kilometres d'ici à...?**
Kurioje pusėje yra...?	**Quelle est la direction pour...?**
Ar kalbate angliškai?	**Parlez-vous anglais?**
Nesuprantu.	**Je ne comprends pas.**
Gal galėtumėte kalbėti lėčiau?	**Pouvez-vous parler moins vite s'il vous plaît?**

Naudingi žodžiai

didelis	**grand**
mažas	**petit**
karštas	**chaud**
šaltas	**froid**
geras	**bon**
blogas	**mauvais**
gana	**assez**
gerai	**bien**
atidarytas	**ouvert**
uždarytas	**fermé**
kairė	**gauche**
dešinė	**droit**
tiesiai	**tout droit**
arti	**près**
toli	**loin**
aukštyn	**en haut**
žemyn	**en bas**
anksti	**de bonne heure**
vėluoti	**être en retard**
įėjimas	**l'entrée**
išėjimas	**la sortie**
tualetas	**la toilette, le WC**
laisva, neužimta	**libre**
nemokamai	**gratuit**

Skambinimas telefonu

Norėčiau paskambinti	**Je voudrais faire un**
į kitą miestą (užsienį)	**interurbain.**
Norėčiau paskambinti	**Je voudrais faire une**
atsakomu sąskaita.	**communication avec PCV.**
Paskambinsiu dar kartą vėliau.	**Je rappelerai plus tard.**
Ar galiu palikti žinutę?	**Est-ce que je peux laisser un message?**
Prašom nepadėti ragelio.	**Ne quittez pas, s'il vous plaît.**
Ar negalėtumėte kalbėti	**Pouvez-vous parler**
truputį garsiau?	**un peu plus fort?**
vietinis skambutis	**la communication locale**

Parduotuvėje

Kiek tai kainuoja?	**C'est combien s'il vous plaît?**
Norėčiau...	**Je voudrais...**
Ar turite...?	**Est-ce que vous avez...?**
Aš tik žiūriu.	**Je regarde seulement.**
Ar priimate kreditines korteles?	**Est-ce que vous acceptez les cartes de crédit?**
Ar priimate kelionės čekius?	**Est-ce que vous acceptez les cheques de voyages?**
Kelintą valandą atidarote (parduotuvę)?	**A quelle heure vous êtes ouvert?**
Kelintą valandą uždarote (parduotuvę)?	**A quelle heure vous êtes fermé?**
šitas	**celui-ci**
tas	**celui-là**
brangu	**cher**
pigu	**pas cher, bon marché**
dydis, drabužių	**la taille**
dydis, batų	**la pointure**
baltas	**blanc**
juodas	**noir**
raudonas	**rouge**
geltonas	**jaune**
žalias	**vert**
mėlynas	**bleu**

Parduotuvių tipai

antikvariatas	**le magasin d'antiquités**
duonos parduotuvė	**la boulangerie**
bankas	**la banque**
knygynas	**la librairie**
mėsinė	**la boucherie**
konditerijos parduotuvė	**la pâtisserie**
sūrių parduotuvė	**la fromagerie**
vaistinė	**la pharmacie**
pieno parduotuvė	**la crémerie**
universalinė parduotuvė	**le grand magasin**
kulinarija	**la charcuterie**
žuvies parduotuvė	**la poissonnerie**
dovanų parduotuvė	**le magasin de cadeaux**
daržovių ir vaisių pardavėjas	**le marchand de légumes**
bakalėjos parduotuvė	**l'alimentation**
kirpėjas	**le coiffeur**
turgus	**le marché**
spaudos parduotuvė	**le magasin de journaux**
paštas	**la poste, le bureau de poste**
	le PTT
avalynės parduotuvė	**le magasin de chaussures**
prekybos centras	**le supermarché**
tabako parduotuvė	**le tabac**
turizmo agentūra	**l'agence de voyages**

Įžymybių lankymas

abatija	**l'abbaye**
meno galerija	**le galerie d'art**
autobusų stotis	**la gare routière**
katedra	**la cathédrale**
bažnyčia	**l'église**
sodas	**le jardin**
biblioteka	**la bibliothèque**
muziejus	**le musée**
geležinkelio stotis	**la gare (SNCF)**
turizmo informacijos	**les renseignements touristiques.**
biuras	**le syndicat d'initiative**
rotušė	**l'hôtel de ville**
uždaryta per valstybinę šventę	**fermeture jour férié**

Gyvenimas viešbutyje

Ar yra laisvas kambarys?	**Est-ce que vous avez une chambre?**
kambarys dviem,	**la chambre à deux personnes,**
su dvigule lova	**avec un grand lit**
kambarys su dviem lovom	**la chambre à deux lits**
vienvietis kambarys	**la chambre à une personne**
kambarys su vonia, dušu	**la chambre avec salie de bains, une douche**
patarnautojas	**le garçon**
raktas	**la clef**
Esu užsisakęs.	**J'ai fait une réservation.**

Maitinimasis

Ar yra laisvas	**Avez-vous une**
stalas?	**table de libre?**
Norėčiau	**Je voudrais**
užsisakyti stalą.	**réserver une table.**
Prašom paduoti	**L'addition s'il**
sąskaitą.	**vous plaît.**
Aš vegetaras.	**Je suis végétarien.**
Padavėja	**Madame.**
	Mademoiselle
padavėjas	**Monsieur**
valgiaraštis	**le menu, la carte**
nustatytos kainos	**le menu**
valgiaraštis	**à prix fixe**
mokestis už	**le couvert**
aptarnavimą	
vynų sąrašas	**la carte des vins**
taurė	**le verre**
butelis	**la bouteille**
peilis	**le couteau**
šakutė	**la forchette**
šaukštas	**la cuillère**
pusryčiai	**le petit déjeuner**
pietūs	**le déjeuner**
vakarienė	**le dîner**
pagrindinis	**le plat principal**
patiekalas	
užkandis,	**l'entrée,**
pirmas patiekalas	**le hors d'oeuvre**
dienos patiekalas	**le plat du jour**
vyninė	**le bar à vin**
kavinė	**le café**
pusžalis	**saignant**
vidutinis	**à point**
gerai išviręs/	**bien cuit**
iškepęs	

Valgiaraštis

obuolys	**la pomme**
keptas	**cuit au four**
bananas	**la banane**
jautiena	**le boeuf**
alus, pilstomas alus	**la bière, bière à la pression**
virtas	**bouilli**
duona	**le pain**
sviestas	**le beurre**
pyragas	**le gâteau**
sūris	**le fromage**
viščiukas	**le poulet**
keptos bulvės	**les frites**
šokoladas	**le chocolat**
kokteilis	**le cocktail**
kava	**le café**
desertas	**le dessert**
sausas	**sec**
antis	**le canard**
kiaušinis	**l'oeuf**
žuvis	**le poisson**
švieži vaisiai	**le fruit frais**
česnakas	**l'ail**
keptas krosnelėje	**grillé**
kumpis	**le jambon**
ledai	**la glace**
ėriukas	**l'agneau**
citrina	**le citron**
omaras	**le homard**
mėsa	**la viande**
pienas	**le lait**
mineralinis vanduo	**l'eau minérale**
garstyčios	**la moutarde**
aliejus	**l'huile**
alyvuogės	**les olives**
svogūnai	**les oignons**
apelsinas	**l'orange**
šviežios apelsinų sultys	**l'orange pressée**
šviežios citrinų sultys	**le citron pressé**
pipirai	**le poivre**
virtas ant lengvos ugnies	**poché**
kiauliena	**le porc**
bulvės	**les pommes de terre**
krevetės	**les crevettes**
ryžiai	**le riz**
keptas	**rôti**
bandelė	**le petit pain**
druska	**le sel**
padažas	**la sauce**
dešrelė	**la saucisse**
jūros gėrybės	**les fruits de mer**
vėžiagyviai	**les crustaces**
sraigės	**les escargots**
sriuba	**la soupe, le potage**
biftieksas	**le bifteck, le steack**
cukrus	**le sucre**
arbata	**le thé**
skrudinta duona	**le toast**
daržovės	**les légumes**
actas	**le vinaigre**
vanduo	**l'eau**
raudonasis vynas	**le vin rouge**
baltasis vynas	**le vin blanc**

Skaičiai

0	**zéro**
1	**un, une**
2	**deux**
3	**trois**
4	**quatre**
5	**cinq**
6	**six**
7	**sept**
8	**huit**
9	**neuf**
10	**dix**
11	**onze**
12	**douze**
13	**treize**
14	**quatorze**
15	**quinze**
16	**seize**
17	**dix-sept**
18	**dix-huit**
19	**dix-neuf**
20	**vingt**
30	**trente**
40	**quarante**
50	**cinquante**
60	**soixante**
70	**soixante-dix**
80	**quatre-vingts**
90	**quatre-vingts-dix**
100	**cent**
1000	**mille**

Laikas

viena minutė	**une minute**
valanda	**une heure**
pusvalandis	**une demi-heure**
pirmadienis	**lundi**
antradienis	**mardi**
trečiadienis	**mercredi**
ketvirtadienis	**jeudi**
penktadienis	**vendredi**
šeštadienis	**samedi**
sekmadienis	**dimanche**

Šioje knygoje (objektų pavadinimuose) vartojami prancūziški žodžiai

arc	arka
avenue	aleja, prospektas
café	kavinė
chapelle	koplyčia
château	pilis
école	mokykla
fontaine	fontanas
gare	stotis
hôtel	rūmai, viešbutis
île	sala
jardin	sodas
lac	ežeras
maison	namai, rūmai
marché	turgus
musée	muziejus
opéra	operos teatras
palais	rūmai
parc	parkas
place	aikštė
pont	tiltas
port	uostas
porte	vartai
quai	krantinė
rue	gatvė
square	skveras
stade	stadionas

Paryžiaus metro ir RER (regioninis ekspreso geležinkelis)

Kelionių vadovai

Jus supažindina su daugiau nei **1000 turistinių įžymybių, parduotuvių, restoranų, viešbučių** ir **pramogų įstaigų**

Pagrindiniai simboliai

- Telefono numeris
- Leidžiama fotografuoti
- Liftas
- Įrašyta informacija
- Draudžiama fotografuoti
- Rūbinė
- Metro stotis
- Ekskursijos su vadovu
- Vyrų tualetas
- Autobuso maršrutas
- Įrašytos ekskursijos
- Moterų tualetas
- RER stotis
- Restoranas
- Vyrų ir moterų tualetai
- Upės laivų prieplauka
- Kavinė
- Privažiavimas vežimėliu *smulkesne informacija telefonu*
- Batobusų prieplauka
- Parduotuvė
- Pamaldos
- Informacija

Papildomi viešbučių simboliai

- Kambariai su vonia
- Kambariai su gražiu vaizdu pro langą
- Automobilių aikštelė
- Vieniviečiai kambariai
- Oro kondicionieriai visuose kambariuose
- Sodas arba terasa
- Daugiaviečiai kambariai
- Gimnastikos įrangą ir treniruokliai
- Baras
- Aptarnavimas visą parą
- Plaukymo baseinas viešbutyje
- Priimamos kreditinės kortelės
- Televizoriai visuose kambariuose
- Patogumai verslininkams
- Kainų kategorija
- Minibaras visuose kambariuose
- Patogumai vaikams
- Kambariai nerūkantiems
- Leidžiame laikyti naminius gyvūnus

dar žr. p. 275

Papildomi restoranų simboliai

- Nustatytos kainos valgiaraštis
- Gyva muzika
- Priimamos kreditinės kortelės
- Vegetariški patiekalai
- Staleliai lauke
- Kainų kategorija
- Porcijos vaikams
- Itin geras vynų sąrašas
- Būtinas švarkas ir kaklaryšis
- Itin rekomenduotina

dar žr. p. 289

Papildomi planų simboliai

- Pagrindinė autobusų stotelė
- Policijos nuovada
- Sinagoga
- Automobilių aikštelė
- Bažnyčia
- Paštas
- Ligoninė ir greitoji pagalba
- Oro uostas
- Tolimųjų reisų autobusų stotis
- Kelto uostas

dar žr. p. 375

Kita serijos „Kelionių vadovai“ knyga

LONDONAS

Paryžiaus metro ir RER (regioninis ekspreso geležinkelis)

KAIP NAUDOTIS ŠIUO PLANU

Paryžių aptarnauja 14 metro linijų, žymimų numeriais. Paskutinė linija Nr. 14 buvo atidaryta 1998 m. Ji eina nuo Madeleine palei Dešinįjį krantą iki Quai de la Gare, o ten kerta upę ir pasiekia naują Bibliothèque stotį. Keturios RER ekspreso linijos, kurios miestą jungia su aplinkiniais rajonais, žymimos raidėmis A, B, C ir D.

Raskit artimiausią savo tikslui stotį ir nuveskit liniją kelionės kryptimi. Linijos gale pamatysite jos numerį ir galinės stoties pavadinimą. Įsiminkit juos ir ieškokit jų (ir galinės stoties pavadinimo, ir numerio) stoties iškabose. Šioje knygoje prie kiekvienos įžymybės surašytos ir jai artimiausios metro ir RER stotys. Smulkiau apie važiavimą Paryžiaus geležinkeliu žr. p. 368–369.

KELIONIŲ VADOVAI

PARYŽIUS

„GERIAUSIAS IŠ PASKUTINIO DEŠIMTMEČIO KELIONIŲ VADOVŲ“
THE SUNDAY TELEGRAPH LONDONAS

„PATRAUKLIAUSIOS IŠVAIZDOS SERIJA“
CHICAGO TRIBUNE

Kiekvienam vadovui padaryta **daugiau nei 1200 spalvotų nuotraukų**

Nurodytos **lankytinos vietos** ir **svarbiausios šių objektų detalės** padeda kuo daugiau pamatyti mieste

Erdviniai planai padeda iškart rasti reikalingą rajoną, gatvę ar pastatą

Gyvenimo reikmių vadovas paveikslėliais supažindina, kaip naudotis **vietine valiuta**, **viešuoju transportu** ir **telefonais**

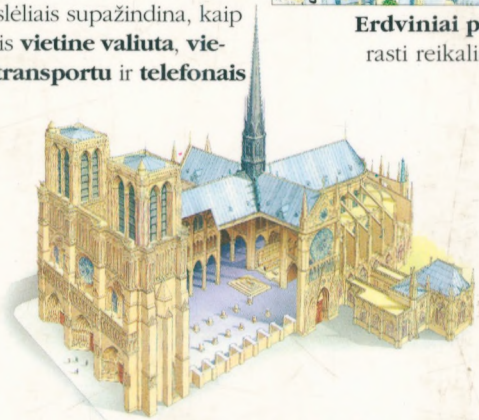

Įdomūs **skerspjūviai** ir **atskirų aukštų planai** padeda be kitų vadovų susigaudyti viešuosiuose pastatuose

Platus **pramogų** sąrašas: **teatrai**, **muzika**, **filmai**, **klubai** ir **pramogos vaikams**

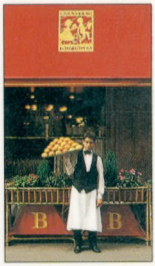

Visų kainų kategorijų **viešbučiai**, **restoranai**, **kavinės** ir **barai**

ISBN 9986-02-762-4
9 789986 027621

A DORLING KINDERSLEY BOOK

VADOVAI, PARODANTYS JUMS TAI, APIE KĄ KITI TIK PASAKOJA